

ENVER HOXHA

DITAR

PËR ÇËSHTJE NDËRKOMBËTARE

(1966-1967)

4

TIRANË, 1982

INSTITUTI I STUDIMEVE MARKSISTE-LENINISTE

PRANË KQ TË PPSH

ENVER HOXHA

DITAR

PËR ÇËSHJE NËNËKOMBËTARE

(1966-1967)

4

TIRANA, 1967

1966

ME ÇFARË PO SHKOJNË REVIZIONISTËT ITALIANË NË KONGRESIN E TYRE TË 11-TË

Nga fundi i këtij muaji, revizionistët italianë do të mbajnë Kongresin e 11-të të partisë së tyre. Sot dhashë për botim në gazetën «Zëri i popullit» një artikull¹, ku analizoj gjerësisht rrethanat në të cilat mbledhet ky kongres, përgatitjet që janë bërë dhe qëllimet që kërkohet të arrihen nëpërmjet tij. Artikulli, që përbëhet nga katër kapituj, do të botohet pasnesër me titull: «Me çfarë po shkojnë revizionistët italianë në Kongresin e tyre të 11-të». Tezat e zgjeruara dhe mendimet e mia rreth këtij artikulli i kisha shkruar shumë kohë përpara.

1 Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 31, f. 32.

TAKIM ME DELEGACIONIN E BANKËS POPULLORE TË KINËS

Sot paradite prita¹ delegacionin e Bankës Popullore të Kinës².

1 Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 31, f. 102.

2 Delegacioni kryesohej nga zëvendëspresidenti i Bankës, Fang Kao.

KOMEDIA E TASHKENTIT

Revizionistët sovjetikë dhe imperialistët amerikanë, së bashku, po vënë në skenë, në Tashkent, një komedi diplomatike të quajtur sipas tyre «e nivelit të lartë».

Revizionistët sovjetikë ftuan në Tashkent Lal Bahadurin e Indisë dhe Ajub Kanin e Pakistanit që t'i pajtonin. Pra, thelbi i komedisë është tragjedia e shkak-tuar nga sulmi i agresorëve indianë kundër Pakistanit, sulm i kurdisur hapur dhe tërthorazi nga amerikanët dhe nga revizionistët sovjetikë për të likuiduar udhë-heqjen pakistaneze, e cila mbante marrëdhënie miqë-sore të fqinjësisë së mirë me Kinën. Mirëpo ky komplot u dështoi. Pakistani i rezistoi agresionit, i cili po kthe-hej në disfatë për ata që e kurdisën dhe e shpërthyen.

Janë të njohura të gjitha peripecitë e imperia-listëve dhe të revizionistëve dhe dallaveret e tyre për ta mbyllur këtë plagë që qëndron e do të qëndrojë kurdoherë e hapur. Një nga këto manovra është edhe komedia e Tashkentit. Imperializmit amerikan dhe re-vizionizmit sovjetik, në marrëveshje me njëri-tjetrin për të luftuar Kinën, për ta izoluar atë dhe për të përga-titur me zjarr rrethimin e saj, u duhej medoemos ta mbulonin goftë edhe në dukje, goftë edhe përkohësisht, këtë konflikt indo-pakistanez që është në disfavorin e planeve të tyre.

Natyrisht, këtë rol nuk mund ta merrte imperia-

lizmi amerikan, që njihet si agresor me damkë dhe organizator në prapaskenë i agresionit indian. Ky rol iu besua revizionistëve sovjetikë — miq besnikë të reaksionarëve indianë, pse atyre u është besuar nga amerikanët roli i ndyrë që të përçajnë kampin e socializmit, të luftojnë marksizëm-leninizmin, të luftojnë vendet socialiste dhe partitë marksiste-leniniste, të gjunjëzojnë popullin heroik të Vietnamit përpara agresorëve amerikanë. Mirëpo, që ta luajnë këtë rol të ndyrë, revizionistët, të demaskuar dhe të falimentuar në arenën ndërkombëtare, kishin nevojë për një lustër, për një «sukses» diplomatik, qoftë dhe të përkohshëm për këto koniunktura të rastit.

Reaksionarët indianë, ishin në thesin e amerikanëve dhe të sovjetikëve, ky është fakt, prandaj, duhej rregulluar tash edhe Ajub Kani dhe këtë e rregulloi Xhonsoni, i cili e thirri në Uashington dhe i vuri «taçin», duke i thënë: shko në Tashkent. U organizua propaganda në mënyrë të atillë sikur asgjë s'do të jepte kjo konferencë «e kotë», se kjo do të ishte një disfatë për Bashkimin Sovjetik etj., etj. Deri ditën e fundit të takimit vazhdoi ky avaz pesimist dhe në minutën e fundit u shfaq «buketa», u arrit «suksesi» i mahnitshëm: India dhe Pakistani u morën vesh dhe këtë mrekulli e bënë revizionistët sovjetikë, «triumfoi» diplomacia revizioniste, pra tamtam për gjithë bagazhin e tyre të ndyrë ideologjik dhe politik. Por blofi dhe komedia është aq e trashë dhe tamtami i suksesit një falsitet aq i bujshëm, saqë Lal Bahadur Shastri i ra pika në vend dhe vdiq në duart e Kisingerit, në kohën që ngri-ti kupën e shampanjës për «suksesin» që arriti.

Kështu që «komedia» e Tashkentit mbaroi me një të vdekur. Me të vdekur do të mbarojë edhe agresioni amerikan; me vdekje politike, ideologjike dhe fizike do të mbarojnë edhe revizionistët hrushovianë dhe aleatët e tyre.

**E MËRKURË
12 JANAR 1966**

MANOVRA TË REVIZIONISTËVE MODERNË

Revizionisti Gomulka na dërgoi një letër me anën e së cilës na fton në një mbledhje partie e qeveritare të shteteve anëtare të Traktatit të Varshavës dhe të vendeve socialiste të Azisë për t' koordinuar ndihmën për Vietnamin. Ai na dërgonte, gjithashtu, edhe kopjen e letrës që i ka dërguar KQ të PK të Kinës.

Ne do t'ua hedhim poshtë ftesën dhe do t'u qëndrisim një përgjigje përvëluese këtyre tradhtarëve¹.

¹ Përgjigjja është dhënë në letrën e KQ të PPSH të datës 11 shkurt 1966. Shih: «Dokumente kryesore të PPSH», vëll. V, f. 11. Tiranë, 1974.

TË DEMASKOHEN QËLLIMET E MBLEDHJES SË TASHKENTIT

Fola me Ramizin dhe i dhashë edhe teza për një artikull¹, ku të demaskohen qëllimet e vërteta të mbledhjes së Tashkentit, e cila u organizua nga imperia-listët amerikanë e revizionistët sovjetikë për pajtim midis Pakistanit dhe Indisë.

¹ Është fjala për artikullin «Komedia e Tashkentit dhe disfata imperialisto-revizioniste», botuar në gazetën «Zëri i popullit», 15 janar 1966.

REFUZOJMË TË MARRIM NË DORËZIM NJË LETËR TË REVIZIONISTËVE SOVJETIKË

Nuk pranua të merrnim në dorëzim letrën e KQ të PK të Bashkimit Sovjetik për «ndryshimet që propozohen në Traktatin e Varshavës». Udhëheqja e Traktatit të Varshavës për këto çështje le t'i drejtohet Qeverisë Shqiptare në rrugë shtetërore.

E PREMTE
14 JANAR 1966

MANOVRAT E REJA TË REVIZIONISTËVE

Me anë të ambasadorëve të tij shëtitës xhelati Xhonson po vazhdon ta zhvillojë në të gjithë botën «ofensivën paqësore» të tij. Këta s'lanë vend pa shkelur për t'ua dorëzuar e për t'ua shpjeguar të tjerëve (dhe natyrisht edhe për të financuar agjentët e amerikanëve) të 14 pikat amerikane për «paqen në Vietnam». E gjithë kjo zhurmë e neveritshme, ky bluf dhe ky komplot i madh, bazohen në shpresat e një «kapitullimi» të vietnamezëve dhe në rastin e kundërt, në mbulimin me një demagogji paqësore të vazhdimit më me egërsi të luftës, të zgjerimit të saj drejt vendeve të tjera të Indokinës dhe natyrisht drejt Kinës.

Ambasadorët e Xhonsonit trokitën, në radhë të parë, në dyert e aleatëve të tyre, revizionistëve modernë sovjetikë, polakë, titistë e të tjerë. Te këta ata i gjetën dyert dhe zemrat hapur. Revizionistët u bënë, gjithashtu, transmetuesit dhe komentatorët më të zellshëm të 14 pikave xhonsoniane. Kjo ishte ana e jashtme e punës së tyre të keqe, pse, në realitet, tradhtia e revizionistëve modernë zhvillohet në forma dhe në mënyra të tjera. Në radhë të parë ata koordinuan veprimtarinë e tyre me amerikanët për zhvillimin e këtij komploti, që ai të mund të ketë «sukses» në mos efektiv, të paktën demagogjik dhe, në fund të fundit, e tërë puna e tyre tradhtarë të arrijë qëllimin djallëzor: shfajësimin

e agresorëve amerikanë për zgjerimin e luftës në Vietnam.

Strategjia sovjetike synon në kolonizimin e Kinës, në kthimin e saj në një satelit të revizionistëve modernë, në bashkëpunimin e ngushtë me imperializmin amerikan. Këtij qëllimi sovjetikët synojnë t'ia arrijnë me luftë agresive kundër Kinës, qoftë përnjëherë të dy së bashku, imperialistë amerikanë dhe revizionistë sovjetikë, qoftë (dhe këtu synojnë revizionistët sovjetikë), duke nxitur dhe përkrahur imperialistët amerikanë që ta ndërmarrin vetëm këtë luftë dhe sovjetikëve t'ua nxjerrin gështenjat nga zjarri. Sovjetikët, gjatë gjithë kësaj përlëshjeje eventuale amerikano-kineze, mendojnë të luajnë kartën e fshehtë të ndihmës për amerikanët dhe kartën e hapët (me fjalë) të demagogjisë për «ndihmë Kinës». Këtë ata e kanë për konsum të brendshëm dhe ndërkombëtar dhe, kur ta gjykojnë momentin oportun dhe të volitshëm, kur të dy ndërluftuesit të jenë lodhur, këta të ndërhyjnë si «shpëtimtarë», «për të shpëtuar Kinën motër», në të vërtetë për ta nënshtruar e për ta shfrytëzuar atë. Kështu mendojnë revizionistët të ndajnë «plaçkën e luftës» me aleatët e tyre, imperialistët amerikanë. Por kjo është një punë e largët për ta, prandaj u duhet që ta përgatitin këtë ëndërr.

Të vijnë tash te puna e Vietnamit. Revizionistët me kohë po përpiqen t'i frikësojnë vietnamezët, t'u bëjnë atyre shantazhe e presione që të kapitullojnë dhe ta varin mëlçinë e tyre në qafën e ujëve revizionistë sovjetikë. Tash, në zhvillimin e këtij komploti amerikano-revizionist, këta të fundit, në rolin e tyre në komplotin xhonsonian, po i shtojnë në kulm manovrat, lajkat, presionet, shantazhet, ndihmat imagjinare karshi vietnamezëve që këta të kapitullojnë, të vijnë në tryezën e bisedimeve me amerikanët dhe të desolidarizohen me Kinën.

Vajtja e Shelepinit në Hanoi është përpjekja vendimtare në këtë drejtim. Nga suksesi ose dështimi i tij, varet edhe suksesi ose dështimi i komplotit të madh amerikano-revizionist. Amerikanët presin, dhe duhet thënë se presin me ankth të madh, përfundimin e këtyre bisedimeve në Hanoi. Ne nuk dimë ç'po bisedohet konkretisht atje dhe cilat janë rezultatet. Vetëm mund t'i imagjinojmë. Sovjetikët po luajnë në Hanoi shumë karta, por kryesoret janë:

1) Të gënjejnë vietnamezët, duke i bindur të shkojnë në bisedime me amerikanët, t'i sigurojnë ata se në bisedime «na keni ne» si një «top atomik», që «do të jemi solidarë deri në vdekje me ju» «për t'ju mbrojtur», «pa hequr dhe pa bërë asnjë lëshim nga të drejtat tuaja». «Gjatë kohës së bisedimeve lufta duhet të vazhdojë» u thonë me siguri sovjetikët vietnamezëve dhe ata arrijnë deri në gënjeshtër dhe në demagogjinë e fundit: «Në rast se bisedimet dështojnë, atëherë neve, sovjetikëve, nuk na mbetet tjetër veçse të futemi në luftë kundër amerikanëve, krah për krah Vietnamit heroik. Këtë ne do ta bëjmë me siguri pa u lëkundur dhe betohemi për këtë gjë mbi kokën dhe trashëgimin, mbi amanetin e shenjtë të Leninit» etj.

2) Që ta përforcojnë këtë qëllim djallëzor dhe kryesor, revizionistët sovjetikë i bëjnë Hanoi demagogji, i premtojnë armë, municione dhe ndihma të çdo natyre «me barrë» e «gratis» dhe me kontrata «aq të rregullta, saqë për t'u transportuar duhet të angazhohen gjithë hekurudhat e Kinës». Natyrisht, lihet të kuptohet se varet nga «vullneti i mirë kinez» që këto ndihma imagjinare dhe «bujare» sovjetike t'u venë vietnamezëve dhe, në rast se këto nuk venë, atëherë «janë fajtorë» kinezët.

Tok me këto premtime, sovjetikët synojnë, dhe këtu ia kanë arritur plotësisht qëllimit, që Hanoi të ngre-

jë në qiell revizionistët sovjetikë (siç po bën në mënyrë të turpshme, antimarksiste dhe në disfavor të luftës heroike të popullit vietnamez dhe të luftës së lavdishme të partive tona, dhe të të gjithë marksistë-leninistëve të botës kundër revizionistëve modernë), «ndihmat e tyre bujare», «mbështetjen dhe solidaritetin e tyre të madh me luftën e popullit vietnamez». Të gjitha këto janë të turpshme dhe antimarksiste nga ana e udhëheqësve të Partisë së Punonjësve të Vietnamit, të cilët, siç po duket deri te Ho Shi Mini, janë revizionistë, të gatshëm të bëjnë kompromisin më të turpshëm vetëm se nuk kanë dorë të lirë, se lufta e popullit dhe e partisë është e pashuar. Asnjë arsyetim nuk mund të shfajësojë udhëheqjen vietnameze në këtë qëndrim oportunist e revizionist ndaj udhëheqjes tradhtare sovjetike.

Derisa udhëheqja vietnameze u bën kaq reklamë «miqësisë, aleancës, solidaritetit» me udhëheqjen sovjetike, atëherë ku qëndron kundërshtimi me ta, pse nuk bien dakord me sovjetikët edhe për pikën e parë, domethënë të pranojnë bisedimet me imperialistët amerikanë? Për mua ata në heshtje janë dakord edhe për atë, veçse nuk mund të veprojnë, se lufta e Partisë së Punonjësve të Vietnamit dhe e popullit vietnamez i ka zënë në grykë, nuk i lejon. Por unë mendoj se revizionistët vietnamezë punojnë në heshtje për t'i dobësuar pozitat e veta luftarake dhe me qëndrimet antimarksiste që mbajnë karshi revizionistëve sovjetikë, në fakt, ata minojnë moralin e lartë dhe qëndrimin heroik luftarak të popullit dhe të Partisë së Punonjësve të Vietnamit, në Veri dhe në Jug.

3) Ne parashikua drejt se revizionistët modernë po bëjnë përgatitje për një mbledhje të partive të kampit të socializmit për çështjen vietnameze. Delegacioni i Shelepinit duhet të ketë për mision të rëndë-

sishëm të bindë vietnamezët që të marrin pjesë me doemos në këtë mbledhje, qoftë edhe sikur kinezët dhe shqiptarët të refuzojnë. Dhe revizionistët e dinë mirë se ne do ta refuzojmë dhe do ta demaskojmë keqas. Pra, për demagogjinë e sovjetikëve, mbledhja që kanë përgatitur dhe qëllimet e saj varen nga pjesëmarrja e vietnamezëve. Po t'u venë vietnamezët, atëherë revizionistët ia arrijnë një pjese të manovrave demagogjike të tyre, pavarësisht se ç'do të shtrohet dhe ç'do të vendoset në atë mbledhje revizionistësh. Ata botërisht dhe për një çështje kardinale e futën në thes Partinë e Punonjësve të Vietnamit, e shkëputën nga ne, pavarësisht se si do të zhvillohet lufta në praktikë.

Po a do të venë vietnamezët? Në qoftë se ne marrim parasysh qëndrimet e bujshme e të turpshme të tyre ndaj revizionistëve, në rast se marrim parasysh vajtjet e ardhjet e një mori delegacionesh zyrtare vietnameze, që mbetën duke u lypur derë më derë revizionistëve, ata mund dhe duhet të venë në këtë mbledhje, që nuk është veçse përfundimi fatal i kësaj vije të tyre të qelbur. Po ka mundësi që, duke shprehur keqardhjen, edhe të mos venë, sepse revizionistët vietnamezë, me Honë në krye, s'e kanë aq të lehtë punën. Në qoftë se do të bëjnë gabimin fatal, të venë në mbledhje, në këtë gabim fatal mund të bien edhe koreanët se edhe këta qëndrojnë në dy karrige.

Thirrja e mbledhjes së partive komuniste e punëtore të vendeve të kampit socialist tash u vërtetua. Revizionistët modernë në këtë fazë të komplotit amerikano-revizionist të thirrjes së kësaj mbledhjeje kanë ndarë rolet.

Është revizionisti dhe tradhtari Gomulka që qenka ngarkuar të bëjë thirrjen e kësaj mbledhjeje për Viet-

namin me anën e një letre drejtuar Partisë Komuniste të Kinës, këtu e 17 ditë më parë. Tri ditë më parë po ky tradhtar na drejtoi edhe neve një letër të shkurtër, ku me paturpësinë e një jezuiti na quan «I dashuri shok», për të na kërkuar në mënyrë përbuzëse mendimin për thirrjen e kësaj mbledhjeje, «bile në një kohë sa më të shkurtër» dhe «mendimin» e tij, na thotë, «këndojeni» në letrën që i drejton Kinës, një kopje të së cilës na e dërgon edhe neve. Ne e morëm në dorëzim letrën e Gomulkës, me qëllim që t'i japim një përgjigje të fortë demaskuese dhe të hedhim poshtë thirrjen e kësaj mbledhjeje tradhtarësh.

Me këtë rast ne zbuluam manovrën e gjerë të kombinuar të revizionistëve. Në fakt, mbledhja në fjalë është me dy kokë. Është qëllimi i parë që thamë më lart, por edhe qëllimi i dytë, që kjo mbledhje na qenkësh dhe mbledhje e Traktatit të Varshavës, «ku do të bëhen disa ndryshime organizative etj. të propozuara dhe të diskutuara në Komitetin Qendror të Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik». Këtë thirrje të dytë, sidomos në drejtimin tonë, i është besuar ta bëjë udhëheqja revizioniste sovjetike në koordinim me atë polaken. Ato kishin vendosur që i ngarkuari me punë i Polonisë, në Tiranë të paraqitej i pari dhe, në rast se ne e merrnim në dorëzim letrën e Gomulkës, pas 24 orëve të vinte edhe i ngarkuari me punë i Çekosllovakisë të na dorëzonte letrën e Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik. Po manovra u dështoi, se ne të parën e morëm për arsye e përmendur më lart, kurse të dytën e refuzuam dhe s'e morëm në dorëzim, duke i thënë të ngarkuarit me punë të Çekosllovakisë se «Partia jonë s'ka asnjë lidhje me tradhtarët revizionistë të udhëheqjes së Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik dhe çdo propozim, nga kushdo qoftë, në lidhje me Traktatin e Varshavës, nëpër-

mjet organizmave të këtij Traktati dhe ligjërisht të detyrueshme nga nenet e tij, duhet t'i drejtohen drejtpërdrejt Qeverisë Shqiptare. Revizionistët sovjetikë me këtë manovër u përpoqën të vendosin në mënyrë dinake kontakte me ne dhe t'u bënin bisht kërkesave që paraqiti vjet Qeveria jonë në lidhje me Traktatin e Varshavës. Pra edhe kjo orvatje u dështoi dhe ne do të kemi rastin për një demaskim tjetër të tyre, në qoftë se ata do ta bëjnë mbledhjen e Traktatit të Varshavës.

Përse bëhet kjo mbledhje, konkretisht ne nuk dimë gjë, por e marrim me mend që atje do të flitet dhe do të bëhen deklarata «bombastike» për mbrojtjen e Vietnamit, mund të merren edhe masa «bombastike» e pa përmbajtje për ndihmë imagjinare «Vietnamit vëlla», mund të pranohet në Traktat si pjesëtare Mongolia, gjë që do të thotë se «Mongolia motër» rrezikohet nga një sulm kinez. Këtë kuptim ka edhe traktati i ri që po firmos tash Brezhnjevi në Mongoli. Sa për formë e demagogji gjoja mund t'u jepen disa kompetenca më shumë pjesëtarëve të tjerë që tash kanë hapëset e kashtës. Të gjitha këto manovra dhe të tjera që mund të bëhen kanë për qëllim të çojnë në një ujdi eventuale me NATO-n, me amerikanët, me Dë Golin, të gjitha janë në ndihmë të agresionit dhe në dëm të socializmit, të revolucionit, të marksizëm-leninizmit dhe të luftës së popujve.

Duhet t'u bëjmë një luftë të ashpër këtyre ujqve, t'i demaskojmë deri në fund, të bëjmë që të dështojnë të gjitha planet dhe komplotet e tyre djallëzore. Ne jemi në luftë të ashpër me ta dhe kjo luftë do të ashpërsohet akoma më shumë, ndoshta do të ndizet edhe me armë, por kjo ne nuk na tremb. Ne përgatitemi dhe duhet të përgatitemi vazhdimisht për çdo eventualitet. Interesi i madh i atdheut, i popullit, i Partisë,

i socializmit dhe i paqes e kërkon këtë sakrificë, sado e madhe që të jetë. Ne jemi ushtarë të popullit, të Partisë, të marksizëm-leninizmit dhe çdo detyrë do ta kryejmë me nder.

TAKIM KOMPLOUES KOSIGIN-HAMFRI-RASK

Agjencitë e lajmeve njoftojnë se Kosigini u takua dhe bisedoi fshehurazi, në selinë e ambasadës sovjetike në Delhi, me nënpresidentin e Shteteve të Bashkuara të Amerikës, Hamfri dhe me sekretarin e shtetit, Din Rask, me siguri për të koordinuar komplotet e tyre kundër popullit vietnamez dhe luftës së tij çlirimtare.

NJE SHUPLAKE PËR TRADHTARËT REVIZIONISTË

Udhëheqësit kinezë nuk u takuan fare me Shelepinin që po kthehej nga Hanoi. Kjo ishte një shuplakë për tradhtarët e Moskës dhe për oportunistin Ho Shi Min që propozoi një takim të tillë.

TRAKTAT KUNDËR KINËS

Traktati sovjeta-mongol «i miqësisë dhe i ndihmës reciproke», që u nënshkrua sot në Ulan-Bator nuk ka asnjë dyshim se drejtohet kundër Kinës. Ai është një traktat ofensiv, në shërbim të përgatitjeve që bëjnë revizionistët sovjetikë dhe imperialistët amerikanë për agresionin kundër Kinës. Koha do ta vërtetojë konkluzionin tonë.

RRETH TRAKTATIT SOVJETO-MONGOL

Këto ditë kapiten Leonid Brezhnjevi firmosi në Mongolinë e Cedenbalit traktatin «e miqësisë dhe të ndihmës reciproke». Në dukje ky është një traktat i zakonshëm, por në qëllimet dhe në brendinë e tij është djallëzor.

Bashkimi Sovjetik dhe Mongolia kanë pasur prej kohësh një traktat të tillë, që synonte kryesisht mbrojtjen e Mongolisë nga një agresion japonez. Atëherë ky traktat ishte i natyrshëm dhe me vend, pse Japonia, duke qenë në luftë me popullin kinez, kur ky i fundit nuk e kishte marrë akoma pushtetin në dorë e kishte sulmuar Mongolinë dhe luftonte të pushtonte edhe Mançurinë. Pra, rrethanat e donin atëherë një gjë të tillë.

Sot Japonia militariste, aleate e ngushtë e imperializmit amerikan, mbetet kurdoherë një agresor eventual jo vetëm ndaj Mongolisë, por, në radhë të parë, ndaj Kinës Popullore. Japonisë i duhet të sulmojë më parë Kinën, ta thyejë këtë, pastaj të sulmojë Mongolinë. Pra, në situatat aktuale Japonia duhet të kalojë nga Kina që të arrijë në Mongoli. Mirëpo janë shumë të pakta mundësitë që Japonia imperialiste të arrijë deri në Mongoli. Po ndërmori një gjë të tillë ajo do të hajë kokën shumë më parë se të arrijë kufirin kino-mongol. Megjithëkëtë, derisa Traktati Sovjeto-Mongol

ekzistonte mund edhe të ruhej ashtu siç ishte, me karakter antijapon, gjë që i përgjigjej edhe situatës politike aktuale. Ai edhe mund të përsëritej, po në mënyrë të thjeshtë dhe pa bujë. Por ngjau e kundërta, ai u bë i ri, u bë me pompë dhe me bujë politike dhe ka qëllime politike krejt të kundërta nga ato që frymëzonin Traktatin e vjetër Sovjeto-Mongol.

Traktati i ri që firmosi revizionisti sovjetik Brezhnev dhe që ia imponoi një klike idiote revizioniste, të kryesuar nga Cedenbali, propagandohet se ka karakter mbrojtjeje por, në të vërtetë, ai ka karakter ofensiv kundër Kinës. Më në fund ai ka, gjithashtu, karakter kolonizues dhe shfrytëzues nga ana e Bashkimit Sovjetik mbi Republikën Popullore të Mongolisë.

Revizionistët sovjetikë janë shovinistë të tërbuar dhe armiq të egër të Kinës Popullore dhe të Partisë Komuniste të Kinës. Plani i tyre është ta gjunjëzojnë Kinën, bile edhe me agresion dhe me luftë të kombinuar me imperializmin amerikan dhe me aleatët e këtij të fundit në Azi. Revizionistët sovjetikë, si tradhtarë të marksizëm-leninizmit, nuk mund të mendojnë se një vend socialist nuk mund të sulmojë kurrë asnjë popull dhe asnjë shtet dhe sidomos një shtet e një popull vëlla, siç është ai i Mongolisë dhe i Bashkimit Sovjetik.

Revizionistët sovjetikë si antisocialistë që janë mendojnë se socialistët e vërtetë gjykojnë dhe veprojnë si ata, prandaj kanë frikë se mos të tjerët bëjnë atë që po përgatitin këta vetë kundër të tjerëve. Kështu që Traktati Sovjeto-Mongol, që firmosën sovjetikët, shpreh, në radhë të parë, frikën nga Kina, prandaj përmban marrjen e masave kundër Kinës, gjoja për të mbrojtur sovranitetin dhe integritetin mongol, që nuk kërcënohen aktualisht veçse nga hegjemonia revizioniste sovjetike.

Pra traktati në fjalë s'na qenka vetëm «mbrojtës»,

por një traktat ofensiv dhe agresiv kundër Kinës. Mongolia, në situatat aktuale, nuk kishte nevojë për këtë traktat. Po ta ndiente nevojën për një traktat të tillë, ajo duhej ta lidhte atë me Kinën Popullore, pse rreziku i vjen nga revizionistët sovjetikë dhe nga militaristët japonezë. Por klika tradhtare e Cedenbalit e shiti Republikën Popullore të Mongolisë te revizionistët sovjetikë, të cilët në mënyrë brutale dhe ala amerikane do ta shndërrojnë në një plasdarmë kundër Kinës Popullore.

Pas nënshkrimit të këtij traktati ne do të asistojmë në shtimin e bazave ushtarake sovjetike në Mongoli, në vendosjen atje të trupave sovjetike me shumicë, në vendosjen e raketave dhe të një rrjeti të gjerë spiunazhi dhe diversioni kundër Kinës. Me siguri do të asistojmë në provokime të panumërta në kufi nga ana e agjunkturës sovjeto-mongole, me qëllim që të krijojnë armiqësinë e popullit mongol kundër Kinës dhe «të mbulojnë» e «të arsyetojnë» pushtimin e plotë të Mongolisë. Të gjitha këto veprime ofensive agresive nga territori mongol do të merren nën bajrakun e këtij traktati. Në rast se Mongolinë e inkludojnë në Traktatin e Varshavës, siç e kanë futur edhe në organizmat e tjerë revizionistë, atëherë përgatitjet ofensive revizioniste nga territori mongol kundër Kinës marrin ngjyrën dhe vulën gjoja të mbrojtjes së vendeve të Traktatit të Varshavës nga imperialistët, term i papërcaktuar që figuron në klauzolat e Traktatit Sovjeto-Mongol.

Qëllimi i fundit i qartë i këtij traktati është kolonizimi i shpejtë dhe brutal i Mongolisë nga revizionistët sovjetikë. Këta, në forma të reja dhe me metoda të reja, do të ndërmarrin politikën e agjunkturës japoneze të Lamajve për degjenerimin e popullit mongol, duke filluar nga udhëheqja. Populli mongol është shumë i prapambetur dhe revizionistët sovjetikë do të përdorin të gjitha format për ta ruajtur këtë gjendje të tij. Ata

do të nxitin karakteristikat e këqija, do të futin në Mongoli edhe gjithë gamën e korrupsionit kapitalisto-revizionist. Udhëheqjen dhe shtresën e tërë të zyrtarëve do t'i korruptojnë në kulm dhe këto do të katandisen në një agjenturë të thjeshtë të revizionistëve sovjetikë, do të kthehen në xhelatë të popullit mongol dhe në provokatorë kundër Kinës.

Nga ana ekonomike Mongolia duhet të ketë shumë pasuri, të cilat do të shfrytëzohen në kulm për borgjezinë sovjetike. Thërrimet e këtyre pasurive do të jenë të mjaftueshme për të kënaqur klikat vendase dhe për reklamë se gjoja Mongolia po përparon. Pra, në Mongoli proverbi i popullit tonë «dhentë e dhitë e Zeres, nami i Hasan Qeres», do të vërtetohet plotësisht. Nami do të jetë për mongolët, por dhentë do të jenë të revizionistëve sovjetikë. S'ka asnjë dyshim që Mongolia po kthehet për ta dhe prej tyre në një prapavijë ekonomike për të furnizuar një luftë ofensive agresive kundër Kinës, luftë të gjatë dhe të vështirë që sigurisht revizionistët hrushovianë nuk e nënvleftësojnë.

Këto janë qëllimet e vërteta të Traktatit Sovjeto-Mongol, sipas mendimit tim. Në arenën ndërkombëtare dhe në aleancën e shenjtë të revizionistëve sovjetikë me imperializmin amerikan, traktati në fjalë është mirëpritur nga amerikanët, nga japonezët dhe nga kapitalistët e tjerë.

Është e qartë se ky veprim sovjetik është i koordinuar dhe në harmoni me amerikanët. Ky traktat ka kënaqur, gjithashtu, militaristët japonezë, pse do të thotë që u gris traktati i parë kundër tyre dhe tash u bë një tjetër që është kundër Kinës. Pikërisht, sapo u nënshkrua traktati, për të përgëzuar sovjetikët u nis për në Moskë ministri i Jashtëm japonez me një tok projekt marrëveshjes për çimentimin dhe për zgjerimin e bashkëpunimit dhe të miqësisë sovjeto-japoneze.

Të gjitha këto janë fakte reale, që s'i mbulon dot demagogjia. Por të gjitha këto plane do të dështojnë përpara vendosmërisë revolucionare të popullit kinez.

**E SHTUNË
22 JANAR 1966**

NE DO TË VAZHDOJMË TË NDIHMOJMË VËLLEZËRIT TANË VIETNAMEZË

Vietnamezët e Veriut, që kur janë sulmuar nga agresorët amerikanë, as e kanë vënë ujin në zjarr të marrin kontakt me ne. Ata dërgojnë delegacione pas delegacionesh në vendet revizioniste për të biseduar me udhëheqësit revizionistë, për t'u shpjeguar situatën, për të lypur përkrahjen e tyre politike, ekonomike dhe ushtarake. Ata s'kanë «gabuar» asnjëherë, që një nga këto delegacione të tyre zyrtare ta kthejnë edhe në Shqipëri. Ky, natyrisht, është një gabim i rëndë dhe i pafalshëm politik nga ana e tyre. Kjo patjetër ka edhe arsytet e veta, të cilat qëndrojnë në faktin që një pjese të udhëheqjes vietnameze, në mos së tërës, nuk i pëlqen qëndrimi ynë i drejtë e parimor, militant e therës në demaskimin e revizionistëve sovjetikë dhe të revizionistëve të tjerë. Udhëheqja vietnameze nuk dëshiron t'u prishë qejfin revizionistëve modernë, për të cilët bën një propagandë aq të bujshme, flet për «ndihmat e mëdha që i japin», për «përkrahjen vëllazërore» etj.

Pozita me dy faqe e vietnamezëve qëndron edhe në atë që nga një anë kanë frikë prej revizionistëve të vijnë te ne dhe, nga ana tjetër, na thonë neve se «ndihma e revizionistëve nuk është gjë, se ata na bëjnë presione politike që të kapitullojmë, që të futemi në bisedime me amerikanët, po ne nuk lëshojmë dhe ju

sigurojmë se do të plotësojmë deri në fund detyrën tonë internacionaliste» etj.

Megjithëkëtë, pa marrë parasysh ç'mendon udhëheqja e Vietnamit të Veriut, ne do të vazhdojmë rrugën tonë të drejtë. Ne do të vazhdojmë, pa njohur asnjë kufizim, përkrahjen politike të luftës së tyre çlirimtare, do të vazhdojmë, gjithashtu, edhe ndihmën tonë modeste materiale, pa qenë nevoja që të na e kërkojnë. Ne e kemi për detyrë vëllazërore dhe internacionaliste të heqim nga goja e popullit tonë dhe të ndihmojmë vëllazërit tanë vietnamezë që luftojnë. Kontingjentin e parë ua kemi dhënë dhe i udhëzoja shokët e Qeverisë që të studiojnë dërgimin e një kontingjenti, ndihme të dytë, jo më të vogël se i pari.

E DIEL
23 JANAR 1966

TRAGJEDIA E PARTISË KOMUNISTE TË INDONEZISË

Jemi në ankth, pse s'po marrim vesh asgjë se ç'bën Partia Komuniste e Indonezisë në këto momente të vështira për të, kur reaksioni i egër indonezian po e godet dhe po e ndjek me tërbim. Nuk dimë, gjendjen e saj, si mbrohet dhe si përgatitet për luftë ose si lufton. Nuk dimë asgjë për udhëheqjen, për shokun Aidit, ç'deklarata kanë bërë për veprim, ç'konkluzione politike dhe luftarake kanë nxjerrë.

Shokët kinezë i pyesim vazhdimisht, por edhe ata na thonë se nuk dinë asgjë, se janë krejt të shkëputur prej tyre. Ambasada kineze në Xhakarta qëndron e rrethuar dhe plotësisht e izoluar.

As shokët indonezianë që pas goditjes u ndodhën në Kinë dhe, në mes tyre ka edhe anëtarë të Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Indonezisë, s'dinë gjë se i kanë të këputura lidhjet. Ne jemi në kontakt me ta, kemi kërkuar shpjegime prej tyre por duket që ata politikisht dhe ideologjikisht qëndrojnë në parullat dhe orientimet e vjetra para goditjes, që, sipas mendimit tonë, edhe atëherë, pa lëre tani nuk janë fort të drejta dhe në rrugë revolucionare. Veçanërisht qëndrimi i tyre ndaj revizionistëve sovjetikë dhe ndaj Sukarnos, si përpara edhe ca më keq tani, është thellësisht oportunist. Vaj halli, në rast se Partia Komuniste e Indonezisë dhe udhëheqja e saj, në këto momente lufte dhe

revolucionari të hapët, do të mbajnë akoma të tilla pikëpamje oportuniste ndaj këtyre dy çështjeve kyç ideologjike dhe politike të jashtme dhe të brendshme. Për ne, pra, ka rëndësi të madhe të dimë veçanërisht qëndrimin e Partisë Komuniste të Indonezisë në lidhje me Sukarnon dhe NASAKOM-in, të dimë drejtimin kryesor dhe parullat e luftës dhe të politikës që udhëheqin në këto momente Partinë Komuniste të Indonezisë që kështu ta mbështetim, të luftojmë tok me të, të bëjmë një luftë politike të gjerë, të mbështetur mbi fakte e të koordinuar me të.

Partia jonë nuk ka ndenjur me duar lidhur dhe as do të rrijë, por kur të dimë edhe këtë drejtim kryesor, atëherë lufta jonë do të bëhet më efektive.

Tani opinioni botëror vihet në korent nga shtypi dhe nga radiot borgjeze, imperialiste dhe gjëja kryesore që ato vënë në dukje, është se «Partia Komuniste e Indonezisë u zhduk», «u shpartallua» etj.

Ky natyrisht është një bluf, se Partia Komuniste e Indonezisë, me gjithë humbjet dhe terrorin, jo vetëm nuk është shpartalluar, por rron, lufton dhe merr hov revolucionar.

Megjithëkëtë ne duhet të vazhdojmë, me këto materiale që kemi, të luftojmë dhe ta mbrojmë Partinë motër Komuniste të Indonezisë në luftën e saj heroike për revolucion.

Na shqetësojnë, gjithashtu, lajmet e shumta nga burime borgjeze, sipas të cilave Aiditin e kanë kapur, e kanë vrarë etj. Natyrisht këtyre lajmeve disfatiste nuk mund t'u zëmë besë, pse këto bëhen me qëllim për të demoralizuar komunistët indonezianë.

Gjithashtu edhe revizionistët sovjetikë gënjejnë në këtë drejtim, pra edhe lajmin e mëposhtëm shqetësues, prapë duhet ta marrim me rezervë.

Fidel Kastropa u kishte thënë shokëve indonezianë

që sovjetikët e kishin vënë në dijeni se Aiditi ishte kapur nga reaksioni duke transportuar armë me helikopter nga një fshat në tjetrin.

Sovjetikët dhe agjenti i tyre Kastro janë të poshtër, janë demoralizues. Do të shohim sa i vërtetë do të jetë ky lajm, por, në rast se vërtetohet, vrasja e Aiditit është një humbje e madhe për Partinë Komuniste të Indonezisë, pse, pavarësisht nga disa pikëpamje, që sipas mendimit tonë, Aiditi nuk i ka pasë të qarta, veçanërisht, çështjen e revizionistëve sovjetikë dhe çështjen e besimit të tepruar të Sukarno e të NASAKOM-i, pavarësisht nga mendjemadhësia dhe nga iluzionet që kishin krijuar këto mendime politiko-ideologjike bazë, prapëseprapë, ishte një udhëheqës i mirë, që mund të pasohet, që kishte anë të mira dhe pozitive dhe këto situata të rënda që u krijuan për partinë e tij, do ta ndihmonin patjetër të shihte qartë pikëpamjet e tij të gabuara dhe t'i korrigjonte me luftë dhe me qëndrime me të vërtetë revolucionare.

Por fakt është se nën maskën e Sukarnos, me vullnetin e tij ose «kundër vullnetit të tij», me aprovimin ose gjoja me dezaprovimin e tij, reaksioni dhe ushtria indoneziane po forcohen, po organizohen, po godasin kudo partinë, po vrasin me qindra mijë komunistë dhe patriotë, po forcojnë lidhjet me imperializmin amerikan e të tjerë.

Sukarnoja bën sikur zemërohet, mund që edhe zemërohet me të vërtetë, por vetëm pse shikon se po humb fuqinë dhe prestigjin e tij personal; gjeneralët i japin nga një grimë satisfaksioni, dhe nën këtë «satisfaksion» vazhdojnë punën e tyre terroriste dhe forcojnë lidhjet me amerikanët. Prandaj në këto kondita, mendojmë ne, të kesh qoftë edhe një fije besimi të Sukarnoja, pale të presësh ndihmë nga ai, është një miopi e madhe politike, në mos një tradhti dhe një krim i

madh. Unë mendoj se rruga e partisë është ajo që Sukarnos t'i vërë këmbët në një këpucë, o me popullin o me reaksionin, dhe kjo me vepra e jo me fjalë, e as me «politikë» nga pallati i mbushur me «hyri», por nga gjiri i popullit që lufton, dhe krah për krah me Partinë Komuniste të Indonezisë e me patriotët e tjerë.

Politika, gjestet, veprimet e Sukarnos janë likuidatore, qoftë edhe për demokracinë borgjeze në Indonezi, pale për një demokraci popullore dhe revolucionare. Kështu mendojmë ne. Si mendon Partia Komuniste e Indonezisë, pikërisht, këtë nuk e dimë dhe përpiqemi ta mësojmë.

E HËNË
24 JANAR 1966

TRAGJEDIA E KOMUNISTËVE GREKË NË EMIGRACION NË VENDET REVIZIONISTE

Po marr vazhdimisht e vazhdimisht letra, peticione, deklarata, rezoluta nga shokët grekë në mërgim në vendet revizioniste, dhe vazhdimisht zemra ime vuan për ta, ndiej një dhimbje të madhe të papërshkruar për këta shokë heroikë, që luftuan me trimëri të pashoqe kundër fashizmit, kundër monarkistëve, kundër anglezëve dhe amerikanëve. Ne i ndihmuam me gjithë shpirt; ndamë bukën e gojës me ta, në një kohë që ne vetë ishim të uritur, vumë në rrezik kufijtë e atdheut tonë, të cilët u sulmuan me forca të mëdha monarko-fashiste, atje luftuam, nuk lëshuam asnjë pëllëmbë tokë, na u vranë njerëz, por shokët dhe vëllezërit tanë, Ushtrinë Demokratike Greke, partizanët heroikë grekë i shpëtuan të gjithë, i futëm në vatrën tona. Kam qenë vetë në këtë operacion delikat e të dhimbshëm. Shokët grekë, që luftuan me trimëri, qanin me ngashërim për disfatën dhe donin të riktheheshin, të luftonin, gjë që ishte e pamundur. Pas situatave të krijuara, ata ishin të mallëngjyer nga pritja e ngrohtë e popullit dhe e Partisë sonë. Ne bëmë detyrën internacionaliste, i ndihmuam të merrnin kurajë, të forcoheshin shpirtërisht, të përgatiteshin për betejën e ardhshme. Ne biseduam me vetë Stalinin (bile, në bisedën

me Stalinin e me Molotovin, ku ishte edhe Zahariadhisi me Parcalidhisin, unë parashtrova pikëpamjet tona mbi luftën e partizanëve grekë dhe fola haptas për disa gabime të udhëheqësve grekë, të cilat u gjetën të drejta nga Stalini dhe u ndamë nga mbledhja si shokë lufte), që partizanët grekë të tërhiqeshin në Bashkimin Sovjetik e në vendet e tjera socialiste dhe atje të edukoeshin, të stërviteshin, të përgatiteshin nga çdo anë, për Greqinë e re demokratike.

Kjo u pranua dhe ne i përcollëm vëllezërit tanë grekë, shokët tanë heroikë, partizanët grekë, me mallëngjim dhe me besim të patundur, se atje ku ata do të shkonin, do të ishin si në Shqipëri, me të vetmin ndryshim, që atdheun e tyre nuk do ta kishin aq afër siç e kishin kur ishin te ne. Dhe në fakt kështu ngjau sa ishte gjallë Stalini. Ata kudo ku vanë u instaluan, u vunë në punë, u organizuan, shkuan në shkolla ushtarake, në shkolla profesionale, në shkolla partie etj. Organizuan partinë e tyre, analizuan luftën me fitoret, me gabimet dhe me disfatat.

Pas vdekjes së Stalinit, filloi tragjedia e madhe e shokëve grekë, tragjedi që s'ka mbarim.

Revizionistët hrushovianë janë xhelatët e shokëve grekë, ata janë përgjegjës përpara opinionit botëror dhe Partisë Komuniste Greke për të gjitha këto tmerre që u bëhen heronjve të Greqisë martire.

Ato që u bëjnë hrushovianët shokëve grekë në Bashkimin Sovjetik, as monarkot nuk ua kanë bërë në Greqi brenda. Kjo është një histori e tërë tragjike, plot dhimbje, likuidime të vetë Partisë Komuniste Greke, të udhëheqjes së saj, likuidime fizike, internime, rrahje, vrasje të llahtarshme, që këtu as që mund të përmbli-dhen, pse duhen vëltime të tëra.

Por zëri i heronjve, i shokëve tanë grekë, që vuajnë

në internim, çan akujt dhe kufijtë dhe vjen te Partia jonë, te Partia e vetme në të cilën ata kanë një besim të pafund, një dashuri të papërshkrueshme. Ata kërkojnë ndihmën tonë, të vetmen ndihmë që kërkojnë në botë, pse vetëm te ne ata kanë besim. Ata nga errësira e mërgimit, dëgjojnë Radio Tiranën, i vetmi zë i zemrës së tyre. Ata duan të dëgjojnë deri këngët e popullit tonë, pse u kujtojnë dashurinë dhe besnikërinë e madhe të popullit «arvaniti» dhe të Partisë së tij marksiste-leniniste.

Shokë e vëllezër grekë që vuani nga revizionistët modernë, sa dhimbje ndiej tash për ju, pse ju keni dhimbje të mëdha!

Shokë grekë, për arsye të koniunkturave politike, kur vendi ynë është i rrethuar nga armiq dhe ndër këta, edhe monarko-fashistët grekë, ne nuk ju kemi ndihmuar si duhet dhe sa duhet, veçanërisht, ju, në emigracion. Ne e ndiejmë thellë këtë mungesë, prandaj vuajmë. Por ne do të bëjmë ç'është e mundur e do ta kryejmë këtë detyrë. U dhashë porosi shokëve të punojnë një sërë materialesh, të gjejnë metodat dhe mënyrat që opinioni botëror dhe ai komunist të marrin vesh të vërtetën mbi ju, mbi çështjen tuaj, luftën tuaj heroike dhe armiqësinë e egër të revizionistëve modernë ndaj jush.

Ju qëndroni të fortë si çeliku, siç qëndruat në furtuna në malet e Greqisë. Greqia heroike dhe martire që kërkon çlirim, t'ju frymëzojë, mësimet e Marksit, të Engelsit, të Leninit e të Stalinit t'ju udhëheqin në betejë. Qëndroni si shkëmb i pamposhtur kundër tradhtisë së revizionistëve grekë, të revizionistëve sovjetikë e të tjerëve. Luftoni, shtrëngoni radhët kundër këtyre armiqve, përgatituni për luftën e madhe kundër imperiaлизmit, për çlirimin e Greqisë motër. Ne shqiptarët,

ashtu si kurdoherë, në historinë e lashtë e plot luftëra të të dy popujve tanë kemi qëndruar e kemi luftuar së toku për lirinë, ashtu edhe tani do të jemi së toku dhe së toku do të luftojmë deri në fitore, bile do të luftojmë shumë më mirë, pse jemi marksistë-leninistë.

SOT HAPET KONGRESI I REVIZIONISTËVE ITALIANË

Revizionistët italianë fillojnë sot kongresin e partisë së tyre. Ata, si gjithë shokët e tjerë të tyre revizionistë, janë në krizë. Artikulli i «Zërit të popullit» që kritikon tezat e tyre¹, të cilat do të diskutohen në kongres, u shpërnda në Itali në formë broshure.

¹ Shih në këtë vëllim f. 5

AGJENTURA TITISTE NË SHËRBIM TË AMERIKANËVE EDHE NË KORE

I dërgova shokut Ramiz këto shënime e teza¹ për një artikull me titull: «Agjentura titiste në shërbim të amerikanëve edhe në Kore».

(Të kihen parasysh komenti i Radio Beogradit dhe artikulli i gazetës «Rilindja» në gjuhën shqipe, pra t'u përgjigjemi).

— Qëllimet e agjunkturës titiste në shërbim të amerikanëve:

a) T'i shoqërojnë dhe t'u shërbejnë amerikanëve si kudo, edhe në Kore.

b) Të trillojnë dhe të mashtrojnë opinionin publik ndërkombëtar se gjoja udhëheqja e Republikës Demokratike Popullore të Koresë dhe Partia e Punës e Koresë është në kundërshtim me Republikën Popullore të Kinës dhe me Partinë Komuniste të Kinës, lidhur me qëndrimin ndaj imperializmit amerikan, ndaj çështjes së revolucionit dhe përkrahjes së luftërave çlirimtare të popujve.

c) Se udhëheqja e Koresë së Veriut gjoja është për statukuonë në Korenë e Jugut dhe se nuk intere-

¹ Këto shënime e teza janë përdorur për artikullin «Agjentura titiste, duke i shërbyer imperializmit amerikan, përzihet në punët e brendshme të popullit korean», botuar në gazetën «Zëri i popullit», 8 shkurt 1966.

sohet më për fatin e hidhur dhe shtypjen e rëndë të vëllezërve të saj koreanë, se ajo i quan aventura të rrezikshme revoltat e popullit korean në Jug kundër shtypjes së dyfishtë.

ç) Dhe, më në fund, se çdo kryengritje në Korenë e Jugut nga populli i shumëvuahtur korean, kundër shtypjes dhe okupacionit, për titistët jugosllavë «është e shtyrë, e organizuar nga kinezët», dhe meqenëse «koreanët nuk e duan një kryengritje të tillë», atëherë kjo «është vetëm një nxitje dhe një përgatitje nga kinezët».

— Titistët, përveç qëllimeve të tjera, përpiqen ta shpartallojnë miqësinë dhe unitetin kino-korean.

— Të ndihmojnë synimet dhe përpjekjet e sovjetikëve që janë të njëjta me të tyret.

— Të ndihmojnë që prapavijat ose paravijat e imperialistëve amerikanë, japonezë dhe sovjetikë, të jenë të qeta, të bindura, të shtypura, të çarmatosura, të trullosura, të ndihmojnë në realizimin e planit të tyre global kundër gjithë popujve të botës. Nga ana tjetër titistët duan të vënë në dukje edhe një herë se lufta e popullit të Vietnamit të Jugut është një aventurë e destinuar të dështojë, se kjo aventurë është organizuar nga Kina kurse Vietnamit i Veriut që ka gisht, ka qenë i detyruar nga kinezët, pra ka bërë gabim, prandaj konkluzioni i titistëve është që «ju koreanët e Veriut kini mendjen, mos e përsëritni edhe ju këtë lojë tragjike, pse do ta pësoni edhe ju si Vietnamit, do të bombardoheni» etj., etj.

Konkluzione:

— Të demaskohen të gjitha këto përpjekje të kësaj agjente të ndyrë amerikane.

— Të theksohet roli i kësaj agjente, ashtu siç është, e cila tok me sovjetikët i shërben strategjisë

amerikane të përçarjes, të shuarjes së revolucionit, të shtypjes së luftërave çlirimtare dhe të ruajtjes së «statukuosë», «paqes», për imperializmin që përgatit luftën e madhe, në radhë të parë luftën kundër Kinës Popullore, kundër Koresë dhe popujve të tjerë.

— Të përmenden, gjithashtu, konkluzione në lidhje me miqësinë kino-koreane si dhe të theksohet ana tjetër se ne kemi bindje që Partia e Punës e Koresë do të ndjekë me besnikëri marksizëm-leninizmin.

Të gjitha këto shënime e teza që mund të përdoren për artikullin, i cili mendoj të shkruhet për të demaskuar titistët, të shërbejnë për të goditur edhe revizionistët sovjetikë dhe imperialistët amerikanë.

E PREMTE
28 JANAR 1966

NË KONGRESIN E REVIZIONISTËVE ITALIANË

Në Kongresin e 11-të të revizionistëve italianë, revizionisti Suslov e të tjerë sulmuan Kinën në çështjen e Vietnamit.

E ENJTE
3 SHKURT 1966

SHËNIM

Sot aprovuam në mbledhjen e Byrosë Politike të KQ të PPSH përgjigjen që do t'i japim KQ të Partisë Punëtore të Bashkuar Polake për propozimin që na bën për të marrë pjesë në një mbledhje të partive komuniste e punëtore të vendeve anëtare të Traktatit të Varshavës dhe të vendeve socialiste të Azisë, për të diskutuar bashkërendimin e ndihmës për RD të Vietnamit dhe për Frontin Kombëtar të Çlirimit të Vietnamit të Jugut.

KINEZËT HEDHIN POSHTË PROPOZIMIN E POLAKËVE

KQ i PK të Kinës na dorëzoi përgjigjen që i ka dhënë PPB Polake lidhur me propozimin për pjesëmarrjen në një mbledhje për të koordinuar ndihmën për Vietnamin. Përgjigjja e tyre është po në ato vija si edhe letra jonë që do t'u dorëzojmë polakëve.

UA DORËZUAM POLAKËVE PËRGJIGJEN TONË

Sot ua dorëzuam polakëve letrën¹ e Komitetit tonë Qendror në përgjigje të letrës së tyre ku hedhim poshtë idenë e mbledhjes që propozonin ata për koordinimin e ndihmës për Vietnamin. Në të njëjtën kohë, ne demaskojmë qëllimet e tyre tradhtare lidhur me këtë çështje. Letrën tonë do ta botojmë nesër në shtyp.

¹ Letër e KQ të PPSH drejtuar KQ të PPBP me anën e së cilës demaskohet qëndrimi antimarksist i revizionistëve hrushovianë ndaj çështjes vietnameze. Shih: «Zëri i popullit», 12 shkurt 1966.

SHËNIM

Shoku polak¹, doli nga Polonia dhe arriti mirë në Paris. Këto ditë vjen në Tiranë.

¹ Është fjala për Kazhimiezh Mijalin. Arriti në Tiranë më 18 shkurt 1966.

SHËNIME

Dje mbrëma u takova me shokun polak dhe biseduam gjatë. Duket shok i mirë, i pjekur dhe serioz.

Shikova përfundimisht artikullin¹ që do të botojmë për terrorin antikomunist në Indonezi dhe për Sukarnon.

¹ «Fjalën e fundit do ta thotë populli indonezian». Shih: «Zëri i popullit», 25 mars 1966.

E MARTË
22 SHKURT 1966

U KRIJUA PARTIA KOMUNISTE POLAKE

Krijimi i Partisë Komuniste Polake është një ngjarje e një rëndësie historike për Poloninë dhe për lëvizjen komuniste ndërkombëtare.

Brenda në Poloni kjo ngjarje do të ketë jehonë të madhe në drejtim të ngritjes së revolucionit, të mobilizimit të masave të popullit dhe të proletariatit polak, të organizimit nga partia e tij e vërtetë, Partia Komuniste Polake (marksiste-leniniste). Ishte momenti që duhej krijuar partia dhe shokët komunistë polakë i gjykuan drejt momentin dhe rrethanat dhe drejt vendosën për krijimin e partisë e jo të një grupi marksist-leninist.

Partisë revizioniste socialdemokrate dhe tradhtarë të grupit të Gomulkës i duhej vënë përballë një parti komuniste, marksiste-leniniste. Komunistët revolucionarë polakë, luftën e madhe, të rëndë, të vështirë e me përgjegjësi që duhet të zhvillojnë mund ta kryejnë vetëm me një parti të vërtetë të tipit Lenin-Stalin. Partia Komuniste Polake, duke trashëguar çdo gjë të mirë të Partisë Punëtore të Bashkuar Polake në të kaluarën, me punë dhe me luftë do të ngjallë besimin e plotë të klasës punëtore, të fshatarësisë dhe të inteligjencies revolucionare polake. Ajo, pra, duhet të bëhet partia trime e një populli trim.

Jashtë Polonisë, në botë dhe në lëvizjen komuniste ndërkombëtare e, veçanërisht, në Bashkimin Sovjetik, në

Çekosllovakia, në Bullgari, në Hungari, në Republikën Demokratike Gjermane, krijimi i Partisë Komuniste Polake do të ndikojë shumë. Lajmi do të bjerë si bombë për revizionistët dhe si një inkurajim i madh, si një shembull dhe nxitje për marksistë-leninistët e këtyre vendeve. Të gjithë këta do të zgjohen nga letargjia, nga frika, nga lëkundjet, nga sentimentalizmat dhe do të shohin se marksizëm-leninizmi vepron fuqimisht edhe në gjirin e partive dhe të vendeve ku revizionistët modernë janë në fuqi dhe ku shpresat dukeshin të venitura nga degjenerimi dhe nga demagogjia e revizionistëve dhe e kapitalistëve.

Partia Komuniste Polake doli me një manifest i cili u shpërnda më 15 të këtij muaji në gjithë Poloninë. Me sa na kanë thënë vetë shokët polakë partia e krijuar ka zgjedhur në Komitetin Qendror njerëz me autoritet, besnikë dhe të vendosur. Ajo ka krijuar komitete dhe celula. Duket se çështjes organizative i është vënë rëndësi e madhe për t'i rezistuar terrorit të bardhë dhe për të zgjeruar punën dhe luftën në kushte ilegaliteti. Kjo është shumë e drejtë dhe fillimi i një pune dhe lufte serioze.

Mijali erdhi te ne për t'iu shmangur arrestimit dhe pushkatimit të tij të sigurt. Kjo ishte një çështje që Komiteti Qendror i Partisë Komuniste Polake e vendosi vetë, pas shumë diskutimesh. Mund të ishte një humbje e rëndë këto kohët e para, po të kapej Kazhimiezhi dhe, në këto rrethana, ne mendojmë se ardhja e tij në Shqipëri është një masë e drejtë, derisa të krijohen baza më të shëndosha të partisë në terren. Ardhjen e tij në Shqipëri e dinë një ose dy veta në Poloni, se as gruaja dhe as djemtë e tij nuk dinë gjë. Të gjithë e dinë atë në ilegalitet brenda në Poloni. Qeveria polake mund të akuzojë atë edhe ne, por neve aq na bën, do ta demaskojmë me argumente.

Mijalit dhe Partisë Komuniste Polake ne do t'u japim ndihmë internacionaliste në interesin e marksizëm-leninizmit. Nga ana jonë do të përpiqemi të ruajmë marrëdhëniet diplomatike dhe tregtare me Republikën Popullore të Polonisë, por, po ta dojë interesi i revolucionit në përgjithësi dhe i revolucionit në Poloni, edhe këta interesa Partia e Punës e Shqipërisë do t'i sakrifikojë. Tradhtari Gomulka do të veprojë kundër nesh. Ai na e ka frikën, ne nuk ia kemi: armik e kishim, armik e kemi.

Kazhimiezh Mijali m'u duk shok i vendosur. Siç thotë ai, është shok besnik i Bierutit, revolucionar i vjetër. Pak orë ndenja me të, por për çdo gjë ishim dakord dhe tash ai po ambientohet dhe po punon. Këtë bashkëpunim ne do ta thellojmë, do ta zgjerojmë.

E MËRKURË
23 SHKURT 1966

POLAKEVE DO T'U PËRGJIGJEMI ME TË NJËJTËN GJUHE

Më njoftuan se qeveria polake dëboi sot ambasadorin tonë në Poloni lidhur me largimin e Mijalit nga Polonia.

Ne do të marrim masa të njëjlojta kundër ambasadorit të tyre këtu. Ata nuk kanë asnjë provë për gjestin tonë revolucionar e internationalist.

SHËNIM

Bisedova me shokët e Ministrisë së Jashtme për hartimin e notës së Qeverisë sonë që do t'i drejtojmë qeverisë polake për të hedhur poshtë akuzat e saj për dëbimin e ambasadorit tonë nga Polonia dhe për të kërkuar, si kundërmasë, largimin e ambasadorit të tyre nga vendi ynë.

REVIZIONISTËT POLAKË REAGUAN

Siç duket, manifesti i Partisë Komuniste Polake ka bërë bujë në Poloni dhe qeveria polake ka kërkuar të arrestojë Mijalin, por s'e ka gjetur. Atëherë ajo bëri përgjegjës ambasadorin tonë në Varshavë, se gjoja manifesti është shtypur në Shqipëri dhe se Mijali ka dalë jashtë Polonisë me pasaportë false shqiptare. Qeveria polake e quajti person të padëshirueshëm ambasadorin tonë dhe e dëboi.

Ne, sot, po marrim kundërmasën e ligjshme ndaj ambasadorit polak në Tiranë dhe do të botojmë notën e Qeverisë sonë, ku hidhen poshtë akuzat e qeverisë polake e cila e kurdisi këtë fushatë e shtyrë nga letra jonë e hapur që i drejtuam Komitetit Qendror të Partisë Punëtore të Bashkuar Polake, në lidhje me mbledhjen që propozonin revizionistët për koordinimin e ndihmës për Vietnamin.

Veprimi brutal i qeverisë polake kundër ambasadorit tonë bëhet edhe nën presionin e revizionistëve sovjetikë, që kanë prerë marrëdhëniet diplomatike me Shqipërinë dhe nga shtetet e tjera revizioniste që i kanë tërhequr ambasadorët e tyre nga vendi ynë.

Ne hedhim poshtë si akuzën se manifesti është shtypur te ne, edhe atë se Kazhimiezh Mijali ka dalë jashtë Polonisë me pasaportë shqiptare.

Heqja e ambasadorëve as na ndez, as na shuan.

Puna revolucionare të ecë përpara, kjo është kryesorja. Agjencitë po u bien borive lidhur me këtë çështje, gjë që është pozitive për ne.

E SHTUNË
26 SHKURT 1966

TAKIM ME AMBASADORIN E PAKISTANIT

Prita ambasadorin e jashtëzakonshëm dhe fuqiplotë të Republikës Islamike të Pakistanit në vendin tonë, Khan Delhavi¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 31, f. 337.

KONGRESI I REVIZIONISTËVE SOVJETIKË

Më 29 të këtij muaji do të hapet Kongresi i 23-të i Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik. Revizionistët sovjetikë, me paturpësinë më të madhe, me anën e çekëve u përpoqën dy herë me radhë të na dorëzonin ftesën për të marrë pjesë edhe ne në këtë kongres. Ne as që pranuam të merrnim në dorë zarfin, por ua kthyem me përbuzje. Të marrësh pjesë në këtë kongres të tradhtarëve, qoftë në mënyrë «formale», siç pretendojnë disa, do të thotë të ndihmosh tradhtarët revizionistë, të ndihmosh demagogjinë e tyre. Ato parti që hiqen sikur janë në pozita marksiste-leniniste, por që marrin pjesë në këtë kongres, nuk janë veçse oportuniste dhe revizioniste në thelb; ato qëndrojnë në dy karrige dhe anojnë më shumë nga revizionistët sovjetikë.

Ne shpresojmë shumë dhe kemi bindjen e plotë se shokët kinezë nuk do të dërgojnë delegacion në këtë kongres. Në qoftë se dërgojnë ata do të bëjnë një gabim serioz, që do t'u kushtojë shtrenjtë. Asnjë konsideratë nuk mund të ketë vlerë se në këtë kongres tradhtarësh merret pjesë për taktikë.

Revizionistët mendojnë se kanë arritur një sukses me pjesëmarrjen e koreanëve, të vietnamezëve dhe të rumunëve dhe këtë gjë ata e kanë «paguar» me «sakrificën» që gjoja të mos sulmojnë Partinë Komuniste të Kinës dhe Partinë e Punës të Shqipërisë. Një taktikë

e tillë revizioniste «kënaq ndërgjegjen» e koreanëve, të vietnamezëve dhe të rumunëve, pse, nga informatat e sigurta që kemi, sovjetikët po punojnë me të madhe brenda në partinë e tyre dhe në partitë e tjera revizioniste një dokument të ndyrë antikinez, ku ç'nuk thonë për Partinë Komuniste të Kinës dhe për Republikën Popullore të Kinës. Kjo taktikë e revizionistëve sovjetikë është njësoj si raporti «sekret» kundër Stalinit në Kongresin e 20-të. Pra, jam më se i bindur se Partia Komuniste e Kinës nuk do të marrë pjesë në këtë kongres të tradhtarëve.

Turpi më i madh do të bjerë mbi koreanët, mbi vietnamezët dhe mbi rumunët, në qoftë se do të venë në këtë kongres dhe jam i bindur se ata do të venë. Duke vajtur, jo vetëm që ndërgjegjja e tyre s'mund të jetë e qetë, por do të thotë se ata janë në një qerre me revizionistët modernë.

Neve natyrisht kjo s'na prish ndonjë punë, veçse na ndreq, pse do të demaskohen të maskuarit. Partia Komuniste e Kinës dhe Partia e Punës e Shqipërisë s'janë vetëm, me ne tash janë gjithë marksistë-leninistët e vërtetë të botës. Revizionistët po grumbullohen, por edhe ne po grumbullohemi dhe në përleshje ne do të fitojmë, ndërsa ata do të humbasin.

Revizionistët sovjetikë do të tregojnë në kongres disfatat dhe turpet e tyre dhe mbi këto do të përcaktojnë vijën e mëtejshme të disfatave dhe të turpeve të reja që i presin.

Kongresi i 23-të do të jetë kërcimi kokë e këmbë në kapitalizëm, nënshtrimi ndaj imperializmit amerikan. Ky kongres do të konsumojë degjenerimin total të Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik dhe të Bashkimit Sovjetik, do ta futë vendin në një kaos, ku do të mbretërojnë anarkia në prodhim, degjenerimi shovinist e nacionalist, do të aprovojë futjen e kapitaleve të huaja

në BS. Me një fjalë fuqitë e Antantës së dikurshme, që sulmuan me armë Bashkimin Sovjetik për të mbytur revolucionin, tash në mënyrë «paqësore» do të shtrohen pajdash në Bashkimin Sovjetik, do t'u pijnë gjakun popujve sovjetikë dhe do t'i skllavërojnë ata.

Nga ky kongres do të trashet akoma tradhtia, do t'u jepen koncesione të reja ideologjike, politike dhe ekonomike imperializmit amerikan e japonez, do të lidhen dhe do të formulohen aleanca të reja ushtarake në mes revizionistëve sovjetikë dhe imperialistëve amerikanë kundër Kinës dhe vendeve socialiste.

Imperializmi dhe revizionistët modernë do të përpiqen ta kthejnë rrotën e historisë prapa, për të luftuar komunizmin dhe për të skllavëruar popujt, po do të gjejnë vdekjen. Kontradiktat në mes ujqve do të shtohen, derisa të arrijnë në një konflikt të përgjakshëm në mes tyre. Të mos harrojmë parashikimin gjenial të Stalinit në vitin e fundit të jetës së tij¹.

Nga ana tjetër, revolucionin do të ngjitet dhe, me flamurin e marksizëm-leninizmit shpalosur, partitë tona marksiste-leniniste do të triumfojnë.

Kongresi i 23-të i tradhtarëve do të tregojë gjoja unitetin e revizionistëve. Ata do ta trumbetojnë këtë,

por ky është një blof i madh, pse unitet midis revizionistëve nuk mund të ekzistojë, ai i përngjet një shporte me karavidhe ose një pellgu me bretkosa e shushunja.

¹ «Nga ana e jashtme duket sikur çdo gjë shkon «mirë e bukur». Shtetet e Bashkuara të Amerikës i kanë lidhur taim Evropës Perëndimore, Japonisë dhe vendeve të tjera kapitaliste; Gjermania (Perëndimore), Anglia, Franca, Italia, Japonia, që kanë rënë në kthetrat e SHBA, zbatojnë me servilizëm urdhrat e SHBA. Por do të ishte gabim të mendohej se kjo «mbarëvajtje» mund të vazhdojë «për mot e jetë», se këto vende do t'i durojnë përgjithmonë sundimin dhe zgjedhën e Shteteve të Bashkuara të Amerikës, se ato nuk do të përpiqen të dalin nga robëria amerikane dhe të vihen në rrugën e një zhvillimi të pavarur». (J. V. Stalin. «Vepra të zgjedhura», f. 575-576. Tiranë, 1979.)

NË SHFAQJEN E DHËNË NGA LAOSIANËT

Shkova sot në Teatrin e Operës e të Baletit dhe pashë shfaqjen e dhënë nga Ansambli i Këngëve e i Valleve Popullore të Partisë Neo Lao Hak Sat të Laosit.

BASHKIMI SOVJETIK PO ANGAZH OHET NË ALEANCA TË REJA ME IMPERIALISTËT

Revizionistët tradhtarë sovjetikë janë futur në rru-gëkryq pa krye. Tradhtia e tyre e madhe i fut Bashki-min Sovjetik dhe paqen botërore në koniunktura të rrezikshme.

Revizionistët sovjetikë po veprojnë si imperialistë dhe titulli komunist që i vënë vetes është një maskë. Revizionistët sovjetikë, tok me amerikanët, përpiqen të sundojnë botën dhe popujt. Të dyja palët përpiqen të luftojnë komunizmin (kjo i bashkon), të dyja palët përpiqen të vendosin hegjemoninë e tyre (kjo i ndan).

Revizionistët sovjetikë me «ideologjinë e tyre» kanë marrë rolin e «mohikanëve të fundit» «për të shparta-lluar» komunizmin, dhe imperializmi amerikan po i ndihmon me shpatë.

Politika hegjemoniste amerikane, frikëson popujt që luftojnë kundër saj, për liri, por ajo frikëson edhe partnerët e vet kapitalistë, të cilët luftojnë edhe ata t'i shpëtojnë darës mbytëse. Hegjemonia sovjetike, me përjashtim të gjermanëve të Bonit, i frikëson më pak partnerët e amerikanëve, të cilët luftojnë nën maskën e aleatit amerikan që të fitojnë forcën e humbur, sidomos në Evropë dhe të bëhen kështu fuqi prepotente.

Imperializmi revizionist sovjetik, megjithëse fuqi e

madhe, nuk është në gjendje ekonomikisht, dhe nuk do të jetë në gjendje, t'i bëjë ballë imperializmit amerikan në këtë fushë, prandaj sovjetikët, për të kundërbalancuar këtë *handicap*, kërkojnë të forcojnë potencialin bërthamor dhe, tok me Shtetet e Bashkuara të Amerikës, të ruajnë monopolin e tyre. Pra, potenciali bërthamor sovjetik nuk ka për qëllim ruajtjen e paqes, por ruajtjen e balancës së fuqisë me Shtetet e Bashkuara të Amerikës, si një shantazh të përkohshëm sa të marrë veten ekonomikisht. Prandaj kjo mban në vetvete rrezikun e madh të një lufte bërthamore.

Imperializmi amerikan, duke u përpjekur të dobësojë Bashkimin Sovjetik dhe ta bëjë atë çdo ditë e më shumë të varur prej tij, duke luftuar me armë kundër lirisë së popujve (dhe këtu zhvillon një luftë të vazhdueshme mbytëse për Bashkimin Sovjetik dhe partnerët e tij) bën përpjekje, sidomos në Evropë, të armatosë me armë bërthamore Gjermaninë e Bonit, për ta pasur partner të fortë kundër Bashkimit Sovjetik, eventualisht edhe kundër Francës, e cila ka hyrë në një politikë antiamerikane dhe anti-NATO, gjë që është bërë, dhe mund të bëhet edhe më shqetësuese për hegjemoninë amerikane në Evropë.

Franca kapitaliste e futur në këtë rrugë antiame-rikane, duke luftuar kundër izolimit të saj, pret, natyrisht, një moment më të volitshëm për ta ndarë Bonin nga Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe të dyja së bashku, në mos vetëm, të sundojnë në Evropë. Për t'ia arritur kësaj, natyrisht, Franca i buzëqesh Bashkimit Sovjetik, përpigjet të përsëritë aleancat e vjetra, për të ndryshuar balancën e fuqive në Evropë; Franca përpigjet të shtojë influencat e politikës së saj të dikurshme me vendet e Evropës Qendrore: Poloninë, Rumaninë, Bullgarinë. Një politikë e tillë e Francës synon një shantazh ndaj Bonit, një kërcënim ndaj Shteteve të Ba-

shkuara të Amerikës dhe një «mirazh»¹ ndaj Bashkimit Sovjetik.

Udhëheqësit e Bashkimit Sovjetik, gjoja politikanë të zgjuar, duke ruajtur marrëdhëniet e mira prej lakeu me ata amerikanë, duke i buzëqeshur Francës dhe duke nënshkruar marrëveshje si me Francën, ashtu dhe me Japoninë, me këtë të fundit për dy qëllime, kundër Kinës dhe për të neutralizuar sadopak politikën e Shteteve të Bashkuara të Amerikës me Japoninë, nuk do të mungojnë t'u bëjnë njëfarë «shantazhi» Shteteve të Bashkuara të Amerikës, që të ulin presionin e tyre të madh që bëjnë mbi Bashkimin Sovjetik.

Këto qëllime të mbrapshta të tradhtarëve revizionistë, natyrisht, bëhen në kurriz të aleatëve të tyre, revizionistëve evropianë, të cilët konsiderohen prej sovjetikëve si gurë shahu.

Por edhe këtu, si tradhtarë që janë, tregohen dritë-shkurtër, sepse revizionistët e tjerë evropianë do ta shesin shtrenjtë atdheun e tyre dhe do t'ia shesin atij që do t'u ofrojë më shumë. Prandaj s'ka asnjë dyshim që ne do të asistojmë në kontradikta dhe në acarime të mëdha në mes revizionistëve dhe në mes këtyre dhe imperialistëve të ndryshëm e, këto, patjetër, do të çojnë në luftë në mes tyre për hegjemoni, për sundim. Popujt do të shohin çdo ditë e më qartë rrezikun e kësaj tradhtie dhe do të ngrihen në revolucion.

Kjo do të jetë lufta finale. Marksizëm-leninizmi, socializmi do të triumfojnë me luftë, me sakrifica të mëdha, por do të fitojnë. Partia e Punës e Shqipërisë është kryelartë për luftën e saj të lavdishme që po bën dhe do të bëjë deri në fitore në rrugën e marksizëm-leninizmit.

1 Nga frëngjishtja — këtu iluzion.

**TRADHTARËT REVIZIONISTË HRUSHOVIANË
SHKOJNË NË KONGRESIN E TYRE ME NJË
BILANC DËSHTIMESH TË MËDHA**

Gazeta «Zëri i popullit», në numrin e saj të sotëm, në faqen e tretë dhe të katërt boton artikullin me titull «Tradhtarët revizionistë hrushovianë shkojnë në kongresin e tyre me një bilanc dështimesh të mëdha»¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 31, f. 507.

**PK E KINËS DHE PK E ZELANDËS SË RE NUK
DO TË MARRIN PJESË NË KONGRESIN
E REVIZIONISTËVE SOVJETIKË**

PK e Kinës dhe PK e Zelandës së Re shpallën publikisht se nuk do të marrin pjesë në Kongresin e 23-të të revizionistëve sovjetikë.

Deklarata e kinezëve për këtë ishte e fortë.

Koreanët dhe vietnamezët, si oportunistë që janë, do të shkojnë. Me këtë ata demaskojnë vetveten.

QEVERIA GREKE KËRKON VENDOSJEN E MARRËDHËNIEVE DIPLOMATIKE ME NE

Qeveria greke, me anë të ambasadorit të saj në Rumani, kërkoi vendosjen e marrëdhënieve diplomatike me vendin tonë.

PK E JAPONISË NUK DO TË SHKOJË NË KONGRESIN E REVIZIONISTËVE SOVJETIKË

PK e Japonisë njoftoi se hodhi poshtë ftesën e bërë dhe se nuk do të dërgojë delegacion në Kongresin e 23-të të revizionistëve sovjetikë.

LIDHUR ME ÇËSHTJEN E MARRËDHËNIEVE DIPLOMATIKE ME GREQINË

Lajmëruam shokun Halim Budo¹ që ndodhet në Nju-Jork të merret me propozimin e qeverisë greke për të vendosur marrëdhënie diplomatike me vendin tonë.

1 Në atë kohë Përfaqësues i Përhershëm i RP të Shqipërisë në OKB.

U HAP KONGRESI I 23-TË I REVIZIONISTËVE SOVJETIKË

Sot revizionistët sovjetikë hapën Kongresin e 23-të. Në punimet e kongresit marrin pjesë të gjithë shërbëtorët e tyre.

TAKIM ME AMBASADORIN RUMUN

Prita ambasadorin rumun, George Velçesku me rastin e largimit të tij nga Shqipëria¹.

PËR RAPORTIN E BREZHNEJEVIT NË KONGRESIN E 23-TË TË PK TË BS

Leximi i parë i pjesëve të shkurtra që dha agjencia TASS nga raporti i Brezhnjevrit në Kongresin e 23-të të Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik, të jep përshtypjen e një raporti pa kurrfarë kocke, një gjë krejt e shpëlarë, pa personalitet dhe pa asnjë *conviction*¹ mbi problemet që përpiqet të ngrejë. Këtë mund të nxjerrim disa konkluzione:

1) Shtruarja e problemeve në mënyrë të tillë, siç është bërë në këtë raport, do të thotë theksimi i mëtejshëm i politikës «kristiane» të bashkekzistencës paqësore.

2) Largimi i mëtejshëm nga metodat e bujshme, nga rodomontadat² e Hrushovit, qoftë ndaj nesh, qoftë natyrisht, edhe kundër amerikanëve.

3) Ndaj nesh, Kinës dhe partive të tjera marksiste-leniniste, gati asnjë fjalë, përveçse një «predikim» hipokrit për unitet.

4) Ndaj imperialistëve amerikanë, disa «gjilpëra» të parrezikshme në vithet e elefantit, kurse toni i gjithë raportit hap perspektiva të lulëzuara për bashkëpunim të frytshëm sovjeto-amerikan. E vetmja, gjoja, hile në

1 Frëngjisht — bindje.

2 Nga frëngjishtja — akt ose fjalë prej mendjemadhi.

1 Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 31, f. 547.

këtë tabelë idilike është lufta e Vietnamit. Me mbarimin e kësaj, dhe kjo del nga raporti, marrëdhëniet sovjeto-amerikane do të ecin përpara. Por në fakt këto ecin edhe pa pushimin e këtij agresioni.

5) Me imperialistët e tjerë, politikë shpresëdhënëse, natyrisht nën ombrellën amerikane; fraza më të bukura për Francën goliste, për interesa koniunkturalë; më pak të bujshëm për Anglinë; ca bomba «lotuese» për Bonin dhe perspektiva të shkëlqyera për Japoninë me ton pak si në surdinë, por kreshendo në shitjen e pasurive të Siberisë dhe në rrethimin e zjarrit të Kinës.

6) Me aleatët revizionistë evropianë në dukje «mjalt e qumësht», «unitet të plotë» si asnjëherë dhe kjo natyrisht për të fshehur grindjet e mëdha politike, ekonomike, për çështje të prestigjit, të nënshtrimit, të influencimit, të dislokimit, të grabitjes etj., etj., që e minojnë këtë «aleancë» ideologjike.

7) Me vietnamezët, me koreanët dhe me rumunët revizionistët sovjetikë tregohen të kujdesshëm në dukje, se mos thyhet fare kupa e plasaritur, përpiqen t'u qetësojnë ndërgjegjen e çoroditur nga lëkundjet dhe devijimet e tyre revizioniste, sillen si ndaj atij të sëmurit që ka kaluar në konvaleshencë, derisa të hedhin zaret dhe të kalojnë plotësisht «Rubikonin».

8) Për gjendjen e brendshme nga raporti mund të kuptohet se ekonomia ka rënë, se organizimi në çdo lëmë po merr të tatëpjetën, se shkojnë drejt vetadmnistrimit titist, me ca kujdes, derisa të shkatërrohet krejt situata dhe pastaj, pa kurrfarë druajtje të bëjnë hopin e madh në greminën kapitaliste.

Një kritikë e zbehtë, sa për të shkuar radhën, për tipat si Sinjarski dhe asnjë kritikë, qoftë për formë kundër Hrushovit, përkundrazi afirmim i plotë i vijës së kongreseve 20 dhe 22. Vija e re hrushoviane, pa Hrushovin do të ndiqet edhe këtej e tutje.

Ato që lexon në këtë raport të bindin që revizionistët tradhtarë duan të thonë se «e bëme këtë kongres për të shkuar radhën», pra këto janë fraza pa kripë, qetësuese, krejt *verbage*¹ oportunist, kurse vija e tyre mbetet ajo e para që dihet, domethënë:

— Luftë kundër marksizëm-leninizmit, kundër Partisë Komuniste të Kinës dhe Partisë së Punës të Shqipërisë etj.

— Shkatërrim i kampit socialist, degjenerim i socializmit, liri lulëzimit të përçarjes, të përhapjes së ideve revizioniste sipas qejfit të secilit, sipas rrethanave, sipas vendit.

— Aleancë me Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe krijimin sa më parë të konditave për përgjunjjen e Vietnamit.

— Ndarje të re të botës në mes revizionistëve sovjetikë dhe imperialistëve amerikanë dhe popujt le të ngrohen nën «diellin» e tyre.

Nga ana tjetër, raporti të jep përshtypjen e qartë se nën «këtë rrogë sovjetik» ka përçarje, ka grindje të brendshme, ka kontradikta që ziejnë fort dhe kanë gjetur përkohësisht këtë lloj mbulese, që nuk gënjen dhe nuk kënaq asnjë fraksion. Të tërë janë të dobët ndaj njëri-tjetrit, të gjithë përpiqen të fitojnë kohë, të forcohen për t'i ngrënë kokën i forti të dobëtit.

Prandaj raporti kaq i moderuar, tregon dobësi të mëdha dhe kundërshtime brenda.

Duket qartë, se këto pozicione qulle që kanë marrë revizionistët sovjetikë janë diktuar edhe nga aleatët e tyre revizionistë, të cilët kanë shumë frikë nga marksist-leninistët, nga polemika, nga lufta me ne dhe nga ana tjetër, atyre u intereson që Bashkimi Sovjetik të tregohet i dobët, i çoroditur, i pafuqishëm, ashtu siç

1 Frëngjisht — fjalë të kota.

është, për të forcuar kështu pozitat e veta dhe aleancat e tyre të drejtpërdrejta me socialdemokratët e me reaksionin e vendeve të tyre dhe me imperialistët e ndryshëm.

Revizionistët e tjerë do t'i bëjnë reklamë Kongresit të 23-të, por kjo do të jetë, dhe ata e dinë mirë, reklamë për një shtëpi me çati të hapët dhe me themele të kalbura.

Detyra jonë është të forcojmë luftën kundër tyre, pse pozitat tona po forcohen çdo ditë, kurse të armiqve dobësohen dhe fakt konkret është kongresi i tyre, kongres tradhtarësh, me frikë në bark, sepse ata që e bëjnë atë janë hipokritë, lakenj të imperializmit amerikan dhe të borgjezisë ndërkombëtare.

E HËNË
4 PRILL 1966

TAKIM ME AMBASADORIN KINEZ

Thirra sot ambasadorin kinez dhe i njoftova vendimin e Byrosë Politike për të dërguar në RP të Kinës një delegacion të PPSH e të Qeverisë së RPSH.

është, për të forcuar kështu pozitat e veta dhe aleancat e tyre të drejtpërdrejta me socialdemokratët e me reaksionin e vendeve të tyre dhe me imperialistët e ndryshëm.

Revizionistët e tjerë do t'i bëjnë reklamë Kongresit të 23-të, por kjo do të jetë, dhe ata e dinë mirë, reklamë për një shtëpi me çati të hapët dhe me themele të kalbura.

Detyra jonë është të forcojmë luftën kundër tyre, pse pozitat tona po forcohen çdo ditë, kurse të armiqve dobësohen dhe fakt konkret është kongresi i tyre, kongres tradhtarësh, me frikë në bark, sepse ata që e bëjnë atë janë hipokritë, lakenj të imperializmit amerikan dhe të borgjezisë ndërkombëtare.

E HENE
4 PRILL 1966

TAKIM ME AMBASADORIN KINEZ

Thirra sot ambasadorin kinez dhe i njoftova vendimin e Byrosë Politike për të dërguar në RP të Kinës një delegacion të PPSH e të Qeverisë së RPSH.

KINEZËT MË FTOJNË NË KINË

Prita sot ambasadorin kinez. Më solli ftesën zyrtare për delegacionin tonë të cilin e mirëpresin më 28 të këtij muaji. Në emër të KQ të partisë dhe të Maos, ambasadori më ftoi edhe mua, që në një etapë të dytë, të bëj një vizitë në Kinë. E falënderova ambasadorin për komunikimet që më bëri¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 32, f. 48.

SHËNIM

Bisedova sot me shokët që do të shkojnë në Pekin me delegacionin tonë të Partisë e të Qeverisë për çështjet që do të shtrojnë atje.

SHËNIM

Bisedova me Hysniun dhe me Ramizin lidhur me fjalimin që eventualisht Hysniu mund të mbajë në shkollën e partisë në Pekin.

KONGRESI I 23-TË I PK TË BS SANKSIONOI VIJËN E PËRGJITHSHME TË REVIZIONIZMIT HRUSHOVIAN, POLITIKËN E TRADHTISË DHE TË KAPITULLIMIT

Pak ditë më parë përfundoi Kongresi i 23-të i partisë revizioniste sovjetike. Lidhur me punimet e këtij kongresi shkrova një artikull që botohet në numrin e sotëm në faqen e tretë e të katërt të gazetës «Zëri i popullit», me titull: «Kongresi i 23-të i PK të BS sanksionoi vijën e përgjithshme të revizionizmit hrushovian, politikën e tradhtisë dhe të kapitullimit»¹. Ai është një vazhdim i analizës së hrushovizmit pa Hrushovin që i bëmë vijës revizioniste të udhëheqësve sovjetikë në artikullin tonë të botuar një muaj më parë².

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 32, f. 77.

² Shih në këtë vëllim f. 64.

E PREMTE
22 PRILL 1966

RËNDËSIA E VAJTJES SË DELEGACIONIT TË PARTISË DHE TË QEVERISË SONË NË KINË

Mendoj se vajtja e delegacionit tonë në Kinë, në këto momente, ka rëndësi të brendshme dhe ndërkombëtare.

Rëndësia e brendshme si për ne edhe për Kinën, qëndron në faktin që të dyja partitë dhe vendet tona janë të lidhura me një miqësi të madhe internacionale, në baza marksiste-leniniste. Kjo miqësi çdo ditë po forcohet dhe pikërisht për ta forcuar akoma edhe më shumë po shkojmë në Kinë. Populli ynë do të gëzohet për këtë. Ai sheh dhe do të shohë se nuk ndodhet i izoluar, ai ka mik edhe popullin e Kinës së largët.

Për popullin kinez, gjithashtu, vajtja e delegacionit tonë do të jetë një gëzim i madh, pse ai e do shumë popullin shqiptar, pse te populli i vogël shqiptar ai ka parë dhe sheh një mik e aleat besnik. Populli kinez është shumë entuziast për qëndrimet heroike, të vendosura, internacionaliste, për vijën e drejtë dhe të guximshme revolucionare të Partisë së Punës të Shqipërisë. Ai veçanërisht ka parë dhe sheh se në situata të vështira Partia e Punës e Shqipërisë ka qenë krah për krah me të; ka parë në luftë se sa drejt i ka vlerësuar Partia jonë qëndrimet e drejta e revolucionare të Partisë Komuniste të Kínës.

Në dallgë e në furtuna njihen miqtë e vërtetë dhe këtë e provon miqësia jonë. Këtë miqësi ne duam ta kalitim më tej.

Rëndësia e kësaj vizite jashtë vendeve tona, në arenën ndërkombëtare dhe në lëvizjen komuniste ndërkombëtare, gjithashtu, nuk do të jetë e paktë dhe kjo pikërisht për peshën e madhe që zë Kina në botë dhe në lëvizjen komuniste ndërkombëtare.

Momenti ndërkombëtar i zgjedhur për dërgimin e delegacionit në Kinë është shumë i përshtatshëm, pse vjen pas Kongresit të 23-të të Partisë Komuniste të BS, në situata koniunkturale ndërkombëtare interesante, ai vjen në një kohë, kur Partia e Punës e Koresë dhe Partia e Punonjësve të Vietnamit morën pjesë në Kongresin e 23-të dhe, natyrisht, kjo u shfrytëzua shumë nga revizionistët hrushovianë dhe nga aleatët e tyre.

Me vajtjen e delegacionit tonë në Kinë, natyrisht, do të bëhen komente të shumta, pse në fjalimet dhe në dokumentet dypalëshe do të pasqyrohen qëndrimet e përbashkëta revolucionare për të gjitha çështjet. Kjo do të jetë një *mise au point*¹ tjetër, që do t'i tërbojë revizionistët hrushovianë dhe do t'i japë një dush të ftohtë propagandës së tyre djallëzore dhe pa kripë për kongresin. Vija e tyre tradhtarë do të hajë një grusht tjetër të rëndë. Uniteti ynë marksist-leninist do të inkurajojë shumë revolucionarët, të cilët do të frymëzohen në luftën dhe në organizimin e tyre.

Demagogjia e re e revizionistëve modernë e «heshtjes», e «shuarjes së polemikës» dhe e «unitetit», do të demaskohet dhe do të vihen prapë e prapë e me konsekuencë pikat mbi «i». Të lëkundurit nuk mund të përdorin fraza dhe profka iluzioniste.

Revizionistët modernë do të shohin se Partia Ko-

1 Frëngjisht — përcaktim.

muniste e Kinës, Partia e Punës e Shqipërisë, Partia Komuniste e Japonisë, Partia Komuniste e Zelandës së Re dhe gjithë partitë e grupet marksiste-leniniste janë një forcë e madhe që do t'i demaskojnë pa mëshirë ata që qëndrojnë në dy karrige, si koreanët dhe vietnamezët e Veriut, do t'u tregojnë gabimet e tyre parimore, do t'u thonë e do të mundohen t'i ndihmojnë të gjejnë rrugën e drejtë, ndryshe do të rrëshqasin akoma më shumë në llumin e oportunizmit dhe të revizionizmit.

Autoriteti i Partisë dhe i vendit tonë do të ngrihet në arenën ndërkombëtare, për arsye të qëndrimit të tyre revolucionar, të guximshëm e të papërkulshëm. Aleanca jonë me Kinën do t'u thotë qartë armiqve tanë të jashtëm se Shqipëria nuk është e izoluar dhe se ajo nuk mund të preket lehtë, se ai që do të prekë të drejtat e saj të ligjshme do të pësojë disfatë.

Do të jetë shumë interesant qëndrimi i koreanëve dhe i vietnamezëve ndaj delegacionit tonë. Ne i lajmëruam ambasadorët e këtyre dy vendeve miq në Tiranë. Tash të shohim, do ta ftojnë ata delegacionin tonë të vizitojë Phenianin dhe Hanoi? Në qoftë se na ftojnë, besoj se do të jetë një shenjë e mirë dhe ne do të përfitojmë nga ky rast për ta forcuar më tej miqësinë tonë internacionaliste. Ne me ta do të shkëmbejmë, si shokë që jemi, mendimet dhe do të arsyetojmë qëndrimet e Partisë sonë, por në asnjë mënyrë në formë polemike, qoftë edhe larg e larg me ta.

Në rast se ata në diskutimet e tyre do të adoptojnë një taktikë tjetër, atëherë edhe ne duhet të adoptojmë një taktikë, natyrisht dhe kurdoherë në frymë shoqërore.

Në rast se nuk na ftojnë¹, mendoj se ata do të

¹ Delegacioni ynë nuk u ftua në asnjë nga këto dy vende.

bëjnë gabim të rëndë parimor dhe do të ngarkohen me faj, pse nuk kanë asnjë arsye, sidomos kur delegacioni ynë u vete mu te dera e shtëpisë. Me këtë rast ata tregojnë përpara popujve, partive të tyre dhe përpara botës se kanë kontradikta me ne, pra edhe me Kinën dhe këto kontradikta ia bëjnë të njohur edhe opinionit botëror. Në qoftë se zgjedhin këtë rrugë, natyrisht kjo është diskriminuese dhe njëkohësisht demaskuese për gjoja vijën e tyre asnjane pse delegacionin e Kosi-ginit që ishte në kalim e ftuan, kurse tonin jo. Edhe kjo manovër që mund ta hanë, është e rrezikshme dhe demaskuese për ta.

Ne jemi të përgatitur të vemi, po na ftuan, dhe dëshirojmë me gjithë qejf të vemi, pse i kemi shokë dhe miq të ngushtë, pavarësisht se kemi kontradikta me ta, por që na jepet rasti t'i radhitim në anën tonë dhe mundësisht edhe të influencojmë mbi ta. Ky mund të jetë edhe një iluzion nga ana jonë, por të paktën ne do të mësojmë nga goja e tyre mendimin që kanë për këto kontradikta.

Unë i vë rëndësi, veçanërisht, vajtjes sonë në këto dy vende miq, për kontaktet e drejtpërdrejta me udhëheqjen, me partinë, me popullin, të cilëve do t'u shprehim ndjenjat e miqësisë dhe të solidaritetit të Partisë dhe të popullit tonë.

E SHTUNË
23 PRILL 1966

NGJARJET NË INDONEZI — NJË MËSIM PËR KOMUNISTËT

Terrori i bardhë i përgjakshëm në Indonezi, ku janë masakruar nga reaksioni me qindra mijë komunistë dhe patriotë, e ndoshta në mes tyre edhe udhëheqja e Partisë Komuniste të Indonezisë, me shokun Aidit në krye, **duhet të jetë një mësim i madh për lëvizjen komuniste ndërkombëtare.**

Mendoj se udhëheqja e Partisë Komuniste të Indonezisë nuk ka treguar pjekuri politike, ideologjike dhe organizative. Ajo nuk kishte nxjerrë mësimet e duhura nga eksperiencia e hidhur që për tri herë rresht reaksioni indonezian ia ka këputur kokën partisë dhe e ka detyruar të futet në ilegalitet të rëndë, duke i shkaktuar dëme të mëdha.

Është fakt se edhe pas goditjeve të rënda Partia Komuniste e Indonezisë e ka marrë veten me luftë dhe me përpjekje derisa u bë partia më e madhe komuniste në Azi (nga numri) pas Partisë Komuniste të Kinës. Kam bindjen se ajo përsëri, edhe pas goditjes së fundit, dalngadalë do ta marrë përsëri veten, por në qoftë se do të luftojë me guxim dhe me konsekuencë revolucionare marksiste-leniniste, pa hezitime dhe pa lëkundje oportuniste. Kjo nuk do të thotë të lejojë veprime të papjekura politike, as të tregohet, gjithashtu, sektare, pse rrezikohet që të izolohet nga masat, nga

rrymat përparimtare, prerozistencës politike deri me armë kundër reaksionit të brendshëm dhe padronit të tij imperialist të jashtëm.

Tani, sipas mendimit tim, çështja qëndron në atë që Partia Komuniste e Indonezisë duhet t'i bëjë një analizë të thellë, nga të gjitha anët, vijës së saj dhe nga kjo të nxjerrë me të vërtetë në dukje gabimet serioze që e çuan në këtë situatë. Këto gabime, sa mund të gjykoj unë që i shoh çështjet nga jashtë, kanë qenë të mëdha.

Nuk mund të thuhet se brenda, në vija të përgjithshme, shokët indonezianë nuk kishin një orientim të drejtë politikisht. Por është fakt se ata e mbivlerësuan edhe forcën e tyre politike edhe forcën politike të Sukarnos dhe të asaj pjese që e mbështeste atë. Nga ana tjetër është fakt se ata kishin nënvleftësuar forcën e reaksionit dhe ushtrinë.

Në lidhje me Sukarnon më duket se Partia Komuniste e Indonezisë kishte shkarë në disa gjykime idealiste dhe personin e Sukarnos ose «sukarnizmin» e shih-te si gjithçka ku ajo duhej të mbështetej. Shokët indonezianë kishin mendimin se kush ka Sukarnon nga ana e tij, ai ka në dorë kyçin e Indonezisë, pa analizuar mirë ku qëndronte forca e Sukarnos dhe sa reale ishte kjo forcë, sidomos në popull. Natyrisht, Sukarnoja kishte një emër, ishte një autoritet, por nga ana thjesht subjektive ai nuk kishte ndonjë vlerë të madhe, bile personi i tij ishte i njollosur rëndë me vese morale të dënueshme. Sigurisht, një person politik i tillë, nuk mund të ketë në masat ose në grupet nacionaliste, atë prestigj dhe atë autoritet që ia reklamnin shokët komunistë indonezianë. Këta, pra, kishin një aleat të Sukarnoja, por një aleat të dobët, një sulltan të dobët me hareme të mëdha, por me baza shoqërore dhe ekonomike të dobëta. Kjo u duk qartë pas marrjes në dorë

të pushtetit nga ana e gjeneralëve reaksionarë. U duk qartë se «forca e Sukarnos» pjesërisht hëngri grushte, pjesërisht u bashkua me më të fortin. Ç'tregon kjo? Kjo tregon se njerëzit e Sukarnos nuk ishin as të fortë, as të organizuar dhe se «sukarnizmi» nuk ishte për ta një ideologji udhëheqëse.

Shokët komunistë indonezianë kishin shumë iluzione nga epitetet publike që i ngjiste Sukarnoja udhëheqjes së Partisë Komuniste të Indonezisë, por u duk qartë se ky luante më seriozisht se shokët tanë për interesat e klanit të tij të dobët dhe, me politikën e tij të zigaresë synonte të kundërshtonte ushtrinë dhe forcën e gjeneralëve për të forcuar pozitat e tij dhe të njerëzve të tij në shtet.

U duk qartë se forca e Sukarnos në ushtri ishte zero, gjithashtu zero ishte edhe ajo e shokëve tanë indonezianë, sepse nuk u pa asnjë kundërgoditje nga ana e tyre. Reaksioni me anën e ushtrisë mori pushtetin në dorë (si një fik të pjekur mirë) dhe me të bëri kërdrinë. Kjo na tregon një gjë tjetër serioze, mungesën e një pune të shëndoshë nga ana e Partisë Komuniste të Indonezisë. Duke reklamuar NASAKOM-in, unitetin me Sukarnon, «lirinë» e veprimit, shokët indonezianë kanë bërë një punë organizative shumë të përciptë, sa që mjaftoi një tufan dhe të gjithë kalanë me shpresa dhe me ëndërrime t'ua merrte era, sikurse ua mori.

Idealizmi i shokëve indonezianë ndaj Sukarnos dhe fuqisë së tij hipotetike shkoi deri atje sa që, luftën me reaksionin i cili po bëhej kërcënues, jo vetëm e nënvleftësuan si forcë, si potencial dhe si organizim, por ranë në kurthin e «puçit kundër Sukarnos» të organizuar nga gjeneralët. Domethënë doli puna «të mbrojmë Sukarnon se reaksioni i gjeneralëve do ta vrasë». Reaksioni i gjeneralëve nuk donte të vriste Sukarnon, sikundër nuk e vrau, por ai organizohej për të goditur

forcën e gjallë të popullit e, në radhë të parë, Partinë Komuniste të Indonezisë, ashtu siç bëri dhe sikurse po vazhdon të bëjë. Dhe Partia Komuniste e Indonezisë «puçit të gjeneralëve» i vuri përballë «grushtin e shtatorit» që s'ishte veçse një akt terrorist i vetmuar dhe i dënueshëm.

Partia, pavarësisht nëse kishte gisht ose jo, këtë akoma nuk e dimë, publikisht e mbrojti «grushtin e shtatorit» dhe e quajti atë një veprim «revolucionar». Mirëpo «ky veprim revolucionar» u duk qartë që nuk ishte revolucionar, pse ai nuk vazhdoi asnjëfarë revolucioni të përgatitur, përkundrazi, menjëherë pas puçit u vendos dhe mori fuqinë në dorë kundërrevolucionit.

Pra, del se «grushti revolucionar i shtatorit» nuk ishte një kushtim i revolucionit, por i kundërrevolucionit dhe «objekti» i puçit të gjeneralëve qëndron, natyrisht pa fuqi reale, por qëndron gjallë edhe si president edhe si kryeministër.

Shokët indonezianë, me sa gjykoj unë, **punonin në mes të një euforie të palejueshme.** Mendoj se ata kishin mundësi të mëdha dhe mjaft liri veprimi për të bërë një punë organizative të fortë që të mund t'i rezistonte çdo furtune. Po të ishte se nuk e nënvleftësonte armikun e brendshëm, Partia Komuniste e Indonezisë duhet të kishte një organizim të fortë klandestin, përbri punës së hapët. Ajo kishte mundësi të mëdha për një punë të tillë, por konstatojmë me hidhërim se kjo, edhe në qoftë se ishte menduar, qëndronte në letër, derisa edhe vetë udhëheqja e saj kryesore u kap dhe u ekzekutua.

Këtej, komunistët në botë, duhet të nxjerrin mësimin e madh se «liritë» borgjeze, «liritë» demokratike në vendet kapitaliste, nuk janë të atilla sa që t'u lejohej partive komuniste dhe grupeve revolucionare të veprojnë hapur. Jo, borgjezia dhe reaksioni i lejojnë atë sa u

intereson atyre dhe në momentin që ato e gjykojnë të përshtatshëm i godasin. Borgjezia dhe reaksioni në të gjitha vendet ku i lejojnë partitë komuniste të punojnë hapur, këtë e bëjnë për të njohur të gjithë aktivitetin, njerëzit, metodat dhe stilin e punës së partive marksiste-leniniste dhe të revolucionarëve, me qëllim që edhe t'i mbajnë nën kontroll, edhe ta kenë më të lehtë për t'i goditur, se këta janë armiqtë e tyre dhe si të tillë do t'i trajtojnë. Prandaj komunistët dhe partitë e këtyre vendeve do të bënin një gabim shumë të madh po të kishin besim në «liritë» borgjeze që u jep koniunktura dhe të afishojnë çdo gjë hapur, të mos ruajnë kështu të fshehtë organizimin, planet dhe armët e tyre. **Puna legale e tyre duhet të kombinohet absolutisht me një punë intensive ilegale, bile kjo, mendoj unë, duhet të jetë kryesorja, vendimtarja.** Shokët indonezianë siç duket e kishin harruar këtë, me gjithë pesimet e mëparshme, ose e kishin lënë në dorë të fundit, pikërisht pse mendonin në mënyrë shumë optimiste për situatën.

Edhe vija ideologjike e shokëve indonezianë ishte, gjithashtu, e njollosur me subjektivizëm, me oportunizëm, me tendenca kënaqësie e mendjemadhësie.

Me revizionistët sovjetikë ata kishin një qëndrim kavalier, hiqeshin se bënin një politikë të madhe, të pavarur nga Kina, por edhe nga sovjetikët. Qëndrimet e shokëve indonezianë ndaj revizionistëve sovjetikë të jepnin përshtypjen e plotë se «ishin qëndrimet e një partie të madhe që di ç'bën, di si vepron dhe s'e ndien nevojën të tregojë solidaritet me partitë e vërteta marksiste-leniniste, si me Partinë Komuniste të Kinës ose me Partinë e Punës të Shqipërisë». Bile çështja shkoi deri atje sa që u deklarua zyrtarisht se **Partia Komuniste e Indonezisë udhëhiqet nga «marksizëm-leninizmi i indonezianizuar»**. Ky devijim oportunist bënte pjesë në

kompleksin e strategjisë dhe të taktikës së gabuar të shokëve indonezianë, pse ne shikonim që politikisht, në vija të përgjithshme, ata ndiqnin orientimin politik të Sukarnos, i cili e kishte gjoja mirë me Kinën, po ai e kishte mirë edhe me sovjetikët, për të mos folur për politikën e errët dhe ekuivoqe që ndiqte me fuqitë e tjera imperialiste ose borgjeze «të paangazhuara», me titistët, me naseristët e të tjerë. Ne nuk pamë që Partia Komuniste e Indonezisë, e cila hiqej se kishte admirimin e Sukarnos, të influenconte fuqimisht që miqësia me Kinën të bëhej një faktor miqësie dhe stabiliteti për Republikën Indoneziane.

Të gjitha këto ngjarje, të gjitha këto koniunktura dhe mundësi që i jepeshin, nga aq sa di dhe sa gjykoj nga ngjarjet, mendoj se Partia Komuniste e Indonezisë i subisonte¹, por nuk bënte përpjekje t'i drejtonte dhe t'i shfrytëzonte në maksimum. Ajo ia linte kohës t'i zgjidhte, duke thënë se koha punonte për ta dhe pra pse të «bruskoreshin»² gjërat. Por ato i bruskoj reaksioni dhe këtë eventualitet shokët indonezianë nuk e parashikuan, nuk e vlerësuan si duhet dhe të merrnin masat me kohë. Këtu ata kanë bërë gabimin më të madh.

Këto ndodhi janë mësimet të hidhura, por të vlefshme për ne komunistët. **Në aleancat me elementët përparimfarë të borgjezisë, qoftë në kohë «pazeje» relative, kur përgatitet revolucioni, qoftë në revolucion, komunistët nuk duhet të harrojnë kurrë qëllimin e tyre të shtrënjtë, përse e përgatitin dhe pse e bëjnë revolucionin.** Taktikat duhet të mos bëhen për të shkelur parimet e revolucionit dhe qëllimet e tij, por të synojnë për arritjen e tyre, pavarësisht nga zigzagët e nevojshme.

Zigzagët e domosdoshme të kenë rrugëdalje dhe jo

1 Nga frëngjishtja — i pësonte.

2 Nga frëngjishtja — të shpejtoheshin.

ta çojnë revolucionin në rrugë pa krye, zigzagët të jenë me llogari e me perspektivë të qartë. Këto nuk duhet të përmbajnë lëshime parimore të cilat të rëmbajnë gishtin, pastaj krahun dhe më në fund gjithë trupin. Politika e zigzageve nuk do të thotë t'i bësh qejfin një personi ose një fraksioni përparimtar të borgjezisë. Kjo duhet të jetë një politikë e tillë që të llogaritë pluset dhe minuset e të bëjë që pluset të jenë për ne dhe minuset për ata. Rrethanat mund ta sjellin që minuset të jenë për ne, por ne duhet të jemi të bindur se brenda një kohe, duke punuar dhe jo duke fjetur, këto minuse do t'i kthejmë medoemos në pluse për ne. Lufta e Partisë sonë gjatë Luftës Nacionalçlirimtare, marrëveshjet, bisedimet me elementët përparimtarë, me fraksionet e borgjezisë reaksionare na mësuan si të ecnim drejt dhe me sukses në këtë labirint. Kjo eksperiencë e fituar në luftë na shërbeu dhe na shërben pa masë në politikën tonë të drejtë me masat e popullit, na ndihmon në politikën e brendshme dhe në orientimin në politikën e jashtme, në studimin dhe në zgjidhjen e kontradiktave joantagoniste dhe antagoniste, si brenda, si jashtë, po ashtu dhe në lëvizjen komuniste ndërkomëtare.

Proletariati botëror, partitë marksiste-leniniste dhe aleatët e tyre, janë angazhuar në një luftë për jetë a për vdekje, në një luftë kolosale me imperializmin, me kapitalistët, me borgjezinë reaksionare, me revizionistët modernë dhe me ideologjinë e tyre. **Lufta në mes nesh dhe armiqve është një luftë e shtrënguar, e pamëshirshme: as ata nuk na falin, as ne nuk i falim ata.** Zhvillimi i kësaj lufte klasore nuk paraqitet njëloj kudo, jo vetëm nga intensiteti, por edhe nga ngjashmëria, nga format, nga dinamizmi i zhvillimit, nga pjesëmarrësit në luftë, në drejtim të botëkuptimeve të tyre, të koniunkturave, të zigzageve, të përparimit të revolucionit,

të tërheqjes, të sulmit e të shumë faktorëve të tjerë objektivë dhe subjektivë. Partive komuniste e punëtore marksiste-leniniste u bie barra e rëndësishme dhe e domosdoshme që të gjitha këto t'i kenë parasysh, t'i analizojnë shkencërisht nën prizmin e marksizëm-leninizmit krijues, duke e zbatuar këtë jo si dogmë, por si teori të gjallë revolucionare në veprim, duke ruajtur kurdoherë të pastra parimet bazë, ligjet e zhvillimit dhe të revolucionit dhe jo nën maskën e «konditave reale të çdo vendi», ose të «koniunkturës speciale të kohës e të momentit» të fshihet oportunizmi i djathtë ose sektarizmi i dëmshëm.

Pësimet e Partisë Komuniste të Indonezisë le të bëhen mësim!

E SHTUNË
23 PRILL 1966

UNITETI INTERNACIONALIST — KUSHT I DOMOSDOSHËM

Uniteti internacionalist marksist-leninist si në çdo kohë, por sidomos tani, është kushti i domosdoshëm më shumë se kurrë. Kush nuk e kupton këtë të vërtetë të madhe, ai nuk e kupton parullën e madhe të Marksit «Proletarë të të gjitha vendeve, bashkohuni!». Marksi na mëson se absolutisht duhet të bashkohemi kundër armiqve të proletariatit, kapitalistëve, imperia-listëve dhe aleatëve të tyre, kundër borgjezisë reaksionare, kundër varianteve të ideologjisë së saj, një nga të cilat në kohën aktuale është revizionizmi modern, me atë sovjetik dhe titist në krye.

Këtë unitet ndërkombëtar marksist-leninist e kanë luftuar me të gjitha forcat armiqte e proletariatit dhe të marksizëm-leninizmit, duke përdorur të gjitha mjetet e tyre, të kombinuara dhe të koordinuara. Këtë po bën sot imperializmi botëror, me atë amerikan në krye, revizionizmi modern, me atë hrushovian në krye dhe të gjithë reaksionarët në botë. Ky unitet i marksistë-leninistëve të botës është për ta vdekjeprurës, kurse për ne, marksistë-leninistët, është shpëtimtar.

Tradhtarët e marksizëm-leninizmit, revizionistët hrushovianë, titistët dhe lakenjtë e tyre nuk mund të thuhet se punuan pa plan për t'i diskredituar idenë dhe realitetin objektiv të këtij uniteti. Ata veçanërisht

me qëllime tradhtarë ndërmorën denigrimin e punës së madhe, të rolit të madh të Kominternit dhe të Byrosë Informative. Kjo bëhej për të rehabilituar tradhtarët dhe tradhtinë, për të diskredituar sidomos idenë e unitetit marksist-leninist, internacionalist, i cili në çdo kohë formonte dhe do të formojë për ta rrezikun e madh.

Revizionistët sovjetikë ndoqën qëllimin: «Të diskreditojmë çdo gjë të shëndoshë marksiste-leniniste, të shpartallojmë çdo gjë, pastaj të rindërtojmë një unitet të ri me baza revizioniste dhe nën diktatin e revizionizmit hrushovian». Natyrisht kjo ishte një kështjellë mbi rërë, pse nuk mund të ekzistojë asnjë unitet jashtë marksizëm-leninizmit. Predikimi i «unitetit» nga ana e revizionistëve modernë është krejtësisht kundër idesë së unitetit marksist-leninist. Revizionistët modernë predikojnë atë farë uniteti për të luftuar unitetin e vërtetë marksist-leninist, për të cilin ne, marksistë-leninistët, do të luftojmë deri në fund dhe do t'i arrijmë këtij qëllimi. Brenda «unitetit» revizionist ekziston dhe do të zhvillohet çdo ditë e më shumë një diversitet i madh formash dhe idesh të dezintegrimit, të centrifugimit, të cilat do të çojnë në degjenerimin e hapët të pseudo-marksistëve, nën çdo maskë që ata të fshihen, sepse lufta heroike dhe konsekuente e marksistë-leninistëve do t'i çjerrë të gjitha maskat e tyre. Në mos sot, nesër do të demaskohen edhe lodrat e elementëve centristë që mbrojnë parimet me fjalë, por në realitet këto parime i shtrembërojnë nën maskën e «pavarësisë», të «konditave specifike», të cilat përdoren akoma për të fshehur në fakt shpëputjen e tyre graduale nga marksizëm-leninizmi dhe dezintegrimin e tyre nga uniteti internacionalist i marksistë-leninistëve në botë.

Imperialistët, revizionistët dhe reaksioni botëror nga njëra anë po koordinojnë veprimet e tyre kundër mark-

sistë-leninistëve dhe popujve të botës, nga ana tjetër po predikojnë nën çfarëdo forme që ne të mos i koordinojmë veprimet dhe qëllimet tona nën parullën e famshme «Proletarë të të gjitha vendeve, bashkohuni!», nën flamurin e marksizëm-leninizmit.

Ne, pra duhet të forcojmë unitetin ndërkombëtar të marksistë-leninistëve. Të gjithë komunistët e vërtetë, të gjitha partitë e vërteta marksiste-leniniste duhet të kapërcejnë me guxim dhe t'i shkelmojnë pa ngurrim e përfundimisht të gjitha komplekset e poshtra që kanë mbjellë në rrugën tonë të unitetit revizionistët modernë. Do të na akuzojnë se ne krijojmë një Komintern të ri. Ky do të jetë një nder që do të na bëjnë.

Për arsye se marksistë-leninistët e botës ushqejnë një besim të madh te Kina dhe te Partia Komuniste e saj, armiqtë do të na akuzojnë se u bëmë satelitë të Kinës, se humbëm «pavarësinë» dhe profka të tjera. Këto neve as na kanë ndaluar dhe as do të na ndalojnë që të forcojmë unitetin tonë me Kinën dhe me të gjithë marksistë-leninistët e botës. Forcimi i këtij uniteti i tmerron imperialistët dhe revizionistët, prandaj ata përpiqen me çdo kusht ta luftojnë me çdo mjet, por sidomos me mjetin e komplekseve që përmenda më lart. **Mjerë ai që bie në kurthin e këtyre komplekseve.**

E HËNE
25 PRILL 1966

DELEGACIONI YNË U NIS PËR NË RP TË KINËS

Përcollëm sot në Rinas shokët e delegacionit tonë të Partisë e të Qeverisë, që u nisën për në RP të Kinës. Koha ishte shumë e mirë. Avioni u nis në orën 16⁰⁰ dhe në orën 19⁰⁰ na lajmëruan se mbërriti në Liban.

DELEGACIONI YNË ARRITI NË KUNMIN

Delegacioni ynë arriti në Kunmin sot në mëngjes, në orën 11⁰⁰.

SHËNIM

U dhashë dorën e fundit artikujve për Indonezinë dhe për punën kolegjiale që do të botohen në «Zërin e popullit» më 11¹ dhe më 12² maj.

1 «Grushti fashist në Indonezi dhe mësimet që nxjerrin prej tij komunistët». Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 32, f. 233.

2 «Dy parime themelore të metodës së punës të organizatave të Partisë». Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 32, f. 252.

SHËNIME

Prita sot në selinë e Komitetit Qendror delegacionin e Akademisë së Shkencave të RP të Kinës¹.

Kinezët bënë provën e tretë të bombës termobërthamore. Sukses i madh. Panik në radhët e armiqve.

¹ Delegacioni kryesohej nga zëvendësdrejtori i Akademisë Pe Li Shen, deputet i Asamblesë Kombëtare të RP të Kinës.

TAKIM ME MIQ NGA KINA

Takova sot tri delegacione të ndryshme kineze që ndodhen në vendin tonë¹.

Më 5 maj Mao Ce Duni ka pritur delegacionin tonë të Partisë e të Qeverisë që ndodhet në Kinë. Komunikatën për këtë kinezët e botuan sot.

¹ Delegacionin e Ministrisë së Komunikacioneve të kryesuar nga zëvendësministri Pen De Cin; delegacionin e Federatës Pan-kineze të Bashkimeve Profesionale të kryesuar nga zëvendëskryetari i Federatës së BP të Guansisë, Ke Çu Min; delegacionin e foto-reporterëve kinezë të kryesuar nga kryeredaktori i revistës «Fotografia kineze» dhe i revistës së ilustruar «Ushtria çlirimtare popullore», Guan Fan.

GRUSHTI FASHIST NË INDONEZI DHE MËSIMET QË NXJERRIN PREJ TIJ KOMUNISTËT

Gazeta «Zëri i popullit» boton sot artikullin analitik mbi grushtin kundërrevolucionar fashist në Indonezi. Ai mban titullin «Grushti fashist në Indonezi dhe mësimet që nxjerrin prej tij komunistët»¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 32, f. 233.

DELEGACIONI I PARTISË DHE I QEVERISË U KTHYE NË ATDHE

Sot u kthye nga RP e Kinës delegacioni ynë i Partisë dhe i Qeverisë. Shkuam e i pritëm shokët në aeroportom.

SHËNIM

Shokët më raportuan sot për udhëtimin dhe punën që bëri delegacioni ynë gjatë vizitës në RP të Kinës.

ME DISA TEZA TË KINEZËVE NE NUK MUND TË JEMI DAKORD

Në mbledhjen e sotme të Byrosë Politike diskutuam mbi veprimtarinë e delegacionit të Partisë dhe të Qeverisë sonë në RP të Kinës¹.

Në mbledhje, e cila aprovoi veprimtarinë e delegacionit, fola edhe unë për disa teza të kinezëve, me të cilat ne nuk mund të jemi dakord².

1 Delegacioni ynë qëndroi në Kinë nga 28 prilli deri më 11 maj 1966.

2 Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 32, f. 266.

E MARTË
17 MAJ 1966

GRUSHT DISKRIMINACIONIT TË REVIZIONISTËVE BULLGARË NDAJ VENDIT TONË

Sot lexova një informacion të ministrit të Punëve të Jashtme mbi një ftesë që ka bërë i ngarkuari me punë i ambasadës bullgare e që është përsëritur me telegram edhe nga ana e Komitetit Bullgar për Mirëkuptimin dhe Bashkëpunimin Ballkanik. Fjala është për të dërguar një delegacion në mbledhjen e 6-të të mirëkuptimit ballkanik, e cila do të mbahet në Sofje nga 23 deri më 30 maj të këtij viti. Në telegramin e Komitetit Bullgar njoftohet se raporti kryesor me temën «Paqja dhe lidhjet e fqinjësisë së mirë midis popujve ballkanikë, kondita të nevojshme për zhvillimin shoqëror, politik, ekonomik e kulturor» do të mbahet nga delegacioni bullgar, ndërsa delegacionet e tjera mund të paraqitin referate dhe të diskutojnë mbi aspektet e ndryshme të këtij raporti.

Ftesa është dërguar me shumë vonesë dhe përveç kësaj edhe më përpara bullgarët, kur kanë qenë organizatorë të mbledhjeve të këtij komiteti nuk na kanë ftuar dhe kanë bërë diskriminacion ndaj vendit tonë, prandaj udhëzova ministrin e Jashtëm që t'u shkruhet një letër në të cilën të vihen të gjitha arsyet që përmenden në informacionin që më është dërguar, vonesa e paraqitjes së ftesës dhe në të njëjtën kohë t'u kërkohet referati që do të mbahet (meqenëse nuk na kanë

ftuar në punimet e komisionit përgatitor), dhe pastaj do t'u përgjigjemi.

Kuptohet se ata s'do të na dërgojnë gjë. Ne nuk do të vemi dhe atëherë bullgarëve u qëndisim një artikull.

E ENJTE
19 MAJ 1966

**KURSI RUMUN «KUNDËR» SOVJETIKËVE ËSHTË
SI KURSI I DË GOLIT «KUNDËR»
AMERIKANO-ANGLEZËVE**

Asnjë iluzion nuk mund të kemi për vijën që ndjekin aktualisht rumunët. Ata përpiqen të hiqen si «centristë», por në realitet nuk janë veçse një krah i revizionizmit modern. Në këtë aspekt nuk e kanë fare gabim komentatorët perëndimorë që politikën aktuale të udhëheqësve rumunë kundrejt revizionistëve të tjerë, e quajnë si kursin e Dë Golit kundrejt amerikano-anglezëve. Me sa mund të quhet politika e Dë Golit një politikë e majtë dhe «antiimperialiste», aq mund të quhet dhe kursi i rumunëve i majtë dhe «antirevizionist». Realiteti vërteton se ashtu si politika e Dë Golit nuk dallon nga ajo e imperialistëve të tjerë, ashtu edhe politika e rumunëve nuk dallon nga kursi i gjithë revizionistëve. Por si njëri (Dë Goli), me të ngjashmit e tij ka divergjenca në taktika, ashtu edhe tjetri (Çausheku), me të ngjashmit e tij ka divergjenca po në taktika. Ndaj ne aktualisht shohim se revizionistët rumunë kanë kontradikta me të gjithë revizionistët e Evropës, që nga sovjetikët dhe deri te bullgarët.

Rumunëve nuk u pëlqen të jenë të nënshtuar te sovjetikët dhe këtu qëndron një nga ato «taktikat» e tyre, me të cilën ata shpresojnë të ndjellin afrimin dhe

ndihmën e vendeve kapitaliste, duke u hequr se kanë një «politikë të pavarur».

Ky qëndrim i rumunëve u intereson shumë amerikanëve, francezëve e të tjerëve, pse kështu jo vetëm dobësohen pozitat e Bashkimit Sovjetik, por u shtohen siguritë se shpejt ose vonë Rumania e Çaushekut do të transformohet plotësisht në një Rumani të Tituleskut.

Imperialistët e nxitin Rumaninë në këtë rrugë me qëllim që, në një situatë krejt të re e të përshtatshme, ta bëjnë shembull për shkëputjen nga Bashkimi Sovjetik edhe të shteteve të tjera revizioniste të Evropës, të cilat, nga ana e tyre, nuk qëndrojnë pas Rumanisë në këtë drejtim. Në këtë rreth kontradiktash mbështetet e përpiqet të manovrojë edhe Rumania për të arritur synimet e saj si kundër Bashkimit Sovjetik, ashtu edhe ndaj vendeve të tjera revizioniste të Evropës. Tani ajo ka filluar të tundë bishtin, por me pak sukses, në drejtim të hungarezëve dhe të bullgarëve, pse e sheh që këto janë dy pika të dobëta në zinxhirin revizionist. Ndaj hungarezëve Rumania përpiqet të manovrojë dhe t'u ushqejë atyre ndjenjat e theksuara anti-sovjetike. Këtë, veç të tjerash, ajo e bën edhe për arsye të frikës që ka për rivendikimet tokësore të Hungarisë mbi Transilvaninë, problem për të cilin, në kohën e një krize më të ashpër rumuno-sovjetike, hungarezët do të kenë mbështetjen e sovjetikëve. Titoja e favorizon këtë qëndrim rumun pse ky vetë gjithmonë ka dashur dhe do shkëputjen e Hungarisë nga sovjetikët. Titoja favorizon, po ashtu, afrimin bullgaro-rumun, pse një gjë e tillë çon në shkëputjen e Bullgarisë nga sovjetikët dhe ndihmon depërtimin më të lehtë të jugosllavëve në Bullgari. Rumuni nga ana e tij aktualisht ka më shumë frikë nga një rrethim sovjeto-bullgar sesa nga depërtimi i Titos në Bullgari. Prandaj, nga e rrethuar, Rumania, në aleancë me Jugosllavinë, përpiqet ta rrethojë Bullga-

rinë. Siç shihet, një politikë e tillë e rumunëve nuk ka asnjë fije marksizmi, ajo është krejtësisht një politikë imperialiste e revizioniste. Zaten të gjitha shtetet revizioniste të Evropës janë kthyer në një fushë të ndërlikuar shahu ku e tërë loja drejtohet nga politika e fuqive të mëdha — Shteteve të Bashkuara të Amerikës, Bashkimit Sovjetik dhe Francës. Revizionistët e vegjël po përpëliten, po përgatiten për të rënë nën zgjedha të reja dhe po kërkojnë tregtarë më të majmë për t'u shitur dhe për t'u lidhur me ta.

Sidoqoftë mjaft gjëra i lidhin akoma revizionistët me njëri-tjetrin, ndaj ata, duan s'duan, janë të detyruar të gjejnë mjetet, mënyrat dhe kohën e përshtatshme që të zgjidhen nga vargonjtë e parë dhe të lidhen me zotër të tjerë. Ky është një proces në zhvillim, procesi i urave që prishen dhe i urave që hidhen.

Qëndrimi fals i rumunëve kundrejt Kinës dhe kundrejt nesh s'ka asnjë vlerë dhe asgjë pozitive. Ai është thjesht një fasadë që u duhet udhëheqësve rumunë vetëm për opinionin e brendshëm dhe për të treguar se kursi i tyre kundrejt nesh gjoja nuk i ngjet as kursit të sovjetikëve dhe as atij të Titos, por është një kurs «pajtues», «centrist», «dashamirës», «paqësor» etj.

Me këtë kurs rumunët shpresojnë të bëhen në drejtimin tonë «një kalë i ri i Trojës» që gjoja nuk u përngjet as në forma, por as edhe në brendi, kuajve Titos dhe Brezhnjev. Rumunët në këtë drejtim mundohen të jenë «origjinalë» dhe me këtë «origjinalitet» të mbulojnë qelbësirën e tyre të putanës politiko-ideologjike.

Me këtë manovër të pështirë rumunëve, nga ana tjetër, u është ngritur aq fort mendja e tyre prej «latini pipino», saqë mendojnë se Rumania është bërë «qendra e re e botës» dhe se ata janë bërë guri qendror që mban harkun e portës së kalasë.

Kohët e fundit në Rumani venë e vijnë derri dhe

dosa dhe rumunët përpiqen që këtë lëvizje diplomatike ta zhvillojnë e ta shtrijnë deri te ne, duke na ftuar të dërgojmë delegacione partie, parlamentare etj. Të gjitha këto bëhen që ne t'u lyejmë rumunëve me arfasadën e tyre prej balte. Por këtë ne nuk e hamë. Nuk është çështja që ne të mos përfitojmë nga situatat, por ata venë si konditë *sine qua non*, që ne në Rumani të flasim me gojën e rumunëve dhe, kështu, të hiqen se kanë arritur të na imponojnë vijën e tyre. Këtë gjë ata po bëjnë edhe me kinezët. Por ne kurrësi nuk mund të shkojmë në këto situata e në këto koniunktura në Rumani, siç po bëjnë kinezët. Këta po ndihmojnë rumunët, të cilët kanë nevojë për ndihmë, që të arrijnë synimet e veta në manipulimet e tyre të paprincip e thellësisht antimarksiste me sovjetikët, me revizionistët, me Titon, me amerikanët, me francezët.

TAKIM ME MIQ NGA LAOSI

Prita miqtë e Neo Lao Hak Satit nga Laosi¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 32, f. 364.

TRADHTARI HRUSHOV NUK FLISTE MË «MIRË»
SE ÇAUSHESKU

Rreth disa tezave të Çausheskut

Çaushesku priti në audiencë ambasadorin tonë të ri në Rumani, Josif Pogaçen.

E gjithë biseda e Sekretarit të Përgjithshëm të PK Rumune nuk ishte veçse bisedë e një revizionisti të gjallë, e një kapitullanti, e një «moralisti» pa pikë morali dhe e një frikamani që fodulloset me tradhtinë e tij.

Çausheskut, këtij «politikani të madh», i cili «ka bërë bisedime me udhëheqës të shquar të shteteve borgjeze kapitaliste, të mëdha e të vogla, në NATO dhe jashtë NATO-s», i rezulton se «të gjitha këto shtete dëshirojnë të shkëputen nga Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe të jenë të pavarura, sovranë» etj.

Çaushesku, pra, që ka ardhur në këto «konkluzione realiste», na thotë se «duhet t'i ndihmojmë këto shtete të shkëputen nga SHBA» dhe, kuptohet, se Rumania me «politikën e saj tejpamëse, të pavarur i është përveshur kësaj pune». Kështu rumunët gënjejnë mendjen duke shpresuar që t'i lidhin këto shtete pas qerres së Rumanisë dhe rreth politikës rumune e cila, sipas tyre, na qenka një «politikë unikale», pse «nuk mbështetet në asnjë fuqi, është e pavarur nga Bashkimi Sovjetik,

nga Shtetet e Bashkuara të Amerikës, nga Kina, nga Franca etj». Edhe shahu i Iranit ia konfirmoi Çaushe skut këtë të vërtetë!!

Çaush efendi tani na fton edhe ne të kontribuojmë në këtë vepër të tij «gjeniale»!

Çështja tjetër që ai trajtoi në audiencën me ambasadorin tonë ishte ajo e Vietnamit. Sipas Çaushtit «Shtetet e Bashkuara të Amerikës vazhdojnë agresionin nga që ne, komunistët, jemi të përçarë» dhe si alternativë ai na këshillon që «të bashkohemi e të mos interesohemi më për arsyt e përçarjes». Hrushovi nuk fliste më «mirë» se kjo pjellë e keqe e kapitalizmit. Jo vetëm kaq, por Çaushi merr pozat e moralistit dhe bën «vërejtje» se Bashkimi Sovjetik e Kina «kot po mburren, jo unë e ndihmoj më shumë, jo ti e ndihmon më pak Vietnamin». «Asnjë nuk e ndihmon sa duhet», gjykon ai dhe arrin në përfundimin se «Korenë e ndihmonin më mirë» vendet e tjera socialiste (natyrisht fut dhe Rumaninë brenda). Harron Çaushe sku se materialisht Korenë e ndihmoi në radhë të parë Kina, pastaj Stalini dhe hiç fare rumuni.

Të gjitha vendet kapitaliste, përveç Shteteve të Bashkuara të Amerikës, sipas këtij «marksist-leninisti», duan që amerikanët të largohen nga Vietnam dhe me këtë lë të kuptohet se është Kina ajo që «nxit luftën, dhe dëshiron që kjo të zgjatë dhe të zgjerohet». Sipas Çaushe skut ne (Kina dhe Shqipëria), dimë vetëm të merremi me teori, të cilat, po sipas tij, na qenkan «disa të drejta, disa jo të drejta».

Konkluzioni i tij, pra, është: «t'i lëmë këto, të mblidhemi e të gjejmë një rrugë zgjidhje». Dhe kulmi: «vetëm kështu tregohet internacionalizmi!!» Hrushovi nuk fliste më «mirë» se ky!!

Për Çaushe skun në divergjencat «të gjithë kanë të drejtë dhe të gjithë kanë gabim»(!) pra, «të bisedojmë,

të bashkëpunojmë, t'i lëmë mënjanë ato që na ndajnë dhe t'i zgjidhim më vonë, tani të gjejmë vetëm pikat që na bashkojnë». Tradhtari Hrushov nuk fliste më «mirë» se ky!!

Çaush arbitri bile na bën edhe moral duke na «këshilluar» se «duhet ta ndihmojmë atë që gabon dhe të mos e shtyjmë nga prapa».

«Të pandreqshmit si Hrushovin, i dënoi historia» thotë Çaushi. Mirë, more pehlivan, por cila është kjo histori, kush e bën këtë histori?!! Për Çaushe skun historia është Brezhnjevi dhe Kosigini të cilët i paskan folur privatisht atij për gabimet e Hrushovit dhe, kur të ketë rastin të takohemi, Çaushi merr përsipër të na i thotë edhe neve.

Me paturpësinë më të madhe më fton edhe mua që të shkoj t'i bëj vizitë këtij sulltani, këtij revizionisti që nuk la gjë pa thënë kundër Partisë sonë dhe udhëheqjes sonë.

Jo vetëm kaq, por na fton edhe si në dasmë, që edhe ne të marrim pjesë në mbledhjen e Traktatit të Varshavës, duke na kujtuar se jemi anëtarë të këtij Traktati, (ka frikë se mos ne e kemi harruar)! Dhe pas këtyre shton se «tok, të dy vendet tona, të luftojmë». Por kundër kujt dhe përse të luftojmë, këtë e «harron» ta thotë tradhtari Çaushe sku. Ai «harron», gjithashtu, t'u përgjigjet kërkesave publike të Qeverisë sonë në lidhje me gabimet e mëdha të Traktatit të Varshavës dhe me poshtërsitë që pjesëtarët e Traktatit kanë bërë në kurrizin tonë. (Rumania bën pjesë në mes tyre, këtë ne nuk e harrojmë.)

Ideja e fundit «gjeniale» e këtij kaposhi është se ne «duhet t'u besojmë të gjithë atyre që thonë se ndërtojnë socializmin, pavarësisht se nuk e ndërtojnë, ose se si e ndërtojnë. Vetëm pse ata zënë në gojë socializmin, kjo është një inkurajim për popullin!».

Dhe më në fund Çaushesku afirmoi se gjithë politika rumune «nuk është një vijë e mesme» por një vijë «marksiste-leniniste e vërtetë».

Ç'të zgjatëm, pas gjithë këtyre, me këtë diplomat xhuxh, revizionist, borgjez, agjent të kapitalizmit!

E HËNË
13 QERSHOR 1966

TAKIM ME AMBASADORIN E ALGJERISË

Prita sot ambasadorin e jashtëzakonshëm dhe fuqplotë të Republikës Algjeriane Demokratike dhe Popullore, Muhamed Kellu¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 9.

TAKIM ME NJË DELEGACION KINEZ

Prita¹ delegacionin e Federatës Pankineze të Kooperativave të Konsumit dhe delegacionin e Federatës Kineze të Atletikës së Lehtë².

Pasdite prita³ edhe delegacionin e punonjësve të bujqësisë të RP të Kinës që kryesohej nga zëvendësministri i Bujqësisë Xhu Jun.

1 Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 18.

2 Delegacioni i Federatës Pankineze të Kooperativave të Konsumit kryesohej nga Cen Hun Ji, zëvendëspresident i Federatës dhe delegacioni i Federatës Kineze të Atletikës së Lehtë kryesohej nga Liu Te Shju.

3 Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 24.

TAKIM ME AMBASADORIN VIETNAMEZ

Prita¹, me kërkesën e tij, ambasadorin e jashtëzakonshëm dhe fuqiplotë të RD të Vietnamit në vendin tonë².

1 Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 51.

2 Nguyen Ngoc Son.

AKTIVITETE POLITIKE

Prita sot në selinë e Komitetit Qendror të Partisë kryetarin e delegacionit të Partisë Komuniste të Cejlonit, anëtar i Byrosë Politike të kësaj partie dhe president i sindikatave të Cejlonit, Vatson Fernando, i cili ndodhet në vendin tonë për vizitë e për pushime¹.

Prita ambasadorin e jashtëzakonshëm dhe fuqiplotë të RDP të Koresë An Jën, i cili largohet nga vendi ynë. Bisedë e hapët me të².

1 Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 63.

2 Shih po aty, f. 71.

SHËNIM

Hodha në letër, me hollësi, mendimet që do të shtroj në bisedën me Çu En Lain, i cili së shpejti do të vijë në vendin tonë për vizitë zyrtare.

KINEZËT U TËRHOQËN

Në mbledhjen e sotme të Byrosë Politike në të cilën u parashtrova shokëve, në vija të përgjithshme, edhe disa nga problemet që do të ngre në bisedimet me Çu En Lain, që do të vijë në vendin tonë më 24 qershor, fola edhe për disa teza të kinezëve me të cilat ne nuk kemi qenë dakord. I informova shokët se në disa prej tyre si në çështjen e Stalinit, në çështjen e klasave shfrytëzuese ata u tërhoqën sepse shokët tanë që ishin me delegacionin e Partisë e të Qeverisë, nuk lëshuan¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 77.

ERDHI ÇU EN LAI

Pritëm në aeroport Çu En Lain. Pritje e madhe, me popull.

Po sot filluam bisedimet¹.

Në mbrëmje u dha darkë nga ana jonë. Fola unë dhe Çu En Lai.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 85.

VAZHDOJNË BISEDIMET ME ÇU EN LAIN

Sot vazhduam bisedimet me Çu En Lain.
Në mbrëmje shkuam në koncertin e dhënë nga artistët tanë për nder të miqve kinezë në Teatrin e Operës e të Baletit.

VAZHDOJNË BISEDIMET

Bisedimet vazhduan edhe sot. Pas bisedimeve, Çu En Lai shkoi në Durrës. Në mbrëmje, në Teatrin e Operës e të Baletit, artistët kinezë dhanë një koncert.

MITING PËR ÇU EN LAIN

Përsëri vazhduan bisedimet.

Pasdite miting nga punonjësit e Tiranës. Fola unë dhe Çu En Lai.

Në mbrëmje u dha darkë nga Çu En Lai.

ÇU EN LAI U LARGUA

Përcollëm në aeroport Çu En Lai dhe personat që e shoqëronin, të cilët u larguan nga vendi ynë.

**POPUJT PO SHOHIN GJITHNJË MË QARTË Ç'FSHIHET
NËN ETIKETËN E «SOCIALIZMIT SPECIFIK»
JUGOSLLAV**

Në Pallatin e Madh të Kulturës u takova sot me përfaqësuesit e zgjedhësve të zonës elektorale nr. 200 të kryeqytetit ku është paraqitur kandidatura ime. U takova me shumë prej tyre në mes të një entuziazmi të papërshkruar për Partinë e Punës dhe me këtë rast mbajta edhe një fjalim¹. Përveç problemeve të jetës e të zhvillimit tonë të brendshëm, fola edhe për gjendjen aktuale ndërkombëtare, për luftën e madhe e të vendosur që kanë bërë e po bëjnë populli dhe Partia jonë në arenën ndërkombëtare kundër imperializmit botëror, me atë amerikan në krye, kundër revizionizmit modern, me atë hrushovian në krye dhe kundër gjithë reaksionarëve. Fola më në hollësi edhe për kaosin e madh ekonomik-politik dhe për degjenerimin e plotë që karakterizon gjendjen e sotme në Jugosllavi. Gjithë bota, të gjitha shtetet, të gjithë popujt tani e shohin qartë se ç'fshihet nën etiketën e «socializmit specifik» jugosllav.

Në takim e morën fjalën edhe disa nga pjesëmarrësit.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 135.

TAKIM ME DY DELEGACIONE KINEZE

Prita¹ sot delegacionin ushtarak² të RP të Kinës që ndodhet në vendin tonë.

Po sot prita³ edhe delegacionin e Ministrisë së Industrisë të Naftës të RP të Kinës⁴

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 176.

² Kryesohej nga zëvendësministri i Mbrojtjes, Sjuj Guan Da.

³ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 182.

⁴ Kryesohej nga zëvendësministri Tan Ke.

✓
E MËRKURË
13 KORRIK 1966

LIKUIDIMI I RANKOVIÇIT

Është e qartë se Rankoviçi me aparatën e UDB-së i mbështetur kryesisht nga borgjezia e re serbe dhe nga një numër i madh kuadrosh në ushtri e gjetkë, ideologjikisht dakord me të ose të komprometuar nga organet e tij, tentoi të rrëmbente pushtetin në Jugosllavi.

Sigurisht, grupi kriminal i Rankoviçit, punonte me kohë në këtë drejtim dhe ishte i sigurt se ai do ta realizonte këtë në mënyrë normale, pa thyerje të shumta. Tito kriminel, e mbulonte me plot dijeni këtë punë kriminale, dhe pas vdekjes së tij, natyrisht ai do t'i linte vendin Rankos. Mirëpo një evolucion i tillë «normal» nuk ishte i mundur të zhvillohej në një Jugosllavi kapitaliste, shoviniste e të kolonizuar nga imperializmi amerikan e të tjerë, të cilët investuan kapitale të mëdha, që duhej t'i mbronin dhe t'u jepnin të ardhura nga gjaku i popujve të Jugosllavisë. Kështu që klika tradhtarë Tito-Rankoviç-Kardel-Bakariç etj., duke qenë në unitet të plotë kundër marksizëm-leninizmit, kundër vendit dhe Partisë sonë, kundër gjithë popujve të vendeve socialiste dhe marksistë-leninistëve në botë, nuk mund të jetonte gjatë në «unitet», në lidhje me situatën e brendshme në Jugosllavi.

Tradhtia solli përçarjen shovinisto-nacionaliste në gjirin e tyre dhe grupimet e ndryshme kombëtare përpiqeshin të afirmoheshin, të forconin gjithsecili pozitën e

veta në shtet dhe në ekonomi. Këto grupime që po formoheshin në gjirin e titizmit kishin përkrahjen e imperialistëve të jashtëm: të amerikanëve, të sovjetikëve, të anglezëve e të tjerëve, në bazë të lidhjeve të tyre specifike. Shteti imperialist që kishte hedhur në dorë pozitën më të fortë ekonomike kishte agjentët më të fortë në gjirin e klikës në fuqi. Kuptohet se ky shtet imperialist ishin Shtetet e Bashkuara të Amerikës.

Lidhja e Komunistëve të Jugosllavisë, nuk luan më as më të voglin rol dhe influencë në këtë përlëshje, pse ajo në fakt është zhveshur nga çdo autoritet sado i vogël që të jetë. Asnjëri nuk mbështetej tek ajo, veç Rankoviçit, i cili e kishte shndërruar atë krejtësisht në një aparat ndihmës të UDB-së.

UDB-ja, ushtria dhe forca ekonomike kapitaliste, brenda dhe jashtë ishin, pra, mbështetja e klikës së Rankoviçit.

Nga evenimentet e para duhet të rezultojë, se klika e Rankoviçit, që drejtonte UDB-në dhe që mbështetej nga borgjezia serbomadhe kishte më pak mbështetjen e Shteteve të Bashkuara të Amerikës. Ajo, siç duket, për ta neutralizuar këtë *handicap*, po afrohej me klikën rusomadhe të Kremlinit dhe ishte në rrugën e krijimit të një aleance cariste moderne, të frymëzuar edhe nga traditat e vjetra. Ndihma dhe kreditë sovjetike që vërshonin në Jugosllavi, e fuqizonin klikën serbe të Rankoviçit për të dominuar dhe për të likuiduar klikën tjetër kroato-slllovene që, siç duket, ka marrë preponderancën në ekonomi dhe, duke mos qenë e pafuqishme edhe në ushtri, ka dhe besimin e plotë të Shteteve të Bashkuara të Amerikës.

Pra rivalitetet e ujëve të brendshëm jugosllavë, janë të lidhura me rivalitetet e ujëve të jashtëm që duan të dominojnë në Jugosllavi, domethënë Shteteve të Bashkuara të Amerikës dhe Bashkimit Sovjetik revizio-

nist. Kjo është një luftë për vdekje. Vetadministrimi dhe decentralizimi titist, do të minonin pozitën tradicionale dominuese të shovinizmit serb, të kapitalit serb dhe të fuqisë administrative dhe policeske të klikës serbe të Rankoviçit në fitim të klikës tjetër kapitaliste kroato-slllovene dhe të imperializmit amerikan.

Prandaj klika serbomadhe e Rankoviçit, e mbështetur edhe nga revizionistët sovjetikë, e kuptoi rrezikun dhe u fut në lëvizje për ta frenuar seriozisht dhe për ta likuiduar, kur të merrte pushtetin, këtë formë administrimi, jo pse nuk ishte «socialiste» por se ishte një formë kapitaliste, që, siç duket, disfavorizonte kapitalistët serbomëdhenj dhe forcën e tyre. Në këtë luftë për pushtet të klikave në gjirin e titizmit, të mbështetura nga amerikanët dhe sovjetikët respektivisht, ne shohim të sqarohen edhe marrëdhëniet ekonomiko-politike dhe afiniteti i klikave të ndryshme.

Bullgarët, lakenjtë e sovjetikëve, po zhvillojnë një politikë jugosllave. Kjo sigurisht bën pjesë në taktikën e politikës pansllaviste shoviniste të ruso dhe serbomëdhenjve. Këta shovinistë bullgarë, që deri dje mund edhe të goditeshin me jugosllavët për çështjen e Maqedonisë, sot bëhen vaj pse është në mes çështja e Rankoviçit. Me këtë plan ruso-bullgar rankoviçistët e rrethojnë plotësisht edhe Rumaninë, për ta pasur të bindur, për ta shfrytëzuar dhe për ta copëtuar. Por tani që plani i Rankoviçit u prish, ne do t'i shohim Zhivkot dhe Trajkovët, se janë dhe fort të zgjuar, të kthehen prapë atje ku ishin, në reklamues të Maqedonisë dhe, për të ndihmuar nën dorë kauzën pansllave, të ndihmojnë me ndihmat sovjetike «motrën Republikë të Maqedonisë», që, siç do të mendojnë të zgjuarit e tjerë të Kremlinit, do ta lërë jetime klika kroato-slllovene.

Kurse Rumania, antisllave në gjak, antiserbe, antimaxhare, kërkon t'i shpëtojë darës dhe lidhet me Titon,

sllav, por proamerikan, properëndimor, antisovjetik. Ajo lidhet dhe do të lidhet më fort me Italinë «motrën latine, në karakter dhe në frikë», me imperializmin amerikan dhe atë francez. Fjalët e rumunëve janë skerco putanash.

Çekosllovakia do të shkojë në traditat e veta borgjeze, aleancë me Bashkimin Sovjetik revizionist dhe me Shtetet e Bashkuara të Amerikës, derisa të ekzistojë aleanca sovjeto-amerikane, por pa e prishur me aleatën borgjeze të vjetër, Francën.

Kurse Hungaria ecën drejt Shteteve të Bashkuara të Amerikës dhe Gjermanisë së Bonit, duke ruajtur aparenatën gjoja prosovjetike.

Pra, nga njëra anë Shtetet e Bashkuara të Amerikës luajnë kartën e vet, me klikat e veta, dhe nga ana tjetër revizionistët sovjetikë me Rankoviçin luajnë kartën e tyre.

Fakt është se, aktualisht, Shtetet e Bashkuara të Amerikës me klikën e tyre fituan, sovjetikët me Rankoviçin humbën.

Cili ka qenë roli i banditit Tito në këtë mes?

Titoja ka qenë plotësisht solidar me të gjitha krimet që janë bërë në Jugosllavi. Ai i inspiron, ai është një tradhtar me damkë, ai ka qenë plotësisht solidar me Rankoviçin derisa ky dhe klika serbe i qëndronin drejtimit të tij, dhe nuk rrezikonin gjithë politikën proamerikane të tij të brendshme dhe të jashtme, pse Titoja është i lidhur me një mijë fije përfundimisht me imperializmin amerikan. Politika e Titos, që është politika e imperializmit amerikan, ka synuar dhe synon jo vetëm shpartallimin e socializmit kudo, por shpartallimin, veçanërisht të Bashkimit Sovjetik, megjithëse tani është shndërruar në një shtet borgjez kapitalist nga klika hrushoviane. Titoja është një nga artizanët e kësaj katastrofe në Bashkimin Sovjetik, ai, pra, është «kali i Trojës» në rivalitetin për hegjemoninë botërore në mes

amerikanëve dhe sovjetikëve, Titoja mbajti dhe do të mbajë kurdoherë anën e amerikanëve, prandaj qëndroi në anën e klikës kapitaliste kroato-slllovene. Ai me keqardhje u desolidarizua me klikën serbe të Rankoviçit, vetëm për arsye se kjo klikë po i shpëtonte drejtimit të tij dhe të amerikanëve, për të krijuar një situatë të re në Jugosllavinë kapitaliste, ku Titoja të qërohej, t'i zinte vendin Rankoviçi, i cili do të përpiqej pastaj të manovronte në mes amerikanëve dhe sovjetikëve. Mirëpo klika Tito-Kardel-Bakariç e di fare mirë rrezikun serb që i turret, prandaj ne do të asistojmë në zhvillimin e mëtejshëm të kësaj situatë, e cila do të acarohet në kulm dhe nuk mund të përjashtohen edhe goditjet me armë. Lufta do të vazhdojë të zhvillohet për pushtet, komplotet dhe raprezaljet do të ndjekin njëra-tjetrën. Do të zhvillohet lufta e udbashëve kundër ustashëve, lufta kush të fitojë ushtrinë, lufta në mes klaneve serbe e kroate, lufta e kombësive të vogla dhe të varfra kundër të mëdhave deri në shpartallim. Luftë do të zhvillohet brenda në Jugosllavi në forma të ndryshme në mes imperialistëve dhe revizionistëve sovjetikë.

E gjithë kjo do të ketë reperkusione të mëdha brenda në vendet revizioniste të Evropës dhe në Bashkimin Sovjetik, në radhë të parë.

Çka ndodhi dhe çka do të ndodhë në Jugosllavi është një fitore për marksizëm-leninizmin dhe për Republikën Popullore të Shqipërisë, pse dobësohet një armik i tërbuar i socializmit, armik i popullit e i Partisë sonë, armik gjakatar i Kosovës martire.

**E SHTUNË
23 KORRIK 1966**

KUSH PËRGJIGJET PËR KRIMET E GJENOCIDIT TË KRYERA NË KURRIZ TË POPULLSISË SHQIPTARE TË KOSOVËS E TË METOHISË, TË MALIT TË ZI E TË MAQEDONISË¹

Hartova këtë skemë dhe shkrova këto teza të përgjithshme për një artikull që do ta përpunoj këto ditë me këtë titull: «**Kush përgjigjet për krimet e gjenocidit të kryera në kurriz të popullsisë shqiptare të Kosovës e të Rrafshit të Dukagjinit, të Malit të Zi dhe të Maqedonisë**».

— **E para:** Të vihen në mënyrë të veçantë në dukje, krimet e kryera nga titistët, që në muajt e parë të çlirimit.

a) Kosovarët që u transferuan nga Kosova dhe u vranë në Mal të Zi.

b) Vrasjet brenda në Kosmet pse gjoja viktimat ishin kundër luftës nacionale të Jugosllavisë.

c) Vrasjet në kohën e grumbullimit të armëve dhe vrasje të tjera në masë, gjoja duke i kaluar viktimat në gjyq.

— **E dyta:** Duhet vënë në dukje shpronësimi i tokave të shqiptarëve, hedhja e këtyre në rrugë të madhe.

a) Shpërndarja e shqiptarëve në gjithë territorin jugosllav.

b) Dëbimi në Turqi në kondita katastrofike.

¹ Shih: Enver Hoxha, Vepra, vëll. 33, f. 254.

c) Shpërndarja e tyre në Evropë si punëtorë krah.
— Qëllimet e kësaj politike shfarosjeje shoviniste.
— **E treta:** Të vihet në dukje politika e vënies në përpunim nga ana e UDB-së e të gjithë popullsisë shqiptare, infiltrimi kudo i agjenturës për të shkombëtarizuar, për të demoralizuar dhe për të korruptuar e komprometuar. Roli i agjentëve shqiptarë të UDB-së si: Fadil Hoxha, Xhavit Nimani, Izet Shaqiri e të tjerë.

— **E katërta:** Shkombëtarizimi me anë të gjuhës, të moshapjes së shkollave shqipe, të funksionarëve serbo-malazezë etj.

— **E pesta:** Organizimi i të gjithë kriminelëve shqiptarë të luftës që kanë shkuar në Jugosllavi për t'i pasur kundër Shqipërisë dhe për të thyer rezistencën dhe mbrojtjen e shqiptarëve të Kosmetit nga shfarosja.

P.S. Përveç të dhënave që kemi ne e që do t'i përdorim, të pyeten edhe shokë kosovarë për ndodhi të veçanta për ato çështje që përmenda më lart, për të qenë më shumë ekzakhtë.

Natyrisht, artikulli si kurdoherë duhet të jetë parimor.

E PREMTE
29 KORRIK 1966

JUGOSLLAVIA TITISTE NË RRUGËKRYQ

Përfundova së shkruari artikullin me titull «Jugosllavia titiste në rrugëkryq»¹, i cili do të botohet këto ditë në gazetën «Zëri i popullit». Në artikull bëhet fjalë për luftën e egër për pushtet që zhvillohet midis klikave të ndryshme në këtë vend.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 243.

E HËNË
1 GUSHT 1966

POPUJT DHE MARKSISTË-LENINISTËT REVOLUCIONARË JUGOSLLAVË DUHET TË LUFTOJNË

Kriza aktuale nga ku kalojnë popujt e Jugosllavisë është momenti më i përshtatshëm për ta dhe për revolucionarët jugosllavë që të marrin veten, të riorganizohen dhe të fillojnë rezistencën kundër klikës tradhtare të Titos dhe imperializmit amerikan e imperialistëve të tjerë të cilët kanë shtruar postin në Jugosllavi.

Sigurisht kjo nuk është një punë e lehtë, por nuk është as e pamundur. Popujt jugosllavë kanë aq forca dhe shpirt revolucionar, që t'i futen kësaj veprë shpëtimtare për ta, vetëm se duhet të krijojnë më parë bërthamën e fortë marksiste-leniniste udhëheqëse. Pa krijimin e kësaj bërthame, e cila është plotësisht e mundur të krijohet, kuptohet në ilegalitet dhe në male, do të jetë e zorshme, që të organizohen si duhet rezistenca dhe lufta. Mendoj se **pa luftë nga ana e popujve të Jugosllavisë dhe të revolucionarëve të saj, zor të likuidohet tradhtia titiste dhe të flaket tej zgjedha imperialiste.**

Popujt dhe revolucionarët jugosllavë kanë eksperiencën e luftës nacionalçlirimtare të tyre. Ata, në qoftë se duan të fitojnë, duhet t'i referohen kësaj, të inspirohen prej saj dhe t'ia fillojnë. Mund të thuhet se konditat s'janë njëlloj me ato të luftës nacionalçlirimtare. Kjo është e vërtetë në atë që popujt e Jugosllavisë u ngritën me ar-

më kundër një pushtuesi nazist dhe momentet nacionale luajtën rolin e vet, por situatat aktuale, në mos aq të ngjashme si ato të luftës, janë të atilla, që momenti nacional përsëri mund dhe duhet të shfrytëzohet në favor të revolucionit. Ky moment do të vijë, në mos ka ardhur, si në Jugosllavi, edhe në vendet ku u vendos demokracia popullore në Evropë e ku sot sundojnë revizionistët modernë.

Në Jugosllavinë aktuale titiste kapitaliste, kapitali i huaj amerikan në mos hapur e dukshëm, është bërë dominues, siç ishte thundra naziste gjermane. Por konsekuencat e këtij skllavërimi të tmerrshëm në rrugën «paqësore» dhe të maskuara me demagogjinë e «socializmit specifik» janë të qarta dhe të efektshme në jetën e përditshme jugosllave, në jetën politike, morale, ekonomike dhe këto efekte shtypëse fashiste, do të duken akoma më shumë, kur të fillojnë shtypjet, burgosjet dhe goditjet me armë kundër popullit. Natyrisht revolucionarët jugosllavë do ta kenë më të zorshme dhe më të koklavitur se në kohën e luftës nacionalçlirimtare për të ngritur në revolucion popujt e Jugosllavisë, kundër një okupatori të ri të maskuar siç është imperializmi amerikan dhe kapitali i huaj. Por kësaj duhet t'i arrihet, pse okupimi i vendit është një realitet. Klika tradhtare titiste u është shitur forcave kapitaliste të huaja dhe po ua shet edhe vendin. Në këto forca kapitaliste skllavëruese e ka mbështetjen kapitalizmi i ri jugosllav që ka ngritur krye dhe përpiqet të afirmohet. Pra popujt e Jugosllavisë dhe revolucionarët e saj që do ta udhëheqin, duhet të bëjnë luftë, duhet të ngrihen kundër sistemit skllavërues kapitalisto-imperialist. Kjo duhet të jetë baza ku duhet të mbështetet lufta dhe propaganda e tyre, dhe duke e shtruar çështjen kështu do të bëhet e mundur që të krijohet ai moment nacional, i cili duket më i zorshëm dhe më i koklavitur se në kohën e luftës nacionalçlirimtare.

Lufta dhe propaganda kundër këtij kapitalizmi shtypës të jashtëm dhe të brendshëm, natyrisht, nuk mund të bëhen në hava, por kundër strukturës kapitaliste që është vendosur, kundër superstrukturës së re, të sajuar me forma dhe tipare të reja, kundër njerëzve që e mbështetin, që e krijuan dhe e udhëheqin këtë gjendje, domethënë kundër klikës titiste dhe klikave të tjera që kanë lindur e do të lindin edhe më vonë, bile edhe klika liberale, pseudomarksiste që do t'ua lypin koha dhe rrethanat që do të krijojë lufta e çlirimit. Pse kjo luftë, mendoj unë, duhet të jetë një luftë e dytë nacionalçlirimtare, një luftë që duhet të zhvillohet në kondita, kur nuk ka shpërthyer një luftë e tretë botërore.

Klikat tradhtarë jugosllave aktualisht në fuqi me Titon në krye, ose nesër pa të në krye, nuk janë veçse Stojadinoviçër, Nediçër, Paveliçër, Mihailloviçër të rinj. Prandaj këto klika kapitaliste të reja me Titon, duhet të identifikohen me klikat kapitalisto-fashiste të vjetra, të shitura si të parat, tek imperialisto-fashistë të rinj, që përgatitin dhe do të shpërthejnë një luftë tjetër botërore.

Çfarë përfaqësojnë klikat tradhtarë jugosllave në fuqi janë të njohura për opinionin botëror dhe brenda në Jugosllavi. Por duke u përqendruar brenda në Jugosllavi, ne duhet të njohim, se për demaskimin e tyre nga revolucionarët jugosllavë, duhet të bëhet akoma një punë shumë e madhe, e zgjuar, vigjilente, këmbëngulëse dhe që do të kërkojë sakrifica. Me këta nuk kemi të bëjmë si me klikat e vjetra kapitalisto-fashiste të Nediç-Paveliçëve me shokë, që ishin përfaqësuesit pa maskë të kapitalizmit serbokroat tradicional, shtypës barbarë të popujve të Jugosllavisë dhe agjentura të hapëta të kapitalit të huaj, sidomos evropian.

Klika titiste bëri luftën nacionalçlirimtare nën maskën komuniste, mobilizoi popullin nën maskën komu-

niste, pati një kohë të gjatë besimin e popujve të Jugosllavisë dhe të komunistëve jugosllavë, kështu që prejar-dhja e saj dhe mobilizimi i popujve të Jugosllavisë nuk ka të njëjtin burim, dhe as të njëjtin qëllim (sidomos gjatë kohës së luftës nacionalçlirimtare) siç kanë pasur klikat e vjetra kapitaliste, serbokroate.

Këtu qëndron ndryshimi dhe vështirësia për revolucionarët jugosllavë. Këtë «kapital» në masat popullore, që klika tradhtarë e Titos fitoi në luftën nacionalçlirimtare dhe e shfrytëzon tani për të gënjer popullin, komunistët, për të mbuluar tradhtinë dhe për të vazhduar të forcojë pozitën kapitaliste në Jugosllavi, revolucionarët jugosllavë duhet t'ia heqin nga duart. Dhe kjo do të bëhet me demaskimin e klikës ose të klikave titiste, politikisht, ideologjikisht dhe me armë, sidomos me luftë të armatosur revolucionare, pse vetëm kjo do ta demaskojë totalisht atë. Popujt e Jugosllavisë janë popuj luftarakë, ata kanë luftuar kurdoherë për lirinë dhe për pavarësinë e tyre dhe këto ndjenja dhe virtyte të tyre të larta, nuk duhet të konfondohen me qëllimet shoviniste, serbomadhë të klikave të reja dhe të vjetra. Popujt e Jugosllavisë e duan komunizmin, dhe me këtë flamur luftuan në periudhën e luftës nacionalçlirimtare. Ata i priu në luftë Partia Komuniste e Jugosllavisë, pavarësisht se kush ishte në udhëheqje e ç'qëllime ndiqte kjo udhëheqje.

Pra ky besim për komunizmin duhet ringjallur dhe duhet kalitur më tej në ndërgjegjen e popujve të Jugosllavisë, pse titistët, është fakt, dhe këtë nuk duhet ta nënvleftësojnë revolucionarët jugosllavë, ua kanë tronditur këtë besim.

Ky besim do të vihet në vend, do të kalitet më tej dhe do të bëhet flamuri i një çlirimi të dytë të jugosllavëve, vetëm duke u formuar Partia Komuniste e re, marksiste-leniniste e Jugosllavisë. Por kjo nuk do të

vlejnë gjë, në rast se nuk hidhet në luftë, në aksione heroike, në rast se nuk e fillon atje ku e la Partia Komuniste e Jugosllavisë, partia e vjetër e traditave revolucionare. Vetëm një parti e tillë e re revolucionare, do të ndiqet nga popujt e Jugosllavisë, vetëm një parti e tillë luftarake marksiste-leniniste do të ngjallë entuziazmin dhe besimin e ditëve të para të luftës nacionalçlirimtare kundër hitlerianëve okupatorë, vetëm një parti e tillë do t'i çarmatosë totalisht Titon dhe njerëzit e tij e të amerikanëve.

Atë kredi që ka fituar Titoja me gënjeshtër, vetëm duke u hequr si komunist, përpiket ta ruajë. Ai përpiket të ruajë «famën» si komuniste të Lidhjes së Komunistëve të Jugosllavisë pavarësisht se ç'tipare do të marrë ajo. Prandaj këto dy maska duhet t'i çirren atij nga revolucionarët jugosllavë brenda në Jugosllavi duke demaskuar dhe luftuar Lidhjen e Komunistëve të Jugosllavisë dhe klikat trockiste. Kjo duhet absolutisht të bëhet dhe revolucionarët jugosllavë nuk duhet të tremben nga mendimi, se klika titiste dhe Lidhja kanë një eksperiencë «të pasur» të punës «revolucionare» e të punës «ilegale», të metodave fashiste të raprezaljeve etj., etj. Kjo është e vërtetë se ajo i ka këto. Këto metoda i ka pasur edhe Jugosllavia e kralëve serbë, këto i ka pasur dhe i ka edhe kapitalizmi botëror, i ka pasur të perfeksionuara edhe Gjermania hitleriane, Italia fashiste, por ç'fituan, kush fitoi? Ata humbën, pse kishin kundër popullin. Titistët dhe Lidhja e tyre janë kundër popullit, por dhe populli nuk mund të jetë me ta. Lufta e popullit, eksperiencia e popullit në luftë është kolosale, e pamposhtme. «Eksperiencia» e Titos dhe e Rankoviçëve nuk do të pijë ujë. Kjo «eksperiencë» s'ka asnjë dyshim do t'u ndihmojë të vrasin, të gjakosin, të torturojnë ashtu siç bëjnë sot, por fundi ata do të mposhten nga popujt e Jugosllavisë të udhëhequr nga marksistët revolucio-

narë. Titoja dhe Rankoviçi janë dhe do të mbeten si Kao Kia¹.

Klika e Titos në fuqi edhe në këto momente krize do të përpiket të ruajë hegjemoninë dhe statukuonë, do të përpiket të zbutë rivalitetet e klaneve të ndryshme nën maskën e «prestigjit» të saj dhe të lejtënantëve. Tjetër çështje është sa do t'ia arrijë kësaj.

Klani i Titos si edhe klanet e tjera, do të mbështeten kryesisht në burokracinë e krijuar në shtet, në ushtri, në ekonomi dhe në Lidhje. Lufta do të bëhet për atë se kush do të fitojë dhe anën e kujt do të mbajë forca dërrmuese e saj. Në këtë drejtim do të punojë demagogjia e klaneve, demagogji që sa do të vejë e do të demaskohet, por rol të madh do të luajë korrupsioni ekonomik dhe moral. Tani Titoja i përdor të dyja, dhe sa kohë që do të shkojë, ryshfetet, rrogat, vilat, automobilat, fitimet ilegale, vjedhjet etj., do të zënë vendin e parë.

Demagogjia në popull sigurisht do të vazhdojë, por është fakt, dhe s'mund të ndodhë ndryshe, interesat e vërteta të popullit shkelen dhe ai ecën në kundërshtim të hapët me veprimet e klikës. Aktualisht për klikën titiste, interesat e popullit janë preokupacioni më i vogël. Preokupacioni imediat janë vendosja definitive e kapitalizmit, kriza që po shpërthen.

Pra jo se Titoja dhe lejtënantët e tij, nuk mendojnë për kundërshtimet në mes tyre dhe popullit, në mes tyre dhe revolucionarëve marksistë-leninistë që do të ngrihen, por ajo që tash i preokupon më shumë është lufta në vetë gjirin e tyre. Kjo luftë do t'i rraskapitë ata dhe revolucionarët jugosllavë duhet medoemos të përfitojnë.

Por revolucionarët marksistë-leninistë jugosllavë nuk duhet të mbështeten në burokracinë e re titiste, gjoja

¹ Ish-kryeministër i qeverisë kukull të Vietnamit të Jugut, agjent i imperialistëve amerikanë.

pse ajo ka bërë luftën, ose pse kemi qenë «shokë luftime» etj. Kjo burokraci e re është shumë e korruptuar, asaj nuk mund dhe nuk duhet t'i zihet besë, as nuk duhet të ndiqet rruga e klikave revizioniste titiste, kush të fitojë një pjesë të saj.

Sigurisht do të ketë nga ata që do të shkëputen dhe do të bashkohen me luftën, por karshi tyre duhet me qenë vigjilentë, duhet me i vu në provë dhe kurrë nuk duhet të jenë ata udhëheqja dhe mbështetja kryesore.

Për revolucionarët marksistë-leninistë jugosllavë, motori lëvizës, nuk duhet të jetë rivaliteti i klikave, por lufta e klasës, kundërshtimi i popullit mbarë kundër klikave. Prandaj revolucionarët jugosllavë duhet të bëjnë një luftë të udhëhequr nga parimet marksiste-leniniste dhe jo nga koniunkturat e krijuara. Këto duhet të shfrytëzohen totalisht, po pa humbur busullën revolucionare.

Ju takon revolucionarëve jugosllavë të bëjnë një analizë klasore të gjendjes aktuale në Jugosllavinë titiste, të studiojnë raportet aktuale të klasave, të mirat dhe pikat e dobëta të tyre.

Kjo ka rëndësi kapitale për formimin e partisë së re komuniste jugosllave, për përbërjen e saj dhe për shtrirjen e bazave të para të luftës çlirimtare.

Revolucionarët jugosllavë për formimin e partisë së tyre duhet të mbështeten fort në parimet organizative marksiste-leniniste, dhe partia duhet të jetë një parti e tipit Lenin-Stalin, e pasuruar me eksperiencën e tyre. Komunistët jugosllavë duhet të kapërcejnë shpifjet titiste dhe hrushoviane kundër Stalinit mbi të cilat revizionistët ndërmorën fushatën e tyre antimarksiste. Komunistët jugosllavë duhet të veprojnë si internacionalistë të vërtetë.

Duke i ruajtur dhe duke u inspiruar vazhdimisht prej parimeve marksiste-leniniste mbi klasat, mbi hegje-

moninë e klasës punëtore në revolucion, mbi aleancën e klasës punëtore me fshatarësinë, duke ruajtur me rigo-rozitet ligjet e revolucionit, revolucionarët jugosllavë, mendoj unë, duhet të mbështeten fuqimisht në fshatarësinë e varfër pse është me tradita revolucionare, pse ka qenë dhe është vazhdimisht e shtypur dhe e shfrytëzuar, pse mbi të ka rënduar dhe do të rëndojë çdo ditë e më shumë shfrytëzimi titist dhe imperialist. Fshatarësia jugosllave do të milet vazhdimisht nga titizmi, për të mbajtur qytetet me prodhime bujqësore dhe për të furnizuar industrinë jugosllave me lëndë të parë, si edhe me fuqinë e krahut. Prodhimet e saj jo vetëm do të rrëmbehen me çmime të lira, por prodhimet industriale do t'i venë kurdoherë e më të shtrenjta. Titizmi dhe kapitalizmi në Jugosllavi do të ndjekin rrugën e zakonshme të varfërimit të fshatit dhe do të krijojnë kundërshtarë të fortë që po të punojnë mirë revolucionarët jugosllavë, do të kenë në fshatarët aleatë nga më kryesorët. Fshati duhet dhe do të bëhet baza e tyre e luftës çlirimtare.

Qyteteve titistët do t'u vënë rëndësinë më të madhe, pse atje do të rrojë administrata dhe burokracia. Qytetet jugosllave janë bërë dhe do të bëhen edhe më keq qendra korrupsioni, qendra spekuluese kapitaliste.

Që tani revizionistët jugosllavë thonë se «aktualisht klasa punëtore jugosllave ka ndryshuar dhe nuk është më me kuptimin klasik të fjalës». Ky është një bluf dhe tregon rrugën që po ndjekin revizionistët jugosllavë për korruptimin e klasës punëtore jugosllave. Ata kanë iluzionin revizionist, se me ndihmën e kapitalit të huaj dhe me shfrytëzimin e tmerrshëm të popujve të Jugosllavisë, do të disponojnë fonde të mëdha korrupsione dhe do të aktivizojnë degjenerimin duke krijuar aristokracinë punëtore, për të mbajtur nën zgjedhë pjesën tjetër të saj. Por besoj se kësaj ata nuk do t'ia

arrijnë aq lehtë, për arsyt e gjendjes në Jugosllavi, për arsyt e brendshme, por edhe të jashtme, pse investitorët kapitalistë amerikanë tani dhe më vonë ca më pak s'do ta ndihmojnë si më parë Jugosllavinë, e cila u shërbente edhe për shfrytëzim ekonomik, por edhe si «kalë Troje». Aktualisht imperialistët amerikanë kanë krijuar dhe po krijojnë kuaj të tjerë, më efikasë se kali titist i cili po degjeneron dhe po hyn në fazën e një kufome që bie erë e qelbët. Sidoqoftë revolucionarët jugosllavë duhet ta mbështetin luftën e tyre në klasën punëtore, në pjesën më të shtypur, më revolucionare të popullit. Gjendja revolucionare e klasës punëtore jugosllave do të paraqitë aspekte të ndryshme, sipas degëve të punës dhe sipas republikave. Në këtë gjendje, fshati jugosllav duhet t'ia presë qytetit burimet e fitimeve dhe të furnizimeve të çdollojshme. Klasa punëtore duhet të koordinojë veprimet dhe luftën e saj me fshatarësinë revolucionare, për t'ua hedhur duart në grykë borgjezisë kapitaliste jugosllave dhe padronëve të saj të huaj.

Revolucionarët jugosllavë nuk mund të mos llogaritin nacionalitetet e ndryshme, luftën e tyre, të kaluarën e tyre revolucionare, forcën dhe prestigjin e tyre. Por kjo llogari e peshuar dhe reale, duhet të jetë një analizë e dozuar marksiste-leniniste dhe aspak një llogari borgjeze. Fakt është se populli serb dhe pastaj ai malazez, gjatë gjithë historisë së tyre, janë treguar më revolucionarë, më luftarakë, më dinamikë se të tjerët. Edhe në luftën nacionalçlirimtare ata u treguan më revolucionarët dhe u bënë epiqendra e luftës nacionalçlirimtare por edhe e reaksionit.

Kush ka Serbinë dhe Malin e Zi, ka Jugosllavinë. Klani i Titos, sido që në këto dy republika ka baza të forta reaksionare, por, duke mos mundur të bënte ndryshe, krijoi një të çarë serioze për veten e tij. Klanet serbo-mëdha kanë hyrë në konflikt me të. Përveç kësaj rreth-

ne në këto dy republika ka forca të mëdha revolucionare, dhe në rast se revolucionarët jugosllavë i kanalizojnë, i organizojnë dhe i futin në revolucion çështja e titizmit ka marrë fund. Kush ka Serbinë dhe Malin e Zi, përcakton fatet e luftës. Po të ngrihen revolucionarët e Serbisë e të Malit të Zi, ata të republikave të tjera do të ndjekin shembullin e tyre dhe do të gjejnë përkrahje në luftën kundër tradhtisë titiste dhe zgjedhës së kapitalit të huaj.

Ecja në revolucion duhet të jetë një dhe e pandarë, por rëndësi duhet t'i vihet Serbisë, pa neglizhuar aspak organizimin e luftës dhe të revolucionit në të gjitha republikat, anekënd Jugosllavisë.

Revolucionarët marksistë-leninistë jugosllavë kurrë nuk duhet ta braktisin, qoftë edhe një grimë idenë e Federatës dhe të unitetit të popujve të Jugosllavisë. Ata duhet ta mbrojnë Federatën (me kuptim dhe me organizim të drejtë marksist-leninist) dhe lufta e tyre duhet të bazohet në idenë e unitetit dhe të Federatës. Këtë ide të madhe dhe progresive popullore, borgjezia kapitaliste serbokroate, e vjetër dhe e re, e ka shfrytëzuar dhe e shfrytëzon për qëllimet e saj shoviniste. Kush nuk e përfill këtë ide, ka popullin kundra. Revizionistët jugosllavë do të vazhdojnë të luftojnë nën maskën e ruajtjes së Federatës. Edhe në rast se klikat kapitaliste rivale gjakosen me njëra-tjetrën, ato veç e veç do të ngrenë kurdoherë flamurin e Federatës dhe «unitetin» kapitalist borgjez të popujve të Jugosllavisë.

Marksistët revolucionarë, nga ana e tyre, duke mos e konfunduar kurrë kauzën e drejtë marksiste-leniniste të Federatës dhe të unitetit në luftë të popujve të Jugosllavisë me atë të titistëve duhet të demaskojnë qëllimet dhe synimet e reaksionit të ri serbokroat në lidhje me Federatën Jugosllave.

Në qoftë se titistët bëjnë llogaritë pa Federatën,

atëherë ata bëjnë llogarinë fatale dhe shpejtojnë fundin e tyre. Në çdo rast dhe rrethanë, revolucionarët jugosllavë, për ruajtjen e Federatës në baza marksiste nuk duhet të konfundojnë kauzën e drejtë të luftës së tyre revolucionare, klasore, me ato të klaneve të ndryshme kapitaliste që mund të fshihen me parulla demagogjike.

Çështja e Federatës Jugosllave duhet të lidhet ngushtë me çlirimin e popujve të Jugosllavisë, me çështjen e socializmit dhe të komunizmit.

Pakicat kombëtare duhet të ndjekin rrugën e drejtë revolucionare, rrugën e luftës kundër klikës së Titos për çlirimin e popujve të Jugosllavisë. Shqiptarët e Kosovës nuk duhet të gënjejnë dhe të braktisin këtë rrugë. Kjo është e vetmja rrugë e çlirimit të tyre dhe e vetëvendosjes. Të luftohet që tani «për me u bashkue me Shqipërinë» kjo nuk të nxjerr në shteg. Kosovarët janë patriotë të flaktë dhe bashkimi me Shqipërinë ka qenë e është ideali i jetës së tyre, por për këtë ka vetëm dy rrugë, rruga revolucionare dhe rruga reaksionare-shoviniste. E para është rruga e luftës, tok me popujt e Jugosllavisë, nën udhëheqjen e një partie marksiste-leniniste të vërtetë, kundër revizionistëve modernë titistë për çlirimin dhe për socializmin e vërtetë në Jugosllavi. Kjo rrugë e çon popullin shqiptar të Kosovës në të drejtën e vetëvendosjes dhe deri në bashkimin me atdheun, Shqipërinë.

Rruga tjetër është aventurë; në këtë rrugë, qoftë edhe duke luftuar, shqiptarët e Kosovës do të bëhen preja e reaksionit jugosllav. Republika Popullore e Shqipërisë nuk mund t'u vejë në ndihmë, duke i shpallur luftë shtetit jugosllav. Vetëm në rast se shteti jugosllav atakon ose sulmon Republikën Popullore të Shqipërisë, atëherë ndryshon situata si për ne ashtu edhe për kosovarët dhe ky ndryshim bëhet përsëri në rrugën marksiste-leniniste, revolucionare, pse Republika Popullore e Shqipërisë lufton kundër agresorit. Kosovarët

dhe revolucionarët jugosllavë po ashtu kanë të njëjtin shtypës. Kjo është rruga e solidaritetit internacionalist në luftë kundër të njëjtit armik kapitalist, invadues, shtypës. Revolucionarët shqiptarë të Kosovës duhet ta kuptojnë thellë dhe drejt këtë rrugë e të ardhmen për shpëtimin e tyre.

Aktualisht, do të fillojë një fushatë e re gënjeshtre dhe shtypëse ndaj shqiptarëve kosovarë, gjoja se po pastrojnë njerëzit e Rankoviçit, e në të vërtetë sjellin të njëjtët njerëz që nuk ndryshojnë nga të parët për të vazhduar terrorin, shfarosjen dhe shkombëtarizimin e shqiptarëve. Shqiptarët e Kosovës jo vetëm nuk duhet të mendojnë se hynë në një fazë «më të lirë», por ata duhet të mendojnë se si të përfitojnë drejt e në mënyrë revolucionare nga ky dobësim i reaksionit serbo-titist. Ata, duke luftuar titizmin, duhet të luftojnë me ashpërsinë më të madhe elementët titistë shqiptarë, që janë spiunë dhe të shitur te reaksioni jugosllav, të cilët duhet të demaskohen e të izolohen. Dëgjojmë të flitet për një republikë të Kosovës. Kosovarët patriotë e revolucionarë, në këto momente duhet të tregohen shumë të kujdesshëm ndaj revizionistëve titistë, të cilët mund të luajnë edhe kartën e krijimit gjoja të një «republike shqiptare kosovare» në vend të «krahinës autonome», për të gënjyer shovinizmin kosovar, për të shtypur më mirë luftën çlirimtare të shqiptarëve të Kosovës dhe për të luftuar Republikën Popullore të Shqipërisë. Kjo e ashtuquajtur republika e jashtme shqiptare e kurdisur nga titistët mund të bëhet qendra e reaksionit kosovar dhe e të arratisurve fashistë e kriminelë lufte shqiptarë që gjenden në Evropë dhe në Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Në këtë kurth nuk duhet të bien shqiptarët e Kosovës. Ata duhet ta luftojnë këtë manovër të ndyrë të titistëve, të cilët ka mundësi ta luajnë këtë letër.

Kosovarët patriotë e revolucionarë do të vendosin

vetë për rrugën që duhet të ndjekin, për të siguruar plotësisht të drejtat e lirinë e tyre kombëtare.

Revolucionarët jugosllavë duhet të kuptojnë mirë esencën e luftës së komunizmit ndërkombëtar kundër revizionizmit modern dhe duhet të dinë se pa hyrë në luftë me klikat revizioniste që janë në fuqi në Bashkimin Sovjetik dhe në vendet e tjera, kauza e drejtë e tyre revolucionare nuk do të fitojë, ata do të dëmtohen rëndë dhe do të kthehen në vegla dhe në mjete të njërit ose të tjetrit, në mjete shantazhi. Aleancat e jashtme të popujve të Jugosllavisë dhe të revolucionarëve marksistë-leninistë jugosllavë, nuk mund të jenë veçse ato me popujt dhe me revolucionarët e vërtetë marksistë-leninistë të këtyre vendeve. Këto lidhje dhe aleanca duhet të vërtetohen në luftë revolucionare. Në këtë drejtim revolucionarët jugosllavë në mërgim, të gjithë të arratisurit jugosllavë në Bashkimin Sovjetik dhe në vendet e tjera revizioniste që pas vendimit të Byrosë Informative për t'i shpëtuar raprezaljeve titiste, dolën jashtë, duhet të kalojnë nga një shoshë e hollë. Këta jugosllavë në mërgim do të hiqen «si revolucionarë më të mëdhenj» dhe do të infiltrohen, ku hapur, ku gjoja në mënyrë ilegale në Jugosllavi, ku do të bëjnë punën e padronëve të tyre revizionistë të jashtëm. Nga këta nuk ekskludohet që të ketë edhe njerëz të mirë, por lufta dhe qëndrimet brenda do të vërtetojnë për popujt e Jugosllavisë dhe revolucionarët e vërtetë jugosllavë, çdo gjë dhe për çdo njeri.

Koha do të tregojë ç'do të bëjnë, sa do të bëjnë dhe si do të veprojnë popujt dhe revolucionarët jugosllavë, por ata janë në gjendje të bëjnë shumë gjëra, pse kanë bërë luftën nacionalçlirimtare dhe kanë një eksperiencë të pasur dhe pse vendi i tyre po vuan tmerrësisht nën shtypje dhe terror, se Jugosllavia titiste ka hyrë në rrugën e degjenerimit të plotë, të kaosit dhe të anarkisë.

E MARTË
9 GUSHT 1966*

KULTI I MAO CE DUNIT

Marksii e ka dënuar kultin e personit si një çështje të neveritshme. Personi luan një rol në histori, bile disa herë mjaft të rëndësishëm, po për ne, marksistët, ky rol është i vogël përpara rolit që luajnë masat popullore, të cilat bëjnë historinë, bëjnë revolucionin, ndërtojnë socializmin dhe komunizmin. **Roli i personit për ne, marksistë-leninistët, është, gjithashtu, i vogël përpara rolit të madh të partisë komuniste, që qëndron në krye dhe udhëheq masat.**

Por, me keqardhje, ne shohim se këta muajt e fundit, sidomos për sa i takon kësaj çështjeje, shokët kinezë kanë hyrë në një rrugë të gabuar dhe antimarksiste. **Kultin e Maos ata po e kthejnë me të vërtetë në një kult gati fetar,** po e ekzaltojnë në mënyrë të neveritshme, pa menduar aspak dëmin e madh që po i sjell çështjes ky qëndrim, pa folur këtu për qesharaken që sjell me vete, sepse me të vërtetë po bëhet aq shumë zhurmë e me terma aq pompozë, saqë çdo gjë bie erë e kurdisur, bëhet anakronike dhe e palejueshme për ne, marksistët, dhe e papranueshme për kohën tonë.

Maoja ka merita të mëdha për revolucionin kinez, si dhe për ndërtimin e socializmit në Kinë. Ne kemi respekt të madh për të, por nuk mund të pajtohemi me fushatën propagandistike të shokëve kinezë në lidhje me figurën e tij. Ne e dënojmë këtë propagandë të

shfrenuar, jonormale, jomarksiste. Fakt është se vërejtja jonë, për këtë çështje, që i bëme Çu En Lait, kur ishte herën e fundit te ne, nuk pati asnjë efekt, bile, me sa duket, shokëve kinezë nga vërejtja jonë shoqërore, duhet t'u ketë ardhur thartë. Por ne asgjë nuk na tund nga pozita jonë për të thënë atë që është e drejtë dhe për ta mbrojtur këtë të drejtë.

Ç'rezulton nga propaganda kineze për këtë çështje? «Maoja është dielli që ndrit botën», «Maoja është një gje-ni i madh i pakrahasueshëm në historinë e njerëzimit», «mendimet e Maos janë apogjeu i marksizmit», «Maoja di çdo gjë», «Maoja ka bërë çdo gjë», «kush dëshiron të zgjidhë çdo gjë në çdo kohë, në çdo vend, le të lexojë veprat e Maos, le të frymëzohet nga idetë e Maos». Këto janë disa nga cilësimet më të pakta që mund të shënojmë, por në shtypin kinez përdoren të tilla shprehje ekzaltuese, flitet për të tilla gjeste e ndodhi, saqë njeriu mendon e pyet: Kemi të bëjmë me marksistë, apo me fetarë? Pse me të vërtetë, me ç'po na shohin sytë e po na dëgjojnë veshët, në Kinë për Maon po bëhet ashtu sikurse bëjnë kristianët për Krishtin. Thëniet për Maon nga kinezë ose të huaj, nga njerëz të mirë apo lajkatarë, të thjeshtë, të singertë apo hipokritë, të tëra këto po ngrihen nga propaganda kineze në teori dhe në një kor të neveritshëm.

Shokët kinezë, duke dashur të vënë në dukje meritat e Maos, kanë humbur çdo masë dhe kanë errësuar rolin e masave, kanë errësuar rolin e partisë së tyre, për të mos folur për rolin e Komitetit të tyre Qendror, i cili «nuk ekziston» përpara personalitetit të Maos. Ata kanë zëvendësuar marksizëm-leninizmin me «idetë e Mao Ce Dunit», bile propaganda kineze të lë përshtypjen se kërkon të thotë që edhe Marks i Leninin qenkan një pengesë për «famën e Maos», prandaj ata po përmenden sa është e mundur më pak. Mendoj se nuk gaboj kur them që propaganda kineze po bën çdo për-

pjekje që të rrënjosë te njerëzit idenë se, kur flet dhe mendon për marksizëm-leninizmin, duhet të mendosh për «idetë e Mao Ce Dunit»; prandaj, sipas kësaj propagande, «as që është nevoja t'u referohesh mësimave të marksizëm-leninizmit, po vetëm ideve të Maos». Si mund të pranohen si gjykime marksiste-leniniste të tilla ide?!

Vihet pyetja: Përse po bëhet gjithë kjo propagandë e shfrenuar? Kujt i shërben kjo dhe a është e nevojshme të bëhet një propagandë e tillë për një personalitet të afirmuar si Mao Ce Duni, që e njohin jo vetëm komunistët kinezë, por edhe ata të vendeve të tjera? Këtë unë nuk mund ta shpjegoj ndryshe, veçse si zhurmë e një tamtami shurdhues, që fsheh një punë armiqësore imediate ose me rreze veprimi të gjatë.

Çështjen e «kultit të personit të Stalinit» e ngriti për qëllimet e tij tradhtarë Nikita Hrushovi, i cili shpifi e shpifi aq shumë kundër tij që «diçka të mbetet» në mendjet e njerëzve. Kjo mënyrë e shfrenuar pune e propagandës kineze për Maon po ushqen në të vërtetë propagandën hrushoviane, megjithëse krijon përshtypjen sikur është në kundërshtim me të.

Ne, komunistët shqiptarë, që po i bëjmë një luftë të ashpër revizionizmit modern, që i kemi kuptuar në rrënjë taktikën dhe strategjinë e hrushovianëve, që, në fakt, jemi të vetmit që mbrojmë si duhet çështjen e drejtë të Stalinit, dhe që i duam kaq shumë shokët kinezë, Maon, popullin kinez, që jemi në një vijë dhe në një front me ta, nuk e kuptojmë dhe nuk e pranojmë këtë propagandë që po i bëhet Maos.

Atëherë shtrohet pyetja: Si mund të kuptohet e të pranohet një gjë e tillë nga ata komunistë në botë, ende pa shumë eksperiencë, të cilët ne përpiqemi t'i frymëzojmë drejt me punën tonë? Po përse e lejojnë shokët kinezë të zhvillohet kështu një gjë e tillë?

Siç po e shohim, një propagandë e tillë e shfrenuar

ka marrë përpjesëtime alarmuese për ne, marksistë-leninistët, sidomos që kur filloi Revolucioni Kulturor dhe u zbulua puna antiparti e Pen Çenit dhe e shokëve të tij. Shokët kinezë na thanë se ky ishte një komplot i madh kundër ideve të Mao Ce Dunit, se këta komplotistë revizionistë modernë, agjentë të kapitalizmit, kërkonin të merrnin në dorë frenat e shtetit, të rrëzonin nga fuqia Komitetin Qendror, ta shndërronin Kinën në një vend revizionist kapitalist. Këta njerëz u zbuluan me shumë vonesë, por u zbuluan. Kjo ishte meritë e Partisë Komuniste të Kinës dhe e Maos personalisht. Kjo është e drejtë, është një forcë, është një fakt i cili duhet vënë në dukje dhe duhet të frymëzojë e të armatosë njerëzit kinezë me cilësinë që t'i çojnë gjërat deri në fund për të mirën e socializmit në Kinë dhe të marksizëm-leninizmit e të komunizmit në përgjithësi.

Në Kinë flitet për diktaturën e proletariatit, flitet për luftën e klasave, po, kur vjen puna se çfarë duhet bërë me këta komplotistë të mëdhenj, siç janë Pen Çeni me shokë, ne nuk shohim të bëhet asgjë serioze, marksistë-leniniste. Pen Çeni, kryesori, as që është përmendur gjëkundi me emër, por vazhdon të qëndrojë si anëtar i Byrosë Politike të Komitetit Qendror, ashtu si edhe më parë, tok me Pin De Huanë e disa të tjerë. Komplotistët e tjerë i kanë hequr nga vendet që kishin, i kanë demaskuar dhe u kanë vënë «kapelën» për t'i riedukuar. As gjyq nuk u bëhet këtyre komplotistëve, që donin t'u bënin varrin regjimit dhe Maos.

Mos vallë revizionistët modernë, akoma të fshehtë, që tash kanë mbledhur këmbët për të fshehur gjurmët, po e fryjnë këtë propagandë të shfrenuar për kultin e Maos, me qëllim që, duke shpëtuar sot si «maoistë të flaktë», të luftojnë më mirë nesër kundër partisë dhe vetë Maos, siç bëri Hrushovi kundër marksizëm-leninizmit, Stalinit, Bashkimit Sovjetik dhe komunizmit ndër-

kombëtar? Ne mendojmë e dyshojmë edhe për këtë. Siç po duket, shokët kinezë nuk po e nuhasin një rrezik të tillë.

Lufta për një kulturë proletare dhe kundër kulturës borgjeze e ndikimit të saj është një gjë e drejtë që duhet të bëhet nga të gjithë ne. Por ne konstatojmë se në këtë Revolucion Kulturor, që po zhvillohet në Kinë, ka disa gjëra që të bëjnë përshtypje. Çështja më kryesore është ajo që «kultura proletare fillon nga Kina dhe mbaron te Kina», «asgjë tjetër në botë nuk ka të mirë». Anët pozitive e progresiste të mendimit njerëzor për propagandën kineze nuk kanë asnjë vlerë, për të kanë vlerë vetëm «idetë» e Mao Ce Dunit dhe çdo gjë që del nga duart kineze! Një frymë e tillë, siç po marrin drejtimin gjërat në Kinë, nuk është e shëndoshë dhe ka rreziqe të mëdha, siç mund të ketë reperkusione edhe persekutimi i tepruar i intelektualëve atje, që na kujton veprimet e jugosllavëve dhe të Koçi Xoxes kundër intelektualëve në vendin tonë, gjoja për të mbrojtur «bërthamën proletare», siç thoshte Koçi Xoxja.

Shokët kinezë, që në shumë gjëra tregohen «të matur», «të ngadalshëm», që kanë në parim «riedukimin», që kanë teorinë e «100 luleve» dhe të «100 shkollave», tash kanë filluar t'u bien gjërave me sëpatë të madhe. Ne jemi dakord që sëpata të bjerë atje ku duhet dhe me forcë të madhe, jemi dakord me atë që duhet të përdoret fshesa, dhe bile një fshesë e madhe, por, siç gjykojmë ne, të paktën nga propaganda që po bëhet, fshesa po fshin çdo vepër, çdo krijimtari letrare, pa marrë parasysh frymën e përgjithshme progresiste të veprës, kohën kur është bërë dhe rolin që ka luajtur ajo në ato rrethana. Pa lëre pastaj po të flasim për literaturën progresiste botërore dhe kulturën progresiste në përgjithësi, kjo për shokët kinezë s'ka asnjë vlerë, ajo është dezertike për ta.

Mund që gabohem, po të gjitha këto nuk janë në rrugë të drejtë dhe e dëmtojnë çështjen tonë të madhe. Marksizëm-leninizmi nuk na lejon t'i trajtojmë kështu këto probleme, se pastaj dalim në rrugë të gabuar. Mund të bësh propagandë kundër shovinizmit, po del në rrugën e shovinizmit; mund të flasësh për lidhjet me masat, por shkëputesh nga masat; mund të flasësh për unitetin e komunizmit ndërkombëtar, por izolohesh, largohesh nga ky unitet; mund të flasësh për mendimin krijues, por shkëputesh nga mendimi krijues i komunizmit ndërkombëtar dhe nga mendimi krijues progresist i njerëzimit.

Unë mendoj se, aktualisht, shokët kinezë nuk i shohin shumë qartë këto çështje. Përse? Kjo është një pikëpyetje e madhe. Çështja e kritikës dhe e autokritikës, e spastrimit të ndërgjegjes së komunistëve nga çdo mbeturinë mikroborgjeze është një çështje themelore për ne, është një nga shkollat më të mëdha e më të efektshme për revolucionarizimin e njerëzve, është ilaçi më i mirë për t'i luftuar sëmundjet dhe për ta shpëtuar njeriun. Sa më masive të bëhet kjo, aq më mirë është, por, po të mos drejtohet mirë, sjell dëme, sepse në botë, edhe në radhët e komunistëve, nuk ka pak nga ata që e devijojnë këtë armë për të fshehur të këqijat e tyre dhe për të sulmuar e për të denigruar të tjerët.

Puna edukative e Partisë, kontrolli, drejtimi dhe këshillat e saj janë absolutisht të nevojshme dhe shpëtimtare. Por në qoftë se kjo punë e madhe, e koklavitur, e zorshme e nga më të zorshmet, u lihet në dorë studentëve, spontaneitetit, siç kam përshtypjen se po bëhet në Kinë, kjo mund të sjellë rreziqe të mëdha. Në këtë vend, aktualisht, masave dhe studentëve në veçanti, u është bërë thirrje të luajnë një rol të madh. Kjo është e drejtë. Por udhëzimet dhe drejtimi i partisë në këtë çështje kaq delikate, duhet të jenë të qarta, të sigurta, jo me zigzage në parime dhe, mbi të gjitha, këto parime duhet të kon-

trollohen e të drejtohen si në një betejë, si në një revolucion dhe jo në forma anarkike.

Deri dje ishte parulla e «100 luleve», e «100 shkolleve». Si u zbatua kjo dhe ç'rezultate dha? A u kuptua drejt? A kishte gabime në konceptim e në zbatim? Kjo nuk thuhet nga Komiteti Qendror i Partisë Komuniste të Kinës. A e ka burimin në këto direktiva puna armiqësore e Pen Çenit e kompani?! A janë maskuar ata nën këto parulla? Kjo nuk thuhet. Mundet që shokët kinezë kanë arritur në konkluzione dhe ne nuk dimë gjë për këtë. Por ne shohim që studentët në Kinë kanë marrë frenat në dhëmbë dhe po godasin ku mundin, derisa duhet të ndërhyjë edhe policia që t'i qetësojë dhe të spastrojë terrenin. Mua më duket se kjo nuk është e drejtë.

Të godasësh, të demaskosh, të quash reaksionare edhe gjërat progresiste, vetëm sepse janë të vjetra, dhe ta bësh këtë në momente revolucionare e progresive për popullin tënd, për historinë e popullit tënd, kjo është shumë e gabuar.

Të lejosh studentët të godasin e të demaskojnë të gjithë intelektualët e shkencëtarët e vjetër, pa përjashtim, kjo, gjithashtu, është shumë e gabuar.

Të lejosh studentët, siç bëjnë në Kinë, që të manifestojnë një ksenofobi të tmerrshme, edhe ky është një gabim i madh, që s'ka të bëjë aspak me internacionalizmin proletar dhe që s'di të vërë kufi në mes popujve të botës dhe imperializmit e kapitalizmit botëror, në mes progresistes dhe reaksionares.

«Pasionet» e studentëve, në qoftë se i lejon të manifestohen si të duan ata dhe siç po ngjet në Kinë, — të paktën duke u nisur nga ato që mësojmë nga lajmet, — bëjnë që parulla e drejtë e edukimit dhe e riedukimit, deri te perandori i Mançukuosë, Pu Ji, të bjerë në ujë dhe menjëherë të zëvendësohet me parullën: Oburrani

u vini fshesën të gjithëve, se s'ka gjë tjetër në botë veç «mendimeve të Lei Fenit»¹. Mendimet e Lei Fenit propagandohen si të mira, revolucionare, që duhet të shërbejnë për edukimin e njerëzve, por pikërisht nuk duhet lejuar që nga këto principe revolucionare që frymëzojnë Lei Fenët, të hidhen në kanalet e zeza mendimet përparimtare të njerëzve, brenda Kinës ose jashtë saj. Kultura dhe shkenca progresiste kanë një rëndësi universale dhe ne si komunistë, duke u mbështetur në shkencën tonë marksiste-leniniste, që është universale, nuk hedhim poshtë kulturën dhe shkencën botërore progresiste të vendeve e të popujve të ndryshëm.

Komunistët kanë nevojë të përhershme për spastrimin e ndërgjegjes së tyre, ata kanë nevojë për kalitje të vazhdueshme. Atëherë ç'mund të themi për të vjetrit, për njerëzit pa parti, për intelektualët e vjetër? Po a do të thotë kjo se duhet të lejohen teprime të rrezikshme, siç po ngjet nga ana e studentëve në Kinë?

Që ka pasur nevojë për një shkundje të madhe atje, sipas mendimit tim, ka pasur, po shkundja duhet të jetë e studiuar, e organizuar, e drejtuar dhe e vazhdueshme dhe as tërmet, as zjarr kashte.

Puna për edukimin ideologjik të njerëzve, për edukimin e tyre politik, shkencor e kulturor, mendoj se nuk duhet bërë me fushata të përkohshme, por të jetë një fushatë e përhershme, dhe fushatë e përhershme e studiuar, duke ruajtur parimet, duke ndrequr gabimet që sigurisht do të vërtetohen, duke bërë zigzaget e nevojshme taktike, duke bërë edhe lëshime të përkohshme, po ta kërkojë nevoja, për t'i marrë krahët një situatë dhe për të kapërcyer vështirësitë.

Të fillosh një revolucion kulturor, duke goditur revizionistët Pen Çen e kompani, pa lëshuar një dokument

¹ Ushtar kinez.

të qartë nga ana e Komitetit Qendror të partisë, se si do të zhvillohet ky revolucion, mua më duket se nuk është e rregullt.

Të presësh mendimin e pesë studentëve se si duhet të jenë programet e ardhshme të shkollave në Kinë, më duket se nuk është aspak e drejtë, pavarësisht se këta të pestë apo qofshin njëqind janë të frymëzuar nga lart. Ky është formalizëm. Eksperienca e masave duhet të formulohet dhe të hidhet nga Komiteti Qendror për diskutim në të gjithë punonjësit, këtu le të japin mendimin e tyre edhe miliona studentë.

Këto mendime të miat mbi ç'po ngjet aktualisht në Kinë, i bazoj në ato materiale që publikon shtypi kinez. Komiteti Qendror i Partisë Komuniste të Kinës natyrisht merr vendime, ka taktikat e veta më të zgjeruara. Duke mos i ditur këto, unë mund edhe të gaboja në vlerësimin e situatave në Kinë. Koha do të na sqarojë për çdo gjë.

MBI ARTIKULLIN E KOREANËVE «TË MBROJMË PAVARËSINË...»

Platforma ideopolitike e revizionistëve koreanë

Kim Ir Seni dhe revizionistët koreanë dolën me platformën e tyre ideopolitike. Në gazetën «Rodon shin-mun», organ i KQ të PP të Koresë, u botua një artikull i gjatë, të cilin nuk munda ta lexoj të plotë, por lexova përmbledhjen e tij të bërë nga agjencia zyrtare telegrafike koreane (CTAK) — një përmbledhje e qartë.

Ky artikull tregon se udhëheqja aktuale koreane, me liderin e saj në krye, Kim Ir Sen, ka kaluar haptazi në pozita revizioniste, në pozita agresive antimarksiste.

Është karakteristik titulli: «Të mbrojmë pavarësinë, të mbrojmë krenarinë kombëtare...». Sikur të kufizohemi, hëpërhë vetëm mbi këtë ide «bazë» të platformës revizioniste koreane që përbën strumbullarin, ne komunistët shqiptarë mund të dëshmojmë sa false, sa demagogjike, sa mashtruese tingëllon kjo «ide» në gojën e Kim Ir Senit.

Në vitin 1961 shoku Manush Myftiu, anëtar i Byrosë Politike të KQ të Partisë sonë, duke qenë në Kore, me rastin e festës së tyre kombëtare, u takua me Kim Ir Senin, dhe i shpjegoi atij vijën luftarake marksiste-leniniste të Partisë sonë, veçanërisht kundër revizionistëve hrushovianë, lufta kundër të cilëve, siç dihet, kishte

arritur kulmin. Shoku Manush i vuri në dukje pikëpamjet dhe veprimet tradhtare të revizionistëve sovjetikë dhe qëndrimet e patundura parimore të Partisë sonë.

Kim Ir Seni, ky pseudomarksist mendjemadh, i tha shokut Manush: «Mirë, mirë, por ju nuk keni ç'bëni. Sovjetikët janë një forcë e madhe dhe Partia juaj është e vogël, prandaj ju këshilloj që të shkoni në Moskë, të pajtoheni me ta, t'u jepni dorën dhe t'u ngrini kapelën, se ndryshe do të dëmtoheni». Kjo është tekstuale. Natyrisht ai mori përgjigjen e merituar nga ne, por tash ky Kim Ir Sen, mashtrues, demagog, antimarksist, na del si «teoricieni» i «pavarësisë», i «marksizmit të vërtetë» dhe na akuzon ne, natyrisht indirekt, si «servilë» se gjoja ndjekim verbërisht Partinë Komuniste të Kinës.

Është e qartë, pra, se për revizionistët koreanë të ruash «pavarësinë» do të thotë të jesh i varur te revizionistët sovjetikë (pikërisht për këtë na «këshilloi» ne Kim Ir Seni dhe vetë koreanët, në fakt, janë të varur nga revizionistët sovjetikë). Kurse po të hidhesh në luftë kundër Partisë Komuniste të Kinës, Kim Ir Seni të jep «dekoratën e artë» revizioniste se «je një parti e pavarur».

Pra qëllimi i artikullit korean, direktiv dhe platformë e tyre ideopolitike, është lufta kundër marksizëm-leninizmit, kundër PKK, PPSH dhe partive të tjera që qëndrojnë në pozita marksiste-leniniste, është mbështetja e revizionizmit hrushovian, e rrymës së egër antimarksiste dhe e politikës proamerikane. Çdo gjë tjetër është demagogji, janë fraza të rreme për të ëmbëlsuar helmin dhe për të gënjyer budët.

Revizionizmi korean me Kim Ir Senin në krye, përpiket të afirmohet si një korrent i ri revizionist në gjirin e revizionizmit, si një rrugë e tretë «e vërtetë», në mes revizionizmit dhe «dogmatizmit», që, sipas tyre, është «rruga e vërtetë marksiste-leniniste». Për ta, natyrisht

«revizionizmi modern» është një parullë fiktive, kurse objektivi kryesor jemi ne që na quajnë «dogmatikë».

«Rrugët e reja» të luftës që po ndjekin koreanët kundër marksistë-leninistëve në të vërtetë janë rrugë të vjetra revizioniste, të zbuluara që më parë nga të tjerët dhe të rrahura aq shumë prej tyre, sa që janë mbushur me llum deri në grykë. Veçse Kim Ir Seni dëshiron që, me shpalljen haptazi të platformës së tij revizioniste, të afirmojë lidhjet shpirtërore të kësaj gjoja rruge të re me revizionistët rumunë, me revizionistët e PK të Japonisë dhe me të gjithë ata tradhtarë të vjetër dhe të rinj të marksizëm-leninizmit që nuk do të mungojnë të dalin në këtë rrugë. Në mënyrë të veçantë Kim Ir Seni dëshiron të krijojë një «bllok të ri» revizionist, gjoja të pavarur nga revizionistët sovjetikë, për të luftuar pozitat e shëndosha të Partisë Komuniste të Kinës, influencën e saj veçanërisht në Azi.

Kështu pra, nën drejtimin e teorive revizioniste moderne, hrushoviane dhe titiste, në shërbim të imperia-lizmit botëror, po kristalizohen tri këmbët e perustisë, triniteti i shenjtë: një në Evropë — Rumania, një në Azi — Koreja, një në Amerikën Latine — Kuba.

Objektivi i përgjithshëm i të gjithë këtyre tradhtarëve është i njëlojtë, pavarësisht nga nuancat dhe format e paevitueshme dhe të domosdoshme me të cilat janë detyruar të shfaqen: lufta kundër marksizëm-leninizmit, kundër socializmit, kundër PKK, PPSH dhe të gjitha partive marksiste-leniniste të botës.

S'ka asnjë dyshim se revizionistët koreanë janë plotësisht dakord ideologjikisht, politikisht, strategjikisht dhe taktikisht me revizionistët sovjetikë dhe sidomos me ekipin e ri revizionist sovjetik Brezhnjev-Kosigin. Vërejtja e vogël që mund të kishin më parë koreanët për sovjetikët ishte çështje taktike: taktika violente e Hrushovit. Tash ekipi Brezhnjev-Kosigin po përdor një

taktikë «të re» të pëlqyeshme për Kim Ir Lenin, e cila është taktikë më dinake, siç do ta shohim më poshtë kur Kim Ir Seni shtjellon çështjen «se ç'qëndrim duhet të mbajë një parti, kundër politikës së një partie tjetër».

Të gjitha tezat e platformës antimarksiste koreane të formuluar në këtë artikull janë sintezat e 25 pikave të Partisë Komuniste të Kinës¹. Zaten tezat koreane këtë objektiv të afërt sulmojnë. Këto teza përbëjnë preten-dimin e maskuar dobët të koreanëve për të orientuar në shkallë aziatike, në mos më tej, «forcën e tretë», gjo-ja të pavarur nga çdo parti e madhe, kuptohet nga PKK. Kjo rrugë ka aprovimin e plotë të sovjetikëve dhe Kim Ir Seni paguhet mirë për këtë. Kim Ir Seni dhe revizionistët koreanë, aktualisht janë të preferuar për revizionistët sovjetikë. Kjo ka arsytet e veta. Së pari, koreanët nuk hynë në kundërshtim me sovjetikët as në kohën e Hrushovit, siç u duk se ngjau me revizionistët rumunë. Së dyti, duke e ditur se koreanët janë në pozita të thella antikineze dhe të kërcënuar direkt nga imperia-listët amerikanë dhe japonezë, revizionistët sovjetikë do të manovrojnë më mirë me ta, do t'u hedhin, në mos nuk ua kanë hedhur, totalisht, thonjtë në grykë, do t'u fryjnë në kulm frymën e nacionalizmit dhe të shovinizmit, do t'u inkurajojnë megalomaninë dhe kultin e personit të Kim Ir Senit, kult që tani është në kulm, është bërë me të vërtetë një nga neveritjet më të mëdha aziatike.

Të gjitha tezat e koreanëve në këtë artikull janë antimarksiste, false dhe duhen demaskuar. Disa fjalë të përgjithshme «marksiste» e «leniniste» që tash janë

¹ Është fjala për 25 pikat e artikullit kinez «Propozim në lidhje me vijën e përgjithshme të lëvizjes komuniste ndërkombëtare». «Zhenminzhibao», qershor 1963.

bërë si slogane nga ana e revizionistëve, përdoren edhe nga koreanët në këto teza, por këto fjalë nuk arrijnë të gënjejnë njeri pse falsiteti është shumë i madh e i dukshëm.

Që në fillim revizionistët koreanë dalin si profetë të marksizëm-leninizmit duke thënë: **«Duhet vendosja e drejtësisë në ideologji»**.

Pra, duke hedhur parullën bombastike se «ideologjia është prishur» nga revizionistët dhe dogmatikët, koreanët i gudulis mendimi se janë ata që dolën «ta ndreqin ideologjinë e prishur» dhe «të mësojnë komunistët e botës se si ta ndreqin». Por që të japin një mësim të tillë Kim Ir Seni me shokë duhet t'u tregojnë komunistëve ku dhe si e kanë prishur këtë ideologji revizionistët dhe dogmatikët, ku e kanë tradhtuar ata marksizëm-leninizmin dhe cilët janë ata revizionistë dhe dogmatikë që e kanë bërë këtë tradhti. Mirëpo Kim Ir Seni dhe revizionistët koreanë nuk e kanë bërë dhe nuk do ta bëjnë kurrë një analizë të tillë, pse ata s'janë marksistë, pse ata janë antimarksistë. Ata ngrihen gjoja kundër revizionistëve dhe dogmatikëve, por mendimet dhe veprimet e tyre tregojnë se ata vetë s'janë e s'mund të jenë gjë tjetër veçse revizionistë dhe dogmatikë njëkohësisht. Për këtë tipik është vetë Kim Ir Seni.

«Njeriu duhet të ketë besim në forcat e veta» — thotë një tezë e artikullit. Fjalë të bukura, fjalë të drejta. Por kur shohim megalomaninë e shfrenuar të Kim Ir Senit në drejtim, në punë, në ideologji, kur shohim kultin e tërbuar të personit të tij që s'ka kufi dhe shembull, atëherë mund të gjykojmë degrenë¹ e demagogjisë së kësaj teze të koreanëve.

Njeriu duhet të ketë besim në forcat e veta por kjo për marksistë-leninistët do të thotë se besimi më i madh

qëndron te forca e kolektivit, e masave të partisë dhe të popullit, për të cilat nuk flet fare Kim Ir Seni, të paktën në përmbledhjen zyrtare të artikullit që lexova. Ky artikull në këtë aspekt ndjek një ide të vetme pse shoh që edhe më poshtë u thuret himn individit, «forcës» së Kimit dhe jo shoqërisë, kolektivit, partisë.

«Njeriu, thotë artikulli, duhet të ketë mendimin e vet». Por ç'gjë të keqe ka këtu, mund të thuhet? Kjo është marksiste. Marksistët nuk duhet të jenë automatë dhe pa mendimet e tyre, përkundrazi ata duhet të shquhen për mendime krijuese, progresive, revolucionare. Pra, në dukje, kjo tezë tingëllon drejt. Por në realitetin revizionist korean, ky është një tingull fals që ka si qëllim t'u thotë koreanëve: «Mos dëgjoni asgjë nga të tjerët, sepse mendimi i Kim Ir Senit është mendimi i vetëm i drejtë». Në një situatë kur kulti i Kim Ir Senit zhvillohet në atë shkallë bande, siç bëhet në Kore, kur nacionalizmi dhe shovinizmi atje ecin me revan, a mund të mendohet pra ajo që thotë dhe predikon artikulli, se «njeriu duhet të ketë mendimin e vet» dhe, ca më shumë, mendime revolucionare marksiste-leniniste? Është e zorshme, për të mos thënë e pamundur që punët të shkojnë drejt dhe të kenë vlerën e vërtetë të zhvillimit marksist të kësaj teze në këto situata, kur në Kore në çdo hap dëgjohet e glorifikohet «mendimi» i vetëm i një njeriu — i Kim Ir Senit.

Të marrim një tezë tjetër të artikullit: **«Partia e çdo vendi është përgjegjëse për revolucionin dhe ndërtimin»**. Edhe kjo tezë, jo vetëm në dukje, por edhe në thelb është e drejtë, sepse nuk mund të jetë një parti tjetër përgjegjëse për revolucionin ose ndërtimin e socializmit në vendin e vet. Por në kontekstin e artikullit korean kjo tezë jo vetëm që nuk është e plotë, por nuk është as e drejtë. Ajo është vënë për t'u shërbyer tezave policentriste dhe shoviniste. Pse?

¹ Nga frëngjishtja — shkallën.

Vërtet «çdo parti është përgjegjëse për revolucionin dhe ndërtimin në vendin e vet», por, për ne komunistët, revolucionin dhe ndërtimin e socializmit kryhen në bazë të ligjeve dhe të parimeve bazë të marksizëm-leninizmit duke pasur parasysh kushtet e brendshme të vendit dhe gjendjen ndërkombëtare. Kurse për pseudomarksistët koreanë marksizëm-leninizmi dhe ligjet e revolucionit nuk janë veçse fleta hardhish për të fshehur atë që e sqaron për bukuri teza e tyre e mëposhtme: **«Partitë duhet të zhvillojnë teorinë e tyre për drejtimin e revolucionit dhe të ndërtimit»**. Është pra, e qartë se për koreanët teoria universale e marksizëm-leninizmit dhe ligjet e revolucionit proletar janë fjalë boshe.

Në tezat e tyre ngrihet «parimi i ri revolucionar» që çdo parti mund të krijojë teorinë e vet, si të dojë ajo dhe askush nuk ka as më të voglën të drejtë ta kritikojë, t'i bëjë vërejtje. Kjo do të thotë të braktisësh marksizëm-leninizmin, të braktisësh revolucionin botëror, të braktisësh internacionalizmin proletar. Çdo përpjekje dhe pretendim i koreanëve për mbështetjen dhe argumentimin «teorik» të tezave të tyre antimarksiste është një bluf, një demagogji.

Për koreanët mjafton që çdo parti ose çdo grup të quhet «socialist» ose «komunist» dhe ai pa një pa dy, na qenka vetvetiu «marksist-leninist» sepse ka «teorinë e vet», «rrethanat e veta specifike». Të tilla parti borgjeze, socialdemokrate dhe antimarksiste ka boll sot në botë. Pra, koreanët nuk bëjnë gjë tjetër veçse predikojnë ashtu si titistët, revizionistët sovjetikë e të tjerë se Naseri, Bumedieni, Nehruja e të tjerë borgjezë, mikroborgjezë e kapitalistë ndërtokan socializmin. Për ta vetëm ne, «dogmatikët», nuk ndërtojmë socializmin, kurse të gjitha plehtrat po; vetëm ne «dogmatikët» e interpretojmë dhe e zbatojmë gabim marksizëm-leninizmin, kurse të gjitha plehtrat e tjera e interpretojnë drejt.

«Shkëlqen», gjithashtu, teza tjetër «marksiste-leniniste» koreanë: **«Çdo parti duhet të respektojë politikën e çdo partie tjetër»** dhe, natyrisht, çfarëdo politike që të bëjë ajo.

Mund të merret me mend lehtë ç'palo marksistë të fëlliqur që janë udhëheqësit koreanë! Ata jo vetëm janë haptazi për shuarjen e polemikës midis marksizëm-leninizmit dhe revizionizmit, por në realitet edhe brenda në partinë e tyre dhe në vendin e tyre janë dogmatikë, janë kundër mendimit krijues revolucionar që kërkon absolutisht zhvillimin dinamik të luftës së të kundërtave, të një lufte klase midis ideve revolucionare dhe atyre idealiste. Ata jo vetëm janë kundër një kritike dhe autokritike parimore dhe konstruktive, por kërkojnë që qëndrimet e tyre antimarksiste, shuarjen prej tyre të luftës së të kundërtave, t'i përligjin edhe në lëvizjen komuniste ndërkombëtare. Sikur Marks, Engelsi, Lenini dhe Stalini, të kishin ndjekur këtë rrugë «gjeniale» të koreanëve dhe të revizionistëve modernë, vaj halli për revolucionin socialist e komunist.

Edhe partitë borgjeze po sulmohen orë e minutë me njëra-tjetrën, po grihen si qentë, kurse «të zgjuarit marksistë-leninistë koreanë» na ftojnë në një paqe të krishterë për hir «të pavarësisë». Shërbim më i madh nuk mund t'u bëhet kapitalizmit dhe imperializmit.

Për të maskuar këtë krim të madh që po bëjnë, revizionistët koreanë thonë: **«Metodat e luftës kundër revizionizmit dhe dogmatizmit ndryshojnë në kushtet aktuale të çdo partie»**. Pra, qëndrimi i koreanëve, sipas tyre, në çdo situatë dhe rrethanë është i «drejtë», sepse ka «arsye» marksiste-leniniste, sepse qenka «një taktikë e zgjuar» dhe si derivat, çdo qëndrim, pa asnjë dallim, pa asnjë kriter i çdo partie në «luftën kundër revizionizmit dhe dogmatizmit», është i drejtë.

Pra, këta tradhtarë revizionistë kërkojnë të përli-

gjini luftën kundër marksizëm-leninizmit me teori të tilla të ndyra.

Por kjo shkon edhe më tej akoma. Duke dashur të tregohen «parimorë» dhe të jenë në një vijë me tezat e tyre antimarksiste që avancojnë, ata arrijnë të thonë dhe ta kthejnë në parim se **«Komunistët nuk mund të jetojnë duke u ushqyer ideologjikisht nga të tjerët»**.

Por kush janë këta «të tjerë»? Sigurisht, këta janë partitë e vërteta marksiste-leniniste, është thesari i lëvizjes revolucionare botërore dhe... pse jo, edhe Marks, edhe Engelsi, edhe Lenini, çdo eksperiencë e ndonjë partitë tjetër marksiste-leniniste.

S'ka asnjë dyshim se me revizionistët koreanë kemi të bëjmë me shovinistë nacionalistë dhe jo me komunistë internacionalistë, kemi të bëjmë me megalomanë të tërbuar dhe jo me njerëz të thjeshtë, kemi të bëjmë me armiq të partive marksiste-leniniste dhe jo me shokë që, edhe kur kanë ndonjë divergjencë midis tyre, dinë ta zgjidhin dhe e zgjidhin në rrugë marksiste-leniniste.

Armiqësia e egër e revizionistëve koreanë arrin deri atje sa që të thonë (dhe kjo i drejtohet Kinës pa asnjë dyshim): **«Nënshtrimi ndaj të tjerëve është një pengesë për të realizuar revolucionin dhe ndërtimin»**. Natyrisht, në parim, çdo nënshtrim i një partie nga një tjetër, kushdo qoftë kjo, sovjetike, kineze apo jugosllave, është i huaj dhe i papranueshëm për marksistë-leninistët e vërtetë. Komunistët i nënshtrohen dhe duhet t'i nënshtrohen vetëm marksizëm-leninizmit, ligjeve të tij universale. Por, ndërsa na flet kundër «nënshtrimit», pikërisht një nënshtrim të tillë ndaj revizionistëve sovjetikë na këshilloi ne zoti Kim Ir Sen disa vite më parë. Prandaj është i qartë falsiteti dhe qëllimi pse thuhet kjo «aksiomë» tani, është e qartë lufta e paprincipitë, e nisur nga motive antimarksiste që revizionistët koreanë, tok me revizionistët e tjerë, po i bëjnë Partisë Komuniste të Ki-

nës dhe influencës së saj. Ata këtë influencë duan ta cilësojnë «nënshtrim», ndaj hidhen në sulm me metodat e njohura të jezuitëve e të farisenjve për denigrim dhe izolim me anë të shpifjeve.

Në këtë drejtim orientohet dhe çështja ku flitet për ndihmën që duhet t'i jepet Vietnamit dhe si duhet vlerësuar lufta e Vietnamit. Haptazi kjo do të thotë përcëlim i ndihmës kolosale që i dha Kina Koresë në luftën kundër amerikanëve, ndihmë, pa të cilën, sot kjo bandë renegatësh me Kim Ir Senin në krye, në rastin më të mirë, do të ndodhej si emigrante në Bashkimin Sovjetik.

Por brigandët revizionistë janë aq të paturpshëm sa që, me gjithë këto, ata thonë se **«vendet e tjera duhet t'u japin çdo ndihmë vendeve më të prapambetura»**. Por si e zbatojnë koreanët këtë parim? Natyrisht, në drejtimin e tyre, në favorin e tyre. Nga sovjetikët ata rrëmbejnë dhe paguhen majmë për shërbimet që u bëjnë; në të njëjtën kohë kinezëve po u bëjnë shantazh, dhe kinezët (si naivë apo si investim për të ardhmen), vazhdojnë t'u japin koreanëve çfarë kërkojnë ata.

Kurse neve koreanët «parimorë» as me pagesë në dorë nuk na dhanë ca pleh kimik që e prodhojnë me shumicë. Sa për dhënie kredie, jo ata, por ne u kemi dhënë atyre.

Në këtë artikull platformë lufta kundër imperializmit, me atë amerikan në krye, gati sa nuk përmendet fare. Përdoren po ato formula bajate si të gjithë revizionistët e tjerë për të maskuar diçka. Koreanët, si të gjithë shokët e tyre, janë në ujdi me amerikanët dhe me japonezët. Fakt është se «heroi» Kim Ir Sen, pavarësisht nga ca parulla tullumbace, ka rënë në letargji të rëndë për Korenë e Jugut, e cila është bërë koloni e amerikanëve dhe dërgon çdo ditë me mijëra vullnetarë në Vietnam, kundër atyre partizanëve të Vietnamit, të cilët gjoja i ndihmon «aq shumë» Kim Ir Seni. A ka më

cinike se kjo politikë që revizionistët përpiqen ta paraqesin si «marksiste-leniniste»! Korenë e Jugut, Kim Ir Seni dhe padronët e tij sovjetikë e kanë shitur në fakt për hir të statukuosë, për hir të bashkekzistencës revizioniste.

Është e qartë se Koreja e Veriut është shndërruar në një pion sovjeto-amerikan dhe kjo do të mbarojë shumë keq për ta.

Udhëheqja e partisë koreane, me në krye revizionistët megalomanë e nacionalistë të tipit Kim Ir Sen, jo vetëm do t'i shkaktojë katastrofa popullit korean, por do të shndërrohet në një udhëheqje mercenare që, sipas koniunkturave, do të shitet e do të blihet nga ata që do të dinë ta përkëdhelin më shumë e ta paguajnë më mirë, dhe, më në fund, do të ketë fatin e gjithë xhandarëve. Marksistë-leninistët dhe populli heroik korean, një ditë do t'i godasin me grushtin e tyre të hekurt armiqtë e tradhtarët.

Revizionistët koreanë, më në fund, nuk ka se si të mos dalin në rrugën e famshme të policentrizmit toliatist, për të luftuar unitetin e vërtetë marksist-leninist të revolucionarëve konsekuentë të botës. Ata e kanë tmerresisht frikë këtë unitet, prandaj luftojnë për shkatërrimin e lëvizjes komuniste botërore dhe për nënshtrimin e saj ndaj revizionistëve, për degjenerimin e kësaj lëvizjeje dhe shndërrimin e saj në një vegël të kapitalit botëror. Ata, duke e pasur frikë unitetin e marksistë-leninistëve të botës, si gjithë revizionistët e tjerë, sulmojnë Kominternin dhe e quajnë të pamundur, të dëmshëm çdo unitet marksist-leninist, të cilin e paraqitin nën maskën e «hegjemonisë» së një partie të madhe në lëvizjen komuniste botërore.

Kam folur edhe herë tjetër për domosdoshmërinë historike të këtij uniteti ndërkombëtar të komunistëve, kam theksuar po ashtu edhe rolin marksist-leninist që

duhet të luajë Partia Komuniste e Kinës në këtë çështje. Por, sidomos, këto kohët e fundit, kinezët, me propagandën e fryrë në lidhje me kultin e Maos dhe me disa çështje të tjera të brendshme që shokët kinezë mund dhe duhet t'i zgjidhin drejt (dhe kjo është çështje e tyre), po u japin armë revizionistëve modernë për ta luftuar idenë e madhe të unitetit ndërkombëtar të marksizëm-leninizmit.

Nuk mundet, sipas mendimit tim, që uniteti i vërtetë të arrihet nën parullën e «ideve të Mao Ce Dunit», «më të larta e më të forta se Himalaja», siç thonë kinezët. Jo, uniteti duhet të krijohet nën drejtimin e ideve ngadhënjimtare të marksizëm-leninizmit, kurse mendimet dhe veprimet e Maos të jenë konform marksizëm-leninizmit, forcë mbështetjeje e ideologjisë sonë, por jo të pretendojnë për ta zëvendësuar këtë ideologji. Të kërkojë ta zëvendësosh marksizëm-leninizmin me «idetë e Mao Ce Dunit», kjo jo vetëm që është një absurditet, por në pikëpamje taktike e dëmton forcimin e këtij uniteti.

Natyrisht, marksistë-leninistët e çmojnë drejt rolin dhe kontributin e partive të mëdha në lëvizjen revolucionare botërore. Për shembull, komunistët revolucionarë, jo vetëm që s'e harrojnë, por e mbrojnë me konsekuencë rolin e madh që kanë luajtur PK e BS, Lenini dhe Stalini në Komintern, rol që tash revizionistët përpiqen ta denigrojnë me qëllime të caktuara.

Po ashtu roli i Partisë Komuniste të Kinës në lëvizjen komuniste botërore dhe në unitetin e saj duhet të jetë i madh dhe ne e kemi për detyrë ta mbrojmë këtë rol, por shokët kinezë nga ana e tyre duhet të bëjnë shumë kujdes për këtë problem të rëndësishëm ndërkombëtar. Çdo gabim i vogël i tyre ka konsekuencë të rënda, prandaj shokët kinezë duhet ta justifikojnë opinionin e mirë marksist-leninist që është krijuar për

PK të Kinës në radhët e komunistëve revolucionarë dhe veçanërisht të partive marksiste-leniniste. Ata duhet t'i vlerësojnë partitë marksiste-leniniste si parti motra, të barabarta, pse edhe uniteti, edhe format e organizimit dhe të koordinimit të këtij uniteti e të luftës sonë të përbashkët realizohen vetëm në platformë barazie ideologjike dhe politike. Ndryshe asgjë nuk arrihet.

Për këtë unitet lëvizja komuniste botërore ka absolutisht nevojë të madhe. Kush nuk e kupton këtë nevojë, sidomos sot kur imperializmi dhe revizionistët modernë janë lidhur në një aleancë të shenjtë kundër socializmit dhe komunizmit, ai nuk sheh gjë, ai nuk vepron si marksist-leninist revolucionar.

Lufta në shkallë ndërkombëtare kundër revizionizmit modern, po merr po atë rëndësi të madhe sa edhe lufta për ndërtimin, mbrojtjen dhe fuqizimin e socializmit. Që të luftojmë si duhet imperializmin, duhet të luftojmë, gjithashtu, ashpër dhe pa mëshirë, revizionizmin modern; kurse revizionistët koreanë e mbyllin artikullin e tyre program duke predikuar të kundërtën, të puthemi me revizionistët modernë sepse gjoja nëpërmjet luftës (me fjalë) kundër imperializmit, ne paskemi bërë edhe luftën kundër revizionizmit modern. «Ç'zbulim sensacional» i diktuar nga Brezhnjevi dhe Kosigini, të cilët, sipas revizionistëve koreanë «kanë bërë ndryshime»! Ndryshimi i vetëm qëndron në atë që Kim Ir Seni dhe shokët e tij janë blerë nga sovjetikët dhe janë bërë agjentë e provokatorë të tyre.

E SHTUNË
20 GUSHT 1966*

Ç'PO NGJET NË KINË?

Një enigmë e madhe!! Po zhvillohen ngjarje të çuditshme e të rrezikshme për çështjen e madhe të komunizmit, që na shqetësojnë pa masë. Neve na duhet të zgjidhim një problem me shumë të panjohura, të përpikemi të shohim qartë në këtë pyll të errët kinez. Me një gjykim marksist e me të dhënat e shtypit zyrtar kinez që kemi e që janë njëkohësisht edhe shumë, edhe shumë pak, ne do të mund të arrijmë në disa konkluzione orientuese, aq shumë të nevojshme e të domosdoshme për Partinë tonë, për qëndrimet tona të mëtejshme.

Them se duhet të nxjerrim konkluzione të nevojshme, që do të na orientojnë, sepse Partia jonë duhet të ketë mendimin e vet, bile shumë të qartë, mbi ç'po ngjet në Kinë. Partia jonë është një parti marksiste-leniniste dhe në asnjë mënyrë ajo nuk do ta lejojë veten të tërhiqet, qoftë edhe një grimë, nga gjykime subjektivistë, ose të ecë pas berihajt, meqë vija «zyrtare» e Partisë Komuniste të Kinës është kështu dhe ne të tregohemi solidarë me të, edhe kur jemi të bindur se ajo nuk është në rrugën marksiste-leniniste, fundja qoftë edhe për një gjë që është akoma e paqartë. Për rastin e fundit neve na vihet si detyrë ta sqarojmë, por duhet të jemi shumë prudentë, shumë vigjilentë. Të jemi prudentë pa bërë asnjë lëshim, derisa të konkludojmë e të shohim qartë çdo gjë që ka të bëjë me këtë çështje.

Në analizat e mia, duke mos pasur të dhënat kyç e duke u bazuar në ato dokumente publike që japin shokët kinezë, jam i detyruar të bëj edhe supozime që mendoj se janë të natyrshme të nxirren nga një analizë e fakteve, qofshin këto edhe jo të plota.

Çështja filloi me Revolucionin Kulturor Proletar kundër elementëve borgjezë në fushën e kulturës, që kishin depërtuar në parti dhe në pushtet, dhe kundër kulturës borgjeze, në të gjitha aspektet e saj. Në këtë drejtim ky revolucion duhej çuar deri në fund. Kjo ishte një luftë e drejtë dhe ne e përshëndetëm, sepse pikërisht për këtë ka luftuar, lufton e do të luftojë për një kohë të gjatë Partia jonë dhe kështu duhet të veprojnë të gjitha partitë që janë me të vërtetë marksiste-leniniste.

Metodat për ta çuar deri në fund këtë revolucion, natyrisht, mund të jenë të ndryshme, po ashtu edhe taktikat e zhvillimit të këtij revolucion, në lidhje me faktorët e brendshëm dhe të jashtëm. Por **një revolucion i tillë shumë i koklavitur, shumë delikat, duhet të frymëzohet nga ideologjia marksiste-leniniste, duhet të organizohet dhe të udhëhiqet nga partia dhe të mos bjerë askurrkund era mistike, metafizike, idealiste, qoftë në thelb, qoftë në format, qoftë në taktikat, sepse atëherë ai nuk është më një Revolucion Kulturor Proletar, por e kundërta e tij, pavarësisht se si e trumbe-ton, pavarësisht se vë në lëvizje masa qindramilionëshe.**

Ky Revolucion Kulturor në Kinë, sipas mendimit tim, nuk filloi siç duhej ta fillonte një parti serioze dhe që i ka këmbët mbi tokë. Atij i dha zjarr ushtria, pastaj Universiteti i Pekinit e më vonë zjarri u përhap kudo. Propaganda kineze këtë e paraqiti si një revolucion të shpërthyer nga poshtë, nga masat revolucionare dhe që u zhvillua në mënyrë «spontane», por në realitet ai është i organizuar. Po nga kush? Kësaj do të përpiqemi

t'i përgjigjemi më vonë, pse është e zorshme t'i përgjigjemi që tash. Vetëm duhet të themi se që tash del personaliteti i Lin Biaos, udhëheqës i ushtrisë, i cili për vite me radhë është i sëmurë dhe, po kështu për vite me radhë, praktikisht, është zëvendësuar nga Lo Zhui Çini, «armik», pjesëtar «i bandës së zezë». Lin Biaoja del me një artikull ku thuhet se kudo duhet «të lexohen, të studiohen veprat e Mao Ce Dunit dhe këto të udhëheqin». Ky artikull u bë strumbullari i flamurit të Revolucionit Kulturor dhe i luftës kundër «bandës së zezë».

Shtrohet pyetja: Si mundet dhe a është e rregullt e marksiste-leniniste që për një Revolucion të tillë Kulturor, një person i Byrosë Politike dhe i Komitetit Qendror, qoftë ky edhe ministër i Mbrojtjes, apo dhe vetë sekretari i parë ose kryetari i partisë, të bëhet flamurtari, kurse partia dhe Komiteti i saj Qendror të mbeten nën hije?! Jo, kjo nuk është e rregullt, kjo nuk është marksiste-leniniste. Vendime dhe veprime të tilla vetëm Komiteti Qendror i Partisë mund të marrë. Kushtrimin e këtij Revolucioni Kulturor nuk e dha Komiteti Qendror i Partisë Komuniste të Kinës dhe as që e drejtoi ai. Kushtrimi u dha nga të tjerët, ai u zhvillua në spontaneitet dhe në rrëmujë dhe kjo u quajt «mënyrë revolucionare». Vetëm tash në fund, disa muaj pas fillimit të revolucionit, Komiteti Qendror u mbledh (plenumi i 11-të pas katër vjetësh! Skandal!!) dhe lëshoi një «rregullorë» se si duhet të zhvillohet Revolucioni Kulturor. Ç'diskutoi tjetër ky plenum i Komitetit Qendror? Misteri i madh. Më vonë do të bëjmë disa deduksione nga mitingu që u mbajt para disa ditësh në sheshin Tien An Men, ku morën pjesë një milion veta të Revolucionit Kulturor.

Pra, nga mënyra se si u shpërthye ky Revolucion Kulturor, faktet publike të lënë të mendosh se kjo më-

nyrë veprimi iu imponua Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Kinës, sepse ai mori vendim dhe doli me rezolutë se si duhej drejtuar ky revolucion, shumë kohë më vonë dhe disa muaj pasi kishte shpërthyer.

Përse ngjau kështu? Këtu qëndron misteri e pra ndaj tani për tani nuk mund ta shpjegosh dot. Është fakt se që nga viti 1956, kur u mbajt Kongresi i 8-të i Partisë Komuniste të Kinës, kanë kaluar pesë vjet e më shumë nga koha që duhej thirrur Kongresi i 9-të i saj. Pse kështu? Zor ta shpjegosh. Rregullisht çdo parti marksiste-leniniste bën të paktën dy plenumë të Komitetit Qendror në vit. Plenumi i fundit i Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Kinës u mbledh me katër vjet vonesë! Atëherë kush e drejton partinë? E drejton kongresi? E drejton gjatë dy kongreseve Komiteti Qendror? Duket se këto forume janë mënjeluar nga drejtimi. Duket se drejton Byroja Politike e KQ, drejtojnë disa njerëz kryesorë. Këta njerëz a drejtojnë të paktën në mënyrë kolegjiale dhe u përmbahen normave të partisë, apo kanë «kompetenca» të pakufizuar për çdo gjë dhe e caktojnë periudhën midis kongreseve e plenumëve për sa kohë që të duan vetë? Për këtë ne nuk mund të prononcohemi, por shohim se në Byronë Politike të Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Kinës mbahen armiq si Pin De Huaja e Pen Çeni. Të tjerë shokë në Byronë Politike, në Komitetin Qendror dhe jashtë tij, bëjnë një mijë e një gjëra, të cilat zbulohen tash së fundi dhe këtej e kundër tyre fillon Revolucionin Kulturor. Veprimtaria e tyre u quajt komplot i madh, që Kinën socialiste donte ta drejtonte në rrugën revizioniste, në rrugën kapitaliste, që donte të zëvendësonte idetë e Mao Ce Dunit etj. Në qoftë se ky është një komplot i tillë, në qoftë se ishte kurdisur edhe në ushtri e kudo, ky nuk është më një komplot «kulturor», «ideologjik», por, në radhë të parë, është

një komplot politik që kërkonte të rrëzonte regjimin socialist.

Shokët kinezë përpiqen me çdo kusht të mos e cilësojnë atë kështu siç është. Kur unë i thashë Çu En Lait, pas ekspozesë së tij (që ishte shumë e përgjithshme në lidhje me pjesëmarrësit në këtë komplot) se Pen Çeni dhe shokët e tij janë agjentë të imperializmit dhe të kapitalistëve, ai u hodh përpjetë duke më thënë: «Unë nuk i kam cilësuar kurrë kështu në ekspozenë që ju bëra».

Nga këto ne mund të nxjerrim disa konkluzione parraprake: Meqenëse Komiteti Qendror i Partisë Komuniste të Kinës mbledhet një herë në katër vjet, udhëheqja kineze nuk është në rregull, ajo ka shkelur normat e partisë, normat e centralizmit demokratik, normat e drejtimit kolegjial. Byroja Politike e Komitetit Qendror e ka mënjeluar rolin drejtues të Komitetit Qendror, i ka marrë këtë kompetencat dhe në vetë Byronë Politike ka mbizotëruar drejtimi personal i pakufishëm, i pakontrollueshëm ose i kontrolluar dobët edhe nga vetë Mao Ce Duni. Fakt është se në të gjithë këtë punë kur propagandohen idetë e Maos, përmenden shkrimet e tij të vjetra, edhe citatet janë nxjerrë prej tyre. Të reja s'ka.

A ka udhëhequr efektivisht shoku Mao që pas kongresit të fundit në vitin 1956, apo është pyetur «në këmbë» dhe vetëm «ka frymëzuar»? Këtë nuk e dimë konkretisht. Por unë dyshoj se një metodë pune e tillë, jo në rrugën marksiste, edhe vetë Maon, me dashje ose pa dashje, e ka mënjeluar dhe e ka kthyer vetëm në një simbol. Puna ka vazhduar jashtë rregullave të partisë, pra, atje s'duhet të ketë pasur unitet mendimi dhe veprimi. Këtu kanë përfituar armiqtë, karrieristët, fraksionistët e çfarë të duash. Këtë situatë të sëmurë e tregojnë qartë disa qëndrime kapitale ideologjike dhe politike, për evidentimin e të cilave nuk gabohemi, se dihen:

1 — Ata hynë në luftë të vendosur kundër revizionistëve modernë me vonesë shumë të madhe. Partinë tonë nuk e mbrojtën drejtpërdrejt për shumë kohë. Përse? Taktikë? Jo. Për hezitime ideologjike, lëkundje. Problemi i madh, sigurisht, nuk ishte shtruar në Komitetin Qendror dhe, pra, në qëndrime pasqyrohej lëkundja e shokëve të Byrosë Politike dhe merrej një vendim për veprim, por i çalë.

2 — U rrëzua Hrushovi dhe shokët kinezë vendosën përnjëherë të shkonin në Moskë dhe të rregulloheshin. (Dihet veprimi skandaloz i Çu En Lait ndaj nesh.)

3 — Vija e tyre e «frontit antiimperialist edhe me revizionistët modernë». Pas gjashtë apo shtatë muajsh ata e braktisën këtë pozitë dhe morën të kundërtën, pozitën e drejtë.

4 — Partia Komuniste e Indonezisë, e cila u godit aq rëndë nga reaksioni, as u mbrojt fare nga shtypi dhe nga propaganda kineze, ajo u injorua. Përse? Ky është një problem shumë serioz.

Të gjitha këto e shumë e shumë të tjera më bëjnë të konkludoj në atë që thashë më parë, se në Byronë Politike të Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Kinës s'ka unitet, s'ka punë kolegjiale dhe puna në rrugë jomarksiste ka dobësuar partinë, ka dobësuar Komitetin Qendror dhe ka lejuar shumë të këqija, të cilat maskoheshin me shumë arsye e ndodhi, por çanin rrugën, krimbnin gjendjen, bënë punën e vet.

Edhe kur kjo punë armiqësore u zbulua, lufta kundër saj prapë nuk u zhvillua e nuk po zhvillohet në rrugë të drejtë partie, në rrugën marksiste-leniniste. Prandaj kjo të lë shumë të dyshosh. Kjo luftë, në vend që të bëhet nga partia, bëhet nga «komitetet revolucionare», të cilat, siç dihet, nuk kontrollohen dhe nuk drejtohen nga partia, por çdo gjë bëhet dhe drejtohet në emër të kultit të shfrenuar të personit të Mao Ce Dunit, «të ve-

prave të Mao Ce Dunit», «të citateve të Mao Ce Dunit», deri te «noti i Mao Ce Dunit».

Këto kohët e fundit emri i partisë është errësuar krejt nga emri i Mao Ce Dunit. «Çdo gjë e ka bërë Mao Ce Duni», «çdo gjë e drejtojnë idetë e tij», partia rron në mëshirën e këtyre «ideve». «Pa Maon s'ka parti, s'ka socializëm». Dhe të gjitha këto deformime të tmerrshme (veç të lexosh HSINHUA-në për këto gjëra) bëhen në praninë e Maos. Maoja i aprovon ato. Pse? Kjo është e çuditshme!

Edhe sikur të supozojmë të keqen më të madhe, se Partia Komuniste e Kinës «ka degjeneruar krejt» dhe do të duhej vetëm autoriteti i Maos që ta kthejë situatën, përsëri rruga që ndiqet nuk është marksiste-leniniste, është një rrugë e rrezikshme. Edhe sikur të supozojmë se i gjithë Komiteti Qendror i Partisë Komuniste të Kinës ka degjeneruar dhe është në pozita armiqësore, kjo rrugë që ndiqet atje për të stabilizuar gjendjen nuk është marksiste-leniniste, është një rrugë e rrezikshme. Fanatizimi i masave për personin e Mao Ce Dunit, siç po shfrytëzohet në Kinë, fsheh një punë me rrezikshmëri të madhe dhe Maoja bën gabim kolosal që nuk merr masa të rrepta për këtë gjë.

Shpifjet e Hrushovit kundër të ashtuquajturit kult të personit të Stalinit shërbyen për të luftuar marksizëm-leninizmin. Hosanatë për kultin e Maos shërbejnë po për të luftuar marksizëm-leninizmin. Pra, që të dyja metodat, sido që në dukje janë në kundërshtim, në realitet puqen me njëra-tjetrën në qëllimin e tyre.

Kush e ka montuar gjithë këtë punë kolosale në këtë rrugë të gabuar, të rrezikshme, me pasoja të mëdha? Plenumi i Komitetit Qendror që u mbajt këtë muaj dhe që, sipas komunikatës që u dha, zgjati 12 ditë, sigurisht ka diskutuar shumë probleme dhe këtej ai ka aprovuar me unanimitet vijën e Revolucionit Kulturor dhe mënyrën e veprimit që është ndjekur.

Përveç komunikatës, ku në mënyrë demonstrative vihej në dukje, pas Mao Ce Dunit, figura e Lin Biaos, u mbajt edhe mitingu në Tien An Men prej një milion vetash, ku morën pjesë Maoja dhe udhëheqësit e tjerë. Binte në sy, veçanërisht, uniforma ushtarake e Maos. Por jo vetëm kaq. Mitingu, organizimi i tij i orkestruar, komunikatat mbi mitingun, mbi pjesëmarrësit në tribunë, fjalimet që u mbajtën dhe fotografitë që u botuan në gazeta, kërkonin të tregonin, dhe afirmuan në fakt, disa orientime kryesore të plenumit. Del se udhëheqësit kryesorë të këtij revolucioni janë Mao Ce Duni, Lin Biaoja, Çu En Lai. Lin Biaoja mbajti fjalimin kryesor, mburri në kulm Maon dhe ky rrinte e dëgjonte mburrjet. Edhe Çu En Lai perifrazoi Lin Biaon, natyrisht mburri Maon dhe Lin Biaon e më në fund, sipas HSINHUA-së, vetë Çu En Lai që nga tribuna drejtoi këngën për masat që ishin në shesh.

Siç po duket edhe zyrtarisht, si kurdoherë, Çu En Lai edhe në këtë rast po luan rolin e dirigjentit. Pra, Çu En Lai, për vite me radhë, del që të ketë luajtur rolin kryesor në udhëheqje pas Maos. Kjo është mjaft e dyshimtë, sepse mjaft të dyshimta kanë qenë qëndrimet e Çu En Lait ndaj nesh dhe ndaj revizionistëve modernë. Në gazetatat e Pekinit ne shohim vetëm fotografinë e Maos, e kjo është normale, por pastaj shohim një fotografi Mao-Lin Biao dhe në faqet e tjera fotografitë e Maos ose të gruas së Maos me Çu En Lain.

Kjo, grua e Maos, na del për herë të parë në skenën politike.

Nga ana tjetër, shohim se radhitja e udhëheqësve, radhitje që ishte një tabu për kinezët, tani ka ndryshuar. Pas Çu En Lait, i katërti radhitet drejtori i propagandës, kurse Liu Shao Çia nga vendi i dytë ka kaluar në të tretin dhe Çu Deja nga i katërti është spostuar gati në fund etj. Kjo tregon, në qoftë se s'gabohem, se në Komitetin

Qendror ka pasur divergjenca, ka pasur fraksione e debate. Përveç grupit të Pen Çenit (ky nuk figuron në listë), ka pasur edhe të tjerë qëkurse janë bërë ndryshime në lista, dhe ndryshimi i listave është e vetmja mënyrë kineze e njohur për të bërë të ditur ndryshimet. Po kjo mënyrë është ekuivoke: po të duash, merre vesh kështu; po të duash, ashtu; po deshe, merre vesh se Pen Çeni u hoq nga Byroja Politike; po deshe, merre vesh se s'u hoq.

Po një gjë merret vesh qartë: se Liu Shao Çia nuk qëndron më në pozitë e para. Pse? Ç'mendon ai për këto gjëra? Ka të drejtë apo gabon? Kush e ka drejt e kush jo në këtë mes? Këtu qëndron enigma që duhet zgjidhur. Vetëm duke i analizuar drejt dhe jo subjektivisht ngjarjet e qëndrimet mund dhe duhet të zgjidhet enigma.

S'ka asnjë dyshim se këto qëndrime, këto masa që marrin kinezët, do të kenë edhe një vijë, e cila do të pasqyrohet në jetë dhe do të na lejojë të gjykojmë më mirë e të provojmë nëse arsyetojmë drejt apo shqetësimet tona janë të kota. Unë dëshiroj të gabohem në analizën time, por në bazë të këtyre veprimeve, duke njohur edhe Çu En Lain, kam frikë se mos ekziston një grup i fortë, me të në krye, që manovron në rrugë jomarksiste dhe ka arritur të mashtrojë përkohësisht edhe shokun Mao, duke ia paraqitur shtrembër situatat. Maoja nuk duhet të bjerë në gabime të tilla. Ka mundësi që ai të jetë shkëputur nga puna dhe, ngaqë ia raportojnë jo drejt situatat, ka arritur në konkluzionin se vetëm në këtë mënyrë mund të likuidohet puna armiqësore, mund të likuidohen grupet, të korrigjohen njerëzit dhe të krijohet uniteti marksist-leninist në parti.

Unë mendoj se uniteti arrihet me metoda partie, marksiste-leniniste, revolucionare, por jo duke quajtur revolucionare fryrjen e masave me kultin e Maos dhe me blerjen e veprave të tij, gjoja për t'i lexuar dhe për t'u udhëhequr nga ato.

Veprat e Maos duhen lexuar, duhen studiuar, por në këtë mënyrë, siç po zhvillohet kjo punë në Kinë, unë mendoj se ka nëntë zhurmë dhe një punë. Këtu është frika se mos me këtë zhurmë mbulohet ndonjë punë që bëhet pa zhurmë. Kjo do të jetë një katastrofë. Revizionistët modernë kanë dhe përdorim shumë lloj shigjetash, me rreze të shkurtra dhe me rreze të gjata veprimi.

Fakt është se për revizionistët modernë, sovjetikë dhe të tjerë, për të luftuar shokët kinezë dhe për të forcuar tezën e tyre gjoja të drejtë kundër «kultit të Stalinit», mjafton edhe sikur të ribotojnë në gazetatat e tyre ato që thotë shtypi kinez për Maon. Por ata nuk e ngrenë këtë çështje. Pse? Sepse u leverdis dhe është në vijën e tyre; në mos sot, nesër ata mund t'i kenë shokë të tyre kinezët që në dukje veprojnë gjoja në kundërshtim me ta për «çështjen e kultit», por në realitet, në ideologji, në qëllimet janë dakord. Ata fshihen nën maskën e luftës kundër revizionizmit, nën parullat elokuente, të bujshme, «revolucionare»: «Të luftojmë për marksizëm-leninizmin, të luftojmë për ndërtimin e socializmit në Kinë dhe në botë». Maoja ka përgjegjësi të madhe. Partia Komuniste e Kinës dhe marksistë-leninistët e vërtetë kinezë kanë përgjegjësi të madhe kombëtare dhe ndërkombëtare. Ajo që ngjau në Bashkimin Sovjetik është një mësim i madh, që nuk duhet të përsëritet gjatë.

Shpresa ime është në atë që idetë e Maos, duke i lexuar e duke i studiuar masa e komunistëve dhe e popullit, pavarësisht nga format e metodat e gabuara, e sidomos nga fryma mistike e idealiste, do të bëhen një kundërpeshë kërcënuese për revizionistët modernë të maskuar, cilëndo qofshin ata. Vetëm se komunistët e vërtetë, me Maon në krye, duhet të jenë më vigjilentë, më aktivë, më në ballë të punës për t'i thënë «ndal!» veprimtarisë armiqësore, duke e luftuar pa mëshirë e jo vetëm me manifestime, por edhe me plumb kokës, po të jetë nevoja.

E MARTË
23 GUSHT 1966*

DEVIJIME IDEOLOGJIKE

Devijimet në lëmin e kulturës, kundër të cilave ka shpërthyer Revolucioni Kulturor, janë një realitet, siç e shpjegojnë shtypi dhe propaganda kineze. Udhëheqja kineze ka përcaktuar pak a shumë edhe grupin përgjegjës në udhëheqjen kryesore për këto devijime. Më kryesorët në këtë grup janë Pen Çeni dhe Lu Din Ija.

Del pyetja: Vetëm këta në udhëheqjen kryesore të jenë përgjegjës për këto devijime kaq të rrezikshme? Po të tjerët ku kanë qenë, që për një kohë kaq të gjatë nuk i kanë parë dhe nuk kanë marrë masa kundër këtyre devijimeve?

Devijimet në fjalë nuk mund të jenë thjesht «kulturore». Këto janë në radhë të parë ideologjike dhe politike. Kjo është çështje e gjithë «superstrukturës», sikundër e shpjegon propaganda kineze. Kështu, sipas kësaj, na del se Pen Çeni dhe Lu Din Ija vërtetë në udhëheqjen kineze gjithë politikën dhe ideologjinë. Kjo nuk mund të jetë e vërtetë, sipas mendimit tim. Këtu ka edhe të tjerë.

Por le të arsyetojmë *par l'absurde*. Pen Çeni dhe Lu Din Ija janë të vetmit përgjegjës për këto devijime kulturore dhe udhëheqjes kryesore i shpëtoi pa e diktuar me kohë këtë devijim në gjerësinë e tij. Por ne nuk mund të pranojmë se Pen Çeni dhe Lu Din Ija kanë qenë formuluesit e politikës së partisë dhe të shtetit. Sigurisht që kanë qenë të tjerë. Atëherë shtrohet pyetja: Kush

është përgjegjës për lëkundjet e rrezikshme dhe me pasoja të rënda?

Pikësëpari, nuk bëhet kurrkund asnjë lloj analize, nuk vihet asnjë lloj dacibaoje që të bëjë fjalë për devijime ideologjike në vijë, përveç në lëmin kulturor. Orientime kundër revizionizmit modern janë dhënë, janë ndryshuar, dhe janë ridhënë të reja. Po përse ngjanë këto lëkundje në vijë? Kush është përgjegjës për to? Këtu asgjë nuk pipëtin. Heshtje, të paktën për ne dhe për opinionin.

Le të marrim çështjen e krijimit të **«frontit antiimperialist edhe me revizionistët brenda»**. Vija e Partisë sonë në këtë problem kapital ka qenë marksiste-leniniste, e palëkundshme, konsekuente, ndërsa vija e Partisë Komuniste të Kinës jo, ajo u lëkund dhe prapë u ndreq. Për Partinë tonë një «front kundër imperializmit me revizionistët modernë brenda» nuk mund të bëhej, kurse për Partinë Komuniste të Kinës mundëj. Në këtë çështje kyç, kapitale, kolosale, ne u gjendëm në kontradiktë të madhe ideologjike dhe politike me shokët kinezë dhe, në rast se ata nuk do të kishin ndërruar rrugë, atëherë medoemos do të lindte konflikti ideopolitik në mes të dyja partive tona. Shokët kinezë e panë reagimin tonë serioz dhe e braktisën atë rrugë të rrezikshme, pse ai kurs është revizionist. **Pa u luftuar si duhet revizionizmi, nuk mund të luftohet si duhet imperializmi**. Kjo është teza leniniste që na udhëheq.

Po ç'donte të thoshte propozimi i kinezëve «të shkojmë në një front kundër imperializmit tok me revizionistët modernë»? Kjo donte të thoshte:

1 — Se pikëpamjet e partive tona ishin identike me ato të revizionistëve sovjetikë dhe të të tjerëve, për sa i përket natyrës së imperializmit, me atë amerikan në krye, dhe se lufta jonë kundër tij identifikohet plotësisht me atë të revizionistëve modernë.

2 — Derisa pranohej ky identifikim pikëpamjesh dhe veprimesh të përbashkëta në këtë çështje kapitale, atëherë çdo mosmarrëveshje tjetër mbetej e dorës së fundit, sepse të angazhohesh në një luftë të përbashkët me revizionistët modernë kundër armikut të egër, imperializmit amerikan, dhe ta bësh efektivisht këtë luftë, duhet të heqësh dorë nga polemika dhe nga lufta e ashpër me tradhtarët e marksizëm-leninizmit e të pranosh se revizionistët modernë «janë marksistë-leninistë me disa gabime, që mund të ndreqen, por prapë janë marksistë». Këtë tezë e mbrojnë tash udhëheqës revizionistë të Partisë së Punës të Koresë dhe të Partisë Komuniste të Japonisë, të cilët thonë se «duke shkuar në një front me revizionistët sovjetikë kundër imperializmit amerikan dhe duke bërë luftë kundër këtij, ne kemi bërë luftë edhe kundër revizionizmit modern».

3 — Të ndiqje këtë vijë donte të thoshte që partitë tona të shuanin mosmarrëveshjet ideologjike dhe politike me revizionistët sovjetikë, të pranonin kursin tradhtar të «bashkekzistencës paqësore» hrushoviane, të pranonin marrëveshjet dhe traktatet e hapëta e të fshehta sovjetiko-amerikane, të pranonin idetë pacifiste borgjeze hrushoviane, të pranonin idetë e tyre tradhtarë revizioniste mbi partinë, mbi shtetin, mbi socializmin, të braktisnin revolucionin dhe të mos përkrahnin luftën nacionalçlirimtare të popujve. Me një fjalë, po të ndiqej kjo vijë, partitë tona marksiste-leniniste do të radhiteshin në një vijë me partitë revizioniste për «hir» të një uniteti fals kundër imperializmit amerikan. Kjo ishte vija dhe kërkesa e hrushovianëve.

4 — Të ecje në këtë vijë donte të thoshte ose t'i shkoje tradhtisë deri në fund, ose t'u jepje revizionistëve sovjetikë një ndihmë morale dhe një armë për të të luftuar, se, që të organizosh një front kundër imperializmit amerikan, duhet që këtë vijë ta zbrëthesh deri në

fund. Kjo, sidomos për ne, do të thotë të kesh një politikë të njëjtë, që parashikon pikëpamje ideologjike të njëjta, të organizosh në unitet forcat ushtarake dhe ato ekonomike. Duhej, pra, të ndërtonim dhe të adoptonim qëndrime të tjera politike, ekonomike, ushtarake, që t'i përshtateshin një gjendjeje të re të krijuar.

Është e qartë se revizionistët sovjetikë nuk mund t'i braktisnin kurrë pozitën e tyre tradhtarë, por duhej të ishim ne ata që do të braktisnim pozitën tona të drejta marksiste-leniniste. Me fjalë të tjera, po të ndiqnim këtë vijë, ne do të kalonim nga pozita revolucionare në pozita oportuniste, duke pranuar kështu se vija dhe qëndrimet tona kanë qenë të gabuara.

5 — Në zhvillimin e ngjarjeve të mëtejshme, po të ndiqej kjo vijë, Kina duhej të ndryshonte qëndrimet e saj ndaj Indisë ose të pranonte pozitën politike indiane ndaj imperializmit amerikan, ashtu siç i pranojnë sovjetikët; po kështu të pranonte edhe politikën e shteteve të tjera borgjeze «të pavarura» dhe «socialiste», të cilat do të bënin pjesë në «frontin antiimperialist». Po të ndiqnim një vijë të tillë, ne duhej të pranonim tradhtarët titistë në këtë «front».

Kjo vijë tradhtarë, revizioniste, antimarksiste, jo vetëm nuk do të ndiqej, sikundër nuk u ndoq nga Partia jonë, por do të luftohej, sikurse e luftuam dhe po e luftojmë deri në fund. Kurse udhëheqja e Partisë Komuniste të Kinës ra në gabim, ajo e predikoi për një kohë këtë vijë, jo zyrtarisht, po u tërhoq shpejt prej saj. Mirëpo predikimi i kësaj vije të gabuar antimarksiste, nga ana e udhëheqjes kineze, la gjurmë dhe pati pasoja të hidhura. Revizionistët e përdorën atë si armë, ata e shfrytëzuan këtë lëkundje të shokëve kinezë.

Kjo vijë e shtrembër neve na u predikua në fillim nga Liu Shao Çia. Sigurisht një vijë të tillë më parë se neve (se shokët kinezë e dinin fare mirë që ne nuk lësho-

nim në këtë çështje kapitale si edhe në të tjerat) ata ua kanë predikuar Partisë së Punës të Koresë, Partisë së Punonjësve të Vietnamit, Partisë Komuniste të Japonisë, Partisë Komuniste të Indonezisë dhe Partisë Komuniste të Zelandës së Re. Ne e hodhëm poshtë me vendosmëri këtë dhe e demaskuam edhe zyrtarisht (pa përcaktuar burimin). Me sa dimë ne, edhe Partia Komuniste e Zelandës së Re nuk iu avit këtij rreziku, kurse të tjerat e kanë pasë pranuar atë me entuziazëm. Këtë e vërtetojnë qëndrimet aktuale të disa partive komuniste të Azisë, lëkundjet e udhëheqjeve të tyre dhe buja që i bëjnë ato «ndihmës sovjetike», që është realizimi në praktikë i një pjese të kësaj vije. E vërtetojnë më në fund ngjarjet në Partinë Komuniste të Indonezisë.

Kush është përgjegjës në udhëheqjen kineze për këtë çështje kaq të madhe, për të cilën haptazi dhe publikisht nuk pipëtin asgjë? Kush është përkrahësi i kësaj vije që, po të ndiqej, do të ishte katastrofike? A është vetëm Pen Çeni? Kjo nuk na e mbush mendjen. Mos është edhe Liu Shao Çia që ka gabuar? Këtë nuk mund ta afirmojmë. Apo është Çu En Lai që u tregua aq i zellshëm për të na tërhequr në mënyrë brutale që të shkonim në Moskë pas rënies së Hrushovit?

Në qoftë se plenumi i Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Kinës, që u bë këtë muaj, nuk e ka analizuar një gabim të tillë të madh dhe nuk ka përcaktuar përgjegjësitë, atëherë s'ka bërë mirë. Kjo do të thotë se plenumi u ka shkuar problemeve përciptazi, gjë që tregon mungesë serioziteti. Në fakt, në dokumentin e brendshëm që kinezët i dërguan partisë së tyre për Revolucionin Kulturor (e që na e dhanë edhe neve), këto çështje të mëdha të vijës nuk figurojnë. Mundet që kjo të mbetet si një çështje thjesht dhe rigorozisht e brendshme partie.

Por konsekuencat mbeten dhe rëndojnë: Partia Komuniste e Japonisë e ndonjë parti tjetër u shkëputën nga

vija jonë. Udhëheqjet e këtyre partive janë revizioniste. Për këtë nuk mund të bëhet fajtores Partia Komuniste e Kinës, ashtu siç nuk duhet që ajo të rrëshqasë në oportunizëm për t'i mbajtur në vijë këto parti. Por fakt është që lëkundjen në vijë të kinezëve, që zhvillova më lart, udhëheqjet e disa partive e përdorin tash si armë kundër kinezëve dhe si vijë të drejtë të tyre. Ata pretendojnë se «janë kinezët që lëvizin, janë këta që kërkojnë të na imponojnë vijën e tyre». Kuptohet se është fjala për vijën e drejtë të luftës kundër revizionizmit, pse me vijën e gabuar të kinezëve ata ishin dakord dhe vazhdojnë ta ndjekin me besnikëri e ta trumbetojnë botërisht.

Shokët kinezë do ta kenë zor ta atakojnë këtë vijë të disa partive, pse ata kanë qenë të komprometuar. Ja edhe një konsekuencë tjetër e qëndrimeve të gabuara. Por ne do ta atakojmë çdo qëndrim revizionist, nga çdo anë që të vijë.

Le të shikojmë tani çështjen e Partisë Komuniste të Indonezisë. Kjo hëngri një grusht jashtëzakonisht të rëndë. Natyrisht faji i bie vetë udhëheqjes së Partisë Komuniste të Indonezisë, për të mos folur për borgjezin reaksionar, Sukarnon, i cili do të luante, siç e luajti, rolin e vet.

Po a kanë ndonjë farë përgjegjësie në këtë çështje Partia Komuniste e Kinës dhe qeveria kineze? Natyrisht ne nuk mund të prononcohem në mënyrë kategorike, se nuk i dimë konkretisht marrëdhëniet e brendshme të Partisë Komuniste të Kinës me Partinë Komuniste të Indonezisë; nuk dimë nëse konsultoheshin shoqërisht në mes tyre dhe nëse shokët kinezë ishin plotësisht dakord me kursin që ndiqte Partia Komuniste e Indonezisë dhe sa influenconte ajo tek Aiditi e te shokët e tij. Në qoftë se Komiteti Qendror i Partisë Komuniste të Kinës ka qenë dakord me këtë kurs dhe ka influencuar, atëherë ajo ka përgjegjësi direkte. Por, edhe sikur të jetë e kundërta,

prapë Partia Komuniste e Kinës ka përgjegjësi indirekte.

Zyrtarisht kinezët ndaj Partisë Komuniste të Indonezisë dhe ndaj Aiditit mbanin një qëndrim pompues. Atij i fërkoheshin krahët, i jepeshin tituj, i aprovohej edhe «vija» e tij e lëkundshme ndaj revizionistëve sovjetikë.

Unë mendoj se qëndrimi i kinezëve ndaj Partisë Komuniste të Indonezisë dhe Aiditit ishte oportunist. Pse kështu? Këtu besoj se kinezët influencoheshin, po aq sa edhe Aiditi, nga qëndrimet e Sukarnos. Bile, duke e ditur qëndrimin e lëkundshëm të kinezëve, të cilët e ekzagjeronin kërkesën për të gjetur me çdo kusht mbështetje për politikën e tyre të jashtme në elementë jokomunistë ose të ashtuquajtur demokratë, unë mendoj se kinezët kishin besim të madh te Sukarnoja, te politika e tij e NASAKOM-it, te «miqësia» e tij ndaj Kinës. Ata jo vetëm e ndihmonin materialisht, me kredi, regjimin e Sukarnos dhe kërkonin kështu të konkurronin kreditë që i jepnin atij revizionistët sovjetikë, por u hodhën për-pjetë nga gëzimi dhe kujtuan se kapën qiellin me dorë, kur Sukarnoja doli nga Organizata e Kombeve të Bashkuara. Shpejt e shpejt Çu En Lai deklaroi se duhej krijuar një organizatë e re e kombeve të bashkuara. Por të gjithë këtë ëndërr e shembi reaksioni me rrëzimin e Sukarnos. Natyrisht, Kina nuk mund të ndërhynte, por llogaritë e saj «për krijimin e një organizate të re të kombeve të bashkuara» nuk dolën, se kishte diçka të gabuar, oportuniste në politikën e saj. Ajo nuk e pa drejt këtë politikë, që të influenconte si duhej para grushtit reaksionar indonezian. Por, edhe më pas, Kina nuk mbajti dhe nuk mban qëndrim të mirë e revolucionar ndaj reaksionit indonezian.

Qëndrimi i Kinës nuk është dinjitoz. Reaksioni indonezian e poshtëroi Kinën në Xhakarta, u fut në amba-

sadën e saj disa herë, i rrahu dhe i plagosi diplomatët, grabiti e dogji dokumentet e mobilitet, dogji portretet e Maos dhe, më në fund, grisi edhe flamurin, simbolin e madh të Republikës Popullore të Kinës.

Ç'bëri qeveria kineze? Ajo luftoi me disa nota proteste dhe me disa artikuj, por nuk i preu kurrë marrëdhëniet diplomatike edhe pas gjithë këtyre poshtërimeve provokuese. Por mund të thonë se pikërisht këtë kërkonte reaksioni indonezian, prandaj nuk duhej të binin në provokacionin e kurdisur prej tij. Unë mendoj se kjo konsideratë është e gabuar dhe shokët kinezë ranë në këtë gabim, se ata vazhdojnë të kenë iluzione të Sukarnoja dhe të një kthesë e tij e mundshme. Shokët kinezë gabuan, duke menduar se, po të pritnin marrëdhëniet diplomatike, do të akuzoheshin sikur gjoja qenë ata që i kishin shtyrë komunistët indonezianë të bënin grushtin e shtetit të shtatorit. (Për këto gjëra ata përsëri u akuzuan.) Shokët kinezë nuk i prenë marrëdhëniet diplomatike se «mund të vireshin në një radhë me qeverinë sovjetike, e cila preu marrëdhëniet me Shqipërinë», por ne nuk ishim as Nasutioni, as Suhartoja, dhe Republika Popullore e Kinës nuk është qeveria revizioniste e Hrushovit. Në qoftë se ata kanë menduar që të mos i presin marrëdhëniet diplomatike me qeverinë reaksionare indoneziane, për të mos prerë marrëdhëniet me popullin indonezian, unë mendoj se populli nuk mund të ruajë konsideratë të lartë për atë mik që e lejon veten të poshtërohet nga armiku i tij.

Mendoj se të gjitha këto konsiderata bënë që Partia Komuniste e Kinës të mos e mbrojë Partinë Komuniste të Indonezisë në këtë fatkeqësi të madhe që i ngjau. Në qoftë se shpall se do të mbrosh popujt e botës që luftojnë, në qoftë se do të mbrosh partitë komuniste dhe komunistët, o ishte rasti për t'i mbrojtur shokët komunistë indonezianë, ose ky rast vështirë se do të paraqitet më në një mënyrë kaq dramatike.

Ç'mund të mendojnë komunistët japonezë, indonezianë, të Zelandës së Re e të tjerë për solidaritetin internacionalist në luftë nga ana e Partisë Komuniste të Kinës? Natyrisht jo mirë, pse qëndrimi i mbajtur ndaj ngjarjeve në Indonezi dhe ndaj Partisë Komuniste të Indonezisë nuk ishte i mirë dhe revolucionar.

Plenumi i Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Kinës, që u mbledh këtë muaj, e mori vallë në shqyrtim këtë problem me rëndësi, që të përcaktonte përgjegjësitë, që të nxirrte mësim? Në qoftë se nuk e ka bërë, kjo nuk tregon aspak seriozitet marksist-leninist.

Mua më duket se këto probleme vije kanë rëndësi kapitale, janë kyç. Është mirë, është pozitive, është e drejtë të organizohen masat në Revolucionin Kulturor, por më parë duhet të ndreqen këto çështje vije sesa prerja e flokëve ose ndërrimi i tabelave të dyqaneve; më parë duhet të vendosësh botërisht likuidimin e rentës që vazhdon t'u japësh kapitalistëve kinezë, sesa të ndërrosh emrat e rrugëve. Ka kontradikta të habitshme në vijën kineze, ka anë të mira, të drejta, por ka edhe gjëra të gabuara, disa herë antimarksiste, që të bëjnë të mendosh përse bëhen, si bëhen dhe si lejohet të bëhen këto!

E PREMTE
26 GUSHT 1966*

PËR REVOLUCIONIN KULTUROR APROVOHET NJË DOKUMENT ME 16 PIKA

Sot lexova dokumentin prej 16 pikash që nxori plenumi i fundit i Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Kinës mbi Revolucionin Kulturor. Sipas mendimit tim, ai është një dokument në vija të përgjithshme i drejtë dhe i balancuar. Filli i ideve aty duket qartë. Natyrisht, për sa u përket çështjeve që përmenden, ato duhet të jenë probleme të gjera, të koklavitura, të panjohura si duhet nga ana jonë në thellësinë dhe në gjerësinë e tyre. Sidoqoftë, nga këto 16 pika kupton esencën e problemit, shikon ku rreh Komiteti Qendror dhe si parashikon t'ia arrijë qëllimit në këtë revolucion që edhe Komiteti Qendror i Partisë Komuniste të Kinës e njeh se është i gjatë, i koklavitur, delikat, dhe që në zhvillimin e tij do të ketë teprime, batica e zbatica, do të ketë zigzage. Kjo është reale, ashtu siç është real edhe fakti se këtij revolucioni duhet t'i shkohet deri në fund, pavarësisht nga taktikat, metodat dhe masat që duhet të merren.

Në esencë duke lexuar këtë dokument, mua më duket se shokët kinezë e shtrojnë drejt problemin kur thonë se duhet të triumfojë kultura proletare mbi atë borgjeze, kapitaliste, revizioniste, dhe se duhet spastruar nga rrënjët çdo influencë e kulturës borgjeze në mënyrën e jetesës, në mënyrën e të menduarit, në ndërgjegjen e njerëzve etj. Një gjë e tillë është shumë e drejtë dhe të

gjitha partitë marksiste-leniniste me të vërtetë kanë përpara një revolucion të vazhdueshëm dhe shumë të gjatë për të bërë.

Duke lexuar këtë dokument, mund të nxjerrim disa konkluzione mbi gjendjen në Partinë Komuniste të Kinës dhe në udhëheqjen e saj në të gjitha rangjet, si edhe mbi diapazonin e rrezikshmërisë së influencës të kulturës borgjeze në Republikën Popullore të Kinës. Ky dokument analizon gjendjen e komiteteve të partisë dhe qëndrimet e tyre ndaj kulturës borgjeze dhe respektivisht çmon luftën që kanë bërë ato kundër saj.

Kjo na lë të kuptojmë se armiku ka pasë hyrë thellë në parti, derisa ka shtënë në dorë udhëheqje të tëra të komiteteve të partisë. Këtë, sipas kinezëve, e vërteton gjendja e komitetit të partisë të Pekinit si dhe e atij të universitetit. Por në Pekin duhet të ketë shumë të tillë, për të mos folur për komitetet e partisë të distrikteve të tjera që duhet të jenë me dhjetëra e me qindra, palepastaj për organizatat-bazë.

Siç të lë të gjykos ky dokument dhe ashtu siç e gjykojnë shoku Mao dhe ata që merren në udhëheqjen e Komitetit Qendror me problemin e Revolucionit Kulturor, çështja ka qenë shumë serioze, sepse kuptohet që një situatë e tillë e rrezikshme nuk mund të ishte krijuar e zhvilluar, në rast se partia dhe Komiteti Qendror i Partisë Komuniste të Kinës do të kishin qenë vigjilentë dhe në pozita revolucionare. Pra, si deduksion logjik del se në Komitetin Qendror të Partisë Komuniste të Kinës jo vetëm nuk ka pasur punë organizative dhe politike të shëndoshë, por atje ka pasur vija të kundërta, ka pasur devijime e fraksione, siç e kam thënë dhe më parë, dhe këta elementë fraksionistë kanë vepruar për një kohë të gjatë dhe lirisht. Shumë udhëheqës, në qendër dhe në bazë, pavarësisht kush janë, kanë degjeneruar ideologjikisht e politikisht dhe kanë hyrë në rrugë armiqësore.

Mua një gjë më duket shqetësuese. Megjithëse dokumenti prej 16 pikash ndryshon nga komunikata e plenumit, ku vihej re qartë se personaliteti i Maos dominonte mbi partinë, prapëseprapë dhe në këtë rast jo vetëm që roli i Komitetit Qendror del i zbehtë, sado që është ai që e nxori dokumentin prej 16 pikash, por dhe roli i partisë, edhe thirrja e saj për ta marrë këtë situatë në dorë, janë po ashtu të zbehta. Në të vetëm bëhet fjalë në mënyrë ekzaltuese dhe inkurajuese për studentët revolucionarë. Kjo të bën të mendosh se çështja e madhe, pra jo vetëm kulturore, nuk është zgjidhur përfundimisht në Komitetin Qendror të Partisë Komuniste të Kinës, për arsye se më parë është folur se «pakica mund të fitojë mbi shumicën dhe pakica mund të ketë të drejtë». Se për cilën pakicë dhe për ç'drejtim është fjala, këtë ne nuk mund ta kuptojmë tash, por do ta shohim në rrjedhën e ngjarjeve.

Këto 16 pika për një revolucion të tillë të madh kulturor mund të jenë deri diku vetëm një orientim i përgjithshëm për zhvillimin e tij, por mendoj se këto janë të pamjaftueshme dhe nuk i përfshijnë të tëra problemet, të cilat janë të shumta e që është zor t'i përmbledhësh nën titullin «Revolucioni Kulturor»! Në praktikë ne po shohim qartë se si po zhvillohet ky Revolucion Kulturor. Me goditjen e komitetit të partisë të Pekinit dhe të universitetit, si dhe të «akademistëve borgjezë», u demaskua edhe veprimtaria e disa organeve të shtypit, u kritikuan disa romane, shkrime, si dhe veprimtaria e disa elementëve të tjerë. Edhe duke e pranuar të drejtë këtë kritikë dhe këtë demaskim, duhet thënë se kjo nuk është një punë e plotë, dhe sidomos për të goditur influencën e kulturës borgjeze. Një punë e tillë, gjithashtu, nuk jep orientime të qarta për drejtimet e shumta të influencës së kësaj kulture dhe nuk përcakton më qartë metodat e luftës kundër saj. Jepen citate të panumërta të Maos e këto

mësohen me bujë. Kjo është një, por jo e tëra, për arsye se ne nuk shohim sa duhet veprime të vendosura, koherente, në drejtime të ndryshme. Nga ana tjetër, ne ndjekim veprimet e studentëve, për të cilat kam folur më parë, por këto veprime nuk e zgjidhin fondin e madh të problemit, këto janë të sipërfaqshme. Veprimet e tyre mund të lënë mbresa, por vetëm mendimi revolucionar i organizuar i partisë mund ta udhëheqë si duhet këtë detyrë të madhe.

Gjithashtu nga këto 16 pika del qartë ideja se ky Revolucion Kulturor, i udhëhequr nga studentët, dikujt i kundërvihet, sepse flitet që dikush ka frikë nga revolucionin e masave. Natyrisht, s'mund të ketë frikë partia prej revolucionit, frikë duhet të ketë armiku. Sigurisht, ka edhe nga ata që janë komunistë, por nuk qëndrojnë mirë, që kanë frikë, bile mund të ketë edhe grupe udhëheqësish në komitete partie që i tremben revolucionit, por kjo ndodh ose sepse ata kanë degjeneruar, ose sepse janë armiq të fshehtë. Por kurrë nuk ka frikë partia, kurrë i tërë Komiteti Qendror i saj, i cili është zgjedhur nga vullneti revolucionar i komunistëve brenda normave të partisë dhe kur këto norma janë zbatuar si duhet në jetën e përditshme të partisë. Veprimet që po zhvillohen në Kinë nuk ta japin këtë përshtypje, përkundrazi, të krijohet ideja se këto norma janë shkelur dhe duhet të vihen në vend.

A mundet që çështja e besimit fetar të çrrënjoset vetëm duke mbyllur ndonjë kishë katolike, siç bëjnë studentët, ose duke zëvendësuar në kishë ikonat me bustet dhe portretet e Maos?! Sigurisht që jo. Besimi fetar në Kinë duhet të jetë një problem i madh, që nuk mund të zgjidhet me këto masa. Masa, po me shumë kujdes, kemi marrë edhe ne dhe, sado që influenza e fesë te ne mund të themi se nuk ka qenë aq e madhe, prapë edhe tani kemi kokëçarje serioze.

Një gjë tjetër e padrejtë të bie në sy në këtë Revolucion Kulturor: iniciativën dhe flamurin e tij e mbajnë nxënësit e shkollave dhe studentët. Jo vetëm që organizata e rinisë nuk ndihet gjëkund, por çka është më serioze, s'po ndihet as pjesëmarrja e klasës punëtore. Duket sikur kanë frikë prej saj. Kjo është e çuditshme, ajo nuk po futet në betejë, pa lëre pastaj fshatarësia.

A mund ta mendosh Revolucionin Kulturor pa pjesëmarrjen e klasës punëtore dhe të fshatarësisë? Në asnjë mënyrë jo. Por është fakt se thuhet që Revolucioni Kulturor do të shtrihet më vonë edhe në fshat!!

Në një nga paragrafet e dokumentit prej 16 pikash thuhet se «në kohën e tanishme ne kemi për qëllim të luftojmë dhe të shtypim ata që mbajnë poste drejtuese, por që kanë hyrë në rrugën kapitaliste, të kritikojmë autoritetet akademike...» etj. Një luftë e tillë është e drejtë të bëhet, por, me sa di unë dhe di fare pak mbi «autoritetet akademike të Kinës», kjo duhet të jetë një fushë e gjerë dhe nuk mund të arrihen rezultatet e duhura vetëm me aq sa kanë bërë dhe po bëjnë studentët e Pekinit. Ka mundësi, dhe ashtu duhet, që ky revolucion të zhvillohet më thellë.

Që masat të edukohen në lëvizje, këtë gjë Komiteti Qendror i Partisë Komuniste të Kinës e shtron drejt dhe ky është një parim thellësisht marksist-leninist. Diskutimet e drejta masive, të frymëzuara e të drejtuara drejt nga partia, janë kriter bazë marksist-leninist i forcimit të vetë partisë dhe i demokracisë së vërtetë proletare. Por diktatura e proletariatit kërkon që, kur ndeshesh me një punë të tillë armiqësore kaq të rrezikshme dhe të thellë, kur «despotët» siç quhen në dokument, kanë uzurpuar udhëheqjen, atëherë të merren edhe masa represive kundër tyre. Një gjë e tillë deri tani evitohet deri në atë shkallë, sa që këta «despotë» qëndrojnë në Byronë Politike të Komitetit Qendror. Kështu,

për shembull, deri tash as që është përmendur emri i Pen Çenit, ç'bëhet me të.

Por shumë pika të dokumentit, duke mos ia vënë gishtin drejt plagës, lënë qartë të kuptohet se në Kinë ekzistojnë udhëheqës të tjerë kryesorë ose grupe fraksioniste, të cilët më vonë ose do të dalin si «të korrigjuar», ose do të goditen hapur. Është karakteristik kategorizimi që u bëhet kuadrove. Nga ky kategorizim konkretisht nuk del se kush përfshihet nga kryesorët në secilën kategori, por kjo lihet të imagjinohet.

Edhe diçka të re shohim në këtë Revolucion Kulturor: krijimin e grupeve, të komiteteve e të kongreseve të Revolucionit Kulturor. Këto, thuhet, do të drejtohen nga partia. Kjo është një formë e re që duhet ta shohim se si do të zhvillohet e si do të ndikojë për zgjidhjen e këtij problemi të madh. Vetëm se, po të mos jetë kjo punë nën drejtimin rigoroz të partisë, atëherë do të krijohet një organizëm i ri paralel me partinë, që do të marrë funksionin e saj nga më kryesorët, atë të drejtimit në fushën e ideologjisë dhe të Revolucionit Kulturor në përgjithësi. Se ç'hyn në këto komitete e kongrese mënyra e zgjedhjeve e kohës së Komunës së Parisit, këtë nuk e kam të qartë, më duhet ta qartësoj. Po ashtu më duhet t'i rikthehem edhe zhvillimit të «proletkultit» në Bashkimin Sovjetik dhe kritikës që i është bërë këtij nga Lenini, Stalini dhe Partia Bolshevike.

Sikurse del nga të 16 pikat në fjalë ekziston «lëvizja e edukimit politik socialist» dhe «Revolucioni Kulturor». Të dyja duhet të vazhdojnë. Në një paragraf të këtij dokumenti thuhet se atje ku ekziston «lëvizja e edukimit socialist», varet nga komiteti i partisë të bëhet ose jo Revolucioni Kulturor. Natyrisht, edhe këtë nuk e kam shumë të qartë, ku fillon njëri dhe ku mbaron tjetri, megjithëse prapë thuhet që njëri influencën te tjetri.

Ky Revolucion Kulturor, mendoj unë, përveç qëlli-

meve që shpjegova, duhet të synojë më thellë dhe, në qoftë se synon edhe në atë që do të shpjegoj më poshtë, atëherë situata qëndron ndryshe, pavarësisht nga ekzagjerimet dhe veprimet disa herë të papjekura të «Gardës së kuqe».

Megjithëse pushteti duket sikur është në duart e proletariatit, ka mundësi që borgjezia të jetë akoma e fuqishme dhe e rrezikshme. Këtë e thonë vetë shokët kinezë kur shtrojnë çështjen: Kush do të fitojë në Kinë, socializmi apo kapitalizmi? Ne na ka habitur një shtruarje e problemit në mënyrë të tillë kategorike, pa përcaktuar se ku ka fituar socializmi dhe ku s'ka fituar ai, por qëndron e fortë borgjezia.

Shumë herë shokët kinezë na kanë thënë, natyrisht, edhe duke e nënvleftësuar këtë forcë, se në Kinë ata kanë afro 50 milionë armiq. Kjo forcë armike nuk është e vogël, pavarësisht se Kina ka 700 milionë banorë. Por kjo forcë kolosale armiqësore, sigurisht as ka ndenjur dhe as rri me duar lidhur, ajo punon dhe influencon, ajo lufton dhe saboton. **Kjo forcë armiqësore nuk e ka ndier si duhet grushtin e fortë të diktaturës së proletariatit, qoftë në ideologji, qoftë në ekonomi,** veçse deri diku në fshat në fushën ekonomike. Edhe industria në Kinë deklarohet se është socialiste, por ne vazhdojmë të shohim akoma që kapitalistët dhe industrialistët në ndërmarrje marrin një rentë të caktuar. Kjo thuhet se është fare e papërfillshme, por sidoqoftë një gjë e tillë është e papranueshme. Në të vërtetë kjo nuk duhet të lejohej, kurse udhëheqësit kinezë e kanë lejuar dhe vazhdojnë akoma ta lejojnë. Por në kohën që kinezët kanë lejuar dhënien e kësaj rente, gjithë këta kapitalistë kanë disponuar pasuri të mëdha të luajtshme, që nuk iu prekën fare!

Një qëndrim i tillë kaq tolerues ndaj shfrytëzuesve, natyrisht, është shoqëruar edhe me një politikë pajtuese, të butë dhe oportuniste ndaj tyre. E gjithë kjo «bashk-

ekzistencë» është mbuluar me fushatën «e riedukimit» që nga perandori Pu Ji i Mançukuosë dhe deri tek industrialisti i vjetër.

Të gjithë këta armiq, në vend që të hanin grushte shkatërrimtare, «u sistemuan», «u edukuan» dhe iu adaptuan politikës së shtetit socialist. Puna e tyre armiqësore në kushte të reja zhvillohej me forma të reja në të gjithë sektorët, por veçanërisht në propagandë, në ideologji.

Unë mendoj se Partia Komuniste e Kinës e la për një kohë shumë të gjatë një gjendje të tillë, derisa tani, kur kontradiktat e jashtme, lufta kundër imperializmit amerikan dhe revizionizmit modern, po ashpërsohen, ky armik i brendshëm u aktivizua dhe doli nga korniza «e vendosur». Atëherë shokët kinezë u zgjuan nga gjumi. Përpara çfarë vështirësie serioze u ndodhën ata, këtë nuk mund ta përcaktojmë, por shokët kinezë thonë se ky ishte «një komplot i madh».

Duhet të merreshin masa kundër armiqve, po çfarë rruge u zgjodh? Kjo që po analizojmë a është ajo që duhet dhe a do të arrihet ajo që duan shokët kinezë? Ne dëshirojmë me gjithë zemër që të shembet sa më parë në Kinë forca armiqësore. Po të ishim ne, ndaj saj do të përdornim metoda të vërteta revolucionare. Siç duket Partia Komuniste e Kinës nuk dëshiron që kësaj lufte t'i japë ngjyrën e vërtetë politike që ka, dhe kërkon ta likuidojë forcën armiqësore me rrugë të tërthorta dhe me kohë më të gjatë.

Ne shohim, gjithashtu, mbështetje dhe ekzaltim të ushtrisë. Ajo është e fortë, është armë e diktaturës së proletariatit, por tash nuk është nevoja që të lëvizë. Sigurisht, armiq të brendshëm tmerrohen prej saj dhe për t'u dhënë shijen e parë të grushtit, Maoja shpërtheu e derdhi «gardistët e kuq» nëpër qytete, sepse këtu duhet të kenë bërë fole armiq të.

«Garda e kuqe» kalon pak nga pak nga qethja e

flokëve dhe nga ndërrimi i tabelave në kërkesa më konkrete kundër borgjezisë së qyteteve, me një fjalë në likuidimin e fuqisë së saj ekonomike dhe të vijës së vjetër që është ndjekur deri në fund ndaj saj. Ata kanë vajtur deri atje sa «të rregullohet edhe flamuri kombëtar» dhe për këtë kanë vepruar drejt.

Kthesa duhet medoemos të bëhet, por kurdoherë nën drejtimin e partisë. Kjo është një çështje e brendshme e Kinës, që do të zgjidhet nga vetë shokët kinezë, por ne, si miq e aleatë të tyre, mendojmë se, pavarësisht nga rrethanat, ata që degeneruan në armiq, duhen goditur rëndë. Po ashtu të gjithë ata që janë përgjegjës për këtë vijë oportuniste, për një varg çështjesh që kam përmendur më parë, pavarësisht se kush janë, duhet të kritikohen ashpër dhe të marrin dënimin që meritojnë. Në rast se Komiteti Qendror i Partisë Komuniste të Kinës në plenumin e fundit i ka analizuar objektivisht çështjet, në mënyrë marksiste-leniniste dhe ka marrë masat e duhura, ne duhet t'i përshëndesim këto masa; në rast të kundërt, do të thotë se puna s'është mirë. Por zhvillimi i ngjarjeve do të na sqarojë më tej.

E MËRKURË
31 GUSHT 1966

KUSH PËRGJIGJET PËR KRIMET E GJENOCIDIT NË KOSOVË?

Gazeta «Zëri i popullit» gjithë faqen e saj të katërt ia kushton sot artikullit me titullin: «Kush përgjigjet për krimet e gjenocidit në Kosovë?»¹.

¹ Shih në këtë vëllim f. 133.

«GARDA E KUQE»

Çfarë është në fakt, kjo «gardë», përse po krijohet, për ne nuk është shumë e qartë. Thuhet se ajo po zhvillon Revolucionin Kulturor në të gjithë Kinën, se «është krijuar për të bërë spastrimin radikal të kulturës së vjetër, të kulturës borgjeze kapitaliste dhe revizioniste». Mirë, po si do ta bëjë këtë «spastrim radikal», cilat janë orientimet bazë, nga duhet t'ia fillojë dhe si duhet t'ia fillojë e ta zhvillojë ajo këtë spastrim, kjo për mua nuk del gjëkund. Jo vetëm kaq, por fillimi i kësaj pune është anarkik dhe konfuz.

Disa gjëra serioze të bien në sy që në fillim:

1 — «Garda e kuqe» është e përbërë kryesisht nga të rinj, studentë universitarë, nxënës të shkollave të mesme dhe tash janë bashkuar me ta edhe mësuesit e tyre. Anëtarët e «Gardës së kuqe» janë vetëm qytetarë. Derisa ky Revolucion Kulturor ka karakter pankinez, për të mos thënë më shumë (sepse propaganda kineze kërkon dhe i jep këtë tendencë revolucionit), nuk mund të kufizohet te studentët dhe të udhëhiqet vetëm prej tyre, pse kjo të krijon përshtypjen sikur ky revolucion u përket vetëm studentëve dhe sikur «këta janë të aftë ta bëjnë dhe ta drejtojnë atë». Na del kështu në pah se, për një Revolucion Kulturor kaq të gjerë e kaq të thellë, që ka të bëjë me likuidimin e një «superstrukture borgjeze» që ndodhet «në pozita të forta», bile dhe «kër-

cënuese», siç thonë shokët kinezë, ngarkohet shtresa e re e inteligjencies dhe kjo dominon klasën kryesore të shoqërisë, klasën punëtore, megjithëse këtë Revolucion Kulturor e kanë quajtur edhe «proletar». Kjo, natyrisht, nuk është në vijë të drejtë, edhe sikur vetëm nga ana formale ta marrësh, pa lëre po ta shikosh në thelb. Por edhe format shprehin shumë gjëra dhe janë në fakt pasqyra e dukshme e thelbit të problemit.

2 — Në qoftë se flasim për kulturën proletare, është shumë e çuditshme çështja që klasa punëtore dhe fshatarësia ose të paktën rinia punëtore dhe fshatare (meqenëse duan t'i japin revolucionit ngjyrën e brezit të ri), rrinë sehirxhesha dhe nuk marrin pjesë në këtë revolucion. Çfarëdo që të thonë shokët kinezë, asgjë nuk e shpjegon këtë qëndrim ekuivok. **Kultura në socializëm nuk është stoli vetëm e një shtrese, por pasuri e gjithë popullit**, dhe në qoftë se duhet ta thonë fjalën e tyre për kulturën e artin, më parë nga kushdo tjetër duhet ta thonë punëtorët dhe fshatarët.

Mos vallë në ndërgjegjen e punëtorëve dhe të fshatarëve në Kinë nuk paska gjëra për t'u spastruar, apo mos vallë në ta nuk ka influencuar ose nuk influencon kultura borgjezo-revizioniste?! Atëherë përse nuk futen edhe këta në lëvizje dhe ta drejtojnë, ta udhëheqin atë? Apo, meqenëse sëmundja më e madhe është tek intelektualët, në universitete e në shkolla, klasa punëtore nuk duhet të marrë pjesë në këtë «spastrim radikal»? Po si është e mundur të mos u kërkohet as mendimi, as veprimi për një çështje kaq të madhe klasës punëtore dhe fshatarësisë? Si mund të ndodhë kjo, kur të rinjtë e shkollave dhe të universiteteve paskan të drejtë të ndërhyjnë kudo, të bëjnë ligjin, të japin orientimin në këtë revolucion dhe drejtimin e tij ta marrë pikërisht ajo shtresë që ka bërë gabimet, dhe që nga natyra e saj është në pozita të lëkundshme? **Këtë mur antiborgjez**

dhe antirevizionist mund ta bëjë të pathyeshëm vetëm betonarmeja proletare, dhe në qoftë se duhet «fshesë e hekurt» për të spastruar qelbësirat, fshesë të tillë nuk mund të ketë pa hekur, pra, pa klasën punëtore.

3 — Në qoftë se themi se «Garda e kuqe» përbëhet prej të rinjsh e deri te pionierët, atëherë ç'po bëhet me rininë komuniste, organizatë me famë dikur në Kinë? Kësaj nuk i ndihet fare zëri, duket sikur ajo nuk ekziston, ose është në «venitje e sipër». Përse? Ç'ka bërë? Vallë, a është e rregullt që një fraksion i rinisë të zëvendësojë tërë organizatën, të shkatërrojë traditën? Në qoftë se prishen strukturat e vjetra organizative, duhet të thuhet pse. Në rast se «udhëheqja e rinisë ka rënë në pozita armiqësore», atëherë duhen spastruar këta elementë armiq dhe të ecet përpara. Çdo gjë flet për atë që gjithçka nga ato që po shohim e po dëgjojmë, nuk është në rregull.

Çfarë gjë konkrete ka bërë «Garda e kuqe» deri tash për Revolucionin Kulturor? Ajo ka dalë në rrugë, ia ka filluar punës me veprime që të bëjnë për të qeshur e për të qarë; ka shkelur ligjet e republikës; shumë herë ka shkuar edhe në kundërshtim me direktivat e Maos, të cilat shokët kinezë i trumbetojnë shumë; ka shqetësuar të mirët, pale të këqijtë, dhe ka bërë zhurmë të madhe nëpër rrugë. Por kjo zhurmë e pafrenuar, e orkestruar dhe e inkurajuar ka bërë që «Garda e kuqe» në disa qytete të hyjë në përleshje me klasën punëtore dhe janë plagosur me qindra veta. Veprimet e «Gardës së kuqe» aktualisht të kujtojnë disa aksione të dënueshme që bëheshin para lufte për të përgatitur gjëra të këqija.

E vetmja gjë konkrete që bën «Garda e kuqe» është: mbron dhe brohoret deri në qiell për Mao Ce Dunin. Këtë e ka si perëndi me tërë kuptimin e fjalës. Përse të prishen tabelat dhe të priten flokët me forcë? Një veprim i tillë s'bie erë Revolucion Kulturor.

Deri tash çdo veprim i «Gardës së kuqe», çdo klithmë e saj ka për qëllim vetëm të ekzaltojë kultin e Maos. E gjithë kjo të jep përshtypjen e plotë se dikujt, tërthorazi, i thuhet që «s'ka si Maoja, mos e prekni Maon, të ndiqni Maon, se ju pi e zeza». Pra Maoja po mbrohet nga nxënësit e shkollave dhe nga studentët e universitetit. Kjo është përshtypja që të jep gjithë zhurma e «gardistëve të kuq» dhe kjo zhurmë u ngrit në qiell në prag të mbledhjes së plenumit të Komitetit Qendror dhe u zhvillua më me zjarr pas saj. Atëherë kjo të lë të mendosh se në Komitetin Qendror ka pasur ndeshje, po me kë dhe përse? Asgjë s'del.

Maoja doli dy herë në mënyrë demonstrative për të parë paradën, u fut në mes të demonstruesve, u brohorit në qiell, qëndroi me ta dhe i degustoi ekzaltimet fantastike të tyre; ndërkohë Lin Biaoja, shoku i tij i luftës, që vihet menjëherë pas Maos, gjë që duket hapur dhe bile bëhet në mënyrë demonstrative, i bën atij elozhe të mëdha dhe u thotë «gardistëve» gjithmonë e po të njëjtën gjë: «Lexoni maocedunidenë». Pas tij, kurdoherë ngrihet flet edhe Çu En Lai, «dirigjenti i orkestrës», dhe thotë po ato fjalë për Maon, plus ca të tjerave edhe për Lin Biao. Udhëheqësit e tjerë të partisë dhe të shtetit e ndjekin si figurantë këtë procesion të organizuar dhe të orkestruar. Maoja, Lin Biaoja dhe Çu En Lai po i tërheqin në mitingje në sheshin Tien An Men njerëzit e supozuar se kanë gabuar etj. E gjithë kjo tablo të krijon përshtypjen se, në njëfarë shkalle dhe në forma të tjera, edhe në udhëheqje po veprohet tamam ashtu siç bën «Garda» kur u vë «kapelën» të këqijve dhe i tërheq pastaj zvarrë nëpër rrugë.

Kështu siç po ecën ky Revolucion Kulturor, nuk po shohim akoma qartë se ku do të dalë; përveç kësaj, masat me të vërtetë revolucionare që duheshin marrë kundër armiqve, qofshin këta brenda ose jashtë partisë, janë

lënë mjaft pas dore, janë shkelur normat më të domosdoshme organizative të partisë.

Në Kinë po ngrihet e po zhvillohet një frymë ksenofobie antimarksiste, që po bëhet veçanërisht shqetësuese ndaj popujve sovjetikë. Kështu siç po veprohet në Kinë, të paktën siç e gjykoj unë, del se lufta kundër revizionizmit sovjetik, që duhet të jetë e ashpër dhe pa kompromis, ka zhdukur kufirin në mes tradhtarëve revizionistë dhe popujve sovjetikë.

Të shohim si do të zhvillohet më tej kjo situatë, e cila na shqetëson shumë. Nga fjalimi i pardjeshëm, që mbajti Çu En Lai në sheshin Tien An Men, duket qartë se ai është kryesori në të gjithë këtë situatë, pavarësisht se trumbetohet Lin Biaoja. Fjalimi i tij ishte program pune për «Gardën e kuqe». Përveç të tjerave, në këtë fjalim-program të bie në sy fakti që Çu En Lai ngre me të madhe çështjen: «T'i lëmë të lira masat të flasin, të veprojnë, të bëjnë revolucion» etj. E kush i kishte ndaluar ato deri tash të vepronin lirisht? Pastaj masat, me kuptimin e vërtetë të fjalës, nuk po flasin edhe tash, flasin vetëm një kategori njerëzish, një pjesë e vogël e masave dhe më e ekzaltuara, por në të njëjtën kohë më e papjekura dhe më e papërshtatshme sidomos për punën speciale që kërkohet të kryhet.

Gjithë çështja sot në Kinë vërtitet rreth Revolucionit Kulturor dhe zhurmës së «Gardës së kuqe», sikur s'ka probleme të tjera, sikur Komiteti Qendror që u mbledh kishte për të vendosur vetëm 16 pikat e famshme! Por le të pranojmë për një çast se vetëm këto 16 pika u diskutuan dhe u vendosën. Këto vendime, në radhë të parë, janë për partinë, prandaj duhet t'i shtrohen më parë partisë, t'i diskutojë ajo, t'i pranojë dhe të udhëheqë ajo. Asgjë s'pipëtin në këtë drejtim; as që ndihet se po punohen këto direktiva në parti; asnjë mbështetje nuk po dëgjohet nga partia, në është ajo pro apo kundër?

Siç duket, partia s'po vihet akoma në korent të vendimeve të plenumit. Me sa vihet re, kanë zgjedhur rrugën e formimit të opinionit në popull dhe te komunistët me anën e «Gardës së kuqe», dhe, pasi ta kenë formuar këtë opinion, kanë vendosur t'ia shtrojnë partisë. Këtë konkluzion nxjerr unë nga çështja që ngre Çu En Lai në fjalimin e tij, kur thotë se në Pekin do të vazhdojnë të vijnë anëtarë të «Gardës së kuqe» nga provincat e tjera të vendit për të marrë eksperiencë. Pra, kjo punë e bujshme duket se do të vazhdojë më tej dhe do të përdoret kundër dikujt, për diçka. Metoda të çuditshme!!

Këto janë gjykimet e mia, por e udhës do të ishte që kinezët t'i vinin në korent shokët shqiptarë për çka ngjet dhe jo të na lënë në tym të gjykojmë nga kronika.

TAKIM ME AMBASADORIN RUMUN

Sot paradite prita ambasadorin e ri të Rumanisë, Manole Bodnarash¹. I dhashë një përgjigje me piper për Çausheskun që pat paturpësinë të më ftonte të shkoja në Bukuresht.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 274.

TAKIM ME AMBASADORIN KOREAN

Prita sot ambasadorin e jashtëzakonshëm dhe fuqiplotë të RDP të Koresë, Pak Çan Xhe¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 304.

TË MBROJMË KINËN PA FOLUR E PA MBROJTUR REVOLUCIONIN KULTUROR

Udhëzova Ramizin të porositë redaksinë e «Zërit të popullit» që të bëjë një artikull ku të mbrojë RP të Kinës nga sulmet e reja që kanë shpërthyer revizionistët modernë. Në këtë artikull as të mos flitet dhe as të mos mbrohet Revolucioni Kulturor.

PËR PROJEKTRAPORTIN E KONGRESIT TË 5-TË TË PPSH

Punuam me shokët Hysni dhe Ramiz për disa pletësime në raportin e Kongresit të 5-të të PPSH.

Për kapitullin e luftës së Partisë kundër revizionizmit modern bëra këto sugjerime:

Duhet të zgjerohet edhe ca pjesa ku flitet për tizmin, duke vënë në dukje se lufta jonë kundër revizionistëve titistë është luftë parimore gati 20-vjeçare. Në këtë luftë Partia jonë asnjëherë nuk është lëkundur. Jeta ka vërtetuar se qëndrimet tona politiko-ideologjike ndaj Jugosllavisë titiste kanë qenë të drejta.

Ose në këtë kapitull, ose në të parin, duhet të bëhet e qartë ideja që në ndarjen e sferave të influencës dhe në përpjekjet për sundimin e botës do të dalin dhe kanë dalë kontradikta të mëdha në mes imperialistëve dhe revizionistëve të ndryshëm, që do të shkojnë duke u acaruar.

Taktika e imperialistëve: «përçaj e sundo», «gjithkush për vete», «likuido socializmin dhe mbështet klika që të të mbështetin», «krijo lakenj dhe agjendra të bindura» (degjenerimi i klikës titiste).

Për ngritjen e revolucionit në shkallë kombëtare dhe ndërkombëtare. Marksistët zhvillojnë luftë në dy fronte: në shkallë kombëtare dhe ndërkombëtare, kundër imperializmit dhe revizionizmit.

Duhet të zhvillohet ideja:

Të maskosh devijimin nga parimet marksiste-leniniste me kontradiktat ekonomiko-politike që mund të kesh me një shtet revizionist, jo mbi bazën e ideologjisë marksiste-leniniste, po mbi baza nacionaliste shoviniste etj., kjo është një bluf. (Rumunët.)

Sigurisht kjo taktikë i ka këmbët e shkurtra, shpejt ose vonë do të zbulohet.

Të kihet parasysh, se bashkëpunimi politiko-ekonomik dhe ideologjik sovjeta-amerikan, që do të trajtohet në kapitullin e parë të raportit, është një pjesë kryesore e rëndësishme dhe plotësuese e kapitullit të fundit, ku flitet për luftën e Partisë sonë kundër revizionizmit.

E SHTUNË
10 SHTATOR 1966

TAKIM ME NJË MIK FRANCEZ

U takova sot me një shok nga Franca, Marti. E mbajta për drekë.

MBI GJENDJEN AKTUALE NË KOSOVË

Në kuadrin e kaosit dhe të shqyerjes në mes klivave të Jugosllavisë, Kosova dhe banorët e saj shqiptarë gjenden kurdoherë të ekspozuar ndaj rreziqeve të mëdha.

Rivaliteti për dominim në mes serbëve dhe kroato-slovenëve, në mes grupit të Titos dhe atij të Rankoviçit, ka reperkusionet e veta dhe pasqyrohet edhe në Kosovë e në viset e tjera shqiptare në Jugosllavi (në Maqedoni e në Mal të Zi).

Barbarizmat e mëparshme në kurrizin e shqiptarëve nga klika Tito-Rankoviç dhe këlyshët e saj shqiptarë, tash, sa për sy e faqe dhe përkohësisht kanë marrë një formë tjetër.

Politika e grupit fitues të Titos në Kosovë predikon se «të gjitha të këqijat atje i ka bërë Rankoviçi dhe UDB-ja, prandaj ato tash morën fund»; «Titoja është shpëtimtari i kosovarëve»; «Titoja u jep liri të madhe dhe ka besim te shqiptarët», prandaj mbështet ata krerë që Rankoviçi i kishte mënjeluar; thotë që «shqiptarë të vini më shumë në drejtim», dhe këta, hëpërhë, nuk i shqetësojnë kur kritikojnë njerëzit e UDB-së.

Edhe për kalamanët është e qartë, se politika titiste kundrejt shqiptarëve, është ajo e egra, e mëparshmja, por Titos në kuadrin e përleshjes me serbët

e Rankoviçit, i duhet ta zbutë ca me shqiptarët, i duhet që këta të mos i nxjerrin telashe, dhe, mundësisht deri sa të forcojë pozitat, t'i ketë nga ana e tij. Kjo është një politikë koniunkturale e Titos, për t'u kthyer shpejt tek e vjetra.

Titoja e di, dhe është i bindur se shqiptarët e Kosovës janë armiq të tij nga më të vendosurit, dhe ata s'mund t'i bëjë kurrë me vete. Ai me vete ka vetëm disa krerë dhe jo popullin, dhe është mbi këta krerë që ai llogarit, me këta ai përpiket të gënjejë shqiptarët.

Pra fitorja e popullit të Kosovës deri në vetëvendosje duhet të vijë dhe të organizohet, në një rrugë të gjatë, plot vuajtje, mundime dhe sakrifica nga vetë populli dhe jo nga këta krerë të shitur shqiptarë.

Populli i Kosovës mund të udhëhiqet drejt në këtë rrugë e të fitojë të drejtat e tij të plota, vetëm nga marksistë-leninistë revolucionarë të vërtetë shqiptarë kosovarë, vetëm në bashkëpunim dhe në bashkëluftim internacionalist me marksistë-leninistë revolucionarë të vërtetë jugosllavë. Këto janë kondita absolutisht të domosdoshme për sukses.

Të dhënat që dihen janë këto: Kosova e viset e tjera shqiptare në Jugosllavi, pjesë të Shqipërisë, u shkëputën nga mëma e tyre prej fuqive imperialiste dhe iu dhanë mbretërisë serbe. **Kosova është shqiptare, mbetet shqiptare dhe i përket Shqipërisë.** Xhelatët serbo-mëdhenj bënë kërdrinë mbi shqiptarët, për t'i shfarosur krejtësisht. Shqiptarët rezistuan heroikisht dhe gjenocidi i praktikuar nga shovinistët serbo-malazezë nuk u dha rezultatet që ata pritnin. Urrejtja e shqiptarëve kundër serbëve dhe malazezëve, me të drejtë, u ngrit në kulm dhe s'ka dyshim që kjo u zhvillua në rrugën nacionaliste. S'kishte si të bëhej ndryshe, në një vend, ku s'kishte fare lëvizje komuniste. Dëshpërimi i çoi në këtë rrugë.

Popullin shqiptar të Kosovës Lufta Nacionalçlirimtare e gjeti të papërgatitur, dhe jo vetëm kaq, por Italia fashiste, fashizmi gjerman dhe kuislingët shqiptarë, përhapën, pompuan dhe predikuan, duke marrë dhe masa konkrete, «Shqipërinë e madhe». Kosova gjoja iu bashkua Shqipërisë dhe kështu gjoja u realizua ëndrra.

Kjo natyrisht ishte një bluf, një koniunkturë fashiste, për të shuar në Kosovë çdo lëvizje, çdo kryengritje antifashiste.

Ne, komunistët shqiptarë, nga ana jonë ndihmuam sa mundëm në Kosovë që populli të ngrihet. Partia Komuniste e Jugosllavisë nuk e ndihmoi drejt popullin e Kosovës, bile e pengoi luftën e vërtetë nacionalçlirimtare të tij dhe kjo u kuptua më qartë më vonë. Në fillim lufta nacionalçlirimtare e popullit të Kosovës mbeti, si me thënë, më shumë luftë «kuadrosh» që luftonin në Kukës e në Tropojë, nën drejtimin e Partisë sonë. Më vonë, pas çlirimit të Kosovës, të Malit të Zi e të Dibrës këta «kuadro» i kaluan Partisë Komuniste të Jugosllavisë dhe udhëheqja e Kosovës kaloi nën drejtimin e Beogradit.

Që pas çlirimit, klika e Titos me një mijë mënyra që më vonë u bënë të qarta për këtë problem, neve na i vuri kufijtë te thana. Në maskën e komunizmit e të internacionalizmit ajo bëri si deshi në Kosovë e në viset e tjera shqiptare në Jugosllavi (në Malin e Zi, në Maqedoni). «Vetëdeklarimi» e «vetëvendosja» e popullit të Kosovës për të qenë pjesë përbërëse e Serbisë dhe për të qëndruar e bashkuar me Republikën Federative të Jugosllavisë nuk ishte as «vetëdeklarim» as «vetëvendosje». Përkundrazi, siç doli më vonë, gjithçka ishte e bërë me urdhër e me diktat nga Beogradi.

Problemi i trojeve shqiptare të Kosovës e i viseve të tjera shqiptare në Jugosllavi (në Mal të Zi e në

Maqedoni) të aneksuara me forcë Jugosllavisë për ne ka qenë shumë delikat e kompleks. Ne, si shqiptarë e si komunistë, me ndërgjegje të plotë, copëtimin e atdheut tonë e kemi quajtur një padrejtësi shumë të madhe historike. Pa u futur në konsiderata historike dhe në analiza të situatave të së kaluarës, faktet dëshmojnë se Shqipërisë dhe popullit shqiptar, me gjithë luftërat e vazhdueshme heroike për të fituar lirinë dhe pavarësinë, fuqitë e mëdha imperialiste dhe fqinjët shovinistë u kanë bërë padrejtësi të mëdha. Shqipërinë e kanë gjymtuar në të gjitha anët e kufijve të saj dhe në rrezik copëtimi ka qenë e gjitha. Toka që i përkasin Shqipërisë, toka që banohen nga shqiptarët, si Kosova, pjesë të Maqedonisë dhe të Malit të Zi iu bashkuan, padrejtësisht, Jugosllavisë së kralëve serbokroatë. Nga çdo pikëpamje që ta marrësh kjo ka qenë dhe mbetet një e vërtetë e hidhur dhe etnia shqiptare e këtyre trojeve për ne ka qenë e mbetet një çështje e padiskutueshme. Serbomëdhenjtë kanë zhvilluar një politikë të egër shoviniste, antishqiptare në kurriz të shqiptarëve në Jugosllavi, me qëllim që t'i shfarosnin fizikisht e sa për të drejta të tjera as që mund të bëhet fjalë.

Ne jemi të bindur se problemit nacional i jepet zgjidhje e drejtë vetëm nga teoria marksiste-leniniste, nga partitë komuniste, nga socializmi, prandaj kur nuk e njihnim akoma tradhtinë e Titos, ne mendonim që edhe problemi i Kosovës mund të zgjidhej si duhet vetëm nga dy vendet tona, nga dy partitë tona, nga dy popujt tanë dhe nga vetë populli shqiptar autokton në Jugosllavi... Ne duhej të punonim që të piquej problemi derisa shqiptarët në Jugosllavi të vendosnin vetë nëse donin të bashkoheshin me atdheun e tyre socialist, Shqipërinë, e, nëse do të shpreheshin për këtë, askush nuk duhej t'i ndalonte ata që të bashkoheshin. Njëkohësisht ne mendonim se atyre duhej t'u krijohet

drejta të shpreheshin edhe për ndonjë zgjidhje tjetër, për shembull, nëse do të donin të jetonin si republikë më vete, apo të bashkuar me tjetërkënd. Ky ishte qysh gjatë Luftës Nacionalçlirimtare mendimi ynë për problemin e Kosovës, por, në atë periudhë, kryesore për ne ishte që popujt tanë të ngriheshin në luftën e përgjithshme kundër pushtimit fashist.

Dhe ne kryem detyrën tonë dhe jo vetëm brenda kufijve tanë. Që përpara Çlirimit shumë shqiptarë me komunistët në krye, e aq më shumë kur dy divizione të Ushtrisë sonë Nacionalçlirimtare shkuan në ndihmë të popujve të Jugosllavisë, bijt e bijat e popullit tonë, përkrah luftëtarëve jugosllavë luftuan heroikisht dhe derdhën gjakun e vet për çlirimin e popujve të Jugosllavisë.

Më vonë, kur të krijoheshin kushtet e mundësitë, mendonim ne me zemër të pastër e duke u nisur nga mësimet e marksizëm-leninizmit, kur në pushtet të vinin partitë komuniste, atëherë çështja e Kosovës dhe e viseve të tjera shqiptare në Jugosllavi mund të zgjidhej drejt e përfundimisht dhe sipas dëshirës së vetë popujve.

Ne, pra, niseshim nga ajo që lëvizja nacionalçlirimtare jugosllave udhëhiqej nga një parti komuniste, se kjo lëvizje ishte një luftë popullore, antifashiste, përparimtare, për socializmin, prandaj nuk mund të vihej imediatisht në diskutim çështja e kufijve të vjetër jugosllavë dhe në mënyrë të posaçme çështja e Kosovës dhe e viseve të tjera shqiptare në Jugosllavi.

Pikëpamjen e Partisë sonë Komuniste për këtë problem të madh, midis të tjerave unë ia thashë qartë Titos, në takimin që pata me të në Beograd në qershor të vitit 1946. Kosova, i thashë Titos, dhe viset e tjera me popullsi shqiptare në Jugosllavi, janë toka shqiptare që fuqitë e mëdha padrejtësisht ia shkëputën Shqipërisë;

ato i përkasin Shqipërisë dhe duhet t'i kthehen Shqipërisë.

Titoja, pasi më dëgjoi, m'u përgjigj se ishte dakord me pikëpamjet e mia, se edhe ata dëshironin t'ia kthenin Kosovën Republikës Popullore të Shqipërisë, veçse këtë nuk mund ta bënin menjëherë, sepse reaksioni serbomadhi dhe të gjithë popujt e Jugosllavisë nuk do ta kuptonin një gjë të tillë dhe do t'u nxirrnin telashe. Këtë «pengesë» nxori Titoja, prandaj unë ia ktheva që në rast se nuk e kuptojnë sot, duhet ta kuptojnë nesër.

Pra Titoja pranoi që Kosova duhej t'i kthehej Shqipërisë, por në fakt ai blofoi, sepse kishte qëllime të tjera ndaj Shqipërisë dhe popullit shqiptar, që u zbuluan më vonë.

Populli i Kosovës nuk u pyet për të ardhmen e tij. Ky është fakt. Dhe një nga arsytet për të cilat nuk u pyet, është gjoja se, siç thonë, «në përgjithësi» nuk mori pjesë në Luftën Nacionalçlirimtare. Kjo nuk është tamam kështu. Populli i Kosovës është trim, i guximshëm, por nuk u qartësua e nuk u organizua politikisht në kohën e duhur. Këtë edhe ne nuk e bëmë sa duhet dhe nuk kishim shumë mundësi konkrete për ta bërë. Por këtë nuk e bënë as jugosllavët, pse Titoja e Tempoja nën maskën e komunistëve, ishin shovinistë e antishqiptarë të egër.

Kështu që shumë njerëz nga populli kosovar, në një moment krucial të historisë së tij, u mashtruan nga ide të vjetra, ku dominonin nacionalizmi shqiptaromadhi, irredentizmi dhe besimi se zgjidhja e problemit do të bëhej përpara nga «fuqitë e mëdha». Pas çlirimit dhe «vetëvendosjes», titistët vendosën administratën e tyre, krijuan aparatet shtypëse, përgatitën kuadrot e tyre, organizuan «partinë», propagandën dhe nën maskën e shovinizmit më barbar bënë mbi shqiptarët kërdinë që dihet.

Populli shqiptar i Kosovës gjatë gjithë kësaj kohe,

ka rezistuar, ka luftuar me mënyrat e tij për t'i shpëtuar shfarosjes. Ai është mbrojtur me guxim e fuqimisht, politikisht dhe hapur nga ne, dhe jo vetëm me luftën heroike që i bëri titistëve tradhtarë.

Për fat të keq, lufta e shqiptarëve të Kosovës, për të drejtat e tyre demokratike, nuk është e organizuar, nuk është e udhëhequr, është e çoroditur politikisht dhe organizativisht. Ajo ndjek me shumë pak ndryshime tiparet e vjetra të paraçlirimit. Dilet me parullat «luftë për t'u bashkuar me Shqipërinë», lejohet emigrimi në masë në Turqi, pa organizuar punën që asnjë të mos lëvizë nga trualli i të parëve, lejohet të shesin tokën, nuk luftohet sa duhet dhe si duhet për të përfutur nga lëshimet që titizmi është i detyruar të bëjë, si shkolla shqipe etj., por organizohen «grupe sekrete» që s'kanë asnjë sekret për udbashët. Vazhdohet më në fund dhe kjo ka rëndësi të madhe, pa marrë në konsideratë popujt e Jugosllavisë, luftën dhe rezistencën e tyre, të hapët e të maskuar, por me pikëpamje joreale, të gjithë të futen në një thes dhe mendohet se lufta e tyre do të ketë sukses jashtë kuadrit dhe koniunkturave aktuale. Ata mendojnë jashtë kohës, jashtë rrethanave dhe kjo pse nuk kanë udhëheqje marksiste-leniniste, vetëm ajo do të mund të çajë dallgët dhe të shfrytëzojë drejt situatat dhe koniunkturat.

Çështja e Kosovës nuk është e lehtë dhe as nuk mund të zgjidhet aq shpejt sa mendojnë disa kosovarë me vullnet të mirë.

Kjo është një çështje politike, në radhë të parë, dhe po u pa drejt politikisht atëherë çdo gjë vihet në rrugë të drejtë, fillohet puna nga a-ja me durim, me kujdes dhe jo rrëmujë e pa perspektivë të qartë, se ku do të shkohet dhe si do të shkohet. Për sa i përket se ku dhe kur do të mbërrihet, ajo s'mund të përcaktohet, se s'varet vetëm nga dëshira.

Populli i Kosovës duhet të kuptojë në mënyrë të qartë, se Republika Popullore e Shqipërisë nuk mund ta atakojë ose ta sulmojë Jugosllavinë. Në qoftë se Jugosllavia atakon Shqipërinë, ai është problem tjetër. Shqipëria do të mbrohet, do të luftojë dhe do të fitojë. Atëherë edhe problemi i Kosovës do të vihet krejt ndryshe.

Ekzistenca e Republikës Popullore të Shqipërisë e fortë, e lirë dhe sovranë është një fitore e madhe për popullin e Kosovës dhe luftën tonë kundër titizmit. Ata duhet ta konsiderojnë atë një ndihmë të rëndësishme për ta, ta ndjekin zhvillimin e saj me kujdes dhe të mësojnë prej saj, të kuptojnë nga rruga e Partisë sonë ç'do të thotë politikë e drejtë dhe luftë e drejtë. Ndryshe, ata do të gabojnë, do të ëndërrojnë, do të ecin me iluzione, dhe do të bien nën goditjet e reaksionit titist.

Momentet aktuale, kur regjimi titist është në krizë, dhe kur është i detyruar për arsyet që thamë më lart «t'u buzëqeshë shqiptarëve», populli i Kosovës dhe njerëzit e pjekur dhe politikë të tij, jo vetëm që nuk duhet të gënjejnë nga demagogjia titiste, por duhet të përfitojnë. Si? Të ngrihen me armë? Ky do të jetë një gabim fatal dhe një gjë e tillë s'mund të ketë sukses, pa e përgatitur këtë shumë kohë më parë. Për luftë s'mjafton vetëm guximi dhe trimëria individuale. Revolucioni është një çështje nga më seriozet, më seriozja dhe ai përgatitet, pastaj shpërthen, ai piqet, pastaj bëhet.

Nuk mund të shkohet nga parimi i gabuar anti-marksist se «meqë shqiptarët e Kosovës janë kundër serbëve» kryengritja do të marrë zjarr dhe do të ketë sukses. Në këtë rrugë do të ketë disfatë. Lufta e armatosur në Jugosllavi duhet të jetë njëkohësisht dhe kryesisht kundër regjimit reaksionar titist. Kjo s'mund të bëhet pa popujt e Jugosllavisë dhe pa vëllazërim me ta, pavarësisht se kush e jep sinjalin, shqiptarët, ser-

bët, malazezët apo kroatët, dhe natyrisht flas kurdoherë për kryengritësit revolucionarë, dhe jo për rankovistët e të tjerë, që edhe këta mund të dalin në mal dhe të luftojnë për qëllimet që dimë.

«Lufta e izoluar e Shqipërisë» me një Jugosllavi të tillë, është vetëvrasje.

Aktualisht çështja për kosovarët vihet që të përgatiten, të përfitojnë nga kjo situatë, për të forcuar pozitën në vend, për të kërkuar me këmbëngulje të drejta demokratike legale më të mëdha, për t'i konsoliduar këto të drejta dhe të gjitha këto të shërbejnë si njëfarë baze për përgatitjen e përgjithshme e të shumanshme.

Udhëheqësit shqiptarë në Kosovë, megjithëse janë të komprometuar dhe, kush më shumë e kush më pak, janë të shitur te titizmi, ata prapëseprapë janë shqiptarë, por shovinistë shqiptarë, plus dhe revizionistë. Atyre nuk duhet me u pasë besim, por duhet me u gjetë pikat e dobëta (jo në rrugë agjenturore po politike) që të lëkunden, dhe qoftë edhe jashtë vullnetit e dëshirës së tyre të lejojnë nga zori, dhe në rrugë legale, forcimin e pozitave të shqiptarëve në Kosovë e në viset e tjera shqiptare. Por që të bëhet një punë e tillë, për ta shtrydhur limonin e për ta flakur tej, duhen njerëz të qartë politikisht dhe të vendosur ideologjikisht në rrugën marksiste-leniniste. Këta njerëz në Kosovë duhet të dalin nga populli, nga revolucioni, se, me sa dimë ne, dhe ne dimë shumë pak, të gatshëm nuk gjenden.

Por zhvillimi progresiv, revolucionar do të bëjë të sajën, medoemos do të çajë rrugën dhe do të shembë pengesat.

Ne do të ndihmojmë me luftën tonë të drejtë vëllezërit tanë kosovarë dhe gjithë popujt vëllezër të Jugosllavisë.

E MARTË
20 SHTATOR 1966*

«GARDISTËT» VEPROJNË PA DREJTIM E PA KONTROLL

Qëllimi i vërtetë i lëvizjes së «Gardës së kuqe» për ne qëndron i panjohur, pavarësisht se propaganda zyrtare kineze thotë se kjo u krijua për të bërë Revolucionin Kulturor. Në fakt, ne deri tash nuk po shohim të bëhen shumë gjëra në këtë drejtim, përveç atyre që kam hedhur në disa shënime të mëparshme.

Po shohim se disa gjëra fare të paqarta shokët kinezë kanë filluar t'i ndreqin pak, me druajtje të madhe. Ata kanë nisur disi të flasin se «Garda e kuqe udhëhiqet nga partia», se «klasa punëtore dhe fshatarësia aprovojnë veprimet e saj», se «klasa punëtore merr pjesë në Revolucionin Kulturor» etj. Me një fjalë, ata kanë filluar të flasin nga pak se Revolucionin Kulturor nuk është privilegj i studentëve, i nxënësve dhe i mësuesve. Disa herë lënë të kuptohet se «Garda e kuqe» ka bërë edhe gjëra «jo të pëlqyeshme», dhe kërkesa «pa vend dhe jashtë kompetencës së saj». Bile tash së fundi ata kanë theksuar se «Garda e kuqe» s'duhet të përzihet në punët e fabrikave e të komunave. Pas gjithë kësaj, «Garda e kuqe» tash po «e ul» pak nga pak aktivitetin, po shkon «të korrë grurin» etj., etj.

Sigurisht, armiqtë imperialistë dhe revizionistë kanë shpërthyer një fushatë të madhe antikineze plot shpifje. Kjo s'na çudit dhe as që i duhet besuar aspak,

por është fakt se vetë kinezët i kanë dhënë shkas një gjëje të tillë. Çdo gjë që bën «Garda e kuqe», bile edhe më shumë se ç'bëjnë e ç'mund të bënin «gardistët», nën udhëheqjen e partisë mund të bëhej më mirë, më thellë, më drejt, në forma të tjera dhe me masa të tjera.

Përse nuk u veprua kështu?! Për ne kjo mbetet e panjohur. Fakti është se në Kinë «gardistët» veprojnë pa drejtim e pa kontroll; «Garda e kuqe» vazhdon të ekzistojë. Të shohim si do të punojë në të ardhmen, si do të organizohet, ç'forma do të marrë. Apo do të shkrihet si floku i borës në ujë?

Sipas mendimit tim, duke u bazuar në gjërat e dukshme, kjo «pompë», kjo zhurmë, këto kompetenca dhe epitete që iu dhanë «Gardës së kuqe», nuk mund të vazhdojnë gjatë, sepse atëherë çështjes i vihen pikë-pyetje të mëdha. Kjo të jep përshtypjen se s'ka gjë tjetër në Kinë përveç «Gardës së kuqe» dhe Maos, Lin Biaos dhe Çu En Lait. Këta të katër janë mbi të gjithë, bëjnë ligjin, shiun dhe diellin. Mendimi im është se shokët kinezë duhet të tërhiqen shpejt nga këto pozita të gabuara. Mund të jem i gabuar, por, dhe në qoftë se gabohem, kjo ndodh, sepse Komiteti Qendror i Partisë Komuniste të Kinës as na ka vënë dhe akoma nuk po na vë në korent mbi «vendimet e vërteta të plenumit të fundit të Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Kinës».

Mendoj se ata absolutisht duhej ta njihnin Partinë tonë me këto vendime, të cilat janë në bazë të këtyre veprimeve që po ndodhin atje. Është e papranueshme «arsyeja» që ambasadori kinez në Tiranë ka 4-5 muaj që është larguar për në vendin e tij, «për të bërë punën fizike»! Po sa kohë u dashkan për ta bërë këtë «punë fizike»? Personeli i ambasadës kineze në Tiranë gjatë kësaj kohe qëndron si mumje, i heshtur, i mby-

llur brenda dhe s'di ç'të thotë, kur ndonjë nga shokët tanë i drejton ndonjë pyetje.

Partia jonë ka pjekuri, ajo ka ditur fare mirë të mbajë qëndrime të drejta ndaj Kinës, ta mbrojë atë, por edhe të jetë e matur ndaj ekzagjerimeve të shokëve kinezë dhe ndaj çdo gjëje që për ne nuk është e qartë. Mund që shokët kinezë të mos jenë të kënaqur. Aq na bën. Ne do të jemi kurdoherë solidarë me ta vetëm në rrugën marksiste-leniniste.

Në një rrugë jo të shëndoshë, jomarksiste-leniniste, jo të drejtë, vazhdojnë shokët kinezë të mbledhin thënie të njërit dhe të tjetrit jashtë për të fryrë kultin e Maos dhe për ta orkestruar me atë të tyre brenda. Ne nuk na kanë dhe kurrë nuk do të na kenë në këtë rrugë, me gjithë respektin që kemi për Maon, si udhëheqës i Partisë Komuniste të Kinës dhe i popullit kinez. Në rrugën e kultit të personit ne nuk do të lejojmë kurrë që të angazhohet Partia jonë.

Mund që, në këto situata të vështira, shokëve kinezë u duhet kulti i Maos, se vetëm personaliteti i tij i madh mund t'i shëndoshë partinë dhe vendin. Në këtë rast një gjë e tillë mund të jetë e justifikueshme për gjendjen e brendshme, por një vijë e tillë nuk duhet t'u imponohet indirekt edhe miqve e shokëve, të cilët nuk i mban, të paktën, as në korent të zhvillimit të situatave në vend.

QËNDRIMI YNË NDAJ NGJARJEVE AKTUALE NË KINË

Përpara gjithë këtyre ngjarjeve që po rrokullisen në Kinë, në radhë të parë ne duhet të ruajmë gjakftohësinë dhe gjykimet e qëndrimet tona, për çështjet e atjeshme, të jenë të matura, të faktuara, të shoshitura nën prizmin rigoroz marksist-leninist. Mbi çdo gjë ne duhet të jemi parimorë, pse vetëm kështu nuk do të gabojmë; të jemi vigjilentë që në këto çështje kaq të koklavitura e delikate të kapim, të dallojmë problemet kyç, rreth të cilave vërtiten këto ngjarje dhe të mos bazojmë mendimet dhe vendimet tona në çështje të dorës së dytë dhe të tretë, pse këto mund të na çorientojnë.

Revolucioni Kulturor, që ka një kuptim të madh e të thellë, në praktikë nuk shpreh qëllimet e vërteta që duhet të ketë. Disa nga këto qëllime shfaqen në mënyrë kaotike, zhvillohen në mënyrë anarkike, përcaktimi i tyre nuk është i qartë, për to nuk jepen orientime dhe drejtime të qarta. Me shfaqjet violente të «Gardës së kuqe», Revolucioni Kulturor ka dalë jashtë kuadrit të tij dhe ka marrë më shumë pamjen e një revolucioni politik.

Pra, deri tash ky Revolucion Kulturor po merr më qartë pamjen e një revolucioni politik violent kundër një kundërrevolucioni politik për të cilin nuk flitet hapur, por që shumë direktiva në artikujt e gazetave e

lënë të kuptohet. Në përgjithësi flitet se ky revolucion drejtohet kundër reaksionarëve, revizionistëve, kapitalistëve që janë në parti, në pushtet, në udhëheqje. Shumë lihet të kuptohet, por asgjë nuk precizohet.

Ky kundërrevolucion ka një krye. Kush është? A është në kokë, në trup apo në bisht? Kush ka qenë autori apo autorët e këtij komploti kundërrevolucionar? Si është zhvilluar, si është lejuar gjithë kjo punë armiqësore dhe ç'masa janë marrë në plenumin e fundit të Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Kinës? Ky është një mister, këtu qëndron çështja kryesore, këtë shokët kinezë nuk e tregojnë, bile as neve, miqve të tyre besnikë! Vetëm duke u njohur me këtë ne do të jemi në gjendje të shohim qartë, kurse tash bëjmë vetëm supozime, flasim me hamendje.

Deduksioni ynë se në udhëheqjen e Partisë Komuniste të Kinës ka kontradikta dhe konflikt të ashpër, për ne nuk ka dyshim. Gjithë këto ngjarje, ngjarje kontradiktore, të zgjidhura në rrugë partie dhe jo në rrugë partie, por më të shumtat të zgjidhura jo në rrugë të drejtë partie dhe shtetërore, e tregojnë këtë.

Këto jo vetëm nuk na sqarojnë me saktësi cilat kanë qenë gabimet në vijën e Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Kinës, kush i ka bërë këto gabime, domethënë cili është në rrugë të drejtë dhe cili në rrugë të gabuar, por praktika që përdoret për korrigjimin e këtyre gabimeve, të lë të dyshosh se s'është gjetur zgjidhja e drejtë, se nuk është arritur uniteti i mendimit dhe i veprimit dhe kërkohet që njëri t'i imponojë tjetrit pikëpamjet e tij me mënyra të çuditshme. Imponimi i pikëpamjeve me metodat që po përdoren atje, prapë lë të duken lëkundje, pse ka batica e zbatice.

Nga çka po shohim, shokët kinezë kanë tendencë që ne, dhe miqtë e tjerë të tyre, të ndjekim hapin e tyre, ashtu siç e hedhin ata, pa reflektuar dhe pa bë-

rë ata as më të voglin hap për të na e shpjeguar thelbin e çështjes. Natyrisht, kjo nuk është marksiste, as shoqërore dhe as miqësore, prandaj nuk mund të pranohet nga ne.

Për shkak të këtyre situatave dhe të tilla rrethanave që janë krijuar, qëndrimi ynë parimor, i matur ka rëndësi të madhe. Ne jemi djegur nga qulli, tash i fryjmë edhe kosit dhe në dërrasë të kalbur nuk do të shkelim.

Ne nuk lëvizim asnjë grimë nga qëndrimet marksiste-leniniste që kemi mbajtur ndaj Partisë Komuniste të Kinës dhe Republikës Popullore të Kinës, pavarësisht se çështjet e Revolucionit Kulturor nuk janë sqaruar dhe sqarimin u bie të na e bëjnë ata.

Ne duhet ta ruajmë dhe ta kalitim miqësinë dhe bashkëpunimin marksist-leninist me Partinë Komuniste të Kinës dhe me Republikën Popullore të Kinës. Por ne nuk mund të dalim asnjë milimetër nga vija jonë ndaj tyre, pa u sqaruar dhe pa u bindur si marksistë-leninistë mbi ngjarjet dhe mendimet e tyre.

Duket diçka e rrezikshme te shokët kinezë: tendenca se ata mund të bëjnë edhe pa miq e pa shokë! Ku duket kjo? Së pari, ata nuk na vënë ne në korent për gjithë këtë gjë të madhe që po ngjet atje; së dyti, ata edhe miqtë, edhe armiqtë i futin tok në një thes. Sot na lajmëruan të tërheqim për një vit studentët tanë që mësojnë në Kinë.

Kjo dhe të tjerat nuk janë shenja të mira dhe dëmtojnë si ata edhe ne. Sot kërkuan tërheqjen e studentëve tanë, nesër mund të kërkojnë kthimin e specialistëve të tyre, gjoja me pretekstin se do të bëjnë punën fizike ose Revolucionin Kulturor. Nën «majtizmat» e tyre po shohim veprime që bien erë sëmundje me pasoja jo të mira. Ne do të ruajmë gjakftohësinë, do

të jemi shumë të kujdesshëm, por s'ka se si të mos jemi të shqetësuar nga këto veprime.

Megjithatë Partia jonë është e kalitur në halle, ajo ka një eksperiencë të madhe, ajo ka një vijë të drejtë dhe, çfarëdo ere ose çfarëdo stuhie që të fryjë, Partia jonë nuk do të lëkundet.

QË TË MOS ZIHEMI NË BEFASI

Çdo ditë që kalon na sjell shqetësime të reja për rrugën që po merr zhvillimi i ngjarjeve në Kinë.

Kërkesa e kinezëve për largimin për një vit të studentëve të huaj, në mes të të cilëve edhe studentëve tanë, ka një arsye objektive. Kinezët kanë mbyllur universitetet, në to çdo gjë është në rrëmujë dhe në konfuzion; profesorët i ka ngatërruar keq Revolucioni Kulturor; «Garda e kuqe» i diskrediton ata, u djeg librat, bibliotekat, kështu që s'ka tekste shkollore sipas «vijës» së tyre (të «gardistëve»), megjithëse këtë «vijë» të tyren për shkollat nuk po e shohim akoma qartë.

Por aspekt tjetër i rëndësishëm është ai politik. Nga lajmet që marrim, mësojmë se kinezët po hasin në kundërshtime serioze në zhvillimin e Revolucionit Kulturor, në veprimet e «Gardës së kuqe» dhe në propagandimin e kultit të Maos. Studentët e vendeve të ndryshme që ndodhen në Kinë, ndjekin vijën e partive të tyre. Kështu veprojnë me të drejtë edhe studentët tanë, të cilët janë këshilluar të jenë të qetë, prudentë dhe të mbrojnë vijën e Partisë. Nga ana e studentëve kinezë ka korrektesë ndaj studentëve tanë, por nuk është më ai entuziazmi i mëparshëm në marrëdhëniet me ta, kurse me vietnamezët, koreanët dhe mongolët studentët kinezë kanë kundërshtime të hapëta. Prandaj

kinezët kanë zgjedhur rrugën e nxjerrjes së tyre jashtë gjoja për një vit.

Politikisht ky është një gabim i madh. Kinezët me plot bindje e ndërgjegje të qetë mendojnë se bëjnë mirë, por me këtë humbasin dhe izoloohen me vetëdashje. Kjo tregon edhe diçka tjetër të rrezikshme, për të cilën ata as që preokupohen se ç'do të thonë të tjerët. Me një fjalë u lënë të tjerëve të kuptojnë se «ne bëjmë punën tonë dhe s'na preokupon ç'mendojnë të tjerët, ne jemi vend i madh, parti e madhe, dimë ç'bëjmë dhe atë që bëjmë, e bëjmë drejt; po të doni, ndiqnani; po të mos doni, mos na ndiqni».

Këtë qëndrim antimarksist e vërteton edhe fakti i madh që Partia Komuniste e Kinës as që na vuri në korent mbi çka po ndodh në Kinë dhe ç'kanë vendosur të bëjnë. Kjo do të thotë: ju lexoni në gazetatat tona, na aprovoni, na lavdëroni dhe na ndiqni.

Nga ana tjetër, duke parë reagimin tonë të drejtë, që ne nuk mund t'i ndjekim në ekzagjerimet e tyre të dyshimta, kinezët, me anën e njerëzve të tyre në Tiranë, kanë filluar të bëjnë provokacionet e para, që na kujtojnë metodat e vjetra të titistëve dhe të hrushovianëve. Kinezët shkojnë nëpër vendin tonë dhe zënë njërin e tjetrin për t'u marrë «intervista» se ç'mendojnë ata për Revolucionin Kulturor, për Maon, dhe për «Gardën e kuqe». Këto «intervista» kanë dy qëllime: së pari, që të botohen në Pekin dhe të shërbejnë në «orkestrën e madhe» dhe, së dyti, të nxitin njerëzit tanë të flasin për këto probleme dhe të krijojnë dyshime se «udhëheqja shqiptare shkon kundër dëshirës «së zjarhtë» të njerëzve në Shqipëri». Natyrisht, këta «korrrespondentë kinezë» s'ia kanë arritur qëllimit. Por ata në këtë drejtim vazhdojnë të punojnë.

Sot, studentët kinezë, që studiojnë te ne, kërkuar që në universitet të përgatitin «një ekspozitë, ku të

tregojnë ç'thonë të huajt për Mao Ce Dunin». Ky është një provokacion i hapët kundër nesh, që nuk pranojmë të bëjmë hosana për Maon. Të rinjtë tanë u treguan vendin, me kujdes, por qartë.

Këto janë «gjilpërat e para», por, në qoftë se vija e tyre nuk rektifikohet, ata mund të kalojnë edhe më tej me ne. Ne kemi një eksperiencë të hidhur, prandaj s'duhet të kapemi në befasi. Në këto situata del nevoja që, në mënyrë të imët dhe pa bujë, të rishikojmë një nga një objektet e planit të katërt pesëvjeçar, që na akordon Kina me kredi. Këtë ta shohim në dinamikën e angazhimit të saj në ndërtime dhe të mundësisë që Kina të na presë kreditë, ose të na nxjerrë vështirësi, ose të na e shtyjë ndërtimin e objekteve, në një kohë kur ne kemi angazhuar në to fonde materiale dhe monetare të mëdha. Prandaj, në ndërtimin e këtyre objekteve të ecet me kujdes, nga më të lehtat dhe deri te më të rëndat, që, edhe po «të na i lënë në llucë», të kemi mundësi t'i mbarojmë vetë. Për këto, natyrisht, do të kemi edhe kohë për të parë më qartë predispozicionet politike të kinezëve.

Unë kam besim se shokët kinezë me ne nuk do të arrijnë të kalojnë në këtë rrugë, por parashikoj se, në rast se ata vazhdojnë në këtë vijë, ne do të kemi edhe fërkime politike dhe ideologjike; kjo varet nga ata, pse ne nuk lëvizim nga vija jonë marksiste-leniniste, nga miqësia jonë e hapët, e singertë, në rrugën marksiste-leniniste.

E HËNË

26 SHTATOR 1966*

USHTRIA JEPET SI MODEL PËR TË GJITHË, EDHE PËR PARTINË

Situata jo e qartë e Kinës, mosdhënia e asnjë informate zyrtare Partisë sonë nga ana e Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Kinës na detyrojnë që, duke u bazuar në të dhënat e shtypit kinez, të bëjmë hipoteza. **Të gjitha ato që po ndodhin në Kinë mund të jenë «punë e ushtarakëve», me Maon në krye.**

Ç'po konstatojmë nga shtypi? Ka më shumë se një vit që shtypi kinez po e vë në dukje ushtrinë më tepër se ç'duhet, megjithëse përpiqen ta bëjnë një gjë të tillë pa rënë shumë në sy. Gjendja ndërkombëtare e acaruar vërtet kërkon që ushtrisë t'i jepet rëndësi, të vihen në dukje forca e saj, armatimet e saj etj., etj. Kjo është normale, por, duke u bazuar në hipotezën e mësipërme, në shtypin kinez vihen re disa shprehje të Maos që të tërheqin veçanërisht vëmendjen: **Ushtria jepet si model për të gjithë..., edhe për partinë.** Kjo të lë të kuptosh që Maoja dhe, pas tij, ushtarakët kërkojnë që çdo gjë të ushtrisë, që nga edukimi e deri te «thjeshtësia», t'ia imponojnë partisë, domethënë del se «**në ushtri vija e Maos, idetë e Maos, zbatohen në mënyrë të shkëlqyer, kurse në parti dhe gjetkë jo**». Këto ide janë ngritur *crescendo*, por në fillim nuk mund të binin në sy si anormale, sepse asgjë nuk i imponohej hapur partisë, përkundrazi, në dukje bëheshin «në emër të partisë, të Komitetit Qendror, të Maos».

Kjo pikëpamje shkoi duke u theksuar. Në shtypin ushtarak u goditën disa romane, u shkruan të tjera; u hoqën gradat, por para se të bëhej një gjë e tillë Lin Biaoja doli me një artikull ekzaltues, i cili për ato situa-ta prapë mund të merrej si i rregullt e i nevojshëm.

Më vonë, dhe pasi kishte nxjerrë kokë Revolucioni Kulturor, doli artikulli tjetër i Lin Biaos «Mbi idetë e Maos». Këtu filluam të shikojmë ekzagjerimin dhe të nuhasim më mirë se diçka po ngjet, sepse artikulli dilte jashtë normave të partisë dhe i kapërcente kufijtë. Kufijtë u kapërcyen kur shpërtheu me forcë Revolucioni Kulturor dhe pas plenumit të Komitetit Qendror, me daljen në plan të parë të Lin Biaos pas Maos, me daljen e tij si udhëheqës kryesor i «Gardës së kuqe» dhe në veprimet e mëvonshme.

Në maj të këtij viti, kur një delegacion yni ishte në Kinë, Maoja u tha shokëve tanë në mes të tjerash: «Thonë se unë jam filozof, mendimtar... jo, nuk është e vërtetë, unë jam ushtarak...».

Një gjë tjetër. Maoja, gjithashtu, u tha shokëve tanë për kuadrot e Partisë Komuniste të Kinës: «Puna ka ardhur deri atje sa sekrefari ynë i rrethit shitet tek armiku për një kilogram mish derri...».

Këto janë disa të dhëna të shkëputura, por, në dritën e ngjarjeve dhe të errësirës në të cilën ndodhe-mi, ato mund të na sqarojnë dhe të na orientojnë. Mund të ketë ndodhur edhe kështu: Këto kohët e fundit Maoja s'është marrë shumë me drejtim, është mbyllur në ku-llën e fildishtë ose e kanë izoluar të tjerët, që venë herë pas here dhe e informojnë në vija të përgjithshme. Kurse ata që drejtojnë, janë të tjerë me të mirat dhe me gabimet e tyre. Gabime sigurisht ka boll, dhe ga-bime parimore, e Maoja nuk mund të përjashtohet prej tyre. Natyrisht, në Kinë jeta ecën përpara. Gabime do të ketë, veçse orientimet kryesore në disa drejtime kyç,

politike dhe ideologjike, janë të Maos dhe në këto janë vërtetuar lëkundje serioze, por duhet të ketë edhe ga-bime të rënda, të bëra nga të tjerë, për të cilat kam folur më parë.

Fakt është se Maoja është shkëputur nga jeta e partisë dhe e vendit dhe informohet vetëm nga të tjerët. Në terren partia haset dhe lufton me vështirësitë, kurse ushtria dhe ushtarakët nuk mund të ndeshen aq fort dhe aq dendur me këto vështirësi, prandaj ata që e informojnë Maon, i kanë parë këto disi nga jashtë, kanë parë vetëm anën e zezë dhe këto ia kanë thënë atij duke i ndenjur si çekan në kokë dhe e kanë bindur Maon se duhet vepruar, duhet goditur pa mëshirë. Maoja ka ardhur në atë gjendje që duhet të ketë humbur besimin në kuadrot e partisë dhe mendon se ushtria duhet ta marrë në dorë këtë spastrim nën drejtimin e tij. Këtë spastrim e filloi duke vënë në lëvizje stu-dentët, të cilët u shndërruan në «gardistë të kuq», u fillua me Revolucionin Kulturor që u shndërrua në re-volucion politik nën udhëheqjen e Maos dhe të Lin Biaos, duke pasur në shpinë ushtrinë.

Ç'mund të ketë ngjarë në plenumin e fundit të Komitetit Qendror? Të ndjekim vazhdimin e hipotezës së mësipërme. Është analizuar vija e partisë, dhe Maoja, Lin Biaoja e të tjerë, *en bloc*, kanë sulmuar të gjithë të tjerët dhe i kanë akuzuar për çdo gjë. Natyrisht, të tjerët mund të jenë mbrojtur në gabimet e tyre të rënda. Maoja e Lin Biaoja morën frenat, goditën të vjetrit, i shtynë tej dhe «dolën në sheshin Tien An Men». Në dy fjalimet e tij Lin Biaoja thotë: «Të godasim ata që janë në fuqi dhe kanë marrë rrugën kapitaliste...», «Të godasim shtabet». Është e qartë se «gardistët e kuq», kudo në Kinë, përveç të tjerave, sulmuan komitetet e partisë. Pra veprimi të kryhej nga poshtë-lart dhe kjo të bëhej me anën e rinisë studenteske, «Gardës së

kuqe»; ushtria të ishte gati, por të mos lëvizte; punëtorja dhe fshatarësia të mos nxiteshin dhe të gjitha këto të mbuloheshin me kultin e Maos, që kaloi në mistifizëm. Maoja dhe Lin Biaoja mund të kenë qenë në minoritet në Komitetin Qendror, por çarja u evitua nga kulti i Maos, se të dyja palët nuk kanë dashur ta vinin Maon në balancë, por ushtarakët përfituan dhe vendosën, se Maoja ishte me ta.

Pra, nën kultin e Maos, njëra palë vepron, kurse tjetra shtypet nën gabimet e saj, por edhe përpiket ta marrë veten dalngadalë. Nga shumë veprime të atyre që qëndrojnë prapa «gardistëve të kuq», duket qartë se ata s'janë njerëz politikë, njerëz partie; këta janë me siguri të fanatizuar. Duhet njëfarë tërheqjeje nga këto veprime. Mund që të tjerët po e marrin veten pak nga pak dhe nuk duan të dalin hapur, por përpiqen «ala kinezçe» të fitojnë terrenin e humbur.

Me kë është Çu En Lai në fakt?! Kjo është prapë një pikëpyetje. Pra, edhe kjo pikëpyetje nuk duhet hedhur poshtë. Tash fjalën e parë e kanë ushtarakët, ata kanë Maon në krye dhe me të fitojnë pozitat e humbura.

Ç'do gjë që nuk është ose nuk zhvillohet në rrugë të drejtë partie, marksiste-leniniste, ajo është e gabuar. Kurdoherë ne bëjmë pyetjen: Përse Komiteti Qendror i Partisë Komuniste të Kinës nuk na vë në korent për ngjarjet që ndodhin atje?! Po të qëndrojmë në këtë, mosvënia në korent, a është normale? Kush të na vë në korent? Komiteti Qendror? **Komitet Qendror në fakt s'ka.** Këta që janë si figura kryesore, nuk kanë si të na vënë në korent, se, po ta bëjnë këtë, duhet të na vënë në korent mbi të gjitha problemet. Mirëpo një gjë e tillë është e rrezikshme. Po kështu edhe shtabi i «Gardës së kuqe» që drejton efektivisht, s'mund ta bëjë këtë, ose më mirë ai «na vë në korent» me gazetatat

dhe dacibaot. «Ja vija, thonë ata, lexojeni, ndiqnani, po të doni».

Të shohim më vonë ç'do të na rezultojë. Çfarë qëndrimesh e çfarë fjalimesh do të mbajnë në festën e tyre dhe çfarë manifestimesh do të bëjnë? Këto mund të na hedhin ca dritë në këtë mjegull të dendur. Por kjo është vetëm një hipotezë, pse nuk dimë me saktësi si mund të ketë ndodhur.

NË PRITJEN E DHËNË NË AMBASADËN KINEZE

Mora pjesë në pritjen e dhënë në selinë e ambasadës së RP të Kinës me rastin e 17-vjetorit të shpalljes së Republikës Popullore të Kinës.

SHUMË E ÇUDITSHME

Në artikujt e shtypit kinez çdo ditë e më tepër në një formë krejt të paciptë po errësohet emri i Partisë Komuniste të Kinës. As nuk përmenden fare emri dhe roli i partisë, qoftë në të kaluarën, qoftë në të tashmen. Emri i partisë është zëvendësuar krejt me emrin e Maos, me kultin e Maos, me idetë e Maos. Tash, që nga muaji maj e këtej, në qoftë se nuk gaboj për kohën, vija kineze ka ndryshuar krejt për këtë problem. Edhe përpara flitej në mënyrë të tepruar për Maon, por vihej në dukje partia, Komiteti Qendror. Ndërsa nga maji e këtej këta dy të fundit janë zhdukur si të thuash nga fjalori.

Çdo gjë identifikohet me Maon, çdo gjë e ka bërë Maoja dhe ai paraqitet nga propaganda kineze si «përrëndi», si «i pagabueshëm», i vetmi «Yll i karvanit»; brenda dhe jashtë Kinës duhet të jetë vetëm Maoja dhe idetë e tij. Maoja ka zëvendësuar partinë dhe idetë e Maos kanë zëvendësuar marksizëm-leninizmin. Dhe ata e shtrojnë çështjen kështu: O në këtë rrugë, o kundër kësaj rruge.

Tash duket më qartë se ushtria kineze luan rolin vendimtar në këtë rrugë. Ajo është me Maon dhe Maoja është me të. Del se ushtria «përfaqëson» dhe «zbaton» në mënyrën më «korrekte» vijën e Maos, idetë e Maos. Prandaj ajo është «udhëheqësja kryesore ideolo-

gjike dhe politike e momenteve aktuale». Partia, populli kalojnë në plan të dytë, «partia duhet të mësojë, të udhëhiqet nga ushtria»!

Nga një shtruarje e tillë e këtij problemi kolosal, s'ke si të mos dalësh në konkluzionin se aktualisht në Kinë ekzistojnë dy fuqi, dy pole në luftë: ushtria me Maon nga njëra anë, dhe, nga ana tjetër, një pjesë e fuqishme e udhëheqjes së partisë, me «një grup kapitalistësh» në krye, siç i quan Lin Biaoja. Në krye të këtij grupi, sipas shenjave, duhet të jetë Liu Shao Čia. Çfarë përfaqëson ky grup, ç'pikëpamje politike dhe ideologjike ka? Për këtë është zor të prononcohem me saktësi, se ata nuk flasin.

Çfarë duhet të dalë nga kjo? Sigurisht ka një fraksion të madh në gjirin e udhëheqjes, që reflektohet edhe në parti. Të lind mendimi se grupi i Maos nuk e ka forcën në parti dhe e lufton forcën tjetër nga pozitë e ushtrisë dhe të personalitetit të tij. Nga këto pozita dhe me këto forma kështu siç zhvillohen, Maoja dhe Lin Biaoja «sulmojnë shtabet» «për të likuiduar grupin kapitalist që qëndron në udhëheqje».

Në të gjitha këto veprime, në të gjithë artikujt, dhe veçanërisht në ata të ushtrisë, të bie në sy fakti se jo vetëm që s'flitet fare për partinë dhe për rolin e saj në ushtri, por, përveç kultit të Maos, zhvillohet edhe kulti i Lin Biaos. Në shtyp thuhet gjëra të tilla si «ushtria drejtohet, përparon, nën drejtimin personal të Lin Biaos».

Nga jashtë është e zorshme të dallohen qartë pikëpamjet e të dy grupeve. Në qoftë se marrim për bazë ato që thotë shtypi zyrtar, se çdo gjë bëhet nën drejtimin e Maos, atëherë del se këta të tjerët «janë armiq». Po pse janë armiq, çfarë kanë bërë, ku dhe në se konsiston «komploti i tyre i madh», kjo nuk thuhet. Kjo kërkon sqarime të sigjerta, të hapëta që kinezët

zyrtarisht i evitojnë. Po pse? S'kanë asnjë arsye që të mos na i thonë neve. Por edhe sikur të supozojmë se tezat e grupit të Maos janë të drejta dhe «komploti është i madh», format dhe metodat që përdoren për ta likuiduar këtë grup, nuk janë të drejta, nuk janë marksiste-leniniste.

Në radhë të parë, grupi i Maos, në qoftë se ka të drejtë, duhet të mbështetet në parti dhe në popull, pa përjashtuar ushtrinë, por jo të injorojë partinë, ose ta përçmojë atë, ose me anën e ushtrisë t'i imponohet partisë. Në këtë rast lind pyetja nëse partia është me Maon apo kundër Maos? Por, meqenëse këto «shtabe» që po sulmohen, janë një pakicë, a lejohet të braktiset partia dhe të konfondohet me to?! Atëherë nuk duhet të thuhet më se qenka «një grusht i vogël kapitalistësh», por se është e gjithë partia në rrugë degjenerimi. A mund të jetë kështu? Në asnjë mënyrë, jo!

Por a mund të thuhet se në të gjitha nivelet e udhëheqjes së partisë, që nga qendra e deri në bazë, ka «armiq»? Kjo në njëfarë mase mund të jetë e vërtetë, por të tërë armiq nuk janë. Është fakt se në të 16 pikat e dokumentit që nxori plenumi i fundit i KQ të Partisë Komuniste të Kinës janë klasifikuar komitetet dhe njerëzit. **Atëherë, përse nuk mbështeten te të mirët dhe të spastrojnë të këqijtë, por vënë studentët që «atakojnë komitetet e partisë» dhe zhdukin krejt udhëheqjen e partisë, forcën e saj, autoritetin e saj dhe këtë e zëvendësojnë me Maon, me idetë e tij dhe me forcën ushtarake?!**

Por le të bëjmë kurdoherë hipoteza, duke i rrumbullakosur çështjet. Shokët kinezë, me Maon në krye, mësuhan nga eksperiencia e hidhur e Bashkimit Sovjetik, ku marksistë-leninistët sovjetikë u vunë në gjumë nga revizionistët. Këta i krodhën marksistë-leninistët në intriga, i komprometuan, morën fuqinë dhe bënë tërë

ato që dimë. Të supozojmë se «një komplot i tillë» po përgatitej edhe në Kinë dhe shokët kinezë, me Maon në krye, e pikasën dhe po marrin masa. Po se ku konsiston ky «komplot», këtë nuk e thonë. Ata kanë deklaruar dhe deklarojnë se vija politike dhe ideologjike e partisë ka qenë dhe është e drejtë. Lufta kundër revizionizmit modern, kundër imperializmit ka qenë dhe është e drejtë (mund të ketë pasur lëkundje, disa mund të kenë gabuar, kjo nuk përjashtohet), vija ekonomike ka qenë e drejtë dhe rezultate ka (mund të jenë bërë edhe gabime).

Atëherë vetëm në fushën e kulturës është ecur në rrugë të shtrembër? Mirë, ta pranojmë këtë. Por si të pranojmë që kultura të jetë zhvilluar e shkëputur ose e izoluar nga të tjerat? Në këtë vijë kulturore të gjitha të këqija kanë qenë? Gjithçka bëhej në emrin e Maos, ky i shihte edhe më parë, ato zhvilloheshin nën «mësimet, shkrimet dhe direktivat e Maos».

Por le të pranojmë se janë të gjitha kështu, siç thotë shtypi kinez, të pranojmë se ky është një komplot i madh. Si do të likuidohet? Duke vazhduar të qëndrojnë në udhëheqje këta «armiq»? Kjo nuk mund të ndreqet kështu, sipas mendimit tonë. Çështja duhet shtruar: ose këta janë «armiq kapitalistë» dhe duhen likuiduar, ose janë shokë që kanë gabuar shumë dhe duhen mënjeluar sa më parë nga çdo rang udhëheqjeje, ose këta janë shokë që për disa çështje kanë gabuar, por i kanë njohur gabimet, kanë bërë autokritikë. Atëherë, në rastin e fundit, a duhej vepruar në këtë mënyrë siç u bë? Këtu nuk e kam fjalën as për masat që marrin shokët kinezë për zhdukjen e asaj literature që e gjykojnë të keqe e revizioniste, as për zhvillimin e Revolucionit Kulturor në rrugën e drejtë marksiste-leniniste, natyrisht, në rrethanat e tyre, të Kinës.

«Hopes e mëdha» në këto çështje më duken si jo

të rekomandueshme dhe nuk do të japin rezultate të mira. Të gjitha këto do të kenë patjetër pasoja. Dalçin mirë dhe qofshim ne të gabuar, por idealistë ne nuk do të jemi kurrë dhe as do të ecim qorrazi në ndonjë udhë, pa u bindur në rrugë marksiste-leniniste.

E HËNË
10 TETOR 1966*

TEZA PËR UNITETIN E LËVIZJES MARKSISTE- -LENINISTE NDËRKOMBËTARE

Pas ndarjes, lipset uniteti.

Lufta kundër revizionizmit modern nuk mund të bëhet pa unitet marksist-leninist.

Internacionalja e Parë dhe e Tretë.

Ka dy koncepte mbi unitetin:

- 1) «Uniteti» revizionist (me variantet e veta).
- 2) Uniteti marksist-leninist.

Ne duhet të demaskojmë të parin dhe të konsolidojmë të dytin.

A ekziston unitet i plotë mendimi dhe veprimi marksist-leninist në lëvizjen ndërkombëtare marksiste-leniniste?

Edhe po, edhe jo sa duhet dhe si duhet, për arsye të rritjes së kësaj lëvizjeje e të mungesës së eksperiencës, për arsye të pozitave të veçuara të çdo partie marksiste-leniniste ose grupi revolucionar, dhe sepse për shumë çështje kapitale të përbashkëta nuk ka mendime plotësisht të njëjta, si dhe për arsye të luftës së organizuar dhe të kombinuar që i bëjnë revizionizmi dhe imperializmi marksizëm-leninizmit.

Pra është e domosdoshme të gjenden format dhe metodat që këto pengesa të kapërcehen.

Lëvizja komuniste ndërkombëtare duhet të udhëhi-

qet nga marksizëm-leninizmi i interpretuar dhe i zbatuar drejt në kushtet e përgjithshme aktuale dhe në pozitave të veçanta të çdo partie ose grupi marksist-leninist. Pra kërkohet një analizë e situatës aktuale, e cila nuk mund të bëhet vetëm nga një parti, pikëpamja e së cilës të jetë fener për të tjerët. Është i nevojshëm edhe konsultimi midis partive ose grupeve marksiste-leniniste, nga i cili do të dalin orientime të drejta për luftë në kushtet e përgjithshme dhe të veçanta.

Probleme kapitale që duhet të kenë një përcaktim të përbashkët, i cili kalit unitetin dhe fuqizon luftën kundër revizionizmit modern:

- 1) Ndarja definitive me revizionistët kërkon një mbledhje të veçantë.
- 2) Lindja e revizionizmit, shkaqet etj., etj.
- 3) Çështja e Stalinit.
- 4) Qëndrimi ndaj Bashkimit Sovjetik, në radhë të parë, dhe ndaj vendeve të tjera ku sundojnë revizionistët.
- 5) Qëndrimi më i studiuar për një ndihmë më të organizuar politike, ideologjike dhe teknike e materiale ndaj partive të reja, grupeve marksiste-leniniste, luftës nacionalçlirimtare, aleancave me borgjezinë përparimtare antiimperialiste e shumë problemeve të tjera të këtij lloji me rëndësi të madhe për luftën tonë të përbashkët.

Të gjitha këto e të tjera njihen, zbatohen, në përgjithësi, por në mënyrë jo të koordinuar.

Për çështjen e Stalinit dhe për shkaqet e lindjes së revizionizmit në Bashkimin Sovjetik dhe gjetkë ka shumë mendime që puqen, por ka që edhe s'puqen. Po nuk u sqaruan dhe po nuk u arrit një mendim pak a shumë i njëjtë, mund të krijohen kontradikta dhe fi-

llimi i kontradiktës ekziston, gjë që e dobëson forcimin e unitetit.

Strategjia dhe taktikat e luftës sonë. E para duhet të jetë e njëjtë për të gjithë, taktikat mund të jenë të ndryshme, por t'i shërbejnë së parës dhe të zhvillohen në zbatimin e drejtë të marksizëm-leninizmit.

— 25 pikat e Partisë Komuniste të Kinës pse u lëshuan dhe ç'fat kanë?

— Taktikat e Republikës Popullore të Kinës dhe të Republikës Popullore të Shqipërisë.

Taktikat e të gjitha partive dhe grupeve marksiste-leniniste që veprojnë në opozicion ose në ilegalitet.

- a) Çështja e kufijve me Bashkimin Sovjetik.
- b) Çështja indiane.
- c) Çështja e Koresë dhe e Japonisë.
- ç) Çështja e Partisë Komuniste të Polonisë (marksiste-leniniste).
- d) Ndihma që duhet t'u jepet grupeve marksiste-leniniste.

Partia Komuniste e Kinës eviton mbledhjet e përgjithshme.

- a) Ajo propozoi mbledhjen e 9 partive tona. Kur ne pranuan, ajo e anuloi atë.
- b) Propozoi, pa bërë mbledhje, krijimin e një «fronti antiimperialist me revizionizmin brenda» dhe u tërhoq.
- c) Bën mbledhje një për një me partitë e tjera, që edhe mund t'i bëjë, dhe pas këtyre lloj mbledhjesh këto parti dalin me deklarata dhe me artikuj që mbrojnë çdo gjë që bën e thotë Kina.

ç) Tash gjithë preokupacioni i Partisë Komuniste të Kinës është që lëvizja komuniste marksiste-leniniste të pranojë: se idetë e Mao Ce Dunit udhëheqin botën; të pranojë kultin e Maos, Revolucionin Kulturor Proletar dhe gjithë vijën e Partisë Komuniste të Kinës me të mirat dhe me gabimet e saj.

Të gjitha këto kanë shumë rreziqe për unitetin.

Duhet ta kemi të qartë dhe të mos trembemi që të shohim të vërtetën në sy. Edhe me ne, shokët kinezë kanë filluar divergjencat në heshtje, brendapërbrenda, por është rrezik që këto divergjenca të zmadhohen. Prandaj duhet t'u dalim gjërave përpara. Këtë ne e kemi bërë dhe duhet ta bëjmë. Po si të shpjegohemi haptazi në mes dy partive? Po të zhvillohen këto diskutime në rrugë krejt marksiste, çështjet zgjidhen. Ndryshe do të trashen; kështu ndodhi me sovjetikët dhe nuk zgjidhëm gjë. Këto u zgjidhën në Mbledhjen e Bukureshtit dhe në atë të Moskës. Me kinezët s'duhet të arrihet deri këtu, por edhe mund të arrihet pa dashjen tonë.

Ashtu si nuk mund të pranohen *en bloc*, mendimet e një partie, ashtu nuk mund të pranohen edhe ato të të dyja partive. Duhet ta thonë të gjithë mendimin e tyre. Prandaj ka rëndësi mbledhja e përbashkët dhe marrja e vendimeve të përbashkëta. Mbledhja do të njihet e do të studiojë edhe format e punës e të organizimit, do të nxjerrë edhe detyra për secilën parti në veçanti.

Kina deri tash këto lloj mbledhjesh i ka evituar. Pse?

a) Se mos akuzohet si hegjemoniste, pikëpamje që nuk është e drejtë.

b) Se mos ne, të tjerët, e shikojmë shtrembër qëndrimin e saj për këto mbledhje. (Ne e kemi treguar internacionalizmin tonë.)

c) S'do që të ketë ortak në vendime. Një pikëpamje e një qëndrim i tillë janë të rrezikshëm.

ç) Ajo e eviton këtë, pse hala s'ka unitet brenda. Atëherë të na e thotë.

Në vështrim të të gjitha këtyre:

Është vallë e drejtë dhe e nevojshme që ne ta shtrojmë këtë ide në vija të trasha në Kongresin tonë?

Unë mendoj se po. Kjo është normale, është një nga format e luftës sonë.

Idenë në parim s'ka kush e kundërshton; e shumta që mund të bëjnë është që ta lënë atë të tretet në ujë. Por janë ata që do të gabojnë dhe jo ne. Në këto situata, pa Kinën ne nuk mund të bëjmë të tilla mbledhje. Kina mund të vazhdojë të mos dojë. Atëherë ajo mban përgjegjësi. Por edhe pse ajo nuk do ta gjejë oportune këtë ide, ne, duke e konsideruar këtë nga çdo anë të drejtë, duhet ta hedhim. Mbledhja le të bëhet kur të piqu kushtet; format organizative etj., le t'i caktojë lufta. Kinës ne i kemi dalë nga borxhi për këtë çështje një herë dhe dy herë. Është ajo që e ka shtyrë vënien në jetë të kësaj ideje.

Mendoj se problemet që shtrova më lart dhe të tjera probleme si këto janë shumë aktuale për forcimin e unitetit marksist-leninist të lëvizjes komuniste ndërkombëtare, që s'mund t'i zgjidhin veçse mbledhjet e përbashkëta të partive. Kina, siç duket, nuk i gjykon kështu dhe mendon se mjafton që të gjithë të aprovojme njëzëri ato që zhvillohen sot në Kinë dhe uniteti ynë me këtë u kalit. Kontroversave të tjera u shtohet dhe një tjetër, e kështu siç veprohet vesh më vesh nga kinezët, ne duhet të parashikojmë që një mëngjes do të gjen kemi të izoluar me ta, megjithëse jemi në rrugë të drejtë. Prandaj duhet t'i dalim rrezikut përpara. Këto që propozoj unë janë forma legale, të drejta.

Për çështjen e Koresë dhe të Japonisë kështu u veprua, vesh më vesh, dhe pikërisht për këtë punët arritën atje ku dihet.

Njerëz të grupeve dhe të partive të reja për çka ngjjet në Kinë shkruajnë me ekzaltim në organet e tyre të shtypit, por, kur vijnë këtu, na thonë neve që s'janë dakord me këtë ose me atë mendim të Partisë Komuniste të Kinës. Po ne, ç'tu themi?

Këta marksistë-leninistë nesër do të vijnë në Kongresin e Partisë sonë dhe do të flasin. Kush na siguron se ndër ta nuk do të ketë që të flasin me ose pa qëllim me shprehje të ekzaltuara mbi aspekte të vijës e të zhvillimeve aktuale të Kinës, për të cilat ne kemi pikëpamje të kundërta? Atëherë do të duken dy qëndrime. Po në rast se ata me qëllim, të mirë ose të keq, na pyesin dhe kërkojnë mendimin tonë, ne si t'u përgjigjemi? T'u përgjigjemi? Keq. Të mos u përgjigjemi? Prapë keq. Prandaj ajo që vëmë ne në raport, është përgjigjja më e drejtë, më marksiste-leniniste që mund t'u japim shokëve të huaj.

**PA UNITET MIDIS FORCAVE MARKSISTE-LENINISTE
NUK MUND TË ZHVILLOHET LUFTA KUNDËR
REVIZIONIZMIT MODERN**

Në mbledhjen e sotme të Byrosë Politike, u shqyr-tua dhe u aprovua raporti mbi aktivitetin e Komitetit Qendror të PPSH, të cilin do ta mbaj në Kongresin e 5-të të Partisë. Pas kësaj fola më gjerë nga sa është trajtuar në raport mbi nevojën që lind, pas ndarjes me revizionistët, për unitetin e të gjitha forcave mark-siste-leniniste në botë, pa të cilin nuk mund të zhvi-llohet lufta kundër revizionizmit modern¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 350.

**TAKIM ME DELEGACIONIN EKONOMIK QEVERITAR
TË VIETNAMIT**

Prita sot delegacionin ekonomik qeveritar të RD të Vietnamit që ka ardhur në vendin tonë¹ e që krye-sohet nga Le Than Ngi².

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 367.

² Në atë kohë anëtar i Byrosë Politike të KQ të PP të Viet-namit dhe zëvendëskryeministër.

TAKIM ME DELEGACIONIN E SHOQATËS SË MIQËSISË KINË-SHQIPËRI

Sot paradite prita¹ delegacionin e Shoqatës së Miqësisë Kinë-Shqipëri² që ka ardhur për vizitë në vendin tonë.

1 Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 401.
2 Delegacioni kryesohej nga sekretari i komitetit të partisë dhe zëvendëskryetar i provincës së Shandunit, Mu Lin.

PRAPE MBI REVOLUCIONIN KULTUROR NË KINË

Të bëjmë hipotezën e mëposhtme:

Është e vërtetë se situata ndërkombëtare paraqitet serioze dhe kritike. Imperializmi amerikan po përgatitet dhe na kërcënon me luftë të gjithë, por sidomos Kinën. Kjo duhet të jetë jashtëzakonisht e përgatitur ushtarakisht, por, në radhë të parë, duhet të jetë e përgatitur politikisht. Prapavijat e saj jo vetëm duhet të jenë të forta, por të spastruara mirë nga kolona e pestë revizioniste. Uniteti moral-politik i popullit rreth partisë dhe Maos duhet të jetë jashtëzakonisht i fortë dhe i çeliktë.

Në situata të tilla le të themi se çdo gjë mund të pranohet, e kam fjalën edhe për kultin e shfrenuar të Maos që ka shpërthyer këta muajt e fundit, por në asnjë mënyrë nuk lejohet errësimi sadopak i partisë. Tash, shokët kinezë, duke u treguar për shumë vjet me radhë mjaft liberalë në vijë, e gjykojnë situatën kritike dhe duan ta zhdukin këtë liberalizëm që kishte një jetë që lulëzonte, deri edhe në bazë, pale në kuadrot kryesorë. Mirëpo ata kanë gjetur dhe gjejnë rezistencë të madhe. Dhe shokët kinezë e kanë gjetur «mjetin» me të cilin mund ta thyejnë këtë rezistencë: shokun Mao, që, sipas tyre, aktualisht qëndron i vetmi udhëheqës që mund të frymëzojë partinë dhe popullin në rrugë të drejtë.

Në qoftë se çështja në parti është katandisur deri në këtë gjendje, atëherë është e drejtë, si të thuash, që shoku Mao ta ndreqë këtë situatë, se populli dhe komunistët kinezë kanë besim të plotë tek ai. **Por Maoja duhet ta ndreqë këtë situatë, duke u mbështetur, në radhë të parë, te partia. Unë mendoj se këtë duhet ta fillojë, sepse këtu është e vetmja garanci e çdo fitoreje. Ne nuk shohim që Maoja t'u bëjë thirrje partisë, klasës punëtore ose fshatarësisë revolucionare. Mundet që ata çështjen e konsiderojnë kështu: «Kur flet Maoja, flet partia».**

Si «marksist-leninist i madh», Maoja duhet të dijë se pa partinë asgjë s'mund të bëhet dhe asgjë nuk mund të bëhet. Është, gjithashtu, e vërtetë se ai është një autoritet i tillë që, kur flet për Partinë Komuniste të Kinës, mendon edhe veten dhe anasjelltas. Por, në rast se situata është kaq kritike, ajo mund të shërohet vetëm duke ngritur peshë partinë; përndryshe, duhet të mendohet se të tjerë janë përpjekur, gjatë kësaj kohe, me mënyra djallëzore të minojnë partinë, të minojnë autoritetin e Maos dhe të ngrenë autoritetin e tyre. **Kjo mund edhe të ketë ngjarë sepse, ç'është e vërteta, i kishte zënë ca gjumi shokët kinezë.**

Propaganda e madhe që bëhet për të studiuar veprat e Maos, mund të kritikohet dhe duhet të kritikohet për format dhe për metodat që përdoren, por, po ta marrësh si një pjesë të këtij problemi dhe sipas kësaj hipoteze që bëjmë, kjo është e natyrshme, pse nga një anë mësohet, por edhe nga ana tjetër propagandohen idetë e Maos dhe kjo bëhet për interesin e çështjes. **Sidoqoftë, në këtë çështje ne duhet të jemi vigjilentë dhe prudentë, duhet të ndjekim orientimet që vendosëm në Plenumin e fundit të KQ të Partisë¹.**

¹ Plenumi i 18-të i KQ të PPSH, 14 tetor 1966.

Delegacioni kinez që do të vijë në Kongresin e 5-të të Partisë sonë, mund të na sqarojë shumë gjëra. Po hedh në letër disa pyetje, natyrisht shumë prudente, që mund të bëjmë për ta pasur më të qartë këtë situatë. Pyetjet janë të kësaj natyre:

— Do të dëshironim të dinim më në hollësi veprimtarinë armiqësore të elementëve antiparti në lëmin kulturor.

— Këta armiq a kanë mundur të godasin vijën politike dhe ekonomike të Partisë Komuniste të Kinës dhe a kanë përbërë një rrezik serioz për pushtetin shtetëror në Kinë?

— Të na sqaroni, mundësisht, mbi tiparet e ngjashme të këtyre armiqve me revizionistët e tjerë modernë dhe a kishin vendosur lidhje organizative me ta.

— Të dimë më në hollësi, në qoftë se ka mundësi, orientimet bazë të Revolucionit Kulturor Proletar kinez.

— Revolucioni Kulturor Proletar kinez përfshin gjithë Kinën, apo përqendrohet në shtresat intelektuale dhe në institucionet kulturoro-arsimore?

— «Garda e kuqe», e përbërë nga nxënës, studentë e profesorë, është thjesht një lëvizje revolucionare e këtyre shtresave, apo është bërthama e ndonjë organizimi të ri të rinisë studenteske, që do të drejtohet nga rinia komuniste e Kinës apo drejtpërdrejt nga partia?

— A i janë ngarkuar «Gardës së kuqe» detyra politike dhe në ç'forma drejtohet ajo nga partia, qoftë në qendër, qoftë në bazë, në këtë veprimtari?

— Ç'forma organizative ka adoptuar «Garda e kuqe» në qendër dhe në bazë?

— Sido që kjo është një çështje thjesht e brendshme juaja, në qoftë se ka mundësi të dimë pak më gjerë mbi kuptimin e direktivave të dhëna nga shoku Lin Biao «mbi elementët kapitalistë në fuqi» dhe mbi veprimin revolucionar që «të sulmohen shtabet e reaksionarëve në fuqi».

— Ku qëndrojnë, sipas mendimit të Partisë Komuniste të Kinës, divergjencat ideopolitike të Partisë së Punës të Koresë, të Partisë Komuniste të Japonisë e të ndonjë partie tjetër me partitë tona?

— Mundësisht të na informoni mbi gjendjen aktuale të Partisë Komuniste të Indonezisë. A kishte dijeni Partia Komuniste e Indonezisë mbi grushtin e shtetit të U Tungut, a mori pjesë ajo dhe pse u gjend e paorganizuar e nuk i bëri ballë në mënyrë revolucionare reaksionit barbar të gjeneralëve të bardhë?

— Ju lutemi, na i thoni hapur, shoqërisht dhe pa as më të voglën rezervë, përshtypjet tuaja mbi punimet e Kongresit të 5-të të Partisë sonë dhe mbi pikëpamjet e ndryshme politiko-teorike të Partisë sonë.

E DIEL

23 TETOR 1966*

ASGJË NUK ZGJIDHET DREJT PA PARTINË

Shokët kinezë duket se u zgjuan nga gjumi i rëndë, filluan të reflektojnë mbi vijën e tyre, të ndjekur deri më sot, sidomos që nga Kongresi i 8-të e këtej, bënë analizën dhe konstatuan se kishin lejuar të ndiqej një vijë oportuniste, për të mos thënë revizioniste, për një kohë të gjatë. Derisa ata thonë se «i kanë analizuar shkaqet e lindjes së revizionizmit në Bashkimin Sovjetik», në këtë analizë ata duhet të kenë shikuar si në pasqyrë veten e tyre dhe të kenë arritur në konkluzione të hidhura.

Është fakt se Kongresi i tyre i fundit, i 8-ti, që u mbajt në vitin 1956, ishte nën influencën e drejtpërdrejtë të Kongresit të 20-të të Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik. Shumë teza kryesore të Kongresit të 8-të, në raportin e Liu Shao Çisë, janë teza hrushoviane të adoptuara prej tyre plotësisht. Duket qartë se shokët kinezë kanë qenë dakord me Hrushovin në tezat e tij kryesore kundër Stalinit, pro titizmit, për bashkekzistencën paqësore etj. Përveç këtyre, në Kongresin e 8-të u zhvillua gjerë e gjatë një vijë e brendshme oportuniste revizioniste shumë e rrezikshme.

Me pak fjalë, shokët kinezë e minimizojnë luftën e klasave, e kanë ndarë, si të thuash, pushtetin ekonomik me borgjezinë kapitaliste, së cilës i sigurojnë një të tretën e fitimeve, i sigurojnë qenien e saj në

krye të administrimit, rekomandojnë me të madhe bashk-ekzistencën me të etj. Partive borgjeze në Front¹ ata u japin gati po ato të drejta politike si edhe Partisë Komuniste të Kinës, bile thonë se këto kanë të drejtën e kontrollit mbi të. Për sa i përket inteligjencies së vjetër, ndaj kësaj jo vetëm që mbahet një qëndrim «korrekt», por ajo gati ekzaltohet. Mbi të gjitha këto, në raportin e Kongresit të 8-të çdo gjë shtrohet lidhur «me edukimin, me riedukimin» deri të çifligarëve, për të cilët thuhet se «duhet të bëjnë pjesë në kooperativa» dhe se kapitalistët «kanë pranuar me entuziazëm udhëheqjen e klasës punëtore dhe të Partisë Komuniste të Kinës».

Me një fjalë duhet të rilexosh raportet e Kongresit të 8-të që ta shikosh në gjerësinë e saj vijën që ndjekin kinezët, e cila u zbatua në jetë në mënyrë të shfrenuar, pa kontroll, pa kongrese, pa mbledhje të plenumeve, duke shkaktuar katastrofa, që tash i bënë shokët kinezë të zgjohen disi nga gjumi dhe të thonë: «Ku vemi?!». Në analizë të fundit ata kanë parë se kapitalistët e revizionistët kanë zënë pozita të rëndësishme në parti dhe në shtet dhe se duheshin çrrënjësuar që këtej. Në analizën që mund të kenë bërë, ata kanë hasur në rezistencë.

Po si mund të jetë paraqitur kjo rezistencë? Maoja dhe shokë të tjerë mund të kenë njohur të gjithë, kolegjisht, gabimet në vijë. Kjo do të ketë qenë e drejtë. E kundërta mund të jetë që t'ia kenë hedhur fajin një pjese, me Liu Shao Çinë në krye, pavarësisht sa faj ka ai. Një gjë e tillë nuk do të ishte e drejtë. Në rastin e parë Liu Shao Çia dhe grupi i tij mund të kenë kundërshtuar dhe të kenë mbrojtur tezat e Kongresit të 8-të, «duke i arsyetuar», kurse në rastin e

dytë jo vetëm kanë mbrojtur tezat, por edhe kanë kërkuar fajësinë dhe përgjegjësinë e të gjithëve. Në qoftë se analiza është zhvilluar sipas versionit të parë, Maoja dhe shokët e tij e kanë sulmuar me të drejtë Liun me shokë e këta «janë bindur» përgjysmë ose çerek; nga ana tjetër Maoja, duke parë se spastrimi nuk mund të ecte në atë mënyrë, veprimi sikurse e dimë, pra, duke e quajtur këtë revolucion, kulturor, vuri në lëvizje rininë e shkollave.

Po pse veprimi kështu? Që të mos i jepte ngjyrën se puna e bërë deri atëherë nga udhëheqja dhe veçanërisht nga grupi i Liu Shao Çisë ka qenë një punë «kundërrevolucionare, revizioniste»? Që të mos ngrinte partinë «kundër partisë», të mos ngrinte klasën punëtore «kundër partisë»?

Maoja duhet të kishte mobilizuar partinë kundër fraksionistëve revizionistë, duhej të kishte ngritur partinë dhe klasën punëtore për të vënë në vend vijën, normat, ligjet e diktaturës së proletariatit dhe pikë. Kjo mund të ishte me dhimbje edhe për ta, edhe për ata që kishin fjetur, edhe për ata që kishin vepruar, po kjo do të çonte në zgjidhje të drejtë, deri në fund, dhe jo me mballoma. Ose do të ndërrohet rrënjësisht vija oportuniste e Kongresit të 8-të, ose do të ecet duke çaluar.

Dhe këtë mund ta bëjë vetëm partia, por vetëm në rrugë marksiste-leniniste, ndryshe ajo nuk është në binarë. Kjo nuk duhet të ngjasë. Atëherë me pjesën e shëndoshë «ngjit korrentin», dërrmo armiqtë dhe ndreq krejtësisht vijën e s'ke pse t'u frysh në vesh studentëve: «Bëni këtë, demaskoni atë, sulmoni këtë komitet, ose zgjidhni këtë komitet», kjo nuk është e rregullt.

Të mos vësh në veprim klasën punëtore për të ndrequr gjërat në vend, gjoja se klasa punëtore s'duhet

¹ Konferenca Konsultative Politike e Popullit Kinez.

të ngrihet «kundër partisë» dhe, nga ana tjetër, të ngresh studentët «për t'i zgjedhur» klasës punëtore komitetet e partisë e për t'i diktuar asaj se ç'duhet të bëjë, kjo nuk është aspak në rrugë të drejtë. Pastaj, po të vësh në lëvizje klasën punëtore, atë nuk e vë kundër partisë, por kundër revizionistëve, kundër rezistencës së tyre. A ka, apo s'ka rezistencë nga ana e tyre? Në qoftë se ka, atëherë ç'kërkon ta fshehësh dhe ta zgjidhësh në mënyrë gjysmake?

Asgjë s'mund të zgjidhet drejt, asnjë vijë e drejtë marksiste-leniniste nuk mund të vendoset e të pranohet pa partinë, pa klasën punëtore në ballë. Çdo rrugë tjetër të çon në gabime, në gjëra të mbarsura me shumë rreze për të ardhmen.

E HËNË
24 TETOR 1966*

SI DUHEJ TË VEPRONIN SHOKËT KINEZË?

Në rast se ata arritën në konkluzionin se në vijën e Partisë së tyre janë vërtetuar gabime të rënda, ato duhej t'i ndreqte partia dhe një kongres i ri të përcaktonte vijën e saj. Kongresi duhej të përgatitej, pra të përgatitej në radhë të parë partia, pse ajo dhe vetëm ajo mund dhe duhet të ndreqë çdo gjë.

1 — Kjo do të thotë, në radhë të parë, që Plenumi i Komitetit Qendror duhej të analizonte deri në fund vijën, gabimet, përgjegjësitë kolektive dhe individuale, masat dhe orientimet.

2 — E gjithë kjo analizë e thellë e partisë në udhëheqje të çohet për diskutim në të gjithë partinë, deri në organizatat-bazë dhe të shkundej i madh e i vogël. Të merreshin masa rrënjësore, të bëheshin sugjerime, propozime dhe të dilej me rezoluta. Të demaskoheshin pa mëshirë revizionistët, metodat e tyre të mendimit, të veprimit, të organizimit dhe të thyhej çdo rezistencë e tyre.

3 — Gjatë kësaj pune të madhe duhej të mobilizoheshin organizata e rinisë komuniste, e bashkimeve profesionale, fronti dhe, po të ishte e nevojshme, të krijohej «Garda e kuqe» për çdo eventualitet.

Pasi të ishte spastruar vija, pasi të qenë spastruar elementët dhe grupimet revizioniste në parti e në udhë-

heqje, pasi të ishin zgjedhur udhëheqës të rinj, të vendosur e besnikë të marksizëm-leninizmit, duhej:

a) Të spastrohej aparati shtetëror nga armiqtë, revizionistët, burokratët dhe të shkallmohej çdo vijë që për-krahte kapitalistët, çdo formë pune, çdo privilegj, çdo rezistencë e tyre.

b) E gjithë kjo punë të shoqërohej me një mobilizim të përgjithshëm për realizimin e planeve ekonomike, për forcimin e vigjilencës revolucionare, për forcimin e mbrojtjes së vendit.

c) Më në fund, duke e kthjelluar mirë pjacën, të shkohej në Kongresin e 9-të me forca të shumëfishuara, me parti të pastër e të çeliktë dhe me unitet marksist-leninist.

Ndryshe, ta lësh partinë në pasivitet e në pasiguri, t'i diktosh asaj çfarë të bëjë dhe çfarë të mos bëjë nëpërmjet «Gardës së kuqe» studenteske ose direktivave të një Komiteti Qendror që nuk është në unitet, nuk mund të dalë asgjë e shëndoshë. Vija e masave nuk do të thotë «vija e pjacave dhe e rrugëve». Atë vijë duhet ta kuptojë, ta zbatojë dhe ta drejtojë partia; ndryshe nuk jep rezultate të shëndosha.

Ne nuk e dimë nëse shokët kinezë kanë ndjekur një vijë pune me partinë në këtë çështje të madhe. Ne shohim vetëm që «Garda e kuqe» sulmon komitete partie, udhëheqës etj. Për këta, «Gardës së kuqe» i thuhet që të sulmohen, por a bëhet kjo pas një analize të rregullt partie dhe armiqtë të vihen me shpatulla për muri? Këtë ne nuk e dimë.

Koha do të na sqarojë për format e metodat që përdorin shokët kinezë dhe rezultatet që do të japin këto. Do të jetë kjo një «eksperiencë e re», po ne urojmë që kjo eksperiencë e tyre t'i japë fund kësaj pune të madhe armiqësore që është zbuluar në Kinën motër.

E PREMTE

28 TETOR 1966*

PARTIVE TONA U TAKON TË KONKRETIZOJNË LIDHJET ME LËVIZJEN MARKSISTE-LENINISTE

Sot prita në selinë e Komitetit Qendror të Partisë delegacionin e Partisë Komuniste të Kinës¹, që ka ardhur në vendin tonë për të marrë pjesë në punimet e Kongresit të 5-të të PPSH, i përbërë nga Kan Shen, anëtar i Komitetit të Përhershëm të Byrosë Politike dhe të Sekretariatit të KQ të PK të Kinës, Li Hsien Nien, anëtar i Byrosë Politike dhe i Sekretariatit të KQ të PK të Kinës e të tjerë.

Shokët kinezë ishin shumë të gëzuar dhe entuziastë. Shkëmbyem fjalime. Kan Shen foli shumë ngrohtë dhe lavdëroi Partinë e Punës të Shqipërisë për qëndrimin e saj të drejtë marksist-leninist dhe heroik, ekzaltoi unitetin e çeliktë në mes të dyja partive dhe popujve tanë. Ishte shumë i hapur, jo i rezervuar dhe zyrtar si shokët e tjerë kinezë. Për çështjet e tyre të brendshme ai na tha se që prej 9 tetorit po vazhdon mbledhja e Komitetit Qendror dhe akoma nuk ka mbaruar dhe se do të na bisedojë. Kjo do të jetë shumë mirë, pse do të kemi pastaj të qarta shumë çështje.

Pasi u fola mbi miqësinë luftarake në mes dy vendeve e partive tona, mbi gjendjen politiko-ekonomike të vendit dhe mbi frymën e lartë revolucionare në

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 409.

Parti, u ndala në qëndrimin që duhet të mbajmë dhe në marrëdhëniet që duhet të kemi me partitë komuniste marksiste-leniniste, me qëllim që të mos u vijnë të papritura ato që do të shtrojmë në Kongres, dhe që pak a shumë i kam formuluar si teza në këtë ditar (10 tetor — Teza mbi unitetin e lëvizjes marksiste-leniniste ndërkombëtare).

Qëllimi ishte që t'i nxitim ca shokët kinezë që të aktivizohen në mbështetje të partive të reja marksiste-leniniste. Lidhur me këtë çështje në përgjithësi u tha shë këto gjëra:

Me rastin e Kongresit tonë ne kemi thirrur delegacione nga të gjitha partitë komuniste marksiste-leniniste, të vjetra dhe të reja, që qëndrojnë në pozita të drejta marksiste-leniniste; kemi ftuar, gjithashtu, përfaqësues nga lëvizjet dhe grupet revolucionare marksiste-leniniste. Disa nga këta të fundit i kemi thirrur si dëgjues. Ne mendojmë se kjo është një ndihmë e madhe për Partinë tonë dhe e çmojmë jashtëzakonisht lart ardhjen e tyre dhe ndihmën që do të na japin ata. Mendojmë, gjithashtu, se kjo do t'i shërbejë qëllimit tonë të madh të përbashkët: forcimit të unitetit ndërkombëtar të marksistë-leninistëve, të partive e të grupeve të tyre, në luftën tonë të madhe kundër imperialistëve dhe renegatëve revizionistë modernë.

Ne, sigurisht, do të kemi bisedime dypalëshe ose tripalëshe me ta, me qëllim që të shkëmbejmë së bashku mendime dhe eksperiencë. Kjo, mendojmë ne, do të jetë shumë e frytshme për lëvizjen tonë, e cila do të bëjë hapa të mëtejshëm përpara.

Sigurisht, shumë shokë do të kërkojnë të takohen dhe të bisedojnë edhe me ju, delegacionin e Partisë Komuniste të Kinës. Këto takime dhe bisedime eventuale tuajat me ta, ne i konsiderojmë të një rëndësie të madhe për lëvizjen revolucionare. Ne, nga ana jonë,

do të vëmë në dispozicionin tuaj çdo gjë, çdo lehtësi që të kërkon, në mënyrë që këto kontakte dhe bisedime me ta të kenë sukses të plotë.

Shokët e partive motra dhe të grupeve marksiste-leniniste, sigurisht, si juve edhe neve, do të na shprehin mendimet e propozimet e tyre mbi problemet e përbashkëta të lëvizjes, por mundet edhe për probleme të tyre të veçanta të brendshme.

Ne do të jemi thellësisht të prekur nga besimi që ata do të tregojnë ndaj Partisë sonë, do t'u kushtojmë gjithë vëmendjen mendimeve e propozimeve të tyre dhe do të bëjmë ç'është e mundur për t'i ndihmuar ata me forcat tona modeste.

Por ne e ndiejmë si detyrë internacionaliste dhe në interes të forcimit të unitetit tonë internacionalist që me ju të kemi shumë herë shkëmbime dhe bashkërendim mendimesh në lidhje me problemet dhe kërkesat eventuale të shokëve të partive motra. Besojmë se ju nuk do të keni kundërshtim për këtë gjë.

Na takon, mendojmë ne, në radhë të parë partisë suaj të madhe dhe Partisë sonë, që të hedhim hapat e parë për konkretizimin e lidhjeve më të ngushta, më efikase, me gjithë lëvizjen marksiste-leniniste botërore, që të kalitet më tej uniteti ynë marksist-leninist dhe të fuqizohen veprimet tona të përbashkëta kundër armiqve të përbashkët.

Ne mendojmë, veçanërisht, se ka ardhur koha që në mes partive tona marksiste-leniniste të zhvillojmë kontakte të ndryshme pune nga më të përshtatshmet dhe frytdhënëset. Këtë problem të rëndësishëm nuk e shtrojmë për ta zgjidhur tash, me rastin e Kongresit tonë. Jo. Këtë problem ne ia kemi shtruar edhe shokut Çu En Lai, kur vizitoi vendin tonë, po jua shtrojmë përsëri edhe juve. Ne do të ishim të lumtur të shkëmbehim mendime me ju për këtë problem, por, po të

duhet, kur të gjendet e përshtatshme për partinë tuaj, jemi gati të dërgojmë edhe një delegacion partie në Pekin për të biseduar veçanërisht për këtë çështje.

Ky problem na duket me rëndësi dhe i nevojshëm të diskutohet dhe të konkretizohet, qoftë edhe në forma të para rudimentare, sepse revizionistët modernë dhe padronët e tyre kapitalistë kanë vënë të gjitha forcat demagogjike, ekonomike, presionet, shantazhet, që të godasin fort çdo forcim të unitetit tonë marksist-leninist internacionalist, të godasin lëvizjen nga brenda me diversion ideologjik dhe nga jashtë me izolim.

Revizionistët modernë me ideologjinë e tyre revizioniste bëjnë çdo përpjekje, çdo orvatje që të depërtojnë edhe në partitë tona të afirmuara, revolucionare, monolite dhe besnike të marksizëm-leninizmit. Merret me mend ç'bëjnë dhe ç'do të bëjnë ata me partitë e reja marksiste-leniniste dhe me grupet revolucionare. Ne e kemi për detyrë të madhe t'i ndihmojmë shokët tanë të këtyre partive, që akoma s'i kanë konsoliduar mirë pozitën e tyre, me të gjitha forcat dhe mjetet.

Ne kemi ftuar në Kongres delegacione edhe nga Partia e Punës e Koresë, Partia Komuniste e Japonisë etj. Disa partive u kemi bërë ftesa, duke u thënë që, në rast se nuk do të kenë mundësi të dërgojnë delegacione, le të na dërgojnë përshëndetje.

Me disa vende socialiste ne i ruajmë marrëdhëniet, nuk kemi dalë në polemikë të hapët me to, me qëndrimet dhe me pikëpamjet e partive në këto vende. Siç e dini, me shumë pikëpamje të tyre, që janë revizioniste, ne jo vetëm që nuk jemi dakord, por jemi në luftë, dhe në raportin e Kongresit, siç do ta shihni, këto pikëpamje të tyre, pa zënë në gojë emër partie ose personi, ne i atakojmë dhe i sulmojmë nga ana parimore.

Kështu, për shembull, bëjmë me Rumaninë, Partia

Komuniste e së cilës na ka pasë sulmuar hapur. Pikëpamjet tona për këtë parti ju i dini, sepse disa herë kemi biseduar me shokë të partisë suaj dhe kemi shprehur mendimin tonë mbi qëndrimet antimarksiste dhe demagogjinë e udhëheqjes së Partisë Komuniste të Rumanisë.

Në qoftë se nuk gabohem, para një viti kemi pasur kontakt me një delegacion të Partisë Komuniste të Japonisë, që kishte ardhur te ne për pushime. Ne organizuam një takim dhe shkëmbyem mendime me shokët japonezë. Pikëpamjet tona ua shfaqëm haptazi. Ata ishin ca të rezervuar, por i aprovuan plotësisht pikëpamjet e Partisë sonë. Pas këtij takimi, shohim, por akoma jo shumë qartë, se vija e Partisë Komuniste të Japonisë ka pësuar ndryshime jo të mira, nga e djathta. Për ç'arsye?! Ne do të dëshironim, po të kishte mundësi, të na thoshit diçka mbi qëndrimet politiko-ideologjike të Partisë Komuniste të Japonisë.

Për sa i përket Partisë së Punës së Koresë, me të ne s'kemi pasur pothuaj fare kontakte partie. Nuk kemi qenë dakord me qëndrimin ekuivok të saj ndaj Hrushovit dhe revizionizmit hrushovian dhe dyshimet tona nuk kanë qenë pa baza. Qëndrimet e fundit të shokëve koreanë na vërtetojnë se ata në shumë çështje janë në kontradikta parimore me ne. Ata kanë adoptuar një vijë oportuniste, ekuivoke, centriste. Por ne, gjithashtu, do të dëshironim që edhe për Partinë e Punës të Koresë, në qoftë se do të kishte mundësi, të na sqaroni se për çfarë arsye objektive dhe subjektive shokët koreanë rrëshqitën në këto pozita.

Nuk po zgjatëm mbi zhvillimin e bisedës, e cila duhet të jetë në procesverbalet që ndodhen në Arkivin e Komitetit Qendror.

TAKIM ME DELEGACIONIN E FRONTIT KOMBËTAR TË ÇLIRIMIT TË VIETNAMIT TË JUGUT

Sot prita delegacionin e Frontit Kombëtar të Çlirimit të Vietnamit të Jugut, që ka ardhur për të marrë pjesë në Kongresin e 5-të të Partisë¹. Biseduam gjerë e gjatë me vietnamezët, të cilët janë të vendosur ta vazhdojnë luftën deri në fitore. Kryetari i delegacionit, Tran Van Tu², foli me shumë admirim për Partinë tonë.

1 Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 33, f. 422.

2 Në atë kohë anëtar i Komitetit të Frontit Kombëtar të Çlirimit të Vietnamit të Jugut.

DREKË PËR DELEGACIONIN E PK TË KINËS

Byroja Politike dha sot një drekë për delegacionin e Partisë Komuniste të Kinës. Dreka shkoi jashtëzakonisht ngrohtë. Fola unë, pastaj foli gjatë edhe Kan Sheni. Ai foli me shumë entuziazëm dhe me dashuri për Partinë tonë, për vijën e saj të drejtë marksiste-leniniste dhe për unitetin e çeliktë në mes të dyja partive tona.

TAKIM ME DELEGACIONET E PARTIVE KOMUNISTE E PUNËTORE

Sot në orën 17⁰⁰ pritëm në Komitetin Qendror të gjitha delegacionet e partive komuniste e punëtore, që na kanë ardhur nga vende të ndryshme të botës për të marrë pjesë në Kongresin tonë të 5-të. Ishin shumë të gezuar dhe të gjithë flitnin me admirim për Partinë tonë¹.

¹ Shih: Enver Hoxha, Vepra, vëll. 33, f. 433.

MIQVE U KA PËLQYER RAPORTI I KONGRESIT TË 5-TË

Sot është dita e katërt e Kongresit të 5-të të Partisë. Vazhdojnë diskutimet. Miqtë e ftuar e pëlqyen shumë raportin e Komitetit Qendror. Ata i ngrenë dhe i çmojnë lart luftën dhe vijën e Partisë sonë. Që të tërë, nga shoku Kan Shen dhe gjithë të tjerët me radhë më uruan dhe më folën me admirim të madh për Partinë tonë.

Kan Sheni lexoi mesazhin e Mao Ce Dunit, mesazh shumë i mirë, shumë i ngrohtë për ne. Pastaj ai foli gjatë. Pikëpamjet e Partisë sonë për problemet e mëdha puqen me ato të Partisë Komuniste të Kinës.

TAKIM ME DELEGACIONET E PARTIVE KOMUNISTE E PUNËTORE

Sot në orën 17⁰⁰ pritëm në Komitetin Qendror të gjitha delegacionet e partive komuniste e punëtore, që na kanë ardhur nga vende të ndryshme të botës për të marrë pjesë në Kongresin tonë të 5-të. Ishin shumë të gëzuar dhe të gjithë flitnin me admirim për Partinë tonë¹.

¹ Shih: Enver Hoxha, Vepra, vëll. 33, f. 433.

MIQVE U KA PËLQYER RAPORTI I KONGRESIT TË 5-TË

Sot është dita e katërt e Kongresit të 5-të të Partisë. Vazhdojnë diskutimet. Miqtë e ftuar e pëlqyen shumë raportin e Komitetit Qendror. Ata i ngrenë dhe i çmojnë lart luftën dhe vijën e Partisë sonë. Që të tërë, nga shoku Kan Shen dhe gjithë të tjerët me radhë më uruan dhe më folën me admirim të madh për Partinë tonë.

Kan Shen i lexoi mesazhin e Mao Ce Dunit, mesazh shumë i mirë, shumë i ngrohtë për ne. Pastaj ai foli gjatë. Pikëpamjet e Partisë sonë për problemet e mëdha puqen me ato të Partisë Komuniste të Kinës.

KONGRESI REAGON DREJT NDAJ FJALIMEVE TË TË HUAJVE

Punimet e Kongresit vazhdojnë. Entuziazëm i përpshkruar në Kongres dhe në popull. Kurrë nuk ka pasur një gëzim e një besim kaq të madh në vijën e Partisë. Shokët e huaj po diskutojnë edhe ata shumë mirë. Kongresi i pret me ovacion. Koreanët, rumunët, japonezët janë revizionistë, fjalimet e tyre — centriste. Kongresi i priti ftohtë. Ata, mezi ngriheshin në këmbë kur Kongresi ngrihej dhe duartrokiste, por ishin të detyruar të ngriheshin me pahir dhe kështu bëheshin akoma më qesharakë.

POZITË QESHARAKE E DELEGACIONIT RUMUN

Vazhdojnë diskutimet. Kudo entuziazëm i madh, si brenda ashtu edhe jashtë Kongresit.

Delegacionet e huaja vazhdojnë të përshëndesin. Rumunët e koreanët nuk vijnë në sallë, kur flasin partitë e reja marksiste-leniniste. Për të qeshur ishte me rumunin: ai të gjitha i kishte parashikuar, kishte rregulluar edhe qëndrimet, vetëm nuk kishte parashikuar përshëndetjen e Partisë Komuniste të Polonisë. Kur e dëgjoi, u hutua dhe çuditej se si është e mundur që shqiptarët të këndojnë «telegramin e Gomulkës», kurse shoku i tij nga lozha karshi ia bënte me dorë të dilte nga Kongresi dhe, më në fund, ai e realizoi dhe u ngrit. E ndoqi edhe koreani. Për të qeshur!

BISEDE ME SHOKUN KAN SHEN

Bëmë bisedime me Kan Shenin. Ky na foli mbi Revolucionin Kulturor dhe për gabimet e Liu Shao Çisë dhe të Ten Hsiao Pinit. Çdo gjë shkoi mirë.

Kan Sheni tha shumë fjalë të mira e me admirim për Partinë tonë dhe për vijën e saj. I kanë bërë shumë përshtypje puna dhe lufta e Partisë sonë. I ka bërë, po ashtu, përshtypje të madhe dashuria e zjarhtë dhe e sinqertë e komunistëve dhe e popullit tonë për popullin kinez dhe për Partinë Komuniste të Kinës.

NGA QËNDRIMI I DELEGACIONEVE TË HUAJA NË VENDIN TONË

Delegacionet e partive motra, njëra pas tjetrës morën kontakt me shokët Hysni dhe Ramiz, të cilëve u parashtruan problemet e tyre. Ato mbetën shumë të kënaqura. Një pjesë e tyre u larguan, një pjesë vazhdon të vizitojë vendin.

Delegacioni kinez shkoi për vizitë në Berat, Fier e Vlorë.

SHPJEGIMET E KAN SHENIT

Dje patëm një takim me shokun Kan Shen, i cili na dha disa sqarime plotësuese mbi Revolucionin Kulturor Proletar në Kinë, që ishin plotësimi i bisedimeve të delegacionit tonë me shokun Mao në muajin maj dhe i bisedimeve me shokun Çu En Lai, kur ky ishte për herë të fundit në vendin tonë.

Nga ekspozēja e shokut Kan Shen del se në udhëheqjen kryesore të Partisë Komuniste të Kinës ka pasur divergjenca të thella ideopolitike. Ekzistonin dy ose më mirë tri grupe: grupi i Maos, ai i Liu Shao Çisë me Ten Hsiao Pinin dhe i treti grupi i Pen Çenit, me Lu Din Inë, Lo Zhui Çinë e të tjerë.

Shoku Kan Shen e cilësoi Pen Çenin armik dhe agjent të maskuar, që kishte pasë tradhtuar që në vitin 1925. Hetimet mbi të vazhdojnë. Pen Çeni, me shokët e tjerë të tij, si Lu Din Inë, Lo Zhui Çinë e të tjerë, ishin revizionistë, agjentë kapitalistë borgjezë, që komplotonin për të uzurpuar pushtetin në Kinë. Sigurisht këta kanë pasur kudo një rrjet njerëzish të tyre, në qendër dhe në bazë, sigurisht edhe në ushtri, po Kan Sheni nuk hyri thellë në këto gjëra. **Pra, na del se rrezikshmëria ka qenë reale dhe shumë serioze.**

Kurse Liu Shao Çinë dhe Ten Hsiao Pinin shokët kinezë i cilësojnë si elementë me pikëpamje borgjeze kapitaliste, jo në shkallën e grupit të Pen Çenit, por

që kanë shkelur direktivën e Maos, që edhe ata e kishin pranuar së toku, por vepruan në «grupet e punës dhe me terror të bardhë» duke u orvatur të shtypnin Revolucionin Kulturor Proletar. «Këta dy shokë, tha Kan Sheni, sido që kokëfortë, njohën gabimet dhe bënë autokritikë me shkrim e me gojë përpara Komitetit Qendror të zgjeruar të partisë dhe qëndruan në Komitetin e Përhershëm të Byrosë Politike».

Sipas ekspozesë së shokut Kan Shen del se grupi i Liut kundërshtoi vijën e masave, të Maos, dhe u orvat ta mbyste këtë vijë. Del, gjithashtu, se «Garda e kuqe» «u krijua si zhvillimi i mëtejshëm i vijës së masave në demaskimin e veprimtarisë së Pen Çenit dhe të shokëve të tij».

Më gjatë ai nuk foli në këtë drejtim dhe nuk la të kuptohej për divergjenca të tjera në udhëheqje. Por mendoj se nga fryma e përgjithshme e ekspozesë del që ky Revolucion Kulturor nuk është vetëm kulturor, por edhe politik, ashtu siç kemi menduar ne. Kështu, shokët kinezë, pa e thënë, nëpërmjet Revolucionit Kulturor, po përpiqen të ndreqin shumë gabime politike, organizative, ekonomike, arsimore etj.

Shoku Kan Shen nuk e përmendi fare rolin e «Gardës së kuqe», por vetëm rolin e «partisë dhe të Maos në këtë revolucion». Pasi foli ky, unë në ekspozepërgjigjen që i bëra Kan Shenit, e falënderova, i shpreha pikëpamjen tonë për këtë problem të tyre. Kështu, pyetjet që mund t'i bënim, i evituaam dhe, në mënyrë të tërthortë, lidhur me eksperiencën tonë, afirmuam disa parime bazë, si rolin e partisë në çdo gjë, zhvillimin e luftës së klasave, mbajtjen lart të vigjilencës në udhëheqje, spastrimin e udhëheqjes së partisë nga elementët armiq e të dyshimtë, mospranimin në asnjë mënyrë të një vije të «bashkekzistencës me kapitalistët» (aluzion për tezat e Kongresit të tyre të 8-të) etj.

Ekspozënë tonë shoku Kan Shen e pranoi plotësisht dhe uniteti ishte i plotë. Ai u gëzua shumë për këtë, por edhe ne. A mund të na flitnin më shumë e më gjerë shokët kinezë për çështjet e brendshme dhe sidomos më gjerë mbi tezat e gabuara të Ten Hsiao Pinit dhe të Liu Shao Çisë, gabimet e të cilëve ne mendojmë se nuk konsistojnë vetëm në «grupet e punës»? Ne mendojmë se mund të na flitej më gjerë. Por ne s'mund ta zgjatnim më tej këtë çështje.

Megjithatë jemi shumë të gëzuar kur na thuhet që vija e drejtë marksiste-leniniste triumfoi, përndryshe, do të ishte katastrofë për Kinën dhe për lëvizjen komuniste. Ne i shikuam drejt dhe qëndrojmë të patundur në çështjet parimore mbi problemin e madh kinez. U theksuam edhe shokëve kinezë që, si ne edhe ata, duhet kurdoherë t'u shkojmë deri në fund çështjeve dhe t'i spastrojmë rrënjësisht kalbësitrat, pavarësisht nga format që mund të përdoren.

SHKËRTIM I
MBI ZHAK GRIPËN

E PREMTE
11 NËNTOR 1966

MBI ZHAK GRIPËN

Shokët Hysni dhe Ramiz sot biseduan me Zhak Gripën. «Po ato «këngë të vjetra», të cilat ai i intjerr gjatë. Gripa ka shumë llafë, është mjaft mendjemadh dhe pretencioz. Interesohet veçanërisht për «lëvizjen komuniste ndërkombëtare» më shumë dhe më parë sesa të interesohet për partinë e tij, brenda së cilës ka vështirësi. Bën, mendoj unë, një punë të theksuar personale në udhëheqje dhe ka tendencë të theksuara intelektuali. Ai punon vetëm me një grup njerëzish dhe kryesisht në drejtim të propagandës. Jo vetëm që ka filluar me kohë të shfaqë tendencë të padrejta, por ka filluar të qahet edhe ndaj shokëve të tij të vjetër punëtorë, si Gliner, Tryfo e të tjerë. Duhet ta ndihmojmë dhe shoqërisht, këtë kemi bërë dhe po bëjmë. Puna dhe lufta do të tregojnë çdo gjë.

E PREMTE
11 NËNTOR 1966

NË LIDHJE ME DELEGACIONIN E PARTISË KOMUNISTE TË INDONEZISË

**Shënime për shokun Hysni Kapo për t'i pasur parasysh
në takimin që do të ketë me delegacionin e PK të
Indonezisë që ndodhet në vendin tonë me rastin e
Kongresit të 5-të të Partisë**

Përsëritës deklarata e Byrosë Politike të Partisë Komuniste të Indonezisë.

1. — Çështja e imperializmit amerikan dhe lufta kundër tij duhet të theksohet me forcë.

2. — Revizionistët modernë me ata sovjetikë në krye; luftë e ashpër, e hapët e pakompromis kundër tyre.

Këto çështje na duket se duhet të ishin vënë me forcë në deklaratë pse janë kapitale. Ato duheshin përcaktuar mirë që të zhduket çdo iluzion.

— Çështja e Sukarnos dhe e NASAKOM-it.

a) Gabimet e partisë në gjykimin mbi rolin, forcën dhe mbështetjen sociale të tij.

b) Si duhet të jetë fronti i ri. Jo më të shkohet në dëshirën e «aleatëve», po të vijnë këta në dëshirën e frontit, i cili të udhëhiqet e të frymëzohet nga partia. NASAKOM-i i hidhur të bëhet mësim.

c) Jo më besim Sukarnos dhe njerëzve si ai, ndryshe fronti i ri nuk do të jetë luftarak, lufta e armatosur nuk do të organizohet, partia do të bëjë kompromise. Bazën

sociale të tij, që nuk duhet ta mbivlerësoni, duhet ta tërhiqni, por jo nën flamurin e Sukarnos, që ka mbaruar si flamur politik.

Duhet të bëhet kthesë rrënjësore në parti.

1. — Luftë kundër pikëpamjeve revizioniste, lëkundjeve në vijë, hezitimeve, ndenjjes në dy karrige: ose me marksizëm-leninizmin militant ose kundër tij. Rrugë të mesme nuk ka.

2. — Luftë të hapët revizionistëve sovjetikë dhe dënim i vijës ekuivoke.

3. — «Indonezianizimi i marksizëm-leninizmit» është parullë e gabuar. Ka një marksizëm-leninizëm, i cili duhet zbatuar duke marrë parasysh konditat e vendit etj., etj.

4. — Riorganizimi i partisë për luftë në ilegalitet. Zaten «të bardhët» ju kanë futur në ilegalitet. Rëndësi kanë format e reja të organizimit të partisë dhe të luftës së armatosur.

5. — Terrori i bardhë ju shkaktoi dëme kolosale në njerëz. Sigurisht në parti dhe në popull ka frikë dhe panik. Kjo duhet t'ju preokupojë dhe ta kapërceni. Fjalët dhe propaganda sqarojnë, po moralin e ngrenë vetëm lufta, goditjet. Kështu populli do të shikojë se partia nuk është shuar, vetëm kështu komunistët do të fitojnë besimin e masave punonjëse dhe do t'u ikë frika.

6. — Pa ua shpjeguar tërësisht gabimet e udhëheqjes partisë dhe pjesërisht edhe popullit, ju do të keni vështirësi të mëdha. Populli e di se udhëheqja juaj ka gabuar. Atëherë pse do t'ia fshihni? Gjenerali mënyrat për t'i sqaruar gjërat, pse armiku po e shfrytëzon këtë. Populli nuk mund t'ju besojë në rast se nuk i hapet zemra. Ai nuk ka për t'ju ndjekur, sepse do të dyshojë që ju mund të gaboni përsëri dhe gabimet e reja mund t'i shkaktojnë tragjedi të tjera. Ashtu siç shërben si mësim i hidhur rruga paqësore e ardhjes në fuqi të Partisë Ko-

muniste të Indonezisë, që përfundoi me një terror të egër të bardhë kundër saj, ashtu do të shërbejë si shembull i madh ngjitja e malit të vështirë nga ana e partisë suaj, ngjitja e revolucionit indonezian i udhëhequr nga Partia Komuniste e Indonezisë.

Mos harroni detyrën e madhe, borxhin që ju i keni lëvizjes komuniste ndërkombëtare. Gjaku i qindra mijë viktimave komuniste indoneziane duhet të bëhet flamur i ndritur i komunistëve në vendet kapitaliste.

Çdo gjë varet nga ju, nga Partia Komuniste e Indonezisë, nga vija e saj e drejtë revolucionare luftarake që ju duhet të ndërtoni dhe të zbatoni.

E DIEL
13 NENTOR 1966

DARKË PËR DELEGACIONIN E PK TË KINËS

Sonte kishim për darkë delegacionin e Partisë Komuniste të Kinës. Darka kaloi shumë ngrohtë. Folë afro dy orë (tok më përkthimin); po kaq foli edhe Kan Sheni. Në fjalimin tim theksova, nga ana teoriko-politike, ku konsiston dhe pse duhet të jetë i çeliktë uniteti marksist-leninist i dy partive tona. Bëra vazhdimisht paralelizëm për çdo problem për të dyja partitë tona se si i shohin këto problemet dhe si i zbatojnë në jetë. Theksova gjendjen politike dhe organizative në lëvizjen komuniste ndërkombëtare dhe ribëra përcaktimin e vijës revizioniste të koreanëve, të japonezëve dhe të vietnamezëve. Kan Sheni po ashtu foli hapur mbi këto çështje. Ai ritheksoi unitetin, vuri theksin dhe shpjegoi gjerë çështjen e Revolucionit Kulturor në Kinë, gjendjen në Kore, në Japoni dhe në udhëheqjen e Vietnamit të Veriut.

Kan Sheni dhe ne mbetëm shumë të gëzuar dhe të entuziazmuar.

DELEGACIONI KINEZ U LARGUA

Sot në mëngjes u largua me avion delegacioni kinez dhe të gjithë delegacionet e partive të Azisë.

Tok me këtë avion shkoi për një vizitë në Kinë edhe shoku polak Mijal.

NGJARJET E KINËS PO NA SQAROHEN

Nga të gjitha bisedat e ndryshme që patëm me shokun Kan Shen, pothuajse u sqaruam mbi çka po ngjet në Kinë. Sqarimet që na dha Kan Shen, me rekomandimin e veçantë të Maos, ishin shumë të nevojshme e të dobishme. Maoja i kishte thënë Kan Shenit kur ky u nis për te ne: «Vëri në korent shokët shqiptarë, se ata sigurisht shqetësohen shumë për çështjen tonë, se i kemi shokët më të afërt».

Nga bilanci i të gjitha sqarimeve që na dha Kan Shen, del se ne kishim të drejtë të shqetësoheshim dhe të bënim shumë hipoteza me ato pak të dhëna që kishim.

Çështja kryesore për ne, që do të na i sqaronte gati të gjitha problemet e zhvillimit të ngjarjeve në Kinë, ishte ajo e unitetit në udhëheqje, mosmarrëveshjet që ekzistonin në gjirin e saj dhe ku konsistonin këto. Ç'pikëpamje mbronte njëri e tjetri dhe si përfundoi zgjidhja e këtyre divergjencave?

Që në gjirin e udhëheqjes së Partisë Komuniste të Kinës kishte divergjenca të thella, për këtë ne s'kishim asnjë dyshim, por cilat ishin këto dhe kush kishte gabuar, këtë nuk e kishim plotësisht të qartë. Për sa u përkte Pen Çenit dhe grupit të tij, kjo çështje na qe sqaruar edhe nga shoku Çu En Lai, por jo në tërësinë e saj dhe në rreziqshmërinë e madhe që paraqiste ky grup. Më tej ne s'dinim gjë, por nga jashtë shihnim se ekzisto-

nin të tjerë dhe veçanërisht Liu Shao Çia dhe Ten Hsiao Pini, për të cilët flitej pak, dilnin disa dacibao, që hiqeshin prapë. Mbi të gjitha shikonim që në listën e udhëheqjes u ndryshua radhitja e personave. Kjo na krijonte konfuzion, sepse ata na i kishin paraqitur këta si shokë «nga më të mirët», si «marksistë-leninistë dhe besnikë të vijës së Maos». Kur, trak, një mëngjes, këta shokë dolën në një rrugë tjetër, «në rrugën reaksionare kapitaliste» dhe u sulmuan.

Ne me të drejtë bënim pyetjen: Ç'po ndodh? Vetë Maoja, në maj, kur delegacioni ynë ishte në Kinë, u tha shokëve tanë, bile në sy të Ten Hsiao Pinit: «E shikoni Ten Hsiao Pinin? Ky është i shkurtër dhe mbase nuk jua zë synë, po është një shok i mirë dhe i zoti» etj.

Ekzistenca e grupit të Liu Shao Çisë dhe të Ten Hsiao Pinit, në kundërshtim me vijën e Maos, e duke marrë parasysh pozitën dhe prestigjin e tyre në parti dhe në popull, e bënte çështjen akoma më të koklavitur e më të rrezikshme. Këta dy shokë deformuan vendimin e marrë bashkërisht dhe kolegjisht me Maon për mënyrën e zhvillimit të Revolucionit Kulturor dhe morën masa organizative, deri në terror, për ta devijuar këtë revolucion nga qëllimet e vërteta e për ta mbytur. Në dritën e kësaj situatë shpjegohen të gjitha masat dhe zhvillimi i Revolucionit Kulturor, veprimet e «Gardës së kuqe», dacibaot, artikujt etj. Liu Shao Çia dhe Ten Hsiao Pini u detyruan të njohin gabimet e tyre përpara Komitetit Qendror të zgjeruar dhe të bëjnë autokritikë, me gojë dhe me shkrim. Pra, situata pat qenë mjaft kritike dhe shumë e rrezikshme.

Kan Shenin nuk na tha gjë më tej, por, pas pyetjeve tona, ai pohoi dhe ishte dakord me mendimin tonë se Kongresi i 8-të, raporti i Liu Shao Çisë në këtë kongres dhe rezolucioni kanë shumë gabime në vijë.

Për çështjen e «frontit antiimperialist edhe me re-

vizionistët brenda» ai tha se ky nuk është mendimi dhe as vendimi i Komitetit Qendror, pra, la të kuptojë se ky mendim ka qenë i Liu Shao Çisë dhe i Çu En Lait, pse janë këta që na e kanë shtruar neve.

Për sa i përket vajtjes në Moskë, pas rënies së Hrushovit, ai tha se kjo kishte qenë ideja e Maos, por «ju (shqiptarët) kishit plotësisht të drejtë dhe bëtë mirë që nuk vajtët në Moskë».

Si konkluzion del se përpara këtij rreziku serioz që kërcënonte partinë dhe diktaturën e proletariatit në Kinë, u bënë gjithë ato veprime dhe u morën gjithë ato masa, me të mirat dhe me ekzagjerimet e tyre.

Ne qëndrojmë në mendimin tonë për sa i përket kultit të personit, disa metodave të punës që konsiderohen «të përshtatshme» për Kinën, si dhe eksés¹ të «Gardës së kuqe». Por këto të fundit, me gjithë ato gjëra që ndodhën në Kinë edhe mund të ngjasin. Këtu duhet shikuar qëllimi i madh, arsyeja pse bëhet. Kjo ka rëndësi dhe është pozitive. Përse nuk i bënë në atë rrugë që mendojmë ne? Mundet që shokët kinezë kanë menduar se rrezikshmëria e punës armiqësore u mposht pa qenë nevoja të ngrinin partinë, klasën punëtore dhe popullin.

Nga ana tjetër, ne jemi qind për qind në kundërshtim, në qoftë se është e vërtetë, me atë që Lin Biaoja ka shkruar një artikull, në të cilin Maon e vë mbi Marks, Engelsin, Leninin dhe Stalinin dhe marksizëm-leninizmin e quan «të vjetruar».

Është demaskuar, pra, një punë e thellë dhe e rrezikshme armiqësore kundër partisë dhe socializmit në Kinë dhe po merren masa për likuidimin e saj. Por ne mendojmë se masat kundër këtyre armiqve nuk janë radikale. Në hollësi çështjet ne nuk i dimë, por nuk mund ta kuptojmë se si armiq si Pen Çeni rrinë në

1 Frëngjisht — tepri, teprime.

vila, kanë automobila, marrin rroga, e, mbi të gjitha, mbahen edhe në udhëheqje! Kjo është skandaloze. Ne do t'i çonim në gjyq të tillë kriminelë dhe gjyqi, sipas veprimtarisë së tyre tradhtarë, të rrezikshme, do t'u jepte dënimin e merituar.

Kjo punë e rëndë armiqësore e brendshme zhvillohet e bëhet kërcënuese, në një kohë kur imperialistët amerikanë, në aleancë me revizionistët sovjetikë, po kërcënojnë Kinën me luftë dhe përgatitin rrethimin e saj me zjarr, me ushtri.

Luftë imperializmit, luftë revizionizmit modern, me atë sovjetik në krye, luftë për të mbrojtur pastërtinë e marksizëm-leninizmit, kjo është vija jonë dhe ne do ta mbrojmë këtë edhe me gjakun tonë.

Këto pikëpamje dhe vendimet tona të drejta marksiste-leniniste, shoku Kan Shen dhe shokët e delegacionit të Partisë Komuniste të Kinës, që erdhën në Kongresin tonë të 5-të, i panë të manifestoheshin me forcën më të madhe, jo vetëm në sallën e Kongresit, por kudo në masat e gjera të popullit, kudo që ata shkuan. Ata mbetën shumë të prekur, shumë të mallëngjyer dhe të entuziazmuar. Uniteti në rrugën marksiste-leniniste në mes dy partive tona u kalit dhe do të luftojmë që të kalitet më tej.

**E MARTË
15 NËNTOR 1966**

LARGOHN DELEGACIONET E HUAJA

Sot largohen nga vendi ynë të gjitha delegacionet e partive dhe të grupeve marksiste-leniniste, që kishin mbetur akoma pas mbarimit të punimeve të Kongresit. Ata po largohen të gëzuar, të entuziazmuar, me forca të reja për punë dhe për luftë revolucionare. Ata e çmuan lart Kongresin tonë dhe e cilësuan një shkollë të madhe revolucionare për ta.

**DEMASKIMI I MBLEDHJES SË «PARTIVE
KOMUNISTE» TË PROPOZUAR
NGA BREZHNJEVI**

Shënime për artikull¹

1. Historiku i tentativave të Hrushovit për mbledhje dhe dështimi i tij.

a) Qëllimet e Hrushovit. Lufta kundër Partisë së Punës të Shqipërisë dhe Partisë Komuniste të Kinës. Konsolidimi i radhëve të revizionistëve që po çaheshin. Evitimi i shpëputjes së klikave revizioniste nga klika sovjetike. Organizimi i luftës kundër krijimit të partive të reja marksiste-leniniste dhe grupeve revolucionare.

b) Dështimi i të gjitha këtyre përpjekjeve. Shuarja e polemikës nuk u arrit; mbledhja dështoi; policentrizmi u bë më i dukshëm; rebelizmi ndaj shkopit të dirigjentit më i madh; lidhjet në mes sovjetikëve dhe amerikanëve më të ngushta. Lidhjet më të ngushta të grupeve të tjera revizioniste me imperialistët. Demaskimi i mëtejshëm dhe shthurja e revizionistëve dhe më në fund rënia e Hrushovit.

¹ Mbi bazën e këtyre shënimeve autori ka shkruar artikullin: «Mbledhja e «partive komuniste» e propozuar nga Brezhnjevi është një komplot tjetër i revizionistëve hrushovianë kundër marksizëm-leninizmit dhe revolucionit». Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 34, f. 293.

2. Periudha Brezhnjevi-Kosigin.

Karakterizimi i periudhës së tyre, si brenda dhe jashtë. Përgatitja e aleancës me Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe me qeveritë reaksionare për rrethimin ushtarak të Kinës (India-Japonia-Mongolia).

Intrigat në Vietnam dhe qëllimi i fundit sovjetiko-amerikan.

Kompromiset në Evropë, në mes sovjetikëve dhe imperialistëve të ndryshëm, ku dominon qëllimi strategjik sovjetiko-amerikan, për përgatitjen e luftës kundër Kinës.

3. Në të gjithë këtë koniunkturë të koklavitur, dobësimi imperialisto-revizionist është i dukshëm.

a) Kontradiktat në mes imperialistëve po shtohen.

b) Në kursin e tyre për përgatitje lufte, për aleanca të reja, për tregje dhe për sfera influence, po shtohen kontradiktat dhe rivaliteti.

c) Dobësohen njëkohësisht lidhjet në mes shteteve revizioniste dhe, sidomos, dobësohet influenca e revizionistëve sovjetikë mbi të tjerët.

d) Lëvizja marksiste-leniniste revolucionare kudo rritet, brenda dhe në vendet revizioniste, kështu që kjo i bren përbrenda dhe nga jashtë.

e) Revizionistët në këto situata duan të maskohen, të gënjejnë, të konsolidojnë radhët që po u shthuren, të luftojnë Partinë Komuniste të Kinës dhe Partinë e Punës të Shqipërisë dhe të vazhdojnë kursin e politikës së luftës kundër Kinës, tok me Shtetet e Bashkuara të Amerikës.

Pika e përbashkët, demagogjike, mashtruese, që ata mendojnë se kanë gjetur, është «solidariteti për të ndihmuar Vietnamin», dhe këtë gjoja uniteti i luftës kundër imperializmit amerikan.

Kjo përbën bazën e mbledhjes së «partive komuniste» që revizionistët sovjetikë kërkojnë të thërresin për

të dalë gjoja në unitet, «për të demaskuar» Partinë Komuniste të Kinës dhe Partinë e Punës të Shqipërisë, për të bërë demagogji se janë kundër imperializmit amerikan, për të marrë gjoja vendim të përbashkët të ndihmojnë Vietnamin.

Revizionistët sovjetikë dhe revizionistët e tjerë e shohin rrezikun që i kërcënon; tashti ata mendojnë që në një mbledhje të përbashkët, të marrin një vendim të përbashkët gjoja si dokument historik ideologjik.

Të gjithë revizionistët janë dakord për një gjë të tillë. Për interesa të veçantë taktikë mund të kenë dhe kanë divergjenca. Por kriza e tyre është aq e rëndë dhe gjoja argumenti është aq oportun sa sovjetikët janë të vendosur të mos lënë rastin t'u ikë nga dora, duke shpresuar të arrijnë qëllimet që thamë më lart. Prandaj ata mund ta bëjnë mbledhjen me ata që do të pranojnë. Për ata që nuk do t'u venë, sovjetikët, e dinë që edhe ata janë dakord, pse në realitet janë revizionistë dhe pozita e tyre centriste pranohet prej tyre si diversion. Kjo është për ta e keqja më e vogël.

Konkluzionet dhe demaskimi i gjithë kësaj fushate të tyre.

E HËNË
5 DHJETOR 1966

PROBLEMET ME TË CILAT NDESHEN PARTITË E REJA MARKSISTE-LENINISTE NË VENDET E AMERIKËS LATINE

1) Ato po ndeshen vazhdimisht me partitë e organizuara revizioniste. Prandaj, përveç demaskimit të revizionizmit modern në përgjithësi dhe revizionizmit sovjetik në veçanti, në mënyrë të veçantë, të zbulohen dhe të demaskohen format e ndryshme politike, ideologjike, organizative dhe materiale që sovjetikët përdorin me ta. Nga ana tjetër, për t'i demaskuar mirë neve na duhet të njohim format që përdorin këto parti të ndryshme revizioniste për të zbatuar vijën e tyre politike dhe ideologjike. Për këtë është e nevojshme që, të paktën, ne të abonohejmë në shtypin qendror të tyre dhe në një ose në dy organe serioze të partive borgjeze për të parë, në përgjithësi, orientimin e shtetit borgjez kapitalist të këtyre vendeve. Natyrisht, do të na duhet edhe njëfarë literature politiko-ekonomike nga këto vende për të qenë në korent të zhvillimit ekonomiko-politik të tyre.

2) Këto parti ndeshen me grupe e me parti që quhen «revolucionare», por që në fakt nuk janë të tilla, ose ndeshen me parti borgjeze apo me grupe fetare, që përpiqen të ruajnë dominimin ose të marrin drejtimin e lëvizjes revolucionare të masave.

Ky, natyrisht, është një problem i madh dhe i koklativur për partitë e reja marksiste-leniniste, prandaj të

japësh një mendim dhe ca më keq një orientim për veprim nga jashtë, kjo është një punë e zorshme, shumë delikate, për të mos thënë e pamundur. Edhe sikur të jesh në gjendje të vihesh në korent për orientimet kryesore të tyre, gjë që prapë është jashtëzakonisht e zorshme për ne, por edhe për Kinën, që nuk ka marrëdhënie diplomatike me këto vende, pse në këto parti borgjeze ose klerikësh ka brenda korrente dhe influenca të ndryshme grupesh dhe personash, që zhvillohen lidhur me interesat, me koniunkturat.

Vetëm partia marksiste-leniniste në vend është në gjendje të bëjë analizën e drejtë të gjendjes së tyre dhe në bazë të kësaj analize të veprojë në lidhje me qëndrimet që duhet të mbajë, ndaj tyre si parti, si grupe dhe si individë. Asaj, në bazë të analizës që mund të bëjë, i takon të vendosë taktika të ndryshme, aleancë ose luftë dhe demaskim. Ne duhet të mbështetemi në analizat e tyre dhe mund t'i ndihmojmë pastaj me propagandën tonë, ose duke ribotuar artikujt dhe studimet e tyre, ose duke botuar artikuj edhe nga ana jonë.

Por mbështetja jonë kryesore në këtë drejtim do të jenë analizat e partive motra. Në këtë kategori hyn edhe njohja dhe lufta që duhet t'u bëhen grupimeve të ndryshme trockiste që ekzistojnë në vendet e Amerikës Latine, si edhe grupimeve anarkiste e puçiste që nuk do të jenë të pakta, pse influenca e Spanjës, e Partisë Komuniste Spanjolle (revizioniste) nuk mund të neglizhohet.

Kuba, Spanja, Italia luajnë një rol të madh në vendet e Amerikës Latine dhe, kur flasim për këto tri vende, kemi parasysh në radhë të parë partitë revizioniste të tyre që veprojnë për llogarinë e vet, për llogari të sovjetikëve, për llogari të borgjezisë së vendeve të tyre dhe për llogari të imperialistëve amerikanë dhe të aleatëve të tyre vendës.

Në këtë drejtim, në drejtimin e luftës propagandis-

tike, për demaskimin e kësaj veprimtarie imperialisto-revizioniste, Partia e Punës e Shqipërisë dhe Partia Komuniste e Kinës kanë mundësi dhe duhet të ndihmojnë duke vepruar më aktivisht dhe në mënyrë më të organizuar.

Në radhë të parë, partitë e reja marksiste-leniniste përveç të tjerave, duhet të forcohen organizativisht dhe të bëhen parti revolucionare me një vijë politike, ideologjike, revolucionare marksiste-leniniste dhe me një vijë organizative revolucionare. Që këto duhet të braktisin dhe të flakin tej gjithë atë vijë politike kapitullante, ato forma liberale pune dhe metoda organizative partie të përdorura deri tash nga partitë revizioniste, kjo është absolutisht e domosdoshme. Kjo duhet të kuptohet dhe të ndihet thellë nga komunistët dhe metodat, stili i punës dhe format organizative të reja, duhet t'u përgjigjen vijës revolucionare të partisë, rrethanave të luftës, kushteve legale, gjysmëlegale dhe ilegale të partisë. Tradita, rutina, por edhe kopjimet shabllon nuk janë të mira. Partitë e reja duhet t'i kenë të qarta parimet. Mbi to nuk mund të bëhen spekulime, këto parti mund të përfitojnë në rrugë të drejtë edhe nga eksperiencia e partive të vërteta marksiste-leniniste, mund të përfitojnë edhe nga gabimet e partive revizioniste, duke parë më qartë llumin politik, ideologjik dhe organizativ të tyre dhe të luftohen ato më me sukses.

Në këtë drejtim Partia jonë u ka hapur dhe do t'u hapë partive motra portat e përvojës së vet dhe ato le ta studiojnë dhe le të marrin prej kësaj përvoje atë që mendojnë se u shërben.

Lufta e armatosur, lufta ilegale dhe legale e partive të reja, krijimi i fronteve dhe i aleancave me elementë progresistë ose me parti të tilla, me përjashtim të partive revizioniste, anarkiste, trockiste, duhet të mos nënvleftësohen nga partitë marksiste-leniniste. Ato duhet të ruhen

si nga sektarizmi edhe nga liberalizmi dhe të kujdesen që të ruajnë personalitetin dhe pavarësinë e partisë. Kurrë të mos i lidhen duart partisë, kurrë kjo të mos qëndrojë në bisht, ose të bëhet bisht i partive të tjera borgjeze kapitaliste, pse qëllimi i madh i partive marksiste-leniniste është të ndihet pesha e tyre, të influencojë vija e tyre dhe më në fund të dominojnë. Lëshimet oportuniste, gjoja taktike, në rast se bëhen pa perspektivë të caktuar dhe pa kontroll për arritjen e qëllimit taktik, atëherë bëhen shumë të rrezikshme, krijojnë grupe dhe fraksione në parti, thyjnë unitetin e mendimit dhe të veprimit, gjë që ka rëndësi të dorës së parë për partinë marksiste-leniniste.

Si do të mundim ne të konkretizojmë idenë e një koordinim mendimi e veprimi me të gjitha partitë marksiste-leniniste? Kjo, natyrisht, është për t'u menduar më thellë dhe lyp konsultime në mes partive.

Që të mund të krijohet një organ teoriko-politik i përbashkët, mendoj se nuk i kemi mundësitë hëpërhë. Duhet të punohet për këtë. Mendoj se, në radhë të parë, goftë Partia Komuniste e Kinës, Partia e Punës e Shqipërisë, por edhe disa parti të tjera nga më kryesoret, secila duhet të forcojë redaksitë e gazetave dhe emisio-net e tyre të radiove posaçërisht për problemet politiko-ideologjike të përbashkëta. Duhet të vendosim dhe të forcojmë lidhjet në mes nesh dhe gjatë kësaj rruge të vëmë si detyrë që të specializojmë kuadro teoriko-politike për këtë punë të veçantë.

Por, pavarësisht nga kjo, pavarësisht nga lidhjet dy-palëshe dhe nga ndihmat politike dhe materiale që ne, Partia e Punës e Shqipërisë dhe Partia Komuniste e Kinës u japim partive motra, ato, kush haptazi, kush tërthorazi, duke u bazuar në idetë e raportit të Kongresit tonë të 5-të, me të cilat u paraqitën shumë entuziastë dhe plotësisht dakord, kërkuan prej nesh ndihmë të për-

gjithshme e të organizuar për probleme të mëdha orientuese të përbashkëta. Ato treguan besim të madh te Partia Komuniste e Kinës dhe te Partia e Punës e Shqipërisë, si dy parti në fuqi, që do ta organizojnë këtë punë. Këto shpresa të tyre na bie barra dhe detyra internacionaliste që, tok me partitë e tjera motra, të mos i lëmë të veniten. Partitë e vendeve të Amerikës Latine e ndiejnë edhe ca më shumë këtë nevojë, pse në kontinentin e tyre, jo vetëm po ndeshen me armiq të fuqishëm dhe të organizuar, por edhe ndërmjet tyre nuk ekziston një unitet mendimi dhe veprimi në problemet kryesore. Prandaj ato e kërkojnë sidomos ndihmën dhe autoritetin e partive tona.

Ne nuk do të hyjmë në punët e tyre të brendshme. Kjo është e qartë për të gjithë, por ato, si edhe Partia jonë, janë për atë që lufta jonë e përbashkët duhet të jetë dhe të organizohet më mirë dhe të shkojë duke u forcuar në këtë drejtim.

Prandaj ne duhet të reflektojmë për zhvillimin e mëtejshëm në praktikë, për konkretizimin e idesë që shtruan në Kongresin e 5-të në këto drejtime.

Për sa u përket të gjitha masave, nevojave dhe detyrave që Partia jonë ka mundësi t'i marrë dhe t'i zhvillojë më tej, në lidhje me ndihmën që ne duhet t'u japim të gjitha partive dhe grupeve marksiste-leniniste revolucionare, këto duhet të plotësohen me përpikëri dhe me kualitet të lartë politiko-ideologjik dhe organizativ. Nga kjo, nga puna për marrjen e masave të mëtejshme me karakter organizativ më të lartë, varet shumë zhvillimi i lëvizjes komuniste ndërkombëtare.

KONKLUZIONE NË BAZË TË TË DHËNAVE

Siç po del, parashikimet shumëvjeçare të Partisë sonë në lidhje me vijën e Partisë Komuniste të Kinës, po vërtetohen.

Shokët kinezë, në formë autokritike, thonë se e kishin nënvleftësuar shfaqjen e titizmit e revizionizmin modern dhe rrezikshmërinë e tyre e panë kur hrushovianët morën frenat e Partisë Bolsheviqe dhe të shtetit sovjetik.

Por, duke u bazuar në dokumentet zyrtare kineze, ne mendojmë se revizionizmin hrushovian dhe rrezikshmërinë e tij të plotë ata e panë kur filluan luftën e hapët kundër tyre dhe u rreshtuan botërisht në një vijë me Partinë tonë. Më përpara ata kanë qenë në gjumë dhe këtë e vërteton Kongresi i tyre i 8-të, e vërtetojnë qëndrimet e tyre në Mbledhjen e Moskës të vitit 1957, e vërtetojnë po ashtu hezitimet për një qëndrim të prerë kur Hrushovi e sulmoi hapur Partinë tonë. Tash janë të kuptueshme zigzagët dhe hezitimet në qëndrimet antirevizioniste të shokëve kinezë në këtë periudhë. Revizionistët kinezë, të kamufluar, përpiqeshin, me sa kishin mundësi, ta frenonin polemikën, në pamundësi që ta shuanin.

Qëndrimi i vendosur marksist-leninist i Partisë sonë i ka ndihmuar shokët kinezë për të parë më qartë. Duhet të dalim me konkluzionin se Maoja me disa shokë të tij, duke qenë në kundërshtim që më parë me disa çështje të

revizionistëve hrushovianë, kuptuan jo vetëm tradhtinë e plotë të këtyre revizionistëve, por edhe momentet e gabuara të vijës së vet, që kanë ndryshuar ndaj hrushovianëve si dhe veprimtarinë e elementëve revizionistë brenda në Partinë Komuniste të Kinës.

Këtu duhet të ketë filluar lufta e klasave në gjirin e udhëheqjes së Partisë Komuniste të Kinës, në mes atyre që ishin me Mao Ce Dunin e ndiqnin vijën e tij, dhe grupit revizionist me Liu Shao Çinë, Ten Hsiao Pinin, Pen Çenin e të tjerë, luftë që pak nga pak mori proporcione më të gjera, karakter më të ashpër dhe që është duke vazhduar. Me këtë periudhë lidhen edhe shumë veprime të revizionistëve kinezë për «frontin antiimperialist edhe me revizionistët» etj. Kuptohet, gjithashtu, periudha taklike e hrushovianëve, që rrëzuan Hrushovin dhe gjoja nuk polemizonin me ne. Këto manovra patjetër kishin për qëllim të ndihmonin shokët e tyre, revizionistët kinezë, që të vepronin më në qetësi për të organizuar marrjen e pushtetit në Kinë, për të likuiduar ose për të neutralizuar Maon, pse në një gjendje revolucionare revizionistët kinezë do të demaskoheshin, siç u demaskuan.

Tash që Mao Ce Duni dhe Partia Komuniste e Kinës i demaskuan tradhtarët revizionistë kinezë dhe komplotin e tyre, revizionistët modernë, me ata sovjetikë në krye, dhe aleatët e tyre besnikë, imperialistët amerikanë, filluan akoma më me tërbim fushatën antikineze, antimarksiste e antileniniste, se komploti i tyre dështoi, se shokët e tyre kinezë u demaskuan dhe u izoluan dhe shpresat e tyre për të marrë fuqinë në Kinë i mori lumi. Bile revizionistët sovjetikë, hungarezë e të tjerë në kongreset e tyre po mbrojnë hapur shokët e tyre të dërrmuar në Pekin. Kjo duhet konsideruar si një fitore jo vetëm për Kinën, por edhe për ne e për lëvizjen komuniste ndërkombëtare.

Forma të tilla lufte masive revolucionare, në kushte të veçanta, mund të kenë rëndësinë e vet për ngritjen e ndërgjegjes së masave dhe për edukimin e brezave të rinj revolucionarë dhe mund të përdoren, natyrisht jo në mënyrë shabllone, nga revolucionarët marksistë-leninistë:

Së pari, në ato vende dhe në ato parti ku revizionistët modernë janë në fuqi.

Së dyti, në ato vende socialiste dhe në ato parti ku revizionistët janë ose nuk janë në fuqi në shtet, por veprojnë të maskuar ose mbajnë të ashtuquajturën rrugë të mesme.

Së treti, në partitë e reja marksiste-leniniste dhe në grupet revolucionare që luftojnë njëkohësisht edhe kundër revizionistëve të vendeve të tyre edhe kundër sistemit kapitalisto-revizionist.

Natyrisht, Partia jonë po nxjerr mësimë nga zhvillimi i ngjarjeve aktuale në Kinë dhe nga eksperiencia e Partisë Komuniste të Kinës, qoftë kjo dhe e hidhur.

Vija konsekuente marksiste-leniniste e Partisë sonë kundër titizmit, kundër hrushovianëve dhe revizionizmit modern, kundër imperializmit dhe të gjithë armiqve, me një fjalë, zhvillimi me rreptësi i luftës së klasave, si brenda edhe në arenën ndërkombëtare, e ka ruajtur dhe e ka mbajtur të pastër, luftarake dhe revolucionare Partinë, po kështu edhe popullin tonë.

Në këtë rrugë ne duhet të ecim me guxim; eksperiencia e hidhur dhe ajo e mirë le të na shërbejnë vazhdimisht për ta pasuruar eksperiencën tonë, që kurrë të mos i turren rreziqe as Partisë, as popullit, as atdheut tonë.

E HËNË
12 DHJETOR 1966

TAKIM ME DY DELEGACIONE KINEZE

Sot paradite prita dy delegacione nga RP e Kinës, atë të bashkëpunimit tekniko-shkencor dhe atë të gazetarëve¹.

¹ Delegacioni i bashkëpunimit tekniko-shkencor kryesohej nga kryetari i palës kineze në komisionin e përbashkët tekniko-shkencor, zëvendësministri i Industrisë Tekstile, Çen Vei Gji. Delegacioni i gazetarëve kryesohej nga anëtari i Komitetit të Përhershëm të Bashkimit të Gazetarëve të RP të Kinës dhe drejtor i drejtorisë së politikës e të propagandës pranë redaksisë së gazetës «Zhenmin-zhibao» Cai Y Zhen.

**MBLEDHJA E «PARTIVE KOMUNISTE» E PROPOZUAR
NGA BREZHNEVI ËSHTË NJË KOMPLOT TJETËR
I REVIZIONISTËVE HRUSHOVIANË KUNDËR
MARKSIZËM-LENINIZMIT DHE REVOLUCIONIT**

Sot në gazetën «Zëri i popullit» u botua artikulli me titullin «Mbledhja e «partive komuniste» e propozuar nga Brezhnëvi është një komplot tjetër i revizionistëve hrushovianë kundër marksizëm-leninizmit dhe revolucionit»¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 34, f. 293.

**BISEDË ME SHOKUN RAMIZ PËR PROBLEMET
E SHTYPIT**

I rekomandova Ramizit këta artikuj:

1. Si e çmon borgjezia kapitaliste franceze revizionistin modern Aleksei Kosigin.

— Citate nga shtypi borgjez kapitalist francez, duke shfrytëzuar gazetat kryesore, si «Lë Mond», «Figaro», «La Nasion» e disa gazeta të tjera golliste. Prandaj, për këtë artikull, këto gazeta duhet të lexohen dy ditë para vajtjes së Kosiginit në Francë, gjatë qëndrimit të tij dhe dy ditë pasi u largua që andej.

2. Lëmshi i kontradiktave revizioniste.

— Materiali, duhet të nxirret nga raportet e nga burime të tjera tonat dhe artikulli të ndërtohet në mënyrë të tillë që burimi të mos zbulohet dhe revizionistët, përveç sovjetikëve, të mos dalin me emër, domethënë nga artikulli si tërësi, të dalin kontradiktat në mes tyre, por pa përcaktuar shtetet revizioniste, me përjashtim të sovjetikëve, për të cilët të flitet haptas.

3. Ndërhyrjet dhe manovrat sovjeto-amerikane në vendet afrikane.

— Për këtë artikull të përdoren njoftimet e agjencive të shtypit e burime të tjera dhe të veprohet, si për artikullin e dytë, duke ruajtur me kujdes interesat nolitikë me vendet e Afrikës, të cilat kanë lidhje të veçanta me sovjetikët dhe me amerikanët, po shtete

borgjeze janë. Të gjejmë pikat e dobëta të marrëdhënieve në mes tyre dhe të demaskojmë imperialistët amerikanë, revizionistët sovjetikë dhe të tjerë reaksionarë.

Vërejtje për emisionet e radios.

Mendoj se herë pas here, por në mënyrë të rregullt, në emisionet e radios sonë, në gjuhët e huaja dhe, sidomos, në ato për Bashkimin Sovjetik dhe për ish-demokracitë popullore të Evropës, të flitet veçanërisht për luftën e partive të reja (m-l) dhe të grupeve revolucionare, në mënyrë që komunistët e vërtetë dhe popujt e këtyre vendeve, që na dëgjojnë, të mësojnë, të inkurajohen dhe të nxiten që të luftojnë dhe ata në shembullin e tyre.

Të marrin vesh se të tjerët e kanë filluar luftën. Nëpër intervale të këtyre emisioneve, të jepen këngë revolucionare të vjetra, të çdo vendi, këngë revolucionare të njohura mirë prej tyre (këngë korale masive) dhe që i kanë udhëhequr e i kanë frymëzuar masat në luftë dhe në revolucion. Këngë të tilla të kohës së Stalinit duhet të kemi në disqe. Prandaj të bëhet një evidentim i mirë i këngëve tona dhe të tyre dhe një program i gjerë për t'i përdorur. Kënga revolucionare bën efekt të madh, ngjall kujtime dhe ndjenjat heroike.

E MËRKURË
14 DHJETOR 1966

POLITIKA E REVIZIONISTËVE SOVJETIKË NË RRUGËKRYQ

Revizionistët sovjetikë, dje dolën me komunikatën për plenumin e KQ¹ të tyre që mbajtën këto ditë. Botuan edhe një dokument që ka aprovuar plenumi ku shpall se duhet të bëhet «mbledhja e partive komuniste» (revizioniste) dhe të dënohen Partia Komuniste e Kinës dhe grupi i Mao Ce Dunit. Pra e hoqën edhe atë cipë maske që kishin vënë pas rënies së Hrushovit dhe zgjodhën hapur pallën e ndryshkur të Hrushovit. Nga halli! S'kanë tjetër mjet për të evituar katastrofën që i pret! Ata janë të detyruar të luftojnë dhe të ngordhin si Hrushovi. Revizionistët sovjetikë ndodhen mbi kraterin e një vullkani, zjarri i të cilit po i përpin.

Pse revizionistët duan medoemos ta bëjnë këtë mbledhje? Këtë ata e dinë.

Me këtë mbledhje, mos kërkojnë të hapin një portë, që është e hapur me kohë: Të luftojnë Partinë Komuniste të Kinës dhe Partinë e Punës të Shqipërisë? Këtë kanë kohë që po e bëjnë, dhe vazhdojnë ta bëjnë, pa qenë nevoja që të mblidhen. Ta bëjnë luftën kundër nesh më të organizuar? Luftën kundër nesh re-

1 Në plenum është mbajtur nga L. Brezhnjevi raporti «Mbi politikën ndërkombëtare të BS dhe luftën e PK të BS për konsolidimin e lëvizjes komuniste».

vizionistët e kanë të organizuar, të koordinuar; kundër Kinës, aktualisht, të gjithë këndojnë në kor, pa qenë nevoja të mblidhen. Megjithatë sovjetikët, bullgarët, hungarezët duan medoemos të mblidhen, pavarësisht se një pjesë nuk do t'u vejë. Mund të mos u venë rumunët, koreanët, japonezët, vietnamezët e Veriut dhe të Jugut, kubanezët, italianët.

Me gjithë këtë humbje për ta (pavarësisht se ç'janë këta që nuk do të venë), sovjetikët duke e marrë parasysh këtë disfatë duan ta bëjnë mbledhjen, qoftë edhe pa ta.

Prandaj diçka urgjente, jetike i shtyn këta të bëjnë këtë mbledhje.

Jashtë, ata, me mbledhjen nuk fitojnë shumë gjëra, pse bota e jashtme e di, që me ne revizionistët i kanë lakrat të ndara dhe jemi në luftë thikë më thikë me ta. Pra çka përfiton nga kjo kompania e Brezhnjev-it? Vetëm dy gjëra: E para: budallenjve u thotë se gjoja unë bëra ç'munda të pajtoheshim, por ata duan luftë. Ky iluzion është një «fitore si e Pirros». S'vlen shumë. E dyta: që ka rëndësi për revizionistët, është ajo që u thotë amerikanëve, francezëve e imperialistëve të tjerë «shihni, me Kinën, definitivisht u futa në luftë. Frikë nga kjo anë të mos kihet».

Kjo pikë e dytë, është prapë një «fitore si e Pirros», pse jo vetëm e bën Bashkimin Sovjetik më të goditshëm dhe më në mëshirën e kërcënimeve dhe të shantazheve amerikane, por edhe e demaskon në sy të opinionit botëror e sidomos në opinionin e brendshëm të tyre.

Revizionistët sovjetikë duan ta bëjnë mbledhjen që të lidhin pas qerres së tyre ato parti që do të marrin pjesë. Kjo punë ka vdekur me kohë. Në zgjedhën e revizionistëve sovjetikë nuk futet kush me dëshirë.

Atëherë, megjithë këto «fitore si të Pirros», me këto humbje, me këto iluzione të kota dhe qëllime të

paarritshme, përse sovjetikët insistojnë të bëhet një mbledhje e tillë formale?

Pikërisht gjendja e tyre e brendshme e kërkon edhe këtë mbledhje formale.

Situata në Partinë Komuniste të Bashkimit Sovjetik dhe në Bashkimin Sovjetik, sigurisht duhet të jetë e turbullt për revizionistët, si duket lëviz dhe këta, në pamundësi ta shtypin këtë lëvizje pakënaqësie, po hedhin fishekët e fundit demagogjikë, për të fuqizuar terrorin.

Ata janë demaskuar keq nga ne, ata pësojnë disfata ekonomike brenda, disfata politike jashtë, ata janë lidhur keq me amerikanët, komploti i tyre në Shqipëri dështoi, komploti i tyre në Kinë u dështoi. Rumaninë s'e gllabëruan dot si deshën, lidhjet me vendet e tjera «socialiste», varen në një pe të hollë, dhe ky pe, u kushton atyre qimet e kokës, se revizionistët e tjerë u kërkojnë dhe u bëjnë shantazhe. Me një fjalë e gjithë kjo situatë njihet, ndihet, jetohet në Bashkimin Sovjetik, dhe kjo po bën që revolucioni të ngrihet dhe të kërcënojë klikën.

Pikërisht, për të qetësuar sadopak gjendjen, ata flasin nga një fjalë për Stalinin, i bëjnë koncesione politike Francës, dhe i kërkojnë ndihmë asaj në të gjitha fushat, për të dhënë përshtypjen brenda «se ne po i rezistojmë politikës së presionit amerikan», dhe për t'u thënë amerikanëve: «Shihni, jini më të arsyeshëm me ne, pse ndryshe do të vemi të flemë me mullixhinë Dë Gol». Por revizionistët sovjetikë, për të maskuar tradhtinë e tyre, me mbledhjen që kërkojnë të bëjnë, dëshirojnë sidomos të gënjejnë komunistët dhe popujt sovjetikë, duke u thënë se «ja, të gjithë komunistët e botës, janë solidarë me ne, jemi në unitet të plotë, ne jemi marksistë-leninistë të vërtetë», se «Kina dhe Shqipëria kanë tradhtuar marksizëm-leninizmin, prandaj du-

het t'i luftojmë, ne jemi kundër imperializmit amerikan, jemi pro Vietnamit» etj.

Ky është fokusi që s'do të ketë asnjë sukses. Sipas mendimit tim, pra, dy gjëra i shtynjë sovjetikët ta bëjnë mbledhjen: Lufta e vendosur, pa kompromis, fitimtare e Partisë së Punës të Shqipërisë dhe e Partisë Komuniste të Kinës në krye të lëvizjes marksiste-leniniste revolucionare botërore dhe gjendja revolucionare brenda në Partinë Komuniste të Bashkimit Sovjetik dhe në Bashkimin Sovjetik, si konsekuencë e të gjitha atyre që thashë më lart.

Interesant është se bullgarët dhe hungarezët janë më të nxehtit për këtë mbledhje dhe kjo për arsye se pozitat e Zhivkos dhe të Kadarit janë akull brenda. Në udhëheqjen bullgare, le Zhivkovi s'ka asnjë kredi, por atje ka grindje dhe kontradikta të mëdha, që shkaktohen nga gjendja e turbullt brenda. Kadarit për pak ia ngritën këmbët revizionistët hungarezë në prag të kongresit të tyre të fundit, po të mos i kishin ardhur në ndihmë Brezhnjevi dhe presionet ekonomike sovjetike që u shoqëruan me kundërpresionet politike hungareze, të cilët vendosjen e ambasadave me Shtetet e Bashkuara të Amerikës e bënë çështje të madhe të kongresit të tyre «të partisë komuniste».

Del, pra, qartë, se vija e drejtë marksiste-leniniste e Partisë sonë dhe e partive të tjera marksiste-leniniste, lufta e tyre e madhe, dominon arenën ndërkombëtare duke u prishur planet revizionistëve modernë dhe imperialistëve amerikanë, dhe duke aktivizuar revolucionin, duke frymëzuar organizimin dhe luftën e komunistëve në botë, duke ndihmuar popujt që luftojnë për çlirimin e tyre. Duken qartë paqëndrueshmëria, lëkundjet, disfatat e politikës revizionisto-imperialiste në skakierën botërore. Kontradiktat e tyre po shtohen, po acarohen dhe do të shkojnë më tej.

Fitorja është e marksizëm-leninizmit, e revolucionit, e socializmit. Luftën tonë revolucionare ta fuqizojmë, organizimin e saj ta konsolidojmë, parimet e drejta të revolucionit t'i mbrojmë, t'i kalitim, t'i përhapim.

NJË SHENJË E MIRË NGA BOLSHEVIKËT REVOLUCIONARË SOVJETIKË

Sot, në faqen e tretë e të katërt të gazetës «Zëri i popullit», filloi të botohet, me disa shkurtime, «Trakti programatik i komunistëve (bolshevikë) revolucionarë sovjetikë» që, para disa kohësh, është shpërndarë në të gjithë Bashkimin Sovjetik. Me anën e këtij dokumenti, të cilin për arsyt që kuptohen ne e kemi marrë me vonesë, bolshevikët sovjetikë, vazhdues të traditave revolucionare të Partisë Bolshevike, të Leninit e të Stalinit demaskojnë klikën revizioniste hrushoviane dhe bëjnë thirrje për të luftuar kundër saj pa marrë parasysh asnjë sakrificë. Shenjë e mirë kjo!

Pjesa e dytë dhe e fundit e traktit do të botohet nesër.

TAKIM ME AMBASADORIN KINEZ

Prita sot ambasadorin e jashtëzakonshëm dhe fuqiplotë të RP të Kinës, i cili largohet nga vendi ynë¹.

¹ Shy, Gjien Guo.

VAZHDIMI I REVOLUCIONIT KULTUROR NË KINË

Revolucioni i Madh Kulturor Proletar në Kinë vazhdon dhe sigurisht ai duhet të vazhdojë të shkojë gjithnjë duke u mprehur për të shkëlur nga rrënjët barërat e këqija, që kanë mbirë e mund të mbijnë edhe më vonë në rrugën e socializmit në Kinë. Kjo është e rëndësishme për ne dhe për të gjithë marksistë-leninistët. Ne e mbështetëm dhe do ta mbështetim orientimin e drejtë të këtij Revolucionit Kulturor kinez, pse ai godet vijën borgjeze-kapitaliste-revizioniste të një grupi udhëheqësish kinezë që kanë në krye Liu Shao Çinë, Ten Hsiao Pinin, Pen Çenin, Pin De Huanë, Lo Zhui Çinin, Lu Din Inë e mjaft të tjerë.

Fakt është se zyrtarisht, nga ana e Komitetit Qendror të partisë një dënim përfundimtar ndaj këtij grupi, me sa dimë ne, nuk është marrë. Mundet dhe duhet të jetë një masë e brendshme. Por, sidoqoftë, mendoj se kjo nuk mjafton. Siç e dimë ne, se na është folur për Pen Çenin dhe për Liu Shao Çinë e Ten Hsiao Pinin, këta dy të fundit kanë bërë autokritikë me gojë dhe me shkrim. Na kanë thënë, gjithashtu, se këta dy të fundit kanë kundërshtuar vijën e «grupeve të punës së partisë» që u dërguan prej tyre për të goditur Revolucionin Kulturor. Kaq! Po a është kaq? Dacibaot e shumta kundër Liut dhe Tenit vazhdojnë. Këto kërkojnë

«heqjen e tyre, likuidimin e tyre», por më gjatë nuk flasin.

Ne mendojmë se gabimet e tyre nuk mund të konsistojnë vetëm në kaq sa thuhet, po në gjithë ato arsye të thella që i shtynë këta të vepronin për të ndaluar zhvillimin e Revolucionit Kulturor. Dhe këto arsye janë thelbi, baza e gabimeve. Në qoftë se marrim për bazë orientimet kryesore të Revolucionit Kulturor, që janë kundër imperializmit, kundër kapitalizmit, kundër revizionizmit modern, për mbrojtjen e marksizëm-leninizmit, të socializmit, të diktaturës së proletarietit, të luftës së klasave, të vijës së masave, duket qartë armiqësia e këtij grupi, me Liu Shao Çinë në krye. Por e drejta është që gabimet ose tradhtia e këtyre njerëzve të thuhet hapur, që të gjykojnë drejt edhe miqtë, edhe shokët, në mënyrë që ta forcojnë dhe ta argumentojnë akoma më mirë solidaritetin në luftë.

S'ka asnjë dyshim që në vijën e Partisë Komuniste të Kinës janë vërtetuar gabime dhe se këto gabime janë lënë të trashen. Sa ka gabuar njëri ose tjetri, atë ne nuk mund ta dimë, por nga veprimet aktuale duket sikur po ndreqen gradualisht gabimet në vijë dhe dalim me supozimin se grupi i Liu Shao Çisë ka qenë fajtori më i madh në këto gabime dhe ky reziston në luftën që bëhet për likuidimin e tyre.

Taktikën që nuk flitet hapur për këto gabime në vijë dhe për fajtorët kryesorë, ne edhe e kuptojmë edhe nuk e kuptojmë. Ne në rastet tona një gjë të tillë e kemi bërë hapur, Partia ka marrë vesh «psenë» dhe «sinë» dhe e ka mbështetur udhëheqjen plotësisht. Ajo i ka vënë komunistët në dënim të plotë të çështjes. Por te ne lufta subversive ose e hapët e armiqve nuk është lënë të trashet. Revolucionin ynë ka qenë i vazhdueshëm, lufta kundër armiqve të hapët e të fshehtë të Partisë dhe të popullit nuk është ndalur kurrë.

Duhet të mendohet se në Kinë kjo punë armiqësore ishte lënë mënjanë për shumë kohë dhe që trashur. Nën flamurin e «ideve të Maos» dhe të «vijës së përgjithshme të partisë dhe të Komitetit Qendror» armiqët dhe jo armiqët vepronin sipas kësaj vije. Armiqët bënin punën e tyre dhe njerëzit e mirë e kishin fjetur mendjen. Kur sytë u çelën, atëherë, si duket, është menduar edhe një taktikë e re lufte për ta likuiduar këtë punë armiqësore. Pikërisht këtë taktikë grupi i Liut e ka kundërshtuar, pse kjo do ta likuidonte atë. Ndoshta, një taktikë tjetër «e rregullt», në një situatë të parregullt, do t'ia zgjaste jetën punës armiqësore dhe do të bëhej e rrezikshme.

Në shohim tash se Revolucioni Kulturor po shtrihet edhe në fabrika, në klasën punëtore. Kjo do të thotë se edhe këtu ka shumë gjëra për t'u vënë në vend, shumë njerëz që duhen spastruar dhe shumë ide e veprime që duhen ndrequr. Që këtej patjetër revolucioni do të kalojë në fshat dhe marshimet e gjata të «gardistëve të kuq» po e përgatitin këtë punë. Javash-javash i gjithë ky revolucion po hyn në normat që gjykuam ne në fillim të tij. Tash duket se po likuidohen e po demaskohen grupimet e armiqve, njëkohësisht po punohet që të ndreqen edhe gabimet.

Revizionistët sovjetikë kishin shumë shpresa të shokët e tyre, të revizionistët kinezë, dhe tash që këta u goditën, sovjetikët po i marrin hapur në mbrojtje dhe u bëjnë thirrje të ngrihen kundër Maos. Kjo është një luftë për jetë a për vdekje dhe shokët kinezë këtë duhet ta kuptojnë dhe ta çojnë deri në fund. Në qoftë se kundër armiqve ata do të mbajnë qëndrime të buta, oportuniste, siç kanë mbajtur deri tash, atëherë ky është zjarr prej kashte. Kjo do të thotë t'i lësh armikut të kuptojë që të konservohet për të marrë fuqinë më vonë, se përpara disfatës armiqët ndërrojnë taktikë,

«pendohen», «bëjnë autokritikë të singertë», brohorasin: «Rroftë Maoja» e të tjera manovra të tilla.

Revolucioni s'duhet lënë në mes të rrugës; po e fillove, duhet ta çosh deri në fund. Duhet të jemi të pamëshirshëm kundër armiqve të partisë, të popullit, të marksizëm-leninizmit dhe të revolucionit.

to which the following are the results:

1967

DUKE LEXUAR NJË ARTIKULL PËR REVOLUCIONIN KULTUROR PROLETAR NË KINË

Me rastin e Vitit të Ri gazeta «Zhenminzhibao» botoi një artikull të gjatë për Revolucionin Kulturor Proletar kinez. Lexova përmbledhjen e tij që dha HSINHUA-ja. Ky artikull, siç duket, po i paraqit më të koncentruara qëllimet dhe orientimet kryesore të këtij revolucioni dhe këtë e bën në mënyrë më të balancuar, duke lënë mënjanë deri diku ekzaltimet dhe hiperbolat.

Pas kaq muajsh del qartë se ajo çka është arritur deri tash, nuk ka qenë e lehtë dhe, siç duket, fitorja përfundimtare vazhdon të mos jetë e lehtë, sido që është e sigurt, se rezistenca më e madhe e revizionistëve në Kinë është shtypur. Megjithatë, derisa revizionistët kryesorë nuk janë spastruar nga vendet e rëndësishme që zënë, pavarësisht se ata në fakt janë izoluar ose kanë mbetur formalisht, prapëseprapë është një dobësi, në rast se vazhdojnë për shumë kohë akoma që Liu Shao Çia dhe Ten Hsiao Pini të qëndrojnë me funksionet që kanë. Qenia e tyre në postet që mbajnë nxit rezistencën e elementëve që i përkrahin në bazë. Këta jo vetëm që duhen demaskuar, siç veprohet me dacibaot, por duhet edhe të rrëzohen.

Pse nuk bëhet kjo? Në qoftë se do të vazhdohet me taktikën e vjetër, atëherë ky është një gabim i madh dhe puna do të shkojë keq. Në qoftë se «ata janë akoma

të fortë», atëherë ç'presin dhe pse nuk i godasin në mënyrë të rrufeshme, po e lënë punën të zgjatet si tërkuzë? Edhe në rast se «ata kanë bërë autokritikë», prapë duhen qëruar medoemos nga vendet që zënë aktualisht.

Por, që të hiqen këta, e sidomos Liu Shao Çia nga posti i presidentit, duhen mbledhur Komiteti Qendror i Partisë, Asambleja Popullore Kombëtare etj. Siç duket nga praktika, shokët kinezë kanë frikë nga mbledhjet, pavarësisht se kur i bëjnë, i zgjatin ato nga një muaj e ca.

Por këtë herë, për të njohur gabimet e grupit të Liu Shao Çisë, u duhet futur thellë çështjeve, duhen zbuluar shkaqet e vërteta dhe të shumta të tyre. Këto analiza duhet t'i bëjë në radhë të parë partia, domethënë të zbatohen ato norma partie që kam thënë në shënimet e mia të mëparshme për këtë çështje. S'mund të mos të të bjerë në sy, në artikullin e tyre, që shumë çështje tash shtrohen ndryshe dhe mendimet e shfaqura nga ne, qoftë në artikuj, qoftë në Kongresin e 5-të, ose në bisedime gojarisht, sidomos me shokun Kan Shen, nuk kanë rënë në vesh të shurdhër.

Kam përshtypjen se shokët kinezë ishin ose u gjen-dën në pamundësi të vepronin ashtu siç mendonim ne, por tash që e morën ca veten, bënë disa spastrime dhe demaskime, e kanë situatën më mirë në dorë dhe vazhdojnë ta forcojnë, kështu që çdo gjë merr rrugën e normalizimit. Siç e kam thënë edhe në shënimet e tjera, atyre u duhej të përdornin taktika të reja dhe këto nuk ishin të rastit e spontane, po të menduara.

Nuk mund të jem dakord me shokët kinezë as për çështjen e Stalinit. Veprën e Stalinit ata e errësojnë. Në këtë çështje parimore ata nuk janë objektivë dhe nuk qëndrojnë tërësisht në rrugën marksiste. Shokët kinezë vazhdojnë ta gjykojnë Stalinin sipas pikëpamjeve të tyre oportuniste.

Edhe në këtë artikull ata e neglizhojnë, e lënë gati krejtësisht në «harresë» luftën e madhe parimore që bëri

Stalini kundër oportunistëve, djathtistëve, trockistëve, buharinistëve etj. Këtë luftë ai e zhvilloi në kushtë të vështira kundër armiqve të brendshëm e të jashtëm të Bashkimit Sovjetik, kundër atyre që bënë çmos për të kthyer kapitalizmin në Bashkimin Sovjetik. Luftë e vogël ka qenë kjo?! Eksperiencë e vogël ka qenë kjo?!

Stalini ka luftuar me vendosmëri kundër armiqve të fshehtë dhe të hapët derisa vdiq. Po pas luftës çështja e Leningradit çfarë ishte? Çfarë ishin reformat në Komitetin Qendror dhe sjellja në udhëheqje e një numri të madh njerëzish të rinj? Çfarë donte të thoshte dënimi i Zhukovit, i cili më vonë doli se ç'ishte? Ç'ishte heqja e Kosiginit, i cili edhe ky u duk se kush ishte? Ç'donte të thoshte ajo që pohoi Hrushovi se Stalini nuk kishte besim tek ata dhe u tha se «ju do të kapitulloni përpara imperializmit»? Dhe çdo gjë që tha Stalini, u vërtetua.

Këto janë disa gjëra të shkëputura që dimë ne, por, po të jemi në dijeni të plotë të veprimtarisë së Stalinit pas Luftës së Dytë Botërore, atëherë ne do të shohim akoma më mirë madhësinë e tij titanike marksiste-leniniste.

Partia jonë përfitoi nga mësimet e Stalinit, i ndoqi ato besnikërisht, prandaj edhe nuk u gabua. Është për këtë arsye që në Shqipëri nuk ngjet ajo që po ngjet sot në Kinë. Atë që bën sot Partia Komuniste e Kinës me anë të Revolucionit Kulturor, Partia jonë e ka bërë me kohë, vazhdimisht, me konsekuencë, hap pas hapi, në mënyrë revolucionare dhe me cilësi.

Nuk është aspak e drejtë që, për të ngritur veten, të errësohet roli i madh i Stalinit, i cili ka luftuar me konsekuencë të madhe; nuk është aspak marksiste të përvetësosh atë që parti të tjera marksiste-leniniste e kanë bërë dhe po e bëjnë me konsekuencë. Po shokët kinezë mund të thonë: «Ja, fakti është se në Bashkimin Sovjetik e morën fuqinë revizionistët». Po, fakti është

i hidhur, veç pushtetin atje revizionistët e morën pasi vdiq Stalini. Përse nuk e morën dot atë sa ishte gjallë ai?

Të supozojmë se Stalini «nuk paskësh qenë vigjilent» dhe «nuk paskësh marrë masa më parë», po ju, shokë kinezë, që e kritikoni Stalinin, përse nuk i kuptuat për 10-14 vjet me radhë Hrushovin, për 18 vjet me radhë Titon dhe për 16 vjet, të paktën, grupet e Liu Shao Çisë dhe të Pen Çenit? Ju kishit edhe eksperiencën e madhe revolucionare të Leninit e të Stalinit, edhe eksperiencën e hidhur të Titos, të Hrushovit, të Kao Ganit, të Van Minit etj.

Jo, jo! Stalini ka qenë dhe do të mbetet në shekuj njeri i madh, revolucionar i madh, marksist-leninist i madh. Gabimet e Stalinit, në qoftë se ka, janë të vogla. Dhe që t'i numërosh ato, duhet t'i gjesh, dhe, kur t'i gjesh, duhet t'i gjykosësh në rrethanat e kohës.

Liu Shao Çia, ky revizionist, u pat bërë një referat të tërë shokëve të një delegacioni tonë mbi gabimet gjoja të djathta të Stalinit, sikur Stalini paskësh thënë se mbaroi lufta e klasave etj. Ç'ironi! E kush fliste kështu? Ai që në Kongresin e 8-të të Partisë Komuniste të Kinës predikonte bashkekzistencën me kapitalistët! Liu Shao Çia na doli Hrushovi kinez!

Ose vjen Çu En Lai te ne dhe na mban një referat të tërë për të na bindur se Stalini «ka bërë gabime të mëdha» ndaj kinezëve! Dhe kur na e bën këtë referat? Pikërisht në një kohë kur në Kinë antistalinistët, revizionistët kinezë komplotonin për të rrëmbyer pushtetin!

Jo, këto gjëra ne nuk i hamë. Këto pikëpamje të shokëve kinezë janë të gabuara dhe ata duhet t'i ndreqin, pse janë për çështje të mëdha parimore. Revolucioni, qoftë dhe «revolucion i madh», qoftë ky edhe «Revolucion i Madh Kulturor Proletar», nuk mund të ecë përpara, pa e kuptuar drejt, pa i mbrojtur Stalinin dhe veprën e tij, pa idetë e Marksit, të Engelsit, të

Leninit e të Stalinit. Tani kinezët u shtojnë këtyre edhe ato të Maos.

Mirë, është puna juaj: quajeni Maon «të madh». Por ai s'mund të krahasohet kurrë me Stalinin. Stalini ishte me të vërtetë i madh, Lenini akoma edhe më i madh.

DY TEMA ARTIKUJSH¹

a) Në njërin të flitet kundër papës së Romës², në lidhje me fjalimin e Spelmanit³ në Sajgon për vazhdimin e luftës së ndyrë. Të lidhet edhe me vizitën e mundshme të Podgornit në Vatikan pas 24 janarit kur do të vejë në Romë.

b) Në tjetrin të demaskohen revizionistët sovjetikë për shtyrjen që i bënë afatit të shlyerjes së kredive nga ana e qeverisë reaksionare indoneziane dhe për kreditë e reja që i dhanë asaj, duke e vënë këtë qëndrim në opozicion me prerjen e kredive dhe me vendosjen e bllokadës ekonomiko-politike që na bënë neve.

Të nxirren konkluzione politike.

1 Artikujt janë: «Revizionistët hrushovianë përkrahës dhe miq të ngushtë të reaksionit indonezian», botuar në gazetën «Zëri i popullit», 10 janar 1967, dhe «Vatikani dhe veprimtaria e tij djallëzore», botuar në gazetën «Zëri i popullit», 18 janar 1967.

2 Papa Pavli i 6-të.

3 Në atë kohë kryetar i kishës katolike të SHBA-së.

**ÇFARË DUHET TË SQAROJË SHOKU HYSNI GJATË
VIZITËS NË KINË**

Bisedova me Hysninë që nisët nesër për në Kinë për kurime. Ai duhet të përpiqet të na sqarojë disa situata në Kinë, të cilat për ne nuk janë plotësisht të qarta. Të tilla janë: Çështja e Çu En Lait; a është e vërtetë siç thonë disa dacibao? Grupi i Liut për vite të tëra e kishte mënjanuar shokun Mao nga drejtimi, a do të shkojnë deri në fund me masa kundër grupit revizionist? E kanë plotësisht në dorë gjendjen në parti etj.

SHËNIM

Bisedova me shokët që nisen nesër për në Kinë për çështje ushtarake. I udhëzoja si duhet të veprojnë në lidhje me çështjet që do të bisedojnë me kinezët.

LUFTA KUNDËR REVIZIONISTËVE NË KINË DO TË JETË E GJATË

Çështja e Kinës ka rëndësi kolosale për lëvizjen komuniste ndërkombëtare, prandaj ngjarjet që zhvillohen atje po i ndjekim me kujdesin më të madh, përpiqemi t'i shikojmë e t'i analizojmë sa më drejt, të bëjmë supozime të ndryshme, që të mund të vërtetojmë saktësinë ose jo të tyre me anë faktesh e të dhënash konkrete, të ndërtojmë supozime të tjera dhe t'i vërtetojmë përsëri e përsëri.

Ne e ndiejmë thellë përgjegjësinë tonë për këto probleme të mëdha. Ato kanë për ne një rëndësi kolosale të trefishtë: Së pari, të përfitojmë sa më shumë dhe sa më drejt nga eksperiencia e mirë dhe nga gabimet e Partisë Komuniste të Kinës; së dyti, të ndihmojmë në maksimum Partinë Komuniste të Kinës me qëndrimet tona të drejta; dhe, së treti, qëndrimet tona të drejta, të peshuara e të pjekura, të ndihmojnë edhe lëvizjen komuniste ndërkombëtare.

Revolucioni Kulturor në Kinë po zhvillohet me sukses dhe demaskimi i elementëve revizionistë, dhe në radhë të parë i Liu Shao Çisë, Ten Hsiao Pinit, Pen Çenit, Lo Zhui Çinit e të tjerë, po shtohet dhe po merr përpjesëtime të gjera. Siç po duket, fushata kundër tyre po thellohet dhe ka bërë shumë hapa përpara nga ajo fazë që na tha Kan Shenit, se «ata kanë bërë autokritikë».

se «fajet e Liut, të Tenit e të tjerëve nuk janë në po atë radhë me fajet e Pen Çenit». Ky thellim i goditjeve demaskuese është i mirë, sido që, për mendimin tonë, nuk është i mjaftueshëm, por kjo është një çështje tjetër.

•Përveç këtyre, nga sa mësojmë e nga sa lexojmë, rezulton se po dalin edhe dacibao serioze për shumë udhëheqës të tjerë, si për Çen Jinë, Li Hsien Nienin, dhe sidomos për Çen Po Tanë, më pak për Çu Denë dhe Çu En Lain (?) e të tjerë. Duhet pranuar se të gjitha këto dacibao, me përjashtim të një pjese që mund të jenë vënë nga disa elementë provokatorë ose përkrahës të grupit revizionist, janë të inspiruara nga lart, të organizuara në bazë të analizave të gabimeve në vijë dhe nga kuadro të ndryshëm. Fakt është, gjithashtu, se ka ndryshim nga faza e parë që, kur dilte ndonjë dacibao për ndonjë udhëheqës kryesor, ajo hiqej menjëherë dhe autorëve u thuhej «të drejtoheshin në Komitetin Qendror». Kjo tregon përsëri thellimin e mëtejshëm të Revolucionit Kulturor, të kritikës ndaj gabimeve, thellimin e demokracisë proletare e të centralizmit demokratik dhe marrjen e situatës çdo vit e më fort në dorë nga ana e Maos dhe e shokëve të tij.

Rezistenca e revizionistëve modernë po thyhet. Revolucioni Kulturor po shtrihet në radhët e klasës punëtore, të fshatarësisë, në ushtri, në rini, në inteligjencë. A ka akoma rrezik? Me kaq sa mund të gjykojmë ne, nuk mund të themi se rreziku është zhdukur krejt, armiku mund të tentojë edhe aktin e dëshpëruar përpara vdekjes, ose mund të orvatet të evitojë goditjen dërrmuese, duke mbledhur këmbët për t'i shpëtuar furtunës. **Kështu që edhe pas fitores definitive, pra, pas shpartallimit të revizionistëve, lufta kundër tyre në Kinë, ashtu siç e mendojmë ne, do të jetë e duhet të jetë e gjatë, e ashpër e konsekuente; ndryshe, në rast se ecet në vijën**

oportuniste të «edukimit dhe të riedukimit», ka rreziqe të mëdha. Lufta kundër armikut të klasës duhet të jetë e pamëshirshme, jo në kartë dhe me fjalë, por në fakt e me vepra.

Thuhet sikur kohët e fundit kanë dalë disa dacibao që thonë se «Maoja është izoluar apo mënjanuar nga ana e grupit të Liu Shao Çisë», se «Maoja ka qenë vënë në pakicë dhe vendimi për njëfarë mënjanimi të tij, që kur ai u tërhoq nga posti i presidentit të republikës dhe u zëvendësua nga Liu, u mor për arsye shëndetësore, pleqërie» etj. Të gjitha këto janë shumë interesante, por duhet të presim të vërtetohen, pse këto hedhin dritë mbi shumë çështje kapitale dhe në radhë të parë mbi gabimet në vijën e partisë.

Të mos shkojmë më tej, por që nga Kongresi i 8-të i Partisë Komuniste të Kinës e tëhu, vija e përcaktuar duhet të ketë qenë vendosur bashkërisht, pra edhe Maoja ka përgjegjësi në gabimet. Në një dacibao të re thuhet se Maoja ka bërë autokritikë në Plenumin e 11-të të Komitetit Qendror.

Atëherë, në bazën e këtyre fakteve të pakta dhe të atyre të dhënave të sigurta që ne kishim më përpara, rezulton njëfarë mënjanimi i Maos nga drejtimi. (Kur Liri Belishova u kthye nga Kina dhe u përpunua në Moskë nga Kozlovi, në mes të tjerash i tha Hysniut se «ja, edhe kinezët shokun Mao e kanë lënë mënjanë këtyre mosmarrëveshjeve me sovjetikët, nuk duan ta përziejnë, prandaj të veprojmë edhe ne kështu me shokun Enver». (!) Ose Lo Zhui Çini i ka thënë vetë ambasadorit tonë në Pekin se «shoku Mao tash është plak, ne nuk duhet ta lodhim, prandaj atë ne e kemi këshilluar të pushojë dhe nuk e shqetësojmë, ne na drejton Çu En Lai»). Gjer në ç'shikallë është ky mënjanim i Maos? Qysh? Që kur? Këto tash s'mund t'i përcaktojmë dot. Por kjo edhe mund të jetë e vërtetë, si për Maon,

ashtu edhe për Lin Biao, për të cilin kurdoherë na thuhej se «është shumë i sëmure».

Në fakt, pra, në parti, në shtet dhe në ushtri drejtonin Liu Shao Çia, Ten Hsiao Pini, Çu En Lai, Çen Jia, Lo Zhui Çini e të tjerë. Maoja mund të pyetej për disa gjëra, po, kur ishte fjala për të zbatuar porositë e tij, ato kushedi ç'fat do të kenë pasur, kurse të tjerët vepronin aktivisht dhe në fakt kishin marrë pushtetin në dorë. Maoja duhet të kishte qenë në opozitë për shumë gjëra, dhe pavarësisht nga kushtet, izolimi etj., ai duhet t'i shihte qartë veprimet e mbrapshta të këtyre armiqve dhe nuk duhet të rrinte me duar lidhur.

Siç duket, grupi i Liu Shao Çisë evitonte për kaq vjet me radhë mbledhjen e kongresit të partisë dhe mbledhjet e plenumeve të Komitetit Qendror, sepse ndryshe «do të pëlçiste lufta». Drejtimi, pra, bëhet në grup dhe jo kolegjisht, në rrugë partie. Kjo mund të shpjegojë vënien në pakicë të Maos, izolimin e tij për të mos i dhënë mundësi ballafaqimit të ideve në rrugën e duhur dhe analizës së vijës. Revizionistët e evitonin këtë analizë në rrugë partie. Siç duket, ata kishin frikë nga pasojat që mund të vinin dhe nga autoriteti i Maos. Siç na tha Kan Shenit, punët kishin arritur deri atje sa nuk u botua në shtyp as artikulli kritik i Maos për një dramë, megjithëse ai e dërgoi atë në Pekin për botim.

Po të ndjekim logjikën e këtyre fakteve, del që pushtetin në Kinë e kanë pasur në dorë revizionistët. Ndryshe nuk ka si shpjegohen: qëndrimet e lëkundura të shokëve kinezë ndaj hrushovianëve; qëndrimi i lëkundur i Pen Çenit në Bukuresht; qëndrimi pasiv nga ana e tyre në mbrojtjen e Partisë sonë për vite me radhë; këmbëngulja, nga njëra anë, që Hrushovi të pushonte polemikën kundër nesh dhe, nga ana tjetër, presionet ndaj nesh lidhur me dhënien e kredive, siç vepronin Çu En Lai ose Liu Shao Çia, që i thoshte ambasadorit

tonë në Kinë: «Deri kur do të vazhdojë kjo polemikë? Ajo nuk mund të vazhdojë tërë jetën!»; tezat që «ne nuk i qëllojmë me emër hrushovianët, derisa edhe ata nuk e bëjnë një gjë të tillë kundër nesh»; ose mbështetja që i japin dhe lavdërimet që i bëjnë Aiditit «për vijën e tij marksiste-leniniste»; thëniet se «ne nuk përzihemi në punët e Partisë së Punës të Koresë», megjithëse kjo mbante qëndrim jomarksist-leninist; ose «vija e frontit antiimperialist edhe me revizionistët» e mbrojtur me zjarr nga Liu Shao Çia dhe Çu En Lai, e luftuar energjikisht nga ne, që, kur ia vumë në dukje këtë Kan Shenit, ai tha hapur se «fronti antiimperialist bashkë me revizionistët s'është vija e Mao Ce Dunit»; më në fund vajtja me zell e me shpresa të mëdha e Çu En Lait në Moskë, pas rënies së Hrushovit, ku Malinovski i tha atij hapur: «Ç'pritni, përse nuk e rrëzoni edhe ju Maon, siç bëmë ne me Hrushovin» etj., etj.

Të gjitha këto dhe të tjera tregojnë se grupi i Liu Shao Çisë kishte marrë pushtetin dhe bënte të gjitha përpjekjet që të arrinte në një kompromis me revizionistët hrushovianë. Por zhvillimi i luftës nga ana e Partisë së Punës të Shqipërisë, rezistenca e Maos dhe e marksistë-leninistëve kinezë rreth tij, frika për t'u demaskuar plotësisht, e bënë grupin revizionist të Liut të humbiste terren, të pengohej në planet dhe në taktikat e tij.

Nuk është mungesë modestie, në qoftë se pohojmë që Partia jonë ka luajtur rolin vendimtar në luftën kundër revizionizmit modern dhe ka qenë në fakt e vetmja parti në luftë me revizionistët modernë, të hapët dhe të fshehtë. Partia Komuniste e Kinës, kur ishte në duart e Liu Shao Çisë, që e detyruar nga lufta këmbëngulëse e Partisë sonë, të zvarritej për të hyrë me zor në luftë kundër revizionizmit hrushovian, derisa u vu «në bina-rët e drejtë». Ky moment ishte fillimi i mbarimit të pushtetit revizionist të grupit të Liu Shao Çisë.

Siç del, e gjithë kjo luftë, në aspekte të ndryshme, në koniunktura të ndërlikuara kombëtare dhe ndërkombëtare, bëri që situatat e përgatitura nga Maoja të piqen dhe të shpërthente Revolucioni Kulturor, fshesa e madhe për të qëruar plehrat dhe armiqtë.

Jeta do të na vërtetojë përsëri çdo gjë për të forcuar ose për të korrigjuar supozimet tona dhe konkluzionet që po nxjerrim. Çdo gjë ne duhet ta analizojmë në dritën e marksizëm-leninizmit, pse kjo ka rëndësi për vijën tonë të përgjithshme, ka rëndësi për strategjinë dhe taktikën e Partisë sonë, taktikë dhe strategji që duhet të jenë kurdoherë tej pamëse, të drejta, të bazuara dhe të ndritura nga teoria jonë marksiste-leniniste.

E HËNË

9 JANAR 1967

PËR 50-VJETORIN E REVOLUCIONIT TË MADH SOCIALIST TË TETORIT

Me shokun Ramiz do të diskutojmë për punën propagandistike që duhet të bëhet te ne me rastin e 50-vjetorit të Revolucionit të Madh Socialist të Tetorit, si: botim artikujsh, aktivitete politike, mitingje e mbledhje solemne dhe për dërgimin e një mesazhi¹ përshëndetjeje punonjësve sovjetikë etj.

Në këtë mesazh, pasi të theksojmë si duhet rëndësinë e madhe, universale të Revolucionit të Tetorit dhe të kemi përcaktuar anët politike, teorike, organizative dhe objektivat e rezultatet e tij në Bashkimin Sovjetik dhe në botë, të demaskojmë tradhtinë e revizionistëve, politikën e luftës së imperialistëve etj. Ky të shërbejë si thirrje për luftë revolucionare për të shkatërruar revizionizmin, për luftë kundër imperializmit, për forcimin e lëvizjes komuniste ndërkombëtare, për unitetin e saj marksist-leninist dhe si një rast për demaskimin dhe për shkatërrimin e mëtejshëm të revizionistëve modernë, ku-

¹ Është fjala për mesazhin e përshëndetjes «Gjithë punëtorëve, fshatarëve, ushtarakëve e intelektualëve sovjetikë, gjithë bolshevikëve dhe revolucionarëve të vërtetë të Bashkimit Sovjetik», që u aprovua në mbledhjen solemne kushtuar 50-vjetorit të Revolucionit të Madh Socialist të Tetorit, mbajtur në Tiranë, më 7 nëntor 1967.

Mesazhi është botuar në gazetën «Zëri i popullit», 8 nëntor 1967.

do që janë, të hapët ose të maskuar, në fuqi ose jo.

Natyrisht, kjo është një punë me përgjegjësi dhe jo aq e lehtë për t'u bërë, mbasi mesazhi nuk duhet të jetë një artikull i thjeshtë gazete. Në bazë të tij duhet të ndërtohet puna propagandistike për këtë çështje.

E MARTË

10 JANAR 1967

UDHËZIME PËR PROPAGANDËN

Për bisedë me shokun Ramiz

Për Radiodifuzionin. Në emisionet e Radio Tiranës për jashtë, në gjuhë të huaja, duhet medoemos të flitet për problemet tona të brendshme, të propagandohet vendi ynë, se kështu, siç po veprohet tash, është gabim. Natyrisht të mos japim cikërrima që dëgjuesit e huaj të mos kenë asnjë interes t'i dëgjojnë. Ne dëshirojmë që ta bëjmë Shqipërinë të njohur në botën e jashtme, që njerëzit të mësojnë për vendin tonë.

Revizionistët nga të katër anët po sulmojnë Partinë Komuniste të Kinës. Ne vazhdimisht po e mbrojmë, por duhet të ndërtojmë një luftë akoma më të fortë në mbrojtje të Republikës Popullore të Kinës.

Për mbledhjen e partive revizioniste. Sipas informatave Raimond Gijoja¹ ka thënë se në mbledhjen përgatitore të Varshavës u vendos që mbledhja e partive komuniste të Evropës të bëhet në pranverë (nuk do të marrin pjesë Holanda, Suedia, Jugosllavia). Rumania nuk është përgjigjur. Shqipëria nuk është ftuar.

¹ Në atë kohë anëtar i Byrosë Politike të PK Franceze.

Rendi i ditës:

Çështjet ekonomike ndërkombëtare dhe uniteti evropian.

Kjo do të hapë rrugën për konferencën ndërkombëtare. Të fillojmë demaskimin.

Të shkruhet një artikull për kufirin Oder-Najse¹, që duhet të njihet nga Republika Federale e Gjermanisë. Në artikull të thuhet se qeveritë evropiane ku janë në fuqi revizionistët nuk e kërkojnë këtë gjë para se të lidhin marrëdhënie diplomatike me Republikën Federale të Gjermanisë. Kjo do të thotë se ata ndihmojnë revanshistët e Bonit, dëmtojnë interesat e ligjshëm të Republikës Popullore të Polonisë dhe të paqes në Evropë e në botë.

Kam shkruar edhe disa ditë më parë, që të demaskojmë me një artikull Vatikanin si agjenturë politike e imperializmit që vepron në bashkëpunim të hapët me revizionistët modernë kundër socializmit dhe luftërave çlirimtare të popujve². Veçanërisht papa Pavli i 6-të foli këto ditë «për dashurinë» që ushqen ai për Kinën. Ky është një sulm politik i veshur me petka fetare kundër popullit kinez, kundër socializmit në Kinë.

Demaskimi të bëhet i rreptë pse imperialistët, revizionistët dhe reaksionarët përpiqen ta propagandojnë Vatikanin si një «gjë të shenjtë» dhe «kripën e gjellës» së tradhtive të tyre.

1 «Duhet mbrojtur interesat e Republikës Popullore të Polonisë në lidhje me kufirin Oder-Najse», artikull i botuar në gazetën «Zëri i popullit», 20 janar 1967.

2 «Vatikani dhe veprimtaria e tij djallëzore», artikull i botuar në gazetën «Zëri i popullit», 18 janar 1967.

E ENJTE
12 JANAR 1967*

TË PËRKRAHIM OBJEKTIVAT E DREJTË TË REVOLUCIONIT KULTUROR NË KINË

Dhashë udhëzime se si duhet të vepohet në lidhje me «Shpalljen» e ngutshme të 32 organizatave revolucionare të Shangait. Siç po duket, revizionistët kinezë fillojnë veprimet sabotuese në ekonomi në qytetin e Shangait. Ata kanë përfituar nga vija e gabuar, kanë pasur komitetin në dorë, kanë «bashkekzistuar mirë e bukur me kapitalistët» dhe tash u vunë në lëvizje, duke e gjykuar situatën të dëshpëruar. Sigurisht, ata janë inkurajuar edhe nga fakti se diktatura e proletariatit nuk po i godit si duhet dhe se udhëheqësit e tyre si Liu Shao Çia, Ten Hsiao Pini e të tjerë, të maskuar, vazhdojnë të mos go-diten përfundimisht. Borgjezia reaksionare kineze, që është infiltruar në parti dhe në shtet, po vepron gjallërisht.

«Shpallja» e ngutshme e 32 organizatave revolucionare të Shangait ka një rëndësi të madhe në këtë fazë të Revolucionit Kulturor Proletar, sepse tash ky revolucion po del nga kuadri i dacibaove dhe rreptësia e diktaturës po vihet në lëvizje. Është vendosur, pra, të goditen elementët reaksionarë edhe fizikisht, të arrestohen, të gjyko-hen dhe të ndëshkohen. Më në fund! Mundet që shokët kinezë arrestonin edhe më parë, por në format siç po e shtrojnë tash, ndryshon puna. Atje veprohej në forma e mënyra të atilla, sa që ishte krijuar përshtypja se ky re-

volucion do të ishte vetëm «paqësor». Duhet të jesh naiv që të mendosh se revizionistët do të kryqëzojnë duart përpara kësaj disfate.

Prandaj ne duhet ta publikojmë këtë «Shpallje» të ngutshme dhe ta shoqërojmë me një artikull, ku të mbrojmë vijën e drejtë revolucionare dhe të sugjerojmë atë që kemi menduar ngaherë, të cilën tani na jepet rasti ta themi hapur, në shtyp, se armiqve duhet t'u shtypet koka jo vetëm me fjalë, me dacibao, por deri edhe me plumb. Armiku duhet ta ndiejë thellë deri në palcë goditjen e diktaturës së proletariatit.

Ne duhet të aktivizojmë akoma më shumë propagandën tonë në mbrojtjen e Kinës, të Partisë Komuniste të Kinës, të Maos dhe të objektivave të drejtë të Revolucionit Kulturor Proletar, si brenda në vend, ashtu edhe jashtë vendit. Këto janë momente vendimtare. Radioja jonë, në emisionet e jashtme, duhet të buçasë në këtë drejtim. Gati në çdo emision të radios në gjuhë të huaja duhet të flitet mbi të vërtetën në Kinë, në mbrojtje të saj, dhe kjo mbrojtje të ketë karakter sulmi nga ana jonë kundër revizionistëve modernë dhe propagandës borgjeze, që çirren kundër Kinës për të gënjyer opinionin botëror.

E DIEL

15 JANAR 1967*

PARTIA NË KINË DO TË FORCOHET DUKE FSHIRË RRËNJËSISHT GABIMET NË VIJË

Këtë muaj për t'u shënuar kanë qenë evenimentet që ngjanë në Shangai dhe në Nankin. Grevat dhe goditjet janë rezultat i punës armiqësore të revizionistëve dhe të reaksionit të brendshëm, që, në bashkërendim të plotë në mes tyre dhe të inkurajuar e të nxitur nga revizionistët modernë, me ata sovjetikë në krye, dhe nga imperialistët, të cilët po shkumojnë me një propagandë shpifëse të shfrenuar, këto kohët e fundit u orvatën të ngrinin krye dhe ta përhapnin kryengritjen nga Shangai e Nankini në gjithë Kinën.

Qëllimi i tyre i përbashkët ishte të pengonin Revolucionin Kulturor në gjirin e klasës punëtore, ta çoroditnin klasën punëtore dhe ta futnin atë në rrugën kundër socializmit, kundër Maos, kundër diktaturës së proletariatit, ta bënin vegël dhe armë të kundërrevolucionit. Natyrisht ky qëllim do të pësonte një disfatë siç pësoi, por ata tentuan.

Taktika e revizionistëve modernë dhe e reaksionit të brendshëm kinez për ta shmangur klasën punëtore të Shangait dhe të Nankinit nga Revolucioni Kulturor dhe për ta hedhur kundër tij në kundërrevolucion, siç duket dhe siç gjykojmë nga shtypi, ishte ta kthente tashmë e revolucionit në problemet e ekonomizmit, për të dobësuar anën politike të tij. Këta, duke spekuluar me pakënaqë-

sitë ekonomike, i shtyjnë punëtorët në grevat kundër pushtetit të tyre, duke u paguar ryshfete dhe duke u shtuar rrogat, duke i nxitur ata të lënë punën dhe, nën maskën e marshimeve ose të «vajtjes në Pekin për eksperiencë», të bllokoni transportin, të dëmtonin prodhimin dhe të krijonin kaos në vend. Armiku, nën maskën e veprimeve gjoja revolucionare, nxiti punëtorët të sulmonin ndërtesat e «të pasurve», që ishin kthyer në prona të shtetit, dhe të hynin brenda, të vendoseshin në to, në mënyrë anarkiste. Të gjitha këto plane armiqësore u përmbysën. Por ky është një mësim i madh.

Ja ç'do të thotë të të zërë gjumi për një kohë të gjatë, të ndjekësh një vijë të butë dhe oportuniste ndaj armiqve të klasës, të mos zbatosh me rreptësinë më të madhe normat marksiste-leniniste në parti. Gjatë gjithë kësaj kohe, në një periudhë prej 17 vjetësh pas shpalljes së Kinës Republikë Popullore, elementët oportunistë e revizionistë u fshehën nën etiketën e vijës së partisë, vepruan lirisht për qëllimet e tyre, në mënyrë fare të qetë, siç duket përgatitën kuadrot dhe zunë vendet kyç. Këta i dobësuan, i krimbën partinë dhe udhëheqësit. Që nga baza deri në qendër kuadrot ishin pothuajse të tyre. Kështu që revizionistët bënë si të donin, përgatiteshin për të marrë fuqinë dhe për të eliminuar Maon dhe shokët e tij në udhëheqjen e partisë. Tash, sigurisht, po bëhet kthesa e madhe, e cila ka marrë rrugë të mirë. Partia, pas gjithë këtyre ngjarjeve, në shumë vende duhet të jetë e çoroditur ose e paralizuar. Shumë udhëheqje janë të këqija, janë spastruar dhe duhet të spastrohen akoma më thellë. Me rrënjë duhet të spastrohet më vonë, siç mendoj unë, e gjithë partia nga elementët e kalbur. që jnaë futur në gjirin e saj kontrabandë. Duhet të bëhet revizionimi i partisë, se vetëm kështu do të kahlitet ajo.

Me këtë kritikë dhe autokritikë masive që po bëhet

tash në Kinë, do t'i arrihet mirë këtij qëllimi. Kjo është rruga e konsolidimit të partisë dhe të Republikës Popullore të Kinës. Po ta kishin bërë më parë shokët kinezë këtë punë, nuk do të ndodhte kjo gjë.

Këtu, mendoj unë, ka rëndësi të madhe që analiza e situatave, përcaktimi i qëndrimeve, strategjia dhe taktika e Komitetit Qendror të Partisë, duhen shikuar që fill pas çlirimit. A ka qenë e drejtë e gjitha?! A mos është ekzagjeruar pikëpamja gjoja për shkak të disa «karakteristikave të veçanta të Kinës» dhe është anuar më shumë nga disa anë liberale, oportuniste? Por, edhe sikur të supozojmë se një shikim i tillë i gjërave «të ketë qenë gjykuar drejt», në bazë të rrethanave të veçanta të Kinës, mendoj se shokët kinezë nuk i ndoqën me atë sy rigoroz marksist-leninist zbatimin e vijës, zhvillimin e vijës dhe perfeksionimin e saj, herë pas here. Natyrisht, kjo mund të bëhej në rast se u vihej rëndësi e madhe ndërtimit të partisë dhe zbatimit me rigorozitet të normave të saj. Siç po duket, në fakt kësaj nuk i është vënë rëndësi, dhe kjo është bërë me qëllim të caktuar nga elementi revizionist i maskuar brenda në parti. Kjo pengoi korrigjimet në vijë dhe këta elementë arritën deri aty saqë në Kongresin e 8-të të Partisë Komuniste të Kinës ta rivulosnin këtë kurs në gjithë veprimtarinë e partisë dhe të shtetit.

Partia Komuniste e Kinës, sipas mendimit tim, veprome me parulla, këto ishin «direktivat e lëshuara nga lart», nga Komiteti Qendror që nuk mbledhej kurrë, domethënë këto ishin parulla që formuloreshin nga grupi i Liut. Disa nga këto slogane, ose dhe më të shumtat, janë të drejta në përgjithësi, por si zbërtheheshin, si zbatoheshin dhe kush i kontrollonte, kjo është një çështje tjetër me rëndësi të madhe.

Një punë kolosale kanë përpara për të zgjidhur dhe për të vënë në rrugë të drejtë shoku Mao dhe shokët e tjerë për të forcuar partinë, duke e spastruar këtë, për

të drejtuar vijën, duke fshirë rrënjësisht gabimet dhe shmangiet në vijë.

Shoku Mao bën shumë mirë që, në këto situata jo-normale, ka filluar punën për spastrimin dhe për forcimin e partisë.

Ushtria, mendojmë ne, në situatat e krijuara tash në Kinë nga revizionistët, do të luajë dhe duhet të luajë një rol të madh në mbrojtjen e pushtetit. Ushtria është arma e diktaturës, që duhet të qëndrojë kurdoherë e gatshme, në rrugë të drejtë marksiste-leniniste, vigjilente në kulm kundër armiqve të brendshëm dhe të jashtëm. Ushtria duhet të jetë kurdoherë e qartë politikisht dhe, që të jetë e qartë politikisht, organizata e partisë në ushtri duhet të jetë e pastër, e ngritur politikisht dhe ideologjikisht dhe çdo gjë ta kuptojë dhe ta zbatojë vetëm duke shikuar nën këtë prizëm, nën prizmin e marksizëm-leninizmit, nën prizmin e interesit të popullit dhe të partisë. Prandaj është, gjithashtu, e domosdoshme që kuadrot e ushtrisë të jenë besnikë të partisë, të marksizëm-leninizmit dhe të popullit. Vetëm kështu armiku nuk ka ç'bën, ai nuk mund të ketë jetë në ushtri edhe në qoftë se ajo influencohet, vetëm kështu ushtria qëndron armë e vërtetë e diktaturës së proletariatit në dorën e partisë.

E MARTË

17 JANAR 1967*

LUFTË TË PAMËSHIRSHME KUNDËR ARMIQVE

Dy artikujt që lexova sot, botuar në gazetën kryesore kineze, tregojnë se gjendja, ndonëse joalarmante, është mjaft shqetësuese. Në ta shpjegohet dhe pohohet se në disa organe partie dhe pushteti elementët armiq kanë fuqinë në dorë dhe ata veprojnë kundër vijës revolucionare, duke nxitur kundërshtime dhe veprime arbitrare.

Por çka është akoma më shqetësuese është pohimi se, edhe në radhët e ushtrisë ka rezistencë, ka udhëheqës ushtarakë që i rezistojnë vijës së **Revolucionit Kulturor**. Që të dy artikujt bëjnë thirrje për kompaktësi, për unitet rreth partisë dhe Maos për të thyer rezistencën e armiqve.

Ishte e pamundur të mos ngjiste një gjë e tillë, kur vija për një kohë të gjatë ka qenë e lëkundshme, oportuniste, kur nuk ishin bërë përpjekje më parë për ta ndrequr në mënyrë rrënjësore atë dhe për t'i goditur e për t'i mposhtur armiqtë me kohë. Siç po duket, Maoja munda të reagonte kundër «rrethimit revizionist» që në vitin 1962, por jo me ashpërsinë që duhej, dhe vendimet që u morën në atë vit nuk u lejuan nga revizionistët të zbatoheshin si duhej. Ata sabotonin.

Unë jam optimist se rezistenca e armiqve do të shtypet, se partia në Kinë do ta marrë veten. Në këto situata një rol vendimtar luan prestigji i Maos. Shokët ki-

nezë, në këto situata, duhet të kenë kujdes nga ndonjë e keqe që mund të kurdisin fshehtazi armiqtë revizionistë. Po të humbasë vigjilenca, armiqtë të godasin. Prandaj, vigjilencë dhe vazhdimisht luftë të pamëshirshme kundër armiqve!

**E SHTUNË
21 JANAR 1967**

LENINI RRON NË ZEMRAT TONA

Si sot 43 vjet më parë vdiq Lenini, po në zemrat tona, në mendjen tonë, në punën dhe në luftën tonë ai nuk vdiq dhe nuk do të vdesë kurrë. Ai na udhëheq përpara me sukses.

REVIZIONISTËT NË KINË SYNOJNË TË MARRIN PUSHTETIN PA BUJË

Nga ngjarjet që zhvillohen dhe që sigurisht do të na i sqarojë plotësisht shoku Hyshni kur të kthehet nga Kina, del se ky revolucion është, si të thuash, një revolucion që drejtohet kundër një kundërrevolucionit që ishte duke u zhvilluar në Kinë prej një kohe shumë të gjatë. Gjithashtu, siç po del, elementët revizionistë, borgjezë e të kamufluar, si Liu Shao Çi, Ten Hsiao Pin, Pen Çen, Lo Zhui Çin, Ho Lun e të tjerë, kanë qenë në krye, kishin marrë fuqinë, bënë ligjin, mbështetnin burokracinë dhe hiqeshin si marksistë.

Po ashtu bëhet e qartë se në Partinë Komuniste të Kinës duhet të ketë pasur dy vija: vija e Maos dhe ajo e këtyre revizionistëve, vijë borgjeze, reaksionare e anti-marksiste. Maoja dhe shokët që e mbështetnin vijën e tij, duhet të kenë qenë në pakicë dhe jo në gjendje të vepronin për ta përmbysur këtë situatë të rrezikshme. Kjo mundet dhe duhet të jetë në vija të përgjithshme situata, por ne nuk mund ta përcaktojmë me saktësi drejt, pa ditur faktet dhe datat, se kur e qysh ngjau një gjë e tillë, në ç'rrethana e si u zhvillua kjo, kush kontribuoi në këtë gjendje, sa janë gabimet e njërit dhe të tjetrit dhe sa kontribuan njëri ose tjetri për ta përmbysur këtë situatë ose, të kundërtën, për ta forcuar.

Fakt është, gjithashtu, se shumica e të këqijve krye-

sorë kishin punuar sistematikisht që të vendosnin në vend kyç njerëzit e tyre, për t'i edukuar dhe për t'i frymëzuar këta dhe që, nëpërmjet tyre, të kishin çdo gjë në dorë, me përjashtim, siç duket, të ushtrisë. Natyrisht, autoritetin e madh të Maos në parti dhe në popull, armiq të jo vetëm nuk mund ta errësonin e ta mposhtnin në mënyrë të hapët, por ky autoritet ishte një pengesë e pakapërcyeshme për ta. Maoja, sigurisht në kushte të vështira, të rënda, megjithëse ishte i izoluar, prapë vepronte.

Revizionistët, siç duket, e kishin llogaritur që t'i merrnin mirë në dorë pushtetin dhe partinë nga brenda pa bujë, pa zhurmë, të evitonin goditjet, qoftë politike, qoftë ekonomike, dhe të vazhdonin për sy e faqe të mbuloheshin pikërisht nën emrin e Maos. Megjithatë, sido që pa bujë, pa zhurmë, Liu Shao Çia u bë president i republikës, u vu vetë përpara dhe nuk fliste shumë për Maon ose fliste me terma të moderuar, gjoja se mos binin në gabimin e «kultit të personit të Stalinit». Kështu «pengesën Mao» pak nga pak ata mendonin ta dërrmonin, ta futnin në muze të vjetërsirave, ku, ose të fikej në mënyrë natyrale nga skleroza, ose të shpejtonin kalimin e tij «në botën tjetër».

Interesant do të ishte, po të analizoheshin mënyrat djallëzore të përdorura prej tyre për të hedhur Maon në minoritet, përdorimi i gabimeve ose i lëshimeve të Maos në vijë (që me siguri duhet të ketë) për të forcuar pozitën e tyre reaksionare.

Interesant do të ishte, gjithashtu, të dinim si punonte e udhëhiqte Maoja, i rrethuar nga gjithë këta armiq, dhe cilat janë lëshimet dhe gabimet e tij në vijë. Kryesorja, qëndrimi i Maos ndaj këtyre armiqve, taktika «qetësuese», për t'u marrë krahët dhe për t'i mposhtur këta revizionistë, është qëndrim taktik i përkohshëm apo është vija e tij?

Fakt është se aktualisht Maoja e gjeti veten në minoritet, se partisë i kishte hyrë uji nën rrogoz dhe, siç duket, ishte kalbur. Për këtë arsye, ai, në këto situata, u mbështet tek ushtria dhe duhet të ketë gjykuar se ushtria në këtë revolucion do të luante rolin vendimtar. Prandaj ushtria duhet të ishte në duart e tij, që me anën e saj t'i sillte në vete armiqtë e socializmit dhe të Partisë.

Del qartë se grushti ushtarak, nën drejtimin e Maos dhe të Lin Biaos, ishte një realitet, që qëndronte dhe qëndron i gatshëm prapa Revolucionit Kulturor.

E SHTUNË

4 SHKURT 1967

TË MBROJME REPUBLIKËN DEMOKRATIKE GJERMANE

Këshillova ministrin e Jashtëm të na përgatitë një projektdeklaratë të Qeverisë sonë në mbrojtje të Republikës Demokratike Gjermane dhe të kufirit Oder-Najse. Duket qartë se në koniunkturat aktuale qeveria e Ulbrihtit ka frikën e izolimit edhe nga vetë qeveritë revizioniste që janë turrur të vendosin marrëdhënie diplomatike me Bonin. Bashkimi Sovjetik i ka pasë lidhur më parë, Rumania këto i lidhi tash, Hungaria nesër, Bullgaria dhe Çekosllovakia pasnesër. Sidoqoftë, këto veprime janë vetëm çështje kohe, rëndësi ka që shtetet revizioniste po i sakrifikojnë interesat e Republikës Demokratike Gjermane dhe, duke u lidhur me një mijë mënyra me Bonin, me Shtetet e Bashkuara të Amerikës, me Francën dhe me Anglinë, sot apo nesër ato do t'i imponojnë Republikës Demokratike Gjermane kompromise në dëm të saj. Mbledhjet dhe deklaratat e tyre janë blofe, hipokrizi dhe të frymëzuara nga interesa shovinistë, socialshovinistë, nacionalistë. Ulbrihti dhe grupi i tij një mëngjes ose do të pranojnë plotësisht diktatin e tyre, ose do të qërohen. Aleanca false që kanë nuk është veçse një fasadë e veprimeve të shkëputura të tyre. Imperialistët e dinë fare mirë se llogaritjet «e përbashkëta» të shteteve revizioniste s'kanë asnjë efekt, janë inoperuese. Çdo gjë bëhet në prapaskena. Sovjeto-amerikanët dominojnë në këto

prapaskena dhe «veprimet e fasadës» të sovjetikëve nuk shërbejnë gjë tjetër veçse për interesat e shtetit të madh sovjetik. Të gjithë **partnerët sovjetikë** e dinë këtë gjë dhe **të gjitha veprimet që bëjnë i matin vetëm me interesat e tyre të ngushtë nacionalë**. Për ta çështja e Republikës Demokratike Gjermane është bërë një pengesë e mërzhitshme në rrugën e tyre tradhtare të krijimit të marrëdhënieve normale me imperialistët e ndryshëm. Ulbrihti me shokët e tij e sheh këtë situatë, por ai është vetë një revizionist, një tradhtar dhe nuk është në gjendje ta shkatërrojë në mënyrë revolucionare, revoltuese këtë plan të ndyrë. Ulbrihti është zhytur në këto kontradikta dhe koniunktura dhe më kot përpiqet t'i shpëtojë darës. Të gjitha këto veprime të përbashkëta të revizionistëve nuk do ta shpëtojnë as popullin gjerman, as Republikën Demokratike Gjermane dhe as botën nga një kthesë e revanshizmit gjerman dhe e veprimeve të tij aneksioniste, militariste dhe zjarrndezëse.

Ne, me notën ose me deklaratën tonë, duhet të shpjegojmë gjithë këtë lëmsh, të mbrojmë Republikën Demokratike Gjermane dhe kufirin Oder-Najse, të tregojmë rrugën e vërtetë të zgjidhjes dhe të demaskojmë komplotin imperialisto-revizionist.

**E SHTUNË
4 SHKURT 1967**

KOMPROMISET ME ARMIKUN TË ÇOJNË NË TRADHTI

Për luftën në Vietnam

Revizionistët verivietnamezë po i thellojnë kompromiset me imperialistët amerikanë dhe si rrjedhim logjik po realizojnë, dalngadalë, edhe tradhtinë e tyre. Këto ditët e fundit, nëpërmjet një interviste zyrtare të Ministrisë së tyre të Jashtme, ata deklaruan se «mund të hyjnë në bisedime, në rast se amerikanët pushojnë bombardimet në Vietnamin e Veriut». Të gjitha «arsyet» e tjera të tyre janë tym. Me një fjalë revizionistët verivietnamezë kanë hyrë në rrugën e tradhtisë së luftës së popullit vietnamez, **ata ranë dakord dhe veprojnë në ujdi me tezën e revizionistëve sovjetikë, të Titos dhe të reaksionarëve të tjerë, tezë demagogjike që qëndron në atë që «amerikanët të pushojnë bombardimet në Veri, se këto pengojnë bisedimet».**

Hapi i parë, pra, u bë nga vietnamezët. Amerikanët, natyrisht, do të përfitojnë, ata do të bëjnë «ca naze», do të kërkojnë disa gjoja koncesione të tjera, të cilat me siguri do t'u jepen në një formë ose në një tjetër, pse, po u fute në rrugën e kompromiseve, tradhtia është brenda. Në fakt, vietnamezët i shkelën të 5 dhe të 4 pikat, me gjithë betë dhe rrufetë e tyre. «Do të bisedojmë», thonë vietnamezët e Veriut dhe «do të luftojmë». Varet

tash ç'qëndrim do të mbajë populli i Vietnamit të Jugut! Do të kapitullojë apo do të luftojë? Do të ndjekë rrugën e revizionistëve vietnamezë të Veriut, apo rrugën e luftës revolucionare deri në fitoren e plotë?

Sugjerimin që i bëra disa vjet më parë shokut Çu En Lai, që lufta në Vietnamin e Jugut të shkëputej nga drejtimi i drejtpërdrejtë i Vietnamit të Veriut dhe të krijohej qeveria e përkohshme e Vietnamit të Jugut, nën udhëheqjen e Frontit të Çlirimit, shoku Çu e gjeti jo të kohës. Por unë që e bëra këtë sugjerim, parashikoja këtë që ngjet tash.

I sugjerova, gjithashtu, vjet, shokut Kan Shen që shokët kinezë të shtojnë forcat kineze në Vietnamin e Veriut, të sigurojnë bregdetin e Vietnamit dhe të forcojnë bllokimin e paralelit.

Kërkesa e vietnamezëve të Veriut për pushimin e bombardimeve amerikane në Veri nuk është veçse një fazë e komplotit revizionisto-amerikan për të arritur këto qëllime:

1) **Të dobësojnë luftën në Jug dhe nëpërmjet koncesioneve** etj., të krijohet në Vietnamin e Jugut një statuku e re, një Varkizë e re, një «qeveri koalicioni» e re borgjeze-pseudosocialiste e varur nga sovjeta-amerikanët, e financuar me kredi prej tyre.

2) **Të zhdukin me çdo kusht këtë vatër lufte revolucionare**, që pengon planin sovjeta-amerikan të luftës kundër Kinës socialiste.

3) **Me këtë sovjeta-amerikanët synojnë njëkohësisht të shuajnë luftën revolucionare në Laos, në Tajlandë e gjetkë** dhe të forcojnë në këto vende regjimet pseudodemokratike, regjimet fashiste reaksionare.

4) **Të zhdukin ndikimin e Kinës në Vietnam dhe të largojnë** që andej trupat kineze, nën pretekstin se, pasi të ndalen bombardimet, ato s'kanë ç'bëjnë më atje, s'kanë ç'aeroplanë të qëllojnë, s'kanë ç'ura dhe ç'rrugë të ndër-

tojnë. Kështu revizionistët sovjetikë do të ngulin këmbë në Vietnam, do të krijojnë atje një situatë antikineze si në Kore dhe do të mbyllin darën e rrethimit të zjarrtë kundër Kinës.

Amerikanëve iu desh shumë kohë që ta pranonin këtë taktikë të revizionistëve sovjetikë dhe të Titos, por më në fund u bindën, se ishte për ta e vetmja rrugëdalje nga katastrofa. Megjithatë, bombardimet që bënë luajtën rolin e tyre, pse i frikësuan revizionistët e Vietnamit të Veriut, po jo popullin dhe partizanët në Jug.

Qeveria vietnameze pati paturpësinë të kërkonte që edhe ne, me qëndrime zyrtare dhe me propagandë të përkrahim tradhtinë e tyre. Ne ua hodhëm poshtë dhe ua thamë hapur se s'jemi aspak dakord me ta. Ne do të mbrojmë, me të gjitha forcat dhe mjetet, vetëm ata që vazhdojnë luftën pa asnjë kompromis kundër imperialistëve amerikanë dhe aleatëve të tyre, revizionistëve modernë, me revizionistët sovjetikë në krye.

**E MARTË
7 SHKURT 1967**

UDHËHEQJA REVIZIONISTE E RD GJERMANE KA TRADHTUAR INTERESAT E POPULLIT TË VET

Shënime¹

Republika Demokratike Gjermane është e indinjuar dhe e revoltuar nga Republika Popullore e Rumanisë, e cila lidhi marrëdhënie diplomatike me Republikën Federale të Gjermanisë dhe ajo ka të drejtë; por Republika Popullore e Rumanisë ecën në një rrugë të hapur më parë nga të tjerë, kundër të cilëve në kohën e duhur nuk u shpreh asnjë indinjatë dhe revoltë nga udhëheqësit e Republikës Demokratike Gjermane, me Valter Ulbrihtin në krye. Të tjerët që e hapën më parë këtë rrugë janë Hrushovi dhe pasardhësit e tij, Brezhnjevi, Kosigini e të tjerë.

Udhëheqja revizioniste e Republikës Demokratike Gjermane që çirret dhe indinjohet kaq shumë, i ka tradhtuar vetë që më parë interesat e popullit gjerman, të komunistëve e të demokratëve gjermanë. Kjo udhëheqje mendoj se, duke u bërë ortake në tradhtinë ideologjike të Hrushovit, do të fitonte edhe në politikën e kompromi-

1 Këto shënime, që në këtë Ditar botohen të plota, janë kthyer në artikull i cili është botuar në gazetën «Zëri i popullit», 8 shkurt 1967 me titullin: «Vetëm kështu mbrohen Republika Demokratike Gjermane dhe kufiri Oder-Najse». Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 35, f. 56.

seve, të lëshimeve, të aleancave që projektonte dhe kryente në një zhurmë shurdhuese antimarksiste, antishqiptare, klouni tragjik Nikita Hrushov.

Nikita Hrushovi shkeli vendimin e përbashkët që kishin marrë për Gjermaninë vendet socialiste, anëtare të Traktatit të Varshavës. Me këtë veprim tradhtar të Hrushovit ishin dakord që të gjithë me përjashtim të Republikës Popullore të Shqipërisë, Qeveria e së cilës kundërshtoi energjikisht dhe publikisht këtë shkelje arbitrarë të vendimit të përbashkët dhe bëri thirrje që të firmosej traktati i paqes me të dy shtetet gjermane dhe, në rast se nuk arrihej kjo, të firmosej medoemos me Republikën Demokratike Gjermane. Po të plotësohej një vendim i tillë, i cili që marrë së toku e njëzëri, mbrojtja e Republikës Demokratike Gjermane do të ishte e garantuar me traktat. Por zotnia e tij, Valter Ulbriht, jo vetëm që u bashkua me revizionistin Nikita Hrushov dhe me shokët e tij të tjerë, por, njëllon si ata, sulmoi Partinë e Punës të Shqipërisë dhe Qeverinë Shqiptare, të vetmet që mbrojnë interesat e popullit dhe të Republikës Demokratike Gjermane.

Ne shqiptarët do të vazhdojmë t'i mbrojmë deri në fund Republikën Demokratike Gjermane dhe popullin e saj në çdo rast dhe kundër kujtdo qoftë, si edhe kundër tradhtarëve dhe revizionistëve gjermanë që kanë hyrë në shërbim të revizionistëve sovjetikë, që i shërbejnë politikës hegjemoniste të të dy shteteve të mëdha imperia-liste dhe revizioniste, Shteteve të Bashkuara të Amerikës dhe Bashkimit Sovjetik dhe që janë futur në çarqet e ngritura nga revizionistët e Moskës dhe nga revan-shistët e Bonit.

Është e qartë se revizionistët sovjetikë dhe të gjitha klikat revizioniste që janë në pushtet në Evropë, nën flamurin e rreckosur të bashkekzistencës paqësore hrushoviane, që i shërben aleancës sovjeteto-amerikane, duan

ta likuidojnë sa më parë çështjen gjermane. Ata kanë vendosur që kjo të bëhet në dëm të Republikës Demokratike Gjermane, pasi kjo është bërë për ta një ferrë nëpër këmbë. «Traktat i Varshavës», «solidaritet i Varshavës», «veprime të përbashkëta të vendeve të Traktatit të Varshavës», të gjitha këto, janë blofe e demagogji për të gënjer dhe për të fshehur veprimet e veçuara të gjithsecilit. Çdo gjë zhvillohet në prapaskenë dhe në prapaskenë qentë po grihen me njëri-tjetrin mbi një kockë. Mbi këtë kockë cilido llogarit për interesat e tij nacionalë, shovinistë të përfitojë, të lidhë kontrata e marrëveshje të fshehta me imperialistë, të sigurojë koncesione, të marrë premtime të veçuara dhe të pavlefshme për të ruajtur gjoja statukuonë e marrëveshjeve ndërkombëtare të pasluftës së Dytë Botërore. Kudo, në çdo hap të tyre s'ka veç veprimeve me frymë dhe me ideologji borgjeze; kudo tek ata vepron ligji kapitalist i xhunglës, i maskuar me fraza socialiste, në veprimet e tyre s'ka asnjë fije internacionalizmi proletar, asnjë fije solidariteti socialist.

Revizionistët e Evropës janë të alarmuar dhe të indinjuar që Rumania lidhi marrëveshje me Bonin, që bënë tregti me të dhe merr kredi nga ai. Por Rumania nuk bënë gjë tjetër përveç asaj që ka bërë dhe bënë me të madhe Bashkimi Sovjetik. Revizionistët ngrenë zërin kundër Rumanisë për të zvogëluar tradhtinë e madhe të revizionistëve sovjetikë, për aleancën e madhe sovjeto-amerikane, që i frymëzon të gjitha këto veprime. Vihet pyetja: ç'bëjnë Kosigini dhe Podgorni që shkojnë në Francë, në Angli, në Itali, në Vatikan e gjetkë? Ata i bëjnë varrin socializmit, i bëjnë varrin Republikës Demokratike Gjermane, ata marrin kredi nga kapitalistët dhe jo vetëm zhvillojnë «bashkekzistencën paqësore», por përsosin integrimin ekonomik dhe politik të socializmit në kapitalizëm.

Po revizionistët çekë çfarë po bëjnë nga ana e tyre? Po atë që bëri Rumania më parë, që ishte larg kufijve

të Bonit, çekët do ta bëjnë së afërmi, bullgarët do ta bëjnë pas tyre, pasi hëpërhë nuk i lënë revizionistët sovjetikë, kurse hungarezët, të cilët kanë hyrë deri në grykë në kundërrevolucion, do të bëjnë çdo gjë që i intereson reaksionit.

Ul brihti vetë dhe shokët e tij që qajnë, kanë firmosur kushedi sa marrëveshje me qeverinë e Bonit dhe me reaksionarët e Berlinit Perëndimor.

Sa për revizionistët polakë, këta janë gati në çdo moment ta lënë në baltë Republikën Demokratike Gjermane, në rast se nga ata që i rivendikojnë u njihet kufiri Oder-Najse.

Përse revizionistët e tjerë, bashkë me ata gjermanë janë kundër lidhjeve diplomatike të qeverisë rumune me Bonin? Lidhjet e marrëdhënieve diplomatike në mes Bukureshtit dhe Bonit ata nuk i luftojnë drejtpërsëdrejti, pse sovjetikët janë të përlyer me kohë vetë dhe sepse çekët, hungarezët, bullgarët e të tjerët do t'i lidhin medoemos nesër. Por ata kërkojnë gjoja që Rumania dhe qeveritarët e Bonit të njohin publikisht si shtet sovran Republikën Demokratike Gjermane, kufirin Oder-Najse dhe që Republika Federale e Gjermanisë të mos armatoset me armë bërthamore.

Tradhtarët revizionistë nuk janë konsekuentë. Prandaj këto pretendime janë blofe për të kaluar radhën dhe për të kurdisur tradhti të tjera, pasi vendimi i përbashkët për të nënshkruar traktatin e paqes dhe vetëm me Republikën Demokratike Gjermane pikërisht këto kërkesa do të realizonte. Këtë vendim ata e shkelën përfundimisht dhe paturpësisht.

Ne duhet t'u themi atyre: Zotërinj revizionistë, megjithëse me ju jemi në luftë për jetë a për vdekje jemi gati të firmosim traktatin e paqes me Republikën Demokratike Gjermane dhe për kufirin Oder-Najse. Përgjigjuni nëse jeni gati që qysh nesër ta firmosim një

traktat të tillë. Por ju nuk jeni për një gjë të tillë. Për këtë nuk jeni as ju revizionistë gjermanë. Të gjithë ju, pra, jeni përgjegjës përpara popujve tuaj, përpara historisë, sepse veprimet tuaja janë tradhti e hapët ndaj popujve tuaj, ndaj popullit gjerman dhe popujve të të gjithë botës.

Ju mbron gjoja paqen, kurse përgatitni luftën. Me fjalë jeni gjoja kundër Bonit, por në të vërtetë jeni me Bonin, jeni me Frankon.

Ju tani po kurdieni aleanca të reja në Evropë dhe në botë për një ndarje tjetër të re të botës, të cilën përpigjeni ta realizoni me anë të një lufte të re botërore. Këtë luftë të re botërore po e përgatitin imperialistët amerikanë dhe revizionistët sovjetikë. E ashtuquajtura qetësi në Evropë, që kënaq Titon me shokë, do të shndërrohet dhe duhet të kthehet në një zjarr të madh që të likuiojë kapitalistët, revizionistët dhe gjithë tradhtarët.

A mendoni ju, revizionistë modernë, se do të vazhdoni të gënjeni popujt tuaj dhe komunistët e vërtetë me këto veprime tradhtie? A mendoni ju se do t'i shpëtoni revolucionit që po zien në partitë tuaja dhe në gjirin e popujve tuaj? Jo. Dita e shembjes suaj ka arritur.

Komunistë revolucionarë, popuj revolucionarë, përballoni çdo vështirësi, hidhni tej çdo ndjenjë frike, hidhuni në greva, në demonstrata, në përleshje, në revolucion, sepse udhëheqësit tuaj tradhtarë, po përgatitin një shtypje të re, të egër, të llahtarshme që do të çojë në luftë imperialiste.

Mos harroni luftën që kaloi dhe barbarizmat e saj. Ata që i provokuan dhe i bënë po ato gjëra janë të ngjashëm me këta të sotmit. Rruga nëpër të cilën ecin tradhtarët e marksizëm-leninizmit, është rruga e robërisë së popujve, që çon drejt luftës imperialiste. Nuk mjafton vetëm të jemi vigjilentë, por duhet të sulmojmë me heroizëm armiqët kapitalistë, revizionistë, reaksionarë.

Ne kemi mosmarrëveshje të mëdha parimore ideologjike me Partinë Socialiste të Bashkuar të Gjermanisë dhe mendojmë se pikërisht pikëpamjet e gabuara të kësaj partie, që është futur në ingranazhin e tmerrshëm të politikës tradhtare e të shantazhit të N. Hrushovit, e bëjnë këtë parti dhe popullin e Republikës Demokratike Gjermane të vuajnë dhe të ndodhen në një dilemë të madhe: të flasin hapur apo të vërtiten nëpër labirintet e politikës akrobatike të hrushovianëve.

Vetëm një rrugë e vendosur marksiste-leniniste e Partisë Socialiste të Bashkuar të Gjermanisë e zgjidh këtë nyje gordiane dhe ne mendojmë se komunistëve gjermanë nuk u mungon kuraja.

Si kurdoherë ne ngremë zërin për mbrojtjen e Republikës Demokratike Gjermane, vendit vëlla socialist; të marrin fund njëherë e mirë shantazhet e hrushovianëve dhe metodat cinike e minat e nëndheshme kundër Republikës Demokratike Gjermane.

Duhet të luftohet dhe të demaskohet pa ngurrim nga vetë gjermanët, si dhe nga të gjithë ne, një Munihi i ri kundër Republikës Demokratike Gjermane. Ata që mendojnë se duhet sakrifikuar Republika Demokratike Gjermane për të siguruar qetësinë në kufijtë e tyre, ata janë naivë (gjëja më e paktë që mund t'u themi).

Te ne, populli gjerman dhe komunistët gjermanë le të shohin miqtë e shokët e tyre nga më besnikët. Të jenë të sigurt se ne i kemi mbrojtur dhe do t'i mbrojmë me të gjitha forcat parimet e marksizëm-leninizmit dhe është kjo që na bën të mbrojmë me të gjitha forcat, drejt dhe pa frikë, Republikën Demokratike Gjermane dhe popullin vëlla gjerman.

SHËNIM

Në mbledhjen e sotme të Byrosë Politike, shoku Hysni raportoï për qëndrimin në RP të Kinës.

KURTHE NË DËM TË LUFTËS SË POPULLIT VIETNAMEZ

Revizionistët e Vietnamit të Veriut kërkojnë bisedime me amerikanët agresorë, vrasësit më barbarë të popullit vietnamez dhe djegësit e Vietnamit.

Zyrtarisht ministri i Jashtëm i tyre kërkoi këto bisedime, nën pretekstin gjoja të ndalimit të bombardimeve në Veri. Ho Shi Min revizionisti mori mesazh dhe i dërgoi vetë këtë javë mesazh Xhonsonit. Deri këtu ka ardhur tradhtia e tyre. Revizionistët vietnamezë, në marrëveshje të plotë me revizionistët sovjetikë, do të merren vesh me amerikanët në dëm dhe në kurriz të luftës heroike të popullit vietnamez. Ata u futën në rrugën e tradhtisë, konsumimi i plotë i së cilës është çështje kohe, pazarllëqesh dhe koncesionesh reciproke për të maskuar kapitullimin. Etapa e parë e tradhtisë së revizionistëve vietnamezë është heshtja kundër Hrushovit dhe pranimi i ndihmave sovjetike, që nuk ishte veçse një ndihmë e madhe që vietnamezët u jepnin revizionistëve sovjetikë në kohën e krizës së rëndë që kalonin këta me rënien e Hrushovit. Bisedimet janë vazhdimi i tradhtisë dhe më vonë, nën ngjyrën e rindërtimit të Vietnamit të djegur, do të jetë komunikimi i plotë i tradhtisë, pse atëherë Vietnami do të skllavërohet kokë e këmbë nga imperialisto-revizionistët.

E vetmja shpresë në këtë çështje qëndron te po-

pulli vietnamez që lufton në Jug. A do t'i dorëzojë armët ai, a do të pranojë Varkizën vietnameze? Do të shohim, por shumë rreziqe ka, pse, kur hyn tradhtia në mes dhe tradhtia ka hyrë, atëherë arrin edhe katastrofa.

20 SHKURT 1967

REVIZIONISTËT SOVJETIKË PËRPIQEN TË NA TREMBIN

Radio Moskë, në një emision të saj dy javë më parë, në rast se nuk gabohet, bëri shantazhe dhe u përpoq të na frikësojë. Ajo, duke bërë fjalë «Mbi sigurimin e përbashkët evropian», thoshte se «Shqipëria rrezikohet nga NATO-ja, e cila ka bazat e saj në Itali e në Greqi dhe flota e Shteteve të Bashkuara të Amerikës po lëviz në Mesdhe dhe sidomos tash që Shtetet e Bashkuara kanë ndryshuar taktikën e qëndrimeve të tyre ndaj Kinës» ëtj. Me fjalë të tjera, revizionistët sovjetikë duan të na thonë neve se Kina tash «nuk ju mbron dot, prandaj futuni nën mbrojtjen tonë».

Revizionistët sovjetikë mendojnë me të vërtetë si imperialistë. Ata vërtetojnë me këtë komplotin e tyre me grekët, me jugosllavët dhe me Flotën e 6-të Amerikane, që ua zbuluam në kohën e Kongresit të 4-t (komplotin e Teme Sejkos dhe të tradhtarëve të tjerë). Pra grabitja e nëndetësve tona nga ana e revizionistëve sovjetikë favorizonte pikërisht këtë agresion të forcave të NATO-s ndaj të cilave ne nuk e humbasim për asnjë moment vigjilencën.

Revizionistët sovjetikë vërtetojnë, po ashtu, parashikimet tona, sipas të cilave, duke nxitur një agresion të koordinuar kundër nesh, forcat e Traktatit të Varshavës, nën pretekstin e aleancës, të mundnin të na sulmo-

20 SHKURT 1967

REVIZIONISTËT SOVJETIKË PËRPIQEN TË NA TREMBIN

Radio Moskë, në një emision të saj dy javë më parë, në rast se nuk gabohet, bëri shantazhe dhe u përpoq të na frikësojë. Ajo, duke bërë fjalë «Mbi sigurimin e përbashkët evropian», thoshte se «Shqipëria rrezikohet nga NATO-ja, e cila ka bazat e saj në Itali e në Greqi dhe flota e Shteteve të Bashkuara të Amerikës po lëviz në Mesdhe dhe sidomos tash që Shtetet e Bashkuara kanë ndryshuar taktikën e qëndrimeve të tyre ndaj Kinës» ëtj. Me fjalë të tjera, revizionistët sovjetikë duan të na thonë neve se Kina tash «nuk ju mbron dot, prandaj futuni nën mbrojtjen tonë».

Revizionistët sovjetikë mendojnë me të vërtetë si imperialistë. Ata vërtetojnë me këtë komplotin e tyre me grekët, me jugosllavët dhe me Flotën e 6-të Amerikane, që ua zbuluam në kohën e Kongresit të 4-t (komplotin e Teme Sejkos dhe të tradhtarëve të tjerë). Pra grabitja e nëndetësve tona nga ana e revizionistëve sovjetikë favorizonte pikërisht këtë agresion të forcave të NATO-s ndaj të cilave ne nuk e humbasim për asnjë moment vigjilencën.

Revizionistët sovjetikë vërtetojnë, po ashtu, parashikimet tona, sipas të cilave, duke nxitur një agresion të koordinuar kundër nesh, forcat e Traktatit të Varshavës, nën pretekstin e aleancës, të mundnin të na sulmo-

nin me aerodesantë, gjoja si çlirimtarë, për të na asgjësuar. Por ne s'kemi frikë nga shantazhet dhe nga kërcënimet e tyre. Në gjumë kurrë nuk do të na gjejnë; të gjitha masat i kemi marrë për të luftuar edhe të rrethuar krejtësisht dhe për të fituar mbi të gjithë, mbi jugosllavët, mbi grekët, mbi italianët, mbi Flotën e 6-të Amerikane dhe mbi revizionistët sovjetikë. Çdo aventurë që do të nisin do të dështojë dhe ky do të jetë fillimi i katastrofës së tyre. Lufta jonë heroike kundër çdo aventure të tyre do të ngrejë peshë popujt e botës kundër agresorëve, kurse Kina aleate dhe mike e di vetë se ç'mund të bëjë.

Por, të gjitha këto shantazhe nuk zënë vend tek shqipot, të cilët, të udhëhequr nga Partia e tyre heroike, marshojnë pa u trembur përpara, duke mbajtur në një-rën dorë kazmën, në tjetrën pushkën.

E HËNË
27 SHKURT 1967

BISEDË ME SHOKUN POLAK MIJAL

Hysniu, Ramizi dhe unë patëm një bisedë sot me shokun polak Mijal.

Përveç të tjerave, ai shtroi çështjen që të vijnë të vendosen te ne edhe 3-4 anëtarë të tjerë të Byrosë Politike, të mbeten në Poloni 2 anëtarë të saj dhe Sekretariati. Me një fjalë udhëheqja kryesore e tyre të vijë te ne. Për këtë ai dha si arsye që kjo udhëheqje të punojë «më e qetë» dokumente politike, ideologjike, botime propagandistike, mundet edhe një revistë dhe këto materiale, «të destinuara» vetëm për anëtarët e Partisë Komuniste Polake të transportohen nga Shqipëria në Poloni. Kurse puna e anëtarëve të partisë të konsistojë në leximin «me kujdes» të këtyre materialeve, bile pa marrë as mundimin «t'ua transmetojnë» të tjerëve.

Kjo natyrisht nuk më bëri përshtypje të mirë, pse, në fakt, nuk është një punë revolucionare. Dhe i thashë mendimin tonë, bile hapur, por edhe në këtë rast ashtu siç kam bërë për çdo herë tjetër, me takt. Por në esencë i thashë se ne mirëpresim cilindo dhe aq shokë sa ata ta gjenin të arsyeshme. Ne e kuptojmë gjendjen tuaj — të vetëm, larg punës së gjallë, kuptojmë që juve ju duhen bashkëpunëtorë, por, pavarësisht se ju e gjykoni më mirë këtë çështje, mund të mos jetë aq e nevojshme të dobësohet udhëheqja brenda në vend. Këtu mund të vijnë shokë të dorës së dytë, ndihmës teknikë për ju.

Shoku polak qëndroi në mendimin e tij dhe tha se edhe para Luftës së Dytë Botërore udhëheqja e tyre kështu vepronte. Atëherë ia shtrova problemin në një anë tjetër. Çështja e përgatitjes më parë e kanaleve për futjen e materialeve dhe për mbajtjen e lidhjeve. Në rast se këto kanale nuk ndërtohen dhe këtë Partia Komuniste Polake duhet ta marrë përsipër t'i kalojë nëpërmjet vendeve kapitaliste evropiane, gjithë puna e udhëheqjes polake këtu, do të mbetet si peshku pa ujë.

Ai tha se do të mendojë, por pata përshtypjen se epiqendra e punës së tyre përqendrohet në disa shkrime, në disa letra, pse, kur i thashë se kanalet edhe mund të pengohen, prandaj në Poloni ata duhet të krijojnë shtypin e tyre, të krijojnë qendrat e shtypit ilegal, kurse ne ishim gati t'i ndihmonim materialisht për këtë, Mijali tha se situata është e rëndë, se ata ndiqen nga policia e të tjera gjëra të tilla, që më habitën. Atëherë i thashë se komunistët polakë këto materiale, që do t'i marrin e që do t'i studiojnë, vallë a nuk i bëjnë vetë që të ndezin, të organizojnë dhe të hedhin në luftë popullin? Do të ketë shokë që edhe do të vriten, do të ketë shokë që edhe do të arrestohen në këtë luftë, por me qindra të tjerë do të ngrihen. Kjo është abëcëja e revolucionit. Do të duhen trakte, manifeste, proklamata, që duhet të hidhen në popull në momente dhe në situata që krijojnë. Vallë do të presin ata me muaj sa t'u çohen që këndeje dhe pastaj u venë apo nuk u venë dot, pa lëre çështjen që u ikën momenti?!

Këtë duhet ta bëjë partia brenda, prandaj, për të marrë këto vendime të shpejta absolutisht të domosdoshme, ju duhet të organizoni shtypin ilegal dhe të mos e dobësoni udhëheqjen brenda. Në qoftë se s'ka udhëheqje përgjegjëse brenda në Poloni, atëherë lufta nuk do të ecë, do të ketë vetëm pëshpëshe vesh më vesh dhe vetëm do të pritët t'u dërgoni ju ç'duhet të bëjnë ata.

Natyrisht Mijali nuk kishte se si të mos i aprovonte mendimet e mia, premtoi me gjysmëgoje se duhej bërë ashtu, por, derisa qëndron në mendimin që udhëheqësit kryesorë të vendosen këtu dhe këtë punë letrash ta bëjnë nga larg, kjo natyrisht është gjysmaprovimi.

Për ta forcuar akoma më shumë mendimin tim, atëherë i rashë pragut që të dëgjonte dera. Mora rastin e marksistë-leninistëve sovjetikë, që nuk po ndihen, që kanë përgjegjësi të madhe etj., etj., dhe këndeje i lashë, këtë herë haptazi, të kuptonte se shumë gjëra nga ato që thashë për sovjetikët janë edhe për ata.

Shoku Mijal është i zgjuar, i kuptoi të gjitha këto dhe i aprovoi. Ai do të reflektojë mbi to, s'ka dyshim. I thashë, gjithashtu, se u bie atyre të përpiqen që të krijojnë lidhje me revolucionarët marksistë-leninistë sovjetikë dhe konkretisht i propozova të takojnë një herë Konstandin Rokosovskin, që Mijali e njeh mirë personalisht. Ai premtoi se do të vihet në lëvizje në këtë drejtim.

Ne u ndamë shumë mirë, shumë ngrohtë dhe mbetëm dakord me shokun Mijal. Të gjitha këto probleme, natyrisht, duhen menduar, pse s'janë aq lehtë të realizueshme. Çdo gjë që na përket neve brenda, çdo masë në këtë drejtim, zgjidhet lehtë, por zgjidhet që ata duhet t'u bëjnë vetë disa problemeve, do të paraqitin vështirësi. Ne do t'i ndihmojmë edhe në këto, brenda të gjitha mundësive tona.

E MARTË
28 SHKURT 1967

SHËNIME PËR DELEGACIONIN QË DO TË VEJE NË EGJIPT

Marrëdhëniet e Egjiptit me ne në planin e të dy shteteve dhe të dy popujve.

1) **Traditat e miqësisë në mes popujve tanë.** Asnjë mosmarrëveshje, as në të kaluarën as në të tashmen. Perspektivat, pra, t'i zhvillojmë.

2) **Vende mesdhetare.** Interesat e përbashkët që shtetet imperialiste të këtij pellgu ose aleatët e tyre të mos cenojnë të drejtat tona sovrane. Bazat e NATO-s - Izraeli-Qipro.

3) **Rëndësia historike e revolucionit egjiptian kundër monarkisë dhe feudalëve, kundër kolonizatorëve të vjetër dhe të rinj (anglo-amerikanë).**

4) **Rëndësia botërore e shtetëzimit të kanalit të Suezit (këtu të insistohet).** Ç'përfaqëson për ne dhe për popujt e tjerë.

5) **Mbi politikën e qeverisë egjiptiane brenda vendit.** Natyrisht do të vëmë në dukje anët pozitive, përparimet etj., pa i lustruar dhe pa i karakterizuar prirjet e tyre ideologjike, por si konkluzion thënie tona të shërbejnë për forcimin e mëtejshëm të miqësisë midis dy popujve tanë.

6) Për politikën e jashtme të RAB-it, ne duhet të theksojmë më shumë ato aspekte ku deri diku, në vija të përgjithshme, jemi të një mendimi si, për shembull:

Miqësia e ngushtë dhe e singertë e vendeve arabe, uniteti i tyre kundër lakmive të imperializmit amerikan, anglez dhe revizionistëve sovjetikë.

Bashkëpunimi i tyre ndihmon progresin botëror.

a) **Qëndrimi vigjilent i RAB-it ndaj kolonistëve të rinj dhe të vjetër,** gjithmonë çmohet shumë nga Qeveria jonë; çmohet, gjithashtu, shumë përkrahja që RAB-i i jep Republikës Popullore të Shqipërisë, për qëndrimet e vendosura të popullit tonë për të mbrojtur sovranitetin, indipendencën dhe mënyrën e jetesës; rrugën socialiste që ai ka zgjedhur, e zhvillon dhe do ta zhvillojë kurdoherë me sukses.

b) Mos të preket asnjë problem, ku qëndrimi ynë është i kundërt me ta, mos të preken problemet që lidhen me synimet e tyre, natyrisht jo të mira ndaj të tjerëve.

c) Për çështjet që RAB-i ka pasë një politikë të afishuar (Jugosllavinë, Indonezinë, Indinë) duhet të studiohen raportet aktuale dhe në qoftë se mund të hidhet ndonjë thumb, jo direkt mund të bëhet. Po të bëjnë ata pyetje direkt atëherë jepet mendimi ynë në formë politike të lartë dhe të argumentuar.

(Këto hyjnë të gjitha në kuadrin se ç'mendojmë ne për politikën e RAB-it, e paraqitur në mënyrë që të shërbejë për forcimin e miqësisë.)

7) **Kur do të flasim për politikën tonë atëherë çështja duhet trajtuar ndryshe.**

a) Duhet të flasim me terma të ngrohtë për miqësinë me RAB-in, me popujt arabë, me popujt e Afrikës dhe të Azisë, për Kongon, për Jemenin etj.

b) Për luftën kundër imperializmit amerikan, kolonializmit të ri dhe të vjetër, për paqen.

c) Indonezi. Kongo-Laos. Amerika Latine.

ç) Qëndrimet tona ndaj revizionistëve sovjetikë. (Krimet kryesore shtetërore dhe të ligat që kanë bërë ata kundër nesh.)

d) Qëndrimet ndaj fqinjëve (ligësitë kundër nesh, luftën tonë dhe qëndrimet tona të fqinjësisë së mirë).

8) Miqësia jonë e madhe me Kinën dhe ç'përfaqëson Kina për gjithë botën dhe për vendet arabe.

Qëndrimet tona për problemet botërore.

9) Situata jonë e shkëlqyeshme e brendshme, përparimet në vendin tonë (kjo natyrisht të mos dalë si mburrje, po siç është realiteti), duke e krahasuar me të kaluarën, duke vënë në dukje se populli e ndërton vetë socializmin me forcat e tij.

E PREMTE

3 MARS 1967*

DEFORMIMET PARIMORE NË ORGANET E PUSHTETIT SHTETËROR KANË RRJEDHUR NGA GABIMET NË VIJË

Këshillat popullorë, si organe bazë të pushtetit shtetëror në vendet socialiste, e kanë burimin në eksperiencën leniniste të Sovjetëve. Në kushtet tona, kjo eksperiencë iu përshtat qeverisjes së vendit dhe u përqaftua nga populli punonjës. Nuk e kuptojmë pse shokët kinezë po bëjnë një varg «eksperimentesh» në këtë drejtim për të gjetur «forma të reja»?!

Është punë e tyre, edhe ata mund të nxjerrin eksperiencën e vet, por unë mendoj se, për etapën e sotme të ndërtimit të socializmit, kjo formë leniniste e pushtetit është më e përshtatshme, e bazuar në parimet tona marksiste-leniniste. Pushtetin e këshillave popullorë duhet ta perfeksionojmë, ta afrojmë sa më shumë me popullin, ta demokratizojmë, të zgjidhen në të njerëzit më revolucionarë të popullit, të mos lëmë që aparatet administrative të burokratizohen, me një fjalë pushteti i këshillave të jetë forma e shtetit të diktaturës së proletariatit, siç na mësojnë Lenini dhe eksperiencia leniniste e partive tona.

Në qoftë se shokët kinezë lanë për një kohë të gjatë që pushteti i këshillave të tyre popullorë të bjerë nën drejtimin e elementëve revizionistë dhe ata shkaktuan kështu deformime parimore, këto duhet të ndreqen, sepse

nuk e kanë fajin as format, as parimet, por shmangiet dhe gabimet në vijë.

Por, siç duket, shokët kinezë po reflektojnë, po analizojnë Revolucionin Kulturor dhe po dalin me konkluzione. Tash, në këto veprimet e fundit të tyre, ne shohim se ata po korrigjojnë gabimet, ekzagjerimet, ekzaltimet, anarkinë, të gjitha ato fenomene që u shfaqën gjatë Revolucionit Kulturor, dhe që në shënimet e mia të mëparshme i kam sinjalizuar.

Shokët kinezë shkojnë drejt unifikimit të rrymave të ndryshme që janë shfaqur te hunveibinët («gardistët e kuq»), po spastrojnë udhëheqësit në parti dhe në pushtet. Sa po e spastrojnë partinë dhe në ç'mënyrë po e bëjnë këtë, hala nuk e kemi të qartë. Nuk po shohim sidomos çfarë masash publike po marrin për ujqit kryesorë si Liun, Tenin, Pen Çenin e të tjerë. Na kanë thënë që këta i kanë izoluar, por zyrtarisht këta qëndrojnë në vendet ku ishin më parë, marrin rrogat dhe mbajnë privilegjet e mëparshme. Këtë gjë nuk e kanë mirë shokët kinezë. Të shohim si do ta ndreqin.

E HËNË
27 MARS 1967

UDHËZIME PËR ARTIKUJ

Mendoj që në shtypin tonë të botohen këta artikuj:

- 1 — «Deklarata për Revolucionin e Tetorit».
- 2 — «Mbledhja e Karlovi-Varit».
- 3 — «Për lëvizjet revolucionare marksiste-leniniste».
- 4 — «Për gjendjen në Jugosllavi».
- 5 — «Vajtja e Titos në Kosmet».

Për këta bisedova me shokun Ramiz.

POPULLSIA SHQIPTARE NË JUGOSLLAVI NUK MASHTROHET DHE NUK MPOSHTET DOT NGA KLIKA TITISTE

Këto ditë, pas afro 16 vjetësh, Titoja bëri një vizitë të shkurtër në Kosovë, krahina më e shqetësuar e «mbretërisë» së tij. Kuptohet, ai vajti atje në radhë të parë për të bërë demagogji e për të mashtruar popullsinë shqiptare, por në të njëjtën kohë edhe për të forcuar më tej dhunën dhe terrorin që titistët ushtrojnë mbi këtë popullsi. Demaskimit të qëllimeve të këtij udhëtimi i kam kushtuar artikullin me titull «Popullsia shqiptare në Jugosllavi nuk mashtrohet dhe nuk mposhtet dot nga klika titiste»¹. Sot ky artikull iu dërgua gazetës «Zëri i popullit» që ta botojë nesër.

1 Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 35, f. 207.

MBLEDHJA E KARLOVI-VARIT

Shënime¹

Revizionistët përpiqen të balancojnë fuqinë me imperialistët amerikanë, duke ruajtur aleancën me ta dhe me vendet e tjera kapitaliste. Qëllimi kryesor: pengimi i revolucionit proletar dhe vendosja e «socializmit» borgjez.

Revizionistët, duke menduar të shfrytëzojnë luftën revolucionare e çlirimtare të popujve, si në Vietnam e gjetkë, të cilën në fakt e minojnë, kërkojnë të krijojnë atë peshë që do t'u japë mundësi për ujdi të mëtejshme me imperializmin amerikan dhe me socialdemokracinë botërore. Kjo aleancë, mendojnë revizionistët, mund të arrihet, duke dobësuar, në mos duke eliminuar, «të tërbuarit» amerikanë. Ata mendojnë se në një rast të tillë fitorja demagogjike do të ishte e madhe dhe se bashkërisht do të mund ta luftonin më me sukses zhvillimin e revolucionit.

Bashkëpunimi i revizionistëve francezë me partitë borgjeze franceze, enciklikat e papës, konformimi gjithnjë e më i theksuar i revizionistëve italianë me inte-

1 Një pjesë të këtyre shënimeve autori i ka përdorur në artikullin «Mbledhja e Karlovi-Varit — një mbledhje tradhtarësh», botuar në gazetën «Zëri i popullit», 13 prill 1967. Këtu shënimet botohen të plota.

resat e borgjezisë italiane dhe të Vatikanit, liberalizimi dhe shthurja ideologjike dhe politike në Bashkimin Sovjetik dhe në vendet e tjera revizioniste, janë kushtet e premisat ku mbështetet borgjezia e re revizioniste, e cila mendon dhe shpreson se «bashkekzistencat paqësore», të cilën e pengon agresioni amerikan, do ta shuajë flakën e revolucionit.

Revizionistët dhe borgjezët e tjerë në botë mendojnë e shpresojnë se vetëm kështu mund «t'ua zënë frymën» Kinës dhe Shqipërisë, ndaj të cilave, në rastin ekstrem, në situatat e reja që ata mundohen të krijojnë, mund të përdorin edhe forcën e armatosur të riorganizuar.

Udhëheqja e Bashkimit Sovjetik dhe e shteteve revizioniste mendojnë se politika e tyre e lëshimeve dhe e kapitullimeve përpara shteteve kapitaliste të Evropës ka dhënë mjaft prova garancie dhe janë të vendosura të vrapojnë me të gjitha forcat në këtë rrugë. Tani ato janë të gatshme t'i bëjnë akoma lëshime ideologjisë reaksionare borgjeze, për të realizuar tok me shtetet e tjera kapitaliste të Evropës balancimin e ndikimit amerikan.

Bashkimi Sovjetik dhe revizionistët e tjerë tani tërhiqen zvarrë nga politika e shteteve kapitaliste të Evropës me nevojat dhe me kërkesat e së cilës ata koordinojnë qëndrimet dhe iniciativat e tyre. Kontradiktat midis vendeve Perëndimore dhe Shteteve të Bashkuara të Amerikës janë bërë për revizionistët sovjetikë si fare ndriçuese, që i tërheqin, që i afrojnë dhe i hedhin në fushën e koniunkturave të botës së sotme kapitaliste. Si revizionistë që janë, si shërbëtorë të borgjezisë dhe të kapitalit, ata nuk mund t'i përdorin këto kontradikta për krijimin e një shtate të favorshme revolucionare. Përkundrazi mundohen për krijimin e një gjendjeje të re në Evropë, e cila të ndihmojë sidomos në forcimin e pushtetit të fuqive kapitaliste evropiane dhe në dëm të revolucionit. Ata mendojnë se tani janë të gjitha mundë-

sitë që ky pushtet mund të maskohet me parulla «socialiste», «liberale», «demokrate» etj.

Prandaj vizitat zyrtare të qeveritarëve sovjetikë në vendet kapitaliste të Evropës dhe e këtyre të fundit në Bashkimin Sovjetik kanë synuar drejt këtij qëllimi kryesor. Me sa duket tradhtarët e Moskës kanë parë disa «shpresa» natyrisht të lëkundshme e inkurajuese për politikën e tyre evropiane. Por këto «shpresa» në të njëjtën kohë u kanë kushtuar udhëheqësve sovjetikë dhe partnerëve të tyre revizionistë të Evropës koncesione të mëdha politike, ideologjike dhe ekonomike, që kanë dobësuar potencialin e tyre ekonomik dhe kanë futur brenda në vendet e tyre «kalin e Trojës» kapitalist të degjenerimit. Veprimi të tyre zyrtar-qeveritar në Evropë, që mbështetet mbi këto «shpresa» utopike, revizionistët sovjetikë duan t'i japin edhe pamjen ideologjike. Këtu qëndron thelbi i mbledhjes së Karlovi-Varit për të ashtuquajturin titull të fasadës «sigurimi evropian».

E gjithë kjo kështjellë me themeli prej balte, që revizionistët hrushovianë duan të ndërtojnë në Evropë, është nën mbikëqyrjen e imperializmit amerikan dhe të partnerit të tij në Bon.

Natyrisht, aleatët e revizionistëve sovjetikë, imperialistët amerikanë, nuk e kanë humbur as kredinë, as ndikimin e tyre mbi shtetet kapitaliste të Evropës. Këta i kanë konsideruar dhe i konsiderojnë gjithnjë Shtetet e Bashkuara të Amerikës si shpëtimtarin e tyre të përhershëm nga revolucionit. Pa imperializmin amerikan ata do t'i kishin ditët e numëruara. Sigurisht, mosmarrëveshje midis tyre dhe amerikanëve ekzistojnë, bile ato edhe mund të acarohen, por, në fazën aktuale, ato kanë kryesisht karakter koniunktural, karakter shantazhi, që shtetet perëndimore i përdorin për të përfituar ekonomikisht më shumë, për të konsoliduar

tregjet kombëtare dhe për t'i zgjeruar ato në kurriz të popujve dhe të shteteve më të dobëta dhe më në fund për të shkundur disi tutelën e politikës së diktatit amerikan.

Në këtë drejtim shtetet kapitaliste të Evropës përdorin ndaj aleatëve të tyre amerikanë edhe shantazhin revizionist sovjetik, natyrisht brenda disa cageve, brenda kuadrit të aleancave të tyre, të cilat ata i mbrojnë me vendosmëri. Sepse as imperialistët amerikanë, as partnerët e tyre kapitalistë të Evropës nuk kanë hequr kurrë dorë dhe nuk harrojnë kurrë qëllimin kryesor të përbashkët, likuidimin e Bashkimit Sovjetik si vend ish-socialist, si dhe likuidimin e socializmit në vendet e ish-demokracisë popullore evropiane. Në këtë garë për shkatërrimin e socializmit, imperialistët amerikanë dhe partnerët e tyre kapitalistë të Evropës, synojnë kurdoherë në dobësimin sa më shumë të Bashkimit Sovjetik edhe tani që ky po transformohet në një vend kapitalist, por edhe shpartallimin e aleatëve të Bashkimit Sovjetik për të realizuar izolimin e tij.

Këtu synon edhe qëllimi i «ndërtimit të urave» të Xhonsnit, i vërshimit të kapitalistëve të ndryshëm amerikanë dhe i borgjezisë kapitaliste evropiane në Bashkimin Sovjetik dhe në vendet e tjera revizioniste. Në këtë garë, natyrisht, partneri më i pasur e më i fuqishëm ka kurdoherë pjesën e «luanit».

Ujdia e re që përgatitin revizionistët modernë dhe kapitalistët evropianë ndesh në mjaft pengesa serioze. Ajo ndesh në vullnetin e fuqishëm të imperializmit amerikan, në politikën agresive të kapitalit gjermanoperëndimor, si dhe në çështjen e Republikës Demokratike Gjermane.

Revizionistët sovjetikë, ata polakë dhe çekoslllovakë, nuk janë në gjendje, hëpërhë, ta sakrifikojnë Republikën Demokratike Gjermane, pasi do të humbitnin shu-

më politikisht dhe do të demaskoheshin plotësisht. Për ta Republika Demokratike Gjermane është një hapësirë strategjike territoriale para kufijve të tyre. Nga ana tjetër ata e përdorin atë më tepër si një mjet shantazhi e pazarllëqesh të mëtejshme me imperializmin amerikan dhe me fuqitë kapitaliste të Evropës sesa për mbrojtjen e vërtetë revolucionare të Republikës Demokratike Gjermane. Sakrifikimi nga ana e tyre i Republikës Demokratike Gjermane në koniunkturën e sotme të marrëdhënieve ndërkombëtare do të thoshte forcim edhe më shumë i kapitalizmit agresiv gjerman, shpejtim i procesit të shpartallimit të aleatëve të Bashkimit Sovjetik në Evropë dhe kërcënim drejtpërdrejt i kapitalizmit të ri sovjetik dhe i kufijve kombëtarë polakë.

Nga ana tjetër, për imperializmin amerikan, Republika Federale e Gjermanisë në gjendjen e tanishme është një pikëmbështetje e rëndësishme për ruajtjen e statukuosë aktuale në Evropë, për ruajtjen e ndikimit amerikan në këtë kontinent. Ajo, në mënyrë të veçantë, luan një rol të rëndësishëm në hedhjen e «urave» amerikanë në Bashkimin Sovjetik dhe në vendet e tjera revizioniste, rolin e frikës së revanshistëve gjermanë.

Përveç kësaj imperializmit amerikan i duhet: të përballojë kontradiktat me shtetet e tjera kapitaliste të Evropës, të mbajë nën frikë e presion Bashkimin Sovjetik dhe të zhvillojë me sukses degjenerimin politik, ideologjik dhe ekonomik të këtij.

Vetë Republika Federale e Gjermanisë është një vend kapitalist agresiv i fuqishëm, është një imperializëm agresiv revanshist, me një politikë të vetën të përcaktuar mirë. Në këtë politikë, pa u tërhequr nga qëllimet e saj bazë dhe kryesore, ne shohim se tani Gjermania Federale po nxiton e po futet të marrë pjesë në garën e depërtimit ekonomik dhe politik në vendet ku sundojnë revizionistët, të cilët janë shumë sensibël për

kreditë gjermane të Bonit. Kjo e ka shqetësuar Bashkimin Sovjetik (që sheh se aleatët e tij revizionistë po i dalin nga kontrolli) dhe Poloninë që ka hallin e kufirit Oder-Najse; por ky proces do të vazhdojë, duan apo nuk duan revizionistët sovjetikë e polakë.

Imperialistët amerikanë duan, gjithashtu, të pengojnë edhe oreksin e Bonit në këto drejtime, por nuk kanë ç'të bëjnë. Interesi kryesor i tyre e do që të kënaqin edhe «dhinë» edhe «lakrën».

Kështu, Gjermania e Bonit është bërë «kafsha e zezë» për mbledhjen e Karlovi-Varit, pasi pengon planet që revizionistët sovjetikë po kurdisin me kapitalistët e Evropës. Por këta të fundit, edhe pse tregohen «mirëdashës» ndaj miqve të rinj lindorë, prapëseprapë, Gjermania e Bonit mbetet një aleat i sigurt, sido që është një partner i vështirë.

Udhëheqësit sovjetikë dhe partnerët e tyre revizionistë përpiqen ta bindin aleatin e tyre amerikan që ky të mos i japë armë bërthamore Republikës Federale të Gjermanisë dhe t'i frenojë asaj oreksin revanshist ndaj Republikës Demokratike Gjermane dhe kufirit Oder-Najse. Por në këtë plan ata synojnë shumë më larg. Mospërhapja e armëve bërthamore do të thotë ruajtje e monopolit të armëve bërthamore nga Bashkimi Sovjetik dhe Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Nën këtë «ombrellë» është ndërtuar edhe i gjithë projekti i «kështjellës» me themeli prej balte i sigurimit evropian.

Pra, baza e «paqes» revizioniste në Evropë mbështetet mbi monopolin e armëve bërthamore, Bashkim Sovjetik — Shtetet e Bashkuara të Amerikës, ashtu si edhe sigurimi evropian bazohet mbi aleancën amerikano-sovjetike. Nën këtë aleancë të dyfishtë zhvillohen buzëqeshjet, bëhen lëshimet dhe kompromiset, zhvillohen debatet dhe takimet me shpresë se do t'i arrihet qëllimi.

Gjithë propaganda e revizionistëve sovjetikë është

përqendruar në këtë pikë dhe një nga objektivat kryesorë që i ka caktuar vetes mbledhja e Karlovi-Varit është «mobilizimi politik dhe ideologjik i popujve të Evropës» për të braktisur luftën revolucionare kundër kapitalizmit evropian dhe botëror, për të braktisur luftën kundër imperializmit amerikan, për të konsoliduar politikisht dhe ekonomikisht borgjezinë e vjetër dhe të re evropiane, për t'i hequr kësaj frikën nga revolucioni, për të konsoliduar pajtimin klasor, bashkekzistencën paqësore, politikën ekonomike dhe ideologjike borgjeze, të shkallmuara dhe të rrezikuara nga marksizëm-leninizmi dhe nga revolucioni botëror.

Por mbledhja e Karlovi-Varit është një mbledhje e paradështuar, është një mbledhje tradhtarësh të marksizëm-leninizmit, të revolucionit dhe të popujve. Të gjithë ata që do të mblidhen atje i ka zënë «kanceri». Ata zgjedhën për mbledhje një vend ku venë të kurohen të sëmurët, por sëmundja e tyre është pa shërim. Ata shpejt ose vonë do të groposen nga revolucioni.

Pse e bëjnë revizionistët modernë këtë mbledhje pa sukses dhe pse me një rend dite të tillë të cunguar?

Revizionistët hrushovianë nuk kishin këtë plan që ka mbledhja e tanishme, por u katandis kokoshi një thellë. Plane të tjera shumë më të mëdha kishin udhëheqësit sovjetikë në torbën e tyre të shpuar.

1) Ata kishin në plan një mbledhje të gjerë të partive komuniste të botës, natyrisht pa pjesëmarrjen e Partisë së Punës të Shqipërisë dhe të Partisë Komuniste të Kinës, si dhe të partive e grupeve marksiste-leniniste revolucionare. Atje ata shpresonin t'i dënonin partitë marksiste-leniniste dhe t'i përjashtonin ato (sikur varet prej tyre!) nga lëvizja komuniste ndërkombëtare. Me këtë veprim revizionistët e Moskës kishin për qëllim:

a) Pas kaq diskutimesh të bujshme në luftën e tyre

të ndyrë kundër marksizëm-leninizmit dëshironin të merrnin aprovimin nominal të renegatëve të tjerë për vijën tradhtare të tyre dhe ta pagëzonin zyrtarisht këtë si «vijën e lëvizjes komuniste ndërkombëtare».

b) Në mos në fakt, të paktën në formë, revizionistët e Moskës donin të tregonin se «ekziston uniteti» në lëvizjen komuniste botërore dhe se në krye të saj qëndrojnë, si kurdoherë, revizionistët e Moskës. Me një fjalë ata donin të riafirmohej «shkopi i tyre i dirigjentit» në forma të reja dhe në kushte të reja centrifugale të frontit revizionist.

Ato që nuk i arriti dot Hrushovi, u përpoqën t'i arrijnë nxënësit e tij, por ndeshën në pengesa e në vështirësi edhe më të mëdha se mësuesi i tyre.

c) Dështimet që pësoi në çdo lëmë vija e tyre tradhtare, në ideologji, në politikë, në ekonomi etj., më tepër se kurrë ata kishin nevojë për një perde tymi, që të gënjenin popujt e vet dhe të frenonin kryengritjet në vendet e tyre. Dhe kjo perde tymi, mendonin revizionistët sovjetikë, do të ishte një mbledhje e gjerë e partive komuniste të botës.

2) Në këtë mbledhje revizionistët sovjetikë kishin vënë në plan të bënin shumë zhurmë «për të mbrojtur» Vietnamin. Ata kishin qëllim të fshihnin tradhtinë e tyre ndaj popullit vietnamez, si dhe pazarllëqet e turpshme dhe komplotet e fshehta që ata bëjnë së bashku me imperializmin amerikan për të gjunjëzuar Vietnamin heroik dhe për të shpëtuar agresorët dhe veten nga disfata e turpshme. Gjithashtu ata mendonin ta përdornin çështjen e Vietnamit si atë për të gënjyer popujt e botës e veçanërisht ata të Evropës që të aderonin më lehtë në planet për sigurimin evropian.

3) Dhe qëllimi i tretë i revizionistëve sovjetikë: donin të shitnin planin e sigurimit evropian, synimi konkret i të cilit është të luftohet revolucioni në Evropë dhe

të çohet zjarri i luftës grabitqare imperialiste në Azi, në Afrikë dhe në Amerikën Latine.

Këto qëllime të hapëta e të fshehta të revizionistëve sovjetikë ndeshën në kundërshtime të ndryshme nga ana e partnerëve të tyre që ndjekin secili qëllime dhe politika të veçanta.

Disa parti të ashtuquajtura komuniste, por që në realitet ndjekin një kurs oportunist, duke dashur t'i përmbahen gjoja vijës së mesme, pasi i kuptojnë hilet e revizionistëve sovjetikë dhe duke dashur të ruajnë «manovrimin» e lirë të tyre, bëjnë përpjekje të tërhiqen nga pjesëmarrja në këtë mbledhje. Ata kërkojnë të luftojnë marksizmin, Partinë e Punës të Shqipërisë, Partinë Komuniste të Kinës dhe partitë e grupet revolucionare marksiste-leniniste me mënyrat e tyre, me dy faqe, dhe të bëjnë tregti e të marrin ndihma e kredi nga imperialistët pa zemëruar as Uashingtonin, as Moskën, as Bonin.

Fashistët titistë jugosllavë, agjentë të hapët të amerikanëve, kuptohet se nuk mund të marrin pjesë në mbledhjen e këtyre, pasi nuk mund t'i lejojnë vetes të largohen për asnjë çast, qoftë edhe në formë, nga padronët e vet të përtej Atlantikut dhe nga miqtë e Bonit. Titoja di të manovrojë edhe duke qenë jashtë mbledhjes dhe ta drejtojë Karlovi-Varin nga Beogradi.

Për sa i përket Partisë së Punonjësve të Vietnamit ajo nuk pranoi të merrte pjesë në këtë mbledhje tradhtarësh.

Partitë revizioniste të vendeve kapitaliste të Evropës, siç duket, nuk e gjetën oportun rendin e ditës të plotë të formuluar nga revizionistët sovjetikë për mbledhjen në fjalë të Karlovi-Varit. Ato hezitojnë dhe kundërshtojnë për shkak të frikës që kanë nga polemika dhe nga lufta e pashuar kurrë e marksistë-leninistëve revolucionarë në botë si dhe për shkakun tjetër se ve-

primet e tyre aktualisht janë më shumë të ndërruar dhe të koordinuara me partitë borgjeze dhe socialdemokrate të vendeve të tyre sesa me Partinë Komuniste të Bashkimit Sovjetik. «Pavarësia» e tyre është varësi nga borgjezia e vet nacionale dhe largimi i tyre nga Partia Komuniste e Bashkimit Sovjetik është kthyer në bashkimin me partitë borgjeze dhe socialdemokrate. Në këto kushte është krejt e qartë pse iniciativa e mbledhjes ka-
loi nga duart e revizionistëve polakë e francezë dhe pse ren-
di i ditës katandisi vetëm në çështjen e sigurimit evropian.

Partia Komuniste Franceze, si iniciatore në mbledhjen e Karlovi-Varit, shpreh vullnetin e koalicionit revizionisto-socialdemokrat të krijuar kohët e fundit në Francë. Nga ana tjetër, mbledhja e Karlovi-Varit është një dëshmi e realizimit të policentrizmit toliatist, e rigrupimeve të partive të ndryshme revizioniste dhe e mbledhjeve të tyre të veçuara me interesa e plane të veçanta, që nuk kanë asgjë të përbashkët me mbrojtjen e marksizëm-leninizmit, të socializmit, të revolucionit dhe të unitetit të vërtetë internacionalist të komunistëve.

E gjithë kjo vërteton degjenerimin e këtyre partive që marrin pjesë në mbledhjen e Karlovi-Varit. Kjo është një etapë tjetër drejt varrit ku po shkojnë revizionistët sovjetikë.

Shënime plotësuese

— Vizitat e ndryshme të udhëheqësve sovjetikë në vendet kapitaliste të Evropës dhe në Vatikan.

— Aleanca e Partisë Komuniste Franceze me partinë socialiste dhe partinë e Miteranit.

— Tendenca e Hungarisë dhe e Bullgarisë për lidhjet diplomatike me Bonin dhe bllokimi i tyre përkohësisht.

— Vendosja e lidhjeve diplomatike e rumunëve me Bonin.

— Polakët dhe deri diku çekët kundërshtojnë lidhjet diplomatike me Bonin (kufirin Oder-Najse-Munih-Sudetët).

— Republika Demokratike Gjermane kundërshton lidhjet diplomatike me Bonin, pra në akord me polakët.

— Sovjetikët në mes të rrugës detyrohen të anojnë nga Poloni-Republika Demokratike Gjermane dhe nga Partia Komuniste Franceze dhe bllokuan përkohësisht planet hungarezo-bullgare për lidhje diplomatike me Bonin, ndryshe dështonte konferenca e Karlovi-Varit, pra, dështonte një pjesë e qëllimeve të sovjetikëve për të cilat bëjnë mbledhjen, dështonte, gjithashtu, qëllimi i Partisë Komuniste Franceze—dirigjentja aktuale kryesore e mbledhjes së Karlovi-Varit.

— Longoja shkon në Rumani për të bindur rumunët të pranojnë minimumin e programit të mbledhjes. Rumuni vë kondita që mbledhja të jetë një filluskë sapuni, kështu rumunët kënaqin edhe Titon, edhe amerikanët, edhe Bonin. Përsëritja e traktateve bilaterale bën pjesë në këtë plan politik për nënvleftësimin e Traktatit të Varshavës, për dobësimin e tij, për zhdukjen e tij dhe për krijimin e mundësive të aleancave të reja me shtetet kapitaliste të Evropës për t'iu përshtatur ndryshimeve dhe koniunkturave të reja.

— Revizionistët sovjetikë u trembën shumë nga Revolucioni Kulturor, jo pse u demaskuan vetë revizionistët, por u frikësuan nga «incidente me armë» dhe «rivendikime territoriale» nga ana e kinezëve. Kështu ata kishin planifikuar që mbledhja e Karlovi-Varit t'i dilte përpara situatës së frikshme të tyre. Kështu të bëhej demaskimi i Kinës në bllok.

— Partnerët kryesorë të revizionistëve sovjetikë nuk e gjykuan këtë situatë njësoj, nuk u pajtuan me frikën e sovjetikëve edhe për arsye se po t'u ngjiste ndonjë gjë atyre, ndonjë e keqe imediate nuk u vinte.

Prandaj ata preferuan më mirë polemikën me gazeta.

— Çështja e Vietnamit po të vihej dhe të pranohej si rend dite, siç e donin sovjetikët dhe disa partnerë të tyre, atëherë kjo do të degjeneronte në sulme kundër Kinës. Vietnamezëve nuk ua do interesi këtë dhe as çështja e sigurimit evropian nuk u intereson, prandaj ata nuk venë në mbledhje.

— Kubanezëve dhe latino-amerikanëve nuk duhet t'u interesoje sigurimi evropian, pse kjo do të thotë t'u lihet dorë e lirë Shteteve të Bashkuara të Amerikës jo vetëm në Azi, por edhe në Amerikën Latine, pse po të pranojnë këtë vijë, atëherë duhet t'u përmbahen konsekuencave të saj në kontinentin amerikan, pra të jenë nën diktatin sovjetiko-amerikan.

— Të gjitha këto duhet të kihen parasysh, të analizohen, në rast se duam të kuptojmë arsyet e vërteta pse bëhet mbledhja në Karlovi-Vari, ose pse ajo mund të dështojë.

E PREMTE

7 PRILL 1967*

NË KINË SHKOHET DREJT «UNIFIKIMIT» TË PARTISË ME PUSHTETIN

Është e vështirë të nxjerrësh një konkluzion të saktë nga informatat që jep shtypi dhe radioja kineze. Mund të thuash vetëm se tani atje gjendja është më e mirë sesa përpara fillimit të Revolucionit Kulturor, sepse, në fakt, ky revolucion u shpërthye për të përmbysur pushtetin borgjez të revizionistëve, që ishte vendosur në Kinë nën maskën e diktaturës së proletariatit. Pra, revolucionin u ngrit të përmbysë kundërrevolucionin e vendosur gjatë 17 vjetëve. Kjo është ana e mirë. Po a është përmbysur tërësisht kundërrevolucionin në Kinë? Kjo nuk duket qartë, duhet të ketë vende ku akoma nuk është përmbysur, ku tolerohet, pse revolucionin nuk është akoma në gjendje të mundë kudo kundërrevolucionin.

Duket se vija borgjezo-kapitaliste në Kinë nuk ka qenë një fenomen i përciptë, po shumë i thellë. Revizionistët kinezë mbanin fort në duart e tyre partinë, pushtetin, ekonominë. Aparatet dhe njerëzit ishin të tyret dhe zor që i pengonte kush, bile ata që tentonin, eliminoheshin. Përpara Revolucionit Kulturor revizionistët përdorën shumë manovra, taktika dhe kundërsulme masive. Ata vazhdojnë të përdorin format legale dhe ilegale për t'i bërë ballë revolucionit.

Sa mund të gjykojmë ne nga jashtë, shokët kinezë

duhet ta kenë menduar shumë të vogël rrezikun. Ata kanë menduar se rezistenca do të ishte e dobët dhe, për ta shuar, do të mjaftonin daciabaot. Ushtrinë ata u detyruan ta futnin në valle më vonë, kur sulmoi reaksioni me forca të mëdha, pse panë që kuadrot e tyre po hiqeshin nga fuqia.

Mirëpo siç duket, tash për tash vazhdon vetëm demaskimi politik i revizionistëve dhe i krerëve të tyre, si Liu Shao Çia dhe Ten Hsiao Pini dhe, çka është «origjinale», qesharake, në shtypin zyrtar kinez thuhet gjithë ato krime politike dhe ideologjike për Liu Shao Çinë, po emrin e tij nuk e zënë asnjëherë në gojë. Me të vërtetë e çuditshme! Të kujtohen me këtë rast ato momente kur nuk donin të zinin në gojë Hrushovin.

Po këtu del edhe çështja tjetër: Ku ka qenë Maoja, ku kanë qenë gjithë këta shokë të tjerë «revolucionarë», kur Liu Shao Çia ka shprehur të tilla mendime politike dhe ideologjike (këto tash botohen në gazetate), që jo një kapitalist normal, po as Hitleri dhe Musolini, në kohën më të egër të tyre, nuk i kanë shprehur, nga frika se do të demaskoheshin? Kurse Liu Shao Çia, që i shprehte gjithë këto mendime, qëndron akoma, qoftë edhe formalisht, nënkryetar i partisë dhe president i republikës.

Çështja tjetër me rëndësi, siç po e marrim vesh (ose më mirë që nuk po e marrim vesh) është ajo që «partia nuk ekziston», ose ekzistojnë komunistë individualë. Nuk ekziston rini komuniste, por ekzistojnë shumë organizata të «Gardës së kuqe»; nuk ekzistojnë komitete partie dhe organe shtetërore, por ekzistojnë «komitete revolucionare» të caktuara «nga masat» sipas parimit të «lidhjes tripalëshe». Kjo është «forma e re» që lindi nga Revolucioni Kulturor.

Siç po kuptojmë, shkohet drejt «unifikimit parti-pushtet»!!!! Kjo është «përvoja e Revolucionit Kultu-

ror». Disa thonë: «Kjo është provë», disa e kanë bërë *fait accompli*, të tjerët ruajnë strukturën e partisë! Djalli e merr vesh.

Unë mendoj se kjo çështje do të dojë shumë kohë që të llogarohet dhe me masa gjysmake, me *tâtonnements*¹, me prova, duke hedhur poshtë eksperiencën marksiste-leniniste të fituar, ajo nuk do të llogarohet mirë, pse që tash duken shenja oportuniste, zbutje dhe frikë nga masat revolucionare.

Shumë dëme i solli dhe po i sjell lëvizjes komuniste ndërkombëtare puna armiqësore e revizionistëve kinezë dhe mungesa e masave me të vërtetë rrënjësore për shtypjen e tyre definitive.

1 Frëngjisht — kërkime kuturu.

TAKIM ME AMBASADORIN E RI KINEZ

Prita sot ambasadorin e ri të jashtëzakonshëm dhe fuqiplotë të RP të Kinës, Liu Hsiao¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 35, f. 230.

**MBLEDHJA E KARLOVI-VARIT — NJË MBLEDHJE
TRADHTARËSH¹**

Shënimet e zgjeruara që shkrova në Ditar më 4 prill² më shërbyen për të bërë, këto ditë, një artikull me titull: «Mbledhja e Karlovi-Varit — një mbledhje tradhtarësh». Sot e pashë atë përfundimisht. Iu dërgua gazetës «Zëri i popullit» që ta botojë nesër.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 35, f. 243.

² Shih në këtë vëllim, f. 373.

MENDIME MBI REVOLUCIONIN KULTUROR. ANARKIA NUK LUFTOHET ME ANARKI

Natyrisht, për mungesë faktesh, mund të gabohemi, pse në këtë çështje kaq të madhe dhe njëkohësisht kaq të ndërlikuar, është diçka karakteristike që nuk gjejmë një vazhdimësi në raportimin e fakteve nga ana e Partisë Komuniste të Kinës.

Shtypi zyrtar kinez dhe, në radhë të parë, gazeta «Zhenminzhibao», që është organi i Komitetit Qendror, e pasqyron këtë pasiguri, ajo i ruhet shprehjes së mendimit të vërtetë dhe trajtimit të evenimenteve. Prandaj, në vend të tyre ajo shkruan më tepër që të vërtetojë se «idetë e Maos kanë qenë dhe janë kurdoherë të drejta», se «Maoja çdo gjë e ka kuptuar drejt, çdo gjë ai e përshikon drejt dhe të gjithë duhet të ndjekin mësimet e Maos», të cilat jepen me citate dhe kanë një vit që mbushin gazetatat, muret, trupin e njerëzve dhe të sendeve. Duket sikur shokët kinezë i shpjegojnë evenimentet sikur këto janë pjella e ideve të Maos, kështu që çdo artikull e çdo shkrim të orienton vetëm për të të mbushur mendjen se Maoja është «gjenial», në vend që të të shpjegojë konkretisht ç'ngjet në realitet. Kjo është një e metë serioze e paraqitjes së gjërave.

Por mua më duket se kjo nuk është e rastit, kjo përfaqëson një gjendje kaotike dhe një metodë pune dhe lufte jo të përshtatshme për t'i vënë gjërat në vend.

Unë mendoj, e mund që edhe gabohem, se Revolucioni Kulturor u fillua jo me perspektiva të qarta, nuk u përcaktua rruga nëpër të cilën do të ecte, nuk u parashikuan të priturat dhe të papriturat. Mendoj se nuk ekzistonte shtabi i revolucionit. Në revolucion u shkua pa partinë.

Ç'u bë partia? Ku është partia? Kush e drejtonte partinë? Partia, sipas të dhënave, nuk ishte në duart e Maos, ishin të tjerë ata që e manovronin. Pra, partia, si parti marksiste-leniniste, nuk doli në revolucion dhe nuk e udhëhoqi revolucionin. Këtë revolucion e udhëhoqën disa kuadro e komunistë, me Maon në krye, po jo si parti.

Në revolucion u ngrit «Garda e kuqe», po kjo nuk ishte partia, as organizata e rinisë komuniste, as ajo e bashkimeve profesionale, as klasa punëtore. Ky është minusi i madh nga ana parimore dhe organizative. U ngrit «Garda e kuqe» në revolucion, po çfarë do të bënte ajo, ç'rrugë do të ndiqte? Kam përshtypjen se kjo gjë nuk ka qenë e qartë që në fillim, por edhe pastaj «Garda» u udhëzua të demonstronte forcën, besnikërinë ndaj ideve të Maos dhe të demaskonte revizionistët e t'u merrte atyre pushtetin.

Çështja kryesore, pra, ishte çështja e pushtetit. Të luftosh për të marrë pushtetin, do të thotë se dikush e ka në dorë këtë pushtet dhe nuk e lëshon, prandaj duhet të ngrihesh në revolucion. Siç del, pra, u ngritën në revolucion për të marrë pushtetin, pa pasur partinë në krye, ose, më mirë, partia e kishte pushtetin, por partia nuk ishte në rrugë të drejtë.

Ishte apo nuk ishte partia në rrugë të drejtë? Në qoftë se jo, atëherë duhet thënë qartë përse, ku kanë qëndruar gabimet, kush i kishte bërë këto gabime dhe si duheshin ndrequr? Në rast se partia ishte në rrugë të drejtë, përse ajo nuk e udhëheq, në fakt, revolucio-

nin? Në rast se revizionistët janë pakica, atëherë përse partia nuk i qëron menjëherë këta dhe sidomos tash që po bëhet edhe revolucioni?

Këto s'janë të qarta, lihen në errësirë, mbase do t'i sqarojë e do t'i zgjidhë revolucioni.

Mendoj se revolucioni është gjëja më serioze që mund të bëhet dhe ai nuk lejon as spontaneitet, as mungesë të disiplinës së hekurt, as lëkundje në parime, as anarki dhe as konfuzion. Të gjitha këto që nuk duhen, ne i gjejmë në Revolucionin Kulturor kinez. Këto jo vetëm që nuk kanë marrë fund, po kështu, siç po ecet, do të vazhdojnë gjatë në dëm të revolucionit dhe të socializmit në Kinë.

Revolucioni, pa goditur krerët e tradhtisë, ose të paktën pa u përmendur atyre as emrin, nuk është revolucion. Pa prerë ca koka tradhtarësh që e meritojnë, ai nuk është revolucion. Në qoftë se veprohet kështu siç veprojnë shokët kinezë, atëherë mos fol më për diktaturën e proletarietit, mos fol më për luftën e klasave, se këto atëherë janë fjalë dhe vetëm fjalë. Ne nuk themi se duhen këputur kokat kot së koti dhe pa faj, por, derisa armiqtë akuzohen për krimin e tradhtisë, ata e kanë merituar plotësisht plumbin. Ç'pritet atëherë? Edhe në qoftë se shkohet nga parimi se «duhet me i demaskue më parë armiqtë», ka gati një vit që po bëhet demaskimi i tyre.

Për le të marrim çështjen e demaskimit. A bëhet drejt ai dhe kush e udhëheq? Është fakt se këtë nuk e bën partia, si forcë e organizuar dhe brenda caqeve, ajo nuk vepron, ajo është e paralizuar, për të mos thënë e shpartalluar. Këtë demaskim me daci-bao e bën «Garda e kuqe». Kjo dhe të gjithë «ata që bëjnë revolucionin», thonë çfarë të duan, shajnë e diskreditojnë kë të duan. Me një fjalë, nuk është partia si parti ajo që i udhëheq të gjitha këto veprime, por këto i udhë-

heqin Maoja dhe një sërë shokësh, që është vështirë të kontrollohen në gjithë atë Kinë të madhe, ku efektivisht nuk ka një parti dhe ku armiku ka me dhjetëra vjet që ka punuar intensivisht. **Anarkia e krijuar nuk mund të luftohet me anarki.**

Gabimi i madh i Maos dhe i shokëve të tjerë, mendoj se qëndron në faktin se ata nuk po e trajtojnë drejt «çështjen e partisë», çështjen e vijës dhe të kua-drove të saj. Problemi, sipas mendimit tim, duhet shtruar kështu: Ka gabuar partia gjatë 17 vjetëve apo nuk ka gabuar?

Natyrisht, Partia Komuniste e Kinës ka gabuar rëndë. Dikush atë e udhëhoqi në rrugë të gabuar dhe partia nuk ka qenë në gjendje të shihet ku po e çonin. Pra, tok me disa njerëz kanë gabuar edhe shumë të tjerë. Është e domosdoshme që, në radhë të parë, partia të analizojë vijën e saj të gabuar dhe ta ndreqë. Po nuk e pa partia gabimin e saj, gabimi nuk mund të ndreqet. Çështjet në Kinë nuk shtrohen kështu dhe partia trajtohet në mënyrë kavalierçe.

Problemi shtrohet: Kush ka të drejtë dhe kush ka gabuar? «Kanë gabuar Liu Shao Çia, Ten Hsiao Pini», dhe Maoja nuk ka gabuar? Sigurisht, atje dikush ka gabuar dhe këta janë banda e Liu Shao Çisë. Mirëpo, tok me Liun dhe Ten Hsiao Pinin **ka gabuar e gjithë partia, pra edhe vetë Maoja, që e ka lënë partinë të gaboje.** Atëherë partia duhet ta analizojë, ta gjykojë të gjithë këtë situatë dhe të marrë masat e duhura. Në fakt, partia është lënë mënjane dhe janë lejuar të tjerë, të rinj, «gardistë», që të kritikojnë partinë nga jashtë, jo partinë drejtpërdrejt, po njerëzit, kudo dhe këdo. Njerëzit duhen kritikuar edhe me daci-bao. Po ka apo nuk ka parti që të drejtojë, të sanksionojë, të thotë: «Kjo është e mirë, kjo është e keqe»? Një gjë e tillë, ka një vit të tërë, nuk po duket.

Kush ka mbetur pa gabuar në Partinë Komuniste të Kinës? Del se Maoja me dy-tre veta. Atëherë, si do të bëhet kjo punë me gjithë këtë mori kuadrosh të gënjyer, që kanë gabuar edhe padashur, me vite të tëra? Do të mbështeten te këta, do të ndahet shapi nga sheqeri dhe do të ndërtohet partia e të veprojë normalisht dhe revolucionarisht? Kjo nuk po duket qartë akoma, derisa edhe likuidimi përfundimisht i grupit tradhtar të Liu-Tenit nuk po merr fund akoma.

Shumë kuadro, siç më duket mua, janë demaskuar e janë rehabilituar jo në rrugë të drejtë. Partia nuk u mblodh të bënte analizën e punës dhe t'i gjykonte kuadrot një e nga një, t'i vinte ata përpara përgjegjësisë, t'i nxirrte edhe në dacibao, kur ishte rasti. Çen Jia, për shembull, akuzohet rëndë me dacibao. Ai mbrohet nga Maoja dhe udhëheq Ministrinë e Punëve të Jashtme. Kjo nuk është serioze dhe as në rrugën organizative të partisë, por si ky ka me miliona kuadro.

Me një artikull «Mbi trajtimin e kuadrit», ose «Poshtë anarkia!», zor të vihen në vend këto gjëra, pse këta zëra nuk bien në veshin e partisë, si parti, si repart i organizuar i klasës. Partia është në konfuzion, atë po e mbajnë në konfuzion dhe këtë e arsyetojnë duke thënë se «bëhet revolucioni». Pa parti nuk ka revolucion të vërtetë, pa parti revolucioni do të çalojë, do të hasë në të papritura serioze.

Përse nuk fillohet nga forcimi i partisë në bazë, në qoftë se është zor të arrihet kjo në qendër? Përse kërkohet të rregullohet puna vetëm nga lart? Duket qartë, shokët nuk mbështeten në partinë si parti e organizuar ose si parti që e riorganizojnë pas tronditjes. Ata vetëm emërojnë komitete si ai i Pekinit (që ndryshoi tri herë e, megjithatë, e pagëzuan si një eveniment me rëndësi të madhe ndërkombëtare).

Ne nuk i kuptojmë dot këto mënyra veprimi. Plaga

është hapur, pislleku po qërohet. Këtë ne po e shohim, por ai po qërohet me javash, jo rrënjësisht dhe jo si duhet, me metoda kirurgjikale marksiste-leniniste. Të shohim, eksperiencia do të na mësojë shumë gjëra, vetëm urojmë që revolucionin të triumfojë.

Shokët kinezë, siç po gjykoj unë (mund të mos e kem drejt, pse vazhdojmë të jemi në errësirë për shumë fakte të brendshme të partisë së tyre), **në veprimet e tyre kanë një dozë të theksuar liberalizmi dhe oportunizmi. Natyrisht kjo është shumë e dëmshme.** Këto tendenca nuk duhet të jenë as të reja dhe as të rastit. Fakti që në partinë e tyre për 17 vjet janë vërtetuar dy vija, të cilat kanë bashkëjetuar pa u fërkuar shumë me njëra-tjetrën (tash së fundi thuhet se ka pasur gjoja fërkime, bile dukeshin aq të azhustuara me njëra-tjetrën, sa që në dukje paraqiteshin një e vetme) vërteton oportunizmin socialdemokrat në vijë.

Nuk mund të shfajësosh një gabim ose, më mirë, të mos e zbatosh në mënyrë korrekte vijën marksiste-leniniste, duke invokuar kushtet specifike të Kinës. Është e domosdoshme që në Kinë dhe kudo marksizëm-leninizmi të zbatohet në mënyrë jodogmatike. Ligjet e revolucionit, të luftës së klasave, të natyrës dhe të rolit të partisë marksiste-leniniste, nuk mund t'i manipulosh si të duash, nën pretekstin e një «politike elastike», ose nga nevoja «e kompromiseve të drejta» të diktuar nga rrethanat. Në qoftë se parimet nuk ruhen, aleanca dhe kompromiset marrin rrugë të shtrembër dhe rrezikojnë vijën, partinë, ecjen e drejtë të revolucionit.

Fakt është se Partia Komuniste e Kinës për dhjetëra vjet me radhë ka jetuar duke toleruar në gjirin e saj dy vija. Në qoftë se shkohet me parimin se duhen dy vija aktive në parti, atëherë partia nuk mund të jetë marksiste-leniniste. Edhe brenda në parti duhet

të zhvillohet një luftë klase, bile e ashpër, për ta likuiduar sa më parë dhe përfundimisht fraksionin anti-parti, antimarksist. Një luftë të tillë ne nuk e kemi parë në Partinë Komuniste të Kinës, edhe kur disa udhëheqës (që s'kanë qenë të vetmuar) janë dënuar si fraksionistë. Përkundrazi, ata kanë qëndruar jo vetëm në parti, por edhe në udhëheqjen kryesore.

Ne edhe tash, përpara kësaj situatë të rëndë, kur po zhvillohet revolucioni për marrjen e pushtetit nga duart e revizionistëve, shohim po atë farë diletantizmi, zemërgjerësie, javashllëku e liberalizmi ndaj elementit antiparti dhe kundër klasës. Ne shohim të mungojë disiplina e hekurt që duhet të ekzistojë në parti dhe në revolucion; ne nuk shohim qartë dhe si duhet centralizmin demokratik, dhe, sidomos në kohërat revolucionare, ne nuk shohim jo vetëm autoritetin e vërtetë të një udhëheqësi, që është i domosdoshëm, por as autoritetin e një udhëheqjeje të tërë kolegjiale në qendër dhe në provinca, e domosdoshme kjo në çdo kohë dhe sidomos në kohën kur zhvillohet revolucioni.

Është gabim i madh katastrofal të lësh partinë në errësirë dhe t'i kundërvësh asaj masat, që udhëheqjen e partisë, udhëheqjen e vërtetë kolegjiale, ta vësh nën zjarrin e pakontrolluar, të padrejtuar, ose të frymëzuar në mënyrë spontane e të çrregullt të masave të gjera ose të «gardistëve të kuq». Lëshime të tilla nuk mund të arsyetohen me parullën «politika e masave». Politikën e masave duhet ta udhëheqë partia e organizuar me parime të drejta organizative, me një vijë politike dhe ideologjike të qartë, me një centralizëm marksist-leninist dhe me një disiplinë të hekurt. **Ne kemi pasur mendimin, se ashtu lihej përshtypja, që të gjitha këto norma e parime të drejta ekzistojnë në Partinë Komuniste të Kinës.**

Sigurisht, grupi i Liu Shao Çisë i kishte shtrembë-

ruar, ose i kishte vënë në shërbim të një qëllimi armiqësor, antimarksist dhe antiklasor parimet dhe normat e partisë. Por, të mos zhvillohej një luftë e ashpër, këmbëngulëse, e vazhdueshme brenda në parti dhe jo vetëm në udhëheqje për të përpunuar e për të zbatuar vijën nga pozita klasore, nga pozita marksiste-leniniste, nga pozita partie, ky ishte një gabim kolosal. Asgjë nuk mund ta shfajësojë këtë. Kjo provon se vija nuk ka qenë e qartë për të gjithë.

Është gabim i madh të vazhdohet të mos i thuhet partisë, ku ka gabuar ajo. I thuhet vetëm se të tëra gabimet i ka bërë grupi i Liu-Tenit. Kjo është një, por në këtë vijë ka punuar e ka gabuar e gjithë partia. Të përpiqesh ta bësh partinë të ndërgjegjshme për gabimet e saj nëpërmjet gabimeve dhe tradhtisë së Liu-Tenit, kështu siç bëhet nga jashtë me dacibao të shkaputura, të çorganizuara, kjo nuk është e rregullt, kjo nuk është e frytshme, kjo nuk do ta kalitë si duhet partinë në rrugën e njohjes dhe të korrigjimit të gabimeve të saj dhe do të ketë pasoja të hidhura të mëtejshme, kur partia do të riorganizohet.

Se si do të riorganizohet partia, edhe kjo nuk është e qartë. E qartë është se po formohen komitetet revolucionare. Mendoj se këto, sido që vonë, do të vazhdojnë të drejtojnë revolucionin dhe në njëfarë mënyre të ringjallin partinë e spastruar nga llumi revizionist, për të vajtur pastaj në kongres, ku të përcaktohet vija e drejtë e të kritikohen hapur, përfundimisht dhe drejt gabimet e vërtetuara. Do të shohim!

Përveç një sërë qëndrimesh jomarksiste, siç është ngritja e kultit të Maos në platformën kombëtare dhe ndërkombëtare, propaganda kineze po vepron njëlojt edhe me Revolucionin Kulturor Proletar, duke e quajtur atë «aq të madh, në mos më të madh se veprën e Marksit dhe se Revolucionin e Tetorit» etj. Kjo është

një mburrje e kotë dhe pa baza. Nga propaganda kineze del se të gjithë duhet të kalojnë nga kjo fazë e tyre, se Revolucioni i tyre Kulturor është universal! Kjo nuk është kështu dhe s'mund të jetë kështu. Në rast se një parti marksiste-leniniste, që ka marrë fuqinë dhe, duke ndërtuar socializmin, e zë gjumi i rëndë në atë shkallë saqë borgjezia e re revizioniste dhe klasat e shtypura kapitaliste gati e kanë rimarrë pushtetin, siç ndodh në Kinë aktualisht, atëherë duhet rimarrë pushteti, duhet ribërë revolucioni, i cili vetëm nga objektivat që cakton e arrin, dhe nga zhvillimi i tij me konsekuencë në bazë të marksizëm-leninizmit mund të quhet proletar.

Një parti marksiste-leniniste si Partia jonë, që ndërton socializmin drejt, që zhvillon luftën e klasave, efektivisht dhe jo me fjalë, që thëllon Revolucionin Proletar me sukses, nuk mund të shkojë në rrugën që predikojnë kinezët. Rruga e Partisë sonë është revolucionare, konsekuente dhe marksiste-leniniste. Një parti marksiste-leniniste si jona ndërton socializmin, thëllon revolucionin, po nuk bën revolucion si ai që zhvillohet sot në Kinë, sepse Partia jonë as ka lejuar dhe as lejon t'ia marrë kush pushtetin, ajo e mban atë fort në duart e saj të çelikut dhe nuk do të ketë kurrë rrezik për aksidente, po të ecë gjithnjë e vendosur dhe vigjilente siç po ecën ajo, në rrugën marksiste-leniniste.

E PREMTE
28 PRILL 1967

NJË ÇEK I FIRMUAR NGA TRADHTARËT E M-L

Shënime

Të gjitha parashikimet tona u vërtetuan¹. Thirrja e tradhtarëve në dokumentin përfundimtar² është një thirrje e dëshpëruar për lëmoshë drejtuar imperialistëve amerikanë dhe borgjezisë reaksionare evropiane. Revizionistët duan «paqe me çdo kusht». Për këtë ata ofrojnë integrimin e tyre në koncernin kapitalist evropian. Ky është kapitullimi i hapët i tyre i maskuar me parullën e sigurimit evropian.

Udhëheqësit revizionistë në Karlovi-Vari kërkuar unitet me të gjithë borgjezinë evropiane dhe botërore gjoja kundër Republikës Federale të Gjermanisë që kërcënon paqen, sikur vetëm kjo e kërcënona paqen, sikur borgjezia reaksionare botërore nuk e kërcënon më paqen! E tillë është «logjika» e revizionistëve, e tillë është tradhtia e tyre e përbindshme. Ata janë larguar jo vetëm nga pozitat klasore të marksizëm-leninizmit të cilin e kanë tradhtuar, por atyre u ka humbur edhe ai «dinjitet» i borgjezisë kapitaliste, që

1 Është fjala për parashikimet e bëra në artikullin me titull: «Mbledhja e Karlovi-Varit — një mbledhje tradhtarësh». Shih në këtë vëllim, f. 373.

2 «Për paqen dhe sigurimin në Evropë», aprovuar nga mbledhja tradhtare e revizionistëve në Karlovi-Vari, 24-26 prill 1967.

jeton me ligjin e xhunglës. Revizionistët blegërijnë si berrat në kopenë e ujqve.

Një konferencë ndërkombëtare kaq e ulët, kaq bajate, kaq monotone, kaq false, kaq e përgjithshme e pa rezultat sa ajo që mbajtën revizionistët në Karlovi-Vari as që është parë kurrë. Krerët e revizionizmit evropian, me Leonid Brezhnëvin në krye, u ngjitën njëri pas tjetrit në tribunë dhe të gjithë përsëritën të njëjtat gjëra, të ngjashme dhe pa kurrfarë shpirti. Dukej qartë se asnjëri nuk u besonte atyre që thuheshin. Kjo ishte një mizanskenë për të fshehur ato që nuk i thonë, që nuk mund t'i thonë dot hapur. Atje flitnin krerët revizionistë, po mendjen e kishin gjetkë. Atje ata formulonin pikat bajate të deklaratës së përbashkët, po planet e vërteta secili i mbante në xhep. Sa për sy e faqe, me fjalë dhe në kartë, dukej sikur gjoja kishte unitet, por ata ishin në luftë, në grindje dhe me lesh në bark për njëri-tjetrin. Mali polli një mi. Deklarata e tyre nuk ka asgjë të re. Nuk doli asnjë vendim, qoftë edhe demagogjik, për rezistencë! Çdo gjë lutje. Lutje «partive socialiste dhe socialdemokrate, që kanë një ndikim të gjerë në klasën punëtore evropiane dhe marrin pjesë në qeverisjen e disa shteteve të Evropës», lutje «forcave kristiane, katolikëve dhe protestantëve, besimtarëve të të gjitha feve», lutje «grupeve borgjeze». Kot nuk e lëshoi enciklikën e vet papa Pavli i 6-të të cilën shumë oratorë në Karlovi-Vari e ngritën në qiell dhe i bënë homazhe të zjarrrta. Deklarata e revizionistëve sovjetikë ishte një kopje besnike e enciklikës papale. E njëjta kampanë po bie: «Kapitalizmi është në rrezik, duhet të bashkohemi që ta shpëtojmë, t'ia zgjatim jetën».

Kaq në mënyrë të paturpshme, siç po bëjnë revizionistët sovjetikë, as socialshovinistët e Internacionales së Dytë, që i luftoi Lenini, nuk kishin bërë.

Për ta ekzistonte vetëm Evropa. Për sa u përket Shteteve të Bashkuara të Amerikës atyre u lihet dorë e lirë të veprojnë si të duan në të gjitha zonat e tjera. Profkat e tyre për sigurimin evropian, kanë si qëllim të largojnë vëmendjen e botës nga lufta e Vietnamit dhe nga lufta antiimperialiste revolucionare e popujve të tjerë. Ata me fjalë thonë «Evropa për evropianët», parullë kjo antisocialiste dhe antiinternacionaliste, por në fakt duan dhe punojnë që Shtetet e Bashkuara të Amerikës të kenë rrjetin e tyre të merimangës në Evropë. Me fjalë ata thonë se «Shtetet e Bashkuara të Amerikës formojnë një rrezik», por në realitet ato janë aleati i tyre, siç është Republika Federale e Gjermanisë, që gjoja e marrin në shenjë, po me të cilën kanë lidhje dhe paskëtaj do t'i kenë akoma më të ngushta, pavarësisht nga deklarata e Karlovi-Varit.

Deklarata e tyre u bën thirrje punonjësve të Evropës të luftojnë jo për revolucionin, po për «përmirësimin e kushteve të jetesës», parullë kjo ekonomiste, nënshtrim ndaj trusteeve kapitaliste.

Në deklaratë del se shqetësohen gjoja për depërtimin gjithmonë e më të madh të kapitalit amerikan në Evropë. Sa qesharake! Revizionistët hrushovianë vetë po i hapin dyert e tyre për hyrjen e kapitalit amerikan.

Deklarata u thotë kapitalistëve evropianë se integrimi i ekonomisë revizioniste me Perëndimin do të bëhet mbi baza realiste, nënshtruese, në kushtet që doni ju në Londër, në Paris apo në Bon. Me një fjalë ne po u themi hapur se po heqim çdo frikë që mund t'ju ketë mbetur, çdo dyshim në lidhje me vendosmërinë tonë për restaurimin e kapitalizmit dhe integrimin e socializmit në kapitalizëm. Zaten qëllimi i vërtetë i deklaratës konsiston në atë që ta bindë kapita-

lizmin botëror se revizionistët modernë nuk janë komunistë. Këtë vërtetim e jep deklarata dhe ky, në gjuhën e tyre, është një kambial i firmuar nga tradhtarët e marksizëm-leninizmit, të socializmit e të revolucionit, që u mbledhën në Karlovi-Vari.

Këto shënime dhe këtë skemë do t'i shfrytëzoj për të shkruar një artikull¹ tjetër për mbledhjen e tradhtarëve revizionistë në Karlovi-Vari që mbaroi këto ditë. Ta botojmë atë sa më shpejt për t'u dhënë një dru të ri revizionistëve sovjetikë e pasuesve të tyre.

¹ «Ç'tregoi mbledhja e renegatëve në Karlovi-Vari» («Zëri i popullit», 5 maj 1967). Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 35, f. 325.

E PREMTE
28 PRILL 1967

REAKSIONI FASHIST GREK PO MERR FUQINË

Shënime

Diktatura monarko-fashiste u rivendos në Greqi. Pushteti i gjeneralëve fashistë, që ka në krye mbretin Glyksburg¹ dhe në krah imperializmin amerikan, po rivendos në Greqi terrorin, po mbush me njerëz kampet e tmerrshme të ishujve, ku u torturuan dhe u vranë vite me radhë komunistët dhe ushtarët e ELAS-it dhe të Ushtrisë Demokratike Greke.

Fashistët grekë, morën me forcë fuqinë, pse lodra e zgjedhjeve «demokratike» rrezikonte monarkinë dhe interesat imediatë të imperializmit amerikan. Ky i fundit bën ligjin në Greqi dhe e ka kthyer këtë në bazën e tij kryesore në Mesdhe, nga ku mbikëqyr e mbështet veprimet e veta diversioniste dhe kërcënon të gjithë popujt e pellgut të Mesdheut që nuk i binden. Greqia për Shtetet e Bashkuara të Amerikës është barku i Evropës dhe ato e kanë mbërthyer Greqinë prej b... dhe e vërtitin nga të duan.

Edhe vetë aleatët amerikanë në NATO, si Turqia, Italia etj., nuk tregohen aspak të kënaqur nga ajo që ngjet në Greqi, për arsye se shovinistët monarko-fa-

¹ Dinasti mbretërore prusiane nga rridhte edhe ish-mbreti i Greqisë, Kostandini.

shistë grekë, do të hedhin vickla megaloideane edhe kundër Turqisë (Qipro), edhe kundër influencës italiane në Mesdhe. Natyrisht, italianët duan të ruajnë aleancën e «centro sinistrës», ku socialistët e Nenit dhe të Saragatit nuk mund të pranojnë aq lehtë që në Itali, neofashistët, të frymëzuar nga monarko-fashistët grekë dhe të inkurajuar nga grushti i tyre, të marrin fuqinë, kështu që qeveria e Moros, tregohet e pakënaqur nga ngjarjet në Greqi.

Qeveria italiane, si një qeveri reaksionare, natyrisht mendon si reaksionare. Ajo mendon, se monarko-fashistët grekë do të sulmojnë Shqipërinë siç e sulmoi vëllai i saj Musolini më 1939, kështu që dhe interesat e Italisë borgjeze vihen në rrezik. Këtu ekziston një kontradiktë reale në mes fashizmit italian dhe fashizmit grek nga njëra anë dhe titizmit jugosllav nga ana tjetër.

Por ne llogaritim forcën tonë, organizimin tonë, vendosmërinë tonë, për të mbrojtur çdo pëllëmbë të atdheut tonë socialist. Ne nuk na tremb aspak ç'ngjet në Greqi, por nuk e nënvleftësojmë aspak rrezikun, prandaj kemi marrë të gjitha masat dhe ai që do të na prekë do të thyejë kokën.

I dhashë urdhër ushtrisë në Jug, në Veri dhe në Perëndim që të qëndrojnë në gatishmëri, vigjilente dhe të shpejtohet çdo punim xhenier për mbrojtjen. Tani për tani nuk ka gjë për t'u alarmuar, pse monarko-fashistët tani nuk dinë ku kanë kokën, kanë hall të konsolidohen brenda, më vonë mund të rifillojnë provokacionet kundër nesh, por ata do të marrin kurdoherë përgjigje të rrufeshme nga ne që do t'u shkatërronë çdo plan dhe do t'u presë fare oreksin.

Aktualisht monarkot po arrestojnë komunistë, revizionistë, «demokratë» në masë. Agjencitë e lajmeve thonë se janë arrestuar mbi 10 000 veta, në mes të

të cilëve dhe Manolis Glezos, për të cilin sot, lajmet thonë se u dënua me vdekje. Po të jetë kështu ne duhet të protestojmë, pavarësisht se Glezosi bën pjesë në partinë revizioniste, por njihet si një luftëtar kundër nazifashizmit. Unë e njoh atë personalisht dhe ai u gënje, si shumë grekë të tjerë, nga revizionistët sovjetikë.

Tradhtia e revizionistëve sovjetikë nuk ka anë e fund. Ata internuan, torturuan komunistë të mirë grekë, revizionistë grekë, u këshilluan shokëve të tyre dhe emigrantëve grekë të futen legalisht në Greqi. Tash të gjithë ata që u futën i rrafshoi Asfalia dhe do t'i vrasë, do t'i torturojë, duke përsëritur tragjedinë e tmerrshme të Makronisos.

Sidoqoftë, të gjithë revizionistët, titistët janë të shqetësuar, pse ajo që po ngjet në Greqi, tregon disfatën e politikës së tyre, të aleancave, të bashkekzistencës, të marrëdhënieve «miqësore» etj.

Vetëm Shqipërinë heroike nuk e luan topi. Politika e drejtë e Partisë së Punës të Shqipërisë shkëlqen.

Kontradiktat në mes ujqve do të shtohen, kokën do të hanë me njëri-tjetrin. Shqipërisë nuk kanë ç'i bëjnë, sepse rrugën tonë e ndriçon marksizëm-leninizmi, ai do të triumfojë.

Imperializmi amerikan po shton zullumet. Në Evropë, në Republikën Federale të Gjermanisë, në Spanjë, në Portugali, në Greqi është vendosur diktatura fashiste.

Revizionistët modernë, me ata sovjetikë në krye, janë frikësuar dhe frika i ka kthyer në skllëvër të imperializmit amerikan dhe të borgjezisë reaksionare evropiane. Ata kërkojnë lëmshë: bashkekzistencën e tyre paqësore, por kjo bashkekzistencë tradhtarë e tyre, kthehet në disfatë ashtu siç e parashikoi Partia jonë.

Sidoqoftë, kurdoherë, do të jemi shumë vigjilentë, gjakftohtë, barutin ta mbajmë kurdoherë të thatë, të ecim me guxim në rrugën tonë revolucionare, të forcojmë atdheun tonë socialist, të demaskojmë pa mëshirë imperialistët dhe revizionistët. Armiqtë s'kanë ç'na bëjnë. Po të na ngasin, do të gjejnë vdekjen. Ata e njohin mirë kokën e komunistëve shqiptarë, kokën e popullit heroik shqiptar.

E MËRKURË

3 MAJ 1967*

POLITIKË KUADRI I THONË KËSAJ?

Është e vështirë të marrësh vesh kriteret që zbatohen në Kinë për çështjen e kuadrit, që është një çështje kaq e rëndësishme. Ka një anarki të vërtetë, ka liberalizëm, ka sektarizëm, ka edhe parulla të drejta, që shpallen edhe në shtyp.

Për vite me radhë kemi parë se në Kinë asgjë nuk lëvizte në këtë drejtim, çdo gjë konsiderohej «normale». Sigurisht, ka pasur një politikë kuadri dhe në dukje kjo bëhej brenda normave marksiste-leniniste. Por edhe kur ndodhnin çështje të rëndësishme si ajo e grupit antiparti të Kao Ganit, ose të Pin De Huait, apo të Van Minit, lihej përshtypja, natyrisht false, se këta deviatorë ishin individë të izoluar, pa baza në parti dhe konsiderohej se veprimtaria e tyre ishte pa konsekuenca. Kjo ishte një situatë e rreme dhe ata bënë të gjitha përpjekjet që një situatë të tillë ta paraqitnin të vërtetë, bile shkonin deri atje sa partia ose edhe opinioni komunist botëror të mos merrnin vesh pse e vrau veten Kao Gani, përse Pin De Huai ishte përsëri anëtar i presidiumit dhe Van Mini anëtar i Komitetit Qendror, të cilit i paguhej bile një rrogë e majme, edhe duke qenë i arratisur politik në Moskë. Pra, ndaj këtyre elementëve armiq antiparti mbahej një qëndrim oportunist, liberalo-borgjez. **Hrushovi ua mburrte këtë qëndrim dhe, në një bisedë me ne, Miko-**

jani e cilësoi atë si «qëndrim të mirë të shokëve kinezë» dhe që «nuk kishte asgjë të ngjashme me politikën e Stalinit ndaj kuadrit».

Shokët kinezë mund të përdorin shfajësimin se gjoja nuk mund të bënin ndryshe, se gjoja kishte dy vija, se gjoja shoku Mao ishte vënë në pakicë dhe ka qenë grupi i Liut ai që bënte politikën e kuadrit. Është e zorshme të pranohen këto argumente dhe sidomos kur kemi të bëjmë me kuadro të lartë antiparti dhe kur vetë Maoja ka zbuluar punën e tyre armiqësore dhe i ka demaskuar.

Mirë atëherë, le të pranojmë për një minutë arsyetimin e mësipërm, por tash pse po veprohet njëloj me Liun, me Tenin, me Tao Çunë e të tjerë? Ka një vit që mbahet heshtje e plotë ndaj tyre, zyrtarisht nuk u përmendet emri, kurse muret e Kinës janë mbushur me dacibao, që nuk lënë asgjë pa thënë. Po jo vetëm për këta, po për të gjithë kuadrot, që nga Çu Deja, Çen Jia, Ho Luni e qindra të tjerë, të cilët dacibaot i bëjnë leckë botërisht.

Pse ngjet kështu? Mendoj se ngjet sepse ekziston mendimi: «Më parë t'i demaskojmë para masës, pastaj zyrtarisht» ose t'u bëjnë presion të pranojnë gabimet, të radhiten gjoja në vijë, të rehabilitohen dhe më në fund të thonë: «Ne nuk folëm zyrtarisht, masat folën, masat bënë kritika» etj. **Dhe, herët a vonë, vijmë aty ku ishim: Liu qëndron president, qëndron në Komitetin Qendror, qëndron në presidium, siç qëndronin më parë Van Mini, Pin De Huai e të tjerë.**

Politikë kuadri i thonë kësaj?! Luftë klase i thonë kësaj?! Kalitje e partisë është kjo?!

Ç'po ngjet me Çu Denë? Dacibaot nuk lanë gjë pa thënë kundër tij. Vetë Kan Shen i na foli për të si për një «militarist antimaoist, i korruptuar», kurse në festën e 1 Majit në Pekin, në mënyrë demonstra-

tive, ai doli në publik tok me Maon, i katërti pas tij. Ç'duhet të kuptojmë me këtë? Ai gjoja njohu gabimet dhe ruajti vendin!

Nesër kjo mund të ndodhë edhe me Liun dhe Tenin. Pse jo? «Le të rrinë në postet që kanë e të ndreqin gabimet», siç na thoshin edhe për Van Minin dhe Pin De Huain.

Veprime të tilla nuk janë aspak të drejta, këto do t'u kushtojnë shtrenjtë Kinës dhe Partisë Komuniste të saj. Liu dhe grupi i tij patjetër në këtë vijë «do të ulë prapë kokën», siç e ka ulur gjoja dhe herët e tjera dhe do ta ngrejë prapë, siç e ka ngritur edhe herët e tjera. Por, kur do ta ngrejë përsëri, Maoja nuk do të jetë më që të shpëtojë situatën.

Ç'TREGOI MBLEDHJA E RENEGATËVE NË KARLOVI-VARI¹

Iu dërgua gazetës «Zëri i popullit», për ta botuar mesazhin, artikullin me titull: «Ç'tregoi mbledhja e rene-gatëve në Karlovi-Vari».

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 35, f. 325.

TAKIM ME DELEGACIONE KINEZE¹

Prita sot tri delegacione kineze që ndodhen në vendin tonë².

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 35, f. 339.

² Delegacionin kulturor të RP të Kinës, të kryesuar nga ambasadori kinez në Tiranë, Liu Hsiao, delegacionin e Federatës Pan-kineze të Bashkimeve Profesionale, të kryesuar nga anëtar i sekretariatit të kësaj federate, Xhao Gou Cian dhe delegacionin e foto-reporterëve kinezë të kryesuar nga redaktori i degës së ekspozitave pranë shoqatës së fotoreporterëve të RP të Kinës, Shan Cin.

TAKIM ME STROBELIN¹

U takova me Franz Strobelin, Sekretar i Parë i KQ të Partisë marksiste-leniniste të Austrisë.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 35, f. 348.

KUFIRIN TA MBAJMË NË ÇDO ÇAST TË PËRGATITUR

Duke marrë parasysh gjendjen e turbullt në Greqi, ku ushtarakët monarko-fashistë morën fuqinë dhe vendosën diktaturën fashiste, terrorin dhe provokacionet, ne duhet ta kemi kufirin absolutisht në gjendje gatishmërie, absolutisht të përgatitur.

Sido që ushtarakët monarko-fashistë grekë aktualisht dhe për një kohë relativisht të gjatë do të jenë të preokupuar me konsolidimin e pozitave të tyre në shtet dhe me pastrime e organizime në vetë gjirin e ushtrisë së tyre, siç kam shkruar edhe më parë, ne duhet të përfitojmë nga kjo «qetësi» për t'i dhënë dorën e fundit përgatitjes së përsosur të mbrojtjes, sidomos të kufirit tonë të Jugut.

Për këtë arsye urdhërova shokët e Shtatmadhorisë, të shkojnë të vizitojnë gjendjen e kufirit që nga Bilishti deri në Sarandë. I porosita të këqyrin gjendjen e brezave të ndryshëm të mbrojtjes, pikat e hapjes, fortifikatat, pozicionet e zjarrit, gjendjen e armatimeve, të depove, të municioneve, të furnizimit, të ndërlidhjes etj. (U thashë të më paraqitin zberthimin e planit të detajuar për këtë inspektim.)

U rekomandova veçanërisht që të këqyrin me kujdes të madh dhe të studiojnë në vend, çdo mundësi depërtimi nga ana e armikut, duke pasur parasysh dokumentet ushtarake greke të kohës së luftës italo-greke,

që të jemi të qartë, të përgatitur, të sigurt për çdo eventualitet, për çdo rrezik.

U rekomandova shokëve që ta bëjnë këtë inspektim krejtësisht pa zhurmë, pse nuk është mirë as për brenda, as për jashtë. Gjendja në kufi aktualisht është e qetë, por, kur ke të bësh me armikun, nuk duhet kurrë të të zërë gjumi dhe të kënaqesh me raporte të zakonshme; në çdo çast duhet të jemi vigjilentë e t'i kontrollojmë këto raporte.

E HËNË
22 MAJ 1967*

SHËNIME MBI REVOLUCIONIN KULTUROR NË KINË. PARTIA NUK SPASTROHET NGJA JASHTË, POR NGJA BRENDË

Siç po duket, mund të nxjerrim konkluzionin se, në parti, shokët e Maos kanë qenë në pakicë dhe nuk i shtruan dot çështjet për t'i zgjidhur brenda, pse s'do t'i mposhtnin dot revizionistët, me Liu-Tenin në krye. Pra, partia si parti u la mënjanë.

Debati, Revolucioni Kulturor filloi jashtë partisë. Grupi revizionist, i mbështetur në shumicën e aparateve të partisë dhe të shtetit, iu kundërvu Revolucionit Kulturor.

Me ngritjen në revolucion të hunveibinëve dhe duke u mbështetur në ushtrinë që qëndronte besnike e vijës së Maos, u arritën suksese në demaskimin e Liu-Tenit e kompani, por jo akoma në shpartallimin e opozitës revizioniste, e cila edhe kjo ndërroi taktikë lufte. Nëpërmjet organizatave të saj reaksionare, në gjirin e hunveibinëve, nën flamurin e gjoja ideve të Maos, opozita nxiste konfuzionin, anarkinë, huliganizmin, ekonomizmin, por edhe revoltën e hapët dhe përleshjet me armë deri në shkaktimin e viktimave.

Maoja në fillim nuk e futi ushtrinë në valë, këtë e bëri më vonë, sepse, si duket, situatën nuk e çmoi të rëndë. Megjithatë, Maoja u mbështet në ushtrinë, në «gardistët e kuq» dhe në të «revoltuarit revolucionarë».

Duhej kaluar nga propaganda demaskuese, në marrjen e pushtetit të uzurpuar nga revizionistët. Ky ishte objektivi kryesor i Revolucionit Kulturor. Për këtë duhej të vepronte ushtria, sepse u pa se ndryshe s'do të bëhej gjë. Kundërshtari kishte fuqinë, organizimin, disiplinën etj.

Në këtë fazë u shpall aleanca e të treve: ushtri, të rebeluar, kuadro. Mbi këtë bazë, u zgjodhën komitetet revolucionare dhe u la mënjanë eksperiencia e «Komunës së Shangait». Siç duket, edhe forma e treshit do të jetë e përkohshme, derisa të stabilizohet gjendja dhe pushteti të merret me të vërtetë kudo, pse ai në shumë provinca nuk është marrë dhe, atje ku është marrë, vazhdojnë debatet dhe përleshjet. Revizionistët rezistojnë dhe, me taktika të ndryshme, përpiqen të mbytin revolucionin. Ata përpiqen të futen në aleancën tripalëshe dhe brenda të krijojnë konfuzion e të vazhdojnë debatet me shekuj, në rast se ndiqet kjo vijë. Ata rezistojnë nga jashtë dhe krijojnë fraksione të reja e të shumta nga brenda.

Shokët, me Maon në krye, kërkojnë të luftohet anarkia, të vendosen rregulli dhe disiplina. Këtë nuk e gjen tash veçse në ushtri, por edhe kësaj i thuhet «të mësojë nga masat». Masat janë të hutuara dhe e vetmja disiplinë e tyre është «besimi te Mao Ce Duni». Kjo është pozitive, por nuk ekziston forca organizuese, partia. Ushtria nuk ka për këtë çështje atë eksperiencë që ka partia.

Mendoj se lënia pas dore e partisë, moszhvillimi i luftës e i debateve në gjirin e saj njëkohësisht me shpërthimin e Revolucionit Kulturor, është një gabim i madh parimor, që do të sjellë shumë dëme e kokëçarje. Në radhë të parë e mbi të gjitha duhej luftuar e duhej mundur fraksioni revizionist në parti. Le të ndihmohej kjo vepër e madhe, e domosdoshme dhe e

vështirë me ngritjen në revolucion të masave dhe në krye të këtyre masave duhet të ishte klasa punëtore, në aleancë me fshatarësinë dhe ushtrinë.

Revolucioni, që të fitojë, do në krye partinë e proletariatit, do disiplinë të hekurt, do qartësi në vijë dhe vendosmëri të madhe në veprime.

Shokët kinezë flasin shumë për luftën e klasave në parti, por në fakt partinë, që është kalaja e revolucionit, nuk e spastrojnë nga brenda, po e rrethojnë nga jashtë me njerëz që nuk janë të organizuar në një parti të pararojës. Shokët kinezë mundet që vepronë për ta krijuar partinë të re nga revolucionin, por nuk po e shohim të qartë këtë organizim. Po bëjnë eksperiment, po fitojnë eksperiencë? Mirëpo klasa punëtore dhe fshatarësia nuk po duken gjëkund në këtë eksperiment. Revizionistët po i përdorin një pjesë të tyre kundër revolucionit, pse ata luftojnë gjoja nën emrin e partisë.

E MËRKURË

24 MAJ 1967

SI DUHET KUPTUAR INTERNACIONALIZMI

Nuk duhet për asnjë çast të shuhet dhe as të pakësohet polemika kundër revizionizmit modern. Ata që e predikojnë këtë, ata që pretendojnë se duke e vazhduar dobësohet lufta kundër imperializmit, dobësohet uniteti i proletarëve, ata që pretendojnë që të përpiqemi të bëjmë «armëpushim», të lëmë mënjanë ç'na ndan dhe të bashkëpunojmë e të merremi vesh në bazë të atyre gjërave që na bashkojnë (asgjë s'na bashkon me ata, bile edhe ato që gjoja na bashkojnë, na ndajnë plotësisht në thelb, në strategji dhe në taktikë), ata nuk janë as marksistë, as internacionalistë, por janë oportunistë, revizionistë nga të llojit më të keq.

Vetëm lufta e vendosur, deri në fund, pa kompromise dhe pa lëshime, është internacionaliste. Duhet të shkëputemi pa hezitim dhe përfundimisht nga këta njerëz.

Lufta kundër revizionizmit i heq maskën tradhtisë ndaj marksizëm-leninizmit, zbulon dhe vë në dukje ku qëndron kalbësira në shoqërinë socialiste, zbulon filistinët, hipokritët, metodat e tyre djallëzore që i përdorin për të deformuar doktrinën tonë, zbulon falsitetin, gënjeshtrenë në interpretimet e saj në teori dhe në praktikë. Kjo luftë nga ana tjetër vë në dukje gjë-në kryesore të shëndoshë të doktrinës sonë, e mban gja-

llë, të pastër shpirtin luftarak, e bën atë të tmerrshëm për armiqtë e socializmit dhe të komunizmit.

Kjo luftë e ashpër kundër titizmit, revizionizmit hrushovian dhe korrenteve të tjera antimarksiste na bashkon ne, komunistët e internacionalistët e vërtetë.

Revizionistët bëjnë përpjekje që bashkimin tonë luftarak, dhe kjo është e kuptueshme pse, ta cilësojnë «përçarje në lëvizjen komuniste botërore». Ata e quajnë veten boshtin e kësaj lëvizjeje. Kurse në të vërtetë jemi ne konsoliduesit, çimentuesit e këtij uniteti të lëvizjes, jemi ne ata që flakim jashtë, demaskojmë dhe luftojmë tradhtarët dhe përçarësit e lëvizjes komuniste ndërkombëtare.

Neve na vihen shumë detyra, të cilat në vija të përgjithshme i formulovala në raportin e Kongresit të 5-të të Partisë. Në radhë të parë, mendoj unë, qëndrojnë: forcimi i bashkëpunimit dy a më shumëpalësh në mes partive dhe grupeve marksiste-leniniste të botës, përpunimi i një vije të përbashkët në lidhje me situatat e reja, metodat e luftës dhe bashkërendimin më të mirë të tyre, për të përcaktuar drejt natyrën e internacionalizmit proletar, natyrën e revizionizmit dhe dështimin e tij, për të përcaktuar më drejt mjetet dhe metodat e luftës kundër tij.

Përpara forcave armiqësore dhe aleancës midis imperialistëve dhe revizionistëve duhet të mos vëmë vetëm deklarata, por këto të jenë të lidhura ngushtë me aksione dhe me masat e gjera të popujve.

Shokët kinezë, natyrisht janë shumë të zënë brenda me Revolucionin Kulturor dhe nuk japin shumë shenja në këtë drejtim. Vetëm me rastin e 1 Majit 1967, «Zhen-minzhibaoja» citonte pjesën e raportit tim në Kongres, për këtë problem. Kjo nuk është e mjaftueshme. Shokët kinezë, preokupohen vetëm që lëvizja komuniste botërore të «adoptoje» vijat e Revolucionit Kulturor dhe

të ngrejë e të ekzaltojë personalitetin e Maos si «Leninin e kohëve tona». Të tilla qëllime nuk janë të drejta. Revolucionin Kulturor duhet ta mbështetim, se ka rëndësi për Kinën, por nga përvoja e këtij revolucioni komunistët duhet të përfitojnë vetëm në rrugën marksiste-leniniste. Kjo sepse çdo gjë e Revolucionit Kulturor nuk është e përsosur, çdo gjë në veprimtarinë e Maos nuk është pa gabime. Lufta në shkallë ndërkombëtare kundër revizionizmit modern, duhet të bëhet nën flamurin e marksizëm-leninizmit, e aplikuar kjo në konditat e çdo vendi, në kondita e rrethana të ndryshme e të veçanta, dhe jo me citatet e Mao Ce Dunit, pse «si ato dhe s'ka të tjera». Një shikim i çështjeve, siç i shohin shokët kinezë na dëmton dhe na frenon në organizimin më të mirë dhe të shumanshëm të luftës sonë, në shkallë ndërkombëtare, kundër revizionizmit modern në veçanti.

Nevojën e mbledhjeve e kanë shprehur disa herë indirekt partitë e reja marksiste-leniniste dhe grupet e sidomos për «mbledhje me karakter regjional».

Mua më duket se përvoja mund të shkëmbehet edhe në mbledhje shumëpalëshe, pra me karakter të përgjithshëm. Duke marrë parasysh se Partia Komuniste e Kinës nuk tregon hëpërhë interesim të veçantë për mbledhje shumëpalëshe, me sa duket do të bëhen veç të Evropës, veç të Amerikës Latine, veç të Azisë. Prandaj derisa Kina të bindet për nevojën e mbledhjeve shumëpalëshe, duhet të vazhdojnë takimet dypalëshe.

E ENJTE
25 MAJ 1967

KRIZA AKTUALE NË LINDJEN E MESME

Izraeli është një shtet i krijuar nga imperializmi dhe nga sionizmi reaksionar për të pasur nëpërmjet tij një kobure në Lindjen e Afërt, në gjirin e popujve dhe të shteteve arabe, në këtë pellg të rëndësishëm nga ana ekonomike dhe ushtarake. Ky rajon ka qenë qendër përleshjesh në mes imperialistëve të ndryshëm anglezë, francezë, amerikanë e të tjerë. Të gjithë këta ujq, duke shtypur popujt arabë, duke marrë nëpër këmbë lirinë, pavarësinë, të drejtat dhe sovranitetin e tyre, kanë shfrytëzuar pa mëshirë pasuritë e këtyre vendeve, që bëjnë pjesë në këtë rajon dhe për ta përjetësuar këtë shfrytëzim, ata kanë pasë ndërtuar një rrjet të gjerë spiunazhi, pjesëtarët e të cilit i vinin në krye të këtyre popujve dhe i mbronin me ushtritë e tyre koloniale e me diplomacinë e kanonierave. Mirëpo me kalimin e kohës, me luftën që bënë vetë popujt arabë, e cila inkadruhet në luftën e përgjithshme, djë kundër nazizmit dhe sot kundër imperializmit, këta fituan lirinë dhe pavarësinë, krijuan dhe afirmuan shtetet e tyre sovrane. Mirëpo, duke qenë akoma shtete borgjeze dhe, një pjesë e tyre, duke pasur në krye ende klika kapitalistësh dhe feudalësh mesjetarë, jo vetëm që mbajnë nën shtypje të egër popujt e tyre, por janë vegla të verbra dhe të shitura tek imperialistët anglezë dhe amerikanë. Të tillë janë mbreti i Jordanisë, brez

pas brezi agent i Anglisë, ish-mbreti imam i Jemenit, ai i Arabisë Saudite, Hasani i Dytë i Marokut e të tjerë.

Izraeli dhe Jordania janë aktualisht dy shtete gjoja të pavarura, por që në realitet janë kobure, i pari i amerikanëve dhe i dyti i anglezëve, në drejtim të popujve arabë. Këto janë dy çerdhe të rrezikshme, dy provokatorë, dy qen roje të imperializmit, që rrezikojnë popujt arabë të zhvillohen dhe të forcojnë pavarësinë e tyre.

Vazhdimisht Izraeli ka provokuar vendet arabe, vazhdimisht krijon incidente kufitare me armë, ai ka sulmuar RAB-in dhe Sirinë, ai ka tendenca zgjerimi dhe dominimi. Tani së fundi provokoi Sirinë dhe përgatitet për luftë.

Gjendja bie erë naftë dhe barut.

Provokatori Izrael ngjallet si krimb i ndyrë, kurdoherë kur cenohen interesat e monopoleve imperialiste në këtë zonë. Kjo ngjau, kur u shtetëzua kanali i Suezit nga RAB-i, kjo ngjet tani, kur kërcënohen interesat dhe rrugët e koncesioneve të naftës të monopoleve anglo-amerikane.

Këtu qëndron thelbi i konfliktit midis imperialistëve dhe popujve arabë. Thelbi i konfliktit është i drejtë: heqja qafe sa më shpejt e zgjedhës së egër politiko-ekonomike të imperializmit.

RAB-i, Siria, Iraku dhe Algjeria janë ngritur në këmbë kundër Izraelit, por dhe kundër aleatëve të tij. A do të goditen? Kjo s'dihet për arsyet e njohura, por sidoqoftë RAB-i i qëroi nga Sinai trupat e OKB-së, këta xhandarë ndërkombëtarë që mbronin interesat e amerikanëve në Izrael. RAB-i kërcënon me bllokimin e ngushticës së Tiranit, kështu që i lë Izraelit vetëm një portë të hapur, atë të Mesdheut.

Imperialistët amerikanë, anglezë dhe tradhtarët revizionistë janë në lëvizje diplomatike. Të tërë tundin

degën e ullirit, të tërë qajnë për «mbrojtjen e lirive dhe të pavarësisë së popujve», të gjithë i shkruajnë herë njërit, herë tjetrit telegrame e mesazhe, por të gjithë fshehin të vërtetën, atë që imperializmi amerikan, ai anglez, francez, revizionistët sovjetikë dhe tistët e të tjerë, në të gjithë këtë zhurmë shurdhuese, nuk mbrojnë veçse interesat e ndyrë të tyre, në kurriz të popujve arabë.

Të gjithë këta, hapur apo në prapaskena, po u bëjnë dhe do t'u bëjnë një mijë presione vendeve arabe që të tërhiqen nga mbrojtja e të drejtave të tyre, të kapitullojnë! Si do të përfundojë ky shantazh, do ta shohim.

OKB-ja dhe U Tani, Tito dhe Brezhnjevi vazhdojnë të luajnë rolin e tyre djallëzor e me dy faqe pse kanë frikë se po demaskohen. Titoja, siç po duket, është bërë qepaze para Naserit, pse nuk po bën shumë zhurmë në bazë të «miqësisë» së dikurshme. Naseri e ka kuptuar ç'është Titoja.

Revizionistët sovjetikë, aleatë të amerikanëve, do të përpiqen të luajnë rolin e ndërmjetësit me dy faqe, të luajnë rolin e arbitrit në mes arabëve dhe amerikanë-anglezëve, të luajnë rolin e dozuesit në mes interesave amerikanë dhe atyre anglezë.

Kuptohet ç'rol të poshtër luajnë ata. Qëllimi kryesor dhe i vetëm i tyre është të mbajnë nën zgjedhë vendet arabe, të ndajnë sferat e influencës, të pengojnë luftërat e drejta nacionalçlirimtare dhe antiimperialiste. Ne kemi mbrojtur dhe do të mbrojmë kauzën e drejtë e antiimperialiste të popujve arabë. Popujt arabë kanë parë, shohin dhe do të shohin, se Shqipëria e vogël socialiste nuk u trembet imperialistëve dhe revizionistëve dhe se tek ajo vendet arabe kanë dhe do të kenë një mik të përherëshëm dhe të singertë e besnike në ditë të mira dhe të këqija për ta.

E MARTË
30 MAJ 1967

SUGJERIME PËR SHYPIN

I rekomandova Ramizit që në shypin tonë të rishqyrtohen këto dy çështje:

1. — Të mbështetim popujt arabë në luftën kundër imperializmit amerikan dhe veglës së tij Izraelit.

Një çështje e tillë ka rëndësi për politikën e shtetit tonë pse, pavarësisht nga regjimet aktuale, mbështetim popujt arabë, mbrojmë pavarësinë dhe të drejtat e tyre sovranë që kërcënohen nga imperialistët amerikanë. Ne duhet t'i mbështetim popujt arabë, pse ata janë revolucionarë dhe ecin duke konsoliduar shtetet e tyre. Ata sot rrojnë nën regjime borgjeze demokratike, disa edhe feudale, por që ndjenjat përparimtare të tyre po çajnë përpara, dhe sidomos në rezistencën që ata janë duke organizuar kundër intrigave dhe skllavërimit politik dhe ekonomik të të huajve.

Ekzistojnë aktualisht kontradikta në mes RAB-it (Republika e Arabëve e Bashkuar) dhe amerikanëve, dhe është e qartë se veprimi i drejtë i Naserit, lidhur me dëbimin e trupave të OKB-së dhe marrja në kontroll e ngushticës së Tiranit, i ka zemëruar amerikanët, të cilët bëjnë presione, por s'kanë ç'bëjnë. Naseri në këtë çështje fitoi, fitoi, gjithashtu, nga kjo fitore materiale, për të realizuar, qoftë dhe për një kohë dhe për një çështje, unitetin e shumë shteteve arabe. Kjo natyrisht mund të konsiderohet si një disfatë politike për

amerikano-anglezët, të cilët u izoluan provizorisht për këtë problem dhe kanë ngelur në këtë pellg vetëm me Izraelin. Lufta e këtyre do të kufizohet, siç duket në një luftë intrigash, presionesh, për të përçarë unitetin e krijuar arab dhe për të çarë rrethimin e Izraelit. Më vonë ata, në qoftë se fitojnë në këto drejtime, mund të ngrenë zërin ose të bien në ndonjë aventurë, por aventura do t'u kushtojë shtrenjtë, prandaj nuk e nxitin. Ata do të kënaqen hëpërhë, pa prekur Izraelin.

Për këtë luftojnë edhe sovjetikët nga ana e tyre. Në këtë drejtim ata bashkëpunojnë me aleatët e tyre amerikanë.

Revizionistët sovjetikë, natyrisht hiqen nga jashtë si miq të arabëve, por arabët e kuptojnë lodrën e tyre dhe bëjnë sikur i besojnë «singëritetit» të ndihmës sovjetike me qëllim që të konsolidojnë fitoren e tyre të parë të cilën revizionistët sovjetikë nuk mundën dot ta sabotonin (po ta kishin arritur këtë, do të demaskoheshin plotësisht përpara arabëve), se veprimi i Naserit ishte i zgjuar dhe i shpejtë.

Por RAB-i dhe arabët e tjerë e dinë se sovjetikët u vunë gurë në rrota, për më tej u këshillojnë moderacion. Besoj se këtë moderacion për më tej e kanë merak edhe vetë arabët, pse këto «këshillime» të sovjetikëve do t'u kushtojnë shtrenjtë.

Politika jonë ndaj arabëve, është që ata të shohin, se ne na kanë miq besnikë, që i mbështetim me të gjitha forcat në momentet e këqija të tyre. Këtë, ata e shohin dhe na e shprehu Naseri, në mesazhin që i dërgoi shokut Haxhi Lleshi me këtë rast. Qëndrimi ynë i drejtë demaskoi njëkohësisht sovjetikët dhe titistët. Këta të fundit s'po flasin. Titoja, «miku i singërtë» i dikurshëm i RAB-it, u tregua me të vërtetë siç ishte: miku i vërtetë i amerikanëve. Kudo ku janë në lojë interesat e amerikanëve, Titoja hesht ose mban vetëm anën e tyre.

Këtë qëndrim të drejtë tonin RAB-i dhe vendet arabe, nuk do ta harrojnë kurrë dhe kjo ka rëndësi në arenën ndërkombëtare për ne.

2. — Të demaskojmë ndihmën materiale që revizionistët sovjetikë u japin shteteve borgjeze të Amerikës Latine.

Revizionistët sovjetikë kanë filluar t'u japin kredi klikave borgjeze që janë në fuqi në Amerikën Latine.

Amerikanët nuk i pengojnë, derisa këto kredi nuk shqetësojnë sundimin e tyre në këto klika e në këto vende, derisa këto kredi janë nën kontrollin politik të amerikanëve dhe i shërbejnë qëllimit të kapitalit monopolist amerikan.

Në ç'drejtim i shërbejnë? Në shuarjen e revolucionit në këto vende. Kudo në republikat e Amerikës së Jugut kryengritja po zien; ajo javash-javash po ngjitet, dhe një ditë, do të bëhet kërcënuese për kapitalizmin dhe reaksionin. Aktualisht pozitat e imperializmit amerikan dhe të kapitalit vendës janë të forta, por revolucionin do të zgjerohet, do të forcohet, do të polarizohet. Fakt është se atje partitë komuniste të vjetra kanë tradhtuar revolucionin. Ato janë revizioniste dhe në aleancë të hapët me Moskën e në ujdi me qeveritë reaksionare vendëse dhe me aleatin e aleatit të tyre Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Mirëpo partitë e reja marksiste-leniniste, janë krijuar kudo dhe luftojnë, udhëheqin rezistencën dhe revolucionin. Pra kundër tyre vepron koalicioni revizionisto-imperialist.

Revizionistët sovjetikë kanë menduar që Kuba të bëhej qendra e tyre e depërtimit në Amerikën Latine, pra të bëhej vegla e verbër e tyre. Prandaj vunë të gjitha forcat shpirtërore dhe materiale, mirëpo ata nuk patën rezultatet e dëshiruara jo se Kastroja është marksist, por se kontradiktat në mes Kubës dhe Shteteve të

Bashkuara të Amerikës, me gjithë përpjekjet e sovjetikëve, mund që u dobësuan pak, por nuk u shuan.

Kështu që Kastroja është bërë një «forcë e tretë» në Amerikën Latine dhe pretendimet e tij janë që atje ta bëjë ai «revolucionin», si do ai, si ia lypin interesat e tij dhe të Kubës. Këtu, pra, qëndrojnë kontradiktat në mes sovjetikëve, amerikanëve dhe Kastros. Prandaj sovjetikët po i bëjnë presione dhe shantazhe Kastros që ky të jetë i bindur ndaj tyre në veprime, kurse Kastroja, si anarkist që është, nuk u bindet si duan ata. Atëherë revizionistët sovjetikë kalojnë mbi Kastron dhe kundër dëshirës së Kastros, dhe veprojnë drejtpërdrejt në Amerikën Latine. Kastroja është i zemëruar prej tyre. Deri ku do vejë ky zemërim, si do të zhvillohet kjo kontradiktë? Ne do të shohim dhe na intereson, për revolucionin në Amerikën Latine, që çështjet në mes tyre të acarohen dhe ne të demaskojmë të gjithë këtë tradhti të sovjetikëve dhe të mbështetim e të ndihmojmë vetëm veprimet revolucionare të partive marksiste-leniniste dhe të popujve latino-amerikanë në revolucion, kundër jakive dhe revizionistëve të çdo ngjyre.

IZRAELI SULMON EGJIPTIN

Sot në orën 6⁰⁰ të mëngjesit, forcat agresore izraelite sulmuan Egjiptin. Filloi lufta midis tyre. Të shkatërrohet sionizmi, kjo agjunkturë e imperialistëve amerikanë në Lindjen e Mesme! Ne do të mbrojmë popujt arabë.

MBI LUFTËN NË MES ARABËVE DHE IZRAELIT

Dje në mëngjes filloi lufta midis arabëve dhe Izraelit. Të dyja palët akuzojnë njëra-tjetrën për çështjen se kush e filloi atë e para. Por me siguri i pari luftën e filloi Izraeli.

Ai e ka bërë zakon provokacionin, ai provokoi edhe në çështjen e kanalit të Suezit dhe i pari sulmoi edhe para padronëve të tij anglo-francezë. Arabët natyrisht e kishin shtetëzuar kanalin dhe ishin në gatishmëri. Qëllimet e RAB-it dhe të shteteve të tjera arabe, njihen, pse janë deklaruar hapur. Në fakt Izraeli është një shtet i krijuar nga imperializmi dhe sionizmi botëror, duke përdorur diasporën izraelite. Asnjë qëllim altruist, ose i bazuar në ndjenjat nacionale nuk i ka shtyrë as imperialistët anglezë, as ata amerikanë, për të krijuar shtetin e Izraelit. Qëllimet e tyre kanë qenë të lidhura me interesat e tyre grabitqarë, ekonomikë dhe strategjikë në Lindjen e Mesme, për të ruajtur bazat e tyre, për të pasur një qendër diversioni në gjirin e shteteve arabe.

Në këto kondita Izraeli u krijua, sidomos me emigrantë polakë, ukrainas, rumunë e të tjerë, që iu bashkuan kontingjentit çifut vendës dhe të ardhur edhe nga vendet e tjera.

Shteti i Izraelit është nën sundimin e reaksionit sionist dhe amerikan.

Taktika agresive e Izraelit është tipike si ajo e amerikanëve. Ata sulmuan të parët për të çarë «rrethimin», për të zgjeruar kufijtë dhe për të avancuar në kanalin e Suezit, ëndrra dhe lakmia e përjetshme e imperialistëve. Kush ka kanalin e Suezit, ka Egjiptin, ka nën zgjedhë kyçin e një vije jetike kalimi për tri kontinente.

Veçanërisht ne, me mbylljen e kanalit, izolohemi nga Kina, dhe në fakt gjatë këtyre kohëve do të na vështirësohen furnizimet. Duhet të bëjmë kujdes në kalin. Prandaj lufta çlirimtare e RAB-it dhe e arabëve është e të gjithë neve.

Tani duhet të ndjekim me kujdes dhe me vigjilencë zhvillimin e luftimeve. Izraeli në kohët e para do të ketë ndihmën masive por të maskuar të aviacionit amerikan dhe anglez, që do të godasin pa mëshirë qendrat jetike të RAB-it dhe të vendeve të tjera arabe.

Nga ana tjetër demagogjia në OKB, në Moskë e në Vatikan do t'i bjerë me të madhe daulles së shpuar.

E MARTË
6 QERSHOR 1967

NË FRONTIN IZRAELITO-EGJIPTIAN

Forcat ushtarake agresore të Izraelit po përparojnë me shpejtësi në Sinai. Ua shkatërroan egjiptianëve avionin e tyre ushtarak.

IZRAELITËT I AFROHEN KANALIT TË SUEZIT

Forcat agresore ushtarake të Izraelit po i afrohen kanalit të Suezit dhe po e rrezikojnë atë. Forcat ushtarake egjiptiane nuk qenkan gjë. Janë si italianët dhe rumunët.

REVIZIONISTËT SOVJETIKË I LANË NË BALTË ARABËT

Pa dyshim arabët do ta aprovonin tradhtinë e revizionistëve sovjetikë. Ata u kanë dhënë arabëve material të vjetër luftarak dhe amerikanët janë plotësisht në dijeni të potencialit ushtarak egjiptian.

Izraelitët goditën, siç duket për vdekje, aviacionin egjiptian, kështu që këta, sipas komunikatave, po tërhiqen drejt kanalit të ndjekur nga forcat izraelite. Aviacioni amerikan i ka ndihmuar fuqimisht izraelitët, pse edhe këta patën humbje të mira në aviacion. Sidoqoftë, ata ka kush i furnizon, rroftë daj Sami për ta. Kurse sovjetikët, siç e kemi parashikuar, i lanë dhe po i lënë në llucë arabët, ata nuk u japin avionë, ose u japin disa «Mig-17» të vjetër që do të thotë «shko e bën harakiri në qiell».

Një ambasador egjiptian, bëri sondazhe te një ambasador yni, duke i thënë se «qeveria egjiptiane i kërkoi flotës sovjetike të dilte në Mesdhe dhe ajo e pranoi, por u tha se nuk kam ku ankorohem veçse në bregdetin shqiptar». Ambasadori ynë i dha përgjigjen e duhur.

Qeveria egjiptiane ka mundësi që ta bëjë këtë kërkesë, por ne do ta hedhim poshtë dhe do të demaskojmë qëllimet e sovjetikëve. Dje i dhashë urdhër Shtatmadhorisë të jetë në gatishmëri të plotë në bregdet për

çdo eventualitet të papritur nga banditët revizionistë sovjetikë. Asgjë nuk duhet të na gjejë në befasi. Do të valojë topi dhe torpila po të tentojnë ndonjë aventurë; brigjet e Shqipërisë nuk do të lejojmë që të preken. Kush tenton do të gjejë vdekjen dhe disfatën. Por, pavarësisht nga këto masa, i dhashë detyra shtypit të bëjë dy-tre artikuj demaskues për sovjetikët, si përgjigje indirekte Naserit, të cilit t'i pritet oreksi, po të ketë ndër mend të na bëjë ndonjë kërkesë.

Rezoluta e Këshillit të Sigurimit, e aprovuar dhe mbërë me unanimitet, nën ujdinë e plotë amerikano-sovjetike, për të pushuar lufta, është një Tashkent i dytë, është një tradhti e revizionistëve sovjetikë, që nuk bëjnë asnjë dallim për agresorin izraelit dhe për të drejtat sovrane të Egjiptit në gjirin e Akabasë. Sovjetikët janë në ujdinë e plotë me amerikanët, por ata po demaskohen keqas. Një gjë po fitohet në këtë mes, pavarësisht nga rrjedhimet dhe fatet që do të marrë kjo luftë: Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe revizionistët sovjetikë po demaskohen, po urrehen dhe po goditen nga popujt.

Një gjë të habit. Mbrojtja e dobët e RAB-it. Ajo u trondit brenda një dite. Me sa duket udhëheqësit e RAB-it kanë më shumë dëngla se organizim të vërtetë, pse popullit trimëria nuk i mungon. Tash po përsëritet pikë për pikë sulmi mbi kanalin më 1956. Edhe atëherë egjiptianët ishin të paorganizuar dhe vetëm. Po tash? Ç'kanë bërë ata gjatë kësaj kohe?! Dreqi t'i marrë borgjezët! Ne mbrojmë kauzën e drejtë të popujve arabë dhe jo të tyren. Mbyllja e kanalit të Suezit nga ana e Egjiptit, natyrisht ne na dëmton shumë dhe nuk e dimë për sa kohë.

Për këtë thirrja shokët e Planit dhe të Tregtisë¹

dhe i porosita që të studiojnë tok çfarë presim të na vijë nga Kina, të paktën për një periudhë 4-5-mujore dhe të na paraqiten masa e propozime konkrete se çfarë do të bëjmë. Do ta provojmë dhe këtë bllokadë dhe me siguri do ta kapërcejmë. Do të mobilizojmë totalisht popullin, që asgjë të mos na humbasë nga prodhimet bujqësore, të grumbullohen dhe të futen shpejt në depo. T'u bëhen totalisht shërbimet bimëve dhe tokës; të bëjmë kursime dhe po të jetë nevoja edhe të shtrëngohemi. Popullin e kemi trim, sypatrembur, heroik dhe sakrifikon çdo gjë për pavarësinë e atdheut. Atje ku i thotë Partia, ai hidhet në zjarr.

¹ Komisionit të Planit të Shtetit e të Ministrisë së Tregtisë.

REVIZIONISTËT SOVJETIKË — TRADHTARË TË ÇËSHTJES SË POPUJVE ARABË

Iu dërgua gazetës «Zëri i popullit» artikulli me titull: «Revizionistët sovjetikë — tradhtarë të çështjes së popujve arabë»¹. Në artikull është marrë shkas nga aprovimi në Këshillin e Sigurimit i një rezolute anti-arabe që bën thirrje për pushim zjarri pikërisht kur vendet arabe i janë nënshtruar agresionit ushtarak të Izraelit. Këtë rezolutë e aprovuan edhe sovjetikët.

Artikulli, me të cilin ne mbështetim luftën e drejtë të popujve arabë, do të botohet nesër.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 35, f. 416.

NASERI PRANON PUSHIMIN E ZJARRIT

Agjencitë e lajmeve njoftojnë se Naseri pranoi pushimin e zjarrit nga agresorët izraelitë. Ç'turp i madh! Nuk rezistoi dot as tri ditë borgjezi, llafazani, frikamani dhe tradhtari i popullit egjiptian.

TITOJA, AGJENT I AMERIKANËVE DHE MIK I RREMË I POPUJVE ARABË, KA LIDHUR DUART

Bëra skemën dhe shkrova disa teza në formën e shënimeve të zgjeruara, për një artikull që mendoj ta botojmë këto ditë kundër veprimtarisë proimperialiste e sabotuese antiarabe të renegatit Tito¹.

— Zhurma e madhe e Titos e «miqësisë» ndaj popujve arabë ishte një bluf fund e krye, po një bluf me qëllime të caktuara.

— Titos, agjentit të vjetër të anglo-amerikanëve, i ishte ngarkuar nga Uashingtoni misioni të krijonte forcën e tretë dhe këtë ta vinte në shërbim të imperialistëve amerikanë.

— Qëllimi i Titos dhe i amerikanëve ishte që shtetet e lira, të pavarura e sovranë që luftonin për konsolidimin e lirive të tyre të fituara me sakrificë e me gjak, t'i nënshtrojnë politikisht, ekonomikisht dhe ushtarakisht te kolonialistët e rinj amerikanë.

— Titoja bëri bujë, dredhi, mbledhje e kongrese, u krekos si gjel, u hoq mik i Nehrusë, i Sukarnos, i Nkrumës e i presidentit Naser.

— Titoja, gjatë gjithë kësaj kohe e nën këtë maskë, spiunonte në favor të amerikanëve, tatonte pulset, kurdiste sabotazhe, nxiste fraksione. Për t'i futur këto

shtete në suazën e amerikanëve ai përdorte dy rrugë: o me tradhti e me iluzione, ose me puçë e me kundërrivolucione. Me të parën amerikanët s'ia arritën dot, prandaj vunë në zbatim të dytën: me vdekjen e Nehruit, bënë e po bëjnë çmos që India të mos bjerë nën ndikimin sovjetik; në Indonezi gjeneralët e reaksionit të bardhë e rrëzuan Sukarnon; puçi i komplotistëve në Ganë, nën drejtimin e amerikanëve, e rrëzoi Nkrumën. Roli i Titos në të gjitha këto ngjarje ishte ai i spiunit, i provokatorit, i organizatorit të puçeve në favor të amerikanëve.

— Mbeteshin presidenti Naser dhe RAB-i. Këtu Titos dhe amerikanëve u hasi sharra në gozhdë. Planet e tyre nuk realizoheshin. Naserin ata nuk mundën dot as ta gënjenin, as ta futnin në kurth dhe as ta rrëzonin.

— Titoja filloi të ftohet me Naserin dhe ky e kuptoi ç'gënjeshtar, ç'tradhtar ishte Titoja dhe ç'plane thurte në kurriz të RAB-it dhe të popujve të tjerë. Titos iu demaskua lodra djallëzore në RAB. Amerikanët këtu nuk patën sukses si në Indonezi dhe në Ganë. Atëherë këta e lanë përkohësisht kartën Tito dhe vunë në lëvizje kartën Moshe Dajan, kartën e Izraelit. RAB-i dhe popujt arabë po bëheshin një rrezik për imperializmin amerikan dhe atë anglez, prandaj këta përdorën këtë herë jo diversionin titist, po sulmin e armatosur izraelit.

— Faktet dhe historia vërtetuan atë, që ka thënë Partia jonë, dhjetëra vjet me radhë, se titizmi nuk është veçse një agjunkturë e ndyrë e amerikanëve.

— Gjithë popujt, dhe veçanërisht popujt arabë, e panë vetë ç'ishte Titoja për ta dhe ç'është titizmi, prandaj shkelmojnë pa mëshirë miq të tillë.

— Shtetet e Bashkuara të Amerikës dështuan në demagogjinë e parullës së «forcës së tretë». Ato donin

¹ Shih në këtë vëllim shënimin e datës 12, f. 453.

t'i kishin plotësisht nën thundrën e vet popujt dhe shtetet e pavarura.

— Çfarë u duhet Shteteve të Bashkuara të Amerikës «forca e tretë», kurse forcën e dytë, revizionistët modernë me ata sovjetikë në krye, e kanë futur në shërbim të vet dhe me të kanë marrë përsipër të robërojnë popujt, t'i gënjejnë ata dhe të bëjnë ligjin e dy fuqive në botë.

— Mirëpo popujt janë ngritur në këmbë dhe luftojnë. Popujt arabë janë ngritur në këmbë kundër imperializmit amerikan dhe reaksionit, kundër padronit të Titos. Ky, si ai miu i ndyrë, është strukur në vrimën e Brionit dhe atje pret të kalojë furtuna e parë.

E ENJTE

8 QERSHOR 1967

REVIZIONISTËT SOVJETIKË — ZJARRFIKËSIT NDËRKOMBËTARË TË REVOLUCIONIT DHE TË LUFTËS NACIONALÇLIRIMTARE TË POPUJVE

Revizionistëve sovjetikë u duhet dhënë një goditje e re për veprimtarinë e tyre sabotuese e kundërrevolucionare ndaj revolucionit dhe luftërave nacionalçlirimtare të popujve. Të përgatitim një artikull të madh për këtë.

Po shkruaj, si fillim, disa teza të përgjithshme për t'i pasur parasysh gjatë shkruarjes së artikullit.

Hyrje.

Për Amerikën Latine (ato që do të përgatitim).

1) Në Kubë. Historia e raketave. Qëllimi i sovjetikëve: ta nënshtronin Kubën nën zgjedhën e vet dhe me anën e ndihmave ekonomike t'i diktonin politikën e tyre.

a) Ujdia me Shtetet e Bashkuara të Amerikës, domethënë bashkekzistencën e Kubës me këto të fundit; kapitullimin e saj përpara tyre; Kuba të mos ishte më një rrezik për to, të hiqte dorë nga revolucioni.

(Kuba u dha disa koncesione të paparim revizionistëve hrushovianë dhe vetë Hrushovit, të cilët i përdorën ato me të madhe kundër revolucionit, revolucionarëve, marksistë-leninistëve të vërtetë).

b) Kuba të ndiqte revizionistët sovjetikë në politikë dhe në ideologji, të hiqte dorë nga predikimi i

luftërave të armatosura dhe të radhitej edhe partia e saj me partitë e tjera revizioniste të Amerikës Latine.

c) Kuba të kthehej për revizionistët sovjetikë në një trampolin për ndërhyrje në Amerikën Latine. Kjo ndërhyrje ishte e koordinuar dhe e aprovuar nga Shtetet e Bashkuara të Amerikës, pra edhe e lejuar prej tyre.

Kastroja nuk i pranoi të gjitha këto diktate të sovjetikëve dhe është rebeluar kundër tyre. Rebelimi është rrjedhim i pikëpamjeve që ai ka, por prapë është rebelim, në fillim i heshtur, pastaj më pak i heshtur, nesër patjetër ose do të pëlcasë, ose Kastroja do t'i nënshtrohet diktatit revizionist sovjetik dhe do të shuhet fare. Rrugë të dytë nuk ka. Nuk ka as «forcë të tretë» nëpërmjet së cilës revizionistët sovjetikë munduan të përdorin Kubën për t'u nxjerrë gështenjat nga zjarri në Amerikën Latine. Tash revizionistët sovjetikë i janë futur vetë punës në dy drejtime: Nga njëra anë ndihmojnë drejtpërdrejt borgjezinë reaksionare që është në fuqi në Amerikën e Jugut, nga ana tjetër ndihmojnë partitë revizioniste atje dhe, tok me to, luftojnë partitë e vërteta marksiste-leniniste të Amerikës Latine, revolucionarët dhe revolucionin në ato vende.

2) Në Indonezi. Lufta e tyre kundër Partisë Komuniste të Indonezisë, sabotimi i saj, akuzat kundër saj, ndihma në favor të puçit të gjeneralëve të bardhë.

3) Në Vietnam (për të gjitha çështjet që dimë).

4) Në Kongo, në Ganë, në luftërat e popujve të Afrikës në përgjithësi.

5) Në luftën e Indisë kundër Pakistanit. Tashkenti.

6) RAB-i (ato që kemi thënë).

7) Karlovi-Vari (ato që kemi thënë).

8) OKB-ja dhe sovjetikët.

9) Lufta e tyre kundër Partisë së Punës të Shqipërisë dhe Republikës Popullore të Shqipërisë, Partisë Komuniste të Kinës dhe Republikës Popullore të Kinës e gjithë revolucionarëve dhe partive komuniste marksiste-leniniste të botës.

— Konkluzione nga të gjitha këto.

— Roli i zjarrfikësit kundërrevolucionar në veprim.

PËRSE SOVJETIKËT NUK PO E NDIHMOJNË RAB-IN¹

Shënime

Amerikanët u japin avionë izraelitëve dhe vetë, me avionët e tyre, bombardojnë forcat arabe. Sovjetikët, këta miq fals dhe të pabesë, nuk i japin asnjë avion RAB-it.

Pse? Janë në ujdi të plotë me amerikanët.

Duan që RAB-i të kapitultojë përpara amerikano-izraelitëve.

Duan që RAB-i dhe gjithë popujt arabë, të ulin kokën nën zgjedhën politike dhe ekonomiko-ushtarake amerikano-sovjetike.

Sovjetikët duan që RAB-in ta poshtërojnë dhe ta futin në zonën e influencës së tyre, duke u lënë dorë të lirë anglo-amerikanëve në Siri, në Liban, në Jordani, në Irak, në Jemen e gjetkë.

Duan të shuajnë revolucionet dhe luftërat çlirimtare të popujve të Afrikës, për të cilët popujt arabë janë një ndihmë e konsiderueshme.

Revizionistët sovjetikë vërtetuan se janë kapitu-

¹ Këto shënime janë përdorur për artikullin «Popujt arabë do të vazhdojnë luftën për të drejtat e tyre», botuar në gazetën «Zëri i popullit», 11 qershor 1967.

llues, agjenturë e kapitalit kolonialist, aleatë të Shteteve të Bashkuara të Amerikës, sabotatorë dhe zjarrfikës të luftërave të drejta çlirimtare.

Revizionistët hrushovianë tradhtuan Kubën dhe u bëjnë sot asaj dhe popujve të tjerë të Amerikës Latine një mijë e një poshtërsi.

Revizionistët hrushovianë tradhtojnë Vietnamin, bëjnë gjithë atë zhurmë se gjoja i ndalon Kina t'u dërgojnë armë. Po që t'u dërgojnë aeroplanë më të mirë dhe me shumicë popujve arabë, Kina i ndalon?

Jo, popuj arabë, mos u zini asnjë besë tradhtarëve revizionistë që kanë tradhtuar vendin e tyre dhe jo të mos ju tradhtojnë ju.

Mos e lejoni veten të futeni në kombinimet e tyre tradhtare diplomatike, se këto janë të kurdisura kundër jush.

Mos pranoni pushimin e zjarrit. Ju do të fitoni, trimëria e popujve tuaj është legjendare. Mos keni frikë nga kurrkush. Historia do t'i dënojë armiqtë tuaj dhe tanët dhe këtë dënim të tmerrshëm do t'ua shkaktojme ne me luftë të pareshtur e pa kompromis.

Ju fituat më 1956 dhe kërcënimi i Hrushovit se gjoja do të godiste armiqtë e Egjiptit me raketa, ishte një bluf. Luftën për kanalin e fituat vetë, me zotësinë dhe me vendosmërinë tuaj.

Gjesti i Hrushovit ishte fals. Këtë e vërtetoi Ku-ba, këtë e vërtetoi tradhtia e këlyshëve të tij që la pas, të cilët jo vetëm nuk u japin aeroplanë popujve arabë, por kërkojnë t'i futin në kurth, ashtu si kërkojnë të futin në kurth Vietnamin.

Revizionistëve sovjetikë dhe imperialistëve amerikanë nuk u leverdisin luftërat e drejta çlirimtare, pse ata shohin në to demaskimin dhe vdekjen e tyre. Prandaj ne, popujt, duhet t'ua prishim planet djallëzore. Revolucionin nuk mund të shuhet dhe ju popuj arabë,

që tash po luftoni për kauzën e drejtë të lirisë, të pavarësisë dhe të të drejtave tuaja, jini në revolucion.

Revolucioni do t'i përballjë armiqtë tanë të përballshkët.

E PREMTË

9 QERSHOR 1967

NASERI KAPITULLOI

Dje Naseri kapitulloi me turp, i thyer, i mundur keqas nga ushtritë e Izraelit. Disfatë e një borgjezi blofist, mendjemadh dhe sharlatan.

Mori më qafë popullin egjiptian, i cili do të vuajë akoma më shumë nga ç'ka vuajtur deri tani. Fuqitë imperialisto-revizioniste do t'i imponojnë Egjiptit kondita skllavëruese, do të ndajnë sferat e influencës. Revizionistët sovjetikë në Egjipt, anglo-amerikanët në vendet e tjera të Orientit, do të futin kthetrat sa më shumë në vendet arabe.

Është e qartë se ç'kalbësira qëndrojnë në krye të këtyre popujve trima dhe liridashës. Në këto ditë të vështira, ku i çuan udhëheqësit e tyre reaksionarë, kapitullues dhe imperialisto-revizionistët, ne duhet të vazhdojmë t'i mbrojmë popujt vëllezër arabë. Revizionistët sovjetikë haptazi luajtën rolin e ndyrë të aleatit besnik të imperializmit amerikan. Ata në gjithë veprimtarinë e tyre ndihmuan agresorin izraelit, demoralizuan, dekurajuan dhe kërcënuan RAB-in, pavarësisht ç'kalbësirë është Naseri.

Rezoluta e përbashkët sovjeto-amerikane, e marrë në Këshillin e Sigurimit, vetëm për pushimin e zjarrit, pa përcaktuar agresorin, pa bërë përgjegjës për bashk-agresion Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe Anglinë dhe pa kërkuar tërheqjen e trupave të Izraelit, e vër-

teton katërcipërisht ujdinë sovjeto-amerikane. Kërkesa e Këshillit të Sigurimit, kur Izraeli kishte arritur objektivat, natyrisht nga dobësia e ushtrisë egjiptiane dhe e Naserit, do të thoshte «kapitullim i Egjiptit». Dhe kështu ngjau. Mësim i madh për popujt revolucionarë që tregon se në radhë të parë duhet të luftosh vetë trimërisht deri në fund, të kesh besim, në radhë të parë, në forcat e popullit tënd, në organizimin tënd. Kjo nuk do të thotë se nënvleftëson ndihmën internacionaliste (flasim për ndihmën e vërtetë dhe të sigurt të miqve).

Revizionistët sovjetikë vepruan tradhtisht me popujt arabë, siç vepruan me Kongon, me Kubën, me Santo-Domingon. Kështu ata do të veprojnë me të gjithë, vija e tyre është e qartë, antirevolucionare, kapitulluese, imperialiste. Sovjetikët më tej do të bëhen edhe agresorë të hapët dhe jo më të maskuar, siç përpiqen të veprojnë tash. Logjika e tradhtisë atje do t'i çojë.

Në këto situata ndërkombëtare të koklavitura dhe të vështira për popujt, Kina nuk është aspak në rregull. Ajo është në anarki, në rrëmuje, në luftë civile. Popujt në botë janë të dëshpëruar prej saj, pse nuk mund të kenë përkrahjen e saj si duhet. Kina kërkon vetëm që të thuash se «Mao Ce Duni udhëheq të gjithë revolucionarët e botës». Por në fakt ai nuk bën dot zap shpejt kundërrevolucionarët brenda në vendin e tij. Kur brenda nuk vë dot rregull, atëherë si do të ndihmosh të tjerët dhe as që duhet të kesh pretendime «të drejtosh revolucionin botëror»! Kjo është një fatkeqësi, një minus i madh, por fakti është fakt.

Naseri është Naseri. Por ai, në këtë kohë të rëndë për RAB-in, Kinës i kërkoi vetëm bukë, dhe as armë, as aeroplanë, as mbështetje diplomatike. Pse e bëri kështu? Pse e di që Kina s'mund të ndihmojë më tej mundësive të saj.

Maoja dhe shokët e tjerë të udhëheqjes kineze, duhet sa më parë të bëjnë kthesë, të largohen nga taktika hiq e mos e këput se qëndrimi i tyre nuk është veprim revolucionar, dëmton Kinën dhe të gjithë botën.

E shfrytëzon shumë këtë situatë armiku. Kam përshtypjen se shokët kinezë nuk janë realistë, as kanë zgjuarsi politike, pale shkathtësi. Ata të japin përshtypjen dhe këtë bile e thonë: «Kjo do të zgjatë, kemi kohë, gjithë bota i ka sytë te ne, këtu do të vijmë, në bëjmë punën tonë, por kjo punë do një shekull, tre shekuj, ne presim»! Çfarë filozofie! S'bie erë marksiste! Ne i kemi shokë të mirë kinezët, por këto veprime, këto pretendime të bujshme dhe pa baza ne nuk mund t'i pranojmë. Ne ua kemi thënë hapur mendimet tona, u kemi bërë vërejtje, por kam përshtypjen se atyre disa herë nuk u vjen mirë.

Ambasadori i tyre këtu ndjek gjurmët e paraardhësve të tij. Asnjë kontakt nuk mban me ne, as që vjen të pyesë, ose ta pyesim dhe mendoj se nuk vjen të pyesë nga frika se do ta pyesim ç'po ngjet në Kinë, si zhvillohen atje punët etj.

Aleatin e vetëm dhe besnik të tyre, Shqipërinë, as që e mbajnë fare në korent. Atëherë si shpjegohet kjo? S'ka tjetër shpjegim, veç asaj filozofie që thashë më lart. Mirëpo kjo nuk është e drejtë, as e rregullt dhe as shoqërore. Një qëndrim i tillë të pret, gjithashtu, rrugën e bisedimeve më të hapëta e të shkëmbimit të mendimeve për shumë probleme akute ndërkombëtare, të cilat, as janë «të mrekullueshme» siç thonë kinezët dhe as që lejojnë të mos mbash qëndrime.

Kjo ne s'na ka ndaluar dhe as do të na ndalojë të mbajmë qëndrime të drejta, të guximshme për çdo gjë. Ne do të luftojmë deri në fitore kundër çdo armiku, do të luftojmë edhe vetëm për vetëm. Këtë e dinë mirë

kinezët, prandaj na duan shumë, por kjo nuk mjafton për ne.

Unë i dua dhe i respektoj popujt arabë, pse janë përparimtarë, liridashës, luftëtarë dhe revolucionarë. Ata kanë luftuar për lirinë dhe indipendencën e tyre kundër kolonialistëve imperialistë. Kjo disfatë që pësuan do të jetë për ta një mësim i madh. Ata do të shohin më qartë se kush janë udhëheqësit e tyre borgjezë të korruptuar, ata do të njohin akoma më mirë imperialistët, lojën dhe dredhitë e tyre të reja, ata do të njohin më mirë çfarë tradhtarë të ndyrë të popujve janë revizionistët modernë sovjetikë, titistë e të tjerë. Këta popuj do të zhdukin shumë nga iluzionet që ua krijojnë dhe gënjeshttrat që ua thonin të tjerët. Fatkeqësitë do t'i kalitin. Ata nuk do t'i hedhin armët. Kjo është një disfatë provizore. **Revolucioni në popujt arabë, në Afrikë e gjetkë ecën dhe do të ecë përpara.**

Pra më të gjitha forcat për revolucionin! Këto disfata ne s'na mposhtin, këto janë të llogaritura në revolucion. Këto kurrsesi nuk mund ta pengojnë revolucionin. Armiqtë po demaskohen dhe po munden me luftën tonë dhe këto fitore sporadike të tyre, kanë në vërtetë demaskimin e egërsisë dhe të kalbësirës imperialisto-revizioniste.

Disfata e përkohshme e arabëve demaskoi në sy të popujve amerikanët, sovjetikët, anglezët dhe këlyshët e tyre. Pra kjo është një fitore për revolucionin, dhe kjo do të sjellë fitore më të mëdha nesër.

E SHTUNË
10 QERSHOR 1967

NASERI DHA DORËHEQJEN DHE PASTAJ E PEZULLLOI

Dorëheqja e Naserit është një tërheqje tjetër si ajo e ushtrisë së tij përpara presionit të armikut Izraelit. Kjo dorëheqje bëhet nga dëshpërimi që i shkaktoi disfata, apo është rezultat i presionit të brendshëm nga ana e kundërshtarëve të tij? Do ta shohim. Mundet që ajo është rezultat i të dyjave. Por fjalimi i tij përpara popullit, përveç tonit demagogjik, ka edhe pranimin e disfatës ushtarake, edhe shfajësimet. Natyrisht këto shfajësime kanë baza, në atë që Izraeli është ndihmuar nga amerikano-anglezët dhe që këta ishin në komplot me sovjetikët. Këtë e thotë hapur. Ai tregon për presionet e Kosiginit, i cili i tha Naserit që të mos sulmonte i pari sepse edhe Izraeli nuk do të sulmojë. Por fakt është se Izraeli e sulmoi RAB-in. Shfajësimi për befasi dhe mosmarrje masash të duhura, nuk pi ujë. Njëkohësisht dorëheqja, e lidhur me veprimet e kaluara të tij «revolucionare» dhe demagogjia tjetër, bëri atë që synonte Naseri në fjalimin e tij: U ngritën turmat në demonstratë pro tij, u mbledh me urgjencë asambleja dhe nuk i pranoi dorëheqjen. Mendoj se u bë mirë. Naseri nga të këqijtë është më i mirë. Ata që do të vinin pas tij do të ishin njerëz të kompromisit, njerëz të amerikanëve, të anglezëve dhe të sovjetikëve.

Naseri u gjakos me ta, nuk e harron këtë disfatë dhe do të përpiqet ta vërë nderin e tij në vend. Kjo nuk do të thotë, se më vonë nuk do të bjerë me ta në ujdj, sepse borgjez është, por ka njëfarë sedre dhe kjo sedër nuk do ta lërë të bëhet lepitkë. Zaten, ai s'e uli kryet edhe më përpara, perandor donte të bëhej dhe avaze u nxirrte derisa siguronte këste etj.

Rëndësi ka që ai i njohu sovjetikët, deklaroi se ata e tradhtuan dhe tash do të jetë më prudent dhe më ekzigjent ndaj tyre. Sovjetikët do të detyrohen të paguajnë më shumë.

Rëndësi ka që Naseri të rezistojë. Sa më shumë të rezistojë ai, aq më shumë do të demaskohen revizionistët sovjetikë.

Revizionistët janë mbledhur dje në Moskë, tok edhe me Titon. Sot lëshuan një komunikatë fendë që i demaskon më shumë. Në Algjer e në Kajro po sulmohen ambasadat sovjetike, në Algjer turmat hedhin slogane: «Kosigini të japë dorëheqjen». Kosigini s'e jep dorëheqjen, por revizionistët sovjetikë po demaskohen keqas. Kjo është një fitore. Kina iu përgjigj menjëherë kërkesës së Naserit. I dha 115 mijë tonë grurë dhe 100 milionë dollarë devizë. Naseri mbeti shumë i kënaqur dhe u tha kinezëve se sovjetikëve u kishte kërkuar 10 herë 100 aeroplanë, por ata i dhanë vetëm 6 dhe këta ai nuk i pranoi.

Ne vazhdojmë dhe do të vazhdojmë t'u japim gjithë ndihmën tonë të mundshme.

E HËNË
12 QERSHOR 1967

TITOJA, AGJENT I AMERIKANËVE DHE MIK I RREMË I POPUJVE ARABË

I dërguam gazetës «Zëri i popullit» për ta botuar nesër artikullin me titull: «Agjent i amerikanëve dhe mik i rremë i popujve arabë»¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 35, f. 430.

KARAKTERI I USHTRIVE TË VENDEVE ARABE

Sulmi izraelit kundër vendeve arabe vuri mirë në dukje gjendjen e ushtrive të këtyre vendeve të Lindjes së Mesme. Ato nuk janë ushtri të organizuara dhe shumë larg të jenë ushtri popullore çlirimtare. Ato u thyen me lehtësinë më të madhe nga ushtria e Izraelit, e cila, si një armë e borgjezisë sioniste, u tregua shumë më e organizuar, shumë më e fortë, e disiplinuar, luftarake dhe sulmuese, sesa ato të vendeve arabe, që, të marra së bashku, në numër janë shumë më të mëdha.

Karakteri i ushtrive arabe është antipopullor. Ato janë ushtri të klikave borgjeze reaksionare në fuqi, ushtri në shërbim të puçeve të pallateve. Kuadrot e këtyre ushtrive në përgjithësi janë me prejardhje borgjeze — vijnë nga agallarët, çifligarët. Ushtria në këto vende është e krimbur nga agjentura imperialiste anglo-amerikane, e cila lëviz fijet e saj në çdo kohë, për interesat e veta të përfaqësuar nga njëra ose nga tjetra klikë. Pra në drejtimin kryesor, ushtria e këtyre vendeve, është mbrojtja e veprimeve të asaj klike reaksionare që është në fuqi dhe bëhet e një tjetre kur kjo rrëzon të parën. Me dhjetëra puçe të tilla ushtarake janë bërë në Siri, në Irak, në Jordani, në Liban dhe gjetkë, dhe në krye të këtyre puçeve kanë qenë gjeneralë, dhe prapa gjeneralëve anglo-amerikanët.

Edukimi dhe armatimi i kuadrove të këtyre ushtrive është bërë natyrisht, jo vetëm për të shtypur popujt e tyre, por për t'u shërbyer veglave të ndryshme të imperialistëve.

Nuk ka ekzistuar kurrë një unitet i vërtetë në mes shteteve të ndryshme arabe të Lindjes së Mesme. Ndjenja e arabizmit dhe feja islame, sido që janë për ta një nyjë lidhjeje, nuk kanë shërbyer për këtë unitet brendapërbrenda tyre. Aleancat dhe miqësitë në mes shteteve arabe, kanë qenë sporadike, të përkohshme, formale, të rastit, për interesa klikash, ose vetëmbrojtësh nga ambiciet dhe intrigat e njëri-tjetrit. Imperialistët me agjenturat e tyre kanë ndihmuar shumë në këtë gjendje.

Natyrisht, me çlirimin e këtyre popujve, intrigat e imperialistëve nuk veprojnë dot si më parë, por veprom vetë borgjezia e këtyre vendeve, me karakterin e saj antipopullor për ta dobësuar këtë unitet arab. Por fakt është se ky unitet, ka filluar të ndihet, të bëhet i nevojshëm përballë imperializmit që kërkon të mbajë situatën e vjetër «përçaj dhe sundo». Imperializmi e shikon këtë rrezik dhe është për këtë arsye që goditi me anën e Izraelit.

Në të kundërtën Izraeli, si shtet borgjez reaksionar, është kompakt dhe i organizuar shumë mirë për luftë agresive. Pavarësisht nga kundërshtimet e tyre brendapërbrenda, përpara «rrezikut arab» izraelitët janë kompakt deri në vdekje. Për çdo gjë dhe në çdo kohë, ata e drejtojnë vëmendjen në mbrojtjen e shtetit të tyre dhe, si çifutë, nuk lënë asnjë rast pa e shfrytëzuar në interesin e tyre.

Imperialistët e ushqejnë, e ndihmojnë dhe iu pëlqen fort kjo vijë e Izraelit, dhe e kanë këtë sikur kanë një kobure të mbushur në brez dhe, si gangsterë që janë, e zbrazin kur ju duhet.

Kjo disfatë do t'u japë shumë mësimë shteteve arabe, dhe në radhë të parë, për nevojën e forcimit të atij uniteti të dëshiruar kundër armikut të tyre të përbashkët, imperializmit. Natyrisht kjo, nga vetë natyra e këtyre shteteve nuk arrihet menjëherë, por fakt është se disa premisa të para u arritën këtë herë, të gjithë hynë në luftë, prenë marrëdhëniet diplomatike me Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe me Anglinë, u prenë naftën etj. Në rast se amerikanë-sovjetikët u imponojnë arabëve një Munih të ri, në favor të Izraelit, atëherë arabët do të egërsohen më shumë dhe lufta do të vazhdojë, do të vazhdojë përgatitja për goditje të reja, do të përgatitet më mirë uniteti i popujve arabë kundër imperialisto-revizionistëve.

E MARTË
13 QERSHOR 1967

PALLAVRAT REVIZIONISTE NUK DO T'I MASHTROJNË POPUJT ARABË

Më 9 qershor në Moskë u mbledhën udhëheqësit më të lartë të vendeve revizioniste të Evropës për të shqyrtuar «gjendjen në Lindjen e Afërt». Deklarata e botuar pas kësaj mbledhjeje, është një dëshmi e kaptullimit të tyre të paturpshëm përpara imperializmit e reaksionit dhe e sabotimit të luftës së drejtë të popujve arabë.

Lidhur me këtë, i dërguam një artikull gazetës «Zëri i popullit». Ai mban titullin «Pallavrat revizioniste nuk do t'i mashtrojnë popujt arabë»¹ dhe do të botohet nesër.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 35, f. 437.

NJOFTOJ PLENUMIN E KQ MBI REVOLUCIONIN KULTUROR KINEZ

Sot përfunduan punimet e Plenumit të 2-të të KQ të Partisë, i cili dëgjoi raportet e Byrosë Politike të Komitetit Qendror: «Mbi thellimin e mëtejshëm të luftës për emancipimin e plotë të gruas dhe rritjen e rolit të saj në shoqërinë socialiste» dhe «Mbi përfundimet e arritura dhe masat që duhen marrë për përhapjen e eksperiencës së përparuar dhe të eksperimentit shkencor në bujqësi». Në mbyllje të punimeve foli edhe unë. Fola edhe për Revolucionin Kulturor kinez¹.

1 Shih: Enver Hoxha, Vepra, vëll. 36, f. 32.

SUKSES I MADH I KINËS

Sot Kina shpalli se bëri provën e parë të bombës me hidrogjen. Njoftoi, gjithashtu, se zotëron raketat e telekomandua. Fitore e madhe për të gjithë ne, për ekuilibrin me fuqitë atomike. Kina do të bëhet faktor paqeje dhe superfuqitë tash do të mendohen më shumë, nuk mund ta marrin Kinën e madhe nëpër këmbë, siç do të donin, megjithëse kjo ka akoma një rrugë të gjatë për të arritur forcën e vendeve atomike.

POPUJT JANË TË PAMPOSHTUR

**Shtojcë për fjalimin¹ që do të mbajë përfaqësuesi
ynë në sesionin e sivjetëm të OKB-së**

Qeveria e Republikës Popullore të Shqipërisë shtron çështjen dhe vë pyetjen përpara Asamblesë së Kombeve të Bashkuara: Përse në Mesdhe, në këtë pellg të popujve me një qytetërim të lashtë, si një kuçedër ka hyrë flota amerikane e luftës? Ç'do ajo në Mesdhe dhe ç'po bën atje? Kë po mbron dhe nga kush? Ç'kërkon në Mesdhe, ku ka dalë aktualisht, një pjesë e flotës ushtarake e udhëheqjes së sotme revizioniste sovjetike? Edhe kjo ç'po bën këtu, kë kërkon të mbrojë dhe nga kush?

Që të dyja këto lloj flotash qeveritë imperialisto-revizioniste s'mungojnë t'i pagëzojnë «flota të paqes», «për mbrojtjen dhe sigurimin e popujve» etj., etj. Mund të afirmojmë, pa u gabuar aspak, se përkundrazi këto mbjellin luftën, kërcënojnë popujt e lirë e sovranë dhe bëjnë politikën e kanonierave për të shtypur lirinë e popujve, për të ndarë zonat e influencës, për të ndarë plaçkën që rezulton nga çdo komplot i tyre i kurdisur në kurriz të popujve të tjerë.

¹ Mbajtur më 26 qershor 1967 në Sesionin e Jashtëzakonshëm të Asamblesë së Përgjithshme të OKB-së, botuar në gazetën «Zëri i popullit», 28 qershor 1967.

Mund të afirmojmë po kështu se aleanca amerikano-sovjetike është aq e qartë saqë po të kishte gra në anijet e luftës të këtyre dy fuqive, do të organizohehin edhe ballo çdo natë në kuvertat e luftanijeve, në një kohë që në botë popujt po luftojnë për liri dhe bijtë e tyre bien në fushat e betejave.

Ne shtrojmë pyetjen: Cilat janë këto shtete të pellgut të Mesdheut që kërcënojnë Italinë, Greqinë, Francën, Spanjën etj.? Bile disa nga këto janë të lidhura edhe me aleancë në NATO. A mos vallë këto vende i kërcënon Algjeria, Shqipëria, Maroku, Libia, Tunizia, Egjipti, Siria ose Libani? Le të lexohet historia e lashtë dhe ajo shumë e afërme dhe do të gjendet përgjigjja se kush ka qenë viktimja dhe kush agresori.

Shtrojmë përsëri pyetjen: A nuk e ka të mjaftueshme Franca flotën e saj për të mbrojtur brigjet e veta, po kështu Spanja, Italia, Greqia etj.? Sigurisht i kanë, bile edhe shumë, shumë më tepër se ç'duhet.

Atëherë ç'kërkon Flota e 6-të Amerikane në Mesdhe? Ajo është këtu qen roje për agresion dhe për të mbështetur agresionin dhe luftën.

Jo, imperialistë amerikanë, ju nuk do të gënjeni asnjë popull dhe asnjë qeveri të ndershme që mbron interesat e atdheut dhe të popullit të vet me degën tuaj false të ullirit, me demagogjinë tuaj të përgjakshme.

Ju mund të thoni se mbroheni kundër Bashkimit Sovjetik në Mesdhe, por ju jeni miq dhe aleatë të ngushtë me udhëheqësit e sotëm të tij.

E ashtuquajtura ndihmë e udhëheqësve revizionistë sovjetikë për popujt e pellgut të Mesdheut ju e dini fare mirë që është një blufë i madh. Është e drejtë të thuhet se imperialistët revizionistë sovjetikë kanë po ato qëllime që keni edhe ju ndaj popujve të botës, dhe veçanërisht ndaj popujve liridashës të Shqipërisë

dhe atyre arabë dhe del qartë se ju luftoni për të na shtypur ne, për të na futur nën zgjedhë. Por ju nuk do t'ia arrini këtij qëllimi. Popujt tanë do t'ju mundin ju, do t'ju thyejnë, do t'ju shkatërrojnë. Ju keni frikë të tmerrshme nga ne, ju keni gjithashtu, frikë të tmerrshme nga popujt tuaj, prandaj, këto armë dhe këto flota i keni për t'u mbrojtur edhe nga popujt tuaj, të cilët tok me ne do t'ju dënojnë një ditë në mënyrë të tmerrshme.

Juve, imperialistë amerikanë dhe revizionistë sovjetikë, duhet t'ju bëjmë botërisht të qartë, se nuk jeni në gjendje të trembni kërrkënd dhe aq më pak ata popuj që kanë derdhur gjak tërë shekujt për të rrojtur të lirë dhe që janë të vendosur edhe tani të vdesin duke luftuar dhe të fitojnë përsëri. Një nga këta popuj heroikë e të papërkulur ka qenë dhe është edhe populli shqiptar. Në asnjë kohë nuk do të na gjeni në befasi. Jo, ju që nuk na keni gjetur dhe nuk do të na gjeni kurrë në befasi, por s'na gjeti në befasi as tradhtia e Hrushovit dhe as tradhtia e lejtënantëve të tij.

Banditi Nikita Hrushov dhe shokët e tij u përpoqën ta mbytnin Shqipërinë e re socialiste. Ai kurdisi komplete tok me Flotën e 6-të dhe me grekun Venizelos, që ta copëtonte Shqipërinë, ai u përpoq të pushkonte Portin e Vlorës, ai na grabiti nëndetëset tona dhe, më në fund, preu edhe marrëdhëniet diplomatike e vendosi bllokadën e egër kundër Shqipërisë së re.

Populli shqiptar, Partia dhe Qeveria e tij i dhanë atij një dackë aq të tmerrshme saqë e futën në varr.

Kështu do ta pësojnë të gjithë ata, cilëtdo qofshin, vetëm ose me shokë, në rast se i bien më qafë Shqipërisë. Shqipëria di të mbrohet, di të luftojë dhe të fitojë. Kufijtë e shenjtë dhe portet e atdheut tonë janë të paprekshme, ato janë vetëm tonat dhe të askujt tjetër. Kush i prek do të gjejë vdekjen.

Mos kujtoni, gjithashtu, zotërinj imperialistë amerikanë, se Shqipëria është vetëm dhe e izoluar. Po të preken kufijtë e Shqipërisë, do të shkaktohet një konflikt i madh. Edhe ju, zotërinj revizionistë sovjetikë, që nga Radio Moska i bëni aluzione dhe thirrje Shqipërisë për unitet me ju përpara kërcënimit imperialist, dijeni se ne e shkëlmojmë me neveri këtë miqësi tuajën, pasi e kemi provuar se ç'thikë pas shpine është. Këtë farë miqësie e provuan edhe popujt arabë, këtë e kanë provuar edhe popujt të tjerë.

Por ne kemi deklaruar dhe deklarojmë solemnisht se jemi miq besnikë përjetë me popujt vëllezër sovjetikë. Ata kurrë nuk kanë tradhtuar dhe nuk do të tradhtojnë asnjë popull, pale popullin shqiptar që e duan dhe e respektojnë. Populli sovjetik do t'ju dënojë ju pa mëshirë dhe përfundimisht.

Fuqitë imperialiste që dëgjojnë delegatin e një populli të vogël, të papërkulur, që flet sot këtu hapur, pa frikë, pa dorashka dhe pa terma të zgjedhur diplomatikë, thonë se ky qenka një fjalim i ashpër dhe se delegati shqiptar flet në shkretëtirë.

Unë nuk kërcënoj njeri as me bomba atomike, as me napalm e as me flotë.

Po kështu, zotërinj, unë nuk flas në shkretëtirë. Ju jeni të izoluar, jo ne. Ne këtu jemi shumica, ne jemi shumica dërrmuese në botë, ne jemi ata që thyem fashizmin italian dhe gjerman, ne jemi heronjtë e pavdekshëm të Vietnamit, të Algjerisë, të Kongos, të Kubës, të Amerikës Latine, heronjtë e Kinës së lavdishme, heronjtë e Pakistanit, heronjtë e popujve arabë, të popujve të Azisë, të Afrikës, heronjtë e popujve të skllavëruar të Evropës dhe të botës.

Prandaj, ju po dridheni dhe jo ne. Ne do të fitojmë mbi ju, ju nuk do të na mposhtni kurrë.

SHËNIM

Pashë përfundimisht artikullin me titullin «Revizionistët sovjetikë — zjarrfikësit ndërkombëtarë të revolucionit dhe të luftës nacionalçlirimtare të popujve»¹, tezat e të cilit i pata shkruar që më 8 qershor². Pas-nesër ai do të botohet në «Zërin e popullit».

1 Shih: Enver Hoxha, Vepra, vëll. 36, f. 67.

2 Shih në këtë vëllim, f. 441.

BOMBA KINEZE ME HIDROGJEN

Pardje Kina shpalli kryerjen e provës së parë të bombës me hidrogjen. Sukses i madh dhe përparim shkencor, fitore ushtarake dhe politike me rëndësi të pallogaritshme.

Monopoli i amerikanëve dhe i sovjetikëve u zhduk. Kjo i ka tronditur shumë imperialistët dhe revizionistët që bënë shantazhin atomik, që bënë llafe të kota mbi të ashtuquajturin çarmatim, i cili në fakt nuk bëhej kurrë dhe nuk do të bëhet kurrë, që mbështetnin gjithë politikën e tyre mbi bombën atomike, mbi monopolin e ombrellës së tyre atomike. Natyrisht tani ky monopol po merr fund, do të marrë fund edhe tentativa e tyre mbi mospërhapjen e armëve atomike, për të ruajtur monopolin nga këto dy fuqi imperialiste.

Bomba kineze është nga ana tjetër një sukses i shkencës kineze. Kinezët e prodhuan atë me forcat e veta shkencore në një kohë më të shkurtër sesa amerikanët dhe sovjetikët. Suksesi është i dukshëm dhe ngjall tmerr tek armiqtë e popujve, se Kina do t'i zhvillojë edhe më tej, edhe më shpejt armët e ndryshme termobërthamore, gjë që kërcënon monopolin sovjetiko-amerikan në këto armë, i detyron këta të bëjnë shpenzime të mëdha për raketa antiraketa. Kjo vë në rrezik edhe vetë ekzistencën e Traktatit famëkeq të Moskës për ndalimin e provave të armëve bërthamore. Ata kanë

pasë menduar, kur e nënshkruan këtë traktat, se duke pasur monopolin, do t'u mjaftonin provat mbi tokë që kishin bërë, prandaj ruajtën të drejtën t'i vazhdonin lirisht ato siç po i vazhdojnë.

Për të gjitha këto arsye, imperialistët amerikanë dhe revizionistët sovjetikë janë të tmerruar, po aq më shumë të tmerruar janë edhe shtetet satelite të tyre, të cilët kanë frikë për jetën nga vetë aleatët. Imperialistët amerikanë dhe revizionistët sovjetikë ose do të vazhdojnë t'i lidhin fort këto klika shtetesh pas qerres së tyre me anën e shantazhit atomik që do t'u bëjnë, ose do të jenë të detyruar që disave t'u japin ose armë atomike, ose ndihma për t'i bërë ato. Natyrisht rruga e dytë është më pak e mundshme. Mund të ketë shtete të fuqishme kapitaliste, si RF e Gjermanisë, Japonia, që ta çajnë këtë prangë amerikane dhe t'i prodhojnë vetë bombat atomike. Ky do të jetë fundi i sundimit absolut amerikan. Pas kësaj, revizionistëve dhe vendeve kapitaliste atomike do t'u duhet të ndërrojnë shumë gjëra në konceptet e strategjisë dhe të taktikës së tyre të luftës, të armatimeve dhe të rreshtimeve. Të gjitha këto kokëçarje, prishje planesh, ua shkaktoi këtyre prova e bombës me hidrogjen nga ana e kinezëve.

Bomba me hidrogjen e kinezëve është një fitore kolosale për ne dhe për të gjithë popujt e botës, për të gjitha partitë e vërteta marksiste-leniniste dhe revolucionarët.

Është një inkurajim i madh në radhë të parë për vetë Kinën, e cila u jep një dackë të tmerrshme armiqve të saj, të brendshëm e të jashtëm dhe forcon besimin në socializmin, në diktaturën e proletariatit.

E MËRKURË
21 QERSHOR 1967

TAKIM ME AMBASADORIN VIETNAMEZ

U takova me ambasadorin e jashtëzakonshëm dhe fuqiplotë të RD të Vietnamit, Nguyen Ngoc Son¹, i cili largohet nga vendi ynë.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 36, f. 85.

DARKË PËR AMBASADORIN KINEZ

Mora pjesë në darkën që dhamë në emër të Qeverisë, për nder të ambasadorit kinez Liu Hsiao.

PËRSE E AKUZON SHTYPI ZYRTAR I PK TË KINËS LIU SHAO ÇINË?

Revolucioni Kulturor që zhvillohet në Kinë, na sqaron për shumë probleme, të cilat ne nuk i njohim ose nuk i kishim plotësisht të qarta. Ai na sqaron për atë që është kryesorja, se në gjirin e udhëheqjes së Partisë Komuniste të Kinës, dhe natyrisht në vetë Partinë, kishte dy vija të kundërta: vija e Mao Ce Dunit dhe vija e Liu Shao Çisë.

Kriza në parti, siç mund të nxjerrim përafërsisht konkluzionin, ekzistonte që para çlirimit, ajo vazhdoi edhe pas çlirimit dhe pastaj u acarua në vitin 1959, kur filloi «hopi i madh përpara» dhe u dukën dy vija të kundërta. Në vitin 1962 përafërsisht, siç po del, Maoja filloi ofensivën, kurse në vitin 1965 dhe 1966 filloi lufta e hapët, që u zhvillua me Revolucionin Kulturor, me «Gardën e kuqe» etj. Më 1967 (21 janar), «Zhenmin-zhibao» shkruan: «Revolucioni i Madh Kulturor Proletar ka qenë që në fillim një luftë për pushtet...».

Akuzat kundër Liu Shao Çisë formulohen nga «Flamuri i kuq»:

— Para 1950, domethënë 17 vjet më parë, Liu ndiqte një vijë që synonte restaurimin e kapitalizmit.

— Më 1940, në luftën kundër Japonisë, Liu Shao Çia ka pasur një vijë kapitulluese ndaj pushtuesve dhe të lëkundshme ndaj Guomindanit.

— Më 1945-1946, pas fitores mbi Japoninë, Liu kishte një vijë kapitulluese të paqes dhe të demokracisë. Më 1949 ai ishte për një vonesë në vendosjen e «demokracisë popullore» në Kinë dhe vija e tij ishte e butë e miqësore ndaj kapitalistëve dhe mbrojtësve të tyre. Liu Shao Çia kishte pikëpamje reaksionare për kulturën dhe ishte për mosacarimin me amerikanët.

— Nga viti 1953 e gjer më 1955 Liu frenonte kolektivizimin në fshat, kurse më 1956 doli kundër zhvillimit të luftës së klasave.

— Nga 1959 e gjer më 1962 Liu Shao Çia sulmoi ashpër «hopin e madh përpara, komunat popullore dhe vijën e përgjithshme». Po në këtë kohë ai ishte për një vijë oportuniste revizioniste të brendshme e të jashtme, për marrëdhënie të mira me hrushovianët dhe për zbutje me amerikanët. Në të njëjtën kohë Liu Shao Çia ribotoi librin e tij revizionist «Si të jesh komunist i mirë», që përmban teorinë mbi partinë siç e kupton ai.

— Më 1963 Liu sabotoi edukimin socialist dhe në fillim të Revolucionit Kulturor doli hapur në luftë për ta shtypur atë, komisionet e punës etj.

— Liu Shao Çia bënte pjesë në «konspiracionin e Pekinit» etj.

E MËRKURË

5 KORRIK 1967

TRAGJIKOMEDIA NË OKB

Organizata e Kombeve të Bashkuara është bërë një vend i urryer. Atje dominojnë poshtërsia, intriga, tradhtia, lakmia, presioni, shantazhi, kërcënimi, cinizmi, gënjeshtria dhe gjithë të këqijat e tjera të imagjinueshme.

Të gjitha këto personifikohen në radhë të parë tek imperiali-tët amerikanë dhe te revizionistët sovjetikë. Të dy këta brigandë modernë e kanë kthyer OKB-në në fushë intrigash që luhen në kurriz të popujve, e kanë bërë një labirint pseudojuridik të së «drejtës ndërkombëtare» dhe mbulesë demagogjike të krimeve të shëmtuara të imperialistëve dhe të revizionistëve. Secili nga dy brigandët ka «klientët» e tij, klikat e veta sate-lite, të cilat më parë i kurdisin se si të flasin dhe pastaj për kë të votojnë. Mbledhjet e OKB-së efektivisht nuk kanë asnjë vlerë, ato shërbejnë vetëm për fasadë, sepse çdo gjë bëhet në korridore. Në mbledhjet publike mund të shikosh shumë herë Kudçenkot dhe Goldberget «të kacafyten» me fjalë bombastike e të sajuara si në një skenë teatri, por në kulisa, pas shfaqjes, «vëllezërit armiq» janë sheqer e mjaltë.

Në këtë vend skandalesh, një tragjedi e tillë u luajt këto kohët e fundit edhe për çështjen e luftës arabo-izraelite. Njihet tashmë nga gjithë bota agresioni izraelit, dihen edhe shtytësit e ndihmësit direktë të

agresionit, njihet, gjithashtu, edhe tradhtia e revizionistëve. Revizionistëve sovjetikë, pasi u futën thikën në shpinë arabëve, u duhej të bënin çmos për të ngritur me demagogji prestigjin e humbur. Gjithë bota e popujt gjatë kohës së agresionit izraelit panë edhe një herë tjetër fytyrën e ndyrë prej kapitulluesi të revizionistëve sovjetikë, panë edhe një herë më mirë, se revizionistët janë miq të imperialistëve amerikanë. Popujt panë se Shtetet e Bashkuara të Amerikës veprojnë, sulmojnë, robërojnë ndërsa revizionistët sovjetikë i bien daulles që zhurma e saj të mbulojë agresionet.

Për të kompensuar diskreditimin që pësuan, duke tradhtuar arabët gjatë agresionit izraelit, revizionistët sovjetikë, plot «zemërim», plot «indinjatë» kundër Izraelit dhe amerikanëve, e çuan problemin në OKB. «Atje kanë për të parë, e ç'kanë për të parë amerikanët nga ne», trumbetonin revizionistët dhe u nis «Lala me stamë», Kosigini, për në Nju-Jork, pa harruar të marrë me vete që nga Zhivkovi deri te Cedenbali. Të gjithë vrapojnë në sallat e OKB-së si heronjtë e legjendës në «mbrojtje» të të mjerëve arabë. Shpatat po mprihen, por ato janë prej kartoni.

E hodhi «pordhën» nga goja këtë herë Kosigini dhe kërceu e iku nga salla e OKB-së, sepse e priste miku i tij i ngushtë Xhonson në Glasboro. Në Hollibusk u zhvillua gjithë dasma dhe çfarë dasme! Me buzëqeshje, me shtrëngime duarsh midis kriminelëve, vrasësve, kolonialistëve, me mbledhje të fshehta kokë më kokë, të kokës Xhonson dhe të kokës Kosigin, dy koka gjarprinsh me syze.

Kulmi i tradhtisë dhe i cinizmit. Tallje kolosale me popujt arabë! Tallje kolosale me popujt e botës! Tallje me OKB-në, e cila priste që zgjidhja të dilte nga «vullneti suprem» i Hollibuskit, ylli i Betlehemit. Por në OKB mbi kokën e imperialistëve, revizionistëve

dhe agresorëve fjalimi i delegacionit të Qeverisë sonë fishkëlleu si plumb në shenjë dhe, duke demaskuar komplotet e armiqve të njerëzimit, imperialistëve amerikanë e socialimperialistëve sovjetikë, u dha kurajë delegacioneve të vendeve të tjera të vogla. Miq dhe armiq thanë me respekt për Shqipërinë e vogël dhe të pamposhtur se «për 20 vjet me radhë nuk është dëgjuar në OKB një fjalë kaq e fortë, kaq e guximshme, kaq e drejtë».

Revizionistët sovjetikë në OKB kapitulluan edhe politikisht. Thirrja e mbledhjes së OKB-së nga ana e tyre kishte si qëllim kryesor takimin Kosigin-Xhonson, kurse çështja arabe për amerikanët e sovjetikët ishte një gjë pa kurrfarë rëndësie dhe, në fakt, ajo mbaroi në bisht peshku: sovjetikët e amerikanët i tërhoqën rezolutat e tyre. Sejmenët e dy të mëdhenjve nxorën rezoluta të dyta bajate, nga të cilat asnjëra nuk u pranua. Por pikërisht, këtu ishte gjithë qëllimi: asgjë të mos zgjidhet, çështja të zvarritet e të vejë në Këshillin e Sigurimit. Gjatë kësaj kohe amerikanët forcojnë e konsolidojnë pozitat e fituara me agresion në Lindjen e Mesme dhe zjarrfikësit e revolucioneve, revizionistët sovjetikë, punojnë në anën tjetër të arabëve për të shtypur çdo kryengritje të tyre kundër dy kolonizatorëve kryesorë.

Arabët hëpërhë janë të mundur, të hutuar, të turpëruar, të mbytur. Për të shpëtuar nga përmbytja po kapen nga çdo degë që u nderet dhe nuk po kapen akoma nga shtylla e shëndoshë. Ata e shohin këtë shtyllë, por do të duhet kohë, do të duhet të ngrihen popujt e këtyre vendeve që t'u thonë «mjaft më» intrigave dhe poshtërsive. Ne jemi të bindur se kjo ditë do të vijë. Qëndrimet tona veçanërisht në botën arabe, kanë bërë një efekt kolosal. Kudo arabët thonë: «Ju shqip-

tarët jeni vëllezërit tanë me kokë, vetëm ju jeni miq besnikë dhe trima, ju jeni shembull për ne».

Rumania në këtë çështje mbajti një qëndrim po aq të poshtër dhe provokator sa edhe qëndrimi i sovjetikëve. Edhe Maureri shkoi te Xhonsoni e te Dë Goli, bëri dhe ai gjoja si Kosigini. Ky shërbëtor i ndyrë dhe me moral prej putane shkoi edhe më tej: pasi u kthye nga bordelet e Perëndimit, kërkoi të shkonte në Kinë dhe kinezët e pranuan.

Shokët kinezë nuk kuptojnë asgjë nga politika. Ata ose nuk dinë t'i zbatojnë si duhet parimet, ose i shkelin me dashje. Në asnjë mënyrë nuk duhej pranuar Maureri në Pekin, sepse është përfaqësuesi i një klike renegatësh dhe kinezët hapur thonë se janë kundër renegatëve. Plus kësaj ai u tregua armik i arabëve, në një kohë kur kinezët deklarojnë se mbrojnë çështjen arabe. Ai vajti edhe te Xhonsoni dhe i puthi dorën, në një kohë kur kinezët thonë se janë armiq të tërbuar të amerikanëve.

Por kulmi i miopisë politike kineze arriti kur gjoja për të mos i dhënë rëndësi delegacionit të Maurerit ata i dhanë faktikisht një rëndësi kolosale, duke mos e pritur publikisht në aerodrom, duke mos dhënë asnjë lajm që Maureri shkoi në Pekin, duke e bërë këtë vajtje misterioze, në një kohë që çdo gjë duhet të jetë e qartë dhe e hapët. Pikërisht këtë do Maureri: çdo gjë të mbulohet me mister, me supozime, për të ulur prestigjin e Kinës e për t'i dhënë botës të kuptojë se «ja, edhe Kina konspiron».

Kinezët po vrasin veten me veprime të tilla. Ata duhet të dalin sa më parë nga këto situata që po i kurdisin dhe po i vënë në përdorim armiqtë. Si kurdoherë ne do t'ua vëmë në dukje kinezëve këto gabime të palejueshme që po bëjnë.

E SHTUNË
8 KORRIK 1967

TAKIM ME DELEGACIONIN E «GARDISTËVE TË KUQ» KINEZË

Sot paradite prita¹ delegacionin e «gardistëve të kuq» kinezë që mori pjesë në Kongresin e Rinisë².

1 Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 36, f. 129.

2 Delegacioni kryesohej nga Jao Ven Juan, në atë kohë anëtar i grupit për çështjet e Revolucionit Kulturor pranë KQ të PK të Kinës dhe zëvendëskryetar i komitetit revolucionar për qytetin e Shangait.

E MARTË
11 KORRIK 1967

**DISA VËREJTJE PËR NDËRTIMIN E FJALIMIT
TË MINISTRIT TË PUNËVE TË JASHTME
PËR NË KUVENDIN POPULLOR¹**

Në përgjithësi duhet të jetë më i shkurtër, më konciz dhe të mos ketë as formë gazetareske dhe as formën narrative të ngjarjeve.

Në këtë fjalim ka mjaft nga këto karakteristika që duhen korrigjuar, ka, gjithashtu, dhe përsëritje idesh, me trajtim perifrazash që, po të rregullohen, do ta bëjnë fjalimin më konciz, më të balancuar, më të fortë.

Çështja arabo-izraelite zë një vend shumë të madh dhe pikërisht pse idetë nuk janë koncize edhe episodet e ndryshme të konfliktit arabo-izraelit janë shtruar në formë narrative. Prandaj kjo mund të rregullohet. T'i jepet rëndësi kësaj çështjeje, pse është një veprim agresiv imperialist i fundit, një episod në të gjithë planin agresiv në shkallë botërore kundër revolucionit dhe luftërave nacionalçlirimtare të popujve nga imperializmi amerikan, në aleancë të ngushtë me revizionistët sovjetikë dhe me reaksionin botëror.

Prandaj po të trajtohet në fjalim lufta e popujve për çlirim dhe përpjekjet e armatosura agresive të imperializmit amerikan, për t'i shtypur popujt, duke e

¹ Sesioni i 3-të i legjislaturës së 6-të. 18 korrik 1967.

filluar nga arsyet objektive, atëherë do të na duhet të trajtojmë në radhë të parë, luftën e popullit të Vietnamit, dhe pastaj me radhë (natyrisht këto duhet të trajtohen kurdoherë brenda kuadrit të politikës së Partisë dhe të Qeverisë sonë, domethënë përkrahjen tonë dhe arsyet pse).

Në një trajtim të tillë, duhet të dalin dhe të lidhen idetë se në gjendjen e kësaj situatë të favorshme revolucionare imperializmit amerikan dhe revizionizmit hrushovian u janë dobësuar pozitat dominuese, po u digjet toka nën këmbë dhe, në pamundësi t'i bëjnë ballë me demagogji, me mashtrime këtij hovi luftarak të popujve, i pari po krijon vatra lufte lokale për të arritur në luftë botërore dhe, i dyti dobëson pozitat e revolucionit, përpiqet të demoralizojë popujt, jep «kontributin e tij të shquar» për t'i detyruar popujt të kapitullojnë ndaj agresorit amerikan, me fjalë të tjera përgatit terrenin për aleatin amerikan, në qetësimin ose më mirë në vënien në zap të këtyre forcave, të prapavijave që ata të dy të mendojnë dhe të punojnë për përgatitjen përfundimtare të sulmit kundër Republikës Popullore të Kinës dhe Partisë së Punës të Shqipërisë.

I shikuar në këtë prizëm merr një kuptim ekzakt edhe konflikti arabo-izraelit. Ai është vatër e re zjarri dhe konfliktesh, në përfitim të amerikanëve dhe të sovjetikëve, të dominimit të tyre mbi naftën dhe rrugët kryesore të lundrimit, të nënshtrimit ndaj tyre të popujve arabë; inkurajim i agresorëve të vegjël, i veglës së tyre siç është Izraeli, që nëpërmjet problemeve të pazgjidhura dhe të mbajtura ngritur posaçërisht për të përgatitur agresione, i nxitin dhe i hedhin në luftëra lokale, për të krijuar turbullira, konflikte, luftëra dhe situata diplomatike të ndeme.

E shtruar kështu çështja, atëherë mund të theksohet problemi i konfliktit arabo-izraelit me të gjitha tiparet, ushtarake, politike, diplomatike.

Si konkluzion i kësaj çështjeje duhet të dalin në dukje, përveç të tjerave:

— Ujdia amerikano-sovjetike.

— Falimentimi dhe demaskimi i OKB-së, e cila dominohet nga dy fuqitë e mëdha.

— Qëllimi i vërtetë demagogjik i shtruarjes së kësaj çështjeje në OKB nga sovjetikët, duke nxjerrë në pah se qëllimi kryesor dhe i vetëm është takimi Kosi-gin-Xhonson.

Objektivat e këtij takimi:

— Bilanci i përfitimeve për të dy nga agresioni izraelit, rrugët që do të ndiqen më tej, për të realizuar deri në fund planet e tyre ekspansioniste, kolonizuese. Çuarja e problemit në Këshillin e Sigurimit do të thotë me u dhënë kohë manovrimeve për realizimin e planeve të tyre djallëzore.

— Problemi i Vietnamit, problem kryesor për të dy krerët imperialistë.

— Organizimi i planeve agresive kundër Kinës, pika më kryesore dhe dominuese.

— Shuarja e revolucioneve në botë dhe veçanërisht në Amerikën Latine (vajtja e Kosiginit në Kubë).

— Konsolidimi «i monopolit» bërthamor amerikano-sovjetik.

(Të gjitha këto probleme duhen shtruar si konkluzione reale politike, dhe jo në një formë të atillë sikur ne i dëgjuam me veshët tanë në takimin e Hollibuskut.)

Si perspektivë, për popujt arabë, përveç qëndrimit tonë të vendosur miqësor ndaj tyre, ne duhet të themi se ata duhet të forcojnë vigjilencën kundër imperializmit dhe revizionistëve sovjetikë dhe jo vetëm kundër revizionizmit sovjetik, siç është vënë në fjalim.

Shpresa e fitores duhet të qëndrojë në popujt e tyre, në unitetin e këtyre forcave, e vetmja garanci për kapërcimin e çdo vështirësie. Duhet të qëndrojë në

unitetin e vendeve arabe kundër imperialistëve dhe revizionistëve modernë, duke mos e lejuar që ky unitet i madh dhe jetik të pengohet nga probleme të dorës së dytë, politiko-ekonomike.

Duhet që popujt arabë të mos e konsiderojnë kurrë veten të izoluar dhe të shkëputur nga lëvizja revolucionare e popujve të botës.

Duhet të mos mendojnë kurrë, se situatat janë të rënda, dhe se vetëm mbështetja te revizionistët sovjetikë do t'i nxjerrë nga këto situata. Ky do të jetë gabimi më i madh. Asnjë koncesion këtyre armiqve. Koncesione dhe liri të plota popujve, pse vetëm në këtë rrugë kalitet uniteti i vërtetë i popullit, me udhëheqjen patriotë.

Rrugë tjetër nuk ka, rruga tjetër është nënshtrimi ndaj fuqive të huaja.

Mundet edhe për çështjet e tjera, që unë nuk i prek, të bëhen përcaktime dhe formulime më të qarta dhe të plota. Problemi, mendoj unë, është të rishikohen definitivisht e me kujdes.

Çështja e Kinës, miqësia dhe aleanca jonë me të, duhet trajtuar më mirë, jo vetëm nga ana propagandistike, por ajo ka një rëndësi të madhe në këto situata për botën dhe veçanërisht për ne, prandaj formulimi i kësaj pjese ka rëndësi, që armiqtë, nëpërmjet rreshtave, të kuptojnë atë që duam ne dhe të kenë frikë nga aventurat.

TAKIM ME DELEGACIONIN E PARTISË KOMUNISTE TË SUDANIT (UDHËHEQJA REVOLUCIONARE)

U takova me delegacionin e Partisë Komuniste të Sudanit (udhëheqja revolucionare)¹, që kryesohej nga sekretari i parë i partisë, Muhamed.

Delegacioni sudanez ka ardhur në vendin tonë me ftesën e Komitetit tonë Qendror.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 36, f. 139.

POLITIKA E JASHTME E KINËS — POLITIKË VETIZOLIMI

Shokët kinezë, që kur ka filluar Revolucioni Kulturor, për të mos shkuar më tej, bëjnë një politikë të jashtme të pakonturuar, ose, më mirë me thënë, politika e tyre e jashtme drejtohet më shumë nga vetizolimi. Kjo nuk është një politikë aktive dhe e shkathët. Ata po mbyllen në vetvete dhe, me këtë qëndrim të japin përshtypjen sikur janë të dashuruar me këtë politikë. Në fakt, mund të themi me keqardhje, politika e tyre nuk ndihet si duhet dhe sa duhet në arenën ndërkombëtare. Ajo nuk është e tillë që, duke u mbështetur në një vijë të drejtë politike në qëllimet dhe në luftën e vendosur kundër imperializmit amerikan dhe revizionistëve sovjetikë, të ndjekë këmba-këmbës dhe të shfrytëzojë kontradiktat në arenën ndërkombëtare, të përpunojë taktika të drejta lufte e ndihme, sipas rrethanave, koniunkturave, kohës dhe vendeve.

Taktika e tyre e përgjithshme është: «Luftë me të gjithë, me të gjithë armiqësi». Një taktikë e tillë është mjaft sektare dhe të nxjerr vetëm në rrugën «ose me mua, ose kundër meje»; «në rast se nuk mendon dhe nuk vepron ashtu si them unë ose si veproj unë, atëherë je kundër meje».

Në qoftë se në politikën e jashtme të një shteti, dhe veçanërisht të një shteti socialist, mbizotërojnë pikëpam-

je të tilla, ky është rezultat i një analize jo të shëndoshë të zhvillimit të ngjarjeve dhe të fenomeneve në arenën ndërkombëtare, i mungesës së një analize objektive. Në këto situata duhet të shfrytëzohen medomeos të gjitha kapacitetet dhe mundësitë e një shteti të fuqishëm socialist.

Një qëndrim joaktiv mbahet, nga ana e shokëve kinezë, gjithashtu, ndaj lëvizjes komuniste ndërkombëtare në përgjithësi dhe ndaj partive dhe grupeve të reja marksiste-leniniste revolucionare në veçanti.

Përveç të tjerave, vihet re, në njëfarë shkalle, edhe një mungesë modestie nga ana e kinezëve, të cilët, në mënyrë të sforcuar, disa herë me metoda dhe me forma foshnjore, duan të marrin vetë rolin e lidërshit të lëvizjes komuniste ndërkombëtare, në vend që të lënë të tjerët ta çmojnë një gjë të tillë. Ata i shtrojnë çështjet shtrembër: «Kush është me idetë e Mao Ce Dunit, ai është marksist-leninist; kush i lejon vetes të bëjë disa pyetje të natyrshme, të drejta, ai dyshohet e mund të quhet edhe antimarksist».

Këto qëndrime e kanë burimin tek ideja e ekzagjeruar e «kultit të personit», që në disa dacibao, të cilat ne sigurisht besojmë se janë të pakontrolluara (po ato kemi ne tash për tash si materiale zyrtare referuese), e vënë Maon edhe mbi Marks, mbi Leninin e mbi Stalinin. Këto shkrime thonë: «Maoja është kulmi i marksizmit».

Unë besoj se edhe vetë Maoja nuk duhet të jetë dakord me të tilla ekzagjerime, por ja që ngjasin. Por, të vihen kështu këto probleme, nuk është aspak drejt. Respekti për meritat e kujtdo zor se imponohet me forcë, atë e imponon puna, e imponon jeta, e imponojnë veprat dhe drejtësia e mendimeve dhe e veprimeve.

Ne kemi respekt për Maon, por, si marksistë që jemi, nuk mund të mos mendojmë se, po të bëhet analiza

e gjithë punës revolucionare të tij, me siguri që dalin edhe pika të paqarta, ka gjëra që kanë nevojë të analizohen e të sqarohen.

Për shembull, vihet pyetja: Ç'ka bërë Maoja gjatë këtyre 18 vjetëve dhe përse e ka lënë ai partinë të dobësohet? Pse e ka lënë atë në duart e revizionistëve, të cilët e kanë krimbur nga brenda? Gjatë gjithë kësaj periudhe «të errët» shoku Mao ka qenë i izoluar, ka qenë në minoritet, apo ka qenë edhe ai në ujëra oportuniste dhe, si i tillë, ka lejuar në Partinë Komuniste të Kinës dy vija?

E gjithë kjo gjendje, i gjithë ky zhvillim mbahet në errësirë, fshihet. Në gazeta e dacibao sillen vetëm citate nga veprat e Maos para vitit 1942! Po përse vetëm përpara kësaj date dhe jo pas, pikërisht në kohën kur ngjisin këto gjëra? Të mos flasim për gabimet që ngjasin aktualisht gjatë Revolucionit Kulturor.

Me gjithë këto qëndrime të gabuara shokët kinezë duan ta imponojnë me forcë Maon si «kryemarksistin në të gjithë historinë e komunizmit», duan që e gjithë lëvizja komuniste në botë të marrë *en bloc* dhe të zbatojë eksperiencën e tyre, Revolucionin e tyre Kulturor. Kështu siç e shtron problemin propaganda kineze nuk është as realiste, as e drejtë, as e pranueshme.

Por vëmë pyetjen: Çfarë eksperience *en bloc* duhet të marrim? Eksperiencë të mirë ka dhe s'ka dyshim që të gjithë duhet të përfitojmë nga njëri-tjetri. Kur flitet për eksperiencë *en bloc* dhe veçanërisht në këto momente, duhet sqaruar për çfarë eksperience bëhet fjalë, për eksperiencë partie? Për këtë, dhe kjo është kryesorja, shokët kinezë nuk mund të flasin, pse partinë atyre ua krimbi e ua shpartalloi armiku revizionist. Akoma ata nuk e kanë organizuar partinë.

Apo është fjala për eksperiencën e Revolucionit Kulturor? Ky revolucion, që është akoma në zhvillim, ka anët dhe qëllimet e tij të mira, por ka edhe të këqijat,

si anarkinë, mungesën e disiplinës, të unitetit etj., që shkojnë deri në goditjet me armë.

Sigurisht, para se të pretendojnë për eksperiencë nga Revolucioni Kulturor, shokët kinezë më parë duhet të bëjnë deduksionet teorike dhe praktike mbi rolin në këtë revolucion të nxënësve dhe të studentëve të cilët formojnë «Gardën e kuqe» dhe nuk udhëhiqen nga partia. Duhet shpjeguar teprimet e dënueshme, si, për shembull, diskreditimi në masë i kuadrove dhe konfuzioni i madh në parti e në shtet; gjendja e pasigurisë etj. Shokët kinezë në këto situata rekomandojnë: «**Bëni Revolucionin Kulturor si te ne!** Ky rekomandim është pa logjikë dhe pa kuptim.

Pikërisht duke u udhëhequr nga të tilla gjykime të nxituara, nga parime jo të drejta dhe nga pretendime të papeshuara, shokët kinezë mund të dëmtojnë edhe lëvizjen komuniste ndërkombëtare dhe sidomos grupet e partitë marksiste-leniniste të reja që porsa krijohen.

Shokët kinezë kanë adoptuar si parim të përhershëm: «ndihmë të gjitha grupeve marksiste-leniniste që janë kundër revizionizmit dhe imperializmit», por, duke mos i ndjekur këto lëvizje dhe grupe në zhvillimin e tyre dialektik revolucionar dhe duke mos i vlerësuar këto në prizmin rigoroz marksist-leninist, ndihma mund të shkojë ngandonjëherë edhe në drejtim të gabuar.

Duke kërkuar që të vihet edhe në planin e komunizmit ndërkombëtar që «Maoja është *sine qua non* udhëheqësi botëror» etj., etj., do të ndodhë që, në qoftë se ndonjë grup e parti marksiste-leniniste nuk e vë theksin si duhet te Maoja ndërsa deviatorët në gjirin e tyre, për t'u fshehur e për të përfituar nga ndihmat, e vënë theksin fort mbi Maon, mbi Revolucionin Kulturor etj., atëherë është e natyrshme që këta të fundit, të jenë të preferuarit e shokëve kinezë. Edhe në qoftë se, më në fund,

merret vesh puna armiqësore e këtyre fraksionistëve, e keqja është bërë.

Partitë e afirmuara nuk mundet dhe nuk duhet të vazhdojnë të ndihmojnë fraksionet në grupet dhe në partitë e reja, nën pretekstin se «nuk i njohim» këto të fundit.

Në Partinë Komuniste të Kinës, nga sa dimë dhe nga sa shohim, ka kohë që kanë mbretëruar fraksionet dhe çfarë fraksionesh!! Atje sot po ecet pa një parti të organizuar. Në këto kushte është e natyrshme që shokët kinezë të mos i këshillojnë si duhet marksistë-leninistët e botës që të formojnë dhe të konsolidojnë partitë e tyre të reja. Ata mendojnë se këto parti të reja nuk kanë në krye një autoritet aq të madh, siç është Maoja për Partinë Komuniste të Kinës. «Autoritetet» për shokët kinezë janë në anën e revizionistëve, prandaj u thonë marksistë-leninistëve: «**Keni Maon kryetar dhe bëni Revolucionin Kulturor.**» Por, pa partinë nuk mund të bëhet revolucioni proletar dhe as ai kulturor.

Shokët kinezë mendojnë se ndihma për lëvizjen komuniste ndërkombëtare dhe për revolucionin botëror konsiston në rekomandimin që të bëjnë Revolucionin e Madh Kulturor Proletar, siç e bëri Kina. Sipas tyre, këtë e tutje nuk është e nevojshme të frymëzohesh nga Revolucioni i Madh Socialist i Tetorit (nga Komuna e Parisit mundet), por nga Revolucioni Kulturor, pse ashtu sikundër u zëvendësua marksizëm-leninizmi me «maocedunidenë», ashtu edhe Revolucioni Kulturor ka brenda Revolucionin Socialist të Tetorit! Këto shkruhen në gazetatat kineze! Ky qëndrim është i turpshëm dhe anti-marksist. Si lejon shoku Mao të shkruhen gjëra të tilla? Unë besoj se ai nuk ka dijeni për këto absurditete, sepse ndryshe vaj halli.

Jo vetëm nuk u jepet ndihma e duhur lëvizjeve revolucionare (dhe ndihma e duhur nuk konsiston vetëm

në ndihma materiale), por për çdo lëvizje të tillë në botë, shokët kinezë nuk mungojnë të thonë se «janë idetë e Mao Ce Dunit që e krijuan dhe e udhëheqin».

Ja ç'thonë ata: «Në një krahinë të Japonisë 100 komunistë u revoltuan nën flamurin e Mao Ce Dunit». «Partia Komuniste e Birmanisë lufton me idetë e Mao Ce Dunit në kokë», pavarësisht se ajo është një parti e vjetër dhe me eksperiencë në luftë. «Një fraksion i fraksionit të Partisë Komuniste Indiane, i udhëhequr nga idetë e Mao Ce Dunit, lufton me fshatarësinë për tokë në Penxhab» e kështu me radhë. Ata nuk kanë thënë drejtpërdrejt (se tërthorazi po përpigën ta thonë) vetëm këtë se idetë e Maos udhëheqin edhe Partinë e Punës të Shqipërisë, edhe luftën në Vietnam etj. **Gabimet dhe pretendimet e tyre shkojnë deri atje sa thonë: «Maoja është ai që ka krijuar luftërat popullore, ai është babai i luftërave popullore».** Me fjalë të tjera, popujt që kanë luftuar me shekuj për liri kundër shtypjes etj., s'kanë bërë gjë. Për rrjedhim, edhe Partia Bolshevike dhe Partia e Punës e Shqipërisë, që kanë bërë luftën popullore, s'kanë bërë gjë. Që këto luftëra të jenë popullore, duhet të kenë vulën e Maos dhe të ideve të tij!

Kështu klasikëve të mëdhenj u vihet pikë, i vihet pikë edhe teorisë mbi revolucionin dhe mbi luftën popullore. Kjo sjellje jo vetëm është e papranueshme, por edhe e padurueshme.

Revolucioni kinez, lufta e çlirimit, Revolucioni Kulturor kanë pluse të mëdha, por kanë edhe minuse të mëdha. Nga revolucionet duhet përfituar, se eksperiencia e tyre është kolosale. Çka është e drejtë, ajo duhet shfrytëzuar në kushtet konkrete, në situatat e veçanta të secilit vend. Por edhe gabimet janë gabime, ato duhet të vihen në dukje që jo vetëm të mos përsëriten por dhe të ndiqen.

Shokët kinezë, drejtpërdrejt ose tërthorazi, kërkoj-

në që të gjithë të ecin sipas eksperiencës së tyre. Ata thonë me fjalë: «Mësojmë shumë nga Partia e Punës e Shqipërisë», por asnjë delegacion partie nuk kanë dërguar ndonjëherë te ne për të parë, pa lëre për të marrë eksperiencë. Natyrisht, kjo është punë e tyre, por nuk u përgjigjet fjalëve që thonë. Përse ngjet kjo, ata vetë e dinë. Të thuash se ata nuk e marrin parasysh këtë eksperiencë, sepse kushtet e tyre janë të ndryshme apo veprojnë kështu nga mendjemadhësia, këtë gjë tash është e zorshme ta përcaktojmë. Ata mund të veprojnë si të duan, kurse ne kemi dërguar në Kinë delegacione partie për eksperiencë.

Shokët kinezë kanë arritur në mendimin se libri i kuq «Citatet e Mao Ce Dunit» është «sumumi i shkencës dhe i filozofisë marksiste-leniniste, është kyçi i revolucioneve, i fitoreve». Dhe thonë: «Merre atë, lexoje, mësoje përmendsh dhe dil në rrugë e bëj revolucion». Pa e ulur vlerën e veprës globale të Maos dhe të citateve të drejta që janë nxjerrë nga veprat e tij, duhet të themi se këto pretendime janë foshnjore.

Në vendin tonë vijnë shokë komunistë nga jashtë dhe na tregojnë se në Kinë u thonë si të organizojnë frontin në vendet e tyre, si të kurdisin aleancat. Mirëpo shumë herë në këto rekomandime kineze vërejmë qëndrime edhe sektare, edhe liberale. Ne mendojmë se, që të këshillosh drejt partitë e tjera, duhet të njohësh shumë mirë situatën politike të vendeve ku ato veprojnë, dhe megjithëkëtë prapë duhet të jesh shumë prudent. Çështja bëhet akoma më e rrezikshme, në rastin kur politikën e një fronti ose të aleancave nuk e ke zhvilluar drejt as në vetë vendin tënd dhe kërkon t'ua servirësh të tjerëve si model.

Konkretisht unë mendoj (mund që edhe gabohem) se shokët kinezë duhet të tregohen të matur në këtë drejtim. Në Indi, për shembull, me sa dimë, tash ka tri

«parti komuniste». Natyrisht atje ne mbështetim marksistë-leninistët e vërtetë, por, që t'u këshillosh këtyrë «të bëjnë Revolucionin Kulturor», ose t'u japësh receta si «të organizohen aleancat dhe fronti në Indi», pa bërë më parë analizën e frontit, të aleancave dhe të Revolucionit Kulturor në vendin tënd, ka mundësi që shokët indianë të çorientohen.

Ne mendojmë se shokët marksistë-leninistë indianë duhet të mbështeten te Partia Komuniste e Kinës, të kërkojnë ndihmë dhe kjo t'u jepet, **por gjithashtu mendojmë që të kihet kurdoherë parasysh se shokët indianë janë vetë përgjegjës për punën e tyre, janë ata më kompetentët për këto punë.** Këshilla, atyre dhe kujt do tjetër që dëshiron t'i dëgjojë, mund t'u jepen, mundet që ata edhe të kritikohen shoqërisht kur gabojnë ose të luftohen kur devijojnë, por të mos u jepen receta.

Po të zbatojmë normat e vërteta marksiste-leniniste në marrëdhëniet me partitë ose me grupet, çdo gjë shkon drejt. Marksizëm-leninizmi është shkenca më e saktë, më rationale, më e pjekur, më e pagabueshme, në rast se e zbaton drejt. Po nuk e zbatove drejt, atëherë devijon. T'i kthesh gjërat që janë të thjeshta apo të komplikuar në disa shabllone dhe të kërkoesh t'i zgjidhësh me citate e me formula të gatshme, asgjë e mirë nuk del në shesh.

Po të vërejmë politikën zyrtare shtetërore të shokëve kinezë, do të shohim se ajo nuk është aspak e ekuilibruar, mund të themi se ajo është e paqenë dhe, kur manifestohet, është e gabuar.

Shokët kinezë, siç duket, në vendet ku ekziston emigracion politik dhe ekonomik kinez, në mënyrë të hapët e kanë vënë këtë në lëvizje, në mbrojtje të Kinës, duke u propaganduar të veprojnë në mënyrë violente me autoritetet e vendeve ku ata ndodhen. Kjo propagandë nuk është e zgjuar. Autoritetet e vendeve të ndryshme i godasin emigrantët kinezë për aktet e dhunës dhe kjo është

e natyrrhme, pse udhëheqësit borgjezë e kapitalistë nuk mund të tolerojnë në këtë drejtim.

Nga ana tjetër, marrëdhëniet e Kinës gati me të gjitha shtetet kapitaliste janë ndërtuar mbi violencën dhe mbi shkeljen e të gjitha normave diplomatike. S'ka mbeetur ambasadë e huaj kapitaliste në Pekin që të mos rrethohet nga «gardistët» dhe të mos sulmohet prej tyre. Në Pekin po ngjet pikërisht ajo që ngjau edhe në Xhakarta kundër ambasadës kineze nga ana e fashistëve indonezianë. Me këto gjeste e shumë të tjera në marrëdhëniet me vendet e tjera të botës, Kina krijon një ngurtësi të madhe dhe pamundësi veprimi si në politikë e në propagandë, ashtu dhe në marrëdhëniet tregtare reciproke.

Mungesa e kontrollit dhe paqartësia në sloganet politike e kulturore, dhe, akoma më keq, kur këto janë të shtrembëruara dhe të përpunuara nga propaganda kapitalisto-revizioniste, e izolojnë Kinën dhe krijojnë në popujt e botës njëfarë ftohtësie, për arsye se ky vetizolim, i shkaktuar me një pakujdesi kaq të çuditshme, nuk e lejon Kinën të shfaqet në arenën botërore me sukseset e saj në të gjitha fushat. Janë zhdukur ekspozitat kineze, ato janë zëvendësuar me librin e kuq të citateve të Maos, me disa revista që shtypen në Pekin dhe që shpërndahen jashtë dorë më dorë.

Kapitalizmi dhe revizionizmi po trullosin kokat e njerëzve duke zhvilluar një propagandë të shfrenuar kundër Kinës. Shokët kinezë, siç duket, mendojnë, në kundërshtim me atë që thonë, se «kulla e fildishtë» është më e mira punë. Ata, siç duket, mendojnë se kapitalistëve dhe revizionistëve u prishet shumë punë kur Kina nuk është e pranishme në arenën ndërkombëtare. Ky gjykim është i gabuar, se armiqtë duan pikërisht të shmangin praninë e Kinës me qëllim që të veprojnë lirisht.

Diplomacia kineze është inaktive, jo vetëm në ma-

rrëdhëniet me vendet kapitaliste, por edhe me vendet e çliruara të Afrikës e të Azisë. Udhëheqjet borgjeze të këtyre vendeve përfitojnë nga pasiviteti i diplomacisë kineze. Ato vetëm sa i marrin disa ndihma Kinës (kur kjo ua jep), po, përveç kësaj, asgjë tjetër s'pëpëtin. Dhe kjo plogështi vjen për arsye të politikës jo të zgjuar të Kinës.

Sukses i madh për Çen Jinë ishte ai që «autoritetet e Republikës së Malit lejuan të shpërndahen disa libra me citatet e Maos»! Kjo është për të qarë. Borgjezia në Francë po i shtyp vetë këto citate dhe i shet lirisht në treg. Borgjezia franceze, siç dihet, i ka në zep autoritetet e Malit, që dinë fort mirë ta mbajnë Kinën larg nga populli i tyre.

I gjithë ky gabim qëndron në faktin se, megjithëqë thuhet se duhen forcuar lidhjet me popujt, rruga e arritjes së këtij qëllimi nga ana e tyre nuk është gjetur. Këto lidhje nuk mund të arrihen në rrugën subversive dhe pa gjetur të çarat në vetë udhëheqjet kapitaliste të këtyre vendeve. Këto të çara duhen shfrytëzuar.

Shokët kinezë kanë shumë besim te spontaneiteti, ata janë të javashëm dhe thonë: «Ka kohë, popujt, duke parë shembullin tonë, do të na ndjekin». Ata gabojnë kur mendojnë se për fitoren e popujve mjafton shembulli i tyre dhe sidomos kur ky shembull nuk është edhe shumë i qartë.

Shokët komunistë në botë nuk po e gjejnë atë ndihmë që duhet nga politika dhe nga diplomacia kineze. Të marrim konfliktin arabo-izraelit. Ç'po bën Kina në lëmin diplomatik në këto momente kaq delikate? Asgjë të organizuar.

Kur i kërkoi Naseri ndihmë, Kina ia dha menjëherë. Nuk ka asnjë diskutim se mirë bëri, por Naseri vetëm e falënderoi për ndihmën dhe mendoi: «Për asgjë tjetër nuk më hyn në punë Kina». Ne mendojmë se du-

het të gjendeshin dhe të manifestoheshin mundësitë për popullarizimin e ndihmës dhe të përkrahjes së popujve arabë. Po çfarë mundësish? Një nga mundësitë në këtë drejtim është shfrytëzimi i lidhjeve dhe i miqësisë që ekzistojnë midis popullit shqiptar dhe popujve arabë. Po a u bie ndër mend kinezëve që këto lidhje dhe besimi që kanë arabët për popullin shqiptar dhe për politikën parimore të Shqipërisë socialiste të shfrytëzohen për thellimin e miqësisë dhe të bashkëpunimit të vendeve tona, të Kinës dhe të Shqipërisë, me këta popuj? Aspak! Ne ua propozojmë, ata nuk përgjigjen.

Nuk mund t'i lejohet Kinës, një vendi të madh socialist, që të bëjë një politikë të tillë pa perspektivë, plot apati dhe jashtëzakonisht sektare. Kina ka për detyrë të luajë një rol kryesor dhe vendimtar në arenën ndërkombëtare, ku duhen mbajtur qëndrime të vendosura kundër armiqve, por edhe duhet përfituar nga kontradiktat e tyre, të cilat duhet punuar për t'i thelluar më tej, pse ato ndihmojnë luftën tonë.

Kina flet për strategjinë dhe taktikën, por asnjë taktikë nuk po shohim në diplomacinë kineze. Ajo po bën një politikë oportuniste me borgjezinë e vendit (akoma atje qëndrojnë në fuqi parimet e Kongresit të 8-të të Partisë Komuniste të Kinës mbi bashkekzistencën me borgjezinë nacionale, kapitalistët e vendit vazhdojnë të marrin rentën mbi fabrikat e tyre që u janë shtetëzuar), atje po lihen të organizuara partitë e tjera në Front, në një kohë kur Partia e saj Komuniste është në konfuzion e në rrëmuje!

Me gjithë respektin që kemi për shokët kinezë, gjëra të tilla nuk mund të lihen pa u kritikuar e pa u ndrequr, sidomos në një kohë që ata bëjnë çmos për t'u imponuar si lidërsip i komunizmit ndërkombëtar. **Në qoftë se Kinës mund t'i përkasë një rol i tillë i lavdishëm, ky nuk mund të arrihet me një vijë me gabime**

dhe pa bashkëpunim e pa këshillim me partitë marksiste-leniniste. Në marrëdhëniet midis partive marksiste-leniniste duhet të ketë unitet dhe barazi dhe jo konsiderata të tilla: «Parti e vogël e parti e madhe», «parti mëmë dhe parti bijë». Të mos e lëpijmë atë që kemi pështyrë. Partia jonë kurrë nuk e ka bërë dhe nuk do ta bëjë këtë, ndaj kujtdo që të jetë. Rrugërrëfyeni ynë është teoria marksiste-leniniste. Për Partinë tonë klasikët e marksizëm-leninizmit janë katër: Marksi, Engelsi, Lenini dhe Stalini. Të gjithë të tjerët janë nxënës të tyre.

E ENJTE
20 KORRIK 1967

RUMANIA NË RRUGËN KAPITALISTE

Siç ishte bërë e qartë, «rruga e mesme» e udhëheqjes rumune nuk ishte veçse një rrugë që do ta çonte Rumaninë gradualisht në rivendosjen e kapitalizmit.

Në këtë drejtim Rumania po ndjek hapat e Titos. Edhe para konfliktit me revizionistët hrushovianë udhëheqësit rumunë, bile edhe vetë Dezhi, por më hapur Bodnarashi, në biseda me ne tregonin shumë simpati për Titon. Luftën tonë parimore kundër agjentit të imperializmit, Tito, ata nuk e gjenin të drejtë. Në një bisedë që patëm me ta, Bodnarashi u tregua më i zjarrti kundër nesh, por nuk ishte në gjendje të argumentonte asgjë nga qëndrimet e tij pro Titos, ose nuk i hapte të gjitha letrat dhe, për t'u maskuar, qëndronte në pozitat e Hrushovit. Atje, në fakt ne pamë hapur se Dezhi dhe shokët e tij, kishin bërë një kthesë të maskuar 180 gradëshe në qëndrimin ndaj Titos. Pas konfliktit me sovjetikët dashuria e tyre për Titon u duk më hapur dhe u konkretizua me bashkëpunime më të mëdha në lëmin ekonomik, në ndërtime hidrocentralesh. Në mënyrë të veçantë rumunët, si frikamanë që janë, u afruan haptazi politikisht me Titon dhe e konsideruan atë si shpëtimtarin e tyre ndaj synimeve të sovjeta-bullgarëve.

Titoja e mori nën shtetull Rumaninë dhe shpresonte se prej saj do të nxirrte përfitime të mëdha politike dhe ekonomike. Sidoqoftë me manovrat e tij ai frenoi

dhe pa bashkëpunim e pa këshillim me partitë marksiste-leniniste. Në marrëdhëniet midis partive marksiste-leniniste duhet të ketë unitet dhe barazi dhe jo konsiderata të tilla: «Parti e vogël e parti e madhe», «parti mëmë dhe parti bijë». Të mos e lëpijmë atë që kemi pështyrë. Partia jonë kurrë nuk e ka bërë dhe nuk do ta bëjë këtë, ndaj kujtdo që të jetë. Rrugërrëfyesi ynë është teoria marksiste-leniniste. Për Partinë tonë klasikët e marksizëm-leninizmit janë katër: Marksi, Engelsi, Lenini dhe Stalini. Të gjithë të tjerët janë nxënës të tyre.

E ENJTE
20 KORRIK 1967

RUMANIA NË RRUGËN KAPITALISTE

Siç ishte bërë e qartë, «rruga e mesme» e udhëheqjes rumune nuk ishte veçse një rrugë që do ta çonte Rumaninë gradualisht në rivendosjen e kapitalizmit.

Në këtë drejtim Rumania po ndjek hapat e Titos. Edhe para konfliktit me revizionistët hrushovianë udhëheqësit rumunë, bile edhe vetë Dezhi, por më hapur Bodnarashi, në biseda me ne tregonin shumë simpati për Titon. Luftën tonë parimore kundër agjentit të imperializmit, Tito, ata nuk e gjenin të drejtë. Në një bisedë që patëm me ta, Bodnarashi u tregua më i zjarrti kundër nesh, por nuk ishte në gjendje të argumentonte asgjë nga qëndrimet e tij pro Titos, ose nuk i hapte të gjitha letrat dhe, për t'u maskuar, qëndronte në pozitat e Hrushovit. Atje, në fakt ne pamë hapur se Dezhi dhe shokët e tij, kishin bërë një kthesë të maskuar 180 gradëshe në qëndrimin ndaj Titos. Pas konfliktit me sovjetikët dashuria e tyre për Titon u duk më hapur dhe u konkretizua me bashkëpunime më të mëdha në lëmin ekonomik, në ndërtime hidrocentralesh. Në mënyrë të veçantë rumunët, si frikamanë që janë, u afruan haptazi politikisht me Titon dhe e konsideruan atë si shpëtimtarin e tyre ndaj synimeve të sovjeta-bullgarëve.

Titoja e mori nën shtetull Rumaninë dhe shpresonte se prej saj do të nxirrte përfitime të mëdha politike dhe ekonomike. Sidoqoftë me manovrat e tij ai frenoi

lakmitë e sovjetikëve dhe inkurajoi rumunët që u kishte hyrë lepuri në bark. Titoja në këtë mënyrë luftonte për shkëputjen e Rumanisë nga blloku sovjetik, gjë që ishte edhe dëshira e rumunëve, por ai, duke e bërë Rumaninë «të pavarur», dëshironte ta bënte atë të varur nga Jugosllavia. Kjo ishte dhe mbetej ëndrra e vjetër e agjentit anglez Tito, i cili prej kohësh luftonte të bëhej udhëheqësi i pakontestueshëm i Ballkanit dhe të krijonte një bllok revizionisto-kapitalist kundër sovjetikëve.

Por kohët ndërruan edhe për Titon. Ky vetë kaloi nën drejtimin amerikan dhe Shtetet e Bashkuara të Amerikës, duke e vënë në veprim Titon për diversion të çdo natyre kundër vendeve socialiste, kishin ndër mend t'i merrnin vetë në lidhje tradhtarët dhe jo t'ia varnin mëlçinë në qafë ujkut jugosllav.

Pas vdekjes së Dezhit udhëheqja rumune, e përbërë nga borgjezët më të këqij, përcaktoi më hapur vijën e saj tradhtare, e cila vetëm neve, shqiptarëve, nuk mundi të na gënjente, kurse kinezët, me gjithë shpjegimet e argumentet tona, patën dhe kanë mjaft iluzione.

Borgjezia e re rumune për një kohë u përpëlit për ta ndërtuar e për ta justifikuar vijën e saj të mesme, gjoja e shtyrë nga arsyeja se ishte në mes të valëve revizioniste dhe, në të njëjtën kohë, kërkonte të ruante aparencat false, sikur gjoja qëndronte në pozita marksiste-leniniste, bile nga «më të shëndoshat». Udhëheqësit rumunë mendonin se sovjetikët ishin të djathtët, ne ishim të majtët, kurse vetë ishin «puro marksistë-leninistë».

Prandaj rumunët vepronin si putana të vërteta: qesh andej, buzëqesh këndeje. Por «buzëqeshjet» e tyre ndaj nesh ishin vetëm për fasadë, sepse punën e bënin në drejtime të tjera. Ata kishin nxjerrë mësim nga Titoja dhe kishin arritur në konkluzionin se «s'na duhet më Titoja për t'u lidhur me amerikanët, sepse ne mund

të lidhemi vetë drejtpërdrejt». Bile udhëheqja rumune ka arritur në përfundimin se janë pikërisht ata që duhet ta zëvendësojnë Titon, i cili është i djegur dhe i diskredituar. Pra, sipas tyre, **Rumania duhet të ngrihet në arenën ndërkombëtare si një fuqi e madhe, borgjeze e mbuluar me maskën e komunizmit.** Me amerikanët ata kanë vendosur lidhje të hapëta dhe sekrete, politike e ekonomike dhe i kanë stabilizuar e forcuar pozitat e tyre në varësinë e SHBA-së. Kështu që rumunët nuk njohin më asnjë rrezik qoftë nga sovjetikët, qoftë nga Titoja dhe SHBA u ka hapur dritën jeshile për të ecur revan drejt «politikës së madhe».

Maureri, pas vizitës te Xhonsoni, te Dë Goli, për fat të keq edhe në Kinë (kinezët nuk kuptojnë asgjë nga politika), tani ka filluar dhe po viziton një nga një vendet kapitaliste. Ai po paraqitet në këto vende ashtu siç është, krejtësisht borgjez, me qëllim që të hyjë zyrtarisht në koncertin e imperializmit, natyrisht, duke u shpjeguar padronëve të rinj edhe rrethanat që e detyrojnë të hiqet si komunist.

Pra udhëheqja rumune, si kodoshe e Shteteve të Bashkuara të Amerikës, po shkon me radhë e u merr dorën (u merr edhe nga ndonjë kredi), satelitëve amerikanë nga janë e nga s'janë. Natyrisht i gjithë ky bluf nuk do të durojë shumë, sepse atë nuk e ha kush dhe nuk gënjen kërrkënd. Zaten «politika e madhe» rumune vetëm xhelozit e mëri ka krijuar e do të krijojë te Titoja dhe te të tjerë si ai. Qëndrimi i rumunëve në OKB pro Izraelit dhe SHBA-së shënon kundërshtimin e parë të hapët midis Titos dhe rumunëve, sepse rumunët u treguan më proamerikanë se Titoja, u treguan më katolikë se papa.

Por amerikanët shpejt e shpejt e qetësuan Titon. Dje deklaruan se iu dhanë jugosllavëve 16 milionë dollarë për shërbimet e fundit që renegati Tito u ka bërë

dhe u bën në lidhje me politikën amerikane ndaj arabëve. Pra Rumania, që nuk ka ndryshim nga vendet e tjera revizioniste, po ndjek rrugën e Titos. Ajo është e shkëputur nga revizionistët e tjerë, u lidh me Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe me vendet kapitaliste dhe ka filluar të bëjë politikën «e madhe» të primadonës amerikane në Ballkan.

Natyrisht struktura aktuale brenda në Rumani nuk mund të qëndrojë për shumë kohë. Degjenerimi, që në Rumani ka dhe një të kaluar famëkeqe, do të vijë shpejt. Organizimi kapitalist i Rumanisë ka filluar dhe po vazhdon. Degjenerimi moral po ashtu. Rumania do të bëhet vendi tipik i skandaleve politike dhe morale, që do t'ia kenë zili edhe vendet e tjera kapitaliste e revizioniste.

Bota dhe komunistët do të shohin një «tip të ri» revizionisti që ta kesh mik, të prish punë dhe, ta kesh armik, të ha m...

E HËNË
24 KORRIK 1967

MBI LËVIZJET REVOLUCIONARE

Shënime që t'i kenë parasysh shokët tanë
në takimet me shokët e huaj

1) Për çështjen e Kubës dhe pjesëmarrjen e «Mir»-it¹ në Konferencën e Havanës².

Kjo konferencë, natyrisht, drejtohet nga Kastroja dhe në të manovrojnë, në radhë të parë, revizionistët sovjetikë. Këta të fundit tash mund që janë më pak të favorizuar se më parë, për arsye të kontradiktave që kanë lindur në mes tyre dhe Kastros, sidoqoftë ata janë atje dhe presioni e intrigat e tyre do të ndihen.

Zaten qëllimi i konferencës, ambiciet e saj për t'u diktuar një vijë oportuniste dhe njëkohësisht anarkiste të tria kontinenteve, kërkesa për të drejtuar me këtë vijë gjithë luftërat nacionalçlirimtare të botës, tregon megalomaninë mikroborgjeze dhe anarkiste të Fidel Kastros, si dhe qëllimet e revizionistëve sovjetikë për të krijuar një forcë gjoja të re për të marrë nën sqetull, për të drejtuar dhe për të neutralizuar lëvizjet marksiste-leniniste në botë dhe luftërat nacionalçlirimtare.

Në këtë konferencë janë thirrur të gjitha partitë

1 Lëvizja e së Majtës Revolucionare në Amerikën Latine.

2 Konferenca e partive revizioniste të Amerikës Latine.

revizioniste, me përjashtim të titistëve. Partitë e vërteta marksiste-leniniste të vendeve të Amerikës Latine nuk janë thirrur. Ne dhe kinezët nuk do të shkojmë atje. Duket qartë tendenca e kësaj konference dhe është e drejtë që ne nuk do të marrim pjesë në të.

Do të shohim çfarë do të nxjerrë në dritë dhe çfarë do të mbajë në errësirë kjo konferencë? Natyrisht, atje do të flitet shumë «ala Kastro» për luftën kundër imperializmit janki në të gjitha frontet, do të flitet për «solidaritet ndërkombëtar» në luftë, për ndihmë «totale» Vietnamit, ndihmë «totale» popujve arabë etj., etj.

Sigurisht atje do të manifestohen shumë korrente: korrenti i Kastros që kërkon të marrë dhe të ruajë drejtimin e lëvizjeve revolucionare në vendet e Amerikës Latine, të zhvillojë «luftën guerile» sipas normave të tij dhe, në radhë të parë, korrenti i revizionizmit sovjetik që do të përfaqësohet nga partitë revizioniste të vendeve të Amerikës Latine, që përpiqet të shuajë çdo luftë të armatosur. Ky është korrenti i pajtimit dhe i bashkekzistencës paqësore me Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe me shtetet borgjeze kapitaliste të vendeve të Amerikës Latine.

Korrenti sovjetik do të bëjë çmos që o Kastroja të futet në vijën e tij, ose ta sabotojë konferencën nga brenda. Natyrisht, unë mendoj se çështjet nuk do të venë në ekstrem, pse këtë nuk e duan as Kastroja, as sovjetikët. Por sovjetikët do të manovrojnë që, në mos influencofshin dot për ta sabotuar, të jenë brenda kurdoherë dhe të neutralizojnë e të sabotojnë çdo gjë që mund të vihet në jetë dhe në veprim. Por të gjitha këto do t'i kemi më të qarta, kur të bëhet Konferenca e Havanës dhe pas saj.

Tash për tash duket se Kastroja ka kontradikta me sovjetikët. Këto kontradikta nga ana e tij nuk mund të kenë për bazë tradhtinë e parimeve marksiste-leniniste nga sovjetikët, pse vetë Kastroja nuk është mark-

sist; këto janë kontradikta në mes dy grupeve anti-marksiste, që hiqen si marksiste; janë kontradikta në mes pacifistëve, kapitulluesve e oportunistëve revizionistë sovjetikë nga njëra anë dhe borgjezisë së vogël, anarkiste, puçiste «revolucionare», në mënyrën dhe në traditat e Amerikës Latine të Kastros nga ana tjetër.

Këto kontradikta mund të zhduken, siç mund edhe të acarohen më shumë, për arsye se Kastroja që ka si kapital luftën dhe çlirimin e Kubës si dhe natyrën e tij e bëjnë të ketë *présomption*¹ të madh dhe pra ai nuk do ta ulë kokën përpara sovjetikëve. Të paktën hëpërhë një gjë e tillë nuk duket. Sido që konflikti me Shtetet e Bashkuara të Amerikës duket i heshtur, dhe kjo për arsye se «siluri» sovjetik është në veprim dhe në shërbim të tyre, prapëseprapë, në rast se ky sulm nuk ndez, atëherë do të ndizet konflikti në mes Kubës dhe Shteteve të Bashkuara të Amerikës, pse në kontinentin amerikan do të ndizet lufta, dashka ose nuk dashka Kastroja dhe revizionistët e tjerë.

Por le t'i marrim problemet kështu siç janë.

Kastroja nuk është marksist, ai nuk e koncepton dhe as që e bën revolucionin në bazë të teorisë sonë. Ai nuk ka konceptet e një partie marksiste-leniniste, pavarësisht se ka një parti. Pra ai dhe lëvizja e tij do të kenë kurdoherë ngjyrën dhe vulën anarkiste, borgjeze të vogël, me aventurat e saj, me megalomaninë, me indisiplinimën etj., etj.

Shokët marksistë-leninistë dhe partitë marksiste-leniniste në vendet e Amerikës Latine, në punën dhe në luftën e tyre, duhet t'i kenë parasysh këto karakteristika të dëmshme dhe të rrezikshme të Kastros dhe të lëvizjes së tij edhe për arsyen se të tilla tendenca

1 Frëngjisht — mendjemadhësi.

janë karakteristike për spanjollët dhe veçanërisht për latino-amerikanët. Vetëm duke pasur dhe duke ndër-tuar parti të forta marksiste-leniniste, me një vijë po-litike dhe organizative leniniste-staliniane, shokët mark-sistë-leninistë të vendeve të Amerikës Latine mund t'i bëjnë ballë rrymës kastriste, që përhapet dhe do të për-hapet në këto vende. Kësaj i duhet bërë ballë. Varet cilën rrugë do të zgjedhin shokët e vendeve të Ame-rikës Latine.

Të ndjekin rrugën e Kastros? Ky do të jetë një gabim i rëndë dhe katastrofik. Të luftojnë në bllok Kastron? Edhe ky do të jetë një gabim taktik, se do të dobësojë luftën kundër imperializmit dhe revizio-nizmit dhe se nuk tregon zgjuarsia e shkathtësi në për-fitimin nga situatat dhe nga kontradiktat, pse kontra-dikta ekzistojnë. Duke pasur parasysh ç'janë Kastroja dhe kastrizmi, ata aktualisht dalin me parullën «luftë kundër imperializmit amerikan», «të hidhemi në luftë dhe në revolucion».

Pra kjo është rruga jonë. Në këtë rrugë, duke ruaj-tur fort pavarësinë e Partisë, duke ruajtur vijën e drejtë politike dhe organizative, duke luftuar që partia marksiste-leniniste të fitojë epërsinë në luftë dhe në revolucion, pikërisht në luftë dhe në revolucion të pro-vojmë Kastron dhe kastrizmin, ta shfrytëzojmë atë në rrugë të drejtë dhe nëpërmjet disa aleancave parimore dhe jo të kalbura, të përpiqemi ta kufizojmë atë në veprime të dëmshme dhe të rrezikshme dhe ta demas-kojmë e ta luftojmë në rast se bëhet «ball».

Kjo rrugë, mendoj unë, duhet të zgjidhet nga sho-kët e vendeve të Amerikës Latine, pa i bërë Kastros lëshime, tendencat e të cilit njihen dhe marrëveshjet duhet të koordinohen vetëm në luftë dhe për luftë. Vetëm në këto kushte mund të dalë diçka përfituese, si edhe demaskuese për lëvizjen kastriste.

Nuk duhen kufizuar marrëveshjet vetëm me kre-rët kastristë, por të shtrihen te masat, te populli. Lufta qëndron në atë që kush i bën masat me vete dhe i çon ato në revolucion. Tendencat e Kastros do të jenë «o nën drejtimin tim, o kundër meje». Kjo nuk duhet pranuar kurrësi. Por, gjithashtu, duhet kuptuar rre-zikshmëria e reklamës, e bujës, e aksioneve spektaku-lare të kastristëve, e cila duhet të përballohet me luf-tëra dhe me operacione nga ana e partive marksiste-leniniste për të fituar pozita, në rast se nuk i kanë, për të fituar masat, në rast se nuk i kanë.

Pse të kërkosh që Kastroja ose kastrizmi të të binden, kur ti vetë je i dobët? Ose, duke qenë i dobët, të mendosh t'i imponosh taktikën, stilin dhe metodat e tua të drejta? Kjo është të gënjesh veten. Pra, në terren e në luftë dhe jo në Konferencën e Havanës zgjidhet për ne çdo gjë. Në vendet e Amerikës Latine Kastroja ka disa njerëz si Çe Guevarën që, me sa dimë, nuk është aq i krisur sa ai.

Shokët duhet të jenë parimorë dhe supël në po-litikë për të përfituar nga kontradiktat. Shumë zig-zage do të ngjasin në vendet e Amerikës Latine, por do të fitojnë më së fundi ato parti marksiste-leniniste që tregohen të pjekura, parimore dhe që në çdo situa-të do të dinë t'ua bëjnë drejt analizat ngjarjeve, mo-menteve, njerëzve, do të dinë kur duhet të sulmojnë dhe kur duhet të tërhiqen për të sulmuar prapë.

Organizata e «Mir»-it, që hiqet marksiste-leniniste, me pretendime të gjera dhe të mëdha, por në fakt shumë-shumë të limituara, do të marrë pjesë në Kon-ferencën e Havanës. Nuk dimë sa lidhje kanë partitë marksiste-leniniste me «Mir»-in, ç'mendim kanë për të dhe si do ta përdorin këtë atje brenda, te kastristët.

Lidhjet tona janë të dobëta me shokët e partive marksiste-leniniste të vendeve të Amerikës Latine, për

arsye të largësisë dhe për arsye të vështirësive të shumta që ata kanë brenda. Siç po shoh unë, ndihma politike dhe organizative e kinezëve, është e paqenë, por kështu siç po paraqitet puna në Kinë, **objektivi i vetëm i tyre është pranimi i Mao Ce Dunit si «udhëheqës botëror i komunizmit», por kjo nuk e ndihmon lëvizjen marksiste-leniniste në vendet e Amerikës Latine.**

Ne duhet të bëjmë çmos që t'i forcojmë kontaktet akoma më shumë dhe të shkëmbejmë shumë e më shumë eksperiencë me shokët e partive marksiste-leniniste të vendeve të Amerikës Latine.

2) **Për çështjen e revolucionarëve grekë.** Kjo, natyrisht, është një çështje mjaft e komplikuar, por jo pa shpresa të mëdha. Emigracioni komunist grek është shumë i hallakatur, si fizikisht, pse është i shpërndarë në Bashkimin Sovjetik dhe në të gjitha vendet e ish-demokracisë popullore, por edhe ideologjikisht. Ish-krerët e Partisë Komuniste Greke janë në grindje të madhe me njëri-tjetrin dhe për arsye parimore.

Nga njëra anë janë revizionistët, trockistët e vjetër arqiomarksistë, oportunistët, tradhtarët e kohës së luftës, gjithë qelbësirat që janë grumbulluar në Partinë Komuniste revizioniste Greke, që mbështeten e ndihmohen nga revizionistët sovjetikë për të demoralizuar e për të hallakatur komunistët grekë në emigracion, për t'i çuar ata në Greqi dhe për të organizuar aleancën me borgjezinë greke në vijën e përgjithshme të bashkëzistencës paqësore.

Nga ana tjetër, në radhët e emigracionit komunist grek, ka komunistë të mirë, por të lodhur nga emigracioni, nga persekutimet dhe nga mizerjet e panumërta që u bëhen atyre nga autoritetet revizioniste të vendeve ku jetojnë. Persekutimet më të mëdha kundër tyre janë bërë, veçanërisht, nga revizionistët sovje-

tikë. Skandale të përgjakshme janë vërtetuar, sidomos, në Tashkent, ku revizionistët organizuan pogrome të vërteta kundër grekëve me internime në Siberi etj. Kjo pjesë e shëndoshë e komunistëve grekë, natyrisht, lëviz në mendime, për arsye se nuk ka një udhëheqje të shëndoshë dhe influencohet nga njëri o nga tjetri me një të kaluar të mirë, por që i interpreton çështjet dhe formulon qëndrimet politike shumë herë në mënyrë subjektive, të para disa herë në prizmin e ngjarjeve lidhur me personin e tij ose me simpatitë e të tjerëve, pa arritur të bëjë një analizë të shëndoshë të situatave të kaluara të Partisë Komuniste Greke.

Por, me gjithë këto lëkundje, komunistët grekë kanë filluar të lëvizin, të organizohen në grupe, të krijojnë lidhje me njëri-tjetrin dhe të bëjnë një luftë kundër revizionistëve grekë dhe revizionistëve të vendeve ku ata rrojnë. Ata kanë arritur të krijojnë gjoja edhe një parti komuniste. Them gjoja, pse ajo nuk e ka atë autoritet, që të pranohet nga të gjitha grupet. Ne kemi lidhje me këtë grup që ka formuar partinë dhe, me sa mundim, i japim ndihmë.

Këto kohët e fundit ne morëm kontakt edhe me gjeneral Gusios, i cili rron në Rumani. Me të njihemi pse ka qenë udhëheqës i partisë dhe i luftës, ka qenë shok serioz. Ai na ka dërguar më parë një shkrim të tij kritik për të gjitha ngjarjet e Greqisë. Na duket se, në përgjithësi, nuk i analizon gabim ngjarjet dhe njerëzit. Natyrisht, atje ka edhe gabime, pse shumë gabime janë bërë nga udhëheqja e partisë dhe e ushtrisë greke dhe është ca e zorshme për ne t'i vërtetojmë shumë gjëra. Natyrisht, Gusios mban anën e Zahariadhisit dhe atakon një sërë udhëheqës të tjerë, që janë për të atakuar pse me të vërtetë janë të poshtër. Zahariadhisi nuk është pa gabime, mbi të rëndojnë plot nga këto, por fakt është se Hrushovi e likuidoi atë dhe hrusho-

vianët tash e kanë izoluar. Këta mbështeten te revizionistët grekë, që janë ata për të cilët flet dhe dënon Gusios, që edhe ne i njohim për të këqij që në kohën e luftës.

Pra edhe Gusios ka grupin dhe simpatizantët e tij. Ai kërkon ndihmën tonë, të cilën ne ia dhamë dhe do t'ia japim. Gusios bën një sërë kërkesash, që ne duhet t'ia plotësojmë, me përjashtim të ndihmës me anën e radios, për të mos u dhënë armë monarko-fashistëve grekë që të na provokojnë.

Ne duhet të këshillojmë Gusion dhe grupet e tjera marksiste-leniniste greke që, në radhë të parë, të krijojnë partinë e vërtetë greke, marksiste-leniniste-staliniane, dhe të mos vazhdojnë shumë gjatë të përçara në grupe, të cilat patjetër do të degjenerojnë dhe do të luftojnë njëra-tjetrën. Kështu ato do të jenë nën grushtet e revizionistëve të vendeve ku janë vendosur dhe atyre grekë.

Gusios dhe komunistët e grupeve të tjera duhet të mblidhen, të diskutojnë, të përcaktojnë vijën, taktikat, lidhjet dhe metodën e veprimit dhe të luftës, brenda në Greqi dhe jashtë. Aktualisht situata është e favorshme për ta në rast se do të dinë të punojnë, të bashkohen dhe të veprojnë në unitet si parti.

3) Mbi jugosllavin Dapçeviç që kaloi në Belgjikë.

Këtë ne duhet ta mbajmë në lidhje pa u dukur, pse ai duhet provuar akoma shumë, mbasi është i dyshimtë. Por, me anën e shokëve belgë, mund ta ndihmojmë në mënyrë diskrete, derisa të provohet, pse, sido që është i kaluar nga mosha, në veprime ai tregohet kallama, aventurier. Dapçeviçi po lëviz tokën dhe qiejt, shkruan, urdhëron, dikton nga të katër anët. Megjithëse e ka kuptuar qartë qëndrimin tonë, atij s'i bëhet vonë të na bombardojë me letra, se ne gjoja kemi marrë për-

sipër të ndihmojmë dhe të financojmë aventurat e tij. Veprimtarinë e këtij njeriu ne duhet ta ndjekim me kujdes për interesin internacionalist të lëvizjes revolucionare marksiste-leniniste jugosllave, të cilën e kemi për detyrë ta ndihmojmë dhe do ta ndihmojmë, siç e kemi ndihmuar.

Dapçeviçi është njeri i gjallë, dinamik, por aventurier në veprime dhe i dyshimtë në lëvizjet dhe në mënyrën e daljes së tij jashtë nga Bashkimi Sovjetik për të kaluar në Belgjikë. U bie shokëve marksistë-leninistë jugosllavë ta provojnë këtë shok dhe, në rast se është me të vërtetë i mirë, atëherë është njeri me vlerë, por që i duhen korrigjuar disa të meta dhe karakteristika jo prej militanti komunist.

Problem është gjendja brenda në Jugosllavi. Atje duhet të krijohet partia dhe të krijohet në mënyrë të shëndoshë, pse armiku titist është i egër dhe me plot eksperiencë kundërrevolucionare. Në rast se revolucionarët jugosllavë veprojnë, siç do të veprojnë Dapçeviçi jashtë, ata nuk do të kenë asnjë sukses. Agjentura jugosllave di të punojë jashtë, ajo ka baza të shëndosha dhe do t'i këqyrë si në pasqyrë revolucionarët jugosllavë në veprimtarinë e tyre. Prandaj nuk na pëlqen shumë puna «konspirative» e Dapçeviçit, punë që e njeh gjithë policia e vendeve nëpër të cilat ka kaluar, ka jetuar dhe vazhdon edhe sot të jetojë.

Një veprimtari e tillë rrezikon edhe bazat brenda në Jugosllavi. Kush na siguron se këto baza Dapçeviçi nuk i ka marrë për mision nga revizionistët sovjetikë, që t'i grumbullojë dhe t'i drejtojë në ndihmë të Rankoviçit dhe të sovjetikëve? Prandaj duhet pasur kujdes i madh te ky person. Por kjo nuk ka lidhje dhe nuk duhet të pengojë dhënien e ndihmës sonë internacionaliste revolucionarëve të vërtetë jugosllavë për të luftuar dhe për të dërrmuar titizmin.

E HËNË

24 KORRIK 1967*

DIPLOMACIA KINEZE KA RËNË NË GJUMË

1 — Ose është ky momenti më i favorshëm se kurrë, për një veprim në shkallë të gjerë në vendet arabe nga ana e Kinës, ose një moment i tillë nuk do të paraqitet për një kohë të gjatë. Më duket se diplomacia kineze ka rënë në gjumë të rëndë dhe po shikon ëndrra të paralizueshme.

Vendet arabe dhe udhëheqësit e tyre, ashtu si janë tani pas sulmit izraelit të Qershorit, gjenden në situata të vështira. Ata janë të hutuar, sepse në drejtim të tyre nga njëra anë veprojnë revizionistët sovjetikë, Titoja, çekët e të tjerë, kurse nga ana tjetër veprojnë amerikanët, francezët dhe anglezët. Udhëheqjet e vendeve arabe janë duke përpjekur kokën te këta armiq, sepse, sipas tyre, nuk kanë çfarë të bëjnë tjetër.

Revizionistët dhe imperialistët, në aleancë ndërmjet tyre, u kanë hedhur thonjtë në grykë vendeve arabe, kurse Kina i lë ata të veprojnë lirisht, duke menduar se dhënia e një sasie gruri dhe i 10 milionë dollarëve kredi që ajo i akordoi Naserit, është e mjaftueshme.

Vendet arabe kanë nevojë, në radhë të parë, për peshën e madhe politike të Kinës. Ne jemi të bindur se ato e duan një mbështetje të tillë, qoftë edhe për të bërë presion nga ana e tyre kundër darës së hekurt që i ka zënë në grykë. Pra, ndërhyrja politike e Kinës

në këto momente në vendet arabe do të jetë një ndihmë kolosale për këto vende.

Popujt e këtyre vendeve do ta presin me entuziazëm vajtjen e Çu En Lait midis tyre në këto momente. Miku në kohë të vështira njihet dhe aksioni politik nuk vlerësohet me dollarë. Në qoftë se Kina bën një dalje të tillë, për revizionistët dhe për amerikanët kjo do të jetë një bombë e madhe. Bota imperialisto-revizioniste do të alarmohet, kurse miqtë do të gëzohen. Edhe vetë politika e jashtme e Kinës ka nevojë të madhe për një aksion të tillë.

Revizionistët sovjetikë manovrojnë pa u shqetësuar në vendet arabe. Edhe imperialistët amerikanë bëjnë punën e tyre. Kështu bëjnë edhe ato fuqi të tjera që kanë interesa grabitqarë në këto vende. Po Kina çfarë bën? Kina bën Revolucionin Kulturor!

Por, po të vesh në vendet arabe për të bërë propagandë për Revolucionin Kulturor, për të ekzaltuar kultin e Maos dhe për të përgatitur terrenin që atje të shesësh fotografitë e tij dhe librin e kuq me citate, kur arabëve po u digjet toka nën këmbë, më mirë rri aty ku je, se prish punë më keq.

Mendoj se do të jetë një fitore politike për Kinën dhe për të gjithë ne, në rast se në vendet arabe shkon një delegacion qeveritar i RP të Kinës, i kryesuar nga Çu En Lai.

2 — Ç'mendojnë shokët kinezë për çështjen e Kubës? Vallë nuk është koha që, duke ruajtur parimet tona, ata të lëvizin një çikë nga pozitat e ngurta ndaj saj në këto momente, kur Kastroja është në kontradikta me sovjetikët, me kapitalistët e vendeve të Amerikës Latine dhe, si kurdoherë, me Shtetet e Bashkuara të Amerikës? Ne e njohim mirë kush është Kastroja, ç'ide ka, ç'aspirata ushqen dhe ç'metoda përdor. Por fakti është se ai, edhe duke e pasur vendin në një gjendje

ekonomike shumë të vështirë, në mënyrën e tij po u reziston deri diku si sovjetikëve, ashtu edhe amerikanëve dhe kudo bën thirrje për «revolucion botëror». Kastroja nuk i pranon pikëpamjet tona, as ne nuk i pranojmë kurrësi pikëpamjet e tij. Por, ndërsa pikëpamjet e tij ne nuk na influencojnë, pikëpamjet tona mund të influencojnë tek ai.

Fakt është se ai tregon shenja afrimi me ne, e ndien nevojën tonë. A duhet, pra, të vazhdojmë ne të rrimë «të ngrirë», të mos bëjmë politikë parimore për të thelluar divergjencat ndërmjet Kastros dhe sovjetikëve? Në asnjë mënyrë, jo. Ne duhet të lëvizim. Ç'mendojnë kinezët të bëjnë në këto situata, që të mundim t'i koordinojmë veprimet?

Në gjithë veprimtarinë anarkiste të Kastros, ka disa etapa që nuk duhen harruar, si rezistenca e vendosur kundër amerikanëve, rezistenca në çështjen e raketave, lufta në Gjirin e Derrave dhe tash mosmarrëveshjet me sovjetikët. Kastroja purist nuk është, por as si disa udhëheqës koreanë e rumunë nuk është. Te Kastroja ka një ndjenjë të theksuar rezistence. Duke u mbështetur në këto tipare, pa u tërhequr nga parimet tona, ne të përpiqemi që të influencojmë për të mirë tek ai, sepse kjo punë është në interes të revolucionit.

Rreth këtyre çështjeve fola me ministrin e Punëve të Jashtme që t'i ketë parasysh në bisedën me ambasadorin kinez, bisedë e lirë dhe në formë sugjerimesh.

E SHTUNË
29 KORRIK 1967*

KINA DHE NGJARJET NDËRKOMBËTARE

Kina është mbyllur në vetvete. As miqtë e saj më të ngushtë, siç jemi ne, nuk po marrim vesh asgjë se çfarë po ngjet brenda në Kinë, si shkojnë atje punët, si zhvillohet Revolucion i Kulturor, a po merret pushteti, a po konsolidohet ai, a po procedohet në organizimin e partisë apo jo? Si po zhvillohet ekonomia? Po ndonjë lajm për bujqësinë? Asgjë, absolutisht asgjë nuk jepet.

Ambasada jonë në Pekin ka kohë që është krejt pa punë, pa takime. Edhe ndonjë funksionar i Ministrisë së Punëve të Jashtme, në ndonjë takim të rastit nuk u thotë asgjë shokëve tanë se, ose nuk di gjë, ose ka frikë të flasë, ose jeton me parullën e përgjithshme të izolimit. Kurse Ambasada e RP të Kinës në Tiranë është krejt e paqenë, ajo po bën motmot që ka mbetur pa ambasador dhe gjithë të tjerët ç'janë atje janë «të vdekur», të heshtur, vetëm shëtitin, vizitojnë, thonë fjalë të mira për vendin tonë, por për vendin e tyre, për çka po ndodh atje, asgjë nuk nxjerrin nga goja, absolutisht asgjë.

Shtypi kinez dhe agjencia e lajmeve HSINHUA, gjithashtu, asgjë nuk thonë për ngjarjet e vendit, po toroliten me citate dhe me të njëjtat tema, të cilat kanë dy vjet që po i kthejnë e i rrotullojnë. Por edhe ato janë shkruar me aq «përsosuri» saqë asgjë nuk mund të

nxjerrësh, asgjë nuk mund të mësohet se çfarë mendohet e çfarë bëhet. Ata që i shkruajnë ato «simite», janë bërë ustallarë për të mos thënë asgjë, duke thënë diçka dhe të njëjtën gjë kurdoherë.

Po a është e drejtë një vijë e tillë e adoptuar për çështje kaq të rëndësishme të brendshme të Kinës? Jo, kjo është një vijë e gabuar. Opinioni botëror dëshiron të dijë ç'bëhet në Kinë, si zhvillohet atje Revolucioni Kulturor dhe cilat janë sukseset e tij. Miqtë e Kinës në botë janë me miliona, ata kanë shpresa tek ajo, prandaj kërkojnë edhe ndihmën e saj. Opinioni përparimtar që pret me padurim, me dashamirësi, pëngopet me fraza bajate, me komente citatesh dhe këtij opinioni nuk i thuhet asgjë konkrete, por i lihet shtypit dhe radios borgjeze ta përpunojnë me lloj-lloj shpifjesh, intrigash, trillimesh etj. Kështu, në mungesë të realitetit (që duhet ta sqarojë vetë Kina), zënë vend trillimet e armiqve dhe krijohet çoroditje, ftohje, mosbesim për punët e Kinës. Vetë vija që ka adoptuar Kina, i thotë botës «mos u interesoni shumë për ne», ose «na mburrni ne», «mburrni Maon, pa nuk prish punë në qoftë se nuk dini ç'bëhet këtej». Kjo do të thotë të përcmosh opinionin e jashtëm për çështjet e brendshme.

Kurse nga çështjet e jashtme Kina ka hequr krejt dorë. Ajo nuk përzihet fare në problemet ndërkombëtare, asaj nuk i dëgjohet zëri për asgjë, sepse ka zgjedhur rrugën e heshtjes. A është ky qëndrim marksist-leninist? Jo. A arsyetohet kjo me atë që thonë se «jemi të zënë me Revolucionin Kulturor»? Jo. A mund të thonë se «ne nuk kemi as kuadro, as mundësi teknike dhe financiare për ta bërë këtë»? Jo, në asnjë mënyrë.

Asnjë arsye nuk mund të qëndrojë në këmbë përpara këtij gabimi të madh që po bëjnë shokët kinezë, të cilët po përdorin taktikën e heshtjes e gjoja të për-

buzjes për problemet ndërkombëtare. Ky qëndrim është i dënueshëm, i papranueshëm, jomarksist. Ky qëndrim objektivisht ndihmon imperializmin dhe revizionizmin modern. Kjo, në fakt, është shuarje e luftës politike, shuarje e polemikës së ashpër, shuarje e demaskimit të veprave djallëzore të armiqve të popujve dhe të komunizmit. Dhe armiq të atë duan, të mos flasësh, të mos kritikosh, të mos u turbullosh ujërat, të mos u prishësh planet, t'i lësh të lirë e të qetë të punojnë. Jo, kjo nuk është e drejtë.

Kjo nuk është e drejtë edhe për arsye se miqtë dhe shokët që i duan Kinën dhe Maon dhe që kanë respekt për ta, dëshirojnë njëkohësisht të shohin edhe qëndrimet e tyre në këto momente kaq të rëndësishme nëpër të cilat kalon bota. Kinezëve u pëlqen fort që t'i ndjekësh, por për çfarë t'i ndjekësh? Për heshtjen? Të lidhësh duart dhe të presësh me gojë hapur kur t'i vijë qejfi kinezit të merret me problemet ndërkombëtare? Janë budallenj dhe jo revolucionarë marksistë-leninistë ata që mendojnë dhe veprojnë kështu.

Ky qëndrim u jep njerëzve arsye që të krijojnë iluzione. Ministri i Jashtëm i Çekosllovakisë tha: «Përse Shqipëria na sulmon, ndërsa Kina, përkundrazi, s'ka bërë asgjë kundër nesh?». Dhe, në vijim të kësaj, qëndrimi i revizionistëve çekë ndaj Kinës është bërë miqësor; në Ambasadën e RP të Kinës në Pragë janë hequr policët, janë spastruar parullat, personeli i kësaj ambassade po shëtit atje me nderime e me respekte «miqësore».

Pse të gjitha këto? Përse kjo heshtje prej varri nga ana e kinezëve? Ç'po ngjet në Çekosllovaki? A justifikohet ky qëndrim me arsyetimin se «revizionistët çekosllovakë janë kundër revizionistëve sovjetikë»? A duhet harruar se ata janë revizionistë, janë reaksionarë, janë miq të Bonit dhe të amerikanëve? Pra, të dyja

palët, si revizionistët çekoslovakë edhe ata sovjetikë, janë armiq dhe duhen luftuar.

Mund që kinezët, me «syrin strategjik», kërkojnë të largojnë rrezikun e një lufte të tretë nga Azia në Evropë, të largojnë kërcënimin nga kufijtë e tyre dhe me heshtje «të lejojnë» të zhvillohen kontradiktat në Evropë. Mirëpo një gjë e tillë nuk duhet ndjekur në mënyrë pasive. Është në interesin tonë që ta shkatërrojmë revizionizmin modern dhe në radhë të parë në Bashkimin Sovjetik, të shkatërrojmë aleancën sovjet-amerikane, të shkatërrojmë imperializmin amerikan.

Por lufta kundër tyre duhet zhvilluar në shkallë botërore, ajo duhet të jetë shumë aktive dhe jo e fjetur duke ia lënë spontaneitetit. Duhet t'i thellojmë kontradiktat në mes të kapitalistëve dhe revizionistëve, por taktika e heshtjes e kinezëve nuk është e drejtë. Këtu ka diçka të madhe që nuk është në vijë. E shikuar nën prizmin marksist-leninist, del se Kina e ka ulur luftën e fortë parimore, bazale kundër revizionistëve sovjetikë, kurse kundër të tjerëve nuk flet fare.

Lufta kundër reaksionit indian, japonez, indonezian ka pushuar krejt. Edhe kundër Shteteve të Bashkuara të Amerikës lufta bëhet sa për të mos thënë se nuk bëhet.

A mund të mos merret parasysh e gjithë kjo situatë me pretekstin se janë të zënë me Revolucionin Kulturor? A mundet e gjithë kjo situatë të shpjegohet duke thënë «s'kemi njerëz të sigurt»? Është zor të pranohet një gjë e tillë. Revolucioni Kulturor mund të vazhdojë me vite, por a do të vazhdohet përsëri kështu, me këtë mungesë interesimi për problemet e mëdha botërore, për të cilat Kina duhet të luajë një rol të madh dhe vendimtar për të mirën e revolucionit proletar?

Po ta thellojmë edhe pak më shumë këtë çështje, do të vërejmë se shokët kinezë, me të njëjtat pretekste

nuk ndihmojnë dhe nuk inkurajojnë lëvizjet e reja revolucionare dhe partitë e reja marksiste-leniniste. Mund që këtyre ata u japin nga ndonjë ndihmë të vogël materiale, por nuk është vetëm kjo ndihma që u duhet dhënë. Ato duan sidomos ndihmën e madhe politike të Kinës, kurse Kina as që flet fare për to, veçse për disa parti të reja të Azisë, si ajo e Cejlonit si dhe për atë të Australisë.

Për këto vlerësime, bazohemi në faktet që kemi. Koha do të na sqarojë.

SHËNIME PËR SHOKËT E SEKTORIT TË JASHTËM

1) Për çështjen e «partive spanjolle».

Duhet t'i përgjigjemi propozimit të Fernandezit (Suresë) se Partia jonë nuk mund të ndërhyjë në çështjen që kërkon ai dhe as të lejojë që një mbledhje e tillë të bëhet në Shqipëri, ku të marrë pjesë edhe Partia jonë, qoftë edhe si vëzhguese në tratativat e tyre. Këtë Partia jonë e bën jo pse ne nuk jemi që njerëzit e grupit të tij të bashkohen me ata të Valeras, të cilët kanë kohë që kanë formuar Partinë Komuniste Spanjolle, por se mosmarrëveshjet në mes tyre i kanë kapërcyer kufijtë ideologjiko-politikë dhe kanë degjeneruar në akuza të atilla që, pa njohur falsitetin ose vërtetësinë e tyre, zor të bëhet bashkimi që kërkon Sureja.

I thoni që ne «e urojmë këtë bashkim», por ky duhet të jetë në baza të shëndosha parimore dhe të dyja palët duhet të merren vesh me njëra-tjetrën më parë, pa kërkuar ndihmën e një të treti, të hedhin mbi bankë akuza dhe kundërakuzat, t'i shoshitin ato imtësisht dhe jo t'i kalojnë përciptas, të bëjnë kritika dhe autokritika të hapëta dhe të singerta dhe, në qoftë se pas kësaj bien dakord, ne do t'i përshëndesim.

Por, tash për tash, zor të arrihet një gjë e tillë, kështu si e njohim ne Surenë. Ne të mbajmë lidhje edhe me grupin e tij, por mbështetjen kryesore t'ia japim Partisë Komuniste Spanjolle (Valeras), pse ajo duket më serioze.

Grupin spanjoll të Evropës e drejton pikërisht ish-gruaja e Suresë, e cila është ndarë me të. Informatat që më jepni për të janë se ajo drejton mirë, por këtë e bën nga Zvicra. Vallë i ka këputur ajo krejt lidhjet me Surenë?

Sidoqoftë, në gjithë këtë punë ndihet edhe influenca e punës së shokëve kinezë, që ruajnë vazhdimisht parimin «t'i ndihmojmë të gjithë pa përjashtim», por në fakt ndihmojnë më shumë ata që flasin «më mirë për ta» dhe ata që i gjykonin këta «miq» sipas fjalëve, çfarë ishin, të kujt ishin, të Maos apo të Tenit? Shokëve kinezë u bie detyra të bëjnë një analizë të mirë të këtyre pikëpamjeve «të formuara» me kohë, pse mund që janë vjetruar dhe dëmtojnë shokët dhe lëvizjen.

2) Për çështjen e Partisë Komuniste Polake.

Mundet që shoku¹ të ketë të drejtë që merakoset, por këto janë të paevitueshme, kur je larg. Shoku mendoi se puna mund të drejtohej në detaje nga larg, por ja që nuk ndodh ashtu. Jeta, lufta ecën, shokët në vend veprojnë, mund të bëjnë edhe gabime dhe kjo nuk ekskludohet. Vërejtjet që bën shoku për shokët e tij dhe për zhvillimin e punës në Poloni, më duket se janë të drejta në kuadrin e punës së shtrënguar konspirative dhe në zgjedhjen me kujdes të jashtëzakonshëm të shokëve që sjellin në udhëheqje. Këtë mund të vijë një rrezik, por shokut i ka hipur dyshimi te kryesori, që nuk u përgjigjet kërkesave të tij dhe nuk zbaton si duhet porositë e tij. Kjo është më seriozja, më duket mua, dhe duhet sqaruar më parë nga të gjitha.

Por, kam frikë se shoku, duke qenë larg dhe vetëm, mërzitet dhe do që lajmet t'i vijnë shpejt-shpejt e çdo gjë të bëhet siç u thotë ky. Kjo, mendoj se, do të jetë e zorshme. Çështja qëndron dhe në atë që ata brenda, pas

¹ Kazhimiezh Mijal.

kaq kohësh, nuk janë në gjendje të dërgojnë edhe disa shokë të tjerë këtu, ose jashtë në Perëndim, për të vendosur lidhje të rregullta.

Gjithashtu edhe për emisionet e Radios sonë në gjuhën polake, ai nuk ka pse të qahet. Ajo punon gati në interesin e Partisë Komuniste Polake, por ai duhet të kuptojë se ajo nuk mund të flasë për të gjitha traktet që hidhen ose që nuk hidhen në Poloni dhe me një shpejtësi, siç i do ai, që të djegim çdo formë dhe çdo metodë pune. Ne do të përdorim dhe duhet të përdorim shumë forma, i thoni shokut, dhe ai duhet të na ndihmojë në këtë çështje.

I jepni, pra, atij gjithë ndihmën e mundshme që kërkon dhe kini parasysh ta ndihmoni që të heqë mërzinë. Kini parasysh se ai është në vetmi në lidhje me punën e tij. E këshilloni të shëtitë vendin, të marrë kontakt me popullin dhe me punën tonë, që të mësojë dhe të mos mërzhitet.

E MËRKURË

2 GUSHT 1967

TË LEHURAT E QENVE MONARKO-FASHISTË GREKË DHE «SHQETËSIMET» E REVIZIONISTËVE MODERNË

Monarko-fashistët grekë, siç e kanë pasur zakon kurdoherë, po lehin përsëri për «Vorio-Epirin». Ne kemi dëgjuar të lehura edhe më të forta dhe qentë kanë futur bishtin ndër shalë përpara kështjellës së pamposhtur të Shqipërisë socialiste. Fashistët grekë e kanë provuar forcën tonë, le ta provojnë edhe një herë po të duan. Ata do të gjejnë vdekjen e sigurt. Ne kemi marrë të gjitha masat. Asnjëherë nuk na ka gjetur dhe nuk do të na gjejë armiku në befasi. Ne e dimë se fashistët, mund të bëjnë aventura në çdo kohë, por edhe ata natyrisht bëjnë llogaritë e tyre. Fashistëve grekë, në këto situata ku ndodhen, nuk u dalin llogaritë për një aventurë të tillë. Brenda vendit ata janë shumë larg të kenë stabilizuar gjendjen. Ata janë në fillim të krizës, populli është kundër tyre dhe po lëviz, burgjet, ishujt e internimit janë plot. Të gjitha partitë borgjeze janë shkatërruar nga klika fashiste, por kjo nuk do të thotë se janë zhdukur. Vetë ushtria monarko-fashiste është në kaos, me mijëra kuadro janë arrestuar etj., etj. «Lecka po digjet» brenda në Greqi dhe zor do të jetë për ta dhe për padronët e tyre të ndërmarrin një aventurë kundër vendit tonë, të paktën para se të rregullojnë gjendjen brenda.

Rivendikimet e tyre kundër Shqipërisë janë një lajt-

motiv i përhershëm i tyre, janë një gjellë politike që i servirin opinionit të brendshëm për të dalë nga krizat, për të fituar në zgjedhjet, për të nxitur antikomunizmin etj., por nga fjalët tek aktet ka një rrugë të gjatë plot rreziqe dhe gjak, që duhet kapërcyer dhe s'po e kapërcijnë dot.

Por më «e bukura» në këtë çështje është «politika e zgjuar» e revizionistëve modernë, me në krye ata sovjetikë.

Revizionistët sovjetikë dhe të gjithë satelitët e tyre, organizuan një kor për të na trembur ne. «Alarm! Fasistët grekë do të sulmojnë Shqipërinë». «Qeveria sovjetike ka informata nga brenda, se kjo është vendosur nga amerikanët dhe grekët, që, pas sulmit të Izraelit, të fillojë sulmi grek kundër jush». Nepërka tjetër Tito, gjoja lëviz trupa në kufirin maqedonas-grek, pse grekët «do të sulmkan edhe Jugosllavinë». Të gjithë ambasadorët revizionistë, nga janë e nga nuk janë, zënë ambasadorët tanë dhe, gjoja të shqetësuar për fatin tonë, u flasin mbi rrezikun «që kërcënon Shqipërinë». Deri atje vanë ata saqë përfaqësuesi çekoslovak në Tiranë, pati paturpësinë të vijë në ministrinë tonë dhe «në emër të qeverisë sovjetike» të na paralajmërojë për «rrezikun që na turrret». Të gjithë këta qen morën shkelmin nga pas, ashtu siç e meritonin. Shtypi i tyre nga ana tjetër, dhe, veçanërisht, ai i revizionistëve italianë dhe titistë orkestronin këtë fushatë.

E gjithë kjo synonte një objektiv. Të na trembnin ne, që të alarmoheshim, dhe «t'u zgjatnim» dorën këtyre «kavalierëve shpëtimtarë», ose të paktën për ta ne të bëheshim nervozë, të binim në kurthin e fushatës së tyre, që t'u jepnim shkak armiqve të bënin zhurmë të madhe dhe mbi të të spekulonin. Por edhe kjo nuk u ndriti. Shtypi ynë, nuk tregoi as interesimin më të vogël, për çka thuhej dhe kurdisej. Por ne, fjalë pak dhe punë shumë.

Revizionistët mbetën me gisht në gojë, hëngrën grushte turinjve dhe monarko-fasistët le të guxojnë po të duan të prekin kufijtë tanë. Ata vdekjen do të gjejnë dhe disfatën revizionistët, aleatët e tyre.

E PREMTE
11 GUSHT 1967

DEGJENERIMI I MËTEJSHËM I REVIZIONISTËVE MODERNË

Shtetet revizioniste të Evropës, me Bashkimin Sovjetik në krye, po shndërrohen me shpejtësi në regjime kapitaliste. Vendet e ish-demokracisë popullore po shthuren dhe, nën synimin për të fituar «independencën» nga Bashkimi Sovjetik dhe për të bërë gjoja një politikë të pavarur, po lidhen me Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe me vendet e tjera kapitaliste. Ajo që bëhej disi e maskuar në fillim të shthurjes dhe të degjenerimit politik të vendeve të ish-demokracisë popullore, tani është shndërruar në një garë të madhe dhe të hapët se kush më parë dhe më mirë të sigurojë miqësinë e imperialistëve.

Revizionistët sovjetikë e kanë shumë të vështirë të ruajnë monopolin e tyre në këtë proces shthurjeje që po ndodh. Ata nuk mundën që, nga njëra anë të mbajnë nën fre satelitët e tyre dhe, nga ana tjetër, të puthen me imperializmin; nga njëra anë të predikojnë liberalizmin ndaj Perëndimit dhe, nga ana tjetër, të mbajnë në darën e hekurt revizionistët e tjerë.

Tradhtia e revizionistëve modernë ndaj marksizëm-leninizmit sigurisht do të sillte me vete, siç po sjell, edhe tradhtinë ndaj vetë aleancave në mes tyre. U arrit dhe po konsolidohet qëllimi i imperializmit amerikan për të shpartalluar vendet revizioniste e për t'i ndarë ato nga njëra-tjetra. Ky është fryti i tradhtisë hrushoviane.

Shpejt do të vijë edhe dita e konflikteve më të thella dhe të përgjakshme në mes revizionistëve. Sovjetikët do të humbasin krejt kontrollin politik dhe ekonomik mbi satelitët e tyre në Evropë dhe kjo do të ndryshojë edhe aleancat ushtarake në dëm të tyre.

Kapitalet amerikane, të Gjermanisë Perëndimore, të Francës, të Anglisë dhe deri të Italisë kanë vërshuar në vendet revizioniste dhe po pushtojnë pozitën kyç, ekonomike dhe politike. Këto kapitale po çojnë në vendet e ish-demokracisë popullore korrupsionin moral-politik. Frazat për gjoja socializmin dhe komunizmin, në gojën e klikave revizioniste, s'janë veçse maska të shpëlara. Jugosllavia është kthyer tërësisht në një vend kapitalist dhe Titoja, në arenën ndërkombëtare, është bërë Spaku i hapët dhe i pacipë i amerikanëve. Rumania, e preokupuar që të mos mbetet prapa në garën drejt degjenerimit, është bërë fushë beteje për monopolin e huaja kapitaliste. Ajo krenohet që u çlirua nga zgjedha sovjetike dhe është e gëzuar që, e veshur me një cipë të hollë dhe të rreme komuniste, po gjen lirisht burra të tjerë — SHBA-në, Gjermaninë Perëndimore, Francën, Italinë etj. Rumania, nën maskën se kreditë që merr i shlyeka me pasuritë e mëdha të vendit, mburret se gjoja bën me kapitalistët allishverishe ekonomike në baza reciprociteti, dhe se gjoja ruan parimet dhe independencën.

Por këto profka s'i ha kush. Rumania ka degjeneruar dhe do të kalojë shumë shpejt në kapitalizëm të plotë, siç shkoi edhe Jugosllavia.

Shembulli i Rumanisë po ndiqet nga bullgarët. Natyrisht këta të fundit rrugët drejt Perëndimit nuk i kanë aq të lira e të volitshme si rumunët, por janë të tjerë që ua mësojnë zanatin bullgarëve dhe, pak nga pak, do t'i shkëputin edhe këta lidhjet me revizionistët sovjetikë. Kreditë e sovjetikëve nuk u mjaftojnë bullgarëve, ndaj

këta kërkojnë dhe marrin kredi nga gjermanët e Bonit, nga francezët dhe kanë filluar të flasin hapur për «traditat e lidhjeve të vjetra» të Bullgarisë me këto shtete. Bullgarët po braktisin kooperativizmin, po braktisin bujqësinë dhe po fryjnë qytetet. Ata po «zhvillojnë» industrinë me kreditë që marrin dhe po prodhojnë, por nuk gjejnë treg ku t'i shesin prodhimet, ose nuk i lënë ujëqit e mëdhenj të hyjnë në tregjet e akaparuar. Kështu, një mëngjes, e gjithë struktura e Bullgarisë do të bjerë si një fik i kalbur në kthetrat e kapitalistëve të huaj.

Çekosllovakia ka shkelur tërë gazin dhe po bën alli-shverishe me kapitalistët e, veçanërisht, me Bonin, i cili, po hodhi poshtë Munihun, atëherë edhe ato pak lidhje që kanë mbetur midis Çekosllovakisë me Bashkimin Sovjetik, vanë e u këputën. Po kështu edhe Polonia, e cila nuk pret veçse një njohje zyrtare të kufirit Oder-Najse nga Boni dhe ia la pendët sovjetikut, më keq se ç'ia ka lënë.

Të gjithë këta tradhtarë bëjnë be e rrufe se po mbrojnë Republikën Demokratike Gjermane, por në realitet të gjithë po i përgatitin varrin. Në lidhjet që po zhvillojnë me Bonin, revizionistët po shtrëngojnë litarin «e mëndafshhtë» në grykën e Gjermanisë Lindore.

Nga ana e saj, edhe Gjermania Demokratike s'po mbetet pas nga vendet e tjera revizioniste; lidhjet e veta ekonomike me Bonin ajo i ka zhvilluar shumë mirë dhe gjerë. Kjo do të sjellë nesër edhe lidhjet politike, edhe bashkimin e dy gjermanive në rrugën kapitaliste. Të gjithë revizionistët punojnë, pra, së toku për këtë «eveniment» tjetër të tradhtisë së tyre, të cilin, me siguri do ta veshin me rrobën e një «fitoreje» të bashkekzistencës, të sigurimit evropian dhe të paqes.

Por çdo e keqe ka dhe të mirën. E gjithë kjo koniunkturë do të sjellë konflikte të ashpra. Popujt do të ngri-

hen në këmbë, sepse çdo gjë mbi supet e tyre do të rëndojë. Me siguri revolucioni do të piqet dhe do të shpërthejë. Do të derdhet gjak. Pa gjak asgjë s'bëhet, pa luftë, pa sakrifica, asgjë nuk fitohet.

TAKIM ME SHOKË MARKSISTË-LENINISTË NGA FRANCA

U takova sot me shokët e delegacionit të lëvizjes marksiste-leniniste të Francës¹. I mbajta për drekë.

¹ Në delegacion bënin pjesë Zhak Zhyrke në atë kohë sekretar politik i KQ të lëvizjes, kryetar i delegacionit, Raimond Kaza dhe Klod Komb, anëtarë të Byrosë Politike dhe të sekretariatit politik të KQ dhe Zhilber Myri, anëtar i Byrosë Politike. Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 36, f. 165.

ËSHTË MIRË QË VIHEN PIKAT MBI «I»

Artikulli i fundit i «Zhenminzhibaos» me titull «Të ndiqet rruga socialiste apo rruga kapitaliste» zbulon se në Partinë Komuniste të Kinës ka pasur dy vija, njëra borgjeze kapitaliste dhe tjetra revolucionare. E para udhëhiqej nga Liu Shao Çia dhe tjetra nga Mao Ce Duni. Artikulli me një varg citatesh vë në dukje tradhtinë e madhe të Liu Shao Çisë dhe të një grupi të madh që e ndiqte atë. Ai vë gjithashtu në dukje se si Maoja e ka kundërshtuar këtë vijë.

Liu Shao Çia, Ten Hsiao Pini e kompani, sipas të dhënave, kanë qenë me të vërtetë tradhtarë të marksizëm-leninizmit, prandaj duhen goditur për vdekje. Kjo duhej bërë me kohë. **Vihen kurdoherë pyetjet: Pse është lënë të zhvillohej kjo punë armiqësore, e cila, sipas dokumenteve që jepen, ishte diktuar me kohë nga Mao Ce Duni? Pse është lënë të bëhej kaq e rrezikshme sa «të rrezikonte ekzistencën e socializmit dhe të diktaturës së proletariatit në Kinë»? Këtyre pyetjeve, hëpërhë, nuk u jepet përgjigje.**

Mirëpo një gjendje e tillë u ka sjellë dëme kolosale Kinës dhe Partisë Komuniste të Kinës, janë gënjyer me miliona kuadro, duke kujtuar se «vija që ndiqej nga armiqët, ishte vija e drejtë e Maos». Me një fjalë, është lejuar që nën emrin e Maos të fshihej antisocializmi, antimarksizmi. Nga njëra anë, bombardohej Maoja me epitete

lavdëruese dhe, nga ana tjetër, zhvillohej një punë intensive armiqësore. Kësaj i thonë të kesh humbur krejt vigjilencën revolucionare, ose të mjaftohesh duke thënë herë pas here disa parime të drejta dhe t'i lësh të t'i manipulojnë armiqtë si të duan dhe të bëjnë të kundërtën, ose të pajtohesh pjesërisht me gjendjen e sëmurë, ose të jesh krejt në pakicë, sepse armiku ka arritur të gënjë shumicën.

Demaskimet e grupeve armiqësore brenda në Partinë Komuniste të Kinës janë kaluar gati në heshtje, atyre nuk u është vënë kurrë theksi si duhej dhe sa duhej, bile shumë nga ata armiq vazhdonin të zinin vend në udhëheqjen qendrore.

Pse ngjiste kështu? Kësaj hëpërhë nuk i jepet përgjigje. Përse këta dhjetëra armiq të tërbuar si Liu, Teni, Peni etj., etj., kur njiheshin si të tillë që në vitin 1921, kishin arritur të zinin kyçet e partisë dhe të shtetit? Edhe kësaj nuk i jepet përgjigje.

Shokët kinezë na kanë mbajtur në errësirë në lidhje me këtë punë kaq të madhe armiqësore. Ata mund të thonë që ne duhej t'i kuptonim vetë. Po si t'i kuptonim, kur Liu Shao Çia ishte personi i dytë në parti, kur ai u bë edhe president i republikës, kur fjala e tij dëgjohej kudo në Kinë dhe kudo atë e respektonin? Si t'i diktonim këta, kur vetë Mao Ce Duni i cilësonte si «flori me vlerë»? Si t'i diktonim këta, kur «dënohen» për kundërshtim në vijë dhe, megjithëkëtë, qëndrojnë përsëri anëtarë të Komitetit Qendror dhe të Byrosë Politike? Akoma edhe tash, pas një viti që ka shpërthyer revolucioni, Liu Shao Çisë i fshihet emri, ai akoma nuk zihet në gojë me emër. Në Kinë akoma vazhdojnë të jenë në fuqi ligjet për mbrojtjen e kapitalistëve, për të cilat akuzohet Liu dhe kompania e tij. Këto nuk janë veprime revolucionare, në një kohë kur pretendon se ke ngritur popullin në revolucion për të shpëtuar revolucionin.

Ne e kuptojmë se shumë gjëra është e zorshme të thuhet e të analizohen në këto situata të vështira, kur po luftohet për të rimarrë pushtetin dhe për të mposhtur «të përbindshmit revizionistë». Por neve na duket se kjo çështje ka dy aspekte: të jashtëmin dhe të brendshmin. Aspekti i jashtëm mund të presë, po i brendshmi do sqarime, pse janë me miliona kuadro të gënjyer, që kanë gabuar, duke menduar se kanë qenë në rrugë të drejtë, dhe tash dënohen. Po edhe për jashtë shokët kinezë duhet të kenë respekt më të madh. Ata duhet të vënë në zap të fortë revolucionar shtypin, i cili lëshon bomba të paimagjinueshme.

Shtypi kinez e bombardon Maon me lëvdata e epitete duke e bërë perëndi të vërtetë, likuidon Marks, Engelsin, Leninin dhe Stalinin si pa gjë të keq dhe arrin deri në skandal kur thotë se «Ata që nuk ndjekin rrugën e Maos dhe Revolucionin Kulturor, qofshin marksistë revolucionarë të botës, qofshin edhe vende ku është në fuqi diktatura e proletariatit, janë deviatorë». Kjo nuk është marksiste, kjo është trockiste, kjo është e gabuar.

Për sa na përket neve, ne kemi respekt për çdo ide të mirë, të drejtë, të Maos, por rruga jonë e vetme, e drejta, e pagabueshmja është dhe do të mbetet marksizëm-leninizmi.

BISEDE ME SHOKUN PEDRO POMAR

Prita sot shokun Pedro Pomar, udhëheqës i Partisë Komuniste të Brazilit. Në bisedën e përzemërt që bëmë folëm gjatë për çështje që u interesojnë partive e popujve tanë si dhe marksizëm-leninizmit¹.

¹ Shih: Enver Hoxha, Vepra, vëll. 36, f. 184.

ASKUSH TË MOS MENDOJË SE PARTINË TONË MUND TA GABOJË KOLLAJ

Bisedova me Ramizin për përgjigjen që i duhet dhënë Zhak Gripës lidhur me çështjen e marrëdhënieve të Partisë Komuniste të Belgjikës (marksiste-leniniste) me Partinë Komuniste të Kinës dhe për disa mendime jo të hapëta që ka shprehur për Partinë tonë, për të cilat ka folur me Ramizin disa ditë më parë.

T'i thuhet Gripës se metoda e përdorur prej tyre që mosmarrëveshjet në mes Partisë Komuniste të Belgjikës (m-l) dhe Partisë Komuniste të Kinës, në vend që t'i sqaroni me shokët kinezë, vini e ia shtroni Partisë sonë, duke kërkuar që ne të diskutojmë për to prapa krahëve të Partisë Komuniste të Kinës, është e papranueshme dhe e dënueshme nga parimet marksiste-leniniste të Partisë sonë dhe të marrëdhënieve shoqërore marksiste-leniniste midis partive motra.

Për sa i përket Partisë sonë, t'i thuhet se, ashtu siç u kemi thënë kurdoherë miqve dhe armiqve, hapur e pa dorashka, Partia e Punës e Shqipërisë di ku shkon, di të shikojë, të gjykojë me gjakftohtësi ç'është e mirë dhe ç'është e gabuar dhe të vendosë kurdoherë me urtësi, drejt. Askush të mos mendojë se Partia jonë është syle-she dhe mund ta gabojnë kollaj.

T'i thuhet, gjithashtu, se ne kemi shpresa dhe urojmë që partia e tyre e re të konsolidohet dhe të fitojë sa

më shumë pjekuri marksiste-leniniste në beteja revolucionare, duke ruajtur thjeshtësinë, duke qenë parimore, e matur, gjakftohtë dhe e drejtë në gjykime. Ne dëshirojmë me të gjitha forcat e zemrës sonë që Partia Komuniste e Belgjikës (m-l) të mos futet në aventura të rrezikshme dhe ca më keq në pozita antimarksiste.

T'i theksohet Gripës se Partia jonë i ka përkrahur dhe i ka mbrojtur të gjitha ato pozita të drejta marksiste-leniniste të partisë së tyre dhe do t'i përkrahë edhe këtë e tutje në rast se ajo vazhdon të qëndrojë në pozita të qarta marksiste-leniniste.

mbrojtja e Partisë Komuniste të Belgjikës (m-l) në betejat revolucionare, duke ruajtur thjeshtësinë, duke qenë parimore, e matur, gjakftohtë dhe e drejtë në gjykime. Ne dëshirojmë me të gjitha forcat e zemrës sonë që Partia Komuniste e Belgjikës (m-l) të mos futet në aventura të rrezikshme dhe ca më keq në pozita antimarksiste.

E HËNË
28 GUSHT 1967

TË MBROJMË KINËN SOCIALISTE

Siç ia vumë në dukje qartë Zhak Gripës, pikëpamjet e tij ishin antimarksiste dhe armiqësore kundër Kinës.

Më e vogla gjë që mund të themi është ajo që Gripa është një megaloman i madh, dhe, duke vërejtur disa gabime të Partisë Komuniste të Kinës, në mënyrë subjektive, hyri në këtë qorrsohak.

Ka shumë mundësi që çështja e Gripës të jetë akoma më e komplikuar, të jetë një provokacion nga ana e tij. Me qëndrimin tonë të fortë dhe të drejtë, kësaj do t'i dalë tymi shpejt ose vonë. Do të shohim qëndrimet e mëtejshme të Gripës. Ramizi më tha se, pasi ia komunkoi mendimet tona, ai u hutua, iu zu pështyma, nuk fliste dot (ai që flet si bilbil), dhe i pranoi vërejtjet pa reagim nga ana e tij dhe duke u vërtitur rreth «degës» së megalomanisë së tij, ka thënë se do të reflektojë. Në vizitat që bën flet shumë, «duke mburrur» Partinë tonë.

Ka shumë mundësi që Zhak Gripa të jetë i komprometuar në këtë vijë antikineze, revizioniste. Rrugën e daljes ia treguam, i treguam ç'duhet të bëjë. Pavarësisht nga koka e Gripës, edhe shokët kinezë, duhet të bëjnë kujdes në shumë çështje dhe nuk duhet t'u japin armë armiqve tanë.

Por pavarësisht nga gabimet që janë bërë prej tyre, unë kam bindjen se janë të tjerë ata që po e fryjnë kultin

e Maos, duke menduar se bëhet mirë për Revolucionin Kulturor.

Miqësia dhe besimi i tyre ndaj nesh është shumë i madh dhe kjo na gëzon e, në fakt, ata kanë te ne shokët më besnikë e më të sigurtë. Ne do ta mbrojmë Kinën socialiste me të gjitha forcat, pse mbrojmë marksizëm-leninizmin, komunizmin.

Kan Sheni na ftoi me anë të shokëve që ishin atje. Sigurisht ky ishte një sinjal i kinezëve.

Siç mendoj unë shokët kinezë duan ndihmë, ne nuk do ta kursejmë kurrë.

Do t'i propozoj Byrosë Politike të dërgojmë një delegacion të madh partie dhe qeverie për festën e 1 Tetorit.

Mendoj se kjo do të jetë një gjë shumë e mirë për ne dhe për ata.

E ENJTE

31 GUSHT 1967

TAKIM ME AMBASADORIN KINEZ

Prita sot ambasadorin e RP të Kinës. I fola për vendimin tonë për të dërguar në RP të Kinës një delegacion partie e qeverie.

TAKIM ME MIQ NGA TURQIA

Sot paradite prita miqtë nga Turqia¹, Baha Yilmazok dhe të bijën, Betyl, që kanë ardhur në vendin tonë si mysafirë dhe kishin shfaqur dëshirën të takoheshin edhe me mua. Pata me ta një bisedë të ngrohtë e miqësore.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 36, f. 290.

TAKIM ME AMBASADORIN KINEZ

Prita sot ambasadorin e jashtëzakonshëm dhe fuqiplotë të Kinës. Më solli mesazhin e Maos lidhur me ftesën e një delegacioni shqiptar, të Partisë e të Qeverisë, për të vizituar RP të Kinës.

SHËNIM

Prita Fosko Dinuçin, Sekretar i Përgjithshëm i Partisë Komuniste të Italisë (marksiste-leniniste)¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 36, f. 302.

**IDETË E REVOLUCIONIT TË TETORIT MBROHEN
NË LUFTE KUNDËR REVIZIONIZMIT**

Shoku Ramiz më dërgoi për të parë artikullin me titull: «Idetë e Revolucionit të Tetorit mbrohen në luftë kundër revizionizmit». Artikulli është shkruar me fraza propagandistike të përgjithshme por mund të botohet. Le të shpresojmë se të tjerët do të jenë më të thellë.

Ia dhashë Ramizit së bashku me disa shënime që shkrova mbi të.

E HËNË

25 SHTATOR 1967

DELEGACIONI YNË I PARTISË E I QEVERISË U NIS PËR NË KINË

Sot u nis për në Kinë delegacioni ynë, i Partisë e i Qeverisë, i cili, me ftesën e KQ të Partisë Komuniste të Kinës dhe të qeverisë së Republikës Popullore të Kinës do të marrë pjesë në kremtimin e 18-vjetorit të shpalljes së Republikës Popullore të Kinës.

E MËRKURË

27 SHTATOR 1967

TAKIM ME DELEGACIONE KINEZE

Prita delegacionin e Shoqatës së Miqësisë Kinë-Shqipëri dhe atë të punonjësve të shkencës të RP të Kinës.

1 Delegacioni i Shoqatës së Miqësisë Kinë-Shqipëri, kryesohej nga Van Shu Shen, në atë kohë anëtar i KQ të PK të Kinës dhe zëvendësministër i Mbrojtjes Kombëtare, ndërsa delegacioni i punonjësve të shkencës, kryesohej nga Çien Cu Puo, në atë kohë zëvendësdrejtor i Institutit Botanik të Akademisë së Shkencave të RP të Kinës.

PRITJE NGA AMBASADA KINEZE

Sot me rastin e 18-vjetorit të shpalljes së RP të Kinës, ambasada kineze dha një pritje. Foli i ngarkuari me punë. Mbajta fjalim edhe unë.

...në vendet kapitaliste partitë marksiste-leniniste po përdorin mundësitë e punës legale, të hapët, përderisa i lejojnë ligjet «demokratike» të borgjezisë, por në asnjë mënyrë nuk duhet të zbulojnë gjithë strukturën organizative, as edhe të gjitha metodat e tyre të punës. Partia është shtabi udhëheqës i klasës punëtore dhe i masave punonjëse që përgatit revolucionin, që përgatit luftën për përmbysjen e borgjezisë, të pushtetit të saj dhe për vendosjen e diktaturës së proletariatit. Pra asnjë iluzion nuk mund të krijohet se borgjezisë pushteti do t'i merret me metoda paqësore, legale, brenda «legalitetit» borgjez.

PUNA LEGALE DHE PUNA ILEGALE NË KONDITAT E PUSHTETIT BORGJEZ JANË TË PANDARA

Në vendet kapitaliste partitë marksiste-leniniste po përdorin mundësitë e punës legale, të hapët, përderisa i lejojnë ligjet «demokratike» të borgjezisë, por në asnjë mënyrë nuk duhet të zbulojnë gjithë strukturën organizative, as edhe të gjitha metodat e tyre të punës. Partia është shtabi udhëheqës i klasës punëtore dhe i masave punonjëse që përgatit revolucionin, që përgatit luftën për përmbysjen e borgjezisë, të pushtetit të saj dhe për vendosjen e diktaturës së proletariatit. Pra asnjë iluzion nuk mund të krijohet se borgjezisë pushteti do t'i merret me metoda paqësore, legale, brenda «legalitetit» borgjez.

Proletariati është në luftë të vazhdueshme, të egër, pa kompromis me borgjezinë. Ai nuk i bën asnjë lëshim në parim dhe në praktikë borgjezisë, kurse «liritë» demokratike të borgjezisë nuk duhet të konsiderohen veçse si taktika të saj të përkohshme për maskim, për përçarjen e luftës së proletariatit, për të mbuluar shfrytëzimin e egër kapitalist, për të krijuar iluzione sipas të cilave nëpërmjet reformave strukturore, të votimit, të parlamentarizmit, në socializëm mund të arrihet pa revolucion, pa përmbysje. «Liritë» demokratike të borgjezisë shërbejnë për zbutjen në mos për eliminimin e luftës së klasave, për zëvendësimin e saj me dhunë, me llafollogji ose me disa premtime iluzore, të cilat u përngjasin lëmoshave që

PRITJE NGA AMBASADA KINEZE

Sot me rastin e 18-vjetorit të shpalljes së RP të Kinës, ambasada kineze dha një pritje. Foli i ngarkuari me punë. Mbajta fjalim edhe unë.

1. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 2. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 3. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 4. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 5. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 6. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 7. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 8. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 9. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 10. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 11. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 12. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 13. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 14. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 15. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 16. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 17. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 18. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 19. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 20. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 21. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 22. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 23. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 24. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 25. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 26. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 27. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 28. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 29. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 30. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 31. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 32. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 33. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 34. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 35. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 36. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 37. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 38. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 39. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 40. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 41. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 42. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 43. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 44. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 45. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 46. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 47. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 48. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 49. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 50. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 51. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 52. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 53. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 54. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 55. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 56. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 57. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 58. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 59. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 60. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 61. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 62. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 63. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 64. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 65. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 66. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 67. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 68. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 69. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 70. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 71. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 72. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 73. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 74. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 75. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 76. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 77. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 78. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 79. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 80. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 81. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 82. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 83. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 84. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 85. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 86. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 87. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 88. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 89. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 90. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 91. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 92. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 93. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 94. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 95. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 96. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 97. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 98. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 99. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë. 100. Përshëndetje nga ambasada kineze në Prishtinë.

PUNA LEGALE DHE PUNA ILEGALE NË KONDITAT E PUSHTETIT BORGJEZ JANË TË PANDARA

Në vendet kapitaliste partitë marksiste-leniniste po përdorin mundësitë e punës legale, të hapët, përderisa i lejojnë ligjet «demokratike» të borgjezisë, por në asnjë mënyrë nuk duhet të zbulojnë gjithë strukturën organizative, as edhe të gjitha metodat e tyre të punës. Partia është shtabi udhëheqës i klasës punëtore dhe i masave punonjëse që përgatit revolucionin, që përgatit luftën për përmbysjen e borgjezisë, të pushtetit të saj dhe për vendosjen e diktaturës së proletariatit. Pra asnjë iluzion nuk mund të krijohet se borgjezisë pushteti do t'i merret me metoda paqësore, legale, brenda «legalitetit» borgjez.

Proletariati është në luftë të vazhdueshme, të egër, pa kompromis me borgjezinë. Ai nuk i bën asnjë lëshim në parim dhe në praktikë borgjezisë, kurse «liritë» demokratike të borgjezisë nuk duhet të konsiderohen veçse si taktika të saj të përkohshme për maskim, për përçarjen e luftës së proletariatit, për të mbuluar shfrytëzimin e egër kapitalist, për të krijuar iluzione sipas të cilave nëpërmjet reformave strukturore, të votimit, të parlamentarizmit, në socializëm mund të arrihet pa revolucion, pa përmbysje. «Liritë» demokratike të borgjezisë shërbejnë për zbutjen në mos për eliminimin e luftës së klasave, për zëvendësimin e saj me dhunë, me llafollogji ose me disa premtime iluzore, të cilat u përngjasin lëmoshave që

përdor borgjezia për të korruptuar aristokracinë punëtore, por këtë herë për të gënjer me këto liri proletariatin dhe të gjitha masat punonjëse.

Për të përfituar nga këto të ashtuquajtura liri demokratike, për t'i luftuar këto «liri», për të demaskuar esencën dhe praktikën e tyre borgjeze reaksionare partia marksiste-leniniste përdor punën legale si një pjesë të veprimtarisë së saj, që duhet të konsiderohet se është shumë larg të jetë kryesorja e punës së saj. **Puna kryesore e partisë duhet të jetë ajo ilegale dhe përgatitja e revolucionit në thellësi nuk mund të bëhet hapur, në sytë e borgjezisë dhe të organeve të saj shtypëse.** Ato parti marksiste-leniniste që bien në kurthin e «legalitetit» borgjez, për të përgatitur revolucionin proletar, do të pësojnë deziluzione të tmerrshme e të pandreqshme, pse borgjezia me pushtetin e saj, për hir të këtij «legaliteti» njeh dhe ka në mbikëqyrje të saj gjithë veprimtarinë dhe strukturat organizative të partisë marksiste-leniniste.

Pra, «legaliteti» borgjez duhet të trajtohet me prurëncën dhe me mosbesimin më të madh. Puna legale e partisë marksiste-leniniste në vendet kapitaliste jo vetëm që do të goditet, ose do të pengohet në çdo kohë të vështirë për borgjezinë, por ajo kalon edhe rreziqe të tjera devijimi, që e kanë burimin në vetë punën legale që zhvillohet në një vend kapitalist, nga ndikimi i ideologjisë socialdemokrate, laburiste, revizioniste, reformiste. Vetëm puna kryesore ilegale mund ta shpëtojë punën legale nga këto rreziqe të mëdha.

Duke e parë çështjen në këtë prizëm, nuk mund të kuptohet që puna ilegale e partisë marksiste-leniniste të jetë e ndarë nga puna e saj legale. Jo! Nuk mund të ketë as dy parti marksiste-leniniste të ndara, njëra legale dhe tjetra ilegale dhe as dy vija, njëra legale e partisë legale dhe tjetra ilegale e partisë ilegale, ose një pjesë e komu-

nistëve, pra, ilegalët të qëndrojnë duarlidhur, të konservohen në «frigoriferë» dhe vetëm legalët të punojnë dhe të luftojnë.

Një parti marksiste-leniniste ka një vijë, një strategji dhe taktika të ndryshme, metoda dhe forma pune të shumëllojta, të përshtatshme me momentet dhe me situatat e ndryshme që paraqiten objektivisht. Atëherë vjen çështja dhe vihet pyetja, si në parim, ashtu dhe në praktikë: partia marksiste-leniniste në vendet kapitaliste duhet të organizohet legalisht dhe të veprojë legalisht, apo të jetë ilegale dhe të veprojë ilegalisht apo të jetë gjysmëlegale dhe të veprojë legalisht dhe ilegalisht?

Rastin e mesit e përjashtojmë për arsye se, duke mos ekzistuar asnjë mundësi legale, partia krijohet ose hyn në ilegalitet dhe vepron në ilegalitet, por edhe në këtë rast, me gjithë ilegalitetin e saj, partia vazhdon të gjejë e të përdorë, sipas rrethanave, forma pune legale dhe gjysmëlegale për të fuqizuar punën e saj ilegale.

Por, unë mendoj se, në vendet kapitaliste, në konnditat aktuale partia marksiste-leniniste duhet të formohet ilegalisht dhe nga këto pozita të përcaktojë format e tjera të punës dhe të luftës legale ose gjysmëlegale dhe ilegale, nga këto pozita ajo të përcaktojë, gjithashtu, format organizative ilegale, gjysmëlegale ose legale dhe nga pozitat ilegale të drejtojë dhe të kontrollojë gjithë partinë si politikisht e ideologjikisht, ashtu edhe organizativisht.

Organizimi i partisë marksiste-leniniste në vendet kapitaliste duhet të jetë i përsosur, në konspiracion të fortë dhe të shëndoshë, partia duhet të jetë një parti e tipit leninist-stalinian, me një disiplinë të hekurt e të vetëdijshme, me centralizëm demokratik të përsosur etj., etj.

Partia jonë i ka përcaktuar mirë këto gjëra dhe i ka zbatuar në rrethana ilegaliteti edhe kur erdhi në fuqi. Në çdo rrethanë, mendoj unë, kongreset e partisë marksiste-leniniste në vendet kapitaliste duhet të zhvillohen si

në ilegalitet dhe të mos publikohen as përbërja e Komitetit Qendror dhe as e Byrosë Politike, këto duhet të jenë shumë konspirative. Kështu mund të veprohet edhe me konferencat dhe udhëheqjet e partisë të rretheve e të provincave. Organizatat-bazë të partisë, gjithashtu, duhet të ndjekin po këto parime.

Duke vepruar kështu, atëherë caktohet kush dhe sa veta duhet të punojnë në legalitet dhe në gjysmëlegalitet, caktohen format legale, ose gjysmëlegale për t'iu përshtatur kërkesave formale të «ligjeve borgjeze» të «ekzistencës» së partisë, të komiteteve të saj, ose edhe të disa organizatave-bazë që mund të njihen nga autoritetet. Lidhjet organizative të të gjithë kësaj pune duhet të jenë të shëndosha dhe konspirative, si në luftë, pse në luftë të ashpër është partia marksiste-leniniste me borgjezinë dhe me policinë e saj.

Për të shfrytëzuar mundësitë legale partia krijon gazetatat e saj etj., etj. Por kjo nuk mund të konsiderohet e tërë puna e saj dhe kryesorja. Të gjithë anëtarëve të partisë, pa përjashtim, të gjitha forumeve, në një konspiracion të madh, u takon të përgatitin partinë dhe masat për revolucion, për goditje me armë me borgjezinë. Për t'ia arritur kësaj partia duhet të kalitet politikisht, ideologjikisht, organizativisht, ushtarakisht. **Shumë nga këto përgatitje dhe nga më kryesoret, që të mos njihen nga policia e borgjezisë, duhet të zhvillohen në konspiracion të thellë me një kujdes të jashtëzakonshëm, pa bujë dhe pa llafe të kota, pa i bërë të gjitha çështjet llafe pazari, pa përzier punën legale me atë ilegale.** Prandaj duhen gjetur format më të përshtatshme të punës, sipas vendeve e rrethanave, jo vetëm për punën ilegale, por edhe për atë legale, pse ata që punojnë legalisht në asnjë mënyrë nuk mund të konsiderohen si të sakrifikuar që më parë përpara goditjeve eventuale të borgjezisë. E gjithë kjo punë legale dhe ilegale e partisë duhet të konsi-

derohet si një e vetme, e lidhur organikisht me një qëllim veprimi të koordinuar dhe jo të veçuar, me detyra të veçanta dhe të përbashkëta njëkohësisht, me veprime të veçanta kur urdhërohet nga një qendër e vetme prej nga dalin direktivat, por edhe masive kur e lypin rrethanat.

Natyrisht, këto nuk janë receta, format e metodat e punës varen nga rrethanat objektive të çdo vendi. Por, është fakt se, sot këto probleme shtrohen, janë aktuale me krijimin e partive të reja marksiste-leniniste në vendet kapitaliste, parti që duhet të përballojnë luftën e egër dhe dinake të borgjezisë, të armëve të saj dhe të partive të saj, që nga socialdemokratet e deri tek ato revizioniste. Këto parti të reja marksiste-leniniste nuk duhet as të mbivlerësojnë, por as edhe të nënvleftësojnë përvojën e luftës që kanë armiq të kundër nesh. Prandaj **lufta jonë duhet të jetë e ashpër dhe pa kompromis, organizimi duhet të jetë i përsosur, ideologjia duhet të jetë e kulluar, politika e drejtë, masive, e qartë.** Të gjitha këto bëjnë që partia marksiste-leniniste të mos mbyllet në guaskën e vet, duke u kthyer në një sekt, por të jetë në krye të masave, të udhëheqë revolucionin, të godasë dhe të thyejë borgjezinë, njëkohësisht të dijë edhe të mbrohet nga goditjet e armiqve.

E ENJTE
5 TETOR 1967

DISA MENDIME PËR PUNËN E PARTIVE MARKSISTE- -LENINISTE TË VENDEVE KAPITALISTE ME SINDIKATAT

Partia komuniste, pararoja e organizuar e klasës punëtore, në radhë të parë, duhet të ketë objekt punën në gjirin e klasës punëtore, ta edukojë atë dhe të edukohet prej saj, ta kalitë dhe të kalitet nga ajo, ta organizojë, ta përgatitë dhe ta hedhë në luftë kundër borgjezisë, kapitalizmit, imperializmit dhe të gjithë armiqve të saj.

Partia komuniste në vendet kapitaliste, pa pasur me vete bazën e saj kryesore, proletariatin, është si një gje-neral pa ushtri.

Në vendet e zhvilluara kapitaliste proletariati i organizuar, i edukuar politikisht dhe ideologjikisht me dok-trinën marksiste-leniniste, është forca vendimtare e sul-mit për mundjen e borgjezisë, për shkatërrimin e regjimit kapitalist dhe për vendosjen e diktaturës së proletariatit. Prandaj kujdesi numër një i partisë duhet të jenë puna dhe lufta në gjirin e proletariatit për ta bërë këtë me vete, për ta edukuar, për ta organizuar.

Terreni atje nuk është i spastruar dhe puna nuk është e lehtë, por ta nënvleftësosh këtë punë, të thyhesh përpara vështirësive, të dekurajohesh përpara mashtri-mit, shtypjes dhe demagogjisë që bëjnë kapitalistët mbi klasën punëtore, të tmerrohesh përpara organizimit të sindikatave të ndryshme të fuqishme të socialdemokra-

cisë dhe të partive revizioniste ose trockiste, ky është një kapitullim i vërtetë.

Nga ana e partive komuniste marksiste-leniniste pro-blemit të proletariatit në vendet kapitaliste nuk mund t'i vihet rrotull, por i duhet futur brenda dhe me akte, me qëndrime të vendosura politike, me rivendikime politiko-ekonomike. Proletariati në luftë, jo vetëm me fjalë dhe me diskure, duhet të shohë forcën vitale luftarake të partisë komuniste, t'i shohë qartë vijën dhe direktivat, të zbatuara në jetë dhe në luftë, të njohë dhe të provojë njerëzit e partisë dhe udhëheqësit e saj.

«Sindikalistët» e borgjezisë, reformistët dhe revizio-nistët modernë kanë një përvojë të madhe minuese në gjirin e proletariatit. Ata kanë vendosur ligje të përshtat-shme për punën e tyre sabotuese dhe demagogjike, kanë krijuar dhe perfeksionuar forma organizimi, pune, drej-timi, edukimi, korruptimi politik, ideologjik dhe mate-rial për të shtypur, për të mbajtur në fre e për ta thyer proletariatin në luftën e tij.

Aristokracia punëtore punon në shërbim të borgje-zisë. Format e ndryshme të ndërtimit të pagave e të pensioneve në vendet kapitaliste, sistemet e «kredive» ro-bëruese që u akordohen punëtorëve për t'i lidhur ata shpirtërisht, ekonomikisht dhe për t'i kontrolluar në çdo hap, në çdo veprim, deri edhe në jetën e tyre intime e familjare, të gjitha këto përbëjnë një rrjetë të gjerë merimange gjakpirëse, që duhen luftuar dhe shkatërruar pa mëshirë.

E gjithë kjo punë armiqësore nuk duhet nënvlef-tësuar prej partisë komuniste marksiste-leniniste dhe të konsiderohet pa efekt në botëkuptimin dhe në vepri-met e punëtorëve të marrë veç e veç dhe të klasës punë-tore të marrë në tërësi. Kjo bën efekt korruptues, por edhe revoltues.

Nga shtypja dhe nga të tilla metoda korruptuese, nga

shfrytëzimi i pamëshirshëm politik dhe ekonomik i masave punonjëse, borgjezia në vendet kapitaliste nxjerr përfitime përrallore dhe, sipas shkallës së këtyre fitimeve, sipas rezistencës së vendosur të klasës punëtore dhe të punonjësve në përgjithësi, ajo jep lëmosha disi më të mëdha dhe arrijnë deri atje saqë marksistë-leninistët holandezë ose të vendeve skandinave të thonë se propaganda jonë në vendet e tyre nuk para zë vend te punëtorët, për arsye se këta kanë atje një nivel jetese relativisht të lartë.

Natyrisht, këta shokë gabojnë, nuk e thellojnë problemin as nga ana politike dhe ideologjike, por as edhe nga ana ekonomike. Në rast se do të vazhdojnë të gjykojnë kështu, atëherë veprimtaria e tyre revolucionare do të paralizohet, lufta e tyre do të shuhet dhe ata do të shndërrohen në reformistë, në socialdemokratë dhe revizionistë dhe do t'i këndojnë himne, në mos hapur, por *in petto*, borgjezisë së vendit të tyre që «ka krijuar këtë mirëqenie për klasën e tyre punëtore». Këta njerëz nuk mund të jenë më marksistë-leninistë, revolucionarë.

Klasa punëtore e çdo vendi, pavarësisht nga shkalla e ngritjes së ndërgjegjes së saj si klasë, është më revolucionarja, është klasa që do t'u bëjë varrin borgjezisë dhe kapitalizmit. Nuk duhen konfunduar aristokracia punëtore, drejtuesit teknokratë, udhëheqjet e partive borgjeze, reformiste, socialdemokrate, revizioniste, që drejtojnë sindikatat kapitalisto-reformiste, me bazën, me proletariatin.

Për partitë e reja komuniste dhe punëtore, për grupet revolucionare që janë formuar dhe po formohen në vendet kapitaliste, problemi i parë që vihet është puna me bazën, me proletariatin. Duhet çarë ky mur borgjezo-revizionist i ngritur rreth klasës punëtore dhe ai duhet çarë me luftë, duke luftuar në mënyrë të organizuar.

Si duhet të organizohet kjo luftë? Kjo varet nga situatat konkrete të çdo vendi, varet nga vija e drejtë e partisë, nga taktikat që ajo do të përdorë, varet nga shkathtësia, nga vendosmëria dhe nga fryma e saj revolucionare.

Shumë shokë të partive dhe të grupeve të reja marksiste-leniniste, që janë krijuar në vendet kapitaliste, na pyesin: A duhet të bashkëpunojmë me sindikatat e borgjezisë dhe të revizionistëve? A duhet të marrim ne pjesë në grevat që organizojnë këto? A duhet të krijojmë sindikata të reja? e shumë çështje të tjera si këto që u dalin përpara.

Natyrisht, atyre që janë parimore ne mund t'u japim nga një përgjigje, por ka shumë çështje të tjera taktike dhe organizimi që Partia jonë, duke mos e pasur përvojën e punës në sindikatat kapitaliste, mund të gabohet në dhënie mendimesh e recetash. **Vetë lufta e klasës punëtore në këto vende, përvoja e fituar nga partitë e reja, si dhe përvoja e lëvizjes punëtore ndërkombëtare, janë ato që duhet t'i orientojnë drejt këta shokë në punën e tyre.** Sigurisht këto janë probleme kapitale për ta, por, para së gjithash, ata nuk duhet të harrojnë kurrë se duhet të futen në gjirin e proletariatit, të hedhin bazat në gjirin e klasës punëtore, ta edukojnë atë nëpërmjet luftërave politike dhe ekonomike greviste deri në revolucionin me armë. Pra, duke filluar, dhe bile sa më parë, ata duhet, nën drejtimin e tyre, të tërheqin në lëvizje, në aksione të pandërprera luftarake dhe të vazhdueshme, masën e gjerë të klasës punëtore, pastaj të tërën.

Që t'i arrihet kësaj, në radhë të parë, duhet të krijohen, me baza të shëndosha, organizatat e partisë në gjirin e klasës punëtore, në fabrika, në ndërmarrje etj. Kur them të krijohen me baza të shëndosha, kuptoj atë që shumica dërrmuese e komunistëve në celula të jenë

punëtorë nga më të vendosurit, shokë të sakrificës, luftarakë, të ngritur dhe të mos mbushen ato me zyrtarë, me inxhinierë, me llogaritarë, me kryemjeshtër e të tjerë. Elementë të tillë si këta të fundit, po të mos jenë të provuar, mund të preken më lehtë nga reformizmi.

Pa partinë në gjirin e klasës punëtorë dhe me elementë të sprovuar të klasës, asnjë gjë nuk mund të kryhet, asnjë propagandë dhe edukim nuk mund të bëhen, asnjë organizim luftarak nuk mund të arrihet, asnjë luftë efikase nuk mund t'u bëhet aristokracisë punëtorë dhe partive borgjeze, reformiste e revizioniste, që drejtojnë respektivisht sindikatat e tyre.

Çështja nuk mund të vihet që partia marksiste-leniniste të bashkëpunojë me krerët sindikalistë, reformistë, borgjezë dhe revizionistë, as me udhëheqjet e tyre sindikale, por bashkëpunimi me bazën e tyre, që përbën masën e madhe të punëtorëve të sindikuar, është i domosdoshëm; të veprohej ndryshe, do të ishte gabim, do të ishte një punë e mbyllur, sektare, do të shkohej në vetizolim.

Pikërisht, partisë së re i vihet detyrë e ngutshme që këtë masë të madhe punëtorësh ta sqarojë politikisht, ideologjikisht dhe ta shpëtojë e ta hedhë në luftë kundër borgjezisë dhe agjenturave të saj, siç janë partitë socialiste, socialdemokrate dhe revizioniste, që e kanë inkudruar e lidhur atë me një mijë zinxhirë në sindikatat e tyre reaksionare. Dhe të mos harrohet se këto sindikata reaksionare kanë krijuar aq lidhje me punëtorët, sa kanë krijuar një traditë dhe rutinë në mentalitetin e punëtorëve, që i bën këta me zor të shpëputen prej tyre.

Të mos harrohet se në vendet kapitaliste, me luftën e tij, proletariati ka arritur t'i shkulë borgjezisë kapitaliste disa koncesione që krerët sindikalistë i përdorin si kapital të tyre; ata mburrën me luftën e të tjerëve,

të cilën e përvetësojnë në sytë e punëtorëve për të përjetësuar ideologjinë e tyre reaksionare, për t'i zgjatur jetën kapitalizmit. Pra, që ta rrëzosh gjithë këtë piramidë ideologjike reaksionare, duhet të futesh në gjirin e klasës punëtorë dhe jo të bësh llafë nga jashtë, duhet të njohësh me hollësi jetën e punëtorëve, mendimet, ndjenjat dhe dëshirat e tyre, të ndiesh të rrahë pulsi i tyre dhe, duke i njohur këto të punosh, të sqarosh, të organizosh e njëkohësisht të luftosh. Vetëm kështu, në luftë dhe në përpjekje, në rrugën e drejtë të revolucionit mund të edukohet proletariati. Vetëm duke milituar në gjirin e tij luftohen dhe demaskohen reformizmi e revizionizmi në klasën punëtorë.

Borgjezia dhe revizionistët pa luftë nuk i lëshojnë lehtë pozitat edhe në sindikata. Format e punës që kanë krijuar ata i ruajnë dhe përpiqen t'i forcojnë. Por, duhet pasur parasysh se **format e punës së tyre nuk qëndrojnë statike**, ato evoluojnë dhe u përshtaten situatave e rrethanave të reja ekonomike dhe politike që u krijohen. Sindikatat e ndryshme kanë pastaj edhe ato kontradikta të thella në mes tyre, që nuk duhet të lihen në harresë dhe të mos shfrytëzohen nga partitë marksiste-leniniste.

Pra, e gjithë puna e borgjezisë dhe e revizionistëve në gjirin e klasës punëtorë duhet të njihet që ajo të luftohet si duhet dhe me sukses. Nga partitë marksiste-leniniste duhen ruajtur dhe duhen adoptuar ato forma pune, organizimi dhe lufte që janë fryt i përvojës së klasës punëtorë, pse ato kanë dhënë prova dhe përbëjnë një traditë të shkëlqyer të proletariatit. Por kjo përvojë është shtrembëruar dhe bastarduar nga socialdemokracia dhe revizionistët. Prandaj vihet detyrë që këtyre metodave të vjetra të luftës dhe të punës t'u bëhet një spastrim rrënjësor nga shtrembërimet antimarksiste dhe reaksionare dhe të vihen në jetë format e vërteta revo-

lucionare, gjë që do të shërbejë për shkatërrimin e gënjeshtrave reformiste, sindikaliste.

Kjo luftë nuk ka për qëllim korrigjimin dhe edukimin e krerëve reaksionarë sindikalistë dhe as përmirësimin e reformimin e qendrave sindikale në fjalë për t'iu adoptuar pastaj veprimeve të tyre. Jo, sepse atëherë ky do të ishte një reformizëm i ri. Qëllimi është të sqarohet proletariati, të vihet përvoja e tij e madhe në baza të shëndosha politike dhe ideologjike, t'i çelen sytë për të parë se si borgjezia dhe agjenturat e saj në gjirin e proletariatit e kanë mashtruar, pse e kanë mashtruar dhe çfarë duhet të bëjë. Ajo që duhet të bëjë proletariati është t'i shkatërrojë ato rryma dhe organizma fals, antiproletarë, në gjirin dhe në strukturat e sindikatave dhe të konsolidohen e të krijohen sindikata me të vërtetë të tijat, organizata lufte, organizata luftarake revolucionare.

A mund të arrihet kjo menjëherë? Ai që mendon se po, gabohet. Shumë punë duhet bërë, duke ruajtur parimet dhe kurdoherë duke luftuar që klasa punëtore të shohë se në mes nesh dhe revizionistëve, në mes nesh dhe socialdemokratëve, në mes nesh dhe borgjezisë, nuk ka pajtim, por luftë të paprerë, të pamëshirshme. Por, si thashë më lart, ne duhet të bëjmë dallimin e masës nga krerët dhe organizmat e tyre të ndryshëm.

Lufta greviste është një mjet i fuqishëm lufte i klasës punëtore, ajo duhet të jetë politike, ekonomike dhe për ne politike në radhë të parë. Ne duhet ta edukojmë proletariatin që politikën ta vërë në radhë të parë dhe të kuptojë se dhe greva më e vogël që në dukje ka në bazë një rivendikim ekonomik është, sidomos, një luftë politike, është pjesë përbërëse e luftës së madhe politiko-ideologjike kundër borgjezisë kapitaliste dhe pushtetit të saj. Çdo grevë, e çfarëdo natyre qoftë, është pjesë përbërëse e përgatitjes së revolucionit

për të përmbysur kapitalizmin dhe jo një veprim i shkëputur për plotësimin e një nevojë në vetvete.

Pra të merret apo të mos merret pjesë në grevat që organizojnë sindikatat borgjeze, reformiste dhe revizioniste, ky është një problem që shtrojnë sot shokët e partive të reja. Unë mendoj që shokët tanë duhet të marrin pjesë në të gjitha grevat që në thelb mbrojnë interesat politikë dhe ekonomikë të klasës punëtore dhe kanë karakterin e luftës së klasës, pavarësisht se organizohen nga qendrat sindikale, borgjeze, reaksionare. Këtu mund të duket sikur ka një kontradiktë. Jo. Pjesëmarrja në të tilla greva nuk ka kontradiktë. Me këtë pjesëmarrje nuk shkelen parimet, për arsye se grevat me karakter të tillë shkaktohen nga presioni i bazës dhe krerët sindikalistë, reformistë, reaksionarë, në pamundësi t'i shpëtojnë shtytjes së bazës, e organizojnë dhe e drejtojnë grevën në bashkëpunim me kapitalistët dhe me shtetin, në mënyrë që ose ta thyejnë, ose të marrin disa lëmosha që nuk e dëmtojnë fare padronin dhe gjoja kënaqin me to klasën punëtore, me qëllim që ta gënjejnë atë, ta përçajnë, ta mbajnë në fre.

Shokët tanë, pra, duke marrë pjesë në këto greva, duke mbështetur fuqimisht rivendikimet e punëtorëve, duhet të marshojnë tok me ta, duke u dalluar jo vetëm me veprimet e tyre të guximshme dhe të vendosura, por edhe me qartësinë e tyre politike dhe ideologjike. Ata duhet të luftojnë që t'i japin karakterin politik çdo greve dhe çdo aksioni, të demaskojnë vijën reaksionare të krerëve dhe të qendrave sindikale, manovrat dhe taktikat e tyre dhe të padronëve të tyre për të thyer grevën, për ta frenuar atë, për t'u dhënë minimumin rivendikimeve të punëtorëve. Kjo luftë do të bëjë që shokët tanë të dallohen si mbrojtës të vërtetë të interesave të proletariatit dhe si armiq të vijës reformiste dhe revizioniste në gjirin e klasës punëtore. Kështu, nëpërmjet

luftës parimore politike dhe të aksioneve, ata do të fitojnë besimin e proletariatit, do të tronditen bazat e sindikatave borgjeze reformiste dhe shkallë-shkallë do të kristalizohen sindikatat e vërteta marksiste-leniniste, revolucionare.

Natyrisht, mund të ketë edhe greva të organizuara nga qendrat sindikale në të cilat nuk duhet të marrin pjesë shokët tanë. Kjo varet nga gjykimi i drejtë dhe objektiv i tyre, pse mund të ketë e ka edhe greva që deklanshohen¹ jo për interesin e klasës punëtore, por të trusteve kapitaliste, të cilat e përdorin klasën punëtore si mjet për të zgjidhur kontradiktat midis tyre. Këto greva s'janë tonat, prandaj duhen luftuar, duhen demaskuar, pse nuk ndihmojnë luftën e klasave dhe revolucionin.

Për partitë marksiste-leniniste në vendet kapitaliste çështja nuk qëndron vetëm në pjesëmarrjen ose jo në grevat dhe në manifestimet luftarake të klasës punëtore. Ato duhet të krijojnë qendrat e tyre sindikale dhe gradualisht, me luftë dhe nëpërmjet luftës dhe edukimit, të grumbullojnë shumicën e masës punëtore dhe pastaj ta influencojnë, ta drejtojnë të gjithën në luftë. Sigurisht këto duhet të krijohen nga baza.

Të krijosh një qendër sindikale të përgjithshme siç pretendojnë shokët italianë, pa përgatitur më parë terrenin, edhe mund të bëhet, por mund të qëndrojë edhe mbi ujë, në rast se nuk përgatit bazën, terrenin. Kjo do të ishte njëllë sikur të krijosh një komitet të thjeshtë partie me disa komunistë dhe t'ua kundërvësh për formë qendrave të tjera sindikale.

Pra duhet të kihet parasysh, dhe kjo është parimore, që të mos konfondohet partia me sindikatat, të mos konfondohet organizimi dhe roli drejtues pararojë i par-

¹ Nga frëngjishtja — shpërthehen.

tisë me rolin e sindikatave, si rripa transmissioni, si mjete organizimi, edukimi dhe lufte të klasës punëtore nga ana e partisë.

Në sindikata dhe në organet e tyre, që poshtë dhe deri lart, duhet të bëjnë pjesë shokë komunistë, por shumica në to duhet të jenë punëtorë dhe punonjës pa parti, ndryshe do të ishte një punë sektare që do të bëhej në gjirin e klasës punëtore.

Në vendet kapitaliste, në situatat aktuale, nuk bëhet fjalë për krijimin e njëfarë organizate politike që t'i përngjajë Frontit tonë Demokratik, por sindikatat e ndryshme janë një formë pune, organizimi dhe lufte. Në vendet e zhvilluara kapitaliste, por edhe në ato më pak të zhvilluara, ka sindikata si në klasën punëtore, ashtu edhe në prodhuesit e fshatit, ka pastaj edhe në drejtim të shtresave të tjera dhe të shumë profesioneve. Të gjitha këto, në qoftë se nuk gabohem, janë të lidhura me qendrat sindikale të tyre sipas tendencave. Mund të ketë dhe të izoluar.

Pra, partive të reja marksiste-leniniste u vihet një barrë e rëndë mbi supë. Ato kanë përpara një punë kolosale, të gjerë e të koklavitur për të bërë, kanë armiq të egër, të organizuar, të djallëzuar e me përvojë që duhen luftuar. E gjithë lufta kundër tyre duhet përballuar me heroizëm, me pjekuri politike dhe ideologjike, pa aventurizma dhe mendjelehtësi, duke punuar dhe duke luftuar jo për bujë e për lavdi personale, por duke fituar pozitat me luftë, me rrugë revolucionare, kurdoherë duke ruajtur dhe duke mbrojtur parimet, duke i zbatuar ato drejt në situatat objektive, konkrete, duke i zhvilluar dhe duke i pasuruar më tej me përvojën e luftës, duke e vërtetuar saktësinë e çdo gjëje me teori-në dhe me praktikën revolucionare, duke mos u qëndruar në mënyrë të ngurtë formave dhe metodave të punës, duke mos iu adoptuar formave dhe metodave të punës

së partive revizioniste, por në luftë me to dhe me luftë të krijohej forma të reja pune, organizimi dhe luftë.

Lufta kundër borgjezisë kapitaliste në gjirin e klasës punëtore, në sindikatat, të mos konsiderohet në asnjë mënyrë si një punë dhe luftë speciale nga lufta e madhe në planin kombëtar dhe ndërkombëtar kundër imperia-lizmit, borgjezisë kapitaliste dhe revizionizmit modern. Kjo është një luftë e njëjtë, e pandarë, e pashkëputur. Çdo veprim nga çdo anë duhet koordinuar që të qëllojë në një drejtim, në një objektiv.

Partia duhet të jetë e lidhur ngushtë me sindikatat, me bashkimet e punëtorëve dhe të mos kënaqet me lidhje formale nga jashtë, por, siç thashë edhe më lart, të futet brenda, pse vetëm kështu ajo do të konsolidojë or-ganizimin e tyre dhe do të edukojë punëtorët me kup-timin e drejtë të luftës së klasës në zhvillimin e kësaj lufte, në detyrat për triumfin e socializmit. Partia duke punuar, duke u lidhur ngushtë me klasën punëtore, du-het ta bëjë këtë të fundit të ndërgjegjshme se ajo është drejtuesja e revolucionit dhe roli i saj nuk qëndron vetëm në arritjen e rivendikimeve të ngushta të klasës punëtore, por sidomos në detyrën që të udhëheqë të gjithë popullin në revolucion për të përmbysur borgjezi-në, për vendosjen e diktaturës së proletariatit dhe ndër-timin e socializmit e të komunizmit.

Shokët e partive të reja në Perëndim duhet të kenë kurdoherë parasysh mësimin e Leninit se politika e komunistëve është ta afrojnë partinë me bashkimet pro-fesionale, me sindikatat.

Gjithashtu, shokët e partive të reja marksiste-leni-niste, nuk duhet të kopjojnë tekstualisht përvojën e Partisë sonë në lidhje me bashkimet profesionale, pse bashkimet profesionale të ne nuk ekzistonin para formi-mit të Partisë, Ato i formoi Partia jonë, kurse në vendet kapitaliste, në Perëndim, puna qëndron ndryshe, sindika-

tat kanë qenë formuar para formimit të partive, bile shumë parti u formuan dhe u kristalizuan nga gjiri i sin-dikatave, i bashkimit të punëtorëve.

Prandaj, partitë e reja marksiste-leniniste që nuk kanë akoma baza në gjirin e bashkimeve të tyre pro-fesionale duhet të kenë kurdoherë parasysh fjalët dhe mësimet e Stalinit në këtë çështje, se të dalësh me pa-rulla majtiste për të shkatërruar sindikatat dhe për të krijuar të reja, këtë nuk ta pranojnë punëtorët, pse tra-ditat e lashta kanë krijuar në mendjen e tyre konceptin se sindikatat qëndrojnë më afër tyre sesa partia. Por, nga ana tjetër, vija e partisë ka qenë dhe duhet të jetë kurdoherë krijimi i sindikatave dhe i bashkimit të pu-nëtorëve, si e vetmja formë organizimi, lufte dhe edu-kimi klasor i klasës punëtore për marrjen e pushtetit politik dhe ekonomik në duart e veta nën udhëheqjen e partisë marksiste-leniniste.

Prandaj, duke i pasur të qarta këto parime, shokët e partive të reja marksiste-leniniste në vendet kapitaliste, mund të mos gabohen në këtë çështje as nga e majta, as nga e djathta.

E HËNË
9 TETOR 1967

DISA MENDIME PËR PUNËN E PARTIVE MARKSISTE-LENINISTE ME RININË DHE ME GRATË NË VENDET KAPITALISTE

Puna me rininë dhe me gratë duhet të jetë një nga preokupacionet dhe detyrat më serioze e të rëndësishme të partisë marksiste-leniniste kudo, po në mënyrë të veçantë në vendet kapitaliste. Por, me keqardhje, ne konstatojmë se qoftë partitë marksiste-leniniste të krijuara të reja, ashtu edhe më të vjetrat që qëndrojnë në pozita marksiste-leniniste dhe kanë pak a shumë një stazh pune, nuk i kanë vënë rëndësinë e duhur punës në këta sektorë jetikë të vendit, në ato shtresa të popullit që kanë një rëndësi të dorës së parë për revolucionin, për socializmin, për të sotmen dhe për të ardhmen e vendit.

Partia marksiste-leniniste do të bënte një gabim të madh jo vetëm organizativ, po parimor politik dhe ideologjik, në qoftë se nuk do ta vinte në rendin e ditës, në programin e saj, si një detyrë të veçantë, qysh ditën e parë të themelimit të saj, punën me rininë dhe me gratë.

Nuk lejohet të shkohet me mendimin që për këto shtresa të gjera dhe të rëndësishme të popullit mund të mjaftojë ndikimi drejtpërdrejt ose tërthorazi i punës së partisë në përgjithësi. Mendimi se gjersa partia, në përgjithësi, i ka vënë rëndësi punës politike dhe ideologjike me masat dhe se kjo punë është e mjaftueshme për të

ndikuar edhe te të rinjtë e te gratë, prandaj nuk qenka më nevoja të bëhet me organizatat përkatëse të tyre një punë e veçantë dhe e studiuar thellë për këto shtresa të gjera, nuk duhet pranuar si plotësisht i drejtë. Po edhe sikur të mendojmë për një çast se vija e partisë është e atillë që ndikon në një shkallë të gjerë nacionale mbi të gjitha klasat dhe shtresat e popullsisë, pra, sipas këtij mendimi, nuk është nevoja për një punë të veçantë të organizuar e të drejtuar si duhet me rininë dhe me gruan, sepse prindi, burri apo guaja, të edukuar me këtë vijë, ndikojnë edhe këta nga ana e tyre dhe i edukojnë të rinjtë, të rejat ose gratë në familje ose në rrethin e tyre të afërt, të jemi të bindur se përpjekjet e tyre në këtë drejtim nuk do të bëjnë efekt dhe nuk do të japin rezultatet e dëshiruara. Këto përpjekje nuk do të gjejnë përkrahjen për rrënjosjen dhe zhvillimin e drejtë e normal të edukimit politik, ideologjik, estetik etj., në rast se nuk do të kenë mbështetjen te një organizatë e rinisë ose e gruas. Në qoftë se këto përpjekje individuale ose familjare nuk do të fuqizohen, nuk do të përqendrohen dhe nuk do të koordinohen me punën dhe luftën e organizatave në fjalë, ato do të neutralizohen nga propaganda e madhe e borgjezisë dhe e klerit në vendet kapitaliste.

Borgjezia dhe kleri në këto vende zhvillojnë një punë kolosale dhe jo të paorganizuar, por me tradita dhe me forma organizimi të zhvilluara në këto drejtime. Ata kanë në dorë një forcë të madhe materiale dhe kanë ndërtuar një makinë shumë të fuqishme dhe me mjete moderne të çfarëdollojta për të edukuar rininë dhe gratë në interesin e tyre, për t'i mbajtur të lidhur pas vetes, për t'i çoroditur dhe për t'i korruptuar shpirtërisht dhe materialisht.

Korrupsioni moralo-politik nga ana e borgjezisë dhe e klerit në masat e gjera të popullit dhe vecanërisht në gratë dhe në të rinjtë është bërë një fenomen që duket

si i zakonshëm në vendet kapitaliste, ai është kthyer në një mënyrë jetese, së cilës i vihet etiketa e zhvillimit, e përparimit normal shoqëror modern. Literatura, shtypi, radioja, televizioni, kinemaja, teatrot, baletet, dancingjet, vallet, arsimi, kultura e deri te lodrat e fëmijëve, që nga a-ja e gjer te zh-ja në duart e borgjezisë reaksionare dhe të klerit, janë bërë mjete të fuqishme organizimi, edukimi dhe orientimi shpirtëror e material për të korrumpuar masat e popullit, për ta kaluar këtë korrupsion masiv si një jetë normale të shekullit, për ta mbajtur popullin nën skllavërinë e tyre, për ta larguar atë nga revolucionin, nga socializmi dhe komunizmi. Ndershmëria, pastërtia morale, jeta në thjeshtësi dhe me dinjitet, dashuria e singertë dhe besnikëria për të afërmit, morali i lartë dhe i pastër për çdo gjë të mirë, dashuria e singertë dhe besnikëria ndaj popullit punonjës, ndaj atdheut etj., etj., virtyte të larta të popujve, të gjitha këto për borgjezinë dhe për klerin, për makinën e tyre propagandistike dhe pseudoedukuese, konsiderohen anakronike, arkaike. Ato luftohen haptazi dhe tërthorazi, deformohen dhe adoptohen në mënyrë demagogjike për interesat e klasës së tyre dhe në dëm të interesave të popullit, të vendit, të klasës punëtore, për të shuar revoltën dhe revolucionin, për të përballuar marksizëm-leninizmin që është mbrojtësi dhe zhvilluesi i këtij thesari të madh moral dhe material të popullit.

Borgjezo-klerikët, me luftën e tyre të shumanshme për degjenerimin moral-politik të rinisë dhe të gruas, synojnë jo vetëm skllavërimin shpirtëror dhe fizik të këtyre, po edhe përgatitjen e brezave të ardhshëm në këtë frymë, me qëllim që të konsolidojnë themelitë e regjimit të tyre të kalbur, të degjeneruar, që degjenerimi të mbijë dhe të rritet kështu në një truall të degjeneruar.

Në vendin tonë socialist ku jeton, rron dhe lufton një popull i mrekullueshëm, një rini e pastër, e shëndoshë, ku gratë dhe vajzat rriten dhe rrojnë si revolucio-

nare, ku virtytet e larta të popullit ruhen, kaliten dhe zhvillohen në rrugën e moralit proletar dhe me ideologjinë marksiste-leniniste të Partisë sonë, **neve na është dashur të bëjmë dhe vazhdojmë e do të vazhdojmë të bëjmë me këmbëngulje një luftë parimore për revolucionarizimin e njerëzve që këta të rriten, të punojnë dhe të mendojnë kurdoherë si revolucionarë.** Neve na është dashur të luftojmë dhe do të vazhdojmë kurdoherë të luftojmë me këmbëngulje mbeturinat feudo-borgjezo-klerikale në ndërgjegjen e njerëzve, të cilat shkulen me zor dhe ngjallen po të lihen të qeta, po të mos luftohen dhe po të mos shkulen nga rrënjët.

Ne po luftojmë me këmbëngulje ndikimin borgjez, klerikal, revizionist që bën përpjekje kolosale të na depërtojë nga jashtë me të gjitha format dhe mënyrat dhe në të gjitha shfaqjet e jetës, që nga presionet politiko-ekonomike e deri edhe te mënyra e veshjes dhe e jetesës.

Në luftë kundër të gjitha këtyre të këqijave, Partia jonë ka korrur suksese kolosale e megjithatë ajo kurrë nuk e ka lënë pas dore organizimin e rinisë dhe të gruas në organizatat e tyre përkatëse. Këto organizata lindën imediatisht, menjëherë pas formimit të Partisë, u forcuan e u kalitën në luftë tok me Partinë dhe nën drejtimin drejtpërdrejtë e nën kujdesin e veçantë të saj. Ato u bënë ndihmëset nga më kryesoret e Partisë: çonin fjalën e saj në masën e rinisë dhe të grave, u shpjegonin këtyre mendimin e Partisë, e lidhnin atë me problemet e veçanta të tyre, të cilat i inkudronin, i kthenin në një orte të fuqishëm në vijën e përgjithshme të Partisë për të realizuar fitoren e Luftës Nacionalçlirimtare, fitoren e ndërtimit të socializmit.

Puna me rininë, puna me gruan është bërë te ne një jetë, një gjë e pandarë, e padiskutueshme në veprimtarinë e Partisë. Te ne, teoria dhe praktika për këto çështje

të rëndësishme të punës së Partisë, të organizatave të rinisë dhe të gruas, nuk mund të konceptohen pa njëra-tjetrën, pa lidhjet politiko-ideologjike-organizative me njëra-tjetrën. Kjo është e vetmja vijë e drejtë marksiste-leniniste në këto çështje.

Kur në vendin tonë socialist, ku është në fuqi Partia dhe diktatura e proletariatit, ne me të drejtë i vëmë rëndësi kaq të madhe organizimit dhe edukimit të rinisë e të gruas, partive marksiste-leniniste të vendeve kapitaliste nuk u lejohet për asnjë minutë që të mos e vënë në plan të parë këtë problem kaq delikat e të ngutshëm, **nuk lejohet që borgjezo-klerikët të mbytin në një det korrupsioni masat e popullit dhe veçanërisht rininë dhe gratë.**

Lufta e komunistëve në këto drejtime kundër borgjezisë, klerikalizmit dhe partive borgjezo-revizioniste, nuk mund dhe nuk duhet t'i lihet spontaneitetit, ajo nuk duhet lënë kurrë për nesër. Prandaj duhet organizuar lufta, një luftë e ashpër metodike e pabarabartë për të fituar njeriun që është plotësisht e mundur të fitohet.

Partitë marksiste-leniniste në vendet kapitaliste duhet t'i shikojnë në sy rreziqet e vështirësitë që kanë përpara, por kalaja duhet sulmuar dhe duhet marrë. Vështirësitë s'janë aspak të vogla, në rrugë ato do të kenë edhe disfata e pengesa të mëdha, objektive dhe subjektive, por pa plan, pa organizim, pa vullnet të hekurt e të papërkulur, asgjë nuk mund të arrihet. Prandaj nuk duhet lënë pas dore kjo punë, nuk duhet lënë pas dore organizimi i kësaj lufte me të cilën kuptojmë që shtabi udhëheqës, partia, duhet të organizojë batalionet dhe brigadat e sulmit që janë batalionet e rinisë dhe të gruas. **Këto organizata, nën udhëheqjen e partisë, duhet të marshojnë përpara për të përmbysur dhe për të shkatërruar çdo gjë armiqësore, feudale, borgjeze, klerikale, idealiste, revizioniste.**

Ne nuk kemi pretendimin dhe as qëllimin që të she-

sim mend, por si komunistë u themi shokëve të partive marksiste-leniniste të Perëndimit të mos e lënë pas dore, po t'i hedhin një sy edhe përvojës së punës të Partisë sonë me rininë dhe me gruan, të përfitojnë sadopak nga kjo përvojë jo vetëm nga ana organizative, por edhe ideologjikut, edhe politikisht, edhe nga format e metodat e punës të organizimit të luftës e të edukimit. Kjo përvojë e Partisë sonë me të metat, me gabimet dhe me sukseset e saj, do të jetë kurdoherë një libër i hapët për ta.

Shumë gjëra nga të përvojës sonë mund të jenë dhe janë të pazbatueshme plotësisht për ta, për arsye të kushteve reale objektive të çdo vendi, por një gjë duhet të kuptojnë dhe ta kenë të qartë: synimet e tyre duhet të jenë që rinia dhe gratë në vendet e tyre, me forma e me metoda të tjera, kjo s'ka rëndësi, të vijnë në rrugën tonë brenda një kohe më të shkurtër se ne dhe kjo do të jetë e mirë për ta.

Shokët e partive marksiste-leniniste të vendeve të Perëndimit nuk duhet të mendojnë se puna jonë në themel është arkaike ose e perealizueshme për njerëzit e tyre, gjoja se shoqëria atje është më e zhvilluar nga jona. Zhvillimi teknik dhe ai material mund të jetë përpara tek ata, por nga ky zhvillim dihet që përfiton në mënyrë dërrmuese vetëm borgjezia, kurse **zhvillimi moral politik dhe ideologjik i njerëzve dhe i shoqërisë sonë socialiste është shumë më përpara se tek ata.** Te ne luftohet për njeriun, për të ndërtuar njeriun e ri. Ne nuk duam të mbivlerësojmë asgjë, por as edhe të nënvleftësojmë një përvojë të fituar që nuk kemi pretendimin t'ia imponojmë ndokujt. Si marksistë që jemi, përvojën tonë, me të mirat dhe të këqijat e saj, ne e vëmë pa asnjë rezervë në dispozicion të shokëve, nga e cila ata mund të marrin atë që u duhet ose të lënë atë që nuk u duhet.

Format organizative të rinisë sonë, duke filluar që nga organizimi i fatosave dhe deri te rinia studenteske, ose rinia në përgjithësi, mund të adoptohen edhe nga partitë marksiste-leniniste në vendet kapitaliste, natyrisht, duke u bërë ndryshime në rast se në vendet e tyre ekziston një përvojë tjetër e mirë organizimi, ose në rast se e lypin kushtet e ndryshme objektive të vendeve të tyre. Çështja e formave dhe e metodave të punës në organizatat e rinisë ose të gruas, është diçka me rëndësi dhe delikate, që vetë partitë marksiste-leniniste duhet të krijojnë, të ndërtojnë e të konsolidojnë, në bazë të gjendjes reale të shtresave, të mundësive objektive dhe subjektive, të mundësive ligjore në vend, të forcës materiale që disponohet. Kushtet për këto nuk mundet dhe s'janë të njëjta me vendin tonë, por edhe në vendet kapitaliste nuk mund të jenë njëloj kudo, pse në disa mund të jenë më të favorshme, në disa të tjera më të zorshme.

Organizimi i rinisë dhe i gruas nga partitë revizioniste, edhe kur këto nuk kishin devijuar akoma haptazi, nuk ka qenë i shëndoshë, qoftë nga forma, qoftë nga brendia. Organizimi i gruas, veçanërisht, ka qenë formal dhe vetëm sa për të thënë. Tash këto organizata janë plotësisht formale dhe janë mbytur në detin revizionist dhe në korrupsionin moral-politik të borgjezisë së vendit.

Mos duhet adoptuar ndonjë formë organizimi nga ato të tyre? Mund të adoptohet ndonjë formë organizimi e drejtë që ka krijuar traditë, kurse të tjerat mendojmë duhen hedhur poshtë, sidomos e tërë brendia e tyre ideopolitike dhe të gjitha format e metodat e punës që përgatitin rininë dhe gruan në mënyrë të maskuar dhe demagogjike në rrugën reformiste e revizioniste.

Për organizatën e rinisë dhe të gruas, si edhe për çdo organizatë tjetër, rëndësi kanë brendia e punës, vija ideologjike, morale, estetike dhe politike. Po të jetë kjo vijë e drejtë, organizata ecën përpara.

Zbatimi i vijës së punës së partisë me rininë dhe me gratë lyp medoemos organizimin e tyre në organizata përkatëse politike. Ky organizim nuk është një problem thjesht organizativ, por është një problem principial deri edhe në format, për arsye të gjendjes reale të çdo vendi kapitalist të marrë veç e veç. Prandaj përvoja e Kom-somolit leninist (po jo e këtij të sotmit revizionist), përvoja e Bashkimit të Rinisë sonë të Punës, janë të vlefshme për të gjitha partitë marksiste-leniniste të vendeve kapitaliste. Këtë përvojë për punën e rinisë ato duhet ta studiojnë me kujdesin më të madh, të frymëzojnë prej saj në punën e tyre, po jo ta zbatojnë atë në mënyrë shabllon, pa marrë parasysh rrethanat konkrete të çdo vendi, pse një gjë e tillë nuk do të japë rezultatet e dëshiruara.

Të marrim organizimin e rinisë. Në vetvete ky është një problem sa i madh, aq edhe i koklavitur, por të përcaktosh një formë organizimi pa pasur parasysh gjendjen reale të rinisë në vend, gjendjen kulturore, ekonomike, politike e morale, format e saj të organizimit nga partitë e borgjezisë, të klerit dhe të shtetit borgjez kapitalist, pa pasur parasysh gjendjen moralopolitike të vetë rinisë, përbërjen e saj klasore e shumë të dhëna të tjera të mëdha të kësaj natyre, forma e organizimit mund të bëhet e pathelluar, e çalë, prandaj këto forma pune mund të jenë të paefektshme dhe jo mobilizuese, mund të jenë të mbyllura dhe sektare, ashtu siç mund të jenë edhe shumë të çlirëta dhe të mbeten kështu në bisht të organizatave borgjeze, pra të paqena.

Partitë revizioniste kanë pasur dhe kanë organizata të rinisë, të pionierëve, të fatosave, natyrisht me emërtime të ndryshme nga këto tonat. Ato bënin gjithashtu, njëfarë pune. Edhe këtë përvojë të kaluar, me të mirat dhe të këqijat e saj, partitë marksiste-leniniste duhet ta studiojnë, pse u vihet detyrë t'i tërheqin në organizatat

e tyre të rinjtë e këtyre organizatave si dhe anëtarët e organizatave të tjera të rinisë.

Partitë e vjetra komuniste në vendet kapitaliste, që tash kanë devijuar, i quanin organizatat e rinisë organizata të rinisë komuniste. Emri ka rëndësi të madhe parimore. Por, duke e pasur këtë rëndësi, ai duhet t'u përshtatet qëllimit minimal dhe maksimal që i cakton partia organizatës, shtrirjes së saj, gjendjes moralo-politike të rinisë, qenies legale ose ilegale të partisë, ekzistencës ose jo të organizatave të rinisë të partive të tjera të borgjezisë, organizimeve të rinisë klerikale dhe vetë qeveritare. Pra, përcaktimi i orientimit dhe i emrit të rinisë që drejton partia duhet të shihet edhe nga ana taktike e strategjike. Qëllimi strategjik i organizatës së rinisë që krijon partia marksiste-leniniste është të grumbullojë të gjithë rininë e vendit, ta edukojë atë me frymën revolucionare, ta ngrejë politikisht, ideologjikisht në frymën e vijës së partisë, ta edukojë atë me moralin proletar, ta bëjë një rini patriote dhe me frymë të lartë internacionaliste, ta bëjë me një fjalë një ushtri të vendosur, të kalitur për revolucionin, për përmbysjen e rendit borgjez kapitalist dhe për vendosjen e diktaturës së proletariatit.

Pra, në përcaktimin e emrit të organizatës së rinisë që drejtohet nga partia, duhet të kihen parasysh të gjitha këto rrethana, të peshohen ato mirë që edhe parimisht, edhe taktikisht ai t'i përgjigjet orientimit të partisë për punën me rininë, qëllimit njëkohësisht të një organizate të gjerë masash të rinisë me parti dhe pa parti, që të mos jetë sektare në punë dhe në organizim, të mos jetë organizatë specifike vetëm e rinisë punëtore, fshatare ose e studentëve.

Organizata duhet t'i përfshijë të gjithë, t'i prekë të gjithë, t'i ndikojë të gjithë me parimet politike, ideologjike dhe morale të partisë dhe të proletariatit. Në të

mund dhe duhet të ketë sektorë të ndryshëm pune, si me rininë punëtore, me rininë fshatare, me studentët, me nxënësit e shkollave, me të rejtat veçanërisht, sigurisht pastaj edhe me pionierët e fatosat.

Kuptohet që në organizatën e rinisë jo vetëm shumica dërrmuese nuk do të jenë komunistë, por edhe në udhëheqje të saj të të gjitha shkallëve, do të ketë dhe duhet të ketë shumë të rinj pa parti. Kjo do të thotë që partia marksiste-leniniste duhet të dërgojë për të punuar në rini nga njerëzit e saj më të mirë, më të qartë dhe më të vendosur politikisht dhe ideologjikisht, njerëz që ta duan me zjarr rininë, punën me të dhe që nga karakteri t'i përshtaten hovit rinor. Drejtimi i veçantë i rinisë nga ana e Komitetit Qendror kërkon që partia të caktojë medoemos një grup shokësh nga më të mirët, më aktivët, njerëz masovikë dhe të ngritur nga çdo pikëpamje. Të mos lihen në asnjë mënyrë pas dore këto çështje, pse janë vendimtare.

Po përse janë vendimtare këto? Për arsyen e madhe se puna me rininë në vendet kapitaliste është shumë e gjerë, e zorshme dhe e koklavitur, pse duhet edukuar dhe riedukuar vazhdimisht një rini e tërë që në çdo minutë është nën presionin e tmerrshëm të ideologjisë borgjeze, të politikës së saj korruptuese, të formave të edukimit arsimor dhe kulturor borgjezo-klerikal, të shtypjes ekonomike etj., etj. Të gjithë këtij presioni mbi rininë i duhet bërë ballë, ai duhet shpartalluar. Lufta kundër këtij presioni do të zhvillohet pa pasur mjete financiare, materiale e propagandistike, por vetëm me vijën e drejtë, me forcën moralo-politike, me vullnetin tonë të hekurt dhe me fondin e pasur popull, me cilësitë e tij të larta, me ndjenjat e tij të pastra. Në këta faktorë duhet të mbështetemi ne për ta zhvilluar luftën e klasave edhe me rininë e udhëhequr nga ideologjia e klasës punëtore.

Format konkrete të punës me rininë janë një gamë e tërë që nuk mjafton të caktohen në vija të përgjithshme, por në një larmi të madhe formash për sektorë të ndryshëm, për shtresa të ndryshme nga rrethanat politike e kulturore, të ndryshme nga gjendja ekonomike. Të gjitha këto forma në zhvillimin e tyre dinamik duhet të përballojnë me sukses dhe me baza arsimin dhe edukatën borgjeze në shkolla dhe në familje, të përballojnë shfaqjet korruptuese të rinisë në jetën e përditshme jashtë shkollës, t'i shpjegojnë asaj rreziqet e mëdha të kinemasë, të artit e të teatrit të kalbur borgjez, ta tërheqin atë në drejtime të shëndosha pune, lufte e krijimtarie përparimtare revolucionare, t'i bëjnë asaj interpretime të drejta të zhvillimit të shoqërisë, të arteve, të shkencës dhe të kulturës, në frymën e dialektikës materialiste dhe të materializmit historik, të bëjnë interpretimin e drejtë të çdo gjëje që rinia mëson në shkollë dhe në jetë nga tekstet borgjeze dhe nga krijimtaria e saj, t'i bëjnë të rinjtë që të ruajnë pastërtinë e karakterit dhe të virtyeteve të larta të njeriut të ndershëm revolucionar. Këtë çështje partia marksiste-leniniste duhet ta konsiderojë si thesarin më të madh, tek i cili do të mbështetet fuqimisht për të zhvilluar të gjithë punën e saj morale, politike dhe ideologjike. Kjo është lufta për të ruajtur dhe për të kalitur një rini të pastër dhe revolucionare që do të ngrejë lart stafetën e revolucionit.

A mundet e gjithë kjo punë që përmenda në vija të përgjithshme të kryhet, pa i vënë rëndësinë e duhur nga ana e partisë ose ca më keq, duke e lënë këtë fare pas dore? Jo, kurrë! Ç'mund të bëjë në një qytet të vogël të Austrisë vetëm një i ri komunist, siç na thonë shokët austriakë, kur në vetë udhëheqjen e kësaj partie të re nuk ka preokupacion të veçantë për rininë austriake?

Por, edhe kur të jetë krijuar dhe të veprojë orga-

nizata e rinisë, do të jetë e mjaftueshme puna që do të bëjë partia brenda në rini me njerëzit me parti dhe me të rinjtë e paorganizuar në parti? Jo, kjo punë s'do të jetë kurrë e mjaftueshme, ajo do të jetë e çalë në rast se partia nuk do të vihet kudo në lëvizje dhe nuk do të aktivizojë si duhet cilindo që ka lidhje drejtpërdrejt me rininë.

Pra, puna e partisë në popull për të ngjallur te ky në mënyrë të organizuar dhe të paorganizuar interesimin e veçantë për punën me rininë, për kujdesin e edukimit të mirë të saj, për ngjalljen dhe për kalitjen e frymës revolucionare patriotike, klasore të saj merr një rëndësi të madhe.

Shkollat e të gjitha degëve, që nga elementaria e deri në universitet, programet mësimore, format dhe metodat e tyre pedagogjike në vendet kapitaliste janë të gjitha në dorë të borgjezisë dhe të klerikëve dhe me frymë e përmbajtje ideologjike borgjeze, idealiste, klerikale. Aktualisht për partinë marksiste-leniniste s'ka mundësi të tjera veçse të futet brenda dhe të ndikojë kryesisht nga brenda por dhe nga jashtë. Se si duhet të ndikojë, kjo çështje lyp një studim të thellë, lyp taktika, takt, bindje e sqarime ndaj nxënësve e studentëve, mësuesve dhe profesorëve.

Këta të fundit kanë një rëndësi të madhe, pse ndikimi i tyre mbi nxënësit e studentët është i konsiderueshëm. Shumica dërrmuese e profesorëve në vendet kapitaliste nuk janë komunistë, ata pastaj kanë një formim e botëkuptim borgjez, por në ta gjen edhe nga ata që janë reaksionarë e ultrareaksionarë, gjen edhe liberalë, demokratë dhe progresistë. T'i futësh të gjithë në një thes, të mos futesh në mes të tyre, të mos i njohësh dhe të mos ndikosh mbi ta për të mirë, ky do të ishte një gabim i madh me pasoja të rënda nga ana e partisë marksiste-leniniste. Partia, pra, duhet të punojë me ta

individualisht nëpërmjet sindikatave të tyre, nëpërmjet organizatave të tyre dhe me forma të tjera e, veçanërisht, nëpërmjet vetë organizatave të rinisë.

Them se duhen përdorur shumë taktika e metoda pune me mësuesit dhe me profesorët, sepse shtruarja e çështjeve në platforma teorike dhe politike të theksuara partie për të përmbysur strukturën e shkollave dhe të metodave pedagogjike, didaktike etj., mund të mos japë frytet e dëshiruara me ta. Një gjë të tillë as nuk do ta kuptojnë, as do ta pranojnë shumë prej tyre, por duke u frymëzuar atyre vënien e theksit në disa çështje bazë të edukimit të të rinjve, ata mund t'i pranojnë ato dhe kështu ecet gradualisht në udhëzime dhe në forma më të qarta revolucionare edukimi në rrugën që dëshirohet. Mirëpo një punë e tillë e gjerë dhe e koklavitur nuk mund t'i lihet spontaneitetit, as mund të bëhet pa njerëz që të stërviten e të punojnë me shkathtësi në këto drejtime.

Partia duhet që për punën e rinisë t'i bëjë të interesohen bashkimet profesionale, sindikatat. Kur them të interesohen, qëllimin e kam që këto të ndikojnë politikisht dhe ideologjikisht që të kërkohet shumë nga shkolla, nga shteti, nga mësuesit, nga profesorët dhe punën e tyre në drejtim të shkollës dhe të trupit mësues të mos e kufizojnë në rivendikime ekonomike. Që Partia ta bëjë si duhet këtë punë, në bashkimet profesionale, është e nevojshme që puna e saj me rininë të prekë dhe të bëhet preokupacion i çdo familjeje, i çdo prindi, që këta të ndihmojnë dhe të kontrollojnë edukimin shkollor dhe jashtëshkollor dhe të bëhen përçuesit e virtyteve të larta të moralit proletar dhe të politikës proletare të fëmijët e tyre.

Sa rëndësi të madhe merr organizata e gruas në vendet kapitaliste po të marrim vetëm anën e interesimit të saj në mënyrë të organizuar për edukimin e të rinjve. Kjo ndihmë është e pallogaritshme.

Por rëndësia e krijimit të organizatës së gruas nga ana e partisë marksiste-leniniste nuk qëndron vetëm në drejtimin e rinisë. Vetë gratë kanë nevojë absolute për një organizatë të tillë, pavarësisht se mund të jenë të organizuara në sindikata të ndryshme.

Natyrisht, edhe këtu kriteret e organizimit dhe format e metodat e punës duhen studiuar në bazë të situatave, të detyrave dhe të qëllimeve që i caktohen kësaj organizate nga partia. Organizata jonë e gruas nuk mund të jetë në asnjë mënyrë mbledhje çajesh dhe një vend ku të dancohet, ose të kthehet në organizata personalitete grash që mbledhen, bëjnë llogje, flasin për modën, që dërgojnë delegatët e tyre në kongrese formale ndërkombëtare, ose shtypin gazeta dhe revista në të cilat ekzaltohen moda ekstravagante, kozmetika, thashethemet. Këto organizata janë borgjeze, pavarësisht se ato i drejtojnë revizionistët nën maskën e organizatave të «partisë komuniste».

Organizatat tona të gruas duhet të jenë me të vërtetë organizata masash të grave, ku të rrihen e të diskutohen probleme shoqërore që prekin masën, ku të merren vendime revolucionare, të demaskohet shtypja kapitaliste e klerikale në masën e grave, të luftohen zakonet e këqija, të përkrahen zakonet e mira, morali i lartë proletar, të mbrohen interesat e grave dhe të vajzave e sa e sa probleme të tjera të cilat do ta bëjnë organizatën të gjallë, luftarake, revolucionare.

Dhe këtu duhet të mos harrohet kurrë se kërkohet zgjuarsi, takt dhe taktika të shumta nga ana e partisë, pse nuk duhet të harrohet se një organizatë e tillë vërtet udhëhiqet dhe frymëzohet nga partia, por ajo është dhe duhet të jetë një organizatë e masave, ku do të militojnë shumica dërrmuese gra të paorganizuara në parti, mundet edhe nga partitë borgjeze. Ta kuptosh e ta konceptosh një organizatë të tillë sikur çdo gjë në të do të

ecë si sahat, ashtu si partia, atëherë ajo nuk do të ishte më një organizatë masash, do të mbetej e mbyllur.

Një punë e tillë në drejtim të rinisë dhe të gruas nga ana e partisë marksiste-leniniste në vendet kapitaliste duhet të bëhet, pavarësisht se mendimet që shfaq unë janë ose jo plotësisht të drejta e të zbatueshme. Në punë e sipër as që përjashtohen gabime. Por gabim të madh bëjnë ose mund të bëjnë shokët tanë, në rast se e lënë pas dore këtë luftë të rëndësishme. Lufta revolucionare e klasës punëtore, lufta e progresistëve dhe ideologjia jonë marksiste-leniniste, janë një fener ndriçues për të gjithë ne në këto probleme.

Mjafton që t'i futemi punës dhe luftës, pse atëherë do të gjejmë format e organizimit dhe të punës më të përshtatshme. Vetëm duke punuar e duke krijuar kështu ne do të ndreqim edhe gabimet.

E HËNË
9 TETOR 1967

TAKIM ME SANMUGATHASANIN

Sot pasdite prita Sanmugathasanin, anëtar i Byrosë Politike dhe Sekretar i Partisë Komuniste të Cejlonit¹. E mbajta për darkë.

¹ Shih: Enver Moxha, Vepra, vëll. 36, f. 444.

SHËNIM

Bëmë mbledhjen e Byrosë Politike për të dëgjuar për rezultatet e vizitës së delegacionit tonë në RP të Kinës.

TAKIM ME AMBASADORIN E VIETNAMIT

Prita ambasadorin e ri të jashtëzakonshëm dhe fuqiplotë të RD të Vietnamit, Nguyen Van Hong¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. Vepra, vëll. 36, f. 478.

PËR PARTITË KOMUNISTE TË VENDEVE KAPITALISTE

Shënime

Në Amerikën Latine

- Lufta ideologjike në parti.
- Njerëzit e rinj të shtresave joproletare që vijnë në parti, duhen edukuar ideologjikisht.
- Aventurizmi mikroborgjez për luftën e armatosur.
- Taktika e trockistëve në Amerikën Latine: penetrimi i tyre në partitë marksiste-leniniste me maskën e marksizëm-leninizmit, për të përçarë, për të përhapur idetë e tyre dhe për të goditur udhëheqjen.
- Të ruhen nga intelektualët pseudomarksistë ose nga ata majtistë që paraqiten radikalë, anarkistë (kastristë).
- Teza trockiste: «Epoka e tanishme në Amerikën Latine është socialiste».
- Etapat e revolucionit.
- Shtetet e Bashkuara të Amerikës përpiqen dhe marrin të gjitha pozitat kyç në Amerikën Latine.
- Teoria e komunistëve kolombianë: «Është shumë e zbehtë mundësia se mund të konkretizohet fitorja e një procesi revolucionar në një vend të vetëm».
- Po këta: «Bashkimi kontinental i revolucionarëve».

— «Ekonomizmi», lufta politike, kontradiktat klasore dhe revolucionit.

— Iluzionet për «demokracinë reprezentative» dhe mbështetja e saj për të mos kaluar më tej në «diktaturë ushtarake e fashiste».

— Partia Komuniste e Argjentinës bën koalicion me partinë e Frondizit, voton në zgjedhjet për të, vjen ky në fuqi e tradhton programin, futet në shërbim të oligarkisë dhe të kapitalit amerikan.

— «Revolucioni agrar, revolucion i antiimperialist».

— Në Argjentinë, përveç vendësve, ka dhe latifondistë anglezë; amerikanët dhe ata po blejnë toka.

— Eksperienca demagogjike e peronistëve, demagogji sociale. Sistemi i tyre konspirativ (sindikatat peroniste).

— Propozimi i Partisë Komuniste të Argjentinës sindikatave të saj që të bashkohen me sindikatat peroniste, i shtyrë në këtë çështje nga interesat ekonomikë të shkaktuar nga koniunkturat. Në këtë rrugë, Partia Komuniste e Argjentinës shkoi deri atje sa të lejonte shkrirjen e sindikatave të saj në ato peroniste, dhe këtë e konsideron si një sukses.

— «Uniteti peronist — komunist».

— Komitetet fshatare për reformën agrare.

— Komitetet fshatare për grevat fshatare.

Në Afrikë

Dita e zakonshme e punës 10-12 orë. Punëtorët janë me mëditje. Ka sindikata, por në shumicë ato janë të përçara dhe s'ka parti që t'i udhëheqë e t'i organizojë. Lufta e tyre greviste, luftë ekonomike. Borgjezia kombëtare lufton kundër kolonializmit, pozita antiimperialiste e saj përcaktohet nga mbrojtja e interesave të veta klasorë.

— Borgjezi tregtare shumica. Borgjezia e madhe e lëkundshme dhe kompromisaxhie. Në disa vende nuk ka borgjezi kombëtare, ajo po formohet.

— Uniteti nacional dhe lufta e klasave.

— Feudalët e mëdhenj, mbështetësit kryesorë të imperializmit dhe të kolonizatorëve.

— Borgjezia e madhe e formuar po ashtu.

E ENJTE

2 NËNTOR 1967

TË DEMASKOHEN PËRPJEKJET E REVIZIONISTËVE PËR T'I SHPËTUAR DISFATËS SË TYRE

Në vijim të artikullit kundër mbledhjes së ardhshme të partive revizioniste¹, drejtimet e të cilit i diskutuam dje me Ramizin, sot bisedova me të për një artikull të dytë², për ta botuar pas të parit.

Ky artikull mendoj të ketë si orientim kryesor degjenerimin e partive revizioniste në vendet «socialiste» dhe kapitaliste. Kjo çështje të mbështetet kryesisht në gjendjen në Partinë Komuniste të Bashkimit Sovjetik, në Partinë Punëtore të Bashkuar Polake, në Lidhjen e Komunistëve të Jugosllavisë dhe në Partinë Komuniste Bullgare. Për këtë të fundit të mos flitet me emër, por të lihet të kuptohet se bëhet fjalë edhe për të.

Kjo pjesë e artikullit, të mos ndërtohet me fraza e slogane të përgjithshme, por të ketë fakte e ndodhi nga dokumente të shkruara si dhe nga informatat e shumta e të verifikuara që kemi. Të gjitha këto të shërbejnë për të vërtetuar degjenerimin ideologjik, politik, organizativ të partisë dhe atë ekonomik shtetëror.

1 «As demagogjia dhe as mbledhja revizioniste nuk i shpëtojnë dot renegatët hrushovianë nga disfata e plotë», botuar në gazetën «Zëri i popullit», 3 dhjetor 1967.

2 «Përse udhëheqja revizioniste sovjetike ngul këmbë për mbledhjen ndërkombëtare» botuar në gazetën «Zëri i popullit», 20 dhjetor 1967.

Artikulli të vërtetohet tezat e Partisë sonë dhe në të njëjtën kohë të jetë për lexuesit edhe një informacion i qartë i situatës së vërtetë të tyre para mbledhjes që do të bëjnë.

Për partitë e vendeve kapitaliste, të vëmë mirë theksin te degjenerimi i Partisë Komuniste Italiane dhe i asaj Franceze, të vërtetohet me fakte varësia e tyre ekonomike nga trustet sovjetike dhe kapitaliste të vendeve të tyre.

Pasi të zhvillojmë këtë pjesë të artikullit, atëherë të zhvillojmë edhe pjesën tjetër, atë të krijimit të partive të reja marksiste-leniniste si në vendet ish-socialiste ashtu dhe në ato kapitaliste dhe kryesisht të flasim për Partinë Komuniste Polake, për Partinë Komuniste të Brazilit, për Partinë Komuniste të Italisë (m-l), për Partinë Komuniste Franceze (m-l).

Të tregojmë luftën e tyre, drejtimet e luftës dhe të organizimit të tyre.

Këtu mund të shfrytëzojmë materialet që kam shkruar më parë, për orientim të brendshëm, mbi partitë në vendet kapitaliste etj.

Ky artikull të shërbejë edhe për demaskim, edhe për informacion, edhe për të nxjerrë mësim nga kjo gjendje, në prapësinë e mbledhjes që ata do të bëjnë.

E MARTË
7 NËNTOR 1967

MBLEDHJE SOLEMNE ME RASTIN E 50-VJETORIT TË REVOLUCIONIT SOCIALIST TË TETORIT

Në sallën e madhe të Teatrit të Operës e të Baletit, të Pallatit të Madh të Kulturës, u mbajt mbledhja solemne me rastin e 50-vjetorit të Revolucionit të Madh Socialist të Tetorit dhe të 8 Nëntorit, ditës së themelimit të Partisë sonë.

Në mbledhje, të cilën e hapi shoku Manush, mbajti një fjalim shoku Hysni.

TAKIM ME DELEGACIONIN E GRAVE KINEZE

Prita sot pasdite delegacionin e grave të RP të Kinës¹.

1 Delegacioni kishte ardhur në vendin tonë për të marrë pjesë në Kongresin e 6-të të BGSH. Kryesohej nga Shja Xhi Shy, në atë kohë zëvendësministre e Ministrisë së Parë të Industrisë së Lehtë të RP të Kinës.

DEMAGOGJIA TITISTE NUK MUND T'I MBULOJË PLAGËT E HAPËTA TË KOSOVËS

Dërguam sot për botim në gazetën «Zëri i popullit» artikullin me titull: «Demagogjia titiste nuk mund t'i mbulojë plagët e hapëta të Kosovës»¹.

1 Shih: Enver Hoxha. «Kundër revizionizmit modern (Përmbledhje veprash) 1965-1967», f. 594.

PËRSE E BËJNË MBLEDHJEN REVIZIONISTËT SOVJETIKË

Shënime

1 — Të gënjejnë se vija që po ndjekin është gjoja vija e vërtetë marksiste-leniniste.

a) Ndërtimi i socializmit në Bashkimin Sovjetik dhe në vendet e tjera revizioniste.

b) Vija e politikës së tyre të jashtme.

c) «Solidariteti, uniteti dhe ndihma reciproke» në mes tyre si parti dhe si shtete.

2 — Nga një rreshtim i tillë i gënjeshtres, të dalin në disa gjëra kryesore:

a) Të përpiqen «të ligjërojnë» se gjoja ky është orientimi i përgjithshëm për lëvizjen komuniste botërore, i sanksionuar në një mbledhje gjoja të të gjitha partive komuniste dhe punëtore të botës.

b) Të orvaten kështu të izolojnë Partinë Komuniste të Kinës, Partinë e Punës të Shqipërisë dhe partitë e grupet e tjera marksiste-leniniste. Këtë gjë mund ta bëjnë duke na sulmuar hapur ose tërthorazi, kjo nuk ka rëndësi.

Thelbi i artikullit: të vërtetojë në të gjitha çështjet se vija e partive tona është ajo që frymëzon dhe do të frymëzojë komunizmin ndërkombëtar, që demaskon dhe do të demaskojë vijën revizioniste.

Duhet analizuar arsyet që i shtynë sovjetikët ta bëjnë medoemos këtë mbledhje; pse disa revizionistë i ndjekin? Pse disa të tjerë lëkunden? Pse disa të tjerë ecin me zor dhe ca nuk duan?

a) Hegjemonia revizioniste sovjetike është tronditur shumë dhe prandaj ata përpiqen të përcaktojnë disa qëndrime për të tjerët që të jenë më në favor të tyre.

b) Të bëjnë që, mundësisht, shkarja e plotë e revizionistëve të ndryshëm në prehrin e kapitalizmit, të mos zhvillohet me këtë vrull të papërmbajtur dhe demaskues, por mbledhja të organizojë një shkarje më të rregullt, për të krijuar mendimin e rremë, të një «procesi normal, të rregullt, paqësor, marksist-leninist dhe të përshtatshëm me analizën reale të zhvillimit aktual të forcave në arenën botërore».

Kështu revizionistët sovjetikë mendojnë të drejtojnë shkarjen, ta frenojnë, ose ta shpejtojnë sipas nevojave të tyre politike.

Që të shpjegohet ky proces, kjo nevojë urgjente e sovjetikëve dhe e të tjerëve për mbledhje, duhet të analizohet thelbi i mosmarrëveshjeve në mes tyre për problemet kryesore dhe presionet e mëdha që i kanë futur në darë të tmerrshme tradhtarët revizionistë.

a) Tradhtia e tyre ndaj marksizëm-leninizmit dhe demaskimi i plotë i tyre i bërë nga Partia e Punës e Shqipërisë dhe Partia Komuniste e Kinës. Ky është kundërshtimi kryesor, dala që i ka zënë në grykë dhe nuk i lëshon; Partia e Punës e Shqipërisë dhe Partia Komuniste e Kinës janë armiq të kryesorë numër një të tyre.

b) Rreth partive tona militojnë një numër grupe marksiste-leniniste që shtohen kudo, që organizohen në parti të reja dhe që fuqizojnë rezistencën, luftën, revolucionin dhe demaskimin e revizionistëve modernë kudo që janë dhe për çdo veprim të tyre.

c) Parti revizioniste të maskuara, të cilat kanë frikë të dalin fare haptas. Edhe kjo përsëri është një minus për revizionistët sovjetikë pse në mbledhjen që do të organizojnë, ata nuk do t'u venë, pavarësisht se janë plotësisht me zemër dhe me vepra me ta.

c) Presioni kapitalist mbi ta është i madh dhe synimi kryesor i tij është që qëllimet hegjemoniste sovjetike të mos kenë sukses. Prandaj shtetet imperialiste punojnë që mbledhja të ketë sukses në dobësimin e hegjemonisë sovjetike, për dobësimin e ndihmës formale që i jepet Vietnamit dhe kjo ndihmë për këtë dhe për luftërat nacionalçlirimtare të popujve, të jetë vetëm një llafollogji, siç është sot edhe më keq akoma, të forcohet lufta kundër Kinës dhe Shqipërisë dhe të shtohen mundësisht më shumë mosmarrëveshjet e revizionistëve të tjerë me sovjetikët. Titoja vepron në këtë drejtim por nuk është i vetmi, në mënyrë më të maskuar punojnë rumunët, por edhe te krerët e tjerë revizionistë të Evropës, të Amerikës Latine etj., ka tendenca shumë të theksuara në këto drejtime «independence dhe sovraniteti». Të gjitha këtyre duhet t'u përcaktojmë natyrën e shfaqjeve, por në mënyrë koncize.

d) Presioni i madh i brendshëm i komunistëve në partitë e tyre dhe i popujve vjen duke u shtuar, organizohet dhe bëhet kërcënues për revizionistët uzurpatorë të partisë dhe të pushtetit. Në këtë çështje të analizohen dështimet e bujshme të tyre në ekonomi, në administrim, në arsim e në kulturë dhe, mundësisht, jo vetëm të bëhen analiza të shkurtra dhe precize për Bashkimin Sovjetik, por edhe për vendet e tjera revizioniste, duke futur edhe skandalin jugosllav, përpjekjet e mëdha që po bëjnë revizionistët sovjetikë për ta sjellë Titon në mbledhje.

E gjithë kjo analizë në artikull, duhet të nxjerrë në evidencë se revizionistët modernë ndodhen në rrugëkryq,

ndodhen përpara një disfate tjetër të madhe të paevitueshme, përpara një përçarjeje akoma më të madhe midis tyre, përpara një dobësimi të tmerrshëm të mëtejshëm si në politikën e tyre të jashtme, ashtu dhe në atë të brendshme. Rezistenca e komunistëve dhe e popujve brenda në Bashkimin Sovjetik dhe në vendet e tjera revizioniste do të shtohet, do të organizohet, do të fuqizohet, do të fillojnë goditjet e armatosura. Partitë revizioniste në vendet kapitaliste do të krimben, do të shpartallohen, do të shndërrohen në vegla të hapëta të borgjezisë dhe do të krijojnë e do të fuqizohen kudo partitë e vërteta marksiste-leniniste, që do të vazhdojnë luftën në krye të klasës punëtore, të fshatarësisë revolucionare dhe të inteligjencies patriotike kundër imperializmit, kapitalit, revizionistëve dhe reaksionit.

Mbledhje të tilla të revizionistëve janë të mira për revolucionin botëror, për komunizmin ndërkombëtar, pse dobësojnë dhe demaskojnë plotësisht klikat tradhtare, i izolojnë këto klika nga masat e komunistëve dhe të popujve të tyre, bëjnë polarizimin e forcave të revolucionit dhe dezagregimin e klikave revizioniste.

«Uniteti» që ato proklamojnë, jo vetëm nuk është unitet marksist-leninist, jo vetëm nuk është unitet partitash, por ai nuk është as unitet i klikave. Ai është një blufë, një hi syve për të gënjerë kë mund të gënjejnë, por është zor të gënjejnë shumë. Jeta shpejt do ta zhdukë dhe këtë perde tymi fjalësh e demagogjish.

**AS DEMAGOGJIA DHE AS MBLEDHJA REVIZIONISTE
NUK I SHPËTOJNË DOT RENEGATËT HRUSHOVIANË
NGA DISFATA E PLOTË**

Dhamë për t'u botuar nesër në gazetën «Zëri i popullit» artikullin me titull: «As demagogjia dhe as mbledhja revizioniste nuk i shpëtojnë dot renegatët hrushovianë nga disfata e plotë».

**PËRVJETORI I 2-TË I FORMIMIT TË PARTISË
KOMUNISTE TË POLONISË**

Sonte na kishte për darkë Sekretari i Përgjithshëm i Partisë Komuniste të Polonisë, shoku Mijal. E uruam për zemërsisht, biseduam si kurdoherë shumë ngrohtë me të dhe ai mbeti shumë i kënaqur ashtu si edhe ne.

Me këtë rast ne e informuam, në përgjithësi, për gjendjen revolucionare në vendin tonë dhe për rezultatet e arritura. Edhe ai na vuri, gjithashtu, në dijeni për gjendjen e partisë së tij, për sukseset dhe për vështirësitë që shokët polakë hasin në punë. Natyrisht, megjithëse nuk e tregon, por ai është ca i mërzhitur, që nuk i kanë ardhur dot këtu shokët që pret. Ai na falënderoi shumë për ndihmën që u jep Partia jonë dhe e cilësoi atë vendimtare. Ai u shpreh duke thënë se «në rast se ne tash kemi partinë, këtë ia detyrojmë Partisë suaj» etj.

Mijali ishte ca i pakënaqur nga qëndrimi i Partisë Komuniste të Kinës ndaj partisë së tyre, kur tha se «deri tash Partia Komuniste e Kinës nuk e ka zënë asnjëherë në gojë Partinë Komuniste të Polonisë, gjë që nuk është as mirë, as inkurajuese për ne, por edhe për partitë e reja marksiste-leniniste që po formohen».

U përpoqëm t'ia arsyetonim se shokët kinezë kanë qenë shumë të zënë me Revolucionin Kulturor dhe i thamë se ka mundësi që Partia Komuniste e Kinës në taktikën e saj të ketë ca ngadalësi etj., por dukej që atij nuk

i mbushej mendja. Mijali theksoi dy herë se «unë kam admirim për Maon, për Revolucionin Kulturor».

Mijali ngriti edhe çështjen e mundësisë eventuale të një mbledhjeje ndërkombëtare të partive tona. Ne ia thamë mendimin tonë që shprehëm në Kongresin e 5-të, por duhet akoma të punojmë dhe të piquen më mirë situatat për këtë çështje. Ai e shikonte urgjente dhe të nevojshme një mbledhje të tillë, por nuk e gjykon sa duhet gjendjen brendapërbrenda shumë partive marksiste-leniniste. Mundet që nuk është i informuar sa duhet në këtë drejtim.

E SHTUNË
9 DHJETOR 1967

TAKIM ME DELEGACIONIN QEVERTAR TREGTAR KINEZ

Prita delegacionin qeveritar tregtar kinez të kryesuar nga Lin Haj Jun¹.

¹ Në atë kohë i ngarkuar me punët e ministrit të Tregtisë së Jashtme të RP të Kinës.

PËRSE UDHËHEQJA REVIZIONISTE SOVJETIKE NGUL KËMBË PËR MBLEDHJEN NDËRKOMBËTARE

Lexova variantin e përfunduar të artikullit mbi arsyet e mbledhjes së revizionistëve sovjetikë, tezat e të cilit i pata shkruar prej kohësh. Nesër, me titullin: «Përse udhëheqja revizioniste sovjetike ngul këmbë për mbledhjen ndërkombëtare», do të botohet në gazetën «Zëri i popullit»¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. «Kundër revizionizmit modern (Përmbledhje veprash) 1965-1967», f. 609.

A

Aleanca, bashkëpunimi dhe kontradiktat sovjeto-amerikane

7-8, 13, 20, 26, 61-63, 71, 286, 289, 347-348, 374-375, 401, 423, 447-448, 461, 478, 520

Ambasadat e huaja në RPSH

— e Kinës. Takim me ambasadorin kinez

75, 76, 222-223, 236, 309, 388, 449, 468, 533, 535, 540

— takim me ambasadorin e RD të Vietnamit

117, 467, 575

— e Bullgarisë

104

— takim me ambasadorin e Rumanisë

70, 206

— takim me ambasadorin e Pakistanit

55

— takim me ambasadorin e RDP të Koresë

118, 207

— e Çekosllovakisë
518

— e Polonisë
51, 52, 53

— takim me ambasadorin e Algjerisë
115

Amerika Latine — lëvizja komuniste dhe luftërat nacionalçlirimtare e revolucionare të popujve të Amerikës Latine

291-292, 426, 441-442, 478, 498-502, 576

Anarkistët, lufta kundër tyre
390-396, 483-484, 508

Anglia, imperializmi anglez
422-423, 424-425, 451, 456, 521

Aristokracia e klasës punëtore
547-548

Armatimi, armët bërthamore
62, 98, 376, 459, 462, 465-466, 508

**PËRSE UDHËHEQJA REVIZIONISTE SOVJETIKE NGUL
KËMBË PËR MBLEDHJEN NDËRKOMBËTARE**

Lexova variantin e përfunduar të artikullit mbi arsyet e mbledhjes së revizionistëve sovjetikë, tezat e të cilit i pata shkruar prej kohësh. Nesër, me titullin: «Përse udhëheqja revizioniste sovjetike ngul këmbë për mbledhjen ndërkombëtare», do të botohet në gazetën «Zëri i popullit»¹.

¹ Shih: Enver Hoxha. «Kundër revizionizmit modern (Përmbledhje veprash) 1965-1967», f. 609.

A

*Aleanca, bashkëpunimi dhe
kontradiktat sovjeto-amerikane*

7-8, 13, 20, 26, 61-63, 71,
286, 289, 347-348, 374-
-375, 401, 423, 447-448,
461, 478, 520

Ambasadat e huaja në RPSH

— e Kinës. Takim me ambasadorin kinez

75, 76, 222-223, 236, 309
388, 449, 468, 533, 535,
540

— takim me ambasadorin
e RD të Vietnamit

117, 467, 575

— e Bullgarisë

104

— takim me ambasadorin
e Rumanisë

70, 206

— takim me ambasadorin
e Pakistanit

55

— takim me ambasadorin
e RDP të Koresë

118, 207

— e Çekosllovakisë
518

— e Polonisë
51, 52, 53

— takim me ambasadorin
e Algjerisë
115

*Amerika Latine — lëvizja
komuniste dhe luftërat na-
cionalçlirimtare e revolucio-
nare të popujve të Amerikës
Latine*

291-292, 426, 441-442, 478,
498-502, 576

Anarkistët, lufta kundër tyre
390-396, 483-484, 508

Anglia, imperializmi anglez
422-423, 424-425, 451, 456,
521

Aristokracia e klasës punëtore
547-548

Armatimi, armët bërthamore
62, 98, 376, 459, 462, 465-
-466, 508

B

Balkani — probleme të marrëdhënieve midis shteteve ballkanike dhe të sigurimit të paqes në Ballkan

104-105

Bashkimi Sovjetik, revizionizmi sovjetik

— degjenerimi i partisë, i shtetit dhe i jetës politik-shoqërore në BS
56-59, 71-74, 303, 305, 520, 579, 584, 585

— revizionistët sovjetikë tradhtarë të parimeve marksiste-leniniste; veprimtaria përçarëse, minuese e tyre ndaj lëvizjeve komuniste, punëtorë, nacionalçlirimtare e revolucionare në botë
14, 20, 73, 92-93, 184, 379-381, 383-384, 405, 441-442, 584

— përpjekjet e revizionistëve sovjetikë për t'u imponuar vijën e tyre partive të tjera revizioniste e për të vendosur hegjemoninë mbi vendet revizioniste
57, 288-290, 296-297, 304-305, 400-401, 520-521, 582

— politika demagogjike dhe agresive në marrëdhëniet me vendet e tjera. Afrimi dhe bashkëpunimi

me imperializmin e reaksionit

7-8, 10, 23-26, 57-58, 61-63, 71-74, 129-131, 289, 305, 354, 361, 373-374, 376-382, 422-423, 424, 427, 433, 436, 444-445, 451, 461-462, 473, 507

— kriza, disfatat e revizionistëve sovjetikë
73, 303-306, 477

— marrëdhëniet, kontradiktat me Kinën
13, 22, 71, 73, 180, 221-222, 303-304, 312, 584

— qëndrimet armiqësore ndaj PPSH dhe RPSH
17-18, 56-57, 71, 73, 296, 361-362, 461-462, 518, 584

— lufta e popujve, marksistë-leninistëve dhe e revolucionarëve kundër revizionistëve sovjetikë
183-184, 291-294, 296, 306, 308, 462

Borgjezia, partitë borgjeze

88, 164, 256, 291, 426, 490, 494-495, 541-542, 547-548, 551, 559-560, 562, 563, 565, 567-568, 571, 577-578

Bullgaria

— gjendja e brendshme dhe politika e jashtme e Bullgarisë. Nënshtrimi i

saj nga revizionistët sovjetikë

130, 347, 354-355, 382, 522

— qëndrimi provokues i udhëheqjes revizioniste bullgare ndaj RPSH
104-105

C

Centrizmi, centristët dhe lufta kundër qëndrimeve centriste

93, 494

Ç

Çekoslovakia — gjendja e brendshme dhe politika e jashtme e Çekoslovakisë

131, 347, 354-355, 511-512, 522

E

Edukimi komunist i klasës punëtore dhe i masave punonjëse

456, 558-561, 563, 568-569

Egjipti (Republika Arabe e Bashkuar) — lufta e popullit egjiptian kundër sionizmit izraelit dhe imperializmit amerikan

366-367, 422, 424-425, 428, 429-430, 433, 437, 439-440, 447-448, 451-452, 454-455, 473, 477-478, 506

F

Fashizmi, neofashizmi, diktatura fashiste në vende borgjezo-revizioniste; lufta kundër tyre

214, 403-405

Franca, imperializmi francez
62-63, 301, 423, 490, 521

Fronti antiimperialist i predikuar nga revizionistët
176, 182-184

G

Greqia

— gjendja e brendshme, diktatura fashiste në Greqi
403-405, 413

— qëndrimet shoviniste të reaksionit grek ndaj Shqipërisë. Marrëdhëniet e qeverisë greke me RP të Shqipërisë
66, 413, 462, 517

— gjendja e komunistëve grekë në emigracion
34-37, 502, 504, 517-518

Grevat, lëvizja greviste në vendet kapitaliste dhe revizioniste

337, 549, 552-554

Gruaja — roli i grave në luftën revolucionare
570-572

Gjermania

- Republika Federale Gjermane — politika e jashtme e saj
62, 334, 355-358, 405, 466, 521, 522
- Republika Demokratike Gjermane. Revizionistët gjermanë
347-348, 352-357, 376-377, 521

H

Hungaria — gjendja e brendshme dhe politika e jashtme e revizionistëve hungarezë

107, 131, 306, 347, 382

I

Imperializmi

- armik i popujve, politika agresive dhe luftënxitëse e tij; degjenerimi i jetës politiko-shoqërore në vendet imperialiste
58, 93-94, 209, 221-222, 375, 455, 506, 559-560, 586
- kriza, disfatat, kontraktat në gjirin e tij
421-422

India — gjendja e brendshme dhe politika e jashtme e Indisë

Indonezia

- gjendja e brendshme dhe marrëdhëniet ndërkombëtare të Indonezisë
30, 84, 86-87, 100
- Partia Komuniste e Indonezisë
30-33, 84-91, 175, 184-189, 278-280

Internacionalizmi proletar

29, 92-94, 263-265, 291-292, 418-420, 424, 425, 503-504, 514-516, 529-530, 532, 580

Italia, imperializmi italian

403-404, 521

Izraeli — vegël e imperializmit amerikan; politika dhe veprimet agresive të tij ndaj vendeve arabe

366, 421-422, 424-425, 428, 429-430, 431, 432, 433, 439, 447-448, 451, 455, 472, 477, 495, 506

J

Japonia, imperializmi japonez

23, 26, 289, 466

Jugosllavia, revizionizmi jugosllav

- titizmi, trockistët jugosllavë. Degjenerimi i Partisë, i shtetit dhe i jetës politike dhe ekono-

miko-shoqërore në Jugosllavi
128-132, 136, 137-141, 212-213

- revizionistët jugosllavë - agjentë të imperializmit, armiq të lëvizjes nacionalçlirimtare dhe revolucionare në botë
39-41, 92-93, 438-440, 505, 586
- marrëdhëniet miqësore dhe kontraktat me vendet imperialiste e revizioniste
130-132, 405, 493-494, 586
- qëndrimi armiqësor ndaj PPSH e RPSH
132, 217

- lufta e popujve dhe e marksistë-leninistëve kundër revizionistëve jugosllavë
136-137, 139-148, 505
- Shih edhe:* Kosova dhe trojet e tjera shqiptare në Jugosllavi

K

Kina — Republika Popullore e Kinës

- gjendja e brendshme dhe konfuzioni politik e ideologjik në Kinë. Lufta e grupeve për pushtet. Revolucioni kulturor kinez. Garda e kuqe
149-157, 172-180, 181-189, 190-198, 200-205, 221-223, 224-227, 231-235, 237-240,

251-254, 259-260, 274-275, 283-285, 310-313, 317-321, 325-330, 335-336, 337-340, 341-342, 344-346, 369-370, 385-387, 390-398, 407-409, 415-417, 448, 469-470, 483-485, 509-510

- politika e jashtme e mbyllur, me zigzage dhe oportuniste në marrëdhëniet me vendet e tjera
44, 448, 474, 481-482, 489-491, 506-508
- marrëdhëniet dhe kontraktat me revizionistët sovjetikë
21, 176, 255, 285, 448

- Partia Komuniste e Kinës

- qëndrimet jo parimore, të lëkundura ndaj marksizëm - leninizmit, ndaj lëvizjes komuniste ndërkombëtare dhe luftës kundër imperializmit e revizionizmit
65, 149-157, 168-170, 173-179, 181-189, 191-192, 194-195, 198, 205, 222, 225, 229, 237-240, 244, 246, 251-252, 255-258, 296, 339, 391-396, 407-409, 481-491, 509-513, 525-527

- marrëdhëniet, kontraktat me partitë komuniste e punëtores
419-420, 482, 485-488, 502, 513, 589

— kulti i personit i Mao Ce Dunit
149-153, 169, 178, 180, 183, 202-203, 223, 232, 237-238, 252, 345, 482, 487, 509-510, 527

— marrëdhëniet e saj me PPSH e RPSH
44, 76, 222-223, 225-226, 228-230, 231, 253-254, 261-265, 267, 272, 274-276, 281, 283-286, 390, 397-398, 486-487, 509

Kleri, klerikalizmi; Vatikani. Roli reaksionar i tyre
322, 334, 335, 364, 382, 430, 559-560, 562, 567, 571

Korea

— pozitativ centristo-revizioniste të udhëheqjes koreane në marrëdhëniet me vendet e tjera. Marrëdhëniet dhe kontradiktat e saj me Kinën
65, 81, 82, 158-170, 183-185, 265

— marrëdhëniet e saj me PPSH e RPSH
158-159

Kosova dhe trojet e tjera me popullsi shqiptare në Jugosllavi

— traditat patriotike e revolucionare të popullsisë shqiptare në Kosovë; marrëdhëniet me Shqipërinë
146-148

— gjendja e rëndë në Kosovë, politika shkombëtarizuese e gjenocidit dhe e terrorit e revizionistëve jugosllavë ndaj popullsisë shqiptare në Jugosllavi. Kundërshtimi ndaj saj
132, 133-134, 199, 212-220, 372

— kërkesat për të drejta demokratike, për gjuhën e shkollën shqipe dhe për zhvillimin ekonomik e shoqëror të saj
147-148, 213, 217-219

Kreditë imperialisto-revizioniste

322, 377-378, 426, 521-522

Kuba — gjendja e brendshme dhe politika e jashtme oportunisto-revizioniste e udhëheqjes kubane

292, 426-427, 441-442, 448, 497-502, 507-508

L

Lëvizja marksiste-leniniste ndërkombëtare

— Parimet dhe normat marksiste-leniniste të partisë të tipit të ri të klasës punëtore
142, 174, 541, 543, 550, 554-555

— strategjia dhe taktika e partive, e grupeve dhe e organizatave marksiste-leniniste. Ndërtimi orga-

nizativ dhe puna legale e ilegale e tyre
84, 88, 90-91, 242-243, 244, 246, 293-294, 298, 364, 365, 541-545, 546, 585

— gjendja në lëvizjen marksiste-leniniste. Domosdoshmëria e zgjerimit, e forcimit të unitetit dhe e kalitjes revolucionare marksiste-leniniste të partive m-l
48-49, 81-82, 84, 90-91, 92-94, 168-169, 242-247, 248, 291-294, 306, 308, 418, 490-492

— veprimtaria përçarëse e minuese e revizionistëve në të. Lufta për pastriimin e radhëve të partive marksiste - leniniste nga revizionistët
242-247

— takimet, bisedimet dhe bashkëpunimi midis partive marksiste-leniniste
242-243, 246, 268, 269, 287, 420

— lufta e saj kundër imperializmit, revizionizmit e reaksionit
243, 248, 286, 418-419, 551-556

— puna e partive marksiste-leniniste me sindikatat, me rininë dhe me gratë
546-557, 558-572

Lëvizjet dhe luftërat nacional-çlirimtare e revolucionare të popujve

373, 476-477, 497-505, 522-523

Lindja e Mesme — qëllimet agresive dhe ndërhyrjet e fuqive imperialisto-revizioniste në këtë zonë

366, 403, 421-423, 428, 429-430, 433, 454, 460, 473

Lufta e klasave

378-379, 395, 398, 541-542

M

Marksizëm-leninizmi

— armë e busull për udhëheqje dhe veprim; rruga ngadhnjimtare e tij
48-49, 63, 91, 142, 164, 166, 241, 242-243, 257, 306, 313, 396-397, 488

— lufta e PPSH për mbrojtjen dhe zbatimin e parimeve marksiste-leniniste
169, 286, 491

Masat popullore. Roli i masave dhe i individit në histori
149-153, 162-163

N

NATO (Pakti i Atlantikut Verior)

62, 111, 361, 461, 462

O

Oportunizmi, qëndrimet oportuniste dhe lufta kundër tyre
88-90, 294, 318-319

Organizata e Kombeve të Bashkuara (OKB)

— manipulimi i saj nga superfuqitë
422-423, 424, 430, 434, 447-448, 471-473

— qëndrimi parimor e revolucionar i RPSH në OKB
460-463

P

Paqja, bashkekzistenca puqësore
378-379, 405

Partia e Punës e Shqipërisë
— *lufta e saj kundër revizionizmit*

— lufta e PPSH kundër revizionizmit modern
10, 15-19, 47, 74, 126, 151, 209-210, 243, 331-332, 333-334, 355-356, 399-402, 444-446, 511, 519, 537, 579-580, 586, 588

— lufta e PPSH kundër revizionizmit sovjetik
11, 18-19, 64, 74, 79, 81, 243, 300, 306, 322, 426, 436, 441-443, 462-463, 511, 579, 584-586, 592

— lufta e PPSH kundër revizionizmit jugosllav
39-41, 126, 135, 209, 579, 583

— lufta e PPSH kundër revizionistëve italianë
5, 38, 579

Partia e Punës e Shqipërisë
— *përvoja e saj marksiste-leniniste revolucionare*

90, 311, 398, 543-544, 549, 556-557, 560-564

Partia e Punës e Shqipërisë
— *politika e jashtme dhe marrëdhëniet e saj me partitë marksiste-leniniste*

— vija e drejtë marksiste-leniniste në politikën e jashtme; marrëdhëniet me partitë komuniste e punëtore
126, 171, 247, 248, 263, 264-265, 268, 285-286, 291-295, 398, 501-502, 514-516, 529-530

— ndihma, solidariteti dhe përkrahja internacionaliste ndaj lëvizjeve marksiste-leniniste, revolucionare e nacionalçlirimtare
82, 84, 87-88, 136-148, 269, 291-294, 298, 306, 331, 356, 488, 497-505, 563, 576-579

— takim me delegacionin e Partisë Komuniste marksiste-leniniste të Austrisë
412

— marrëdhëniet me Partinë Komuniste të Belgjikës (m-l)
277, 529-530

— marrëdhëniet me PK të Italisë (m-l)
536, 580

— marrëdhëniet, kontradiktat me PK të Kinës
80-83, 103, 120, 171-172, 223, 224-227, 240-241, 244, 245-246, 259-260, 261-265, 267, 272, 276, 281, 296-297, 482-483, 531-532

— marrëdhëniet, kontradiktat me Partinë Punëtore të Rumanisë
264-265, 270, 271

— takim me udhëheqës të PK të Brazilit
528

— marrëdhëniet me Partinë e Punonjësve të Vietnamin
28-29, 476-477

— marrëdhëniet me Partinë Komuniste marksiste-leniniste të Francës
524, 580

— marrëdhëniet me Partinë e Punës të Koresë
264-265, 270

— marrëdhëniet me Partinë Komuniste të Japonisë
264-265, 270.

— marrëdhëniet dhe qëndrimet parimore m-l të PPSH ndaj Partisë Komuniste të Indonezisë
30-33, 84-91, 100, 278-280

— solidariteti dhe përkrahja për komunistët grekë
34-37, 502-504

— takimet, bisedimet me PK (m-l) të Polonisë
271, 363-365, 515-516, 580, 589-590

— marrëdhëniet me Partinë Komuniste Spanjolle
514

— takim me delegacionin e Partisë Komuniste të Cejlionit
118, 573

— takim me delegacionin e Partisë Komuniste të Sudanit
480

Partia Komuniste e Argjentinës
577

Partia Komuniste e Belgjikës (m-l)
277, 529-530, 531

Partia Komuniste e Greqisë
34-35, 502-503

Partia Komuniste e Indonezisë

Shih: Indonezia — Partia Komuniste e Indonezisë

Partia Komuniste e Japonisë

67, 81-82, 184-185, 187-189

Partia Komuniste (m-l) e Polonisë

48-50, 244, 271, 363-365, 515-516, 589-560

Partia Komuniste Spanjolle

514-515

Partia Komuniste e Zelandës së Re

65, 81-82, 184-185, 187-189

Politika e jashtme dhe marrëdhëniet ndërkombëtare të RPSH

— qëndrimet parimore marksiste-leniniste në marrëdhëniet me vendet e tjera dhe lufta kundër imperializmit e revizionizmit
82, 183-185, 219, 226-227, 273, 301-302, 460-463

— marrëdhëniet dhe kontraktat me Kinën
80-83, 98, 99, 116, 208, 225-226, 229-230, 250, 299, 311, 335-336, 448-449, 479, 491-492, 538

— marrëdhëniet, kontradi-

ktat me Jugosllavinë
216-217, 219-220

— qëndrimet parimore marksiste-leniniste të RPSH ndaj Kosovës dhe krahinave të tjera me popullsi shqiptare në Jugosllavi
146-148, 214-220, 583

— marrëdhëniet, kontraktat me Bullgarinë
104-105

— qëndrimi parimor m-l ndaj RD Gjermane
347-348, 355-357

— marrëdhëniet me Greqinë
68, 405, 413-414

— marrëdhëniet dhe ndihma për Vietnamin e Veriut
29, 82-83, 249, 350, 476-477

— marrëdhëniet me Korenë
82-83, 158-159

— marrëdhëniet me Poloninë
9, 43, 45, 52, 53-54

— marrëdhëniet me vendet Arabe
366-368, 423, 424-426, 428, 434, 450, 572-573, 476-479, 490-491, 506-507

— takime, bisedime me miq dhe dashamirës të RPSH
110, 211, 249, 250, 411, 534

Polonia

— gjendja e brendshme dhe politika e jashtme e Polonisë
378, 522

— marrëdhëniet e saj me RPSH
9, 16-17, 52-53

Proletariati

541-542, 546-557, 572

R

Reformizmi, reformistët

547-548, 552

Revizionistët francezë

382, 383

Revizionistët italianë

38, 42, 292, 383

Revizionistët spanjollë

292, 514

Revizionizmi modern

— revizionistët modernë, tradhtarë të marksizëm-leninizmit dhe agjenturë të imperializmit e të borgjezisë
12-13, 63, 74, 93-94, 160, 180, 185, 239-240, 347-348, 353-356, 399-400, 520, 565-566

— veprimtaria sabotuese dhe minuese e tij ndaj lëvizjes komuniste, punëtorë e nacionalçlirimtarë

9, 56, 81-82, 92-94, 264, 333, 373-374, 419, 422-423, 452, 497-498, 506

— mbledhjet e partive revizioniste dhe kontraktat e mosmarrëveshjet në gjirin e tyre; krizat, disfatat e partive revizioniste

15-18, 106-108, 288-290, 300, 304-306, 333, 373-384, 399-402, 405, 452, 457, 497-499, 579, 584-586

— qëndrimet armiqësore të revizionistëve modernë ndaj PPSH dhe RPSH
56-57, 289-290, 518

— lufta e marksistë-leninistëve dhe e popujve kundër revizionizmit modern
57, 90-91, 148, 170, 182, 209, 243-244, 286, 418-419, 478-479, 551

Revolucioni socialist proletar

331-332, 395, 398, 450, 542

Rinia — forcë e madhe e revolucionit

558-570, 572

Rumania

— gjendja e brendshme dhe

politika centristo-oportuniste e udhëheqjes rumune

106-109, 111-114, 130-131, 210, 347, 352, 354-355, 383, 474, 493-496, 521

— marrëdhëniet me PPSH dhe RPSH

111-114, 271, 493

S

Sindikatat, lëvizja sindikale në vendet kapitaliste; forcimi, gjallërimi dhe rritja e aktivitetit revolucionar të tyre

546-548, 557, 569-570, 577

Socialdemokracia, socialdemokratët

548, 551-552

Stalin, J. V.

— klasik i marksizëm-leninizmit, udhëheqës i PK (b) të BS dhe i shtetit sovjetik

34-35, 36, 48, 58, 142, 165, 169, 195, 285, 408, 492, 527, 557

— veprimtaria antimarksiste e revizionistëve për shkurorezimin e Stalinit dhe të veprës së tij

57, 142, 151-153, 177, 180, 255, 318-321

— mbrojtja e Stalinit dhe e veprës së tij nga PPSH dhe nga partitë e tjera marksiste-leniniste

120, 243-244, 319-320

SH

Shovinizmi, qëndrimet shoviniste të fuqive imperialiste e revizioniste

129, 144-145, 166, 213, 217

Shtetet e Bashkuara të Amerikës (SHBA), imperializmi amerikan

— strategjia globale e imperializmit amerikan. Politika e luftës dhe e agresionit në Vietnam e në vende të tjera të botës

10, 12-18, 28, 61-62, 251, 349-350, 377, 422-423, 426, 439-440, 444, 456, 576

— marrëdhëniet, kontradiktat me shtetet imperialiste e revizioniste

7-8, 129-131, 424-425, 477

Shih edhe: Aleanca, bashkëpunimi dhe kontradiktat sovjeto-amerikane

T

Traktati i Varshavës

— shndërrimi i tij në një armë presioni dhe agresioni nga revizionistët sovjetikë

353-354, 361-362, 383

— qëndrimi parimor m-l i RPSH ndaj tij

11, 113

Traktati sovjeto-mongol

22, 23-26

V

Vendet arabe, popujt arabë

— solidarësia e tyre në luftën kundër agresionit izraelit

423, 424-425, 429-430, 433, 436, 440, 445-446, 454-456, 473, 477, 506-507

Vietnami i Jugut — lufta e popullit jug-vietnamez kundër agresorëve amerikanë dhe reaksionit të brendshëm. Fronti i Çlirimit Nacional

266, 350-351, 359-360

Vietnami — Republika Demokratike Popullore e Vietnamit

— gjendja e brendshme dhe politika e jashtme oportunisto-revizioniste e udhëheqjes vietnameze. Kompromiset me imperializmin amerikan

14-15, 28-29, 65, 81, 82, 349-351, 359-360, 384

— marrëdhëniet e saj me RPSH

- 117, 467, 575

Vigjilenca revolucionare

273, 361-362, 367, 405-406, 413-414, 430

Treguesi i emrave

A

Ajdit, Nasuntora
30-32, 84, 186-187
Ajub, Kan
7, 8
Alia, Ramiz
10, 39, 78, 208, 209, 273,
277, 301, 331, 333, 363,
371, 424, 529, 531, 537,
579
An Jën
118

B

Bakariç, Vladimir
128, 132
Belishova, Liri
327
Bjerut, Boleslav
50
Bodnarash, Emil
493
Bodnarash, Manole
206
Brezhnjev, Leonid
18, 23, 71, 108, 113, 160,
170, 288-289, 300, 303,
306, 352, 400, 423
Budo, Halim
68
Bumedien, Huari
164

C

Cai I Zhen
299
Cedenbal, Jumzhagin
23-26, 472
Cen Hun Ji
116

Ç

Çan Çin
178
Çaushesku, Nikolae
106-107, 111-114, 206
Çen I
326, 394, 408, 490
Çen Vei Gji
299
Çien Cu Puo
539
Çu De
178, 326, 408
Çu En Lai
119, 120, 121, 122, 123,
124, 125, 150, 175-176,
178-179, 185, 187, 203-
-204, 222, 234, 263, 274,
283, 285, 323, 326-329,
350, 507

D

Dajan, Moshe
439

Dapçeviç, Vllado

504-505

Delhavi, Khan

55

Dezh, George Georgiu

493, 494

Dë Gol, Sharl

18, 106, 474, 495

Dinuçi, Fosko

536

E

Engels, Frederik

36, 165, 166, 285, 320,
482, 492, 527

F

Fang Kao

6

Franko, Françesko

356

Frondez, A.

577

G

Gijo, Raimond

333

Glezos, Manolis

404-405

Glinër, Henri

277

Goldberg, Artur

471

Gomulka, Vladislav

9, 16-17, 48, 50, 271

Gripa, Zhak

277, 529-530, 531

Guan Fan

99

Guevara, Ernesto Çe

501

Gusios, (pseudonim) — Jor-
gos Vodicios

503-504

H

Hamfri

20

Hasan II i Marokut

422

Hitler, Adolf

386

Ho Lun

344, 408

Ho Shi Min

15, 21, 359

Hoxha, Fadil

134

Hrushov, Nikita

71, 79, 111, 113, 151-153,
176, 177, 185, 255, 265,
285, 288, 296-297, 303,
320, 352-353, 357, 359,
380, 386, 407, 442, 445,
462

J

Jao Ven Juan

475

K

Kadar, Janosh

306

Kan Shen

261, 267, 269, 272, 274-
-276, 281, 283, 286, 318,
325, 328, 350, 408, 532

Kao Gan

407

Kao Ki

141, 320

Kapo, Hysni

78, 209, 273, 277, 278,
323, 327, 344, 358, 363,
581

Kardel, Eduard

128, 132

Kastro, Fidel

31-32, 426-427, 497-501,
507-508

Kaza, Raimond

524

Ke Çu Min

99

Kellu, Muhamed

115

Kim Ir Sen

158-163, 166-167

Kisinger, Henri

8

Komb, Klod

524

Kosigin, Aleksei

20, 113, 160, 170, 289,
301, 319, 322, 352, 354,
451-452, 472-474, 478

Kostov, Trajçe

130

Kozlov, Froll

327

Kudçenko

471

L

Lei Fen

156

Lenin, Vladimir Iliç

36, 48, 142, 150, 165,
166, 169, 195, 285, 320-321,
343, 369, 400, 482, 492,
527, 556

Le T'han Ngi

249

Li Hsien Nien

261

Lin Biao

173, 178, 203-204, 222,
232-234, 238, 346

Lin Haj Jun

591

Liu Hsiao

388, 411, 468

Liu Shao Çi

178-179, 184-185, 238, 255,
256-257, 272, 274, 276,
284-285, 297, 310-312, 317,
318, 320, 323, 327-329, 335,
339, 370, 386, 393-394,
396-397, 415, 469-470, 525-
-526

Liu Te Shju

116

Lo Zhui Çin

173, 274, 310, 325, 327-
-328, 344

Lu Din I

181, 274, 310

LL

Lleshi, Haxhi

425

M

Mao Ce Dun
76, 99, 149-153, 173-180,
202-203, 222-223, 228-230,
231-234, 237-240, 244, 251-
252, 257, 269, 285, 296-
297, 303, 321, 323, 336,
338-340, 341, 344-346, 390,
393, 394, 397, 409, 415-
416, 449, 469, 482-487,
509-511, 525-527, 535

Marks, Karl
36, 92, 149, 150, 165, 166,
285, 320, 397, 482, 492,
527

Marti, Fransua
211

Maurer, Georgi
474, 495

Mijal, Kazhimiezh
46, 49-50, 51, 53, 282, 363-
365, 589-590

Mikojan, Anastas
407-408

Miteran, Fransua
382

Molotov, Viaceslav
35

Moro, Aldo
404

Muhamed
480

Mu Lin
250

Musolini, Benito
386, 404

Myftiu, Manush
158-159, 581

Myri, Zhilber
524

N

Nase, Nesti
104, 508

Naser, Gamal Abdel
164, 423, 424-425, 434, 437,
438-439, 447-448, 490, 500

Nasution, Abdul
188

Nehru, Khavaharlal
438-439

Neni, Pietro
404

Nguyen Ngoc Son
117, 467

Nimani, Xhavit
134

Nkruma, Kvamen
438

P

Pak Çan Xhe
207

Papa Pavli VI
322, 334, 400

Parcalidhis, Miço
35

Pe Li Shen
98

Pen Çen
152, 155-156, 174-175,
179, 181, 185, 195, 274-
275, 283, 285-286, 287,
310, 320, 325-326, 328,
344, 370

Pen De Cin
99

Pin De Hua
152, 174, 310, 407, 409

Pirro (mbret i Epirit)
304

Podgorni, Nikolai

354
Pogaçe, Josif
111
Fomar, Pedro
528
Pu Yi
155, 197

R

Rankoviç, Aleksandër
128-132, 141, 147, 212-213,
505
Rask, Din
20
Rokosovski, Konstandin
365

S

Sanmugathan, Nangaliman
573
Saragat, Xhiusepe
404
Sejko, Teme
361
Sinjarski
72
Sjuj Guan Da
127
Spak, Hanri
521
Spelman
322
Stalin J. V.
Shih: Stalin J.V., f. 604
Strobel, Franz
412
Suharto, I.
188

Sukarno, Ahmet
30-33, 47, 85-86, 89, 186-
188, 278-279, 438
Sure (pseudonim) — Fernan-
dez D.
514-515
Suslov, Vasili
42

SH

Shan Cin
411
Shaqiri, Izet
134
-Shastri, Lal Bahadur
7, 8
Shelepin, Aleksandër
14, 15, 21
Shja Xhi Shy
582
Shy Gjien Guo
309

T

Tan Ke
127
Tao Çu
408
Tempo, Vukmanoviç
217
Ten Hsiao Pin
272, 274, 276, 284, 297,
310, 317, 325-328, 335, 370,
386, 393-394, 397, 408, 415,
525
Tito, J. Broz
107-109, 130-132, 136, 138-
140, 144, 146, 212-217,
320, 356, 372, 423, 425,
438-440, 452, 453, 493-
496, 521, 586

Tran Van Tu

266

Tryfo, Dezir

277

U

Ulbricht, Valter

347-348, 352-353, 355

U Tan

423

V

Valera, Julian

514

Van Min

320, 407, 409

Van Shu Shen

539

Vatson, Fernando

118

Velçesku, George

70

Venizellos, Sofokli

462

X

Xoxe, Koçi

153

XH

Xhao Gou Cian

411

Xhonson, Lindon

12, 359, 376, 472-474, 478,

495

Xhu Jun

116

Y

Ylmazak, Baka

534

Ylmazak, Betyl

534

Z

Zahariadhis, Niko

35, 503

ZH

Zhivkov, Todor

130, 306, 472

Zhukov, Andrei

319

Zhyrke, Zhak

524

Treguesi gjeografik

A

Afrikë

301, 367, 381, 420, 444,

450, 463, 490, 577

Akaba (gjiu i detit~)

434

Algjer

452

Algjeri

422, 461, 463

Amerika Latine

160, 367, 381, 384, 426-

-427, 445, 463, 507-508,

576-577, 586

Arabia Saudite

422

Australi

513

Austri

412, 568

Azi

160, 282, 367, 381, 384,

420, 463, 490, 512, 513

B

Beograd

214, 216, 381

Berat

273

Bilisht (rrethi i Korçës)

413

Birmani

486

Bon

131, 334, 347, 353, 356,

365, 368, 382, 383, 401,

511, 522

Brioni (Jugosllavi)

440

Bukuresht

206, 355

C

Cejlon

118, 513, 573

D

Delhi

20

Durrës

123

E

Egjipt

428, 431, 432, 437, 442, 445,

451-452, 461

Evropë

134, 289, 333, 334, 353,

356, 374-375, 380-382, 383,
401, 405, 420, 463, 511,
586

F

Fier
273

G

Ganë
439, 442
Glasboro (SHBA)
472

GJ

Gjiri i Derrave (Kubë)
508

H

Hanoi
14, 21, 82
Havanë
497-498, 501
Himalajë (malet~)
169
Holandë
333

I

Irak
422, 444, 454

J

Jemen
367, 422, 444

Jordani
421-422, 444, 454

K

Kajro
452
Karlovi-Var (Çekosllovakia)
373, 375, 381-384, 399-
-400, 402
Kongo
367, 448, 463
Kukës
214
Kunmin (Kinë)
96

L

Laos
60, 110, 350
Leningrad (BS)
319
Liban
95, 444, 454, 461
Libi
461
Lindja e Afërt
421, 457
Londër
401

M

Makronisis (Greqi)
405
Mali
490
Mali i Zi
133, 144-145, 212, 214-215

Maqedoni
130, 133, 212, 214-215

Marok
461

Metohi
133-134

Mongoli
18, 22, 23-26, 289

Moskë
26, 176, 327, 353, 375,
380, 407, 430, 452, 457

Munih (RF Gjermane)
357, 456, 522

N

Naise (lumi~, Gjermani)
334, 347-348, 355-356, 368,
383, 522
Nankin (Kinë)
337
Nju-Jork
68, 472

O

Oder (lumi~, Gjermani)
334, 347-348, 355-356, 368,
383, 522

P

Pakistan
7-8, 442
Paris
46, 401
Pekin
77, 78, 191, 264, 297, 328,
338, 394, 408, 470, 474,
489, 509

Penxhab (Indi)
486
Phenian
82
Portugali
405
Pragë
511

Q

Qipro
366, 403

R

Rinas (Tiranë)
95
Romë
322

RR

Rrafshi i Dukagjinit
133

S

Saigon
322
Santo-Domingo
448
Sarandë
413
Serbi
144-145, 214, 503
Siberi (BS)
72

Sinai (gadishulli~)

422, 431

Siri

422, 454

Spanjë

292, 405, 461

Suedi

333

Suez (kanali~)

366, 422, 429, 432

SH

Shandun (Kinë)

250

Shangai

335, 337

T

Tajlandë

350

Tashkent (BS)

7-8, 10, 434, 442, 503

Tiran (ngushtica~)

422, 424

Tiranë

46, 82, 123, 124, 222-223

Transilvani (Rumani)

107

Tropojë

214

Tunizi

461

Turqi

133, 218, 403

U

Uashington

8, 438

Ulan Bator

22

V

Varkizë (Greqi)

350, 360

Vlorë

273, 462

XH

Xhakartë

30, 187

Z

Zvicër

515

LËNDA

1966

Faqe

1. — **7 janar 1966.** Me çfarë po shkojnë revizionistët italianë në Kongresin e tyre të 11-të 5
2. — **11 janar 1966.** Takim me delegacionin e Bankës Popullore të Kinës..... 6
3. — **11 janar 1966.** Komedia e Tashkentit..... 7
4. — **12 janar 1966.** Manovra të revizionistëve modernë 9
5. — **13 janar 1966.** Të demaskohen qëllimet e mbledhjes së Tashkentit 10
6. — **14 janar 1966.** Refuzojmë të marrim në dorëzim një letër të revizionistëve sovjetikë 11
7. — **14 janar 1966.** Manovrat e reja të revizionistëve 12
8. — **14 janar 1966.** Takim komplotues Kosigin-Hamfri-Rask 20
9. — **15 janar 1966.** Një shuplakë për tradhtarët revizionistë 21
10. — **17 janar 1966.** Traktat kundër Kinës 22
11. — **18 janar 1966.** Rreth Traktatit Sovjeto-Mongol 23
12. — **22 janar 1966.** Ne do të vazhdojmë të ndihmojmë vëllezërit tanë vietnamezë 28
13. — **23 janar 1966.** Tragjedia e Partisë Komuniste të Indonezisë 30

	Faqe
14. — 24 janar 1966. Tragjedia e komunistëve grekë në emigracion në vendet revizioniste	34
15. — 25 janar 1966. Sot hapet kongresi i revizionistëve italianë	38
16. — 26 janar 1966. Agjencia titiste në shërbim të amerikanëve edhe në Kore	39
17. — 28 janar 1966. Në kongresin e revizionistëve italianë	42
18. — 3 shkurt 1966. Shënim	43
19. — 10 shkurt 1966. Kinezët hedhin poshtë propozimin e polakëve	44
20. — 11 shkurt 1966. Ua dorëzuam polakëve përgjigjen tonë	45
21. — 15 shkurt 1966. Shënim	46
22. — 20 shkurt 1966. Shënime	47
23. — 22 shkurt 1966. U krijua Partia Komuniste Polake	48
24. — 23 shkurt 1966. Polakëve do t'u përgjigjemi me të njëjtën gjuhë	51
25. — 24 shkurt 1966. Shënim	52
26. — 25 shkurt 1966. Revizionistët polakë reagon	53
27. — 26 shkurt 1966. Takim me ambasadorin e Pakistanit	55
28. — 17 mars 1966. Kongresi i revizionistëve sovjetikë	56
29. — 19 mars 1966. Në shfaqjen e dhënë nga laosianët	60
30. — 21 mars 1966. Bashkimi Sovjetik po angazhohet në aleanca të reja me imperialistët	61
31. — 22 mars 1966. Tradhtarët revizionistë hrushovianë shkojnë në kongresin e tyre me një bilanc dështimesh të mëdha	64

	Faqe
32. — 24 mars 1966. PK e Kinës dhe PK e Zelandës së Re nuk do të marrin pjesë në kongresin e revizionistëve sovjetikë	65
33. — 25 mars 1966. Qeveria greke kërkon vendosjen e marrëdhënieve diplomatike me ne	66
34. — 26 mars 1966. PK e Japonisë nuk do të shkojë në kongresin e revizionistëve sovjetikë	67
35. — 27 mars 1966. Lidhur me çështjen e marrëdhënieve diplomatike me Greqinë	68
36. — 29 mars 1966. U hap Kongresi i 23-të i revizionistëve sovjetikë	69
37. — 30 mars 1966. Takim me ambasadorin rumun	70
38. — 30 mars 1966. Për raportin e Brezhnjev të Kongresin e 23-të të PK të BS	71
39. — 4 prill 1966. Takim me ambasadorin kinez	75
40. — 11 prill 1966. Kinezët më ftojnë në Kinë	76
41. — 14 prill 1966. Shënim	77
42. — 19 prill 1966. Shënim	78
43. — 22 prill 1966. Kongresi i 23-të i PK të BS sanksionoi vijën e përgjithshme të revizionizmit hrushovian, politikën e tradhtisë dhe të kapitullimit	79
44. — 22 prill 1966. Rëndësia e vajtjes së delegacionit të Partisë dhe të Qeverisë sonë në Kinë	80
45. — 23 prill 1966. Ngjarjet në Indonezi — një mësim për komunistët	84
46. — 23 prill 1966. Uniteti internacionalist — kusht i domosdoshëm	92
47. — 25 prill 1966. Delegacioni ynë u nis për në RP të Kinës	95

48. — 26 prill 1966. Delegacioni ynë arriti në Kunmin	96
49. — 9 maj 1966. Shënim	97
50. — 9 maj 1966. Shënime	98
51. — 10 maj 1966. Takim me miq nga Kina.....	99
52. — 11 maj 1966. Grushti fashist në Indonezi dhe mësimet që nxjerrin prej tij komunistët	100
53. — 12 maj 1966. Delegacioni i Partisë dhe i Qeverisë u kthye në atdhe	101
54. — 13 maj 1966. Shënim.....	102
55. — 14 maj 1966. Me disa teza të kinezëve ne nuk mund të jemi dakord	103
56. — 17 maj 1966. Grusht diskriminacionit të revizionistëve bullgarë ndaj vendit tonë.....	104
57. — 19 maj 1966. Kursi rumun «kundër» sovjetikëve është si kursi i Dë Golit «kundër» amerikano-anglezëve.....	106
58. — 25 maj 1966. Takim me miq nga Laosi	110
59. — 10 qershor 1966. Tradhtari Hrushov nuk fliste më «mirë» se Çausheku	111
60. — 13 qershor 1966. Takim me ambasadorin e Algjerisë.....	115
61. — 14 qershor 1966. Takim me një delegacion kinez	116
62. — 18 qershor 1966. Takim me ambasadorin vietnamez	117
63. — 20 qershor 1966. Aktivitete politike	118
64. — 21 qershor 1966. Shënim	119
65. — 22 qershor 1966. Kinezët u tërhoqën.....	120
66. — 24 qershor 1966. Erdhi Çu En Lai.....	121
67. — 25 qershor 1966. Vazhdojnë bisedimet me Çu En Lain	122

68. — 26 qershor 1966. Vazhdojnë bisedimet	123
69. — 27 qershor 1966. Miting për Çu En Lain	124
70. — 28 qershor 1966. Çu En Lai u largua	125
71. — 8 korrik 1966. Popujt po shohin gjithnjë më qartë ç'fshihet nën etiketën e «socializmit specifik» jugosllav	126
72. — 11 korrik 1966. Takim me dy delegacione kineze	127
73. — 13 korrik 1966. Likuidimi i Rankoviçit	128
74. — 23 korrik 1966. Kush përgjigjet për krimet e gjenocidit të kryera në kurriz të popullsisë shqiptare të Kosovës e të Metohisë, të Malit të Zi e të Maqedonisë	133
75. — 29 korrik 1966. Jugosllavia titiste në rrugëkryq	135
76. — 1 gusht 1966. Popujt dhe marksistë-leninistët revolucionarë jugosllavë duhet të luftojnë.	136
77. — 9 gusht 1966. Kulti i Mao Ce Dunit	149
78. — 15 gusht 1966. Mbi artikullin e koreanëve «Të mbrojmë pavarësinë. . .»	158
79. — 20 gusht 1966. Ç'po ngjet në Kinë?	171
80. — 23 gusht 1966. Devijime ideologjike	181
81. — 26 gusht 1966. Për Revolucionin Kulturor aprovohet një dokument me 16 pika.....	190
82. — 31 gusht 1966. Kush përgjigjet për krimet e gjenocidit në Kosovë?.....	199
83. — 1 shtator 1966. «Garda e kuqe»	200
84. — 2 shtator 1966. Takim me ambasadorin rumun	206
85. — 7 shtator 1966. Takim me ambasadorin korean	207

	Faqe
86. — 7 shtator 1966. Të mbrojmë Kinën pa for- lur e pa mbrojtur Revolucionin Kul- turator.	208
87. — 9 shtator 1966. Për projektraportin e Kon- gresit të 5-të të PPSH.	209
88. — 10 shtator 1966. Takim me një mik francez	211
89. — 19 shtator 1966. Mbi gjendjen aktuale në Kosovë	212
90. — 20 shtator 1966. «Gardistët» veprojnë pa drejtim e pa kontroll	221
91. — 23 shtator 1966. Qëndrimi ynë ndaj ngjar- jeve aktuale në Kinë	224
92. — 24 shtator 1966. Që të mos zihemi në befasi	228
93. — 26 shtator 1966. Ushtria jepet si model për të gjithë, edhe për partinë	231
94. — 30 shtator 1966. Në pritjen e dhënë në ambasadën kineze	236
95. — 6 tetor 1966. Shumë e çuditshme	237
96. — 10 tetor 1966. Teza për unitetin e lëvizjes marksiste-leniniste ndërkombëtare	242
97. — 10 tetor 1966. Pa unitet midis forcave mar- ksiste-leniniste nuk mund të zhvillohet lu- fta kundër revizionizmit modern	248
98. — 13 tetor 1966. Takim me delegacionin eko- nomik qeveritar të Vietnamit	249
99. — 17 tetor 1966. Takim me delegacionin e Shoqatës së Miqësisë Kinë-Shqipëri.	250
100. — 17 tetor 1966. Prapë mbi Revolucionin Kul- turator në Kinë	251
101. — 23 tetor 1966. Asgjë nuk zgjidhet drejt pa Partinë	255
102. — 24 tetor 1966. Si duhej të vepronin shokët kinezë?	259

	Faqe
103. — 28 tetor 1966. Partive tona u takon të kon- kretizojnë lidhjet me lëvizjen marksiste- -leniniste	261
104. — 29 tetor 1966. Takim me delegacionin e Frontit Kombëtar të Çlirimit të Vietnamit të Jugut	266
105. — 30 tetor 1966. Drektë për delegacionin e PK të Kinës	267
106. — 31 tetor 1966. Takim me delegacionet e partive komuniste e punëtore	268
107. — 4 nëntor 1966. Miqve u ka pëlqyer raporti i Kongresit të 5-të	269
108. — 5 nëntor 1966. Kongresi reagon drejt ndaj fjalimeve të të huajve	270
109. — 6 nëntor 1966. Pozitë qesharake e delega- cionit rumun	271
110. — 9 nëntor 1966. Bisedë me shokun Kan Shen	272
111. — 10 nëntor 1966. Nga qëndrimi i delegacio- neve të huaja në vendin tonë.	273
112. — 10 nëntor 1966. Shpjegimet e Kan Shenit	274
113. — 11 nëntor 1966. Mbi Zhak Gripën	277
114. — 11 nëntor 1966. Në lidhje me delegacionin e Partisë Komuniste të Indonezisë	278
115. — 13 nëntor 1966. Darkë për delegacionin e PK të Kinës	281
116. — 14 nëntor 1966. Delegacioni kinez u largua	282
117. — 14 nëntor 1966. Ngjarjet e Kinës po na sqarohen	283
118. — 15 nëntor 1966. Largohen delegacionet e huaja	287
119. — 28 nëntor 1966. Demaskimi i mbledhjes së «partive komuniste» të propozuar nga Brezhnjevi	288

	Faqe
120. — 5 dhjetor 1966. Problemet me të cilat ndeshen partitë e reja marksiste-leniniste në vendet e Amerikës Latine.....	291
121. — 9 dhjetor 1966. Konkluzione në bazë të të dhënave	296
122. — 12 dhjetor 1966. Takim me dy delegacione kineze	299
123. — 13 dhjetor 1966. Mbledhja e «partive komuniste» e propozuar nga Brezhnjevi është një komplot tjetër i revizionistëve hrushovianë kundër marksizëm-leninizmit dhe revolucionit	300
124. — 13 dhjetor 1966. Bisedë me shokun Ramiz për problemet e shtypit.....	301
125. — 14 dhjetor 1966. Politika e revizionistëve sovjetikë në rrugëkryq	303
126. — 20 dhjetor 1966. Një shenjë e mirë nga bolshevikët revolucionarë sovjetikë	308
127. — 29 dhjetor 1966. Takim me ambasadorin kinez	309
128. — 30 dhjetor 1966. Vazhdimi i Revolucionit Kulturor në Kinë.....	310

1967

1. — 3 janar 1967. Duke lexuar një artikull për Revolucionin Kulturor Proletar në Kinë.....	317
2. — 3 janar 1967. Dy tema artikujsh	322
3. — 6 janar 1967. Çfarë duhet të sqarojë shoku Hysni gjatë vizitës në Kinë	323
4. — 6 janar 1967. Shënim	324
5. — 7 janar 1967. Lufta kundër revizionistëve në Kinë do të jetë e gjatë	325

	Faqe
6. — 9 janar 1967. Për 50-vjetorin e Revolucionit të Madh Socialist të Tetorit.....	331
7. — 10 janar 1967. Udhëzime për propagandën	333
8. — 12 janar 1967. Të përkrahim objektivat e drejtë të Revolucionit Kulturor në Kinë.....	335
9. — 15 janar 1967. Partia në Kinë do të forcohet duke fshirë rrënjësisht gabimet në vijë	337
10. — 17 janar 1967. Luftë të pamëshirshme kundër armiqve	341
11. — 21 janar 1967. Lenini rron në zemrat tona	343
12. — 29 janar 1967. Revizionistët në Kinë synojnë të marrin pushtetin pa bujë	344
13. — 4 shkurt 1967. Të mbrojmë Republikën Demokratike Gjermane	347
14. — 4 shkurt 1967. Kompromiset me armikun të çojnë në tradhti	349
15. — 7 shkurt 1967. Udhëheqja revizioniste e RD Gjermane ka tradhtuar interesat e popullit të vet	352
16. — 14 shkurt 1967. Shënim	358
17. — 20 shkurt 1967. Kurthe në dëm të luftës së popullit vietnamez	359
18. — 20 shkurt 1967. Revizionistët sovjetikë përpiqen të na trembin	361
19. — 27 shkurt 1967. Bisedë me shokun polak Mijal	363
20. — 28 shkurt 1967. Shënime për delegacionin që do të vejë në Egjipt	366
21. — 3 mars 1967. Deformimet parimore në organet e pushtetit shtetëror kanë rrjedhur nga gabimet në vijë	369
22. — 27 mars 1967. Udhëzime për artikuj	371

	Faqe
23. — 4 prill 1967. Popullsia shqiptare në Jugosllavi nuk mashtrohet dhe nuk mposhtet dot nga klika titiste...	372
24. — 4 prill 1967. Mbledhja e Karlovi-Varit...	373
25. — 7 prill 1967. Në Kinë shkohet drejt «unifikimit» të partisë me pushtetin	385
26. — 12 prill 1967. Takim me ambasadorin e ri kinez	388
27. — 12 prill 1967. Mbledhja e Karlovi-Varit — një mbledhje tradhtarësh	389
28. — 28 prill 1967. Mendime mbi Revolucionin Kulturor. Anarkia nuk luftohet me anarki	390
29. — 28 prill 1967. Një çek i firmuar nga tradhtarët e M-L	399
30. — 28 prill 1967. Reaksioni fashist grek po merr fuqinë	403
31. — 3 maj 1967. Politikë kuadri i thonë kësaj?	407
32. — 4 maj 1967. Ç'tregoi mbledhja e renegatëve në Karlovi-Vari	410
33. — 6 maj 1967. Takim me delegacione kineze	411
34. — 10 maj 1967. Takim me Strobelin	412
35. — 10 maj 1967. Kufirin ta mbajmë në çdo çast të përgatitur	413
36. — 22 maj 1967. Shënime mbi Revolucionin Kulturor në Kinë. Partia nuk spastrohet nga jashtë, por nga brenda	415
37. — 24 maj 1967. Si duhet kuptuar internacionalizmi	418
38. — 25 maj 1967. Kriza aktuale në Lindjen e Mesme	421
39. — 30 maj 1967. Sugjerime për shtypin	424
40. — 5 qershor 1967. Izraeli sulmon Egjiptin	428

	Faqe
41. — 6 qershor 1967. Mbi luftën në mes arabëve dhe Izraelit	429
42. — 6 qershor 1967. Në frontin izraelito-egjiptian	431
43. — 7 qershor 1967. Izraelitët i afrohen kanalit të Suezit	432
44. — 7 qershor 1967. Revizionistët sovjetikë i lanë në baltë arabët	433
45. — 7 qershor 1967. Revizionistët sovjetikë — tradhtarë të çështjes së popujve arabë	436
46. — 8 qershor 1967. Naseri pranon pushimin e zjarrit	437
47. — 8 qershor 1967. Titoja, agjent i amerikanëve dhe mik i rremë i popujve arabë, ka lidhur duart	438
48. — 8 qershor 1967. Revizionistët sovjetikë — zjarrfikësit ndërkombëtarë të revolucionit dhe të luftës nacionalçlirimtare të popujve	441
49. — 8 qershor 1967. Përse sovjetikët nuk po e ndihmojnë RAB-in	444
50. — 9 qershor 1967. Naseri kapitulloi	447
51. — 10 qershor 1967. Naseri dha dorëheqjen dhe pastaj e pezulloi	451
52. — 12 qershor 1967. Titoja, agjent i amerikanëve dhe mik i rremë i popujve arabë	453
53. — 12 qershor 1967. Karakteri i ushtrive të vendeve arabe	454
54. — 13 qershor 1967. Pallavrat revizioniste nuk do t'i mashtrojnë popujt arabë	457
55. — 16 qershor 1967. Njoftoj Plenumin e KQ mbi Revolucionin Kulturor kinez	458
56. — 17 qershor 1967. Sukses i madh i Kinës	459
57. — 17 qershor 1967. Popujt janë të pamposhtur	460

	Faqe
58. — 19 qershor 1967. Shënim	464
59. — 19 qershor 1967. Bomba kineze me hi- drogjen	465
60. — 21 qershor 1967. Takim me ambasadorin vietnamez	467
61. — 24 qershor 1967. Darkë për ambasadorin kinez	468
62. — 4 korrik 1967. Përse e akuzon shtypi zyr- tar i PK të Kinës Liu Shao Çinë?	469
63. — 5 korrik 1967. Tragjikomedia në OKB	471
64. — 8 korrik 1967. Takim me delegacionin e «gardistëve të kuq» kinezë	475
65. — 11 korrik 1967. Disa vërejtje për ndërti- min e fjalimit të ministrit të Punëve të Jashtme për në Kuvendin Popullor	476
66. — 12 korrik 1967. Takim me delegacionin e Partisë Komuniste të Sudanit (Udhëheqja Revolucionare)	480
67. — 14 korrik 1967. Politika e jashtme e Kinës — politikë vetizolimi	481
68. — 20 korrik 1967. Rumania në rrugën kapi- taliste	493
69. — 24 korrik 1967. Mbi lëvizjet revolucionare	497
70. — 24 korrik 1967. Diplomacia kineze ka rënë në gjumë	506
71. — 29 korrik 1967. Kina dhe ngjarjet ndër- kombëtare	509
72. — 30 korrik 1967. Shënime për shokët e sek- torit të jashtëm	514
73. — 2 gusht 1967. Të lehurat e qenve monar- ko-fashistë grekë dhe «shqetësimet» e re- vizionistëve modernë	517

	Faqe
74. — 11 gusht 1967. Degjenerimi i mëtejshëm i revizionistëve modernë	520
75. — 12 gusht 1967. Takim me shokë marksistë- leninistë nga Franca	524
76. — 15 gusht 1967. Është mirë që vihen pikat mbi «i»	525
77. — 18 gusht 1967. Bisedë me shokun Pedro Pomar	528
78. — 21 gusht 1967. Askush të mos mendojë se Partinë tonë mund ta gabojë kollaj	529
79. — 28 gusht 1967. Të mbrojmë Kinën socialiste	531
80. — 31 gusht 1967. Takim me ambasadorin kinez	533
81. — 7 shtator 1967. Takim me miq nga Turqia	534
82. — 8 shtator 1967. Takim me ambasadorin kinez	535
83. — 11 shtator 1967. Shënim	536
84. — 18 shtator 1967. Idetë e Revolucionit të Tetorit mbrohen në luftë kundër revizio- nizmit	537
85. — 25 shtator 1967. Delegacioni ynë i Partisë e i Qeverisë u nis për në Kinë	538
86. — 27 shtator 1967. Takim me delegacione kineze	539
87. — 29 shtator 1967. Pritje nga ambasada ki- neze	540
88. — 3 tetor 1967. Puna legale dhe puna ilegale në konditat e pushtetit borgjez janë të pandara	541
89. — 5 tetor 1967. Disa mendime për punën e partive marksiste-leniniste të vendeve ka- pitaliste me sindikatat	546

	Page
90. — 9 tetor 1967. Disa mendime për punën e partive marksiste-leniniste me rininë dhe me gratë në vendet kapitaliste	558
91. — 9 tetor 1967. Takim me Sanmugathanin	573
92. — 18 tetor 1967. Shënim	574
93. — 21 tetor 1967. Takim me ambasadorin e Vietnamit	575
94. — Tetor 1967. Për partitë komuniste të vendeve kapitaliste	576
95. — 2 nëntor 1967. Të demaskohen përpjekjet e revizionistëve për t'i shpëtuar disfatës së tyre	579
96. — 7 nëntor 1967. Mbledhje solemne me rastin e 50-vjetorit të Revolucionit Socialist të Tetorit	581
97. — 11 nëntor 1967. Takim me delegacionin e grave kineze	582
98. — 15 nëntor 1967. Demagogjia titiste nuk mund t'i mbulojë plagët e hapëta të Kossovës	583
99. — 30 nëntor 1967. Përse e bëjnë mbledhjen revizionistët sovjetikë	584
100. — 2 dhjetor 1967. As demagogjia dhe as mbledhja revizioniste nuk i shpëtojnë dot renegatët hrushovianë nga disfata e plotë	588
101. — 4 dhjetor 1967. Përvjetori i 2-të i formimit të Partisë Komuniste të Polonisë	589
102. — 9 dhjetor 1967. Takim me delegacionin qeveritar tregtar kinez	591
103. — 25 dhjetor 1967. Përse udhëheqja revizioniste sovjetike ngul këmbë për mbledhjen ndërkombëtare	592

	Page
Treguesi tematik i lëndës	593
Treguesi i emrave	607
Treguesi gjeografik	613